

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

ADVERTIMENT. L'accés als continguts d'aquesta tesi doctoral i la seva utilització ha de respectar els drets de la persona autora. Pot ser utilitzada per a consulta o estudi personal, així com en activitats o materials d'investigació i docència en els termes establerts a l'art. 32 del Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual (RDL 1/1996). Per altres utilitzacions es requereix l'autorització prèvia i expressa de la persona autora. En qualsevol cas, en la utilització dels seus continguts caldrà indicar de forma clara el nom i cognoms de la persona autora i el títol de la tesi doctoral. No s'autoritza la seva reproducció o altres formes d'explotació efectuades amb finalitats de lucre ni la seva comunicació pública des d'un lloc aliè al servei TDX. Tampoc s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant als continguts de la tesi com als seus resums i índexs.

ADVERTENCIA. El acceso a los contenidos de esta tesis doctoral y su utilización debe respetar los derechos de la persona autora. Puede ser utilizada para consulta o estudio personal, así como en actividades o materiales de investigación y docencia en los términos establecidos en el art. 32 del Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual (RDL 1/1996). Para otros usos se requiere la autorización previa y expresa de la persona autora. En cualquier caso, en la utilización de sus contenidos se deberá indicar de forma clara el nombre y apellidos de la persona autora y el título de la tesis doctoral. No se autoriza su reproducción u otras formas de explotación efectuadas con fines lucrativos ni su comunicación pública desde un sitio ajeno al servicio TDR. Tampoco se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al contenido de la tesis como a sus resúmenes e índices.

WARNING. Access to the contents of this doctoral thesis and its use must respect the rights of the author. It can be used for reference or private study, as well as research and learning activities or materials in the terms established by the 32nd article of the Spanish Consolidated Copyright Act (RDL 1/1996). Express and previous authorization of the author is required for any other uses. In any case, when using its content, full name of the author and title of the thesis must be clearly indicated. Reproduction or other forms of for profit use or public communication from outside TDX service is not allowed. Presentation of its content in a window or frame external to TDX (framing) is not authorized either. These rights affect both the content of the thesis and its abstracts and indexes.

TESI DOCTORAL

Lenke Kovács

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant
(núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant
(núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm.
21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22)
del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de
Catalunya, segle XVI)

Universitat Rovira i Virgili

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

Lenke Kovács

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant
(núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant
(núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm.
21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22)
del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de
Catalunya, segle XVI)

TESI DOCTORAL

dirigida pel Dr. Francesc Massip Bonet
Departament de Filologia Catalana

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGIL

Tarragona

2012

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

Departament de Filologia Catalana

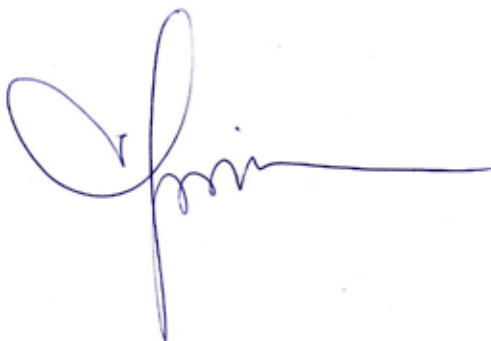
Avinguda Catalunya, 35
43002 Tarragona
Tel. 977 559 743

Francesc Massip Bonet, catedràtic del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili,

CERTIFICO:

Que aquest treball, titulat "Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del *Manuscrit Llabrés* (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI)", que presenta Lenke Kovács per a l'obtenció del títol de Doctora, ha estat realitzat sota la meva direcció al Departament de Filologia Catalana i que aconsegueix els requeriments per poder optar a la Menció Europea.

Tarragona, 26 d'agost de 2012

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

A la memòria de Josep Romeu i Figueras

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

*Von guten Mächten wunderbar geborgen,
erwarten wir getrost was kommen mag.
Gott ist mit uns am Abend und am Morgen
und ganz gewiß an jedem neuen Tag.*

(Dietrich Bonhoeffer)

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

AGRAÏMENTS

Als meus pares, Antje i Sándor Kovács, per la fe, l'esperança i l'amor que són el fonament d'aquest treball.

A Bernat, Elisenda i Corneli per acompanyar-me sempre.

A Evi Wallner i Joachim Lange, mestres inoblidables dels meus primers passos en el món de les lletres.

A Mireille i Michel Fabresse, amb Laurent (Llorenç) i Nicolas, que a la Setmana Santa del 1990 em van fer conèixer Tuïr, Perpinyà, Cotlliure, Banyuls de la Marenda, Sant Martí del Canigó, Sant Miquel de Cuixà i Figueres.

A Jordi Romaguera Bosch i Xavier González Vilaltella, els meus primers professors de català a Munic.

A Francesc Massip, present en totes les etapes d'aquesta tesi amb el seu saber, el seu bon criteri, la seva immensa generositat i el seu suport inestimable.

A Mn Gabriel Llompart i Joan Mas Vives per haver-me facilitat la transcripció de les consuetes mallorquines de Josep Mir i el text de la Passió Rull.

A les monges benedictines de Montserrat per les dues estades que vaig poder fer a l'hostatgeria per escriure part d'aquesta tesi.

A Óscar Armando García per la gentilesa d'obsequiar-me amb un exemplar facsímil de la Passió de Tlatlauhaquitepec, obra de teatre tlaxcalteca en nahuatl del segle XVI.

A Roberta Mullini, Sonia Maura Barillari, Tiziano Pacchiarotti, Carlo Susa, Daniele Gramolini i Salvatore Ritrovato per la seva ajuda durant les meves estades de recerca a Urbino i Gènova, i durant el procés d'elaboració d'aquesta tesi.

A Jesús Massip, Montserrat Corretger, Marta Moya, Pfarrer Günter Henke (†), Lluís Linés Heller (†), Xavier Jové, Mn Albert Serra, Mn Armand Puig, Mn Rafael Serra i Maximiliano Santos Vargas per l'amistat i el bon consell.

A les persones que m'han facilitat l'accés a les fonts primàries i secundàries consultades durant l'elaboració de la present tesi a la Biblioteca de Catalunya, a la Biblioteca de la Facultat de Lletres de la Universitat Rovira i Virgili, al Fons Alois M. Haas de la Universitat Pompeu Fabra, a la Biblioteca del Centre de Lectura de Reus, a la Deutsche Nationalbibliothek Leipzig i Frankfurt am Main, a la Fachbibliothek Theologie-Philosophie de la Ludwig-Maximilians-Universität München, a la Biblioteca Italo Mancini i a la Biblioteca dell'Istituto di Filologia Moderna de la Universitat d'Urbino, a la Biblioteca Civica Berio i a la Biblioteca de la Facultat de Lletres de la Universitat de Gènova.

A la Société Internationale pour l'étude du Théâtre Médiéval i al grup de recerca "Literatura, Art i Representació a la llarga Edat Mitjana" (SGR 258 de l'AGAUR), dirigit per Francesc Massip per haver-me brindat la possibilitat de participar en la investigació i el debat sobre el teatre medieval.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

**Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant
(núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43),
del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22)
del *Manuscrit Llabrés* (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI)**

SINOPSI

L'objectiu fonamental de la present tesi doctoral és l'estudi i l'edició crítica de les quatre Passions contingudes en el molt important repertori dramàtic mallorquí de finals del segle XVI, conegut com a Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya). Aquestes quatre Passions escèniques, cadascuna de les quals conté una representació pel Dijous Sant i el Divendres Sant, constitueixen l'eix vertebrador al voltant del qual s'agrupen les altres peces del manuscrit.

Les quatre Passions, que ens proposem d'editar i analitzar en la present tesi doctoral, són compostes per les peces dinou (*Consueta del Ditiou Sant*, folis 73ra-75ra), vint (*Consueta del Divendres Sant*, folis 75ra-76rb), vint-i-u (*Cobles del Devallament de la Creu*, folis 76va-77vb) i vint-i-dos (*Consueta de la Resurrecció de Jesucrist Nostre Senyor*, folis 78ra-80vb); per les peces vint-i-set (*Consueta del Ditiou Sant*, folis 103ra-106vb) i vint-i-vuit (*Consueta del Divendres Sant*, folis 107ra-109rb); per les peces trenta-vuit (*Consueta del Ditiou Sant*, folis 162ra-167vb), trenta-nou (*Consueta del Divendres Sant*, folis 168ra-170vb) i quaranta-u (*Consueta del Devallament*, folis 175ra-176vb) i per les peces quaranta-dos (*Representació per lo Ditiou de çena*, folis 177ra-185va), quaranta-tres (*Consueta del Divendres Sant*, folis 186ra-188vb) i quaranta-nou (*Representació del Devallament de la Creu*, foli 234ra).

A banda d'establir el text degudament anotat de les dotze *consuetes* o obres dramàtiques del cicle de la Passió del Manuscrit Llabrés, totes menys la núm. 21 inèdites, procedirem a l'anàlisi lingüística de les peces editades, endegarem l'estudi de les seves fonts textuais i les situarem en la tradició passionística teatral catalana i europea, tot captant-ne l'originalitat i la significació.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

**Study and Critical Edition of the Plays of Maundy Thursday
(n° 19, 27, 38 and 42), Good Friday (n° 20, 28, 39 and 43), the
Descent from the Cross (n° 21, 41 and 49) and the Resurrection (n° 22)
of the *Llabrés Manuscript* (Ms. 1139, Biblioteca de Catalunya, sixteenth century)**

SYNOPSIS

This thesis has as its main objective the study and critical edition of the four passion plays included in the very important dramatic Majorcan play codex (end of the sixteenth century), known as the Llabrés Manuscript (Ms. 1139 of the *Biblioteca de Catalunya*). These four passion plays, each of which contains a play for Maundy Thursday and Good Friday, can be considered the central pivot for the other plays included in the manuscript either for prefiguring some scene of the Passion of Christ or for illustrating some aspect of the history of Redemption.

The four passion plays, edited and analysed in the present thesis, and formed by the plays n° 19 (*Consueta del Ditiuous Sanct*, folios 73ra-75ra), n° 20 (*Consueta del Divendres Sant*, folios 75ra-76rb), n° 21 (*Cobles del Devallament de la Creu*, folios 76va-77vb) and n° 22 (*Consueta de la Resurecció de Jesucrist Nostre Senyor*, folios 78ra-80vb); the plays n° 27 (*Consueta del Ditiuous Sant*, folios 103ra-106vb) and n° 28 (*Consueta del Divendres Sant*, folios 107ra-109rb); the plays n° 38 (*Consueta del Ditiuous Sant*, folios 162ra-167vb), n° 39 (*Consueta del Divendres Sant*, folios 168ra-170vb) and n° 41 (*Consueta del Devallament*, folios 175ra-176vb) and the plays n° 42 (*Representatió per lo Ditiuous de çena*, folios 177ra-185va), n° 43 (*Consueta del Divendres Sant*, folios 186ra-188vb) and n° 49 (*Representatió del Devallament de la Creu*, folio 234ra).

Apart from establishing the text of the twelve *consuetes* or plays of the Passion cycle of the Llabrés Manuscript, all except for n° 21 unpublished, we offer the linguistic analysis of the plays, we examine their textual sources and we situate them in the Catalan and European tradition of passion plays, taking into account their originality and significance.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

LLISTATS DE SIGLES I ABREVIATURES

1. Sigles

IEC	Institut d'Estudis Catalans
MNAC	Museu Nacional d'Art de Catalunya
PAM	Publicacions de l'Abadia de Montserrat
SITM	Société Internationale pour l'étude du Théâtre Médiéval
LAIREM	Literatura, Art i Representació en la llarga Edat Mitjana, Grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya (SGR 258 de l'AGAUR)

2. Abreviatures bibliogràfiques

DCVB	Antoni M. Alcover, Francesc de B. Moll, <i>Diccionari català-valencià-balear</i> , 10 vols., Moll, Palma de Mallorca, 1930-1962.
DdS	Davallament de la Consueta de la Seu de 1691, Arxiu Capítular de Mallorca, sala III, caixa 32, núm. 21, editat per Llompart (1978: 124-128).
DECat	Joan Coromines, <i>Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana</i> , 10 vols., Curial Edicions Catalanes i "la Caixa", Barcelona, 1980-1991.
DIEC	<i>Diccionari de la llengua catalana</i> , Institut d'Estudis Catalans, Barcelona / Palma / València, 1995.
Denzinger	Peter Hünemann (ed.), [Heinrich Denzinger], <i>Enchiridion symbolorum definitionum et declarationem de rebus fidei et morum. Kompendium der Glaubensbekenntnisse und kirchlichen Lehrentscheidungen, Lateinisch - Deutsch</i> , Herder, Friburg / Basilea / Viena, ⁴⁰ 2005.
JM	Transcripció manuscrita de les consuetes mallorquines, feta per Josep Mir el 1887. Arxiu Llabrés, Palma, signatura 959.
Moll	Francesc de B. Moll, <i>Gramàtica catalana referida especialment a les Illes Balears</i> , Editorial Moll, Palma de Mallorca, (1968) 1993.
PL	Jaques-Paul Migne (ed.), <i>Patrologiae cursus completus</i> , Series latina, 221 vols., París, 1857-1866.
PR	Text d'una Passió inèdita, representada cap al 1820 a Pollença, i que amplia les consuetes 42 i 43 del Manuscrit Llabrés. Fons de la Companyia Rull, Biblioteca del Consell de Mallorca, Centre Cultural de la Misericòrdia, Palma.
Schneemelcher	Wilhelm Schneemelcher (ed.), <i>Neutestamentliche Apokryphen</i> , 2 vols., J.C.B. Mohr, Tubinga, ⁶ 1999 [col·lecció fundada per Edgar Hennecke, 1904].
Vorgrimler	Herbert Vorgrimler, <i>Neues Theologisches Wörterbuch mit CD Rom</i> , Herder, Friburg / Basilea / Viena, ⁵ 2005.

3. Abreviatures gramaticals

adj.	adjectiu
adv.	adverbi
antep.	anteposat
antr.	antropònim
conj.	conjunció
f	femení
ger.	gerundi
in.	inicial
ind.	indicatiu
imp.	imperatiu
imperf.	imperfet
inf.	infinitiu
interj.	interjecció
inv.	invariable
loc. adv.	locució adverbial
loc. conj.	locució conjuncional
loc. prep.	locució preposicional
m	masculí
n	neutre
num.	numeral
part.	participi
perf.	perfet
pl	plural
posp.	posposat
prep.	preposició
pres.	present
pret.	pretèrit
rúbr.	rúbrica
sg	singular
subj.	subjuntiu
subst.	substantiu
top.	topònim
vid.	vegeu

Índex

AGRAÏMENTS	11
SINOPSI	13
SYNOPSIS	15
LLISTATS DE SIGLES I ABREVIATURES	17
1. Sigles	17
2. Abreviatures bibliogràfiques	17
3. Abreviatures gramaticals	18
1. Introducció	27
2. Objectius	31
3. Estat de la qüestió	33
4. Enfocament de l'estudi des de la fenomenologia contextual de la religió	37
5. Metodologia i normes de l'edició	45

PRIMERA PART

EL TEATRE DE LA PASSIÓ I LES CONSUETES MALLORQUINES	51
1. La hipòtesi de l'origen joglaresc del drama de la Passió	51
2. Els poemes narratius i la primera Passió dramàtica en català	55
2.1. “Que si no'y prenem qualche consell” (P1)	60
2.2. “E la mira car tot era ensems” (P2)	61
2.3. Valoració conjunta de P1 i P2	61
3. La Passió dins i fora de l'església	64
4. La interpretació joglaresca dels planys dramàtics	71
4.1. Les Lamentacions de Jeremies i els planys dramàtics	73
4.2. El plany “Augats, seyós”	77
4.3. Una reminiscència popular del Planctus	80
5. La interpretació teològica del plany marià	82
6. El desmai de la Mare de Déu en el drama de la Passió	85
7. El component musical del teatre medieval	90
7.1. El cant i el recitat en el teatre català antic	91
7.2. L'ús dramàtic dels <i>contrafacta</i> en el teatre català antic	92
8. La cristologia de les consuetes mallorquines	99

9. La Representació de la Resurrecció (núm. 22)	108
9.1. La finalitat de la Representació de la Resurrecció	110
9.2. L'estructura de la Representació de la Resurrecció	112
9.3. Les fonts de la seqüència de la Baixada de Crist als Llimbs	113
9.4. L'ús litúrgic del motiu de la Baixada de Crist als Llimbs	116
9.5. La Representació de la Baixada de Crist als Llimbs en el Book of Cerne	116
9.6. El motiu de la Baixada de Crist als Llimbs a la Representació mallorquina de la Resurrecció	119
10. Conclusions	122

SEGONA PART

ANÀLISI LINGÜÍSTICA DE LES CONSUETES DE LA PASSIÓ DEL MS. 1139 DE LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA	127
1. Localització	127
2. Anàlisi lingüística	127
2.1. Grafies	128
2.1.1. Sons vocàlics	128
2.1.2. Sons consonàntics	129
2.1.2.1. L'ús de l'hac	129
2.1.2.2. Oclusives	130
2.1.2.3. Labiodentals fricatives	131
2.1.2.4. Alveolars fricatives	131
2.1.2.5. Palatals fricatives	132
2.1.2.6. Palatals africades	132
2.1.2.7. Laterals	133
2.1.2.8. Vibrants	133
2.2. Fonètica	133
2.2.1. Vocalisme	133
2.2.2. Consonantisme	134
2.2.2.1. Articulació de la labiodental fricativa sonora /v/	134
2.2.2.2. Sensibilització de la dental /t/ en els grups finals /nt/ i /lt/	134
2.2.2.3. No articulació de l'oclusiva en el grup inicial <ex>	135
2.2.2.4. Manteniment o elisió de -r en posició final absoluta o precedint una -s final	135
2.2.2.5. Pronunciació geminada de -rl- i -tll-	135
2.2.2.6. Dissimilació dels grups consonàntics -mm- i -mp-	136
2.3. Morfologia	136
2.3.1. Morfologia nominal	136
2.3.1.1. Articles	136
2.3.1.2. Numerals	137
2.3.1.3. Demonstratius	137

2.3.1.4. Possessius	137
2.3.1.5. Pronoms personals	138
2.3.1.5.1. Forts	138
2.3.1.5.2. Febles	139
2.3.1.5.3. Indefinits	140
2.3.2. Morfologia verbal	140
2.3.2.1. Formes impersonals del verb	140
2.3.2.2. Formes personals dels verbs	141
2.3.2.2.1. Present	141
2.3.2.2.1.1. Present d'indicatiu	141
2.3.2.2.1.2. Present de subjuntiu	143
2.3.2.2.2. Imperatiu	143
2.3.2.2.3. Pretèrit imperfect	145
2.3.2.2.3.1. Pretèrit imperfect d'indicatiu	145
2.3.2.2.3.2. Pretèrit imperfect de subjuntiu	145
2.3.2.2.4. Pretèrit perfect simple i pretèrit perfect perifràstic	146
2.3.2.2.5. Pretèrit indefinit i pretèrit anterior simple	146
2.3.2.2.6. Pretèrit plusquamperfect de subjuntiu	146
2.3.2.2.7. Futur i condicional	147
2.3.3. Les partícules	150
2.3.3.1. Preposicions	150
2.3.3.2. Adverbis	150
2.3.3.3. Conjuncions	151
2.4. Sintaxi	151
2.4.1. Verb	151
2.5. Lèxic	153

TERCERA PART

EDICIÓ DE LES QUATRE PASSIONS MALLORQUINES DEL MS. LLABRÉS	157
1. Edició de les dotze peces per separat	
1.1. Edició de la primera Passió mallorquina	158
1.1.1. Consueta del Ditiou Sanct (núm. 19)	158
1.1.2. Consueta del Divendres Sant (núm. 20)	180
1.1.3. Cobles del Devallement de la Creu (núm. 21)	192
1.1.4. Consueta de la Resurrecció de Jesucrist Nostre Senyor (núm. 22)	199
1.2. Edició de la segona Passió mallorquina	216
1.2.1. Consueta del Ditiou Sanct (núm. 27)	216
1.2.2. Consueta del Divendres Sant (núm. 28)	240
1.3. Edició de la tercera Passió mallorquina	250
1.3.1. Consueta del Ditiou Sanct (núm. 38)	250

1.3.2. Consueta del Divendres Sant (núm. 39)	280
1.3.3. Consueta del Devallament (núm. 41)	298
1.4. Edició de la quarta Passió mallorquina	307
1.4.1. Representació per lo Ditious de çena (núm. 42)	307
1.4.2. Consueta del Divendres Sant (núm. 43)	337
1.4.3. Representació del Devallament de la Creu (núm. 49)	347
2. Edició sinòptica	349
2.1. Consuetes del Dijous Sant	350
2.2. Consuetes del Divendres Sant	449
2.3. Consuetes del Davallament de la Creu	493

QUARTA PART

LLISTAT DE PARAULES PER CATEGORIES GRAMATICALS	509
1. Substantius i paraules substantivades	509
1.1. Substantius	509
1.2. Adjectius substantivats	524
1.3. Infinitius substantivats	526
1.4. Participis passats substantivats	526
2. Antropònims	527
3. Topònims	528
4. Articles	529
4.1. Article definit	529
4.1.1. Article definit masculí singular	529
4.1.2. Article definit femení singular	530
4.1.3. Article definit masculí plural	530
4.1.4. Article definit femení plural	531
4.2. Article indefinit	531
4.2.1. Article indefinit masculí	531
4.2.2. Article indefinit femení	531
4.2.3. Article personal	531
5. Adjectius i locucions adjectives	532
5.1. Adjectius demostratius	532
5.1.1. Per indicar proximitat a la 1a persona	532
5.1.2. Per indicar proximitat a la 2a persona	532
5.1.3. Per indicar una certa distància del qui parla i del qui escolta	532
5.2. Adjectius possessius	533
5.2.1. Adjectius possessius tòpics	533
5.2.1.1. Adjectius possessius tòpics anteposats al substantiu i precedits d'article o contracció de preposició i article	533

5.2.1.2. Adjectius possessius tòncics posposats i precedits d'article, d'adjectiu demostratiu o de contracció de preposició i article	533
5.2.1.3. Adjectius possessius tòncics sense article i anteposats	534
5.2.1.4. Adjectius possessius tòncics sense article i posposats	534
5.2.2. Adjectius possessius àtons	535
5.3. Adjectius i locucions adjectives de qualitat	535
5.4. Adjectius i locucions adjectives de quantitat	541
5.5. Adjectius indefinits	542
5.6. Adjectius numerals	542
5.7. Adjectius interrogatius	543
6. Pronoms	543
6.1. Pronoms personals forts	543
6.2. Pronoms personals febles	544
6.2.1. Formes plenes	544
6.2.2. Formes reforçades	545
6.2.3. Formes reduïdes	546
6.3. Pronoms demostratius	547
6.3.1. Per indicar proximitat a la 1a persona	547
6.3.2. Per indicar proximitat a la 2a persona	547
6.3.3. Per indicar una certa distància de la 1a i 2a persona	548
6.4. Pronoms indefinits	548
6.5. Pronoms relatius	548
6.5.1. Pronoms relatius variables	548
6.5.2. Pronoms relatius invariables	549
6.6. Pronoms possessius	549
6.6.1. Sense article	549
6.6.2. Precedit d'article o de contracció de preposició i article	549
6.7. Pronoms interrogatius	550
7. Conjuncions i locucions conjuntives	550
7.1. Conjuncions i locucions conjuntives copulatives	550
7.2. Conjuncions i locucions conjuntives temporals	550
7.3. Conjuncions i locucions conjuntives causals	551
7.4. Conjunció final	551
7.5. Conjuncions i locucions conjuntives adversatives	551
7.6. La conjunció disjuntiva	551
7.7. Conjuncions i locucions conjuntives consecutives	551
7.8. Conjuncions i locucions conjuntives modals	551
7.9. Conjuncions i locucions conjuntives condicionals	552
7.10. Conjuncions i locucions conjuntives concessives	552
8. Preposicions i locucions preposicionals	552
8.1. Preposicions febles	552

8.1.1. La preposició <i>a</i>	552
8.1.2. La preposició <i>en</i>	552
8.1.3. La preposició <i>amb</i>	553
8.1.4. La preposició <i>de</i>	553
8.1.5. La preposició <i>per</i>	553
8.2. Preposicions fortes i incorporacions al camp preposicional	553
8.2.1. Preposicions i locucions preposicionals de temps	553
8.2.2. Preposicions i locucions preposicionals de qualitat	553
8.2.3. Preposicions i locucions preposicionals de quantitat	554
8.2.4. Preposicions i locucions preposicionals de direcció	554
8.2.5. Preposicions i locucions preposicionals de situació	554
8.2.6. Preposicions i locucions preposicionals concessives	554
9. Interjeccions	554
10. Infinitius	555
11. Gerundis	561
12. Participis passats	563
13. Imperatius	571
13.1. Imperatius dirigits a la 2a persona del singular	571
13.2. Imperatius dirigits a la 3a persona del singular	572
13.3. Imperatius dirigits a la 1a persona del plural	573
13.4. Imperatius dirigits a la 2a persona plural	574
13.5. Imperatius dirigits a la 3a persona plural	576
14. Present d'indicatiu	577
14.1. Primera persona singular del present d'indicatiu	577
14.2. Segona persona singular del present d'indicatiu	578
14.3. Tercera persona singular del present d'indicatiu	579
14.4. Primera persona plural del present d'indicatiu	582
14.5. Segona persona plural del present d'indicatiu	583
14.6. Tercera persona plural del present d'indicatiu	584
15. Present de subjuntiu	586
15.1. Primera persona singular del present de subjuntiu	586
15.2. Segona persona singular del present de subjuntiu	586
15.3. Tercera persona singular del present de subjuntiu	587
15.4. Primera persona plural del present de subjuntiu	587
15.5. Segona persona plural del present de subjuntiu	588
15.6. Tercera persona plural del present de subjuntiu	589
16. Condicional	590
16.1. Primera persona singular del condicional	590
16.2. Segona persona singular del condicional	590
16.3. Tercera persona singular del condicional	590

16.4. Primera persona plural del condicional	590
16.5. Segona persona plural del condicional	590
16.6. Tercera persona plural del condicional	590
17. Pretèrit perfet simple	591
17.1. Primera persona singular del pretèrit perfet simple	591
17.2. Segona persona singular del pretèrit perfet simple	591
17.3. Tercera persona singular del pretèrit perfet simple	591
17.4. Primera persona plural del pretèrit perfet simple	592
17.5. Segona persona plural del pretèrit perfet simple.	592
17.6. Tercera persona plural del pretèrit perfet simple.	592
18. Pretèrit imperfet d'indicatiu	592
18.1. Primera persona singular del pretèrit imperfet d'indicatiu	592
18.2. Segona persona singular del pretèrit imperfet d'indicatiu	592
18.3. Tercera persona singular del pretèrit imperfet d'indicatiu	592
18.4. Primera persona plural del pretèrit imperfet d'indicatiu	593
18.5. Segona persona plural del pretèrit imperfet d'indicatiu	593
18.6. Tercera persona plural del pretèrit imperfet d'indicatiu	593
19. Pretèrit imperfet de subjuntiu	593
19.1. Primera persona singular del pretèrit imperfet de subjuntiu	593
19.2. Segona persona singular del pretèrit imperfet de subjuntiu	593
19.3. Tercera persona singular del pretèrit imperfet de subjuntiu	593
19.4. Primera persona plural del pretèrit imperfet de subjuntiu	594
19.5. Segona persona plural del pretèrit imperfet de subjuntiu	594
19.6. Tercera persona plural del pretèrit imperfet de subjuntiu	594
20. Futur simple	594
20.1. Primera persona singular del futur simple	594
20.2. Segona persona singular del futur simple	596
20.3. Tercera persona singular del futur simple	596
20.4. Primera persona plural del futur simple	598
20.5. Segona persona plural del futur simple	598
20.6. Tercera persona plural del futur simple	599
21. Futur compost	600
21.1. Primera persona singular del futur compost	600
21.2. Segona persona singular del futur compost	601
21.3. Tercera persona singular del futur compost	601
21.4. Primera persona plural del futur compost	601
21.5. Segona persona plural del futur compost	601
21.6. Tercera persona plural del futur compost	601
22. Adverbis i locucions adverbials	601
22.1. Adverbis i locucions adverbials de manera	601
22.2. Adverbis i locucions adverbials de lloc	603

22.3. Adverbis i locucions adverbials de temps	604
22.4. Adverbis i locucions adverbials de quantitat	605
22.5. Adverbis i locucions adverbials d'afirmació	606
22.6. Adverbis de negació	606
23. Altres	606
23.1. Xifres	606
23.2. Incipits llatins	607
23.3. Rúbriques en castellà	607
LLISTAT ALFABÈTIC	609
BIBLIOGRAFIA	707
APÈNDIXS	741
1. APÈNDIX (menció europea)	743
1.1. La Discesa di Cristo nel Limbo nella Rappresentazione maiorchina sulla Resurrezione (n° 22, Ms 1139, Biblioteca di Catalogna)	743
1.2. Note su alcuni esempi dello <i>spasimo</i> della Vergine nell'iconografia e nel teatro tra il XIV e XVI secolo	764
1.3. Conclusions (en anglès)	773
2. APÈNDIX (diagrames i taules)	775
2.1. Diagrames	776
2.1.1. Diagrames de nombre de versos i intervencions	776
2.1.1.1. Consueta del Ditious Sanct (19)	776
2.1.1.2. Consueta del Divendres Sant (20)	777
2.1.1.3. Consueta del Devallement de la Creu (21)	778
2.1.1.4. Consueta de la Resurectió (22)	779
2.1.1.5. Consueta del Ditious Sanct (27)	780
2.1.1.6. Consueta del Divendres Sant (28)	781
2.1.1.7. Consueta del Ditious Sanct (38)	782
2.1.1.8. Consueta del Divendres Sanct (39)	783
2.1.1.9. Consueta del Devallament (41)	784
2.1.1.10. Consueta del Ditious Sanct (42)	785
2.1.1.11. Consueta del Divendres Sanct (43)	786
2.1.2. Diagrama de nombre de versos de les consuetes mallorquines	787
2.1.3. Diagrama de nombre de versos de les quatre Passions mallorquines	788
2.2. Taules	789
2.2.1. Taula d'episodis temàtics	789
2.2.1.1. Taula d'episodis temàtics de les Consuetes del Dijous Sant	789
2.2.1.2. Taula d'episodis temàtics de les Consuetes del Divendres Sant	796
2.2.1.3. Taula d'episodis temàtics de les Consuetes del Davallament	799
2.2.2. Taula de mètrica	800
2.2.3. Taula de relació de les consuetes mallorquines	803

1. Introducció

A l'inici d'aquesta tesi doctoral se situen les classes de l'assignatura "Història del Teatre Català" de la Llicenciatura en Filologia Catalana, impartides pel Dr Francesc Massip a la URV durant els cursos 1996/1997 i 1997/1998, en què va sorgir el meu interès per l'estudi del teatre medieval. Des d'aleshores, el professor Massip m'ha anat suggerint una sèrie de temes d'investigació summament atractius que m'ha plagut de desenvolupar, sempre comptant amb el seu bon consell i les seves valuoses observacions.

Al llarg d'aquest temps, he tingut l'oportunitat de participar en quatre fòrums importants a l'entorn de l'estudi del teatre medieval: el Seminari de Música i Teatre d'Elx (1996, 1998, 2000 i 2002),¹ el Col·loqui sobre teatre català antic celebrat a Girona (1998), els Col·loquis de la Société Internationale pour l'étude du Théâtre Médiéval d'Odense (1998),² Groningen (2001),³ Elx (2004),⁴ Lille (2007)⁵ i Gießen (2010),⁶ i el I Convegno Internazionale del Centro per la Ricerca sul Teatro Medievale a Gènova (2012). Aquestes trobades científiques d'experts, majoritàriament europeus i nordamericans, em brindaren la possibilitat de conèixer i contrastar les investigacions més recents sobre el teatre medieval, de fer-hi aportacions pròpies, de participar en els debats acadèmics a l'entorn d'aspectes epistemològics i de gaudir de l'experiència enriquidora d'establir contactes amb especialistes del teatre medieval, provinents de diferents àmbits culturals.

Tots els treballs de recerca que he anat desenvolupant des del 2004 en el marc del grup de recerca singular "Literatura i representació a la llarga Edat Mitjana" i des del 2009 en el grup de recerca consolidat "Literatura, art i representació a la llarga Edat Mitjana" (SGR 258 de l'AGAUR), ambdós dirigits pel prof. Francesc Massip, estan centrats en el molt important repertori dramàtic mallorquí de finals del segle XVI, conegut com a Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya), i que conté les dotze consuetes que edito i analitzo en la present tesi doctoral.

El meu primer contacte directe amb aquest manuscrit es remunta al curs de doctorat "Llengua, literatura i edició de textos" que vaig seguir a la Universitat de Barcelona (Bienni 1998/2000). El treball de recerca pel qual vaig obtenir el reconeixement de la suficiència investigadora (2002) va consistir en l'edició crítica de les dues peces sobre la paràbola del fill pròdig, contingudes en aquest manuscrit. Vaig poder donar a conèixer una part important de la meua investigació a l'entorn d'aquestes dues consuetes mallorquines en l'article titulat "La dramatització de la paràbola del fill pròdig en el teatre català i europeu del Cinc-cents", dins Rafael Beltrán et al. (eds.) 2003. Amb l'objectiu de donar una major difusió a aquest estudi, accessible per a la comunitat internacional científica, vaig elaborar-ne

1 Les meves contribucions a les edicions del 2000 i del 2002 de l'esmentat seminari van ser incloses dins Sirera (ed.) 2002, 195-208 i Sirera (ed.) 2004, 191-202.

2 vid. Kovács 2005a.

3 vid. Kovács 2005c.

4 A l'edició del 2001 vaig presentar la candidatura d'Elx com a seu per a la propera celebració del col·loqui trienal d'aquesta associació d'especialistes internacionals en el teatre medieval. La proposta va ser acollida favorablement i vaig ser coorganitzadora de l'edició del 2004, juntament amb Joan Castaño, Tomàs Martínez, Francesc Massip, Gabriel Sansano i Josep Lluís Sirera. El text de la meua comunicació va sortir publicada dins Sirera (ed.) 2008. Em van confiar la Secretaria General de la SITM del 2004 al 2007.

5 vid. Massip / Kovács 2012

6 vid. Kovács 20011 i 2012. Vid. també Massip / Kovács 2004.

una versió ampliada en anglès, que va ser acollida per Denis Hüe, Mario Longtin i Lynette Muir i que va sortir publicada en el volum *Mainte belle œuvre faite. Études sur le théâtre médiéval offertes à Graham A. Runnalls* (2005).

A l'àmbit de l'edició de textos catalans, també he tingut ocasió de posar en pràctica els coneixements que vaig adquirir cursant l'assignatura de "Paleografia" de la Llicenciatura en Filologia Catalana, impartida per la Dra Montserrat Santmartí a la Universitat Rovira i Virgili durant el curs 1997/1998, com també tot el que vaig aprendre en les assignatures de l'esmentat curs de doctorat a la Universitat de Barcelona. Així, vaig poder dur a terme l'edició del Ball de Serrallonga de Perafita (segle XVIII) en col·laboració amb el doctor Massip (vid. Garrich et al. 2004), i més recentment l'edició del Ball de Serrallonga de Valls de 1880 (vid. Kovács 2010).

Com a altres fites en el desenvolupament de la meva tasca investigadora assenyalaria la coautoria amb Francesc Massip del llibre *El baile: conjuro ante la muerte. Presencia de lo macabro en la danza y la fiesta popular*, Ciudad Real, CIOFF-INAEM, 2004, que comptà amb una beca del CIOFF (Consejo Internacional de Organizaciones de Festivales de Folklore y de Artes Teatrales) i del Ministerio de Educación y Cultura; la redacció del capítol "El període clàssic de la literatura catalana: la baixa edat mitjana" del tercer volum de l'obra *Història de la Cultura Catalana. Literatura, pensament i comunicació* (2008), coordinat per la Dra Montserrat Corretger de la Universitat Rovira i Virgili, i la meua contribució al projecte editorial "Història del Teatre als Països Catalans", dirigit pels doctors Francesc Foguet i Albert Mestres, que em van confiar la redacció del capítol "El teatre medieval" de l'esmentada obra.

Des que vaig començar a dedicar-me a l'estudi del teatre de la Passió, havent acabat l'esmentat curs de doctorat "Llengua, literatura i edició de textos" a la Universitat de Barcelona, he seguit el propòsit de dur a terme la meua investigació al voltant de dos focus d'interès: en primer lloc, centrant-me en l'elaboració de l'edició crítica i l'anàlisi de les quatre Passions mallorquines del Manuscrit Llabrés, que és el nucli de la present de tesi doctoral, i en segon lloc, eixamplant la mirada més enllà del meu objecte d'estudi, amb l'objectiu d'obtenir una perspectiva diacrònica del teatre de la Passió com a fenomen artístic, religiós, cultural, històric i social, tant als territoris de llengua catalana com arreu d'Europa.

He pogut donar a conèixer part dels resultats d'aquesta dedicació, entre d'altres, a les Jornades sobre representacions populars d'arrel medieval, celebrades a la Universitat Rovira i Virgili (2004), al Simposi Internacional "Literatura i teatralitat a l'Europa medieval – Una mirada interdisciplinària de la creació literària a través dels textos, la música i les imatges", celebrat a la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona i l'Institut del Teatre (2006), al "Colloque d'Avignon sur les Théâtres d'Oc et Catalan" (2008) i al Simposi Internacional "Joglars, Ministrils, Actors: literatura, música, arts i espectacle del segle XII al XVI a l'Europa romànica", celebrat a la Facultat de Lletres de la Universitat Rovira i Virgili i a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (2011). Les meves contribucions més recents a aquest camp d'estudi són "Frightened or Fearless: Different Ways of Facing Death in the Sixteenth-Century Majorcan Play Representació de la Mort", dins Sophie Oosterwijk i Stefanie Knöll (eds.), *Mixed Metaphors – the Danse Macabre*, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne, 2011, 207-236; "La Representació de la Mort (Ms. 1139, Biblioteca de Catalunya): continuïtat i innovació d'un gènere didacticoreligiós", dins Rafael Alemany Ferrer i Francisco Chico Rico (eds.), *Literatures ibèriques medievals comparades / Literaturas ibéricas medievales comparadas*, Universitat

d'Alacant / SELGYC, Alacant, 2012, 257-269; i “El teatre català al Renaixement: món teatral i àmbits de la representació”, dins Eulàlia Duran i Maria Toldrà (eds.), *Itineraris. Nou estudis sobre cultura al Renaixement*, Tres i Quatre, S. L., València, 2012, 267-298.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

2. Objectius

La majoria de gèneres i cicles del teatre religiós medieval són representats en el Manuscrit Llabrés (Biblioteca de Catalunya, Ms. 1139). Aquest còdex conté mig centenar de les “consuetes” que s’escenificaven a les esglésies de Mallorca encara a finals del segle XVI, i inclou obres de tema passionístic, nadalenc, neotestamentari, veterotestamentari, hagiogràfic i teològic-alegòric. La varietat de les peces i la presència de rúbriques molt riques en indicacions d’escenificació converteixen aquest recull en la font principal per a l’estudi del teatre català antic.

Tenint en compte la importància d’aquest corpus teatral per a la història del teatre europeu, ens proposem assolir dos objectius en aquesta tesi: l’objectiu principal és l’edició crítica i l’anàlisi lingüística de les dotze consuetes que formen les quatre Passions mallorquines d’aquest còdex cinccentista. Les peces que aquí editem –totes menys la núm. 21 inèdites– ocupen un lloc preeminent d’entre les obres recollides en el Manuscrit Llabrés, ja que a cap altre àmbit temàtic contemplat en el manuscrit es dediquen tantes peces com al relat dels últims dies de la vida terrenal de Jesús; i cap altra matèria, excepte el cicle de Nadal, és present al manuscrit amb tantes obres que són variacions d’un mateix tema.

El segon objectiu fonamental del present treball és situar les consuetes mallorquines que aquí editem en la tradició passionística teatral catalana i europea, fent indagacions sobre la gènesi i l’especificitat d’aquesta dramaturgia des de l’enfocament de la fenomenologia contextual de la religió. Per assolir aquest objectiu, ens concentrem en els aspectes següents: en primer lloc, sotmetem a revisió la hipòtesi de l’origen joglaresc del drama de la Passió; en segon lloc, discutim l’adequació de l’aplicació del terme “Passió dels joglars” als dos poemes narratius de la Passió en català que ens han pervingut del segle XIV; en tercer lloc, ens interessem per la valoració del rol de l’Església en aquestes representacions; en quart lloc, revisem la interpretació joglaresca dels planys dramàtics; en cinquè lloc, considerem la tradició del *planctus* i la interpretació teològica del plany marià; en sisè lloc, establim una relació entre l’escena del desmai de la Mare de Déu en el teatre català antic i el tractament d’aquesta escena en la predicació; en setè lloc, fem una referència sumària a la qüestió del component musical d’aquesta dramaturgia; en vuitè lloc, ens preguntem per la cristologia de les consuetes mallorquines; i en novè i últim lloc, centrem la nostra atenció en la Representació de la Resurrecció, com a exemple paradigmàtic dels dotze textos que aquí editem.

Amb l’objectiu de facilitar l’accés dels estudiosos als resultats del nostre treball i amb l’esperança que puguin emprendre nous estudis a partir del material que posem al seu abast, hem estructurat la present tesi en quatre seccions: la primera part correspon a l’estudi introductor de l’edició crítica de les quatre Passions contingudes en el Manuscrit Llabrés, i representa una revisió del que ens és llegut conèixer sobre l’origen i la particularitat de la tradició passionística catalana i europea. En aquesta part s’inclouen les conclusions a les quals hem arribat. La segona part consisteix en l’anàlisi lingüística de les peces editades. La tercera part és l’edició de les dotze consuetes agrupades en quatre Passions seguint la proposta de Josep Romeu i Figueras ([1962-1967] 1994-1995, I: 162), que s’hi refereix com a “tercera, quarta, cinquena i sisena Passió”. La quarta part ofereix dos llistats: en el primer, les paraules dels dotze textos editats apareixen per categories gramaticals i en el segon, hi figuren per ordre alfabètic. El primer apèndix conté els dos treballs elaborats durant les nostres estades de recerca a Urbino i Gènova, i la traducció a l’anglès de les nostres conclusions. El segon apèndix inclou diagrames i taules que complementen l’edició de les consuetes mallorquines.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

3. Estat de la qüestió

El còdex mallorquí copiat el 1598-1599 a la vila de Búger (Mallorca) pel prevere Miquel Pasqual, i que conté les quatre Passions que editem en el marc d'aquesta tesi doctoral, fou descobert el 1887 per Mn. Gabriel Llabrés. Des d'aleshores, gran part de les peces recollides en aquest manuscrit han estat objecte d'edicions crítiques i/o divulgatives i d'estudis monogràfics. El còdex, des del 1930 custodiat a la Biblioteca de Catalunya i catalogat amb el núm. 1139, ha estat molt malmès per la humitat. Afortunadament, existeix una còpia manuscrita que Josep Mir elaborà el 1887 per encàrrec de Gabriel Llabrés. Aquest document, que malgrat els errors de transcripció és de gran utilitat per a l'editor modern, es conserva a la Biblioteca Llabrés de Palma amb la signatura 959, juntament amb una còpia mecanografiada posterior que porta la signatura 649. Agraïm a Mn Gabriel Llompарт haver-nos facilitat l'accés a aquesta transcripció de les consuetes mallorquines que aquí editem.

El 2003, el Dr Joan Mas i Vives tingué la gentilesa de fer-nos arribar el text d'una passió mallorquina que representa una dada molt interessant pel que fa a la transmissió de les consuetes de la Passió del Manuscrit Llabrés. Aquesta passió, inèdita fins ara, fou descoberta per Antoni Nadal, que en prepara una edició. Segons Mas (2004: 10-11), l'obra fou representada per la companyia Rull a Pollença cap al 1820. El text es conserva al Fons de la Companyia Rull de la Biblioteca del Consell de Mallorca, al Centre Cultural de la Misericòrdia de Palma, i representa una ampliació de les consuetes núm. 42 i 43 del Manuscrit Llabrés, com assenyalarem a l'apartat crític de la nostra edició.

Entre el 1887 i el 1919, el descobridor del Manuscrit Llabrés n'edità cinc peces: la primera de les consuetes de temàtica nadalenca (núm. 1), la *Consueta de la Temptació* (núm. 10), la *Consueta del Jujú* (núm. 11), les *Cobles del Davallament de la Creu* (núm. 21) i la *Consueta de Sant Jordi* (núm. 30). El 1957, Josep Romeu i Figueras publicà totes les consuetes de tema hagiogràfic: les consuetes de Sant Francesc (núm. 29), Sant Jordi (núm. 30 i 31), Sant Cristòfol (núm. 32 i 33), Sant Mateu (núm. 44), Sant Crispí i Crispinià (núm. 45), Sant Pere (núm. 46) i Sant Pau (núm. 48). Dues dècades més tard, les peces veterotestamentàries veieren la llum de la mà de Ferran Huerta: la consuetes de Jacob (núm. 12), de Susanna (núm. 16), d'Abraham (núm. 26), de Tobies (núm. 34), del rei Assuer (núm. 35) i de Judit (núm. 47). El text de les peces nadalenques (núms. 1, 2, 5, 6, 7, 8 i 37) es troba inclòs, juntament amb l'estudi corresponent, a la tesi doctoral inèdita que Guillermina Cenoz defensà el 1977 a la Universitat Autònoma de Barcelona. Dues obres sense adscripció a cap cicle foren editades per Josep Romeu i Figueres (*Representació de la Mort*, núm. 36) i Joan Mas (*Consueta dels Set Sagraments*, núm. 40).

Una altra dada interessant és la descoberta d'una còpia menorquina siscentista que coincideix amb el *Davallament de la Creu* (núm. 21) editat per Llabrés. El text, publicat per Enric Cabra Martorell (1993), és signat pel prevere Bartomeu Vives. Fou copiat en la primera meitat del segle XVII en un capbreu menorquí, localitzat per Amador Marí a l'Arxiu Parroquial de Santa Maria de Maó.

Pel que fa al teatre neotestamentari, el 2003 Pere Santandreu publicà les peces del cicle de la vida pública de Jesús, que foren objecte de la seva tesi doctoral (*Consueta de la Temptació*, núms. 9 i 10; *Consueta de la Samaritana*, núm. 15 —prèviament editada per Felip Munar, el 1998— i la *Consueta de Llätzer*, núms. 17 i 18). De la primera consuetes de Llätzer, hi ha una edició feta per Guillermina Cenoz i Ferran Huerta el 1988, dos anys després d'haver editat la primera de les dues consuetes del Fill pròdig (núms. 13 i 14). Com ja he assenyalat, ambdues consuetes d'aquesta paràbola van ser

editades i analitzades per mi com a treball de recerca per a l'obtenció de la suficiència investigadora a la Universitat de Barcelona (2002).

El Manuscrit Llabrés conté també cinc obres en castellà, a les quals William Shoemaker dedicà un article el 1936. N'hi ha tres de tema nadalenc (núm. 3, 23 i 24), la primera de les quals és una versió de l'obra de Bartolomé Aparicio, coneguda com a *Obra del pecador*, i les altres dues, juntament amb el text que segueix en el manuscrit, titulat *Descendimiento de la Cruz* (núm. 25), són una còpia literal del *Ternario Espiritual* de Joan Timoneda, publicat el 1558. L'única peça profana del recull és un diàleg breu entre un doctor i un batxiller, escrit en castellà i en llatí macarrònic (núm. 4).

Fins a l'actualitat, no s'ha fet cap estudi monogràfic aprofundit sobre el conjunt de les peces recollides en el Manuscrit Llabrés. El nostre propòsit d'editar les dotze peces del cicle de la Passió – totes menys una inèdites – respon a la voluntat de facilitar que en el futur es pugui dur a terme aquesta valoració global. Tenint en compte que les quatre Passions mallorquines que ens proposem d'editar representen una quarta part de les peces recollides en el còdex, considerem que la nostra aportació és susceptible d'esdevenir un punt d'inflexió a partir del qual s'obriran noves vies d'investigació a l'entorn d'aquest manuscrit, qualificada per Shoemaker com a “mine of inappreciable value to the history of the early drama and staging in Spain” (1936: 249).

A l'hora de posar la mirada en les diferents tipologies de la Passió presents en el còdex mallorquí, el que crida l'atenció és que els dos estudiosos que més detingudament han analitzat aquestes peces discrepen en la valoració de la quarta passió mallorquina, o sigui de les dues consuetes del Dijous i del Divendres Sant numerades com a 42 i 43. Josep Romeu i Figueres ([1957a] 1994-1995, I, 127) considera que aquestes composicions constitueixen “una reducció i una refosa poc afortunades” de les consuetes 38 i 39, és a dir de la tercera passió mallorquina, i les descriu com a “obra d'autor [que] ha volgut fer obra personal, bé que no hagi reeixit en la seva empresa”.

A primer cop d'ull, aquest judici del màxim coneixedor del teatre català antic pot semblar sorprenent o en paraules de Joan Mas (2002: 272 i 273), “excessivament dur”, “en part, equivocat” i, fins i tot, “absurd”. Però, evidentment, quan Romeu parla d'una “reducció” no es refereix al nombre de versos, que en el cas de la consuetat 42 supera gran part de les peces recollides en el manuscrit i totes les del cicle de la Passió. El que, en realitat, es redueix en aquesta quarta passió –malgrat la inclusió de material nou– són molts dels motius que en les altres consuetes es desenvolupen amb més encert. D'aquesta manera, s'arriba a l'extrem que l'autor, amb l'afany de crear una obra personal, diu menys amb un nombre més elevat de versos que en les altres passions mallorquines.

Si ens fixem, per exemple, en el Consell dels jueus que inicia la peça 42, és a dir la quarta consuetat del Dijous Sant, veiem com aquest episodi es desenvolupa al llarg de 104 versos, als quals s'hauria d'afegir encara el passatge en prosa en què els jueus acorden la captura i l'ajusticiament de Jesús. Doncs bé, aquest desplegament de versos gairebé triplica els que són necessaris per desenvolupar l'episodi paral·lel en les consuetes núm. 27 i 38, però malgrat aquesta extensió molt més elevada, la consuetat 42 no inclou el passatge dramàticament interessant de la discrepància de Josep d'Arimatea i de Nicodem, que s'oposen a condemnar un innocent i, a conseqüència de la seva protesta, són expulsats del Sanedrí (38: 110 rúbr.-146), per tornar a aparèixer en les obres del Davallament de la Creu.

Un cas molt semblant, en què es multipliquen els versos al mateix temps que es retallen alguns dels continguts, és el del Sant Sopar, que amb 115 versos a la consuetat 42 sobrepassa de llarg els 39, 72 i 75 versos de l'episodi paral·lel en les altres passions mallorquines. Aquí tindríem un argument

més a favor dels qui –com Josep Romeu– considerem la consueteta 38 com una obra millor aconseguida que la 42, en què amb l'eliminació de les escenes de benvinguda i de comiat entre Jesús i l'hostaler, se suprimeix el que servia de marc de la celebració pasqual, del lavatori dels peus i, en el cas de la consueteta 38, també de la institució de l'eucaristia. Convé assenyalar que aquest últim motiu tan sols és present en una de les quatre passions mallorquines, potser per possibles dubtes sobre la conveniència de representar l'acte de consagrar el pa i el vi fora de la celebració litúrgica i d'una manera purament commemorativa. Convé recordar, en aquest context, que les prohibicions documentades a la Mallorca del segle XVI, donades a conèixer per Llompart (1980), que afecten especialment la representació de la Sant Sopar.

A banda d'aquests exemples que il·lustren la tècnica de l'ampliació de versos al costat d'un empobriment de continguts, un aspecte rellevant per a la valoració de les consuetes mallorquines, però fins ara poc estudiat per la crítica, és el de la distribució de versos en les intervencions dels personatges. Si ens fixem, per exemple, en l'anunci de la mort i resurrecció que l'autor de la consueteta 42 posa en boca de Jesús, veiem que amb 20 versos aquest ja s'ha de considerar un passatge llarg, tenint en compte que en les tres passions tradicionals la majoria de vegades els personatges tenen intervencions molt curtes, amb un, dos o com a molt quatre versos seguits, i que també hi són força freqüents els casos en què un vers és dividit en dos hemistiquis per ser pronunciat per dos personatges diferents o que, fins i tot, un vers es reparteix entre tres personatges, cosa que confereix una gran agilitat a aquestes peces.

En les tres passions tradicionals, escrites en noves rimades octosil·làbiques, el metre per excel·lència del teatre antic, el nombre màxim de versos per intervenció de personatge oscil·la entre 28 i 34, mentre que la quarta passió, escrita en quintets heptasil·làbics, presenta intervencions de fins a 60 versos, una extensió que dota aquesta obra d'un caràcter més discursiu en comparació a les altres Passions mallorquines.

Aquí s'obre una via d'investigació per a futurs estudis més aprofundits que van més enllà del propòsit d'aquesta tesi. Un possible estudi consistiria, per exemple, en comparar algunes de les intervencions claus dels personatges de les consuetes mallorquines amb passatges paral·lels d'altres tradicions del teatre de la Passió, que presenten una major extensió a l'hora de desenvolupar els diferents moments escènics del drama del Calvari.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

4. Enfocament de l'estudi des de la fenomenologia contextual de la religió

Apostem per una aproximació al nostre objecte d'estudi que té en compte la seva especificitat com a testimoni d'una realitat transcendental. A l'hora d'estudiar el teatre religiós de l'Edat Mitjana, l'investigador es troba confrontat amb una mena de pensar i de sentir que dista de la seva pròpia experiència, percepció i sensibilitat.¹ Com més gran és la manca de sintonia entre l'estudi i el seu objecte d'estudi, més grans són els obstacles que impedeixen arribar a una justa valoració d'allò que es pretén investigar, entendre i explicar. Aquest perill és assenyalat per Jean Subrenat (1995: 202), quan diu:

[...] le théâtre religieux du XVe siècle, que l'on a parfois tendance à regarder avec la condescendance indulgente que l'on accorderait à une représentation "à grand spectacle" quelque peu naïve ou populaire, sait être à la fois le support et le reflet d'une spiritualité qui, pour s'exprimer par images et symboles traditionnels, n'en a pas moins une profondeur propre à la méditation [...].

Si el que s'intenta és penetrar en el sentit del fenomen estudiat en tota la seva complexitat, cal que l'investigador reflexioni desapassionadament sobre la fe que fonamenta el teatre religiós.² Aquesta fe es manifesta en els fidels que intervenen en la creació i recepció de l'espectacle, en els continguts que aquest teatre vehicula i també en les formes que adopta. Quedar-se en els aspectes literaris, espectaculars i socioculturals significaria renunciar a copsar la dimensió transcendental plasmada en aquestes representacions.

La nostra aproximació a la realitat teatral medieval té com a objectiu el que Umberto Eco anomena "una comprensió recta i simpatètica de la inclinació medieval al suprasentit i a la significació indirecta, nodrida de cultura bíblica i teològica" ([1987] 1990: 195). Tanmateix, som conscients que no serem mai capaços d'imaginar-nos les representacions de teatre medieval exactament com s'idearen, com s'esdevingueren i com es reberen en realitat. Tan sols podem aspirar a aproximar-nos-hi, per un costat, mitjançant la interpretació de textos i documents i, per l'altre, mitjançant la deguda contextualització, tot procurant de no caure en el perill d'anacronismes i d'extrapolacions mancades de fonament.³

1 A propòsit de l'*alteritat* del món medieval, vegeu Lewis (1964, 1966), Vinaver (1970), Zumthor (1972) i Jauss (1977). També és interessant l'aproximació sociohistòrica de Borst (1973), que assaja una interpretació estructural de les formes de vida medieval.

2 Algun historiador del teatre s'aventura a formular conjectures i apreciacions de validesa discutible. Citem, a tall d'exemple, Xavier Fàbregas (1978), que considera que el personatge escènic de Sant Jordi "pateix cabòries transcendents" (p. 34) i que interpreta la representació cruenta dels martiris hagiogràfics com a "al·licients per la clientela", comparant-los a "teatre del grand guignol i el cinema del terror" (p. 35). Per la seva banda, Vito Pandolfi ([1964] 1989) qualifica el contingut dels drames medievals de "ficció hipòcrita" (p. 231), i sosté que els espectacles de la Confraria dels Raccomandati di Santa Maria "tenien més anomenada per la seva fastuositat que per la sinceritat de la seva fe" (p. 235). Més endavant, afirma que les *Sacre rappresentazioni* servien "per retre homenatge a la fe oficial i a la religiositat de les classes populars, però sense convicció real" (p. 241), i pressuposa unes "exigències reals del públic popular [de] substituir el compromís de la fe per la imaginació" (ibidem). Al nostre parer, aquestes afirmacions, mancades del suport d'una argumentació sòlida, pertanyen a una retòrica, en paraules de Max Harris (2006: 63), "driven by a concern for present effect rather than for historical accuracy".

3 Procurem de respectar la lògica interna del nostre objecte d'anàlisi, en la línia que apunta Eco ([1987] 1990: 16 i 239) quan diu: "No hi ha dubte que en l'edat mitjana existeix una concepció de la bellesa purament intel·ligible, de l'harmonia moral, de l'esplendor metafísica, i que nosaltres només podem entendre aquesta manera de sentir si penetrem amb tota la delicadesa en la mentalitat i en la sensibilitat de l'època. [...] Quan algú prova de fer una història de l'estètica medieval és per tractar d'explicar com pensaven els medievals, no pas com pensem nosaltres o com hauríem de pensar."

Una via per analitzar el fet religiós i les seves manifestacions d'una forma que fa justícia a la seva especificitat i autonomia és la que és traçada per la fenomenologia contextual de la religió. Aquesta branca de la fenomenologia té en compte el context historicocultural del fet religiós i es proposa d'analitzar la consciència del creient, la seva concepció del món i la seva percepció del fet religiós. A diferència de la ciència de la religió, la fenomenologia contextual de la religió es mostra oberta cap a la transcendència, és a dir que considera els fenòmens religiosos no necessàriament com a productes culturals, sinó que admet la possibilitat que l'home experimenti el fenomen d'allò sagrat que conté en ell mateix el seu desenvolupament que es manifesta en la història.⁴

En un estudi recent de comparació interreligiosa de festes processionals i representacions dramàtiques, des de l'enfocament de la fenomenologia contextual de la religió, Holger Nielsen (2005: 526) apunta:

Indem sich die Religionsphänomenologie aufmacht, sich auf ein völlig fremdes Denken und Fühlen einzulassen, sich selbst zurücknimmt, ohne ihren kritischen Ansatz zu verlieren, löst sie das Problem der Spannung von Wahrheitsanspruch der Religion und Agnostizismus der Religionswissenschaft.⁵

L'historiador del teatre medieval ha de pronunciar-se amb cautela sobre el seu objecte d'estudi, conscient de la distància que el separa de l'àmbit espiritual en què s'originaren i es realitzaren les obres dramàtiques que es troben en el seu focus d'atenció. Les claus interpretatives escollides per copsar el significat d'aquestes peces depenen de la proposta teòrica que l'estudiós segueix sobre l'essència d'allò sagrat i de la religió.

L'aproximació fenomenològica al fet religiós consisteix a adoptar una perspectiva capaç de descobrir i integrar l'alteritat sense sotmetre-la a judicis formulats *a priori*. Amb l'afirmació del valor autònom de la religió⁶ i la recerca dels signes distintius d'allò numinós, la fenomenologia s'oposa al reduccionisme de l'escola evolucionista, condicionada per erigir la ciència occidental en referent de validesa exclusiva.⁷

4 Fixem-nos, per exemple, com Mircea Eliade ([1957] 1988: 14), autor clàssic de la fenomenologia de la religió, entén la noció d'allò sagrat com a estructura de la consciència i no com a moment de la història de la consciència. Segons Ramon M. Nogués (2011: 10): "La transcendència és una forma peculiar de coneixement i expressió complexa i oberta que configura la nostra originalitat mental i esdevé imprescindible per coronar 'des de dalt' les altres formes més funcionals de conèixer."

5 "Pel fet que la fenomenologia de la religió es proposa d'obrir-se cap a una manera de pensar i de sentir completament aliena, i de replegar-se sense perdre l'enfocament crític, resol el problema de la tensió entre la pretensió de veritat de la religió i l'agnosticisme de la ciència de la religió."

6 Segons Van Engen (1986: 544), "any study on religious culture must take religion seriously. Recent studies have made medieval religion important by treating it essentially in functionalist terms, setting out the ways in which religious culture dealt with human relations, illness, death, the fertility of fields and animals, and so on. Such an approach makes religion central and accessible without raising confessional issues. But it can easily become reductionist, thus ultimately unsatisfactory and even erroneous. Historians of religious culture must take 'religious man' seriously, just as economic historians take 'economic man', or political historians 'political man', seriously. Anything less will ultimately fail to do justice to the phenomena under investigation and, in particular, fail to account for the dynamic inherent in people acting on religious conviction."

7 Mircea Eliade ([1955] 1983: 189) assenyalava les limitacions eurocentristes de l'evolucionisme cultural anglès de principis del segle XX: "Como buenos positivistas, Tylor o Frazer consideraban la vida mágico-religiosa de la humanidad arcaica como un conjunto de 'supersticiones' pueriles: fruto de miedos ancestrales o de la estupidez 'primitiva'. Pero este juicio de valor contradice los hechos. El comportamiento mágico-religioso de la humanidad arcaica revela, en el hombre, una toma de consciencia existencial con respeto al Cosmos y sí mismo. Allí donde un Frazer no veía más que una 'superstición', había implícita ya una metafísica, aun cuando se expresara por mediación de símbolos más bien que por el entrelazamiento de

Segons els postulats evolucionistes, la màgia i la religió responen de forma inadequada als mateixos interrogants que la ciència, per la qual cosa no tenen autonomia. Les seves pràctiques pertanyen als primers estadis del desenvolupament humà i són equiparables a errors, procediments infantils i intents no reeixits. Tanmateix es consideren inevitables i necessaris –a falta d'una alternativa millor– per les seves possibles repercussions socials positives, d'una banda, en la cohesió social i, de l'altra, com a garant d'un equilibri psicològic, tant individual com col·lectiu.⁸

Com a resposta a les limitacions del plantejament positivista, a principis del segle XX comença a cristal·litzar la necessitat d'examinar el fet religiós sense exclusió apriorística. El primer a investigar les formes elementals de la vida religiosa amb l'objectiu de penetrar en l'essència última i universal de la religió com a dimensió autònoma fou Émile Durkheim a *Les formes élémentaires de la vie religieuse*, publicada el 1912. Un lustre més tard, el debat cultural europeu sobre el fet religiós experimentà un salt qualitatiu amb la publicació de l'obra de Rudolf Otto *Das Heilige. Über das Irrationale in der Idee des Göttlichen und sein Verhältnis zum Rationalen*.⁹

Per a l'escola evolucionista, la màgia i la religió no tenen valor en elles mateixes, sinó que tan sols es justifiquen en la mesura en què omplen el buit que en els estadis més avançats del desenvolupament humà és omplert per la ciència. En la interpretació d'Otto, en canvi, la màgia i la religió, en lloc de complir una funció substitutòria, tenen un significat propi que permet situar-los en un àmbit autònom de característiques ben definides. En aquesta proposta teòrica, la màgia ja no és considerada inferior a la religió: ambdós es caracteritzen per l'experiència d'allò que és “completament diferent” (*das Ganz Andere*), i que, pel fet de situar-se més enllà del nivell assolit per la raó humana, és nocionalment incognoscible. Si bé aquest plantejament ha suscitat algunes reserves,¹⁰ cal reconèixer que és d'importància cabdal per haver impulsat un debat no tan sols a l'àmbit historicoreligiós, sinó també en els camps de la filosofia i la psicologia.

El teatre medieval religiós és una manifestació de l'experiència d'allò sagrat que la fenomenologia de la religió tracta d'analitzar sense judicis *a priori*.¹¹ L'historiador del teatre medieval que intenta

---

conceptos: una metafísica, es decir, una concepción global y coherente de la Realidad, y no una serie de gestos instintivos regidos por la misma y fundamental 'reacción del animal humano ante la naturaleza'. Tanmateix, com remarca Consolino (1984: 55 i 59), cal tenir en compte el fort grau d'incertesa amb què Frazer formula gran part de les seves hipòtesis. Així, per exemple, la seva valoració de la Passió de Crist no debades apareix relegada a l'apèndix de l'edició definitiva de *The Golden Bough*, en què Frazer s'afanya a aclarir que no ha dubtat mai de l'existència històrica de Jesús, i que “són tan sols els detalls de la vida i mort de Crist que resten, i probablement restaran per sempre, envoltats de la boira de la incertesa” (IX, p. 412).

8 Aquestes idees foren principalment desenvolupades per l'antropòleg escocès James Georges Frazer, esmentat a la nota anterior. La primera edició de la seva obra cabdal *The Golden Bough. A Study in Comparative Religion*, de dos volums, es remunta al 1890. Una dècada més tard fou publicada una segona edició, corregida i ampliada en tres volums, i que porta per subtítol *A Study in Magic and Religion*. L'ordenació definitiva de l'obra de Frazer es troba a la tercera edició en 12 volums, publicada com les anteriors per l'editorial Mcmillan de Londres (1911-1915). Per una valoració crítica de l'obra frazeriana, vegeu el monogràfic “I frutti del Ramo d'oro. James Frazer e le eredità dell'antropologia”, de la revista *La Ricerca Folklorica*, 10, 1984.

9 Mircea Eliade inicia la seva obra *Das Heilige und das Profane* ([1957] 1988: 17), dient: “La resonancia mundial del libro de Rudolf Otto *Das Heilige* (1917) está en la memoria de todos. Su éxito se debió sin duda a la novedad y a la originalidad de su perspectiva. En vez de estudiar las ideas de Dios y de la religión, Rudolf Otto analizaba las modalidades de la *experiencia religiosa*. Dotado de una gran penetración psicológica y con una doble preparación de teólogo e historiador de las religiones, logró extraer su contenido y sus caracteres específicos. Dejando de lado el aspecto racional y especulativo de la religión, iluminaba vigorosamente el lado irracional.”

10 Cf. Pettazzoni (1946), De Martino (1953-54, 1959) i Brelich (1966).

11 Com ha assenyalat De Martino (1953-54: 1), en la fenomenologia de la religió hi conflueixen algunes de les més significatives manifestacions de la cultura alemanya moderna i contemporània: juntament amb el pensament de Rudolf Otto, cal esmentar la teoria de l'experiència (*Erlebnis*) de Dilthey, la fenomenologia de Husserl adaptada a la religió per Max Scheler,

copsar el sentit més profund del seu objecte d'estudi s'hi aferrarà amb aquella “prudència” i “humilitat intel·lectual total” que Henry Rey-Flaud aconsella, quan escriu a *Pour une dramaturgie du moyen âge* (1980: 14):

Ainsi les notions modernes de réalisme et de fantaisie sont impropres et insuffisantes pour cerner la dramaturgie médiévale, car ce théâtre n'est ni la copie, ni la sublimation de la réalité. Il est l'élaboration du réel à travers l'imaginaire de ces hommes, régis, eux-mêmes, par des lois symboliques qui ne sont plus les nôtres et que nous sommes condamnés à méconnaître systématiquement, faute d'une prudence et d'une humilité intellectuelle totale, qui doivent nous mettre à l'écoute de l'œuvre, sans jamais tenter de le plier à notre esthétique ou à notre idéologie.¹²

Una línia d'investigació important és la reflexió sobre la recepció¹³ de les obres estudiades per part del públic al qual estaven dirigides, que òbviament contrasta amb la de l'investigador que s'hi afronta des de la seva realitat postmoderna.¹⁴ En aquest context, Clifford Davidson (2003: 57) aporta l'exemple de la representació de la Sepultura de Crist, coneguda com a Bodley *Burial*, impregnada d'espiritualitat cartoixana i datada a la segona dècada del segle XVI:

The play and the Carthusian Miscellany are infused with the same intense spirituality and emotional vibrancy—qualities which, however, are hardly in tune with the twentieth-century or twenty-first-century temperament. It is no surprise, therefore, that a presentation of the *Burial* at a conference in Dublin in 1980 was regarded by most of the audience as 'wearisome', though the opposite surely would have been true in the case of an early audience attuned to an emotional response to the wounds of Christ and to the Passion generally.

La representació escènica dels turments infligits a Crist, com també la visualització explícita dels martiris en el teatre hagiogràfic medieval apareixen justificades pel seu significat soteriològic, és a dir a la llum d'allò que es coneix com a “economia de la salut”, “economia redemptora” o “economia divina”.¹⁵ Inserides en el context de la redempció, les escenes de turment eren percebudes pels

i alguns aspectes significatius de l'existencialisme de Heidegger i de Jaspers. (Cf. també Magnani, 1999; Severino, 2002; Sánchez Nogales, 2003 i Moral, 2006). A diferència de la fenomenologia de la religió clàssica, que no s'interessava pel desenvolupament històric de les religions (cf. Otto, 1917; Van der Leeuw, 1933; Eliade, 1957), la fenomenologia contextual de la religió (cf. Widengren, 1966; Kristensen, 1971; Waardenburg, 1978), sí que inclou aquest factor en els seus plantejaments.

12 D'entre les aproximacions basades més en ideologies que en teories verificables o refutables, cal citar, a banda de les ja esmentades tesis evolucionistes de Frazer, les de Stumpff (1936), Bakhtin (1965) i Warning (1974), com ha estat assenyalat, entre d'altres, per Fry (1958-1959; 1985), Ohly (1979), Brugnoli (1984), Bordier (1998), Strubel (2003) i Harris (2006).

13 A la base de l'anomenada “estètica de la recepció”, hi ha el canvi de perspectiva en els estudis literaris, iniciat el 1967 en la lliçó inaugural de Jauss a la Universitat de Constança sota el títol “Literaturgeschichte als Provokation der Literaturwissenschaft” (“Història de la literatura com a provocació de la ciència literària”).

14 Davidson (1988: 223) assenyalava: “If we wish to achieve an understanding of the visual dimension of medieval religion and medieval art, then, it is also important that we should not impose modern preconceptions on these products of earlier culture”.

15 Així, per exemple, el cànon 7 del segon Concili de Constantinoble (553) fa referència al “misteri de la divina economia de Crist” i el tercer Concili de Constantinoble (680-681) es refereix a “l'economia de l'encarnació de Crist” (cf. Denzinger 2005: 198 i 256). Els Pares de l'Església grecs utilitzaven el terme *Theologia* per referir-se al misteri trinitari. El terme *oikonomia*, en canvi, feia referència als misteris de l'encarnació, de la mort i de la resurrecció de Crist, és a dir els misteris de les disposicions divines, i el seu desplegament en l'obra de Crist. Tertul·lià emprà el terme (*dispositio* o *dispensatio*) *oeconomia* per designar el dinamisme propi del Déu vivent. Cal tenir en compte, però, que la distinció, emprada també per Sant Agustí,

espectadors, en paraules de Robert Potter, “with the edifying illusion that they [were] witnessing not something degrading, but something inspiring”.¹⁶ Per arribar a entendre el benefici espiritual que el públic esperava obtenir d'aquestes escenes, cal tenir en compte que l'home medieval es troba –per parlar amb Jauss (1979: 191)– a la mateixa distància dels mites i rituals de móns primitius que dels sistemes i rols de la societat industrial. La feblesa de l'argumentació de Warning (1974: 240), que veu en el teatre de la Passió, “das grausame Spiel von der Opferung des Gottes [als] gespieltes Opferritual”, és a dir, “el joc cruel del sacrifici del déu [com a] ritual de sacrifici escenificat”, és posada en evidència per l'insigne medievalista alemany Friedrich Ohly (1979).

Alguns historiadors del teatre medieval català intueixen l'especificitat del teatre religiós en tant que plasmació d'una espiritualitat i concreció d'una experiència religiosa.¹⁷ Així, Ferran Huerta (1976: 6) es refereix al drama sacre com a “veritable suport i aliment de la pietat medieval”, i Guillermina Cenoz (1977), a la part introductòria de la seva tesi doctoral inèdita sobre les Consuetes de Nadal en el teatre català antic subratlla la necessitat d'analitzar aquestes peces com a testimonis de fe, abans que com a creacions artístiques.¹⁸ Els estudis de Francesc Massip (1991a, 1991b, 1997 i 1999) sobre la tramoia aèria, utilitzada per resoldre escènicaament situacions o actes sobrenaturals –com aparicions, desaparicions o miracles– il·lustren la importància de la realitat transcendental per l'escena medieval.¹⁹ Per la seva banda, Josep Romeu i Figueras (1994, I: 39), el màxim coneixedor del teatre català antic, identifica com a una de les funcions de la dramaturgia medieval postlitúrgica la “captació de la meravella i el misteriós”.

L'estudi de la iconografia contemporània a les peces dramàtiques analitzades per l'historiador del teatre proporciona a l'estudiós uns referents visuals que li permeten aproximar-se a l'espiritualitat de les comunitats que havien creat i acollit aquests drames en el seu si. Posant en relació el motiu del Crist crucificat tal com es pot trobar en el drama i a l'iconografia, Davidson (2003: 62) conclou:

The invoking of intense pain is deliberate and designed also to appeal to those who felt an intense kinship with Jesus. Interestingly, this imagery was also extended to visualise the body of Jesus on the cross in the shape of a harp in later medieval iconography, and indeed the object of the devotional image of the Crucifixion might be seen to have been

---

i altres Pares llatins a partir del segle IV, no oposa Déu en si al Crist Salvador, sinó més aviat el Crist, en l'eternitat amb el Pare i l'Esperit Sant, i el Crist agent en la història de la salvació amb el Pare i el l'Esperit Sant. (cf. Pifarré 2009: 412-413).

16 Robert Potter, “Pornography and the Saints Play”, paper presented at the Ninth International Colloquium of the Société Internationale pour l'étude du Théâtre Médiéval, Odense, Dinamarca, 1998 (http://www.ou.dk/hum/midlab/theatre/papers/bob_potter.html).

17 A causa de la seva especificitat, creiem que l'estudi d'aquest teatre hauria de tenir en compte la teologia i la pietat popular, que en són elements constitutius. Ara bé, som conscients que una anàlisi aprofundida d'aquests aspectes sobrepassaria els límits del present treball i també de la nostra competència.

18 “[...] para el hombre medieval la historia de su Creación, Caída y Redención posee una importancia extrema y que alrededor de ella gira toda la explicación de su existencia. Por consiguiente la escenificación de los pasajes relativos a esta Historia tendrá para él un valor muy determinado, que nosotros no podemos juzgar con cánones estrictamente literarios y que no estén condicionados por la finalidad parenética a que antes aludíamos. Y la estructura dramática de las piezas vernáculas que aquí estudiamos, directamente derivada de la del drama medieval, sólo podrá ser mirada a la luz de estos factores condicionantes.”

19 Massip (1991a: 225) en fa la valoració següent: “[...] la utilització d'una variada i multiforme maquinària aèria, que precisament en la nostra cultura proliferà de manera especialment dinàmica, permetia l'arribada sorpresiva d'un o diversos àngels o sants, la pujada al cel de la Verge o el seu Fill, o, fins i tot, la intervenció directa de Déu, Crist o el Paraclet, en els moments crucials del drama que es convertien, per tant, en els moments més fastuosos [...]”

the bringing into harmony of the human with the Savior. This interpretation should not be seen as farfetched, for one of the purposes of the Bodley *Burial* surely was to create a condition of being in tune spiritually with the second person of the Trinity, whose Deposition and Burial were being depicted by the actors.

Encara que sembli una obvietat, cal remarcar que a l'hora d'estudiar el teatre medieval és imprescindible dedicar una atenció especial als textos teatrals que ens han pervingut d'aquesta època. Convé posar èmfasi en l'aspecte textual d'aquesta dramaturgia, perquè tal com assenyala Jean-Pierre Bordier (1998: 72), no sense ironia: “En considérant le texte comme un livret d'accompagnement ou un bruit parasite, on s'est rendu sourd au message qu'il s'efforce de communiquer”. A més, en el cas català, es presenta la situació anòmala que una part important d'aquest teatre –en concret les peces mallorquines de la Passió que són objecte del present treball– encara roman inèdita, cosa que dificulta l'accés dels investigadors a l'al·ludit “missatge” vehiculat per aquestes obres.

També és obvi que l'estudi dels textos teatrals va estretament lligat a l'estudi de les fonts directes i indirectes que es troben a la base d'aquestes obres. És un camp de recerca que presenta moltes incògnites, si bé hi ha algunes obres que es documenten com a fonts del teatre medieval arreu d'Europa, com la Llegendà Àuria de Jaume de Varazze o el text apòcrif, conegut com a Evangeli de Nicodem. Les fonts més importants per les representacions de la Passió són el *Dialogus S. Anselmi cum B. V. Maria*,²⁰ les Meditacions de la Vida de Crist del Pseudo-Bonaventura²¹ i el *Liber de passione Christi et doloribus et planctibus matris ejus*, atribuït a sant Bernat.²²

Considerem l'estudi de les fonts com a un dels elements susceptibles d'aportar llum sobre el nostre objecte d'estudi. La crítica ha assenyalat la fidelitat a les fonts com a una de les característiques del teatre català antic. Per aquesta raó, pensem que si som capaços de dir quines tradicions textuales han confluït en el teatre que aquí ens interessa, ens haurem aprofitat un pas més envers la comprensió de la seva naturalesa.

En l'àmbit internacional es comença a perfilar un consens sobre la necessitat de valorar el teatre medieval religiós deixant enrera models d'interpretació basats en visions simplificadores.²³ En aquest sentit, destaca l'estudi pioner de Jean-Pierre Bordier, *Le Jeu de la Passion. Le message chrétien et le théâtre français (XIIIe-VIe s.)*, publicat el 1998, en què l'autor aconsegueix, en paraules de Daniel Poirion, qui prologa l'obra, “attir[er] notre regard sur la tension profonde qui divise la société des personnages, et qui ne sera résolue et transcendé que par le sacrifice exemplaire du médiateur”, sense que això

20 Pickering (1966: 156) remet a l'edició de Migne (*PL* 159, 271 s.), tot assenyalant que aquesta versió en particular no ocupa un lloc més rellevant que cap de les altres versions llatines o les nombroses versions vernaculars en circulació a l'edat mitjana. L'obra fou atribuïda a Anselm pel seu nebot homònim i també pel seu alumne i biògraf Eadmer (c. 1055-c. 1124).

21 L'edició referenciada per Pickering (id.) és *Meditationes Vitae Christi* in A.C. Peltier, *Bonaventurae Opera Omnia*, vol. XII (spuria), 509 s., París, 1868. En relació a la discussió sobre l'autoria, i la també qüestionada atribució a Johannes de Caulibus, Pickering remet a Kurt Ruh, *Bonaventura Deutsch*, Berna, 1956, 269 s.

22 El text es pot consultar en l'edició de Migne (*PL* 182, 1.133-1.142). Segons Baier (1977: 279), l'autor seria Oglierius (1136-1214), un cistercenc piemontès, imitador de l'estil bernardí. Cf. Garcia ([1998-1999] 2000: 53).

23 Un fòrum important, en què experts majoritàriament d'Europa i de l'Amèrica del Nord donen a conèixer i sotmeten a debat les seves investigacions més recents sobre el teatre medieval són els ja esmentats col·loquis de la Société Internationale pour l'étude du Théâtre Médiéval (SITM), que he tingut l'oportunitat de seguir en les seves edicions d'Odense (1998), Groninga (2001), Elx (2004), Lille (2007) i Gießen (2010). El properencontre se celebrarà el 2013 a Poznań (Polònia).

suposi “un retour au schéma de la lutte des classes, ou même des groupes, caricature d’une dialectique abusivement qualifiée d’historique et parfois traitée avec les égards dus à une philosophie.” (p. 11).²⁴

Les paraules amb què Bordier (1998: 71) resumeix la naturalesa del teatre de la Passió francès entre els segles XIII i XVI deixen entreveure quins són els intents d’interpretació que han quedat superats per la crítica més recent:

Ce qui est en jeu dans les mystères de la Passion, ce n’est pas l’issue d’une guerre inexpiable entre la foi chrétienne et les mythes hérétiques, la liturgie chrétienne et des rites païens, l’anthropologie chrétienne et les archétypes de l’inconscient, c’est une *expression de la foi commune* demandée à des clercs informés, parfois très savants, par des responsables laïcs pour un public varié de clercs et de laïcs. [El subratllat és nostre.]

Considerem que la dimensió espiritual és la causa, l’essència i la força motriu del teatre religiós medieval. Per aquesta raó, i prenent com a punt de referència la fenomenologia contextual de la religió, ens proposem d’emprendre l’anàlisi de les quatre Passions mallorquines de tècnica medieval contingudes al Manuscrit Llabrés sota el pressupòsit que aquestes obres testimonien la fe de les persones que intervingueren en la seva creació, realització i recepció.

²⁴ Vegem, en aquest context, com Vito Pandolfi ([1964] 1989: 231) creu poder detectar en el teatre medieval una “existència de ruptura amb les institucions i el seu ordre conservador, a favor d’una visió autèntica, on cada principi és posat a discussió en contacte amb la realitat viva, que es modifica a la llum des les relacions històriques de classe com va passar, per altra banda, en les formes més avançades de democràcia comunal.”

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

5. Metodologia i normes de l'edició

La nostra edició crítica de les Passions mallorquines, conservades al Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca Catalunya), al qual hem tingut accés directe en diverses ocasions, a banda de treballar amb la còpia microfilmada, es basa en una metodologia que segueix els criteris que detallem a continuació:

- Distribuïm la part del text i de les notes en dues columnes encarades per facilitar la consulta de les notes.
- Numerem tots els versos¹ i afegim lletres a la numeració dels versos que es reparteixen entre diferents personatges. En el cas dels versos repartits, cada fragment comença després d'un blanc equivalent al fragment anterior.²
- Les acotacions s'editen en cursiva i els noms dels personatges que hi apareixen, en versal i versaletes sempre que indiquin un canvi d'interlocutor en relació a l'acotació anterior. Les acotacions que ocupen més d'una línia es componen sagnades, les que no arriben a omplir la línia van centrades.
- Respectem les particularitats i les oscil·lacions gràfiques del text, incloent-hi específicament, entre d'altres, les següents: l'ús d'i i y (*io, veniat, y, aygua*, etc.), l'ús d'a i e (*manor, anuigs, are*, etc.), l'ús de la hac (*umils, pensar-y, donchs*, etc.), la duplicació o simplificació de la l (*quall, bels, loch*, etc.), la grafia de les oclusives /p/, /b/ i /t/, /d/: (*sabs, pert, dissapte*, etc.) i l'ús de la sibilant sorda (*abrasar, sercau, façe*, etc.)
- Resolem les abreviatures sense indicar-ho entre claudàtors. Remarquem aquí la necessitat de desenvolupar una abreviatura que, incomprendiblement, no és resolta per molts editors de textos catalans: el signe “ñ” que, com és ben sabut, equival en català al dígraf “ny”. Les abreviatures *Ihs* i *XPT, XPO* es resolen “Jesús” i “Crist” respectivament, tenint en compte que, com assenyala Pujol (1996: 16), “en aquestes abreviatures, les lletres h, x, i p corresponen a les lletres gregues η, χ i ρ majúscules, no a una hac, una ics i una pe.”
- Indiquem entre claudàtors les nostres lectures conjeturals, els afegits necessaris i la foliació, especificant si es tracta de *recto* o *verso* (r o v) i de la primera o segona columna del text (a o b). La referència al canvi de foli i/o columna s'indica al final de la primera línia de cada columna, tant si es tracta d'un vers o d'una acotació.
- Regularitzem l'ús de les majúscules. En el cas dels apel·latius usats amb valor antonomàstic, molt freqüents al manuscrit, optem per escriure en minúscula els adjectius que els acompanyen (*el Pare omnipotent, ver Fill de Déu, nostre Senyor, lo ver Massias, nostre Mestre*, etc.), seguint la recomanació de Pujol/Solà (1995: 146, § 40). Editem també en minúscula els pronoms personals referits a les

1 Si bé els versos s'acostumen a numerar de cinc en cinc o de quatre en quatre, optem per la numeració consecutiva, que trobem, per exemple, al *Repertorio informatizzato dell'antica letteratura catalana*, (RIALC). La considerem preferible perquè permet una identificació més ràpida del número de vers.

2 En canvi, Santandreu (2003) compta els hemistiquis com a versos, tot anotant que apareixen al manuscrit com un de sol. Sorprenentment, també hi ha editors que compten les indicacions de personatges com a versos (García Sempere 2002) i d'altres que desisteixen d'introduir qualsevol numeració (Julià Martínez 1929, Llompard 1978, Mas 1993, Torres 2001 i Roca 2011).

persones de la Trinitat i a la Mare de Déu (*A tu, Senyor, qui m'as creat; alt en creu, vós, mort penjau; Mare de Déu, vós ia sabeu*, etc.), (vid. Pujol/Solà 1995: 152, § 58).

- Emprem l'accentuació i el guionet del català actual. A més, fem servir el guionet en el cas de les formes de futur compost, amb intercalació de pronoms i partícules (*dar-vos-ho-be, fer-li-an, dar-li-em*, etc.). Notem que els editors de les consuetes mallorquines publicades fins al present equiparen aquesta forma, molt freqüent al Manuscrit Llabrés, amb la perífrasi obligativa formada amb *haver de* i que ometen el guionet abans del verb conjugat *haver*.
- Seguim el consell de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (1993) d'usar els signes d'interrogació i d'admiració exclusivament al final de l'oració.
- D'acord amb el sistema d'Els Nostres Clàssics, fem servir el punt volat per indicar les elisions que la normativa actual no accepta. També fem ús del punt volat per reflectir la pronunciació mallorquina d'algunes paraules (*vel·lar, bal·le*, etc.)³
- En els casos en què la rima ho requereixi, marquem la pronunciació tònica del proclítics característica del mallorquí, (*fer-hó* rimant amb *só*, etc.).
- A més, recorrem a l'accent diacrític en els casos en què els pronoms *hi* i *ho* es podrien confondre amb la conjunció copulativa o disjuntiva (*y aniré, ó pots fer, ó mostra bé*, etc.) En posició enclítica, en canvi, no considerem necessari fer aquesta distinció i editem, per tant: *mò, à-y*, etc. Accentuem les grafies *à* i *é* quan representen les formes verbals *ha* i *he*.⁴ Adoptem la grafia *sò* quan representa *ço*.
- Separem les paraules i puntuem el text d'acord amb la llengua moderna.
- Tenint en compte que el manuscrit ha estat molt malmès per la humitat, considerem interessant contrastar la nostra edició amb la còpia manuscrita, feta el 1887 per Josep Mir i que es conserva a l'Arxiu Llabrés amb la signatura 959. Indiquem les referències a aquesta transcripció amb l'abreviació JM en els següents casos: a) quan la transcripció de JM ens permeti suplir la lectura d'un passatge de lectura difícil i b) quan la transcripció de JM difereixi substancialment de la nostra. En canvi, no indiquem les correccions i regularitzacions de grafia adoptades per JM, ni tampoc els noms de personatge afegits a les rúbriques. Tampoc no assenyalem la divergència en la transcripció de *per, par* i *pro* que apareix al manuscrit amb una sola abreviatura i que JM transcriu sempre *per* (p. ex.: *perlat, perer* i *percuraré* que editem *parlat, parer* i *procuraré*).
- Hem inclòs referències a paraules que apareixen al DCVB en els següents casos: a) quan es tracta de mots de la llengua antiga, b) quan l'ús és diferent de l'actual (p. ex., intransitiu en lloc de reflexiu) i c) quan una paraula catalana podria semblar un castellanisme (*encontrar, nunca*, etc.).

Citem els llibres de la Bíblia emprant les abreviatures adoptades per l'Associació Bíblica de Catalunya, que separa el capítol del verset amb coma, i els diferents versets d'un mateix capítol amb punt (vid. *Sigles i abreviatures dels llibres de la Bíblia i d'escrits afins jueus i grecs*, Associació Bíblica

3 A diferència de Vila (2001), no utilitzem el punt volat per marcar la duplicació supèrflua de la "l" (p. ex. *Pil·lat, mal·lament, Al·lias*, etc.) Com adverteix Pujol (1996: 15), aquesta grafia "no faria sinó fomentar una imatge fònica més absurda que la que es pretén evitar"

4 Santandreu (2003: 138) accentua també *àn* i *às*, el que no ens sembla justificat, ja que aquests accents no serien diacrítics. En canvi, no accentua *sò*, que sí que hauria de portar diacrític.

de Catalunya, Arenys de Mar, 1998). Com a única divergència del sistema citat cal assenyalar la utilització de l'abreviatura Llc per l'evangeli de Lluc que adoptem perquè l'abreviatura Lc no té en compte el dígraf inicial, particularitat de la llengua catalana, reivindicada per Pujol/Solà (1995: 245, § 7.73).

Ens referim a les consuetes mallorquines marcant en negreta el número de la consueteta i indicant el número de vers en rodona.⁵ Així, per exemple, el primer vers de la primera Consueteta del Dijous Sant va referenciat amb els números: **19: 1**. La referència a les rúbriques es fa mitjançant el número del vers precedent. Així, per exemple, la rúbrica després del vers 4 de la primera Consueteta del Dijous Sant va referenciat amb els números: **19: 4 rúbr.**

---

5 La relació de les 49 consuetes mallorquines es troba a les pàgines 803-804. Per les referències bibliogràfiques corresponents, vegeu les pàgines 94-98.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

PRIMERA PART

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

EL TEATRE DE LA PASSIÓ I LES CONSUETES MALLORQUINES

1. La hipòtesi de l'origen joglaresc del drama de la Passió

En un estudi publicat el 1979, Maurice Accarie formula la hipòtesi que la Passió dramàtica no tindria les seves arrels en el marc eclesial, com la historiografia del teatre havia considerat des de principis del segle XX,¹ sinó que les representacions escèniques de la Passió, com a relat de gran ressò popular, s'haurien originat a partir de la recitació de joglars que incloïen aquest tema en el seu repertori de narracions i que l'oferien al públic tot recorrent a nombrosos recursos paradramàtics.²

El cert és que la més antiga Passió dramàtica completa³ que es coneix a l'àmbit cultural francès, la *Passion du Palatinus*, de principis del segle XIV,⁴ i els dos textos copiats al segle XV que conformen

1 Cf. Duriez (1914: 13-14): "En Allemagne comme dans tous les pays de l'Europe où la religion catholique avait pris pied, le drame est né de la liturgie officielle de l'Église. Cette vérité, aujourd'hui banale, à été longtemps contestée, même par des savants, qui faisaient remonter l'origine des mystères aux rites antiques du paganisme et aux fêtes barbares des vieux Germains. Mais depuis les travaux de du Méril, de Petit de Juleville et de Marius Sépet en France, de Hoffmann von Fallersleben, Mone, Wilken, Milchsack, Lange, Wirth, Froning, Creizenach et Wackernell en Allemagne, le doute n'est plus permis à ce sujet: c'est dans l'Église catholique que le drame a pris naissance. [...] Ces pièces [...] prirent bientôt [...] un développement considérable. [...] On eut alors recours aux *Clerici vagantes*. [...] C'est sans doute à ces vagants ou jongleurs qu'il faut attribuer les scènes comme celle du marchand du parfum, du jardinier, de la course des apôtres, des gardes au tombeau." Hardison (1965: 15) relaciona la tesi pagana a l'anticlericalisme dels seus autors, que es manifesta en l'ús d'una retòrica fortament polaritzada amb termes pejoratius pels referents cristians i termes favorables pels referents pagans: "The clergy is consistently cast in the role of the villain who opposes the 'mimetic instinct' which is associated with such terms as 'healthy', 'human' and 'pagan'." Així s'explica perquè Chambers (1903: II, 179) formula: "Minstrels braved the ban of the church, and finally won their way to at least a partial measure of toleration from their hereditary foes." La mateixa tendència caracteritza el discurs de Warning (1974) analitzat detalladament per Ohly (1979). Cf. també Fry (1958-1959) i Harris (2006). Segons Van Engen (1986: 550), "All this is not to deny the maintenance of much in medieval religious culture that was non-Christian in practice and belief, but it is to qualify the exaggerated claims made on the basis of studies into selected bits of medieval folklore." No obstant això, la tesi sobre les suposades arrels paganes del teatre medieval i el caràcter contestatari dels joglars se segueix perpetuant. Així, Szönyi (1991: 137) considera provada la influència pagana al "so-called 'regös' mystery play" de Bucsu a l'Hongria occidental, costum festiu que es remunta al segle XI. El 'regös' és el "descendant of the ancient pagan magician-sorcerer [...] the Hungarian minstrel (or rather, perhaps, scôp [poeta èpic]), whose functions included heathen elements such as 'singing would-be couples together' or performing fertility rites".

2 Accarie (1979: 88) arriba a postular: "Ce que nous appelons mystère au XIVe siècle est en réalité un exercice de jongleur où se mêlent intimement la narration, le dialogue et le mime". De fet, ja el 1961, Benjamin Hunnigher (citat per Gómez Moreno 1991: 35), havia expressat una visió semblant a la seva obra *The Origin of the Theatre*, Hilland Wang, Nova York.

3 En estat fragmentari es conserva la Passió de Leiden, datable cap a finals del segle XIII i que, segons Runnalls (ed. 1984 i 1996: 474), podria ser "un fragment de la plus ancienne Passion française à survive; il n'est apparenté à aucun autre text". D'entre finals del segle XIII i mitjan segle XIV, se situa l'origen del fragment de Sion (Valais), editat per Bédier (1895), i que es considera antecessor de les Passions de Palatinus i d'Autun. De finals del segle XII és la *Seinte Resurrection* anglonormanda, 1.372 versos de la qual es troben al ms. de París, editat per Wright (1931) i 522 versos al de Canterbury, editat per Atkinson (1943). Pel que fa al drama de la Resurrecció de Reims, transcrit a mitjan segle XIII, Meyer (ed. 1904: 243-244) considera que "devrait être chanté à l'office du matin, le jour de Pâques. Il est sorti, comme plusieurs autres mystères liturgiques, du trope *Quem quaeritis* [...]. Seulement, les mystères liturgiques du cycle de Pâques qui nous sont parvenus sont en latin; un seul, celui de l'abbaye d'Origny Sainte-Benoîte [...] contient des parties de dialogue en français; les indications de mise en scène sont aussi en français. Il est du reste fort différent de celui de Reims, qui est tout français et n'a pas d'indications scéniques." La crítica posterior no sembla haver dedicat a aquesta peça l'atenció que es mereixeria.

4 Cf. Christ (ed. 1920), Frank (1920a, 1921 i ed. 1922) i Ribard (1992). Les dades més rellevants sobre aquesta Passió són resumides per Bordier (1998: 22): "Il est sûr en tout cas que la Bourgogne a connu une tradition continue de représentation de la Passion du Christ aux XIVe et XVe siècles. Le texte conservé dans le manuscrit Palatinus latinus 1969 de la Bibliothèque Vaticane nous fournit une première attestation. [...] Ses deux mille vers [...] fournissaient un spectacle assez bref (deux heures environ), qui retraçait les événements décisifs de la Semaine Sainte, depuis l'Onction de Béthanie et le dernier Repas, qui sont confondus, jusqu'aux apparitions du matin de Pâques."

la Passion d'Autun,⁵ es consideren deutors d'una composició en vers molt difosa al segle XIII que tradicionalment s'anomena la Passion des Jongleurs.⁶

La validesa d'aquesta denominació, introduïda per Émile Roy el 1903 a la seva obra *Le Mystère de la Passion en France du XVe au XVIe siècle*,⁷ ha estat recentment qüestionada per Jean-Pierre Bordier (1998: 23):

[...] ce titre malencontreux remonte à E. Roy, qui parle aussi bien de «poème de bateleurs» que de «poème de jongleurs» [...] le poème n'a ni plus ni moins rapport avec les jongleurs que les innombrables fabliaux et dits destinés à la récitation orale, mais ce titre que G. Frank évitait le plus souvent, a suscité la théorie selon laquelle les Passions dramatiques anciennes qui font à la [Passion dites des Jongleurs] des emprunts textuels relèveraient du monologue ou du mime commenté.

Des que Accarie va formular la seva hipòtesi a finals dels anys setanta del segle XX, els historiadors del teatre hi han anat fent referència, més o menys explícitament, tot evidenciant la dificultat d'arribar a elucidar fins a quin punt i de quina forma les recitacions dels joglars podrien haver incidit en la gènesi de les representacions de la Passió en llengua vulgar.⁸

5 Cf. Frank (ed. 1932). Mazouer (1998: 173) detalla: “*La Passion d'Autun* comporte en réalité deux textes, tous deux copiés au XVe siècle, l'un par Biard (*Passion de Biard*), l'autre par ou pour Antonius Romanus (*Passion de Roman*) et dont il ne reste que 938 vers en fragments; ce deuxième texte est largement identique au premier. En peu plus de 2 000 vers, *La Passion de Biard* déroule devant son public sommé de rester muet «l'ystoire / De la passion Jhesucrist» (v. 6-7), en mêlant au dialogue des récits (230 vers narratifs sur un total de 2 117 vers), ou des scènes mimées”.

6 El 1909, una edició parcial del poema fou publicada per Theben, completada per la de Pfuhl. Perry (ed. 1981) edità la versió inclosa en la *Bible des septes estaz du monde* (BNF fr 1526), de Geufroi de Paris, datada el 1243. Segons Frank (1920b: 259), la popularitat d'aquest poema narratiu no tan sols s'evidencia en el gran nombre de manuscrits que el transmeten, sinó també en la traducció a l'anglès i en les nombroses còpies de la versió anglesa, coneguda com a Northern Passion que, per la seva banda, hauria influït les representacions dramàtiques dels gremis anglesos. Bordier (1998: 16) assenyalà: “aucune édition critique ne donne une idée satisfaisante de la tradition abondante et, pour certaines épisodes variée de ce poème.” Strubel (2003: 80) resumeix: “Un poème de 4 000 octosyllabes, désigné comme Passion des Jongleurs [...] a connu un grand succès (26 manuscrits). Il raconte l'entrée à Jérusalem, la Cène, l'institution des sacrements, la trahison de Judas, la mise en croix, l'intervention du Longin, la descente aux enfers et la résurrection, sous la forme d'un dialogue par personnages avec des passages narratifs ambigus; la lecture par des récitant-acteurs semble en avoir été le mode d'actualisation, selon la technique de la «performance jongleresque», associant mime et dialogue.” En alemany, hi ha un poema narratiu sobre la història de la salvació, datat al segle XIV i editat el 1934 per Maurer amb el títol *Die Erlösung. Eine geistliche Dichtung des 14. Jahrhunderts*. En italià, hi ha una composició “in rime giullaresche” sobre els dolors de Crist i les penes de l'Infern procedent del Laudario della Fraternalità dei Disciplinati di S. Croce d'Urbino, de finals del segle XIII o principis del segle XIV, editada per Grimaldi (1915: 72-75) i De Bartholomaeis ([1926] 1977). Expresssem el nostre agraïment a la professora Roberta Mullini de la Università degli Studi di Urbino Carlo Bo, a qui devem el coneixement d'aquesta obra.

7 Roy (1903: 27*-40*) hi dedica un apartat del primer capítol de l'obra citada, titulat “Les plus anciens mystères de la Passion et les poèmes des jongleurs”, i més endavant (p. 50*) hipotitza: “Est-ce par hasard la Passion d'Autun aurait été non pas «jouée» mais «montrée» et «récitée» par un de ces jongleurs ou chanteurs de complaints, munis d'un de ces tableaux de la Passion qui n'ont pas certainement pas été inventés au XVIIIe siècle”. Jeanroy (1906: 369), en la seva ressenya del llibre de Roy, remarca: “[Roy] me paraît trop affirmatif: rien ne prouve que [les] légendes [de caractère populaire (Judas et le chapon, le forgeron qui refuse de forger les clous de la croix, etc.)] aient passé d'un texte à l'autre [du poème narratif à la Passion de Semur]: il faudrait pour le démontrer des ressemblances précises de fond ou de forme, que nous ne trouvons point.” Frank (1920b: 259) subscriu aquesta crítica, dient: “Jeanroy [...] rightly considers M. Roy too vague regarding the relation of the poem to the so-called *Passion d'Autun* and *trop affirmatif* in discussing its relation to the *Passion de Semur*.” Perry (1981: 74-91), resumint les aportacions d'estudiosos com Faral, Frank, Jeanroy, Schumacher, Fichte, Noomen, Sépet i Rey-Flaud, conclou que “le caractère oral et les possibilités de représentation «paradramatique» [...] de la P[assion des] J[ongleurs] auraient pu être parmi les facteurs qui inspiraient à l'auteur primitif des drames l'idée de s'en servir comme source.”

8 Lázaro Carreter (1987: 15) fa referència a l'obra clàssica de Hermann Reich (*Der Mimus*, Weidmann, Berlín, 1903; Olms, Hildesheim / Nova York, 1974), que sosté la influència dels histrions i els seus successors en el naixement del drama

Tenint en compte l'actual estat de la investigació, Michel Rousse (2004: 287) inicia el seu estudi titulat "Jongleries dans le théâtre des mystères" formulant amb prudència:

Le mystère est un genre théâtral dont l'origine est *probablement* à chercher du côté de spectacles dont les inspireurs et les acteurs furent gens d'Église. Cependant le théâtre ne se résumait *probablement* pas, au début du Moyen Âge, à ce que l'on appelle aujourd'hui le «drame liturgique». [...] Dès que le théâtre religieux s'adresse à son public en français, le monde des jongleurs trouve à s'insérer dans le déroulement de la pieuse représentation. Il apporte une rupture complète qui se marque dans le costume, le ton, le langage, la gestualité, le comportement. [El subratllat és nostre.]

En relació al problema de la menor traçabilitat de l'activitat joglaresca en comparació al teatre que ha generat textos escrits, Francesc Massip (2012a: 210-211) aporta la següent reflexió:

La situació comunicativa parteix de la insalvable dicotomia entre acció i text, entre l'artífex del gest i el responsable de posar la paraula per escrit, una competència especialitzada que en l'època només té el lletrat, el *clericus*, que tendeix a vehicular els arguments exemplars i edificants. L'acció corporal, en canvi, de matriu laica i popular, omnipresent en la plaça festiva, serà un autèntic motor de teatralitat, encara que només va poder accedir a la tradició quan va ser assumida i reelaborada pels especialistes de la posada en text. Per aquest motiu, l'abundància de traces escrites referides al teatre litúrgic i d'argument religiós no ens ha de fer oblidar que hi hagué altres forces motrius d'espectacularitat segurament amb major impuls, com l'activitat joglaresca i la festa agrària, però que no van comptar amb passeres sobre el riu de l'oblit de la història (empremtes d'escriptura) fins prou més tard.

Si bé no sembla possible determinar amb certesa l'abast del rol dels joglars en el naixement de les representacions dramàtiques vernaculars, la incidència del fenomen joglaresc en el teatre medieval està àmpliament documentada,⁹ tant pel que fa a les temàtiques profanes com pel que fa a les de

---

medieval. A més aporta la cita de Young (1903: 10): "That their [se refere a los juglares] *chansons à personnages, aubes, tensons, contes* and *débats* included the separate roles were taken by separate speakers, with some sort of impersonation is conceivable but unproved". En relació a la joglaria anterior al segle XV, Lázaro Carreter (id.) afirma: "pensamos que no sólo sus actividades no eran dramáticas, sino que constituían un obstáculo para el desarrollo del arte dramático." En canvi, Mazouer (1998: 172) admet que "l'art des jongleurs semble avoir beaucoup marqué les premières Passions qui comportent, au milieu du dialogue par personnages quelques passages narratifs difficiles d'interprétation, ces premières Passions ont pu avoir être lues et jouées par un ou plusieurs récitants-acteurs". Strubel (2003: 80) apunta: "Même en attribuant ces textes aux jongleurs (dont on sait par ailleurs qu'ils disparaissent au cours du XIVe siècle, et qu'ils sont remplacés par les clercs de Cour ou les ménestrels), diverses possibilités restent ouvertes pour imaginer l'aspect concret des performances: un jongleur qui se limite à la lecture des passages narratifs, tandis que des comparses miment [...]; un jongleur qui s'appuie sur des tableaux peints qu'il montre et commente (E. Roy: il existe des rouleaux liturgiques, *Exultet Rolls*, avec une imagerie en sens invers du texte), un jongleur seul qui récite et mime (M. Accarie)?" Segons Menegaldo (2010: 47), "il est concevable, voire probable, que des jongleurs aient pu jouer un rôle (à côté des clercs?) dans la représentation, voire la conception de ces textes."

9 La identitat cultural i social dels joglars, els seus mètodes de composició i de representació, com també qüestions a l'entorn de la dificultat d'investigar la literatura oral a l'Edat mitjana, són discutides en el volum col·lectiu: *I contributo dei giullari alla drammaturgia italiana delle origini*. Atti del II° Convegno di Studio, Viterbo, 17-19 giugno 1977, Bulzoni, Roma, 1978. D'entre les contribucions més recents a aquest camp d'estudi, cal esmentar el Simposi Internacional "Joglars, Ministrils, Actors: literatura, música, arts i espectacle del segle XII al XVI a l'Europa romànica", organitzat pel Grup de Recerca Consolidat "Literatura Art i Representació en la llarga Edat mitjana" (LAIREM, AGAUR 2009SGR258), dirigit per Francesc Massip i celebrat l'1 i el 2 de febrer de 2011 a la Facultat de Lletres de la Universitat Rovira i Virgili i a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

caràcter religiós, sempre tenint en compte que en el món medieval no es pot establir una diferenciació nítida entre allò que és sagrat i allò que és profà.¹⁰

Representacions com el *Jeu de saint Nicolas* de Jean Bodel (segle XII/XIII), el *Miracle de Théophile* de Rutebeuf (1265) o el *Jeu de la Feuillée* (1276) i *Robin et Marion* (c. 1280) d'Adam de la Halle es caracteritzen, segons Rouse (2004: 289), per la cura que els autors –tots ells joglars– havien dedicat a la redacció del text, un fet fins aquell moment inèdit.

En relació a joglars com Jean Bodel i Adam de la Halle, afiliats a la “Confrérie des Jongleurs et bourgeois” i integrats en el teixit social, Strubel (2003: 53) observa que:

Les jongleurs locaux [...] trouvent là, sur place, l'occasion de créer des formes neuves, dans une relation du dépendance à l'égard du patriciat qui paraît plus étroite que celle du jongleur errant, caractéristique du temps, mais qui n'enlève rien, apparemment, à la liberté d'expression.

També convé recordar, en aquest context, la valoració de Willem Noomen (1958: 785) sobre la plasmació de les tècniques joglaresques en el teatre de la Passió:

Aux 12e et 13e siècles [...] la collaboration entre les jongleurs, gens du «métier», et les confréries se traduit, sur le plan du contenu, par un traitement plus réaliste du sujet, et sur le plan de la forme par l'utilisation d'une technique plus adaptée aux exigences de la scène. Les quarante *Miracles de Notre Dame* du manuscrit de Cangé, les *Passions* à partir de celles de Sainte-Geneviève, et de nombreuses autres pièces de ce genre, sont le résultat de ce transfert de techniques. La *Résurrection*, la *Passion du Palatinus* et celles d'*Autun* continuent, avec le *Fragment de Sion* et la *Passion provençale*, la vieille tradition du théâtre liturgique, dont les liens avec le culte lui-même deviennent de plus en plus lâches, mais dont les procédés perpétuent, dans des mesures différentes, ceux de la liturgie.

L'activitat dels joglars, protegida per Jaume III de Mallorca en les *Lleis Palatines* (1337)¹¹ és susceptible d'haver deixat unes empremses en el corpus textual de drames de la Passió catalans, com

10 En aquest sentit, Eco ([1987] 1991: 203-204) observa que “l'època moderna ha fet sortir a la palestra, per dir-ho així, les pròpies contradiccions, mentre que l'edat mitjana tractava d'amagar-les. I no solament l'estètica, sinó tot el pensament medieval en general, vol expressar una situació òptima i pretén de veure el món amb els ulls de Déu. Nosaltres, els moderns, no som capços de conciliar els tractats de teologia i els textos dels místics amb la passió devastadora d'Eloïsa, les perversions de Gilles de Rais, l'adulteri d'Isotta, la ferocitat de fra Dolcino i dels seus perseguïdors, els goliards amb les seves poesies que exalten el plaer lliure dels sentits, el carnaval, la Festa dels Folls, l'alegre gresca popular que fa mofa dels bisbes, dels textos sagrats, de la litúrgia, i que n'impulsa la paròdia. Si llegim els textos dels manuscrits, que donen una imatge ordenada del món, ens costarà d'entendre que anessin il·lustrats amb marginalia que mostraven el món de cap per avall.” Sobre la paròdia i els *contrafacta* en època medieval i renaixentista, vid. la visió matisada de Gernert (2009). Strubel (2003: 11-12 i 123) adverteix: “[...] la tentation est forte d'exagérer l'antonomie, de transformer tout ce qui n'est pas religieux en subversion ou parodie, avec en arrière-plan, une lecture bakhtinienne, inspirée par l'idée que la culture populaire est une force de contestation de l'autorité et des hiérarchies, et que le «bas corporel» y triomphe des tabous. [...] Les implications idéologiques de cette notion chez Bakhtine [...] ne sont pas toujours pertinents pour la période médiévale: la «culture carnalesque», même s'il s'agit quantitativement d'un phénomène plutôt urbain, traverse toutes les classes de la société [...]; l'opposition, qui fonde le système, entre une «culture populaire» et une «culture officielle» / «savante» doit être repensée (la culture savante ne s'oppose pas à une culture du peuple, mais à une culture commune partagée par toutes les classes. cf. M. Lazard, *Aspects du théâtre populaire en Europe*.” Segons Van Engen (1986: 550), “[...] it is absurd to draw an absolute social and intellectual line between the 'bookish' and the 'customary' cultures. Clerics, after all, also came from among the folk and continued to work with them in villages, towns, and courts; villagers thought of the church, especially the nave as 'theirs'; and even university men dealt routinely with bakers and innkeepers, magistrates and courtiers. A recent study of Thomas Aquinas, for instance, indicates that he understood a great deal of popular religious culture.”

11 Per la cita textual del passatge en qüestió, vegeu Massip (2007a: 73-74). Sobre el fenomen joglaresc a l'àmbit cultural català, vegeu Romeu (1994-1995, III: 153-163), Gadea (1985), Romano (1988), Vila (1996a) i Massip (2001a, 2007b i 2008).

ha passat en el cas de les Passions de Palatinus i d'Autun.¹² De fet, per analogia amb la tradició francesa, el terme “Passió dels joglars” s’ha arribat a aplicar als dos poemes narratius de la Passió que es conserven en català, datats al segle XIV. Creiem que convindria sotmetre a revisió l’ús d’aquesta terminologia i determinar quins elements en concret justificarien parlar d’una Passió dels joglars en el cas català.

2. Els poemes narratius i la primera Passió dramàtica en català

Jaume Massó i Torrents (1932: 377-385) dedica un apartat del capítol “Poesia narrativa”, i del subcapítol “Poesia popular religiosa” del seu *Repertori de l’antiga literatura catalana*, al tema de la Passió i mort de Jesucrist. El paràgraf introductor diu:

Parlarem al mateix temps de quatre Passions que no s’assemblen sinó pel tema i per la forma mètrica en què estan escrites: noves rimades, molt incorrectes, aparentment de nou síl·labes. [...] No ens ocuparem, doncs, per ara, de les Passions destinades a ésser representades, tractarem de les quatre antigues *Passions*, l’objecte de les quals és la descripció de la Passió a base únicament del diàleg.

Aquest preàmbul és erroni, perquè en realitat, les obres referenciades per Massó i Torrents són les següents: la primera és el poema “Que si no’y prenem qualche consell”, correspon al Ms. 472 de la Biblioteca Nacional de París i apareix designada com a x⁶ per Massó i Torrents (P1 en la nomenclatura de Marinela Garcia i Llúcia Martín, 2003: 240). El segon text, “E la mira car tot era ensems”,¹³ pel qual Massó i Torrents utilitza la sigla x⁷ (P2 per Garcia i Martín, id.) no és més que la transcripció de la tercera obra, designada amb la sigla x^k.

La confusió s’explica perquè el manuscrit que conté x⁷ (transcrit per mossèn Joan Segura i editat per Ernest Moliné i Brasés el 1909-1910) constava com a perdut, però ha estat identificat posteriorment com aquell que correspon al còdex designat per Massó i Torrents com a x^k. Ambdós manuscrits comprenen 43 folis, presenten una mutilació en el mateix passatge del text i acaben amb els mateixos versos. El que no coincideix és la identificació numèrica dels manuscrits: Massó i Torrents indica per x^k la signatura 21-4-33, quan x⁷ (que ara és el Ms. 1029 de la Biblioteca Universitària de Barcelona)¹⁴ antigament tenia la signatura 21-4-53. També hi ha discrepància pel que fa a les

12 En relació a la suposada influència d’un altre poema narratiu, Bordier (1998: 51n) observa: “Dans ses articles ‘The Narrative Passion of Our Lord Jesus Christ Written in 1398 for Isabeau de Bavière, Queen of France: An Important Link in the Development of French Religious Drama’, *Michigan Academician*, 18, 1986, 95-108 et ‘The Passion Isabeau (1398) and Its Relationship to Fifteenth-Century Mystères de la Passion’, *Romania*, 107, 1986, pp. 77-81, Ed. Du Bruck, éditrice de ce récit, a tendance à en exagérer l’influence sur les Mystères.” Pel que fa a la Passió de Clermont-Ferrand del segle XI, editada per Cantera (1973), Pedro Cátedra (2001: 195) remarca la precedència absoluta de la versió narrativa, dient que “sus relaciones con los poemas hagiográficos y la utilidad para-litúrgica por un lado, está avalada por conservar-nos la música, indicio también de oralidad, con la que era cantada, al menos los primeros versos”.

13 A diferència de Garcia / Martín (id.), que accentuen “mira”, adoptem la grafia proposada per Izquierdo (1994a: 32n), que aclareix: “El primer vers, transcrit per Moliné i Brasés com ‘E s’amira car tot era ensems’, és una mala lectura per ‘E la mira car tot era ensems’. On *mira* és ‘mirra’, és a dir, un dels tres regals que els reis portaren al nen Jesús.” Aquesta composició es troba classificada amb l’incipit “E l’arma, car tot era ensems” i les sigles Dc: 10 i An 0, 45 al *Repertori mètric de la poesia catalana medieval* de Parramon (1994: 229 i 274).

14 Garcia / Martín (2004: 240) no detecten que les sigles x⁷ i x^k es refereixen a la mateixa obra i es limiten a dir: “La tercera [peça], segons Massó, és un text conservat a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, amb lletra del segle XV.” Parramon

mides: Massó i Torrents (1932: 383) indica que x^k té un format de 95 x 150 mm, mentre que segons la descripció de la BITECA,¹⁵ les mides de x^7 són 192 x 145 mm. És possible que en ambdós casos es tracti d'errors de transcripció, tenint en compte que Massó i Torrents (1932: 383) afirma que reproduïx les dades facilitades per Pere Bohigas.

Pel que fa a la quarta peça, Massó i Torrents incorre en una contradicció, perquè tot i haver anunciat que no tractaria les peces “destinades a ser representades”, considera que un dels dos fragments que designa com a x^n és “un bocí del paper per a algun dels actors d'un misteri”.¹⁶ Efectivament, aquest fragment, que comença per “Que li volgués mal, ara li perdó”, és el que la crítica coincideix a anomenar “rol d'Herodes”.¹⁷ Fins fa poc, el document –descobert, primerament editat i donat a conèixer el 1888 per l'erudit rossellonès Pierre Vidal– es donava per perdut, quan en realitat es trobava sense inventariar als dipòsits dels Arxius del Departament dels Pirineus Orientals de Perpinyà.¹⁸ Recentment, el manuscrit procedent d'Illa de Tet fou redescobert, i els 18 versos de què consta el fragment es poden llegir en una nova edició, feta per Pep Vila (1995a).¹⁹ El text coincideix amb els versos 1.266-1.283 de la Passió continguda al manuscrit Didot custodiat a la Biblioteca Nacional de París (n.a.fr. 4232) i datat entre 1340 i 1360.²⁰

El segon dels dos fragments designats com a x^n també pertany al gènere dramàtic, és a dir que, segons el criteri exposat per Massó i Torrents, aquest fragment tampoc no l'hauria d'haver esmentat juntament amb les passions narratives P1 i P2. A més, per fer una descripció completa del document, l'erudit hauria d'haver especificat que, en realitat, es tracta de dos i no pas d'un sol fragment. Els

(1992: 229 i 274) classifica aquesta composició amb l'incipit “Car si no'hi prenem qualche consell”, i li adjudica les sigles Dc: 7 (Versos apariats de 8 síl·labes) i An 0, 30.

15 El catàleg en línia “Biblioteca de Teatre Català Antic” (BITECA) de Gemma Avenoza i Vicenç Beltran és accessible a: http://bancroft.berkeley.edu/philobiblon/biteca_ca.html. El document en qüestió està catalogat com a MANID 1222.

16 Garcia / Martín (2004: 240) constaten de forma lapidària: “La quarta [des les peces comentades per Massó i Torrents] consta de dos petits fragments que l'autor transcriu.”

17 Pel que fa al suport material que ha servit per transmetre aquest text, preservat tan sols fragmentàriament a causa dels avatars de la història, Vidal (1888: 346) assenyala que el manuscrit mostra signes d'haver estat retallat de llargada, mentre que es presenta intacte d'amplada. Aquesta dada juntament amb la informació que el text teatral només ocupa una cara del paper fa pensar que el fragment originàriament no formava part d'un manuscrit que contenia la versió completa d'un drama de la Passió sinó només el paper corresponent a un sol intèrpret, és a dir, que es tractaria del que es coneix com a “rol d'actor”. En el verso, hi figura la còpia de la venda d'una vinya amb data del 15 d'abril del 1413. Cf. Vidal (1888: 344-345 i 1897: 246-247), Shepard (1928), Pons (1935), Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 99-143), Bohigas (1979: 15-16 i 1982: 323-324), Massip (1987a: 258 i 2007a: 136, 139, 140, 140n), Vila (1995: 83-84), MacDonald (1997: 499, 1999: 156-158 i 286-287) i Massip / Kovács (2012: 276 i 285-286). L'edició de Vila es troba reproduïda en el *Repertorio Informatizzato dell'Antica Letteratura Catalana* (RIALC), projecte dirigit per Costanzo di Girolamo de la Università degli Studi di Napoli, accessible a: <http://www.rialc.unina.it/sommario.htm>.

18 La signatura actual és 1J-167/2. Les dimensions del manuscrit són 137 x 105 mm. Cf. BITECA, MANID 2266.

19 Vila (2001: 28) esmenta el fragment, dient que consta de 19 versos, incloent en el còmput l'últim vers del qual únicament es llegeix la primera paraula “que”, i que en la versió occitana resa: “Que mot n'ay auzit dir gran be” (v. 1.284). Parramon (1992: 273-277) no inclou aquest fragment amb una entrada pròpia al llistat d'anònims de l'apartat “Repertori d'obres i autors”, ni indica l'edició de Vidal (1888), però sí que esmenta (id., 230) a l'entrada que correspon als textos editats per Quadrado ([1871] 1895): “Dc: 23. An 0, 130. *Drama de la passió*. 163 vv. en total. Un fragment de 144 [En realitat es tracta de dos fragments de 69 i 74 versos respectivament; vid notes 22 i 23.] i un altre de 19. Se'n conserva íntegra una versió provençal.”

20 Massó i Torrents (id.) indica erròniament la signatura “ms. nou acq. 4222”. L'edició més recent, a cura d'Aileen Ann MacDonald (Droz, Ginebra 1999) es titula *Passion Catalane-Occitane*. Massip (2001b: 104 i 2007a: 136n) assenyala que aquest títol, que l'editora adoptà per indicació seva, ha estat criticat per Greub (2000: 251), amb l'únic argument que “cal evitar multiplicar les designacions d'una mateixa obra” i que “ja que tothom la coneix com a ‘Passió Didot’ o ‘Passió Provençal’ [...] no calen altres nomenclatures, com si l'avenç en la investigació no permetés precisament de matisar o corregir opinions i denominacions precedents.”

textos mallorquins van ser descoberts i editats per primera vegada per Josep Maria Quadrado ([1871] 1895). En els seus estudis sobre la llegenda de santa Magdalena i en les notes sobre l'esmentada publicació de Pierre Vidal, Camille Chabaneau (1880²¹ i 1885) demostrà la identitat dels fragments mallorquins i d'Illa amb els passatges corresponents del manuscrit Didot. Els textos descoberts per Quadrado relaten el passatge evangèlic del sopar a casa de Simó el Fariseu: el primer conté l'escena en què la Magdalena ungeix els peus de Crist,²² i el segon –que podria ser un rol d'actor com el fragment rossellonès– correspon al plany que Judes fa indignat davant de la suposada malversació de l'ungüent.²³

L'obra a què pertanyen el fragment d'Illa i els dos fragments de Mallorca ha estat batejada per Francesc Massip (1987) com a “Passió del Regne de Mallorca”, pel fet que es devia redactar durant el curt període d'existència de l'estat que comprenia els comtats del Rosselló i la Cerdanya, els vescomtats del Carladès i de l'Omelladès, les Illes Balears i la senyoria de Montpeller (1276-1345). Aquesta denominació, a banda de situar cronològicament la que és la primera passió catalana conservada, implica la valoració d'aquesta obra com a original de la passió occitana del manuscrit Didot, que conté una traducció literal dels fragments que resten de la primigènia versió catalana.²⁴ En aquest sentit, és una denominació vàlida que reflecteix l'actual estat d'investigació.

Tanmateix, però, convé preguntar-se si no seria més indicat prescindir d'una adscripció geopolítica a l'hora de designar la peça. D'una banda, perquè es desconeix on concretament aquesta primera passió catalana va ser redactada i escenificada. De l'altra, perquè l'obra devia circular a banda i banda dels Pirineus, tenint en compte la unitat cultural i lingüística del Regne de Mallorca i de la Confederació catalanaoaragonesa. Per poder copsar el pes històric d'aquest drama primerenc, concebut a cavall entre els segles XIII i XIV, cal tenir en compte que Josep Sebastià Pons (1935: 392) n'identificà

21 Massó i Torrents (1932: 384) s'equivoca a l'hora de citar l'any de publicació de l'article Chabaneau, que no correspon a l'any 1870 sinó al 1880.

22 El manuscrit es conserva a l'Arxiu del Regne de Mallorca amb la signatura Diversos 37 A/2, i segons Bohigas (1979: 18) fou copiat entre 1345 i 1442. Cf. BITECA, MANID 2373. El primer fragment (390 x 305 mm) conté 64 versos, que corresponen als versos 370-430 de la Passió Didot segons l'edició de Shepard. Cf. Quadrado (ed. [1871] 316-318), C[habaneau] (ed. 1885: 8-10), Romeu ([1957] 1994-1995, I: 98-115), Bohigas (1979: 16), Massip (1987a: 256-257), MacDonald (ed. 1999: 278-281), i Massip / Kovács (2012a: 286). Els versos reconstruïts per Ensenyat / Vila (ed. 2001) amb l'ajuda de la làmpada de raigs ultravioletes, i que mancaven a l'edició de Quadrado per il·legibles, són els equivalents als versos 370 i 399-404 del manuscrit de París. Seguint el que Shepard suggereix a l'aparat crític, MacDonald (1999: 90-93 i 250-251) separa el vers 405 en dos, i edita: “La us li deu trois cents diners / L'autre cinquanta ou mes”, que correspon als versos 35-36 del primer fragment mallorquí: “La un devia X diners / L'autre ·L· o més”. En relació al vers 430 de l'edició de Shepard “E per so tos sos pecatz li perdo”, Chabaneau (1885: 57) suggereix la correcció en dos versos per la versió occitana, seguint el text català, modificació adoptada per MacDonald (1999: 94), que edita: “E per ayso sapiat o bo / Tos sos pecats ieu li perdo”. Ensenyat / Vila (ed. 2001: 134), en canvi, segueixen la numeració de Shepard.

23 El segon fragment (390 x 160 mm) compren 79 versos que corresponen als versos 441-524 de l'edició de Shepard. Els versos 35-38 (equivalents als versos 477 i 480-482 de la Passió Didot), apareixen truncats. Cf. Quadrado (ed. 1871), C[habaneau] (ed. 1885: 8-10), Romeu (ed. 1994-1995, I: 106-110), Bohigas (1979: 16), Massip (1987a: 256-257), MacDonald (ed. 1999: 280-286), i Massip / Kovács (2012: 286). Aquest fragment no figura amb entrada pròpia al *Repertori mètric de la poesia catalana medieval*, on sí que hi ha una entrada pel primer fragment, que Parramon (1992: 230 i 276) classifica amb l'incipit “Senyor, dona'ls salvació”, i les sigles Dc: 23 i An 0, 130.

24 D'entre els crítics i estudiosos que coincideixen a considerar la primacia de la versió catalana, cal citar, entre d'altres, Josep Romeu ([1957] 1994-1995, I: 100 i s.), Pere Bohigas (1982: 320-348) i Francesc Massip (1987a: 257; 2001b: 104; 2007a: 136) i Josep Izquierdo (1994b: 14). William P. Shepard (1928), en canvi, privilegia en les seves anàlisis lingüístiques els trets que exclouen el català com a font original, i Maurice Accarie (1979: 90) s'absté de qualsevol hipòtesi perquè considera que l'aïllament lingüístic de la peça no permet de posar-la en relació amb les altres.

passatges en passions rosselloneses encara a principis del segle XIX. Josep Romeu i Figueras (1957: 13) observa en relació a aquest primer exemple conegut del teatre de la Passió en català:

[...] els procediments compositius de la nostra vella Passió no semblen pas derivats de la litúrgia, ans més aviat procedeixen de les Passions narratives del segle XIII.²⁵ El text és en noves rimades, viu i espontani, i amb expressions i maneres estilístiques que ja anuncien les Passions dramàtiques catalanes posteriors.

William P. Shepard (1928: xxix), en canvi, comparant la Passió catalano-occitana amb la *Passion du Palatinus* –com hem vist influïda pel poema narratiu conegut com a *Passion des Jongleurs*– arriba a la conclusió que ambdues obres representen dues tradicions dramàtiques ben diferents, de les quals una pertanyeria a l'Occitània i Catalunya, i l'altra al Nord. Un exemple per la diferència entre aquestes dues tradicions seria que a la Passió catalano-occitana l'escena de la compra d'ungüents és d'una gran sobrietat i reverència, mentre que l'escena respectiva de la Passió del Nord inclou elements còmics i burlescos. Aileen Ann MacDonald (1999: 14) descriu la Passió catalano-occitana dient que el seu to és sempre seriós i ple de veneració, i que els dos temes principals de la Passió i de la devoció per la Mare de Déu reflecteixen, respectivament, l'espiritualitat dominicana i franciscana.²⁶

El fragment d'Illa i els dos fragments mallorquins són les tesselles d'un mosaic, el dibuix del qual podem començar a intuir gràcies a l'esmentada còpia occitana que s'ha conservat sencera. El que resta una incògnita és quan, on i com aquesta passió es va posar en escena. Que es representava a l'aire lliure o en un espai tancat? Qui es devia fer càrrec de la representació? Qui eren els actors? Qui n'assumia les despeses? Qui hi acudia com a públic?

Els dos fragments de Mallorca van aparèixer, segons el seu primer editor, “entre un cúmulo de viejos papeles procedentes de suprimidos conventos” (Quadrado [1871] 1895: 315). Aquesta dada apunta cap a una representació dins un ambient conventual, i no pas a l'aire lliure com la Passió que s'escenificà el 1355 a la Plaça del Mercat de Pollença,²⁷ la que es muntà almenys des de 1369 i fins a finals del segle XV al fossat de les muralles de Vila-Reial²⁸ o la que es documenta des de 1383 a la

25 La cita pertany a l'estudi introductori de l'obra d'Aurèlia Sabanés de Balaguer, *La Passió d'Esparreguera*, Barcino, Barcelona, 1957. L'estudi fou reeditat amb el títol “Cop d'ull a les Passions dramàtiques a Catalunya”, dins Romeu (1994-1995, I: 144-158). En aquesta versió reeditada, en lloc de “les Passions narratives del segle XIII”, hi diu: “les Passions narratives *des joglars* del segle XIII” (Romeu, id., 147 [El subratllat és nostre.]). En un altre context, Romeu (2001: 6) torna a esmentar “el cicle de la Passió, vinculat amb les Passions narratives dels joglars”, utilitzant una terminologia que, com hem vist, no és compartida unànimament per la crítica.

26 Greub (2000: 252) qualifica l'argumentació de MacDonald de sofisme: “Prémisse 1: «Il y avait une grande piété, même dans les rues[, au 14e s. à Majorque, et l]es jongleurs se sont rendu compte que leurs représentations étaient plus acceptables aux autorités s'ils chantaient de préférences les vies des saints, des cantiques et même, quelque chose de nouveau, les passions» (p. 53; aucune référence, aucun moyen pour le lecteur de savoir d'où vient cette idée). Prémisse 2: a) grande sobriété de ton de notre Passion; b) un personnage finit de façon édifiante, contrairement à son sort dans la Passion d'oïl. Conclusion: «Est-ce que le clergé mallorcaïn [sic] a imposé des restrictions à l'auteur ou aux auteurs de la Passion D?» Notre conclusion est un peu différente: a) Que les arguments que nous avons classés sous Prémisse 2 prouvent une piété particulièrement haute de l'auteur de notre Passion est discutable; b) La piété particulière de Palma à cette époque n'est pas démontrée; c) De toute façon, le raisonnement est un sophisme.” [Els afegits entre parèntesis i claudàtors pertanyen al recensor.]

27 Cf. Llompарт (1966: 19-20); vid. també el document exhumat per Mateu Rotger el 1897 i reproduït per Massot (1962-1967: 71). Una interpretació escènica es troba a Massip (1991: 105-106).

28 Vid. la documentació publicada per José María Doñate Sebastià, “Aportación a la historia del teatro (ss. XIV-XVI)”, *Martínez Ferrando archivero. Miscelánea de estudios dedicados a su Memoria*, Madrid, 1968, 149-164; interpretada per Massip

Plaça Major de Castelló de la Plana.²⁹ En aquest context convé recordar que, segons Romeu (1994-1995, II: 78 i 95-96), dues de les consuetes mallorquines –la de sant Francesc i la de sant Mateu– es degueren representar en un convent franciscà de l'illa, tractant-se, probablement, de representacions en el convent de Sant Francesc de Ciutat de Mallorca amb motiu d'una professió de novicis.

Ara bé, mentre que les esmentades peces hagiogràfiques tenen una extensió molt reduïda –ocupant 676 i 730 versos respectivament–, qualsevol representació de la passió havia de ser forçosament més llarga. Suposant que la primera passió catalana contenia totes les escenes que trobem en la versió occitana, el drama sencer devia comptar amb uns 2.300 versos, repartits entre una cinquantena de papers.

Pel que fa a la representació en terres nordcatalanes, MacDonald (1999: 17 i 57) ha suggerit que l'escenificació podria haver estat vinculada a Confraria de la Sang, que va ser activa a Perpinyà cap a finals del Regne de Mallorca, i una branca de la qual existia també a Illa.³⁰ Com a possibles llocs de representació, Vila (1995a: 81) apunta espais com Sant Esteve de Pedreguet –la primera església documentada a Illa–, el monestir de Sant Miquel de Cuixà o les catedrals d'Elna i de Perpinyà; a més, sense descartar una representació a l'aire lliure, encara hi havia l'església fortificada de Santa Maria de la Rodona o la capella de Sant Jaume de l'antic hospital d'Illa.

Recordem que el fragment del rol d'Herodes es trobava solt, fent de senyal, en un manual de l'arxiu hospitalari. Des de la seva fundació entre els segles XII i XIII, a l'hospital d'Illa s'arreceraren els més pobres i desvalguts de la societat. També fou lloc d'acollida pels viatgers, molts dels quals pelegrins, de camí cap a Sant Jaume de Galícia. Gràcies a la concessió de privilegis i llegats (el 1245 per part de Maria d'Illa i el 1266, per part d'Ava de Fenollet), l'hospici va aconseguir dotar-se en poc temps d'una prosperitat considerable, consistent en terres i béns. Per tant, l'hospital d'Illa també es podria comptar entre els possibles llocs de representació d'aquella primera Passió catalana, tan extraordinàriament arrelada en la tradició teatral catalana que la seva influència s'ha pogut documentar al llarg de cinc segles. De moment, però, no hi ha cap document que testifiqui representacions de la Passió o de la Resurrecció en els llocs esmentats, amb l'excepció del cas d'Elna, esmentat per MacDonald,³¹ sense que se sàpiga quin text s'utilitzava en aquesta representació.

1987a: 259 i 266-267, i citada per Vila (1998: 149-150), que assenyala com a remarcable la participació de la jueria local en la representació de la Passió.

29 Vid. la documentació publicada per José Sánchez Adell, "Castellón de la Plana en la Baja Edad Media. Aspectos de la vida urbana", *Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura*, 54 (1978), 333-334; interpretada per Massip 2007a: 142.

30 Nadine Henrard (1997: 17) es pregunta: "Le fait qu'un clerc d'Ille avait transcrit le rôle, est-il un indice que cette passion de D était une entreprise civique – peut-être montée par une confrérie ou un groupe de gens dans un certain métier? Est-ce que la Confrérie del Sanch y était impliquée? Au moins, il semble qu'un fonctionnaire y était pour quelque chose, ne fût-ce que pour mettre le texte sous forme écrite. Peut-être aussi aidait-il à diriger la pièce et à garder le texte pour des acteurs moins instruits."

31 A partir de la documentació donada a conèixer per Raymond de Lacvivier a "Textes catalans", *Revue Catalane*, 29 (1909) 155-157, i citada per Massip (1993b: 228, nota 39), MacDonald (1999: 360) diu: "On parle d'une représentation dans la cathédrale d'Elna en 1420 pour laquelle on mentionne les personnages Jésus, Marie Madeleine et deux anges, un groupe de colombes blanches, la croix et une table d'autel avec une couverture. Tous ces détails peuvent être associés avec la Passion catalane-occitane". Aquesta suposició de la investigadora canadencsa suscita un altre dels nombrosos comentaris irònics de Greub (2000: 256): "Oui, comme ils peuvent être associés à *Intolerance* de D. W. Griffith." Després d'haver assenyalat les greus mancances del treball de MacDonald, el recensor (id., 257) nega, en el seu resum final, el valor científic de la publicació, assenyalant els punts següents: 1. La introducció és "un résumé maladroit et fautif de travaux antérieurs". 2. L'edició no representa cap aportació científica, sinó que reproduïx gairebé literalment l'edició de Shepard. 3. A la seva traducció, "l'editrice tombe dans tous les pièges grossiers", i 4. Els apèndixs i glossaris no són treballs propis de l'editora. Greub (id.,

Després d'aquest excurs sobre els fragments de la primera Passió catalana, curiosament inclosos per Massó i Torrents en el capítol de “Poesia narrativa”, centrem la nostra atenció ara en els dos poemes narratius catalans, “Que si no·y prenem qualche consell” (P1) i “E la mira car tot era ensems” (P2), designats com a x^6 i x^7 respectivament.

2.1. “Que si no·y prenem qualche consell” (P1)

El manuscrit que conté el primer poema narratiu sobre la Passió que ens ha pervingut en català es conserva a la Biblioteca Nacional de París. És un còdex de 23 folis, catalogat per Alfred Morel-Fatio (1892) com a Ms. 472 del fons espanyol i provinent de la Biblioteca Colombina de Sevilla. Pere Bohigas, que en un treball del 1931 va donar a conèixer aquesta obra, aleshores inèdita, i que en va publicar una transcripció el 1985, considera que es pot datar entre 1350 i 1400.³²

El poema, que narra en 668 versos els esdeveniments entre la Passió de Jesús i el Judici Final, comença amb el vers “Que si no y prenem qualche consell” i es troba escapçat a l'inici. Segons Massó i Torrents (1932: 377), la part que hi manca devia tenir una extensió de 10 folis, de manera que la composició devia ultrapassar els 1.000 versos .

Es tracta d'un manuscrit amb set dibuixos a la ploma que mostren l'escena del sant sopar (2r), la negació de Pere (4v), el judici de Jesucrist davant de Pilat (5v), la flagel·lació (6r), Pilat rentant-se les mans (6v),³³ la Crucifixió (7v) i les tres Maries i l'àngel davant del sepulcre (12r). Els aspectes iconogràfics i textuais han estat objecte d'estudi de Francesc Massip (1993b: 204-205), que reproduïx totes les il·lustracions (id., 239-245), i conclou: “Nous ne discuterons pas ici le problème de savoir si ces dessins pourraient être ou non le reflet d'une supposée représentation, bien que la scène du Saint Repas et la Flagellation contiennent des éléments mieux explicables à partir de l'expérience scénique.”

Després de dedicar-hi una sèrie d'estudis (Martín 1999, 2000 i Garcia 1999, 2003), Llúcia Martín i Marinela Garcia, han presentat una nova edició d'aquesta obra (Garcia / Martín ed. 2003) i en descriuen el contingut, dient que

[...] no és únicament un relat de les circumstàncies que van envoltar la mort de Crist, sinó una mena de narració miscel·lània que abraça la passió, crucifixió, mort, resurrecció i ascensió al cel de Crist, la Pentecosta, l'adveniment de l'anticrist, el judici final i la descripció de les penes de l'infern, amb una amonestació final sobre el comportament que han de seguir els cristians.

253) diu haver fet l'examen sistemàtic dels 500 primers versos de l'edició. Si hagués comentat també la traducció dels textos publicats a l'apèndix, hauria trobat encara més errors. Ens limitem a assenyalar un dels casos que ha cridat la nostra atenció pel seu caràcter pintoresc. A l'apèndix 2, que correspon al fragment publicat per Cornagliotti (1980), l'editora tradueix el vers 37 “E.ls dexeables, en durment, / lo.s amblaren sertanament”, per “Et les diables l'ont pris certainement pendant que vous dormiez.” Si bé els nombrosos errors de traducció de MacDonald són patents, aquí es deu tractar d'un mer lapsus, així que –tot recordant l'exquisidesa de l'enyorat Josep Maria Pujol (Barcelona 1947-2012)– potser ni mereix la pena assenyalar-lo. (“Déu és infinitament just, i a la vegada infinitament misericordiós, i nosaltres també ho hauríem de ser”, va dir el 4 de novembre del 1999 a l'acte de defensa d'un doctorand tan brillant com intransigent amb els errors d'altri.) Cf. també la ressenya de Massip (2002b), que completa la crítica de Greub.

32 La transcripció de Bohigas es troba reproduïda a RIALC.

33 Massip (2007a: 135) inclou aquesta il·lustració al primer volum de la seva *Història del Teatre Català*, especificant que pertany a una “Passió dels joglars”, en concret la del Ms. Esp. 472 de la BNF.

2.2. “E la mira car tot era ensems” (P2)³⁴

Procedent de la població segarrenca de les Piles, hi ha un poema narratiu de la Passió que fou transcrit per mossèn Joan Segura, rector de Santa Coloma de Queralt,³⁵ i editat per Ernest Moliné i Brasés (1909-1910). El còdex, que es considerava perdut, ha estat identificat posteriorment com el Ms. 1029 de la Biblioteca Universitària de Barcelona i ha estat datat per Francesc Xavier Miquel i Rossell (1958-69: III) en la segona meitat del segle XIV.

Segons Josep Izquierdo (1994a: 32), l'edició de Moliné i Brasés, sense notes ni comentaris, “conté greus errors de transcripció. La numeració dels versos és irregular; uns cinquanta versos, il·legibles per l'estat del ms., han estat simplement omesos de l'esquema numèric.” El text consta de 2.510 versos i es troba escapçat a l'inici i a la fi.

Miró (1996: 21) observa que “probablement hauríem de considerar [...] la influència dels poemes narratius sobre la Passió per a l'aparició dels misteris passionístics”. A més, assenyala que P2 “s'inspira força en la Llegenda Àurea de Jaume de Varazze i en l'Evangeli de Nicodem” i afegeix que “la part dels episodis de la Passió, però, és força breu i amb poc desenrotllament dramàtic.”

Izquierdo (1994a: 31-38) estudia la peça, juntament amb una altra obra també basada en l'Evangeli de Nicodem, el poema occità “Sens e razos d'una escriptura”, i observa que l'obra comparteix un centenar de versos gairebé idèntics amb la *Bíblia rimada de Sevilla*.³⁶

Segons Izquierdo (1994a: 32), el poema presenta tres grans seqüències narratives: a) el judici de Jesucrist, crucifixió, resurrecció, i l'empresonament de Josep d'Arimatia (vs. 1-193); b) els esdeveniments que proven la resurrecció i l'ascensió de Crist, el descens a l'infern i la vinguda de l'anticrist (vs. 933-2.333); i c) els signes del judici final (vs. 2.334-2.510). En relació a P1, Izquierdo (1994a: 32) observa que aquest poema, a diferència de P2, “no agafa directament elements de l'Evangeli de Nicodem, i dedica només 23 versos al descens a l'infern.”

Izquierdo (1994a: 32) remarca que P2 “és un interessant i fins original exemple de passió narrativa en vers, per tal com és l'única obra que interpola el conte de l'anticrist dins el relat del *Descensus ad inferos*, en comptes de juxtaposar-los.”

2.3. Valoració conjunta de P1 i P2

Peter Cocozzella (1994: 64), tot remarcant la necessitat de tenir en compte també els debats sobre la mort del Redemptor en prosa,³⁷ considera que la distinció entre passions clarament dialogades i passions narrades, “en vista de la peculiar escenificació medieval [...] resulta poc eficaç” i que existeixen

34 Massó i Torrents (1932: 380-383) inclou la transcripció dels versos 2.311-2.458, corresponents a l'episodi de la Sibila i l'emperador. No segueix la grafia però sí la numeració de versos de Moliné i Brasés (ed. 1910, IV: 505-506).

35 Moliné i Brasés (1909: 65n), tot agraint a Segura haver-li passat la transcripció del text, descriu les inclemències per les quals el còdex ha quedat malmès.

36 Cf. Coromines ([1959] 1989), Morreale (1960) i Izquierdo (1993).

37 Els textos en qüestió són l'opuscle titulat *Mascaron* sobre un plet entre la Mare de Déu i el dimoni Mascaró, que apareix com a “procurador” (Bofarull, ed. 1857); una composició titulada *La Passió de Jesucrist*, que Cocozzella (1994: 64) defineix com “una disquisició repleta d'erudició, de tenor jurídic i sermonístic, entre diversos personatges bíblics, reunits en el mateix grup amb Juli Cèsar i el mateix Llucifer, els quals com a reacció als laments de la Verge Maria, procuren explicar la necessitat de la mort de Jesús” (Miquel i Rossell, ed. 1936); i un sermó de Felip de Malla, titulat *Sermo de Passione Jhesuchristi et de Doloribus Virginis Marie* (Balcells i Xuriach, ed. 1964). Agraïm al professor Francesc Massip haver-nos fet arribar aquestes obres citades per Cocozzella, com també, entre d'altres, els estudis de Roy (1903), Miró (1992), Càtedra (2001) i Bino (2008).

“raons de pes per a considerar totes les obres en qüestió, per damunt de qualsevol distinció apriorística, com a peces essencialment teatrals”.

La primera de les conclusions a què Cocozzella (1994: 87) arriba després d'analitzar P1 comparant-lo amb P2 és que ambdues composicions

[...] integren els ingredients essencials, episòdics i dialògics del «misteri pasqual» [...] que il·lustren la projecció de la passió de Crist, des de l'àmbit temporal a l'eternal, en el pla universal providencial de la salvació de la humanitat.

A més, Cocozzella observa que ambdós poemes confirmen la popularitat del misteri de la Passió en terres catalanes al llarg del segle XIV, i esmenta entre les modalitats de representació un hipotètic “ús d'estàtues o llenços pintats, movibles a la manera de les auques catalanes o les *aleluyas* castellanes”.

Marinela Garcia i Llúcia Martín (2003: 244) assenyalen que l'esquema narratiu de P1 i P2 és semblant al dels poemes narratius de la Passió en francès, editats per Perry (ed. 1981) i Frank (1930). A més, apunten que aquestes obres exemplifiquen unes preferències en matèria de literatura religiosa que també es presenten en altres llengües romàniques i, posteriorment, en obres narratives més extenses com la *Istòria de la Passió* de Bernat Fenollar i Pere Martines, o el *Vita Christi* d'Isabel de Villena.³⁸

A l'hora de valorar P1 i P2, Garcia / Martín (2003: 245) constaten que en castellà no hi ha cap composició que presenti unes característiques semblants a les dels dos poemes narratius catalans. Així, per exemple, el poema de Gonzalo de Berceo *De los signos que aparecerán antes del Juicio*, tracta només un dels temes inclosos en les composicions catalanes. Tampoc no són comparables amb P1 i P2, les *Coplas de la Pasyón con la resurrección de Nuestro redentor Jhesu Christo* (c. 1435) del comendador Román o la *Pasión trovada* de Diego de San Pedro (c. 1470).

En l'estudi que acompanya la seva edició del *Cancionero de Pero Gómez de Ferol* (segle XV), Pedro Cátedra (2001: 323), contextualitza la *Santa Pasión* (fols. 38r-67v), que és la part principal d'aquesta obra, dient:

[...] en la base de las pasiones castellanas conocidas debe haber –por lo menos a partir de un momento difícil de establecer– un común denominador narrativo, estilístico y temático, parecido al que, por ejemplo, se encuentra en el ámbito de otras floraciones de la devoción literaria pasional. [...] Pienso [...] en una deuda para con una narración formada aunque fijada en variedad textual, una pasión castellana equivalente –no equiparable–, por ejemplo, a la pasión umbra, en tanto que entramado narrativo y agrupación de temas y de estilemas.

Massip (2007a: 134) es refereix als poemes narratius catalans com a “Passió dels joglars” i, extrapolant l'esmentada tesi d'Accarie (1979) a l'àmbit cultural català, sosté que “[...] en efecte, la Passió dramàtica no s'hauria originat en el marc eclesiàstic, sinó que, com a narració que fruïa de gran predicament popular, seria desenvolupada a partir de les recitacions joglaresques”, hipòtesi per la qual, al nostre entendre, caldria una base documental més àmplia i sòlida que la que actualment tenim. De

38 La crítica sol utilitzar l'article masculí per referir-se a les vides de Crist medievals, sobreentenenent l'inici del títol *Llibre anomenat Vita Christi*, convenció que hem seguit en el nostre resum de la vida i obra d'Isabel de Villena elaborat el 2009 i inclòs al Diccionari biogràfic de dones, Xarxa Vives d'Universitats, <http://www.vives.org>.

fet, però, el mateix investigador (2007a: 140), matisa la rotunditat de la seva afirmació, tot recordant que cal tenir en compte “les distintes formes d’oferir al públic medieval el drama de la Passió”,³⁹ que comprenien, d’una banda, a l’interior dels temples, la recitació psalmòdica de la *Passio* en l’ofici del Diumenge de Rams, les cerimònies de l’ablució i l’evocació del Sant Sopar en l’ofici del Dijous Sant, com també els sermons amb elements de teatralitat, i de l’altra, als carrers i a les places, la recitació dels joglars, que incloïen en el seu repertori poètic temes de les Sagrades Escriptures. Davant d’aquestes maneres diverses que tenia la societat medieval i tardomedieval de dedicar-se a la commemoració de la Passió, Massip (id.) reconeix:

No tractarem de dilucidar fins a quin punt aquestes manifestacions poden qualificar-se de dramàtiques, però el que sí que sembla cert és que en les escenificacions urbanes de la Passió que documentem en el territori català al llarg del segle XIV, ja plenament teatrals, hagueren d’utilitzar-se amplament les experiències, tècniques i materials d’uns i altres.

Es tracta de formes diverses –complementàries i permeables– de recordar, celebrar i representar la Passió de Crist a l’àmbit públic i en comunitat, i encara s’hi podrien afegir les activitats desenvolupades per les associacions de seglars.⁴⁰ A l’espai privat, la commemoració dels misteris de la fe es documenta en pràctiques devocionals,⁴¹ com també en l’àmplia producció de la literatura religiosa.⁴² Jocelyn N. Hillgarth (1991: 164), en la seva obra sobre lectors i llibres a la Mallorca del 1229 al 1550 especifica:

39 En la seva ressenya de l’edició de la Passió catalano-occitana, Massip (2002b: 777) ja oferia aquesta argumentació més matisada: “A l’hora de traçar el context dramàtic, MacDonald [(1999: 53), que es refereix als poemes narratius catalans, dient que són occitans] posa en dubte la influència de les anomenades ‘Passions de Joglars’ en els textos teatrals i es decanta per un desenvolupament del drama litúrgic. Penso que totes dues fonts van poder concórrer en la gènesi i evolució de les Passions escèniques, l’una, la via joglaresca, en l’aspecte teatral i interpretatiu, l’altra, la via litúrgica, en el textual i cerimonial. I, de fet, els dos formats (la representació al carrer i l’eclesiàstic) es documenten al llarg del segle XIV: així a la plaça del Mercat de Pollença (1355), als fossats de les muralles de Vila-Real (1369) o a la plaça Major de Castelló (1383), però també a la Catedral de Tortosa (1347) i a les de Vic (*Representació del Centurió*) i Barcelona (*Davallament de la Creu*).”

40 Pel cas mallorquí, Xamena / Riera (1986: 129) apunten: “Hem de suposar que ja des de la seva arribada a Mallorca, tant els frares franciscans com els dominics procuraren fundar germandats de tercerols i terceroles de llurs respectives ordes religioses. Aquestes associacions de seglars duïen en tot Europa una vida molt florent [...]. Encara que les notícies sobre tercerols no abunden, no obstant sabem que a mitjan segle XV existia a Manacor un grup de tercerols franciscans que són anomenats ‘frares de la tercera ordre de Sant Francesc’. Sabem que aquesta fraternitat franciscana menava una vida més pròpia de religiosos que de seglars.” En relació a les confraries, Xamena / Riera (1986: 130) especifica que n’hi havia en què els sobreposats o obrers havien de “treballar amb suma cura e diligència en haver Frare que en la dita jornada predi[qués] a fer solemnitzar la dita festa amb juglars (música) [L’afegit entre parèntesis correspon a la interpretació de Xamena / Riera.] així en lo espiritual com en lo temporal, e així mateix córrer oques e ballar, segon és acostumat”, i d’altres, d’esperit més auster, que fixaven en les seves ordinacions “que los diners de la dita confraria no sien convertits en nenguna natura de bals, convits ne alguns menjars entre los dits confreres, com los dits diners sien ordenats en almoines e caritats.”

41 Per l’àmbit cultural mallorquí, vegeu, per exemple, Xamena / Riera (1986: 124-133) i Llompart (1988a i 1995). Per l’àmbit europeu, una síntesi aclaridora és la *Geschichte der Frömmigkeit im Mittelalter*, d’Arnold Angenendt (2004), i del mateix autor, la *Geschichte der Religiosität im Mittelalter* ([1997] 2009), en paraules de Yitzhak Hen (*Revue belge de philologie et d’histoire*, 77/2, 1999, 473-479) “a treasure of scholarship, full of insights and thought-provoking ideas”.

42 Vila (2006: 82) apunta: “Moltes obres d’espiritualitat, una vasta producció que abasta varietat de gèneres i de formes, com ara traduccions i textos bíblics, peces de certàmens religiosos poètics, obres de divulgació ascèticomístiques, obres hagiogràfiques, tractats de fe i moral religiosa, sermonaris, catecismes, cançons, rituals, consuetes, senzilles representacions de teatre de la passió, vides de Jesucrist, tractats de teologia, passions narratives en vers, planctus, meditacions de Setmana Santa, etc. toquen, de lluny o de prop, els aspectes més punyents del drama de la passió. [...] Tots aquests llibres convergien a formar un esperit religiós molt viu que s’infiltrava en els diversos estrats de la població, la influència del qual no podem desdenyar. Un exemple d’aquesta tradició ens forneix el mallorquí Francesc Prats quan l’any 1487 escriu la *Contemplació e la Passió del Redemptor Jesús* (Valldemossa, 1487).” Vid. també l’article de Massot (1976) i l’extensa documentació que Gabriel

Bec's assertion that for a hundred and fifty years until the Council of Trent the Gospels was the most popular of all book among Florentine merchants does not apply to Majorca. There, mentions of Gospels are less numerous than those of the three liturgical books already discussed, Books of Hours, Breviaries and Missals. They are outnumbered by Psalters and Bibles, and also by three other examples of religious literature [...] the writing of Francesc Eiximenis, Lives of Christ and *Flores sanctorum*.

Els dos poemes narratius catalans del segle XIV, objecte del nostre interès, formen part del variat corpus d'obres religioses que circulava en aquesta època.⁴³ L'actual estat d'investigació no permet establir una vinculació directa entre aquestes dues composicions i les activitats dels joglars, documentades a l'àmbit cultural català en forma de nombroses referències, si bé –pel que ens és llegut conèixer ara per ara– cap d'elles relacionades al tema de la Passió.⁴⁴

3. La Passió dins i fora de l'església

En el cas català, sabem que el teatre de la Passió en llengua vulgar s'escenificava en època medieval i tardomedieval tant a les places com a l'interior dels temples.⁴⁵ Aquesta pràctica escènica catalana s'inscriu de ple en el concert europeu, on aquests dos espais es documenten, entre d'altres, com a llocs de representació. Per França, per exemple, Jelle Koopmans (2011: 45)⁴⁶ assenyalava:

Llompart dona a conèixer a l'apèndix del seu estudi "El llibre català a la casa mallorquina (1350-1550)", *Analecta Sacra Tarraconensia*, 48 (1975), 193-240 i 49-50 (1976-1977), 57-114.

43 Com a mostres de la rellevància i autonomia de la literatura religiosa catalana, Cingolani (1995: 47) aporta els exemples de Ramon Llull, la traducció dels Salms, la Bíblia de Sevilla amb el seu apèndix de llegendes hagiogràfiques i les *Vides de sants rosselloneses*, i conclou: "Se è soltanto al XIII secolo inoltrato che possiamo far risalire un deciso mutamento di carattere della letteratura religiosa nelle terre del Sud, c'è anche da dire che, nel passaggio dal XIII al XIV secolo, il mondo catalano assiste ad una spinta originale intensa e sua propria che gli permetterà non solo di superare, per qualità e quantità, l'Occitania ma anche di invertire decisamente la direzione degli scambi culturali."

44 En el seu estudi titulat "Joglaria: espectacle i incidència en el teatre a la Catalunya medieval" (Romeu 1994-1995, II: 153-163), que correspon a la ponència d'obertura del II Simposi Internacional d'Història del Teatre, celebrat a Barcelona del 1 al 5 de juny de 1988, Josep Romeu i Figueras assenyalava: "Posseim innombrables esments de joglars dels segles XII, XIII i XIV l'especificitat concreta dels quals encara no és prou aclarida pel que fa a llur activitat." Massip (2012a: 251) considera que el paper de Judes en la Passió catalano-occitana podria haver estat interpretat per un joglar, i també sospita (id., 253) que en la representació assumpcionista de Tarragona "els joglars haurien interpretat l'original escena de la diablada."

45 Com ja hem esmentat, el 1355 tingué lloc a la Plaça del Mercat de Pollença una fastuosa representació de la Passió (vid. supra nota 27). McDonald (1999: 55) observa: "Le fait d'avoir choisi la Place du Marché de Pollensa [sic] était peut-être dû à des raisons pratiques: pouvoir être entendu par la plus grande foule possible. Mais on ne peut pas être sûr qu'il n'y eût pas d'autres pièces dans d'autres lieux, peut-être même à Palma, que le clergé aurait admises à l'intérieur de l'église". Romeu (1957: 19) aporta la dada que el 1453 el desig de permetre una major visibilitat mogué el Capítol de la Seu de Lleida a prohibir que es representés la Passió dins l'església i a decretar que, per evitar escàndols i perquè tothom pogués veure bé l'espectacle, des d'aleshores es fes al claustre. D'entre les representacions més ben documentades durant els segles XIV i XV, hi ha les de la Catedral de Palma, en especial el Davallament de la Creu (vid. Massot 1962-1967, Romeu [1962-1967] 1994-1995, II: 168-170, Llompart 1978, 1980, 1988b, 1995, 1998 i 2001, Massip 1993a, 1993b i 2007a: 130-131 i Menzel 2010). Pel que fa al panorama gironí, vid. Donovan ([1958] 1995), Vila ([1995] 1996: 303-316) i Marquès / Vila (2001). A més de les escenificacions ja esmentades de Vila-Real (1369) i Castelló de la Plana (1383) (vid. supra notes 28 i 29), hi ha encara les de Tortosa (1347 i 1460), de la Catedral de Tarragona (1472 i 1479), de Vinça i de Sóller (1487). Per les referències bibliogràfiques que testimonien aquestes representacions, vid. Massot 1962-1967: 72, Massip 1987a: 259-260 i Massip 2007a: 153-154.

46 L'article pertany al volum *Le théâtre de l'Église (XII-XVI siècles)*, LAMOP, París, 2011, 14-52 (1a edició en línia), publicat en el marc del programa de recerca "Law and Drama: how Theatrical Practises are defined by, with, and against the Law in France & French-speaking regions (13th-16th centuries)" (2008-2013), dirigit per Jelle Koopmans (Universiteit van Amsterdam / Académie Royale des Sciences et Belles Lettres des Pays-Bas). Agraïm al professor Francesc Massip haver tirat la nostra atenció sobre aquesta publicació recent.

[...] le nombre et la nature des lieux de jeu laissent le chercheur moderne perplexe. [...] Ainsi, sur le plan de l'espace ecclésiastique ou clérical, il n'y a pas que l'église, mais encore l'évêché, la salle de l'officialité, le cimetière, les collèges universitaires, etc. À côté de cela, il existe également l'espace ecclésiastique temporaire parfois hors de l'église: on pense aux sermons en plein air,⁴⁷ et n'oublions pas que le Concile d'Angers défend de prêcher hors de l'église sur des théâtres faits exprès pour cela (1448). Il y a aussi les chapelles des confréries, comme Notre-Dame des Ardents à Arras, comme Hôpital de la Trinité à Paris où jouèrent les confrères de la Passion. [...] un vaste travail de documentation et d'analyse reste à faire; ce qui, ici, paraît toutefois le plus urgent, c'est de revenir sur la question du théâtre au couvent.⁴⁸

A principis del segle XX, va aparèixer en la historiografia del teatre la tesi evolucionista, segons la qual el teatre medieval hauria nascut a l'interior de l'església, com a part de la litúrgia, que amb el pas del llatí a la llengua vulgar hauria incorporat elements profans i que, un cop sortit de l'espai sagrat, s'hauria emancipat de l'Església per esdevenir un teatre urbà.⁴⁹ Aquesta visió, influïda per les teories de

47 Un sermó a l'aire lliure es documenta, per exemple, segons Miró (1992: 48), el 1355 a Cervera: "Item fem donar e pagar pel dit nostre clavari an P. Serra, corredor, per la crida que féu per tota la vila per la professó, missa e sermó que fon en les eres: per zo com havíem freytura de pluya. (AHCC, *Llibre de clavaria*, 1355, f. 37v)." L'estudi de les relacions entre la predicació i el drama ha interessat els historiadors del teatre al llarg de la història. Vid., per exemple, Keppler (1882 i 1884), La Piana (1912), Edwards (1977: 39-44), Dauven-Van Knippenberg (1994 i 1996) i Mazouer (1999 i 2012). D'entre les aportacions més recents a aquest camp d'estudi, hi ha el volum col·lectiu de Ginetta Auzzas et al. (cur.), *Letteratura in forma di sermone. I rapporti tra letteratura e predicazione nei secoli XIII-XVII*, Olschki, Florència, 2003.

48 Per una contribució recent a l'estudi del teatre conventual italià, vegeu Elissa B. Weaver, *Convent Theatre in Early Modern Italy: Spiritual Fun and Learning for Women*, Cambridge, Cambridge University Press, 2002. Nerida Newbiggin conclou la seva ressenya d'aquesta obra (*European Medieval Drama* 2003, 7, 162-163), dient: "One of the most remarkable aspects of this excellent book is the richness both of documentation from manuscripts and archival sources and of secondary material dealing with the subject. A vivid picture emerges, first of female participation in the *sacre rappresentazioni*, the theatrical form born of the happy intersection of late medieval lay piety and renaissance experimentation, and later of conventual resourcefulness in developing theatre for spiritual education and entertainment when participation outside the convent became impossible." Efectivament, com diu Van Engen (1986: 544): "The study of parochial organization, liturgy, confraternities, pastoralia, and so on will in time bring historians much closer to understanding 'routine' religious life in the Middle Ages than the study of unusual instances, for example an isolated Cathar village, a holy dog, or an eccentric miller." Pel que fa al teatre conventual hispànic, agraim al prof. Massip haver-nos suggerit la lectura de Pedro M. Cátedra, *Liturgia, Poesía y Teatro en la Edad Media*, Gredos, Madrid, 2005, 214-244, i Ronald Surtz [*Sor Juan de la Cruz*] *El libro del Conorte*, 2 vols., Puvill, Barcelona, 1982. Rellevant pel context mallorquí són els estudis musicològics de Maricarmen Gómez Muntané, "Una fuente desatendida con repertorio sacro mensural de fines del medioevo: el cantoral del Convento de la Concepción de Palma de Mallorca", *Boletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*, 54 (1998), 45-64, i també dins Karl Kügle / Lorenz Welker (eds.), *Borderline Areas in Fourteenth and Fifteenth-Century Music. Grenzbereiche der Musik des 14. und 15. Jahrhunderts*, The American Institute of Musicology, Münster / Middleton, 2009, 63-93. Vid. també Carmen Julia Gutiérrez, "De monjas y tropos. Musica tardomedieval en un convento mallorquín", *Anuario musical*, 53 (1998), 29-60. En aquest cantoral de canonesses, que inclou el Cant de la Sibila, s'especifica al fol. 84v: "Lo iorn de Nadal allanovena llisó una bona cantora diu lo Iorn del Judici segons se segueu assi." (id., 32). [Reproduïm el text tal com el transcriu Gutiérrez.]

49 Aquesta teoria va ser qüestionada per primera vegada per Hardison (1965: 10), que assenyala: "In its simplest form, Chamber's concept of evolution of drama is an updated version of an idea prominent in English thought as early as Roger Ascham [1515-1568]." Bruno Roy (1999: 65) reivindica una major atenció als components litúrgics tant en les peces profanes com religioses, i considera que es tracta d'un aspecte que la crítica ha negligit com a conseqüència del rebuig de la tesi evolucionista. Segons Bernard Faivre (1999 196), "l'erreur finaliste [...] fut longtemps celle de la critique universitaire qui parlait de «pièces pré-classiques» ce qui sous-entendait que ces oeuvres n'avaient d'autre intérêt que de jalonner l'évolution vers les canons classiques. Même un Jean-Claude Aubailly, pourtant spécialiste fort averti des formes médiévales, rejoint parfois ce finalisme en considérant par exemple que le monologue «n'a pas encore acquis son indépendance scénique», tant qu'il «ne vit qu'en s'appuyant sur la participation du public». Il faudra pour Aubailly que «la participation du public se rédui[se] à un simple adhésion spirituelle [pour que] le monologue se transforme» et arrive progressivement «à son point limite de perfection», c'est-à-dire au monologue de la tragédie classique."

Darwin, ha quedat superada gràcies a les recerques i aportacions d'investigadors que han començat a reconèixer la complexitat i la diversitat de les representacions teatrals a l'edat mitjana.⁵⁰ La idea d'un pas evolutiu de caràcter lineal i unidireccional –de l'església cap a la plaça i del teatre religiós cap al teatre profà⁵¹ ha quedat substituïda per la d'un panorama de coexistència de diferents formes de teatralitat en una multiplicitat d'espais de representació, sense que es pugui concretar amb certesa la primàcia d'unes determinades formes sobre unes altres. En aquest sentit, Koopmans (2011: 19 i 27) observa:

Que la naissance du théâtre à l'église soit une «naissance» reste à voir; qu'il s'agisse de «théâtre» n'est pas totalement clair non plus. [...] Il y a donc urgence à spécifier que, si de toute manière et de toute évidence, une pratique de jeux théâtraux à l'intérieur de l'église s'est donc maintenue dans ce que l'on pourrait appeler une «longue durée», on ne pourra gratuitement affirmer qu'il s'agit d'une fossilisation du théâtre liturgique, par exemple, ou autrement de survivances d'une culture dramatique révolue: bien au contraire. À l'église aussi, le théâtre évolue...

Ajoutons un autre point polémique. Là où les historiens du théâtre ont voulu voir d'une part une important devenir (du théâtre liturgique au véritable théâtre profane) et d'autre part une importante décadence (de la sainteté de l'inspiration aux multiples interpolations profanes) ainsi qu'un mouvement qui va de l'église vers la place publique, le lieu théâtral a toujours été multiple et été documenté dans sa multiplicité.

Les actituds contraposades de l'Església envers el teatre han portat alguns crítics a veure en l'adopció d'elements dramàtics l'actuació de tendències subversives. Així, Hardison (1965: 18) assenyala en relació al discurs de Chambers:

[*The Medieval Stage*] is affected by anticlericalism to such a degree that the dramatic elements in religious drama are treated as rebellion against religion rather than as attempts to express it.

Desmarcant-se de Hardison (1965: 35-79), que relaciona les representacions de Pasqua amb les interpretacions al·legòriques de la missa, Rainer Warning (1974: 211) creu poder detectar en el teatre

50 Massip (2012a: 211-212) sintetitza: “El teatre medieval, com el grec, s'origina en el ritu sagrat. Evidentment parlem de la teatralitat religiosa, perquè és inacceptable la teoria d'un únic tronc litúrgic en l'origen del fenomen escènic medieval, que és plural i multívoc. Cal tenir sempre ben present el caràcter poligenètic del teatre a l'Edat Mitjana. Són múltiples instàncies que conflueixen en la creació de les distintes formes de la teatralitat medieval, bé que la veta litúrgica sigui la millor documentada. No és, doncs, que el teatre (re)neixi a l'església, sinó que a l'església neix el costum de posar en text el diàleg o els parlaments 'dramàtics' (Koopmans 2011: 18). [...] Abans de l'aparició del text dramàtic, [hi] va haver una pràctica diguem-ne espectacular propera a la realització de l'ofici litúrgic, malgrat que els impulsos vinguessin de fora: ‘El verdader teatre medieval existia fora de la litúrgia, a les escoles de les grans catedrals, en la tradició dels *ludi scholares*.’ (Drumbl 2006: 127).” Cf. també Marie Bouhaïk-Gironès, Véronique Dominguez i Jelle Koopmans (dir.), *Les pères du théâtre médiéval. Examen critique de la constitution d'un savoir académique*, Presses Universitaires de Rennes, Rennes, 2010, on s'examinen els encerts i les limitacions en els treballs de Gustave Cohen, Émile Picot, Louis Petit de Julleville, Gaston Paris i Joseph Bédier. Per l'estudi del teatre medieval català en el marc europeu són fonamentals les aportacions de Josep Romeu i Figueras (Òdena 1917-Barcelona 2004) sobre el drama litúrgic, el teatre hagiogràfic, passionístic, nadalenc, assumpcionista, la processó i la festa del Corpus o sobre l'espectacle profà. A més, cal esmentar les seves modeliques edicions dels textos dramàtics conservats i la seva contribució a la restauració escènica com a director de nou cicles de teatre medieval (1961-1969). Els seus estudis pioners han estat recollits en tres volums, i publicats a cura de Francesc Massip i Pep Vila, que li dediquen el detallat “Estudi preliminar: Josep Romeu, historiador de teatre”, dins Romeu (1994-1995, I: 1-33).

51 Friedrich Ohly (1979: 121) assenyala: “Es ist ein modernes Sentiment, die Kirchenpforte grenze Welten aus, Latein und Volkssprache (in ihr wurde gepredigt!), Liturgie und Drama, Gott und Teufel, hohe Theologie und Volksfrömmigkeit, als strömte nicht das Leben darüber hin und wieder”, és a dir, “És la percepció moderna la que suposa que el portal de l'església fa una funció de separadora de mons: llatí i llengua vulgar (era la que s'emprava en la predicació!), litúrgia i drama, Déu i diable, alta teologia i devoció popular, com si la vida no traspasés aquest portal en un continuat anar i venir.”

de la Passió a l'època medieval unes “estructures arquetípiques”⁵² i conclou que s'escenifica allò que en realitat no hauria de ser escenificat:

Diese Pseudokommunikation erklärt, daß die Spiele vordergründig tatsächlich mit kirchlicher Lehre harmonisierbar scheinen und daß es schon mühsamer Analysen bedarf, der Fälschung auf die Schliche zu kommen. Was hier wirklich statthatte [...] war offensichtlich weder den Autoren noch dem Publikum noch den kirchlichen Kontrollinstanzen durchschaubar und es brauchte über fünf Jahrhunderte, von Florus von Lyon bis zum Tridentinum, bis man dahinter kam, was hier in Wahrheit gespielt wurde.⁵³

Una altra línia d'interpretació és la que considera que l'Església, no tenint altre remei que fer concessions al gust del públic, comença a aprofitar-se en contra dels seus principis de la teatralitat amb l'objectiu de difondre la seva doctrina en una mena de campanya propagandística destinada a manipular el poble i a seguir portant els regnes del poder. La precarietat d'aquesta lectura prové d'un problema metodològic que Dorothea Freise (2002: 33) identifica de la manera següent:

Ob man die geistlichen Spiele mit Linke und Cramer als ‘wohlkalkuliertes Mittel der Verkündigung und Beeinflussung’ versteht oder mit Metzger einen zunehmenden Kontrollverlust der Geistlichkeit annimmt, in beiden Fällen werden kulturelle Phänomene in zwei Kategorien sortiert: solche, die eher der Legitimierung und Stabilisierung des Bestehenden dienen und daher im Interesse der herrschenden Schicht oder Gruppe liegen müssen, und solche, die kritische und subversive oder auch ganz einfach rohe Elemente enthalten und dazu tendieren obrigkeitlicher oder kirchlicher Kontrolle zu entgleiten. Aus der Zuordnung zu einer der beiden Kategorien werden zugleich Rückschlüsse auf Verursacher und Träger abgeleitet. [...] Grundsätzlich ist zu bemerken, daß solche Konstruktionen den Blick für kompliziertere Beziehungen und Bedürfnisse eher verstellen, als sie zur Erklärung –und auch zur sozialen Einordnung– kultureller Phänomene beitragen.⁵⁴

52 Recordem que, tal com ja hem esmentat (vid. supra p. 41), segons la tesi de Warning (1974: 240), el teatre de la Passió és “das grausame Spiel von der Opferung des Gottes [als] gespieltes Opferritual”, és a dir, “el joc cruel del sacrifici del déu [com a] ritual de sacrifici escenificat”.

53 “Aquesta pseudocomunicació explica que les representacions semblen a primera vista efectivament compatibles amb la doctrina eclesiàstica i que només unes anàlisis fatigoses aconsegueixen detectar la falsificació. És obvi que el que en realitat tingué lloc aquí [...] no era evident ni pels autors, ni pel públic, ni per les instàncies de control eclesiàstiques, i van caldre més de cinc segles des de Florus de Lió fins al Concili de Trento perquè la gent s'adonés que era allò que en realitat s'estava representant aquí.” En la seva extensa i detallada ressenya de l'obra de Warning, el medievalista Friedrich Ohly (1979: 134) desemmascara la manca de fonament de la tesi que Bordier (1998: 65) resumeix, dient: “En définitive, [Warning] conclut que les *Passions* et le théâtre religieux dans son ensemble ne procèdent pas d'une visée théologique, et surtout pas du nominalisme, mais qu'ils sont dus à un bas-clergé plus proche de ses mandants bourgeois que de l'Université et de ses prétentions dogmatiques. Les Protestants auraient eu tort de les porter au débit de l'Eglise institutionnelle, qui les condamnait autant qu'eux et qui s'en sépara sans regret. L'interdiction de ses jeux prouve qu'ils étaient étrangers à l'anthropologie chrétienne, à la liturgie et aux autres institutions ecclésiales catholiques, qu'ils étaient, en un mot, hostiles à l'Eglise.”

54 “Tant si s'entenen les representacions sacres amb Linke i Cramer com a ‘mitjà ben calculat de proclamació i manipulació’ o si es parteix com Metzger d'una progressiva pèrdua de control de l'estament eclesial, en ambdós casos es classifiquen els fenòmens culturals en dues categories: aquells que serveixen més aviat per la legitimació i consolidació de la situació present i que, per tant, beneficien la classe o el grup dirigent, i aquells que contenen elements subversius o simplement toscos i que tendeixen a escapar-se del control de l'autoritat civil o eclesiàstica. De la classificació en una de les dues categories es treuen al mateix temps conclusions sobre els iniciadors i els responsables. [...] En general, es pot dir que aquesta mena de constructes més aviat entorpeixen la mirada cap a unes relacions i necessitats més complexes, en lloc d'ajudar a explicar –i també identificar a nivell social– els fenòmens culturals.”

Recentment, s'està matisant cada vegada més la valoració del rol de l'Església en aquestes representacions, perquè el fet d'haver criticat i combatut el que es considerava blasmable és un aspecte a tenir en compte,⁵⁵ el fet d'haver fomentat i practicat el que es considerava espiritualment profitós, n'és un altre, d'igual o tal vegada de major importància.⁵⁶ Com que la primera acció és més susceptible d'haver generat documentació escrita que la segona, cal que l'historiador del teatre tingui present que els casos conflictius –que han originat les conegudes denúncies, prohibicions i sancions– s'inscriuen sovint en un context de normalitat, més difícil de reconstruir que les situacions problemàtiques, reflectides en les disposicions escrites. Jelle Koopmans (2011: 31) ho formula de la manera següent:

Clairement, toutefois, il y a une pratique théâtrale à l'intérieure de l'église qui n'est inscrite dans les documents qu'à cause d'un problème ponctuel. C'est ce dont témoignent également les multiples mentions de jeux «comme on a coutume de les faire»: des mentions nulles, d'une part, des mentions hautement suggestives, d'autre part. Tout en n'attestant strictement rien, elles attestent beaucoup.

En aquest context de quotidianitat poc vistosa, alterada puntualment per algun incident, s'inscriuria, per exemple, la representació de les tres Maries, documentada el 1326 al monestir d'Ullà. Si en tenim notícia és perquè la batllessa⁵⁷ d'aquesta població del Baix Empordà va informar el bisbe

55 Les crítiques i censures de l'Església han estat recollides, entre d'altres, per Reich (1903, 80-109), Von Balthasar ([1973] 1990: 85-117) i Doglio (1982: 21-65). Cf. també Hernando (1986). Ara bé, cal tenir present que aquesta mena de crítica tendeix a polemitzar, magnificant allò que considera suposadament perjudicial per a la salut espiritual. Sabem que moltes de les invectives contra el teatre es basen en generalitzacions i opinions repetides de manera habitual i mimètica sense cap coneixement directe d'allò que es titllava de reprovable. En aquest sentit, Harris (2006: 68) observa: "Given the long gap between the suppression of organized Bacchanalia in 186 BC and the development of early Christian ritual, there can be no question of the one having influenced the other through the conjunction of living traditions. On the contrary, it was Livy's second-hand description of the Bacchanalia, rather than the Bacchanalia themselves, that survived to influence Christian thought and practice. [...] Livy's story of the suppression of the Bacchanalia not only furnished second-century pagan critics with a model for their charges against Christianity, but, in due course, it also furnished Christian critics with the sensational material they needed for their own attacks on traditional Roman religion. From the writings of Augustine of Hippo and other early Church fathers, the image of the *franzied* Bacchanalia became part of the standard Christian criticism of seasonal excess, inherited and disseminated by Polydore Vergil, William Prynne, and many others." Tenint en compte la importància de l'aspecte retòric de les crítiques, Harris (2006: 81) advoca per una interpretació cautelosa de les fonts: "Our knowledge of the later Kalends comes largely from its Christian critics. Such sources must, of course, be treated with caution. Just as Puritans are not the most reliable witness to the Elizabethan theatre, so Christian preachers of the late Roman Empire and beyond are not the most trustworthy guides to seasonal festivities with reputedly pagan roots."

56 El poc efecte que tingueren moltes d'aquestes prohibicions és un indicatiu de la manca d'unanimitat de les autoritats eclesiàstiques sobre aquestes disposicions. Una representació consuetudinària que un rector considerava de gran profit espiritual pels seus feligresos podia semblar blasmable a un bisbe o a un vicari general, que s'hi podia pronunciar en contra fins i tot sense haver presenciat l'escenificació en qüestió. Encara el 1691, l'edicta pastoral del bisbe Pedro de Alagón contra els actes dramàtics a la Catedral de Mallorca topà amb el desacord del Capítol catedralici (Cf. Massip 1993a: 31-32 i 2007a: 274-275). En alguns casos, la resistència a abandonar les pràctiques censurades fou tan forta que ni les amenaces d'excomunicació resultaren efectives. (Cf. Massot 1962-1967: 51 i ss.) Queda per saber si el 1390 el Consell Municipal de València prohibí fer qualsevol representació de la Resurrecció o de la Passió –com també qualsevol altra funció devota– fora de l'àmbit eclesiàstic "pressionat per la jerarquia eclesiàstica o per rigoristes prèdiques d'un Vicent Ferrer", com suposa Massip (1997a: 327 i 2007a: 142) o si aquesta resolució municipal es deu a consideracions dels consellers que caldria buscar en la documentació generada pel mateix Consell. Desentona la formulació que "aquest teatre de tema religiós és acapatat pels clergues i conduït a l'interior del temple" (id.), si admetem la possibilitat que abans de les disposicions municipals del 1390 ja existien representacions dins de les esglésies valencianes i que les representacions urbanes comptaven amb la implicació de tota la comunitat, clergat inclòs. La documentació citada per Massip (2007a: 151n) especifica que la prohibició afecta "solament persones legues, sotmeses a la jurisdicció reyal e seglar".

57 Vila (2006: 91) inclou una nota de Jaume Puig, que ha documentat altres batllesses en aquesta època a la diòcesi de Girona: "Es tracta amb tota probabilitat d'Isabel (Sebèlia) o Sibila, vídua de Bernat Torroella."

de Girona sobre el que havia succeït al monestir amb motiu d'aquesta representació. En la seva resposta, el mitrat li manà de detenir els tres clergues que n'havien estat els responsables, a més de sotmetre-los a una fermança de mil sous. Com que només s'ha conservat la resposta del bisbe, però no la carta de la batllessa, no sabem a què es refereixen les paraules “ço qui's és esdeuengut en lo monestir d'Uylan per raon de les tres Maries”, que cita Vila (2006: 92), però fixem-nos que no era la representació en si la que originà la denúncia, sinó la irregularitat detectada en aquest cas concret.

També cal recordar la ja esmentada pràctica consuetudinària del cant de la Passió (Massip 2007a: 113-114 i 140), que segons Miró (1996: 17, citant Villanueva 1821, VII, 98 per l'exemple de Vic) té punts de contacte amb les formes mimades de la tradició francesa:

El més aproximat a [les] representacions mimades franceses podria ser aquí el cant de la 'Pàssia' a diverses veus, que representen diferents personatges el Diumenge de Rams, i el desenrotllament en el cant dels 'fasos' o farciments a les maitines dels dies Dimecres, Dijous i Divendres Sant. Al missal de Vic publicat el 1508 hi apareix el costum de cantar entre tres la Passió els dies de Setmana Santa.

Un altre element rellevant en aquest context és el paper de la processó del Corpus com a plataforma de teatralitat medieval.⁵⁸ Miró (1992: 531) assenyala que a Cervera, on la processó del Corpus s'inicià el 1337, el Consell s'ocupà de l'organització i de l'ordre, i que les confraries i els convents hi aportaren els entremesos. A més, apunta –en base a la documentació de Cervera, Tàrraga, Igualada, Solsona i Manresa– que:

[...] aquesta activitat teatral [...] originada amb els entremesos del Corpus, a la processó i representats al carrer, a poc a poc pren més consistència i s'amplia a altres dates, passant de vegades a l'interior de l'església (Passió, Colometa) i, des d'inicis del segle XVI, es desplaça a la vuitada. Confraries i preveres, amb un ajut més o menys quantios del Consell municipal, són els motors d'aquesta activitat.

Llompарт (1995: 92) recorda que a Mallorca la processó del Corpus Christi donava lloc a una presentació dels apòstols i que les indumentàries i els atributs de l'apostolat, tal com apareixen a l'ordre processional de la Seu el 1453,⁵⁹ degueren servir en un principi per a la representació escènica de la Cena.⁶⁰

58 En canvi, l'inici de les processons de Setmana Santa és més tardà que la del Corpus. A Mallorca, per exemple, aquestes processons començaren en l'ambient de la reforma religiosa posttridentina. Els gremis promogueren els passos amb les figures que feien al·lusió als episodis centrals de la Passió, en substitució dels personatges de carn i ossos, amb l'excepció de les “Tres Maries” que continuaren existint. A la fi del segle XVI, s'organitzà la magna comitiva del Dijous Sant, que sortia de l'Hospital General, passava per les parròquies i els convents i travessava la Seu, i que, en paraules de Llompарт (1995: 95), “centrà durant segles l'atenció de la col·lectivitat mantenint l'atmosfera i l'expectació religiosa fora dels oficis litúrgics”.

59 “Ací appar la orda dels apòstols per la jornada de Corpochrist: Primo va Sant Pere, qui aporta les claus. Item, Sant Pau, qui aporta la spasa. Item, Sant Andreu, qui porta una creu. Item, Sant Johan Evangelista aporta palma e libre. Item, Sanct Jacme maior ab son bordó, sclavina e huna carabassa ab son capell e petxina. Item, Sant Thomàs aporta llansa. Item, Sant Jacme menor, una barza. Item, Sant Phelip aporta una creu. Item, Sant Barthomeu, huna gavinet de palliser e un diable encadenat. Item Sant Matheu huna brotxa e una ploma. Item Sant Maia una adestral.” Pel que fa als atributs, crida l'atenció la barsa (segons el DCVB, “planta espinosa de la família de les rosàcies”) de Jaume menor, ja que la iconografia d'aquest sant sol incloure un garrot o unes pedres, en representació dels instruments del seu martiri.

60 Aquesta hipòtesi ens sembla inversemblant, tenint en compte que entre els apòstols de la processó s'esmenten sant Pau i sant Maties, no pertinents a l'escena del Sant Sopar, mentre que hi manquen els deixebles Tadeu, Simó el Zelós i Judes, que sí que pertanyen al cercle dels Dotze (Cf. Mt 10, 2-4, Mc 3, 16-19 i Llc 9, 12-16). A més, coneixent la documentació sobre les representacions a les parròquies mallorquines al segle XVI donada a conèixer pel mateix Llompарт (1980), sobta que

Per tal d'arribar a una justa valoració del paper de l'Església en el desplegament de la teatralitat medieval i tardomedieval, caldria ampliar i aprofundir els estudis sobre la vinculació de l'estament eclesiàstic als corrents culturals de l'època. Així sabem, per exemple, que Francesc Prats⁶¹ i Bartomeu Caldentey,⁶² dos dels personatges destacats de finals del segle XV, fundaren el 1480 a la ciutat de Mallorca una escola d'humanitats i de ciència lul·liana, que després fou traslladada a Miramar, on rivalitzà pel contingut i el mètode amb altres dues escoles semblants.

Un autor mallorquí encara per estudiar és el lul·lista Bartomeu Catany, els sermons dels quals romanen inèdits a la Biblioteca Pública de Mallorca (*Sermones dominicales totius anni*, ms. 25-26, cf. Barceló / Ensenyat 2000: 194). Sabem, gràcies a la documentació exhumada per Llompart (1988b: 359-364) que el Divendres Sant del 1444, mentre Catany predicà des de la trona a la Seu de Mallorca, damunt d'un cadafal es desenvolupava una representació escènica que corresponia a la pregària de Jesús a l'Hort de Getsemaní amb la suor de sang i l'aparició de l'àngel, enarborant una creu en la qual figuraven pintats els turments de la Passió o 'improperis'.

Un altre personatge digne de ser mencionat en aquest context és el mestre en teologia Pere Joan Llobet,⁶³ que rebé la seva formació a l'escola lul·liana de Barcelona, promoguda per Alfons el Magnànim (1425), i que anys més tard fundà l'escola de Randa (1449) (Barceló / Ensenyat 2000: 101). Segons la documentació aportada per Llompart (2001: 144-145 i annex 2), Llobet predicà a la Seu de Mallorca el Divendres Sant l'any 1460, mentre que damunt d'un cadafal es desenvolupà una representació dramàtica de la Baixada de Crist als Llimbs i "lo Llavament de la creu", que segons Massip (2007a: 181) podria referir-se a l'*elevatio crucis*.

El nivell intel·lectual de molts d'aquests eclesiàstics illencs i la seva coneguda cultura humanística s'expliquen, en part, pel fet d'haver estudiat a Itàlia. A banda de Caldentey, cal citar Arnau de Martí, jurista i degà de la Seu, que es doctorà en dret a Ferrara el 1418 després d'haver estudiat a Bolonya i a Pàdua, o el canonge de la Seu (1510), rector de Campos (1511) i vicari general, Arnau Albertí, nascut a Muro el 1480 i mort a Patti (Sicília) el 1545, que després d'haver estudiat a l'Estudi General de Lleida (on més tard ocupà la càtedra de dret civil) es doctorà el 1509 en dret canònic a Pavia (Barceló / Ensenyat (2000: 99).

---

l'estudis atorgui prioritat a l'escena de l'Últim Sopar enfront d'altres escenes, quan aquesta és precisament la que apareix repetidament assenyalada com a element a ser exclòs de les representacions de la Passió. Hi ha prohibicions de representar la Cena, el 1562 a Sóller, Felanitx, Lluçmajor, Pollença, Inca, Selva i Puigpunyent, i llicències per representar la Passió el 1562 a Inca, Selva i Montuïri, el 1563 a Artà i Alcúdia, i el 1564 a Alcúdia, Sóller i Sineu.

61 Segons Barceló / Ensenyat (2000: 110-111 i 198): "[El Francesc Prats que apareix com a marmessor al testament de Caldentey] ha estat identificat pel P. M. Pascual amb un Francesc Prats, mercader, àmpliament documentat a les dècades centrals del XV, pare fins i tot d'una borda, anomenada Eulàlia, de la qual es desféu el 1442. Si és així, ens trobaríem amb un cas de canvi de vida al més pur estil lul·lià. Aquesta circumstància s'hauria esdevinguda entorn al 1474 prèvia a l'ordenació de Prats com a prevere, cap a 1480." Prats (vid. supra nota 42) és l'autor del primer incunable mallorquí en català, el *Llibre de contemplació*, imprès el 1487 per Caldentey, i del qual hi ha una edició facsímil a cura de Miquel Pasqual, amb preliminars de Gaspar Munar (1985), on figura diversa informació biogràfica de Prats i, també, de Caldentey.

62 "Bartomeu Caldentey, felanitxer (1447-1500), disposava d'un renom consolidat com a lul·lista i erudit [...] mestre en arts i teologia [...] havia estudiat a Nàpols i es doctorà a la Sorbona [...] Va ensenyar teologia a la Seu i, a Barcelona, fou deixeble de Pere Dagú [...]. Va ser ambaixador a la cort reial el 1488 i també tornà a ser-ne nomenat el 1495, tot i que hom hagué de buscar-li un substitut a causa de la seva absència. Així mateix, el 1492 s'entrevistà amb el monarca, en aquesta ocasió per recabar-ne ajut per a la seva escola a Miramar. Va morir, poc després d'ocupar la càtedra lul·liana, entre el 23 i el 28 de novembre de 1500." (Barceló / Ensenyat 2000: 107).

63 "El 1455 [Pere Joan Llobet] féu de testimoni de Joan Moix, el fet ens permet saber que era conegut amb el pseudònim *lo lul·lista*. [...] Paga la pena remarcar que per seguir les seves lliçons recalaren a l'illa alumnes de fora, com Virgilio Bornati, un personatge important de la Cúria romana que mantenia amistat amb Pico della Mirandola." (Barceló / Ensenyat 2000: 104).

Pensem que si la historiografia del teatre comencés a dedicar atenció al pensament d'aquests i d'altres homes d'església podria obtenir coneixements que ajudarien a valorar de quina manera els representants de l'estament eclesiàstic estaven implicats en l'àmbit de la teatralitat tardomedieval.⁶⁴ Així es podria arribar a una major comprensió de la complexa i controvertida relació entre l'Església i el teatre documentada al llarg de la història.⁶⁵

4. La interpretació joglaresca dels planys dramàtics

D'entre les seqüències més emotives de les Passions dramàtiques hi ha les que corresponen als planys que els personatges escènics de la Mare de Déu, Joan, i Maria Magdalena profereixen en primer lloc quan Jesús els anuncia la seva Passió, després entre la captura a l'Hort de Getsemaní i la crucifixió, i finalment al peu de la Creu, abans i durant el Davallament de la Creu.

Segons Giuseppe Tavani (1992: 18), el plany "Augats, seyós" exemplificaria la suposada apropiació de les habilitats joglaresques per l'Església,⁶⁶ sota el següent pressupòsit:

[...] hi havia –per part de les jerarquies eclesiàstiques– la tendència a aprofitar totes les possibilitats de difusió, a apoderar-se sobretot de la caixa de ressonància constituïda per l'activitat dels joglars, per tal d'atènyer també els públics menys dòcils, menys oberts a la propaganda directa dels predicadors. Amb vista a aquesta política d'apropriació del més eficaç dels mitjans de comunicació de l'Edat Mitjana, les jerarquies feien adaptar composicions devotes a les exigències d'una *performance* laica, modificant-ne l'inici o aplicant-hi fórmules que reproduïen els models joglarescos i que probablement servien per a textos diversos, com es pot deduir de l'escassa pertinença [...] entre l'estrofa inicial d'*Augats, seyós*, i la resta de la composició.

64 Sobta que més d'un estudiós del teatre català antic desconeixi el significat de la immaculada concepció i que consideri que es refereix a la virginitat de la Mare de Déu i no pas a l'exempció del pecat original. Miró (1992: 351), per exemple, diu: "La temàtica [de l'entremès de sant Domingo i sant Francesc en la processó valenciana del Corpus del 1428] apunta a una voluntat de bona relació entre franciscans i dominicans, prou enverinada des de mig segle abans per les controvèrsies com a immaculistes o maculistes, respecte a la virginitat de la Mare de Déu"; i Santandreu (2003: 31) afirma: "L'anònim autor [de la primera consuet mallorquina de la Temptació] hauria pogut ésser un clergue lletraferit, que posseïa, per tant, un coneixement profund de les Escriptures. Estava també al corrent de les disputes medievals i tardomedievals sobre la concepció de Jesús i la difícil qüestió de la virginitat i, doncs, santedat de Maria, per tal com inclou aquests tòpics a la seva obra."

65 És de suposar que els lul·listes esmentats, Prats, Caldentey, Catany i Llobet, coneixien l'atac dur contra la joglaria mundana contingut al capítol 118 del *Llibre de contemplació* (1272) de Ramon Llull, en què l'autor contraposà la joglaria mundana a la que ell considera vertadera: la dels joglars que lloen Déu, que van per les corts dels prínceps i dels alts barons, divulgant la doctrina lul·liana. Aquests "serien vertaders joglars e lloarien ço qui fa a lloar i reprendrien ço qui fa a reprendre." (Romeu 1994-1995, III: 156). Segons Van Engen (1986: 536): "A topic such as medieval Christianity has inevitably –and quite understandably– attracted many historians with distinct confessional interests. Change over the last generation or so within the Christian church has had a noticeable affect on the study of medieval Christianity. The rapprochement between Catholics and Protestants broadly called 'ecumenism' [...] has decreased the tendency to adopt interpretations derived more from religious affiliation than from historical inquiry. Protestant as well as Jewish and agnostic historians now approach medieval religious life far more sympathetically, and Catholic historians in turn far more critically, than was conceivable in the past. At times inherited roles and outlooks have been virtually reversed. Plainly put, medieval Christianity is no longer an overwhelming 'Catholic' subject attracting mainly 'Catholic' scholars."

66 Les al·ludides "habilitats joglaresques" conviden a reflexionar, per un costat, sobre la tradició de l'*ars praedicandi*, i per l'altre, sobre la diversitat de carismes i maneres d'anunciar la bona nova en la història del cristianisme: hi trobem un ampli ventall que va del Baptista o del mateix Jesucrist, passant per Francesc d'Assís –joglar de Déu– o Vicent Ferrer fins a Joan Baptista Manyà o Pere Casaldàliga. Ens sobta la paraula "apropriació", i ens inclinem a pensar que la creativitat comunicativa i la capacitat de captivar l'atenció de l'auditori formen part de les habilitats individuals, i que, com a trets universals, es donen en totes les èpoques i en totes les cultures.

A l'hora d'interpretar el plany "Augats, seyós", Tavani parteix de la idea que es tracta d'una composició híbrida en què es poden detectar trets que la vinculen al món joglaresc. Segons la hipòtesi de Tavani, aquests trets joglarescos originàriament no formaven part de la peça sinó que hi van ser inclosos per les autoritats eclesiàstiques⁶⁷ amb l'objectiu d'augmentar l'atractiu que aquesta composició podia exercir sobre uns destinataris menys dúctils i menys receptius davant del missatge de l'Església que d'altres.⁶⁸ El que sobta és que l'insigne romanista italià no arriba a analitzar el contingut, la forma i el context del plany "Augats, seyós".⁶⁹ Així, Tavani no es pregunta per les fonts escrites que estan a la base de la peça, ni pren en consideració la tradició litúrgica i dramàtica del Planctus en què s'inscriu aquesta composició. Tan sols assenyala dos aspectes que, segons ell, corroboren la seva tesi de l'apropiació de les habilitats joglaresques per part de les jerarquies eclesiàstiques: el primer és l'expressió "Augats, seyós" amb què s'inicia la composició, i el segon és el suposat caràcter adventici de la primera estrofa. Pel que fa al primer aspecte, intentem mostrar que cal relacionar el gir utilitzat, d'una banda, amb la font veterotestamentària de les Lamentacions de Jeremies,⁷⁰ i de l'altra, amb l'ús litúrgic i dramàtic d'aquest passatge. Pel que fa al segon aspecte, suggerim situar els versos de la primera estrofa en el context més ampli de la tradició del Planctus per tal de copsar-ne el valor parenètic.

67 Caldria determinar –i documentar– en cada cas concret si es tractava d'una iniciativa col·legiada o individual, en lloc de fer afirmacions genèriques, com les que fa Tavani quan es refereix a les "jerarquies eclesiàstiques". La concepció que hi ha al darrera d'aquesta argumentació s'inscriu en la línia assenyalada per Van Engen (1986: 529-530): "At the heart of Le Goff's and Schmitt's vision is an argument for two distinct cultures, the one clerical and bookish, the other popular, oral and customary, the first accessible through traditional intellectual and spiritual categories, the second mainly through cultural anthropology and comparative religion. Further, these historians have argued that bookish, clerical culture was to some degree an 'ideological reflection' of the social elite but operated far more as an instrument of its oppression. This social component, though important to their interpretation, seems the least developed and least convincing. Surely medieval churchmen used their spiritual authority and intellectual abilities to economic and political advantage, as demonstrated, for instance in John Lynch's study of simoniac entrance into monastic life. But learned clerics comprised, as Le Bras insisted, a congerie of mutually competing interests, not a uniform class, and in any case two-thirds or more of the landed estates –and the power that came with them– were not in the possession of a clerical elite. [...] To view the 'clerical establishment' as a relatively unified whole is central to the structure of this thesis."

68 Massip (2007a: 139) subscriu la tesi d'Allegrì (1988: 138-141) que "la institució eclesiàstica, d'antuvi execradora del teatre, ha anat acceptant, en benefici propi, cada cop més elements de teatralitat en els seus oficis, però quan pren consciència de l'especificitat dramàtica que tals actes adquireixen o quan s'adona que el poble els percep no tant com a cerimònies ans com a representacions (similars a les que durant tot el segle XIV es documenten al carrer), prova de fer marxa enrera i limitar-ne les manifestacions, circumscriuint-les a les funcions litúrgiques establertes." Els camps de recerca encara per explorar són la implicació del clergat en les representacions al carrer, la diversitat de criteris pastorals a l'hora de valorar aquestes escenificacions, i la persistència d'una teatralitat desvinculada de la litúrgia a l'interior de l'església al llarg de la història. Pel que fa a l'aspecte pastoral, Llompart (1995: 91) assenyala que "l'avantatge [del teatre religiós medieval] rau en el fet que permet arribar a l'ànima del poble i als seus racons més íntims", però que "l'inconvenient, innegable, és en el perill de rebaixar el missatge religiós o desnaturalitzar-lo i fer-lo banal. Per això s'explica la vigilància que en les distintes diòcesis de la Cristiandat era exercida sobre aquests sectors de popularització de la fe i els vetos imposats a les extralimitacions reals o *imaginàries* al llarg del temps." [El subratllat és nostre. Vid. supra notes 55 i 56.] També convé recordar que, com observa Massip (2012a: 212), "el drama litúrgic és un símptoma antropològic de la inevitabilitat del teatre, perquè respon a una necessitat ancestral de representar i de representar-se, la necessitat del gest en l'acció ritual paralitúrgica, que es desenvolupa en una església convertida en 'escena'. No en va Johann Drumbl parlar del 'naixement del drama sacre com a actualització d'instints populars insuperables.'"

69 Conscient del caràcter provisional de la seva aportació, Tavani (1992: 19) conclou el seu article, dient: "Les indicacions –més ben dit, els suggeriments– que acabo d'expressar no pretenen òbviament ésser exhaustives [...] El que em proposava, efectivament, era només atreure l'atenció sobre un assumpte encara poc estudiat, i del qual nogensmenys podríem treure elements importants per a una millor comprensió del fenomen joglaresc en el seu conjunt."

70 Segons el § 16.5.1. de la proposta sobre l'ús de les majúscules i minúscules de la Secció Filològica del 27 d'agost del 1993, caldria editar *Llibre de les lamentacions*, però *Epístola als Corintis* i *Càntic dels Càntics*. Nosaltres optem per un ús dicrític: fem servir la majúscula quan el nostre referent és el *Llibre de les Lamentacions*, i la minúscula quan ens referim a les paraules de lamentació del profeta.

Els joglars que incloïen el relat de la Passió en el seu repertori feien ús del fons comú de la història de la Passió (“passionsgeschichtliches Gemeingut”) de l'època tardomedieval (segles XIII-XV). Frederick P. Pickering (1966: 153) en descriu l'origen de la manera següent:

[...] um das Jahr 1200 kommt es zuerst in erbaulichen Texten, dann etwa 150 bis 200 Jahre später auch in den Bildern der Künstler zu einem unverkennbaren ‘gotischen’ Durchbruch. Ein Formelschatz, den man die Jahrhunderte hindurch –schon seit Augustinus– für den Unterricht (und für die stille Andacht) des Klerus vorbehalten hatte, wurde sagbar und in merkwürdiger Transponierung auch von Laien erzählbar, darstellbar, schließlich mimisch agierbar. In anderen Worten: ein lange zurückgehaltenes Wissen um Christi Kreuzigung erhielt sozusagen ein verzögertes Imprimatur. Es war gleichzeitig ein Durchbruch jenes oben erwähnten religiösen Gefühls, das sich des bisher umfriedeten Formelschatzes bemächtigte, um sich daran ordentlich zu weiden.⁷¹

Un dels elements importants a tenir en compte a l'hora d'estudiar les creacions dramàtiques, poètiques i narratives a l'entorn de la Passió és la lectura tipològica segons la qual determinats passatges de l'Antic Testament es consideren prefiguratiu per a la història de la Salvació. Les Lamentacions de Jeremies en són un exemple, i és sens dubte a partir de la lectura tipològica que cal interpretar el plany “Augats, seyós.”

4.1. Les Lamentacions de Jeremies i els planys dramàtics

El profeta Jeremies deplora el càstig diví infligit a Jerusalem dient: “Tots vosaltres que passeu pel camí, / contempleu i vegeu si hi ha cap dolor / igual al dolor que em turmenta.” (Lam 1, 12). Com assenyala Folke Gernert (2009, I: 117), en el context veterotestamentari, és la ciutat personificada la que interpel·la els transeünts. Posteriorment, i a la llum de la Nova Aliança, aquest versicle de l'Antic Testament apareix relacionat a la Passió de Crist. La popularitat del passatge prové de la seva utilització en diverses ocasions a la litúrgia del Divendres Sant, com a responsori de Matines o com a antifona de Laudes.⁷²

En el teatre medieval, les lamentacions del profeta Jeremies ressonen en el plany de la Mare de Déu per la mort del seu Fill i, ocasionalment, també les podem trobar en boca del Redemptor mateix.⁷³ Així, per exemple, en l'esmentat drama de la Passió del Ms. de Leiden de finals del segle XIII, és Jesucrist qui exclama:

71 “[...] a l'entorn del 1200, es manifesta una clara irrupció ‘gòtica’, primer en els textos edificants, i uns 150 o 200 anys més tard també en les imatges dels artistes. Un repertori de fórmules que durant segles –ja des de sant Agustí– s’havia reservat per a la instrucció (i per a la contemplació privada) del clergat, es convertia en dicible i, mitjançant una remarcable transposició, explicable, representable i al final mímicament actuable també per laics. En altres paraules: un saber sobre la Crucifixió de Crist, retingut durant molt de temps, obtingué el que podríem anomenar un *imprimatur* amb retard. Es tractava al mateix temps de la irrupció d’aquell sentiment religiós, esmentat més amunt, que s’apoderava del fins aleshores custodiat repertori de fórmules per tal d’esplaiar-s’hi a pleret.” Sobre l’ús del fons comú de la història de la Passió en el *Vita Christi* d’Isabel de Villena i en la *Itòria de la Passió* de Bernat Fenollar i Pere Martínez, vegeu Garcia Sempere ([1998-1999] 2000).

72 Per les referències bibliogràfiques sobre la litúrgia tardomedieval de la Setmana Santa i, en particular, sobre la litúrgia del Divendres Sant remetem a Gernert (2009: 118n).

73 A l’obra *Die Musik der Osterfeiern, Osterspiele und Passionen des Mittelalters*, al llistat dels incipits llatins, Schuler (1951: 116), inclou dues entrades per aquest passatge: la primera, “O vos omnes, qui transitis per viam”, corresponent a l’escena en

Ou vous, qui la voie passez
 Regardez com je sui lassez!
 Veez bien s'il est tel douleur,
 Tel punesie, tel criour,
 Comme celle qui ci endure!
 Onc mes ne fut douleur tant dure.
 Regardez com sui en grant peine,
 Et comme la mort me demaine.” (vs. 133-140, Runnalls, ed. 1984).

En el Bodley Burial of Christ,⁷⁴ en canvi, el *O vos omnes* es troba en boca de Josep d'Armatia:
 O, alle pepille that passis here by,
 Beholde here inwardlye with your es gostly,
 Consider welle and see,
 Yf that euer ony payn or torment
 Were lik vnto this which this innocent
 Have suffert thus meklee. (vs. 277-282)⁷⁵

Més freqüentment, però, és el personatge de la Mare de Déu que remarca la naturalesa incomparable del seu dolor,⁷⁶ emprant les paraules de les Lamentacions de Jeremies. És el cas, per exemple, del plany que forma part del *Llanto por Nuestro Senyor* de Gómez Manrique:

Vosotros, hombres que vais
 por la vía mundanal:

---

què Jesús nomena els primers deixebles (“Berufung der Apostel”), i la segona, “O vos omnes, qui transitis per viam attendite et videte”, corresponent al plany marià (“Marienklage”).

74 Aquesta obra, juntament amb una altra sobre la Resurrecció, ens ha pervingut en el còdex MS e Museo 160 de la Bodleian Library d'Oxford. Segons Davidson (2003: 51), la crítica divergeix a l'hora de determinar el gènere d'aquestes obres, probablement escrites a la segona dècada del segle XVI: es podria tractar de peces originàriament concebudes com a drames, però que després haurien estat objecte d'unes modificacions atribuïbles a l'escriba, o bé es tractaria de prosa meditativa, adaptada posteriorment per a l'escenari. Davidson (2003: 52) considera aquesta segona hipòtesi menys probable, però reconeix que estem davant d'uns documents importants que suggereixen la presència del drama vernacle a l'interior de l'església durant la Setmana Santa i Pasqua, a diferència de les peces dels grans cicles cívics, escrites per ser representades a l'aire lliure. Per la seva banda, Peter Meredith (1997) suggereix que aquestes obres podrien ser considerades “late English liturgical drama”, suposició que Davidson (id.) descarta dient “it is hard to see how they can be considered to have been absorbed into the liturgy even though they seem clearly enough to have been designed for performance within a church on the appropriate liturgical occasion.” Aquesta posició contrasta amb la de Meg Twycross (1994: 65), per la qual no hi ha dubte que les peces de Bodley són “the one complete surviving example of vernacular liturgical drama”. Per Davidson (id.), aquestes peces es trobarien a mig camí entre les altres peces vernacles i la litúrgia, com cap altre *play* britànic, amb la possible excepció dels Fragments de Shrewsbury.

75 Davidson (2003: 51) cita les edicions següents: Donald C. Baker, John L. Murphy i Louis B. Hall, Jr. (eds.) *The Late Medieval Religious Plays of MSS Digby 133 and e Museo 160*, Early English Text Society, 283, Oxford, Oxford University Press, 1982, 141-193. Hi ha també una edició facsimil: *The Digby Plays: Facsimiles of the Plays in Bodley MS Digby 133 and e Museo 160*, introducció per Donald C. Baker i J. L. Murphy, Leeds Texts and Monographs, Medieval Drama Facsimiles, 3, Leeds, University of Leeds School of English, 1976. A més, hi ha l'edició citada per King (2010: 242) de Frederic J. Furnivall (ed.), *The Digby Plays*, Early English Text Society, 70, Oxford University Press, Oxford, repr. 1967, orig. 1896, 171-200.

76 En aquests planys dramàtics, hi apareix sovint el tòpic de l'indicible (“Unsagbarkeit”), descrit per Curtius ([1948] 1955: 231-235), i que al segle XII es documenta en el tractat homilètic atribuït a sant Bernat en boca de la Mare de Déu: “Tantoque dolore et tristitia vexabar in mente, quanto non posset explicari sermone”, citat per Kraß (1998: 125).

decidme si recordáis
dolor igual que mi mal.
Y vosotras que tenéis
padres, hijos y maridos,
socorredme con gemidos
si con llantos no podéis.
¡Ay, dolor!” (vs. 17-25)⁷⁷

Lleugerament diferent és la versió que es troba a les *Lamentaciones para la Semana Santa* del mateix autor:

¡O vos, hombres que transistes
por la vía mundanal,
decidme si jamás vistes
igual dolor de mi mal!
Y vosotras que tenéis
padres, fijos y maridos,
acorredme con gemidos
si con llantos no podéis.
¡Ay dolor!” (vs. 17-24).⁷⁸

Un altre exemple és el poema “Entendez tous, pecheurs et pecheris”, on la Mare de Déu pregunta aquells qui passen: “O vous, seigneurs qui passez par ces voyes, / sont vos douleurs telles commes les moyes?”⁷⁹

Cal tenir present que més enllà de la font bíblica els planys dramàtics beuen d’una gran varietat de fonts: a banda de textos apòcrifs i tractats en prosa, com el *Speculum Humanae Salvationis*,⁸⁰ hi influeixen sobretot els textos d’origen litúrgic, com el *Planctus ante nescia* (segle XII),⁸¹ atribuït a Godefroy de Saint Victor,⁸² i el *Flete, fideles animae* (segle XIII).⁸³

Aquestes dues composicions han quedat integrades en el més llarg dels dos drames de la Passió continguts en el còdex dels *Carmina Burana* (segle XIII), el *Ludus de Passione* (Große Benediktbeurer

77 Cf. Lázaro Carreter (ed. 1987: 117-121).

78 Cf. Pérez Priego (ed. 1997: 63-67). En relació a aquesta obra, Surtz (1983: 25), citat per Gernert (2009: 118n), apunta: “Después de identificarse, la Virgen parafrasea el quinto responsorio de los maitines de Sábado Santo: O vos omnes qui transitis per viam, attendite et videte si est dolor similis sicut dolor meus.”

79 Citat per Aramon i Serra ([1959] 1997: 70n).

80 L’origen d’aquesta obra se situa segons els estudis més recents entorn del 1280 a Itàlia. (cf. Loerke 2003: 235n).

81 Part del *Planctus ante nescia* es troba en la seqüència “Qui per viam pergitis / Hic mecum sedete, / Si est dolor similis / Ut meus videte, / Meum dulcem filium / Pariter lugete.” (Cf. G. M. Dreves, ed. dins *Analecta Hymnica Medii Aevi*, X, Leipzig, 1891, p. 79, citat per Aramon i Serra, *ibidem*; vid. també Kraß 1998: 122). També és d’ús litúrgic la seqüència “O vos omnes qui transitis / Per viam, simul mecum, flete / Et meum dulcem filium / Pariter lugete / Et videte / si est dolor / Sicut dolor meus.” (Cf. Edouard de Coussemaker, ed., “O fratres et sorores”, *Dramas liturgiques du Moyen Âge*, Didron, París 1861, p. 258, citat per Aramon i Serra, *ibidem*).

82 Cf. Kraß (1998: 121-122).

83 Per l’edició, vegeu Young ([1933] 1969: 496-499).

Passion), que a diferència del *Ludus Breviter de Passione* (Kleine Benediktbeurer Passion) combina l'ús del llatí amb la llengua vulgar.⁸⁴ A banda d'aquestes dues Passions del manuscrit descobert al monestir de Benediktbeuern i custodiat a la Bayerische Staatsbibliothek de Munic (clm 4660 i clm 4660a), el drama de Montecassino (mitjan segle XII)⁸⁵ i el fragment de Sulmona (segle XIV/XV)⁸⁶ són tot el que ens ha pervingut del teatre medieval de la Passió en llatí.⁸⁷

Gernert (2009: 119) recorda que la cita veterotestamentària no tan sols s'utilitzava en la litúrgia, en els *planctus Mariae* extralitúrgics o en la literatura homilètica, sinó també en la retòrica profana, i que aquesta pràctica fou censurada pel bibliòfil italià Mario Equicola (ca. 1470-1525) en el seu *Libro di natura d'amore*. A més, segons Gernert (2009: 121) cal tenir en compte que a partir de l'ús de les paraules de Jeremies en el *Sonetto 2* de la *Vita nuova* VII de Dante, s'afegeix una dimensió d'intertextualitat:

Especially in the contrafacta eróticos de Jeremías compuestos por autores italianos se percibe a menudo que siguen el eminente modelo del *Trecento*, cuya adaptación de las citadas lamentaciones ha contribuido indudablemente a la gran repercusión que ha alcanzado este lugar veterotestamentario.

84 Roy (1903: 7*) remarca sobre la integració del *Planctus ante nescia* en el *Ludus de Passione*: “[...] c'est une prose latine chantée par la Vierge qui relie les scènes nouvelles de la Passion et celles de la descente de croix par où s'ouvriraient les anciennes Résurrections telles que le drame anglo-normand. Cette prose latine célèbre dans toute la chrétienté (*Planctus ante nescia*) est de plus répétée ou doublée en vers allemand.” Rudick (1974: 269n) apunta: “The extent of the laments is uncertain; a lacuna in the text beginning after the second stanza of *Flete, fideles animae* (line 277) makes it impossible to know how many verses of this lament, apart from the address to John (278-85 after the lacuna), were to be sung, and the amount of the *Planctus ante nescia* beginning at 286 is indicated only by an ‘et cetera.’” Per l'edició del *Ludus de Passione*, vegeu Froning (1891: 284-299), Young (ed. 1933, I: 518-532), l'edició facsímil de Bischoff (ed. 1967, fol. 107r-110r, 111r, vid. també 112v), Bischoff (ed. 1970, núm. 16*, vid. també el núm. 23*, que correspon als 16 versos vernacles de diàleg entre Josep d'Arimatia i Pilat, i que segons Young i Bischoff no pertanyen al drama) i Bernt / Fischer (eds. 1974: 764-807, 973-975). El *Ludus brevis de Passione* es troba als 7 folios que Wilhelm Meyer descobrí envers el 1880, i publicà el 1909. Cf. també Young (ed. 1933, I, 514-516), l'edició facsímil de Bischoff (ed. 1967, IIIr/IVr), Bischoff (ed. 1970, núm. 13*) i Bernt / Fischer (eds. 1974: 730-735, 970). Afegim a les referències bibliogràfiques, recopilades per Linke (1987: 476-477), l'edició de Vollmer (ed. 1987), que inclou una traducció i una reproducció de les miniatures del Codex Buranus. Linke tampoc no esmenta l'edició de Hartl (ed. 1952), en paraules de Rudick (1974: 267), “less useful” que les de Young i Bischoff. En relació a l'estudi de Borgnet (1988) sobre el *Ludus brevis*, remetem a l'apartat “La cristologia de les consuetes mallorquines” del present treball. Cf. també Linke (1999).

85 L'obra fou editada per primera vegada per D. M. Inguanez, “Un dramma della Passione del secolo XII” *Miscellanea Cassinense*, 12 (1936), 7-38; i de nou, Inguanez, *ibid.*, 17 (1939), 7-50; per Sandro Sticca, “The Priority of the Montecassino Play”, part 2, *Latomus*, 20 (1961), 568-578; i de nou per Sticca al seu estudi *The Latin Passion Play: Its Origin and Development*, State University of New York Press, Albany, 1970, 66-78. Aquestes referències bibliogràfiques provenen de Rudick (1974: 267). Massip (2007a: 133-134) assenyala que el drama en versos llatins presenta “una forma estròfica típicament joglaresca”, segons Bernardi (1991: 175) tercets de versos trocaics (*versus tripartitus caudatus*), i que aquest tret indicaria “la intervenció de joglars en la seva interpretació”. El drama, del qual es conserva un fragment de 317 versos, acaba amb tres versos en italià, que són l'inici del plany de Maria sota la Creu. Cf. també Edwards (1977), que inclou una traducció del drama a l'anglès.

86 La Passió de Montecassino comparteix una seixantena de versos amb el fragment de Sulmona, conegut com a *Officium quarti militis*, que comprèn 226 versos, corresponents a la part del quart soldat, i publicats per Young (1933: I: 701-708). Cf. també Sticca (1964).

87 El conreu del teatre de la Passió en llatí devia ser més difós del que els textos conservats deixen entreveure, tenint en compte les notícies de representacions de la Passió –segons Linke (1987: 185) probablement en llatí– a la fortificació Wartburg a prop d'Eisenach (1227) (núm. 1480 en la nomenclatura de Neumann 1987), a Cividale 1298 i 1304, i potser també a Hagenau 1187 i 1190 (Neumann, núm. 1857 i 1858). A més, Linke (*id.*, 192) assenyala que Bernhard Bischoff va poder reconstruir la versió completa d'una representació de la Magdalena en llatí, en què es basaria el passatge corresponent del “Wiener (bairisches) Passionsspiel” (Passió bavaro-vieneses) de principis del segle XIV i de l'esmentat *Ludus de Passione* del segle XIII.

Un cas que crida l'atenció és el de Francesco Galeota que en una poesia religiosa del seu *Canzoniere* cita el verset de Jeremies en llatí, però l'utilitza també traduït a l'italià en una composició amatòria. Gernert (2009: 121-122) observa:

[...] es muy llamativo que el autor napolitano pudiera servirse sin inconvenientes del mismo hipotexto sagrado tanto en un contexto devoto como en un contexto amoroso. En el primer caso la cita se inserta en su *Oratione del dì de venerdì Sancto* [...]. Por otra parte, en el primer *strambotto* de la epístola versificada con el título *Cansone in modo de epistola de passione amarissima*, Galeota se inspira de manera mucho más libre en Jeremías.

En les poesies d'amor corteses, la cita de Jeremies es transforma, en paraules de Gernert (2009: 124), “en un signo polivalente que, aunque continuaba refiriéndose al plano religioso, era actualizado por el lector junto con el nuevo significado erótico, toda vez que poseía otra dimensión significativa vinculada intertextualmente con la poesía italiana de Dante.”⁸⁸

4.2. El plany “Augats, seyós”

En l'àmbit cultural català, la composició més important inspirada en les Lamentacions de Jeremies és el plany “Augats, seyós, qui credets Dèu lo Payre”. Actualment, se'n coneixen sis versions,⁸⁹ una de les quals forma part de l'esmentada Passió catalanoprovençal del manuscrit Didot, com ha estat assenyalat per Camille Chabaneau (1885: 57-60).⁹⁰ La segona estrofa d'aquest plany de Maria, transmesa en totes les versions que ens han arribat, es fa ressò de les paraules prefiguratives de Jeremies.

La versió inserida al drama de la Passió és gairebé idèntica a la del manuscrit d'Àger, on llegim:

Augats, barons qui passats per la via,
si és dolor tan gran com és la mia,
del meu car Fyl, que Dèus donat m'avia,

88 En relació al que Lida de Malkiel anomena “hipérbole sagrada” o “hipérbole sacroprofana” en la poesia de cançoner castellana, Gernert (2009: 16 i 20-21) observa: “A pesar de que Jauss postulara que la Edad Media se distingue de épocas posteriores por su alteridad, estos *contrafactos* eróticos del otoño de la Edad Media se han leído modernamente siguiendo los paradigmas de valores actuales y la visión del mundo moderno y, por consiguiente, se han (mal-)interpretado como apostasías. [...] el estudio del corpus textual tanto desde la perspectiva de las prácticas literarias cuanto de las sociales y teológicas, permite leer estos textos no ya como parodias de cuestiones de fe, sino como expresiones de una espiritualidad laica muy sentida y sinceramente vivida. [...] Ni el término *parodia sacra* ni la expresión *hipérbole sagrada* describen el fenómeno en cuestión de manera satisfactoria: mientras que el término *parodia* implica *per definitionem* una intencionalidad cómica, el concepto de lo hiperbólico no describe de manera precisa la forma en la que los textos se relacionen con el ámbito sagrado.” Gernert (2009: 67) considera que el *contrafactum* de les hores canòniques en el *Libro del Buen Amor*, indica “la gran familiaridad de [Juan Ruiz] con el breviario”, i afegeix: “También Deyermond se empeña en superar prejuicios y lugares comunes acerca de la poesía goliardesca y pone de relieve cuán errónea era aquella visión [influida per Bakhtin] que consideraba cada parodia de lo sagrado como síntoma de una actitud hostil frente a la religión.” Vegeu també supra, p. 22, nota 12 i p. 33, nota 10.

89 L'última versió coneguda fou descoberta per Amadeu J. Soberanas als folis 26r-26v del manuscrit 60 de l'Arxiu Històric Diocesà de Tarragona. En la seva edició crítica, Soberanas ([1962] 1967: 148) data la peça vers el començament del segle XV. Josep Izquierdo (1994b), a banda de presentar un estat de la qüestió, edita el plany del manuscrit de Morella, redescobert després que durant dècades s'havia donat per perdut.

90 Mentre que en l'edició de Shepard (1928), el plany ocupa els versos 1.495-1.521, en la de MacDonald, la numeració de versos és 1.497-1.523. Aquesta discrepància s'explica perquè, com hem vist (supra nota 22), MacDonald parteix alguns dels versos en dos que Shepard edita com a un sol vers. El problema, assenyalat per Greub (2000: 256), és que l'editora reproduceix el glossari amb la numeració de Shepard, en lloc de verificar la localització dels versos d'acord amb la seva pròpia numeració.

que·l vey morir a mort tant descausida!
 Mort, com no·m prens? Volentera moria!
Oy, bels Fyls cars!
*Molt més lo jorn dolorós e amars!*⁹¹

La utilització de les lamentacions de Jeremies en un context teatral fa sorgir preguntes sobre el destinatari i la funció d'aquest referent veterotestamentari.⁹² El profeta adreça el seu plany a “tots que passen pel camí”. La Mare de Déu, en canvi, utilitza la paraula “barons”. A més, mentre que en el text bíblic llegim “contempleu i vegeu”, el plany marià comença amb la interpel·lació “Augats”, és a dir, “Escolteu”. La pregunta és si aquí ens trobem davant d'una composició elaborada o adaptada segons les tècniques joglaresques, com sosté Tavani,⁹³ o si es tracta d'una composició que presenta unes característiques que remetent a les fonts utilitzades.

A l'hora d'estudiar el poema narratiu conegut com a *Passion des Jongleurs*, l'editora Anne Perry (1981: 59-67) recorre al model de classificació que Grunmann⁹⁴ proposa per a l'anàlisi de les veus narratives de les cançons de gesta franceses. Aquest model distingeix, en primer lloc, entre les intervencions característiques d'un autor i les d'un narrador. Les que corresponen a l'autor són: a) els anuncis de transició, b) les fórmules de presentació i c) les exclamacions emocionals. Les que corresponen al narrador inclouen: a) les afirmacions de veracitat, b) l'al·lusió a la font, c) l'expressió d'opinió, d) les fórmules de brevetat, e) les digressions didàctiques, pregàries i sermons, f) les interrogacions per cridar l'atenció de l'auditori i g) els passatges “a part” o els comentaris de tot sentenciosos o irònic.

Segons la interpretació de Giuseppe Tavani (1992: 10), el plany “Augats, seyós” comença amb “una mena d'introducció que no té res a veure amb el contingut, amb l'assumpte del plany, i que correspon a la típica crida amb la qual els joglars atreien al seu voltant un grup més o menys nombrós d'oients”, mentre que el vers inicial de la segona estrofa s'hauria de considerar “una manipulació de l'inici del plany, una manipulació que produeix una dissonància notable en una mena de text en el qual no és gaire usual que la Verge adreci la paraula als espectadors per tal d'atreure llur atenció”. Tavani (1992: 17) considera que hi ha “un desequilibri entre el lirisme patètic del plany i la grolleria prou tosca del seu prelude”.

91 Citem segons l'edició d'Aramon i Serra ([1959] 1997: 69-70).

92 Segons Izquierdo (1994b: 12), “La dada objectiva de la quantitat de manuscrits conservats [que contenen el plany “Augats”] ens indica el seu èxit. Aquesta dada és confirmada per la ubicació dins una Passió teatral, que bé pogué actuar com a mitjà de difusió del plany, sense descartar la utilització litúrgica que la localització del manuscrit suggereix. Tot plegat un munt d'encreuaments possibles, que semblen confirmats pel text de la *Lamentazione di Torino*, en el qual, si bé la reducció de la tornada a un sol vers de manera que desapareix la seua naturalesa repetitiva permet especular amb un origen teatral, com al manuscrit D[idot], on conserva la forma i la col·locació després de la primera estrofa, però no es repeteix, donada la vessant lírica que adquireix el plany en ser adaptat com a monòleg per al personatge de Maria. La inclusió de l'estrofa IX, la *commendatio*, que al text teatral de la *Passió Didot* apareix trenta-cinc versos més amunt, inserida en l'acció, indica contacte amb un text d'eminent utilització litúrgica, per tal com en aquesta vessant del plany és necessari dramatitzar-lo desenvolupant l'acció.”

93 “Es pot donar el cas que l'adaptació joglaresca d'un text edificat es redueixi als versos introductoris i a pocs elements més, interpolats al cos de la composició: aquest desequilibri estructural, que ens revela la naturalesa híbrida de la peça, es manifesta per exemple –amb tota evidència– al plany de la Verge *Augats, seyós qui credets Déu lo Payre*.” (Tavani 1992: 15).

94 Minette Grunmann, “Narrative Voices in Old French Epic and Romance. Exemplified by *La Chanson de Guillaume*, *Galeran de Bretagne* and *Guillaume de Dole*”, *Révue de Philologie* (1975), 201-209, citat per Perry (1981: 22).

Aquesta interpretació contrasta amb la de Pedro Cátedra (2001: 199) que assenyala en relació al plany “Augats, seyós”:

En el ámbito de la Romania, conservamos un significativa abanico de plantas [...] que van desde los puramente líricos y susceptibles de ser utilizados en un contexto litúrgico, hasta aquellos otros que [...] son verdaderos textos contemplativos para ser oídos o leídos.

En el primer tipo, habrá que incluir el famoso *Augats, senyós qui credets Dèu lo Payre*, que, a juzgar por su implantación manuscrita y por sus orígenes –ha sido relacionado con las casas de canónigos agustinianos de la reforma de san Rufo–, se convierte en un importante testimonio del uso para-litúrgico de este tipo de textos.⁹⁵

A favor de la hipòtesi que es tracta d'una adaptació joglaresca, podríem adduir que un cop inserits en la Passió escènica, i posats en boca del personatge de Maria, es desdoblarien els destinataris d'uns versos –les lamentacions de Jeremies– originàriament provinents del context litúrgic de l'ofici de Matines del Dissabte Sant. Així, els “barons”, interpel·lats per la Mare de Déu, serien tots aquells que en aquest moment presenciaven l'escenificació de la Passió de Crist, és a dir, tant els altres personatges presents a l'escena, com també els espectadors.

Tanmateix, hi ha motius per pensar que cal limitar l'abast de la interpel·lació de Maria als personatges de l'obra, en lloc de fer-la extensiva als destinataris de la representació. Immediatament abans del vers que aquí ens interessa, el personatge de Simó s'adreça als jueus amb les paraules: “Barons, aquest es verament / Lo filh de Dieu omnipotens.” (vs. 1.491 i 1.492). De fet, al llarg del drama, hi abunden els versos que s'inicien amb la interpel·lació “barons”, no tan sols referits als jueus,⁹⁶ sinó també als deixebles.⁹⁷

Imperatius com “Aujat” o “Escoltatz” es troben en abundància a la Passió catalanoprovençal, però no com a interpel·lació al públic –cosa que corroboraria la tesi que es tracta d'una adaptació joglaresca– sinó com una mena de fórmula estereotipada amb què un personatge escènic crida l'atenció d'un altre.⁹⁸

95 Josep Moran, a la seva edició de *Les homilies de Tortosa*, Curial, Barcelona, 1990, 80-81, citat per Izquierdo (1994: 14), “ha demostrat recentment la relació entre les canòniques regulars agustinianes reformades –la introducció de les quals a Catalunya està estretament lligada a la casa mare de Sant Ruf d'Avinyó– i la difusió catalana de l'*Augats*, donat que els manuscrits catalans d'aquesta obra provenen d'abadies canòniques –Àger, Solsona, Tarragona– o d'àrees sota la seua influència –a Morella no hi havia abadia, però pertanyia al bisbat de Tortosa on la catedral va ser constituïda arran de la conquesta com a canònica agustiniana.”

96 Així, per exemple, “Baros, a y hom que aya entendent / So qu'eu he vist ny conagut” (v. 61-62), “Ostat, baros! ta gran eror / Fa aquest deleyal traydor” (v. 99-100), “Baros, hieu vos diray. I. novel / Que jha no.us sabra bon ni bel.” (v. 193-194), i *passim*. Les cites corresponen a l'edició de MacDonald 1999, que com hem esmentat més amunt reproduïx gairebé literalment la de Shepard, incloent-hi fins i tot els errors tipogràfics, com assenyala Greub (2000: 253): “[...] le premier des deux points qui entourent les chiffres aux vv. 194 et 332 s'est trouvé légèrement décalé vers la gauche (194 *Baros, hieu vos diray. I. novel* est devenu *Baros, hieu vos diray. I. novel*): l'erreur est patente et dépourvue de gravité dans l'édition de Shepard, mais son imitation par Mme McDonald laisse pantois.” Si citem tanmateix de l'edició de MacDonald, és perquè aquí tan sols es tracta de referenciar la freqüència d'ús de la paraula “Baros”, aspecte al marge de la valoració del rigor filològic de l'edició.

97 Cf. “Baros, heu vos ho comptaray” (v. 15), “Baros, he tal dol vos donat, / Ne per cal razo vos tribalhat?” (v. 609-610), “Baros, mot y avem estat / Car lo mieu tems s'es aprosmat” (v. 689-690) i *passim*.

98 Cf. “Auhas! girat vas mi, amic! (v. 25), “Auyas, amic, reguarda sus!” (v. 35), “Auyat, que mal siat vengut!” (v. 115), “Senhors, escoltadz que dizem” (v. 139), “Senher, aujat! gran tort avet.” (v. 246), “Baros, auyat al nostre dit!” (v. 280), i *passim*.

Per concloure, encara caldria intentar de dilucidar fins a quin punt la tesi joglaresca té fonament en relació a la primera estrofa del plany “Augats, seyós”, que no es troba en la Passió catalanoprovençal. Segons Tavani (1992: 16-17),

[...] els cinc versos que formen la primera estrofa, a més d’invitar els creients a escoltar –a «fer el favor» d’escoltar– al·ludeixen a la mort de Crist en la creu [...] i dediquen llur atenció principal a la pregària del bon lladre, al qual Jesús va concedir el seu perdó, perquè així ho havia de fer. [...] La primera estrofa [...] es manifesta com un afegitó prou independent, que podria ser per a qualsevol text del cicle de la Passió i que fins i tot sembla més adient com a introducció a l’episodi del bon lladre, que no pas com a preludi al plany de la Verge.

Al nostre entendre, la primera estrofa sí que apareix estretament lligada a la resta de la composició. El record de la mort en Creu i de l’episodi del bon lladre (Llc 23: 39-43) donen sentit a la compassió de Maria, que es desenvolupa en les estrofes posteriors. A la llum del sacrifici redemptor de Crist i de la bona nova de la salvació anunciada al bon lladre, la Mare de Déu és capaç de suportar el sofriment que expressa en les estrofes següents.⁹⁹ Cal tenir en compte que segons Aramon i Serra ([1959] 1997: 53):

L’origen remot d’aquestes obres sembla que ha d’ésser cercat en els versicles de l’Evangeli de sant Joan on Jesús recomana la seva Mare a l’Evangalista i dona aquest a aquella com a fill. Aquesta *commendatio*, font indubtable de les composicions del tipus *Stabat mater*, constitueix gairebé sempre, també, el punt central dels nombrosos planys que han perviscut fins a nosaltres.

Creiem que una anàlisi textual i contextual més profunda que la que aquí tan sols hem intentat d’esbossar, podria arribar a evidenciar que el plany “Augats, seyós” no conté el que Tavani (1992: 18-19) interpreta com a “fórmules joglaresques” suposadament utilitzades per les jerarquies eclesiàstiques “per atreure un públic potencial, deixant-li entreveure la possibilitat d’assistir a un espectacle enllepolidor”, sinó que les expressions utilitzades en aquesta composició queden justificades per la font veterotestamentària de les Lamentacions de Jeremies, per la tradició del gènere del Planctus i per les convencions relacionades a l’ús del plany en el teatre medieval.

4.3. Una reminiscència popular del Planctus

Un exemple paral·lel al plany “Augats, seyós” es troba en un manuscrit provinent de Sant Bartomeu del Grau (Lluçanès, Osona), que actualment es troba a la Biblioteca de Catalunya (Ms. 1494).¹⁰⁰ Es

⁹⁹ Recordem que a l’inici de la *Representació de l’Assumpció de madona santa Maria* (segles XIV/XV), la Mare de Déu demana que el Senyor s’apiadi d’ella i que se l’emporti a la glòria com es va apiadar del bon lladre: “Tu, en la creu, del ladre, com penjava, / oïst la veu com mercè’t demandava. / Per què, Fill meu, ta mare pus amada / e’l regne teu per tu sia posada, / e mudar-s’ò lo coltell e la dagua / qui’m travesà lo cor, en dolça paga; / ja no sirà qui yamay la’m sotragua.” (v. 42-47, Soberanas ed. 1983). Cf. també Pié (1896-1898), Bohigas (1979: 19-20 i 1982: 328-333), Massip (1983, 1984: 92-117, 1991a: 48, 2002a, 2007a: 143-149, 2009b), Soberanas (ed. 1983), Soberanas (1986), Parramon (1992: 228 i 273; Dc 1, An 0.1) i Massip / Kovács (2012: 288). Hi ha una edició divulgativa recent, basada en l’edició de Soberanas (ed. 1983); cf. Núria Cavallé (ed.), *El Misteri de la Selva. La vitalitat de l’escena medieval als nostres dies*, El Mèdol, Tarragona, 2006. L’edició crítica d’aquesta peça, juntament amb la dels dos altres drames assumpcionistes catalans (vid. nota 202), es troba en curs de publicació en la col·lecció “Els Nostres Clàssics” de l’Editorial Barcino.

¹⁰⁰ La BITECA, on el còdex (150 x 105 mm) està catalogat amb la signatura MANID 1075, especifica: “Quan el manuscrit era a mans de Moliné tenia una altra ordenació: primer bifoli (avui ff. 18-19), després del quadern actualment foliat

tracta d'una poesia mariana quatrecentista d'origen popular que comença amb els versos: “Los qui passeu per la uia / de set goys fahent lahors / contemplau que entre dolôs / no n'[h]i [h]a tal com es la mia.” (Moliné i Brasés, ed. 1913: 401).¹⁰¹

Els set goigs, al·ludits en aquest passatge introductori es troben explicitats en la *ballada* o dansa circular “Los set gotx recomptaren” del *Llibre Vermell de Montserrat*, copiat a les acaballes del segle XIV. Després d'una primera estrofa d'exposició del tema, hi ha sis estrofes, dedicades a la virginitat de Maria i el naixement de Jesús, l'adoració dels Reis, la resurrecció de Jesús, l'Ascensió, la vinguda de l'Esperit Sant, l'assumpció i el coronament de la Mare de Déu.¹⁰² Segons Ramon Aramon i Serra ([1964] 1997: 89), el cant, que duu la rúbrica “Ballada dels goyts de nostra Dona, en vulgar cathallan, a ball redon”, constitueix “una des les manifestacions literàries més antigues de la devoció dels set goigs de la Mare de Déu a Catalunya”.¹⁰³

La composició que aquí ens interessa s'inscriu en un altre corrent de devoció mariana: és el que es coneix com a *compassio Mariae*,¹⁰⁴ es remunta al segle XII i es basa en la idea que la Mare de Déu, pel fet de compartir el dolor del seu Fill, participa en el sacrifici redemptor. Cal assenyalar que, a través del *Liber de Passione Christi, et doloribus, et planctibus Matris eius*,¹⁰⁵ la *compassio Mariae* ha inspirat moltes de les representacions teatrals del cicle de la Passió.¹⁰⁶

El poema del manuscrit de Sant Bartomeu del Grau s'inicia amb el record de la profecia que, segons l'evangeli de Lluc (2, 35), Maria va sentir de boca de l'ancià Simeó, que li anuncià que la seva ànima seria traspasada per una espasa.¹⁰⁷ Com és sabut, els sofriments de la Mare de Déu per la Passió del seu Fill s'interpreten com a realització d'aquesta profecia. Així ho reflecteix, per exemple,

1-17 (quadern d'onze bifolis al qual li manquen els sis folis finals, que eren els 41-46 de Moliné; [hi] manca un altre plec (Moliné ff. 47-75) de 28 ff. i després ja segueix la *Sibil·la*.”

101 Davant de la manca d'una edició crítica, que sens dubte convindria dur a terme, citem el text tal com el transcriu Moliné i Brasés, de qui són també els afegits entre claudàtors d'aquesta cita i de les següents. El poema en qüestió ocupa els folis 3r-3v, i segons la BITECA hauria estat copiada entre el 1450 i el 1490. La peça més destacada del manuscrit versa sobre l'encontre de la Sibil·la i l'emperador, i compta amb una nova edició de Francesc Massip (2011: 239-264).

102 Aramon i Serra ([1964] 1997: 89) aclareix que, de vegades, d'entre els set goigs hi apareix la visita a Elisabet o la presentació al Temple, i considera, com Amadeu Pagès, i malgrat les observacions de Cebrià Baraut, que cal suposar la mancança de la primera estrofa, corresponent a l'anunciació.

103 Segons Alfons Serra Baldó, “Els ‘goigs de la verge Maria’ en l'antiga poesia catalana”, *Estudis Universitaris Catalans*, 22 (1936), 367-386, citat per Aramon i Serra ([1964] 1997: 89n): “la devoció dels set goigs de la Verge ens és testimoniada per Ramon Muntaner que, en parlar del rei Jaume, ens diu que la seva naixença va ésser generalment invocada amb misses cantades a Santa Maria durant ‘set jorns per los set goigs que ella hac de son fill’.” Pere Xamena i Francesc Riera (1986: 127), al capítol “Des de la Reconquesta al Concili de Trento” de la seva *Història de l'església a Mallorca*, afirmen: “Era tanta la devoció que hi havia als Goigs de la Mare de Déu que eren representats a retaules, brodats en els ornaments litúrgics, erigits com a petits monuments recordatoris per excitar la pietat dels fidels en els camins dels santuaris, com és ara: en el de Lluc o en el de Monti-Sion, de Porreres, i fins i tot en la gran trona renaixentista de la Seu.”

104 Vegeu el capítol “Zur Geschichte der marianischen Compassio-Frömmigkeit (Exkurs)” de Kraß (1998: 114-142).

105 Vid. nota 22, de l'apartat “Enfocament de l'estudi des de la fenomenologia contextual de la religió” del present treball.

106 Cf. Kraß (1998: 122). Sobre la *compassio* en els drames de la Passió en alemany, vid. Schulze (2003).

107 “La primera que jo 'n sentí / lo devot be la contempla / quant mon fill Jesús mon / oferir aquell al temple. / Simeon dix que 'n serie / coltell de gran dolor... / Contemplau cascun dia / com no n'[h]i [h]a tal com es la mia.” (Moliné i Brasés, ed. 1913: 401). Tractant-se del refrany, segons els criteris actuals, els últims dos versos d'aquesta estrofa com de les següents s'editarien en cursiva. Ara bé, seguint la convenció acadèmica que les cites textuales es reproduïxen de forma idèntica a la font, incloent-hi els aspectes tipogràfics, donem el text tal com el transcriu Moliné i Brasés, del qual –com hem dit (supra nota 89)– també són els afegits entre claudàtors.

el famós himne *Stabat Mater dolorosa*, atribuït a Jacopone da Todi.¹⁰⁸ En segon lloc, la Mare de Déu recorda la por i les inclemències que, segons l'evangeli de Mateu (2, 13-15), va haver de suportar durant la fugida a Egipte.¹⁰⁹ El tercer moment dolorós recordat per Maria és l'angoixa passada durant tres dies, no sabent on era Jesús, abans de retrobar-lo al temple entre els mestres de la Llei, tal com relata Lluc (2, 41-52).¹¹⁰ En quart lloc, la Mare de Déu recorda com Joan li comunicà la notícia de la presa de Jesús i com ella presencià la pujada al Calvari amb la creu al coll.¹¹¹ Ambdós motius provenen de la tradició de les *Meditacions de la Vida de Crist*, i els trobem sovint en escenificacions del drama de la Passió. El cinquè sofriment recordat per la Mare de Déu és el que experimentà veient el seu Fill agonitzant a la creu.¹¹² El sisè record se centra en el dolor que sentí Maria, quan el Crucificat fou baixat de la Creu i posat a la seva falda.¹¹³ Aquí caldria fer esment de la tradició de la cerimònia del Davallament de la Creu, rica en elements dramàtics i molt arrelada a la cultura catalana. La composició s'acaba amb el record del patiment que significà per Maria haver-se de separar del seu Fill, quan el dugueren al sepulcre.¹¹⁴

5. La interpretació teològica del plany marià

Des del segle XII, el *planctus*, en principi en llatí, quedava incorporat opcionalment en algunes parts de les celebracions del Divendres Sant. Sabem que a la Catedral de Mallorca aquests planys es feien en català.¹¹⁵ Els entonaven tres personatges vestits amb dalmàtiques negres o violeta i amb la cara velada; cadascú d'ells interpretava un vers o una estrofa del planctus, i una vegada finalitzat, s'agenollaven i cantaven el refrany: “Ay ten greus són nostras dolors.” (Massip 1993a: 28).¹¹⁶

108 Sobre l'autoria i l'origen d'aquesta composició, vegeu el capítol “Überlegungen zur Herkunft des Stabat Mater” de Kraß (1998: 132-142). Per l'edició del text, vegeu Mancini (ed. 1990: 378-380). Sobre el cèlebre plany de la Mare de Déu de Jacopone da Todi, *Donna in Paradiso*, i la bibliografia de la lauda drammatica, remetem a Bernardi (1991: 204-208).

109 “La segona reduptant / de Arodes la felonía / mon fill Jesús jo portant / per desert strana via, / a Agipta mentre fugia / encircuida de tristor. / Contemplau com en dolors / no n'[h]i [h]a tal com es la mia.” (Moliné i Brasés, ed. 1913: 401-402).

110 “La tercera fon trista / com perdí mon fill tres dies, / no sabeu com foren grans / los treballs e penes mies, / cercant lo jo nit i dia / de Josep sentint clamors. / Contemplau que en dolors / no n'[h]i [h]a tal com es la mia.” (id., 402).

111 “La quarta me fo molt fort / de Johan la enbaxade, / quant mon fill liurat a mort / cruel e vituperade, / encontrant lo mentra venia / portant la creu entre los traydors / Contemplau com en dolors / no n'[h]i [h]a tal com es la mia.” (id.)

112 “La sinquena no menys greu / quant los peus e mans clauades / lo viu penyat en la creu / entre la gent salerade / cridant com de cet moria / per rembra los pecadors. / Contemplau entre dolors / no n'[h]i [h]a tal com es la mia.” (id.)

113 “La sisena deuant de la creu / [h]un, après mort, ell penyaua, / en mos brassos fou posat / e adoran lo contemplaua, / pensant quom axi jo tania / lo rey de tots los senyors / Contemplau com en dolors / no n'[h]i [h]a tal com es la mia.” (id., 402-403).

114 “La setena me fo molt cruel / e de mort me turmentaren / com per metre 'l al moniment / de mos brassos lo 'm leuaren, / e com totalment jo 'l perdía / fuy complida de greus plors. / Contemplau com en dolors / no n'[h]i [h]a tal com es la mia.” (id., 403).

115 “[...] dicatur *Planctus* a tribus bonis cantoribus. Et sint induiti vestimentis et dalmaticis nigris vel violatis, et velati faciebus. Et quilibet dicat unum versum *Planctus* in eundo. Et in fine cuiuslibet versus omnes in simul flectendo genua, dicant, *Ay ten greus són nostras dolors*. Et cum fuerint in truna, dicat ibi quilibet duos versus *Planctus*. Finito *Planctus*, dicantur laudes”, cf. *Consuetudine de tempore*, segle XIV, f. 72v, Donovan (1958: 136, citat per Massip 1993a: 36n). Aramon i Serra ([1959] 1997: 60) considera que no és segur que el plany en vulgar que es cantava el Divendres Sant a la Seu de Mallorca s'hagi d'identificar amb “Augats seyós”, com admet Anglès ([1935] 1988: 231), seguit per Romeu ([1957, I: 122-123] 1994-1995, I: 76)

116 Llompart (1978: 115), en el seu article sobre el Davallament a Mallorca, conclou de la seva anàlisi de l'extens apèndix documental: “[...] sembla que cal entendre que el terme *Plants* ha d'ésser considerat com a possible sinònim del terme *Davallament*.”

Un exemple que es considera sense parió pel seu arrodoniment artístic és el plany marià transmès en un manuscrit copiat el 1476 per Johannes Reborch a la canònica agustiniana de Bordesholm.¹¹⁷ El còdex, custodiat a la Biblioteca Universitària de Kiel (Cod. ms. Bord 53/3), a banda de contenir el text amb nombroses didascàlies, i la notació musical,¹¹⁸ especifica el lloc (*in ecclesia ante chorum in loco aliquantum elevato, vel extra ecclesiam, si bona est aura*), el temps (el Divendres Sant *ante prandium*), la durada (*in duabus horis et media*) i els intèrprets (els papers de Jesús i Joan corresponien a *devoti sacerdotes*, i la de les tres Maries a *iuvenes*) de la representació. També inclou una valoració sobre la manera com el plany havia de ser entès:

Planctus iste non est ludus nec ludibrium, sed est planctus et fletus et pia compassio Mariae virginis gloriosae et quodocunque fit a bonis et devotis hominibus, in genere sive in specie valde provocat homines circumstantes ad suum fletum et ad compassionem, sicut facit sermo devotus bona sexta feria de passione domini nostri Jesu Christi. (Keppler 1884: 171)

El que crida l'atenció d'aquest passatge és el fet de remarcar que el plany no és un joc ni una burla. Creiem que una possible explicació per la necessitat d'aquesta puntualització es troba en la valoració del plany de Maria des d'un punt de vista teològic. Tot i tractar-se d'un motiu no recollit en els evangelis canònics, el plany de Maria pertany a la tradició de l'Església i com a tal ha estat objecte d'interpretació.¹¹⁹ Així, per exemple, al *Vita Christi*, Francesc Eiximenis explica que les expressions de dolor de la Mare de Déu transmeten el seu coneixement i la seva consciència del pla diví de salvació, i que la seva aflicció té el seu origen en el fet que Déu fos “desconegut pel món”, “mal rebut”, “vituperat” i “deshonrat”.¹²⁰ El plany de Maria no s'interpreta a nivell individual, com a manifestació de la pena d'una mare que no pot fer res per impedir l'execució del seu fill, sinó a nivell col·lectiu, com a expressió de l'aflicció d'aquella a qui l'Església atorga el nom “Theotokós”, Mare de Déu.

Si Maria és venerada com a “plena de gràcia” és perquè en ella i per mitjà d'ella s'ha complert el misteri preestablert de Déu: l'enviament del Fill, Verb consubstancial al Pare, com a home “nascut de dona” (Gal 4, 4), que pels cristians constitueix el punt culminant i definitiu de l'autorevelació de Déu a la humanitat. Per l'Església, el “fiat” amb què Maria respongué al missatge celestial en l'anunciació

117 Kraß (1998: 158, citant Hans Eggers): “Die ‘Bordesholmer Marienklage’ wird in ihrer künstlerischen Geschlossenheit von keiner anderen erhaltenen Marienklage erreicht.”

118 Segons Kraß (1998: 158), aquest plany marià és una acurada elaboració a partir de diferents composicions alemanyes i llatines, i és un testimoni important per la recepció del *Stabat mater* pel fet de contenir els versicles IIa (*O quam tristis et afflicta...*) i IIIa (*Quis est homo qui non fletet...*).

119 Segons Aramon i Serra ([1959] 1997: 53): “[...] com Wechssler remarca, la versió B dels *Gesta Pilati* –primera part, com és sabut, de l’Evangeli de Nicodem– escrita en grec probablement al començament del segle V, conté el plany de Maria més antic de què tenim notícia. Caldria escatir, de tota manera, per quin camí hauria pogut ésser feta aquesta transmissió, puix que només era coneguda una traducció llatina de la versió A del dit Evangeli, i aquesta precisament no conté cap plany de Maria.”

120 “Nota aquí lo segundo: que como la Gloriosa fue llena de gracia e de toda virtud, todo su planto, lloro e dolor cerca de su Salvador proçede de entendimiento altamente alumbrado e de consciencia perfecta e de soberana sabiduría e de amor e zelo de muy grand reverença çerca Dios, por las quales cosas se movía a aver grand dolor, veyendo a Dios todopoderoso salvar al mundo de fecho e ser tan desconoçido por el mundo e tan mal resçebido e vituperado e desonrado. E por tanto sus dolores cordiales eran muy justos e santos e las sus palabras virtuosas e tempradas e muy perfectas e de gran exemplo a todos los que las oyan.” (Cf. *El noveno libro de la vida de Ihesú Christo, que es el tercero e postrimer volumen, el qual tracta de la sua Pasión*, ms. b.1.7. Bibl. El Escorial, foli 51r, citat per Cátedra 2001: 225).

de Natzaret es manté vigent en el testimoni silenciós de la Mater Dolorosa vora la Creu (Mt 27, 56; Llc 23, 49 i Jn 19, 25-27).¹²¹

Eiximenis, tot remarcant la dimensió transcendental del dolor de la Mare de Déu, reconeix la dificultat de transmetre el sentit teològic de l'actitud de Maria de forma entenedora. Considera que els predicadors –amb l'objectiu de suscitar la devoció– han d'emprar un discurs proper als fidels. Per això creu que és lícit –si bé inexacte, des d'un punt de vista teològic– equiparar en la predicació del Divendres Sant el dolor de Maria a l'aflicció de qualsevol dona per la pèrdua d'un ésser estimat.¹²²

El caràcter exemplar del plany de la Mare de Déu en el drama és assenyalat per Bordier (1998: 632):

En insistant très tôt sur l'obéissance de Notre-Dame et sur l'héroïsme qu'elle exige, les grandes mystères concilient l'amour humain de la mère pour son fils et l'amour spirituel de Notre-Dame pour l'humanité et pour Dieu. Les deux manifestations de sa charité ne se contrarient pas, elles se renforcent mutuellement: plus elle obéit, plus elle souffre, plus elle souffre, plus elle obéit.

Un aspecte interessant, comentat per Bordier (1998: 633) és la inclusió de planys en llengua vulgar¹²³ en els drames llatins, “qui placent Marie au bord de l'histoire de la salut comme une spectatrice privilégiée,¹²⁴ comme le porte-parole de la nature humaine et de ses sentiments permanents, anoblis jusqu'à la plus haute sainteté.”

De la mateixa manera que el plany de Maria és indissociable de la seva consciència del pla diví de la salvació, cal llegir l'*ethos* cristià davant de la mort a la llum de la fe en la resurrecció. De Martino (1975: 332), en el seu estudi sobre el plany, aporta l'exemple de la valoració que Joan Crisòstom fa de la manera com el cristià hauria de viure l'experiència del traspàs d'una persona propera. Si el creient s'identifica amb l'esperança de la salvació expressada en els salms, aquesta interiorització del

121 Tot i que Mateu no l'esmenta explícitament, és de suposar que la Mare de Déu es trobava entre les dones que presenciaven la Crucifixió de lluny estant. (Cf. Mt 15, 40: *Erant autem et mulieres de longe aspicientes inter quas et Maria Magdalene et Maria Iacobi minoris et Ioseph mater et Salome.*)

122 “Non plega a Dios que ella pensase ni dixiese palabras desordenada nin que proçediesen de impaçiençia o de desesperaçión, así como suelen fazer las mugeres del mundo quando pierden fijo o marido o alguna persona que aman, que fazen contenentes e dizen palabras como de persona sin seso e impaçientes e desesperadas. Pero nin por esto no deven ser menospreçadas algunas palabras que se predicán comúnmente a los seglares legos el día del Viernes Santo, que son semeiables a las que dizen las mugeres del mundo en su lloro e dolor. Ca, quando ombre predica a los seglares legos, mejor ge lo dan a entender por las talas palabras, que por otras que fuesen altas, que no les provocasen a tal devoçion.” (citat per Cátedra 2001: 225).

123 Segons De Martino (1975: 340), en l'esmentada Passió de Montecassino, “la vicenda drammatica in latino si chiude con un frammento di *planctus* in volgare, correato di note musicali, che sarà stato cantato in coro dai fedeli, specialmente dalle donne del popolo, e che riecheggia un tema del lamento funebre di madre e figlio, il ricordo dei nove mesi di gestazione.”

124 Aquest rol excepcional de Maria, com a “espectadora privilegiada”, s'escenifica de manera insòlita al final de la Passió d'Auvergne, també coneguda com a Passió de Montferrand (1477, vs. 4.525-4.588; cf. Roy (ed. [1903-1904] 1974: 374-375) i Runnalls (ed. 1982: 278-280). Runnalls (1982: 20-21) observa: “A la fin du deuxième Fragment, dans une scène tout à fait originale, à laquelle Emile Roy donne le titre 'L'Extase de Marie', Notre Dame, qui était rentrée chez elle après avoir vu Joseph Arimathie et Nicodème déposer le corps de son fils dans le tombeau, est miraculeusement élevée au Paradis, d'où elle revoit Jésus, maintenant aux Limbes, et adresse une ballade de remerciements à Dieu le Père; ainsi prend fin la journée. Il semble donc que, pour l'auteur de la Passio d'Auvergne, chaque journée se devait terminer par une scène entre Jésus et Notre Dame, même s'il s'agit d'épisodes ne figurant pas dans les récits bibliques et apocryphes.” Suposem que Francesc Eiximenis devia conèixer la mateixa font que l'autor de la Passió d'Auvergne, perquè –segons Hauf (1990: 386)– el *Vita Christi* (IX, 104 i 118) relata com Maria contemplava en èxtasi el triomf apoteòsic del seu fill.

missatge bíblic es tradueix en una actitud serena davant de la mort. En canvi, si aquell que assisteix a un funeral canta els salms d'una manera irreflexiva, sense deixar-se commoure pel sentit, i s'abandona al sentiment de desconsol, hi ha una dissociació entre les paraules i els fets. Segons el Crisòstom, per l'affligit “embriac de dol”, els salms que canta no són expressió viva de la seva fe, sinó “representació escènica”, “ficcio d'histrions”, “simulació” i “faules”, i com a tals no aconseguen confortar-lo com ho podria fer la “medicina” del cant de lloança de Déu.¹²⁵

La Mare de Déu, tal com apareix en les consuetes mallorquines de la Passió, es comporta en tot moment com aquella que sap que el seu fill és el Redemptor.¹²⁶ Continguda i mesurada en les seves mostres de dolor, Maria és talment colpida pel fort impacte de la Passió que cau esvanida, en un moment escènic que devia inspirar la compassió dels fidels. Al mateix temps, però, la dignitat i la serenor que la caracteritzen al llarg de totes les peces que aquí editem la presentem com a summament reverenciabile, i com a exemple a imitar pels espectadors. En aquest sentit, l'anònim dramaturg mallorquí ha aconseguit plasmar en el drama de la Passió el que Francesc Prats assenyala en relació al plany marià en l'esmentat *Llibre de contemplació*, com veiem a continuació.

6. El desmai de la Mare de Déu en el drama de la Passió¹²⁷

Durant més de cinc centúries es guardà a la parròquia de Vallclara, a la Conca de Barberà, el fragment d'una Passió dramàtica del segle XV, que avui es custodia a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona amb la signatura Vallclara, caixa 1, núm. 14. Pels volts de l'any 1980, el document fou descobert per Joan Sales i Vallès, que en una anotació l'identificà com “un fragment d'una Passió, o almenys d'un

125 “Ma fa' attenzione a quel che canti in quel periodo: «Ritorna, anima mia, al tuo riposo, poiché il Signore ti ha molto beneficiato.» E ancora: «Non temerò il male, poiché tu sei presso di me.» E inoltre «Sei il mio riparo nella sventura che mi ha serrato nelle sue braccia.» Fa' bene attenzione a ciò che questi salmi vogliono dire. Ma tu non vi presti attenzione, sei ebbro di cordoglio. Almeno fa' attenzione nei funerali altrui, in modo da poter trovare la medicina per i funerali che riguardano persone della tua famiglia. «Ritorna, anima mia, al tuo riposo, poiché Dio ti ha molto beneficiato»: come puoi dire questo e al tempo stesso piangere? Si tratta forse di rappresentazioni sceniche e di finzioni da istrioni? Infatti se credi in quel che dici, vano è il tuo cordoglio; se invece ciò che dici è soltanto rappresentazione scenica e simulazione, e credi che siano favole, perché allora salmeggi? Perché tolleri quelli che vanno salmeggiando e non piuttosto li cacci via? «Ma questo –dirai– è da invasati.» Quello però che tu fai lo è molto di più.”

126 En el teatre religiós medieval, aquesta actitud de Maria, basada en la seva íntima unió amb Déu, es fa extensiva també a personatges escènics, als models bíblics dels quals l'Església no atribueix el coneixement del pla diví de salvació. Aquest aspecte és comentat per Ohly (1979: 123) en relació a l'*Ordo representationis Ade* anglo-normand (1146-1174), també conegut com a *Jeu d'Adam*: “[Es gibt] zum Zeitpunkt und am Spielort keinen Rollenträger und keinen Zuschauer, der nicht [...] die Prämissen in seinem schlichten Christenwissen ins Spiel hineinbringen würde. [...] Ehe ein Wort im Spiel gefallen ist, tritt Gott mit Adam und Eva nicht als ihr Schöpfer, sondern als ihr *salvator* auf die Bühne. Schon vor dem Sündenfall stehen Adam und Eva vor aller Augen sinnfällig als die Erlösten mit ihrem Erlöser da. Der [von Warning postulierte] ‘perfekte Dualismus’ ist vor Spielbeginn schon aufgehoben. Vor den Zuschauern hat Satan schon verloren, ehe er siegte.” (“[No hi ha] en el moment i en el lloc de la representació cap actor ni cap espectador que [...] no aporti a l'escenificació les premisses del seu humil coneixement cristià. [...] Abans que es pronuncii un sol mot, Déu entra a l'escenari amb Adam i Eva no com el seu creador sinó com el seu *salvator*. Ja abans de la Caiguda, Adam i Eva apareixen significativament davant dels ulls de tothom amb el seu redemptor com a redimits. El ‘dualisme perfecte’ [postulat per Warning] ha quedat anul·lat ja abans de l'inici de la representació. Davant dels espectadors, Satanàs ja ha perdut, abans de vèncer.”) En la mateixa línia, Massip (1983: 99) apunta: “En el teatre medieval, l'acció dramàtica es caracteritza per la solemnitat de moviments, si bé no defuig escenes àgils que, generalment, van a càrrec dels elements negatius ridiculitzats: recordem que, en l'escena medieval, es dona al mal un tractament còmic, i a penes se'l combat.”

127 Aquest apartat és la versió ampliada de l'estudi “Note su alcuni esempi dello spasimo della Vergine nell'iconografia e nel teatro tra il IX e XVI secolo”, que hem elaborat durant la nostra estada de recerca a l'Università degli Studi di Urbino “Carlo Bo” del 23 de juliol al 21 d'agost del 2011, sota la supervisió de la professora Roberta Mullini.

poema sobre la Passió”, i comunicà la troballa al director de l'arxiu. Amadeu J. Soberanas (1996) donà a conèixer aquest fragment de peça dramàtica, editant-lo acompanyat d'un detallat estudi introductori i d'un extens aparat de notes, tot assenyalant l'estat extremadament delicat en què es troba el bifoli que conté l'escrit en qüestió.

El text fou copiat en un full de paper de 310 x 115 mm que es troba cosit al “Llibre d'òbits” parroquial corresponent als anys 1419-1477. L'editor remarca que “la mà que copià el fragment sembla que no es troba al llarg del manuscrit al qual, no sabem quan, fou cosit el bifoli.” Pel que fa a la lletra del copista, la caracteritza de “gòtica cursiva, molt descurada, de la primera meitat del segle XV; potser, afinant més, de mitjan segle”. L'anàlisi lingüística ha permès identificar el fragment com a text clarament occidental (Soberanas 1996: 77-79). Igual que l'al·ludit fragment passionístic d'Illa, el de Vallclara és escrit en noves rimades, el metre per excel·lència del teatre català antic, com també de l'antiga poesia catalana en obres de tipus narratiu.¹²⁸ El fragment consta de 69 versos i 13 rúbriques, que es limiten a indicar qui és el personatge que parla i quin moviment ha de precedir el parlament corresponent. Només en un sol cas, a la rúbrica inicial, hi ha la indicació del to previst per a la interpretació: és el “to de plany”, molt habitual a la dramaturgia medieval catalana.¹²⁹

Pel que fa al contingut, el fragment comença amb el plany de Joan davant de la notícia que Jesús ha estat pres, lligat, cruelment assotat i condemnat a mort. El deixeble es pregunta sobre la conveniència o no d'assabentar la Mare de Déu d'aquesta situació i de la sentència condemnatòria que portarà Jesús a la creu. Finalment, Joan decideix no amagar-li la veritat, pensant que és millor que sigui ell qui li ho faci saber, i no pas algú altre. Quan rep la notícia, Maria decideix anar amb Joan al peu de la Creu, i pel camí s'adreça als vianants per esbrinar si han vist passar Jesús i si saben si ja l'han crucificat. El fragment acaba amb el plany de Maria sobre la crucifixió imminent del seu fill innocent.

Malgrat l'estat fragmentari en què ens ha pervingut, el text presenta unes característiques que evidencien que aquesta mostra de teatre passionístic s'inscriu plenament en la tradició teatral medieval autòctona. Així, hem pogut detectar un paral·lelisme entre el fragment de Vallclara del segle XV i els passatges corresponents de les consuetes mallorquines que aquí editem. En el fragment dramàtic de Vallclara, el passatge en què Maria rep la notícia presenta una llacuna a l'inici del diàleg entre la Mare de Déu i el deixeble Joan. En aquesta seqüència, el text transmès comença amb la salutació de Joan (“Madona, saluts vos aport”, v. 27) i l'anunci del mal auguri que li porta a contracor, sentint-se obligat a fer de missatger per l'amor que els uneix (vs. 28-32).

De la rèplica següent només es conserva el primer vers en què Maria suplica el deixeble a pronunciar-se (“Digats mon fill, si a vós plats”, v. 33). Segueix una llacuna –segons l'editor d'unus quatre o cinc ratlles–, que correspon al final del foli i a l'inici del següent. En el proper vers que s'ha conservat, Joan exhorta Maria a aixecar-se, assegurant-li el seu suport (“Sus Madona!, qu' esím son yo”, v. 34), i l'acotació escènica següent indica: “Aprés, Maria leu-se e diga a sent Joan axí”. Ara bé, a diferència del que suposa Soberanas (1996: 80), aquesta didascàlia no indica que Maria es llevi d'una

128 En el seu *Repertori mètric de la poesia catalana medieval*, Parramon (1994: 228-231) recull 47 obres que corresponen a aquesta estructura estròfica.

129 Segons Massip ([1987] 1988: 725; 1991: 58), “[...] els tons de ‘Plant’, potser referits als al·ludits *Planctus Mariae*, i els tons de *Passione, Pàssia* o *Passio* [...] sens dubte es relacionen amb la cantinela gregoriana amb la qual s'entonava la lectura de la Passió evangèlica el Diumenge de Rams.” En el seu “Repertori musical del teatre medieval català”, Massip ([1987] 1988: 743-744) documenta el to ‘Plant’ en 13 de les 39 representacions catalanes inventariades. Val a dir que les dotze consuetes mallorquines de la Passió no apareixen referenciades individualment, sinó agrupades com a 1a, 2a, 3a i 4a Passió mallorquina.

cadira, sinó que s'aixeca de terra després d'haver-se desmaiat pel fort impacte de la notícia. És per aquesta raó que ha de demanar a Joan de repetir el que li havia dit, perquè no l'havia pogut escoltar fins al final (“Què m dius, mon fill? No u he entès”, v. 35).

És possible fer aquesta reconstrucció hipotètica del text perdut, que correspon a l'inici del diàleg entre Maria i Joan, perquè la tercera consueteta del Dijous Sant mallorquina, conté una seqüència paral·lela a la del fragment de Vallclara. En el text mallorquí, Joan s'adreça a Maria, dient-li: “O Mare, Verge, gran dolor / que és de veure mon Senyor, / lo vostro Fill e tant amat, / que trobereu molt maltractat!” (38: 571-574). Segons la didascàlia següent, “Ara cau la Maria en terra, y sant Joan y las Marias alsen-le”. Les paraules que pronuncia Maria, un cop reincorporada, s'assemblen a les que pronuncia la Mare de Déu en el fragment vallclarenç: “Nabot Ioan, què m'aveu dit? / Torbade stich, no us he sentit” (38: 575 i 576).

En el text de Vallclara, Maria insisteix que vol que Joan li expliqui tot el que sap sobre la situació de Jesús: “Digats mon fill, com és estat? / E ja per res no m'ho celats” (vs. 37 i 38). Davant d'aquesta insistència, Joan li revela que els jueus han determinat de crucificar-lo entre dos lladres (vs. 39-42), notícia que provoca que la Mare de Déu torna a caure a terra, tot exclamant: “Ay, na mesquina! Morta só!” (v. 43). En aquest punt, podem constatar una altra coincidència textual entre el fragment de Vallclara i la consueteta núm. 38, si bé en una seqüència escènica anterior a l'encontre entre Joan i Maria. El text mallorquí inclou un passatge en què Jesús anuncia a Maria la seva imminent mort redemptora, i la Mare de Déu, amb les paraules “que no puch més, morte só io!” (38: 146), *cau smortida* (38: 146r).

El motiu apòcrif del desmai de la Verge prové de l'Evangelí de Nicodem, i es troba amb freqüència en el teatre passional medieval a Europa.¹³⁰ En el cas de les consuetes mallorquines, trobem la caiguda implícita en la primera consueteta del Davallament de la Creu, quan Maria exclama “trista lo cor m'i defall” (21: 64), i Joan li diu “Levau, Mare, anem-lo mirar” (21: 65). Creiem que la supressió d'aquest element apòcrif en el passatge corresponent de la segona consueteta del Davallament de la Creu (41: 106 i 107) pot tenir a veure amb les esmentada interpretació teològica del dolor de la Mare de Déu.

Hem vist que Eiximenis considera que els predicadors han de mostrar el dolor de Maria d'una manera entenedora per poder fomentar la devoció del poble. Francesc Prats, en canvi, subratlla que l'exemplarietat de Maria inspira els fidels a compadir-la pel seu sofriment i a admirar-la per la seva sapiència. La crítica de Prats es dirigeix contra aquells que es desenten de la dimensió transcendental del dolor de Maria, i intenten commoure la gent amb una predicació cridanera i

130 Réau ([1957] 1996: 483) apunta que l'escena del desmai de la Mare de Déu té l'inconvenient de crear un segon centre d'interès en detriment de l'escena principal de la pujada de Crist al Calvari, i que aquest motiu ha arribat a tenir tanta importància que, per exemple, el cèlebre quadre de Rafael o la seva escola, procedent d'un convent d'olivetans de Sicília, es coneix com *Lo Spasimo di Sicilia*. Segons Gardner (1984-1985: 275): “Questa estrema conseguenza della sofferenza di Maria avrebbe potuto implicare un dubbio sulla Resurrezione di Cristo, perciò nel dibattito teologico contemporaneo veniva escluso che la Vergine fosse svenuta. Frutto di tali disquisizioni fu il trattato *De Spasimo Beatae Virginis Mariae*, scritto nel 1506 dal maggior teologo domenicano del tempo, Tommaso De Vio, in cui era negato lo svenimento della Vergine.” (cf. C. Gardner, dins *Raffaello in Vaticano, Catalogo della Mostra*, Roma, 1984-1985, citat per Ida Maietta, “Maestri della penisola iberica”, dins *Fiamminghi e altri maestri. Gli Artisti Stranieri nel Patrimonio del Fondo Edifici di Culto del Ministero dell'Interno*, Fondazione Memmo, Bretschneider, Roma, 2009, p. 37-48, p. 43). A l'inici del segle XVI, la popularitat de l'escena del desmai de Maria era tan gran que el papa Juli II (1443-1513) va rebre fortes pressions per instituir la corresponent festa, demanda que finalment no va obtenir el resultat desitjat. (Rubin 2009: 314-315).

lacrimògena, atribuïnt a la Mare de Déu manifestacions de dolor en forma de sospirs, gemecs, crits, esclafits o caigudes a terra.¹³¹

En el fragment de Vallclara, el deixeble Joan respon a la segona caiguda de Maria igual que a la primera, dient “Sus Madona!, qu’ esí·m só yo”, (v. 44). Aleshores, la Mare de Déu –de nou dempeus, si bé la didascàlia no ho especifica– demana que el deixeble li confirmi la notícia fatídica: “Ho Johan, fill he amich meu! / Dius que pengar volen lo Fill meu?” (vs. 45 i 46). Joan respon afirmativament, i Maria li demana de portar-la a veure Jesús (vs. 47-51). En aquest punt, torna a haver-hi una llacuna, corresponent a l’inici del foli següent. El proper text llegible correspon a la didascàlia que anuncia la tercera caiguda de la Mare de Déu (“He santa Maria cau en tera, he digué axí: Ay, na mesquina! Morta só!” (rúbr. i v. 53), i per tercera vegada, el deixeble Joan li diu: “Sus Madona!, qu’ esí·m só yo” (v. 54). A la part restant del fragment, Maria es lamenta de la seva impotència (“Ay, na mesquina! què·m faré?”, v. 55), es mostra anhelosa de reunir-se amb Jesús (“Lo meu Fill car, quant lo veuré?”, v. 56), s’adreça als vianants –“Seyós e dones”–, preguntant si l’han vist (vs. 57-60), implora les dones de dir-li la veritat (vs. 61/62), sospita que la sentència potser ja ha estat executada (vs. 63-65) i, tot avançant, expressa un plany sobre la injustícia infligida al seu fill innocent (vs. 67-69).

El fragment s’acaba aquí, però si intentéssim conjeturar com devia continuar aquest text dramàtic sobre la Passió, potser no aniríem desencaminats si suposéssim que –de manera semblant com el que llegim a la tercera consuetat mallorquina del Dijous Sant– l’acció següent hauria inclòs l’encontre de Maria amb el seu fill, guiat al “càrçer” (38: 590). La idea que, després de la sentència del Sanedrí, Jesús passà la nit encarcerat, prové de la tradició apòcrifa, tal com està reflectida a l’esmentat *Llibre de Contemplació* (1487) de Francesc Prats:

Considera, après, com los ministres de iniquitat e prínceps del poble ingrát, fatigats, axí de la rabiosa ira, com furiosa concitació e moviment corporal, per anar a dormir partexen, fahent posar Jesús Redemptor en hun càrçer subterràneo ab la cadena, que té en lo coll, ligat en columna marmòrea, ab les mans detràs, fort stretes ab cordes, en tal modo que no pot star sinó de peus.

A la consuetat mallorquina, la trobada entre mare i fill encara va precedida per l’aparició de quatre profetes que, al cant del *Miserere*, s’adrecen a Jesús preguntant-li qui és. El Fill de Déu s’identifica com “lo Iesús piatós, / qui de tots he piatat” (38: 597 i 598). Preguntat per quina raó ha de morir, els instrueix, anunciant: “Pel gran peccat de l’om finit, / lo infinit l’ha de pagar” (38: 602 i 603). Aleshores, els profetes mostren la seva gratitud, agenollant-se davant d’ell i donant-li les gràcies per pagar amb la sang del seu cos el pecat d’Adam (38: 604-619). Jesús els exhorta de consolar la seva mare, que al final de la peça es troba amb ell. Aquesta trobada, d’origen apòcrif i de tradició popular, no és recollida en cap de les altres consuetes. En canvi, tant Eiximenis com sor Isabel de Villena suposen que mare i fill es veuen camí del calvari (Hauf 1990: 381). La peça mallorquina acaba amb els versos en què un dels botxins increpa Maria, dient: “Si tu l’aguesses ben criat, / are no·l veras maltractat! / Vés-te’n

131 “Tal veuràs la Nostra Senyora que, no a compassió los qui la miren solament excita, mes a reverir-la, com a sapien-tíssima, los induex. No sospira, ne gemega; no fa plant ne, ab alsada veu, batent les mans, cau per terra, com alguns, més pròpriament histrions y preycadors, fingen [...] E si diuen que, per moure a plorar los hoynts, tal parlars fan, guardin-se que, per plaure al poble, no offenin Déu; car, tota vegada que contra veritat diuen, a Aquell desplaen.” (Munar / Pasqual, eds. 1985: 39-40). Sobre l’autor, vid. supra notes 42, 61 i 64.

d'esi molt prestament, / no'ns rompes més l'enteniment!" (38: 650 i 651). Creiem que el fragment de Vallclara, mancat de final, podria haver tingut un desenvolupament semblant al d'aquesta consuetat mallorquina, tenint en compte les coincidències assenyalades.

A la iconografia, l'exemple més influent, tot i que no el més antic, del motiu de la Mare de Déu desmaiada és sens dubte el Davallament de la Creu (1433-1435) de Roger van der Weyden, que es troba al Museu del Prado de Madrid. D'entre les primeres obres que il·lustren el tema hi ha el retaule d'un pintor anònim de Rimini, datat ca. 1350-1360 i custodiat en la secció medieval del Museo della Città di Rimini. En aquest políptic de la Crucifixió, la Mare de Déu apareix flanquejada pels sants Cosme, Caterina, Bàrbara i Damià, al peu de la Creu, de perfil, amb els ulls mig clucs i sostinguda per dues de les dones que l'envolten.¹³²

Fem esment d'un altre exemple del motiu del desmai de la Mare de Déu que destaca per l'alta qualitat artística, la gran riquesa iconogràfica i la forta expressió dramàtica del complex pictòric al qual pertany: es tracta dels frescos dels germans Lorenzo i Iacopo Salimbeni de San Severino Marche a l'Oratori de Sant Joan Baptista d'Urbino, realitzats el 1416. En aquesta obra, el desmai de la Mare de Déu crida l'atenció de l'espectador per la posició central que ocupa en el fresc de la Crucifixió a la paret darrera l'altar. A diferència del que es pot observar en l'esmentat retaule de Roger van der Weyden i en el políptic de Rimini, en el fresc d'Urbino, la Mare de Déu, aureolada com les tres dones que la sostenen, es troba completament estesa a terra, amb els ulls tancats i l'expressió com si estigués dormint. En les tres obres esmentades, la Mare de Déu porta un llarg mantell blau i el cap cobert, amb la particularitat que en el fresc d'Urbino, Maria es diferencia de les tres dones del seu entorn immediat perquè els seus cabells no estan completament amagats sota el vel, sinó que un floc de cabells rossos, que li arriba fins a la cintura, es veu entre el seu braç dret i el seu cos estirat.¹³³

L'anàlisi de la iconografia coetània a les representacions dramàtiques és una via complementària per a l'estudi del teatre medieval. Hi ha, amb paraules de Francesc Massip (2007a: 19), "un camí carregat de potencialitats que s'obre a la recerca espectacular de la mà de l'anàlisi iconogràfica". La història de l'art pot ser d'ajuda per a la historiografia del teatre que opta per una aproximació interdisciplinària al seu objecte d'estudi. De fet, ja des del 1977, la qüestió de la interrelació entre el drama i l'art

132 Tot assenyalant que Jn 19, 25 (*Stabant autem iuxta crucem Iesu mater eius et soror matris eius Maria Cleopae et Maria Magdalene*) identifica quatre dones vora la creu —la mare de Jesús (Maria), una tia materna (innominada), una tia paterna (Maria, dona de Cleofàs) i la primera dels seus deixebles (Maria Magdalena)— s'ria Magdalena vora la creu (bles (Maria Magdalena). La identificació per les dones pies, Puig (2005: 219-220) puntualitza que la identificació de Maria Cleofàs com a cunyada de Maria, la mare de Jesús, es deu a Hegesip. Aquest autor judeocristià del segle II, citat per Eusebi de Cesarea (*Historia Ecclesiastica* 4,22,4), explica que Simeó, el fill de Clopàs/Cleofàs, també és anomenat "cosí del Senyor", "cosí del Salvador" i "fill de l'oncle del Senyor" (3,11; 3,32,6). Cleofàs, germà de Josep, el pare legal de Jesús, podria haver estat deixeble del seu nebot, si és el mateix Cleofàs esmentat en l'episodi dels deixebles d'Emmaús (Llc 24, 18). El drama medieval, en canvi, segueix la tradició segons la qual Maria Cleofàs no és cunyada sinó germana de Maria. Així ho recullen, per exemple, Isabel de Villena i Jaume de Voràgine. Aquesta tradició es remunta al *Dialogus B. Mariae et Anselmi de passione domini*, on llegim: "Stabam juxta crucem [...] et mecum stabant sorores meae, et Maria Magdalena." (PL, 159, 284). Maria Cleofàs, mare de Jaume el Menor i de Josep, també rep el nom de Maria Jacobe. És amb aquest nom que aquest personatge apareix, juntament amb Maria Salomé, en els *Fragmenta Burana* (segle XII), en el *Planctus* de Cividale (segle XIV) o en el drama assumpcionista d'Elx. (Cf. Massip / Kovács 1997). El *Liber ordinarius* de la Seu de Mallorca documenta el 1463 la intervenció d'un "sacerdos in persona Stae Mariae Matris Salvatoris et etiam alii presbiteri in persona sanctae Mariae Magdalene et Marie Jacobi" (Llompert 1978: 123-124). Neumann (1987: 413 i 842), en canvi, cita un plany de Maria Salomé, conegut com a "Joachimsthaler Klage", en un manuscrit de ca. 1520.

133 Darrera del grup de dones que agombolen la Mare de Déu desmaiada, Maria Magdalena apareix nimbada, vestida de roig, amb una llarga cabellera rossa ondulada, les mans alçades i amb la boca oberta, com si proferís un crit de lamentació.

medieval s'està examinant d'una manera conspícua en la sèrie monogràfica *Early Drama, Art and Music (EDAM)*, patrocinada per l'Institut Medieval de la Western Michigan University, i coordinada per Clifford Davidson.¹³⁴ Massip (1997c, 2007a: 17-35 i 2009a) reivindica aquesta metodologia de la investigació teatral també per a l'estudi de les manifestacions dramàtiques a la península Ibèrica.

7. El component musical del teatre medieval¹³⁵

Un aspecte important per a l'estudi del teatre medieval és la música.¹³⁶ Segons Eva Castro (1997: 12), a més d'utilitzar els textos oficials dels cants de la litúrgia de ritu romà, els bisbes i abats tenien la llibertat de decidir en qualsevol moment la introducció en les seves respectives seus de noves creacions i cerimònies. Com a complement de la litúrgia, es conreava una varietat de rituals o cerimònies optatives, que avui identifiquem amb les denominacions modernes de "trops", "proses de la missa", "pròsules", "oficis rimats" i "dramas litúrgics".¹³⁷

134 Davidson (1981: 45) adverteix: "The importance of the visual art for the study of early drama has often been misunderstood, I believe. The insistence upon seeing drama as primary, with artists receiving inspiration from the drama presented by medieval actors, is a wonderfully romantic idea, but in spite of the arguments of Émile Mâle, M.D. Anderson, Otto Pächt, W.L. Hildenburgh and others we must be properly sceptical." Stevens (1991: 333) veu la pintura i la representació com a textos interactius: "The relation of drama and art is a subtle one. It is not one in which one medium can serve as the tool or agent of the other. Rather, the two, when they share a subject and suggest similarities of perception, must be seen as standing in semiotic relation to each other. Each is a complex response to a shared vision of sacred history." Cf. també Pickering (1953 i 1966), Sheingorn (1979), Reichel (1998), Llompert (1998a), Davidson (1988, ed. 2001) i Toubert (2001a i 2001b). D'entre les primerenques aproximacions a l'estudi de la relació entre la iconografia i el drama de la Passió, cal esmentar la contribució de Rohde (1929), que vam poder consultar el 2004/2005 durant la nostra estada de recerca a la Deutsche Bücherei (des del 2006, Deutsche Nationalbibliothek) de Leipzig.

135 Una primera versió d'aquest apartat va ser presentada com a treball de recerca titulat "Els *contrafacta* de lírica trobadoresca en el teatre català antic" a l'assignatura "La transmissió de la lírica trobadoresca a Catalunya", impartida per la Dra. Isabel de Riquer en el marc del Programa de doctorat "Llengua, literatura i edició de textos", bienni 1998/2000, del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona.

136 Ohly (1979: 120) observa sobre el riure i el cant en l'època medieval: "Auf die Gebärde des Lachens fixiert, hat die Forschung ein theologisches Unverständnis für das Lachen immer wieder konstatiert, ohne zu fragen, ob das Christentum als Lehre vom Erlöstsein [des Menschen] nicht ein spezifisches, das Lachen übersteigendes Äquivalent an Ausdruck eines unaussprechlichen christlichen Heiterseins über alle Vernunft gezeigt habe. Ich meine die Gebärde der das Lachen verdrängenden christlichen Heiterkeit sei das Singen, und nicht nur im Jubilus. [Recordem el que diu el Crisòstom sobre el cant dels salms en els funerals. Vid. supra nota 125.] Das Mittelalter ist eine singende Epoche. Sein Lachen war sein Singen. Die liturgische Feier wird gesungen ohne Lachen. Ist die [von Warning postulierte] Ambivalenz von Kerygma und Mythos nicht weniger eine von 'kerigmatischem Ernst' und mythisch-rituellem Lachen als eine von Gesang und Lachen?" ("Amb la seva fixació en el gest del riure, la investigació ha constatat una i altra vegada una incomprensió teològica pel riure, sense preguntar-se si el cristianisme com a ensenyança de la condició redimida [de l'home] no havia mostrat un equivalent específic capaç de superar el riure en l'expressió d'un inenarrable estat serè excedint tota raó. Penso que el gest de la serenitat cristiana que suplanta el riure és el cant, i no únicament en la seva forma jubilant. [Recordem el que diu el Crisòstom sobre el cant dels salms en els funerals. Vid. supra nota 125.] L'èdat mitjana és una època que canta. El seu riure era el seu cant. La celebració litúrgica es canta sense riure. Que serà potser l'ambivalència de kerigma i mite [postulada per Warning] no tant una ambivalència de 'seriositat kerigmàtica' i riure mitològic-ritual, sinó més aviat de cant i riure?"). Remetem en aquest context al capítol "Caràcter lúdic de la litúrgia" de l'obra *L'esperit de la litúrgia* de Romano Guardini ([1918] 2011: 103-114).

137 Segons Castro (1997: 32), la "connexión entre la ejecución del canto y los distintos momentos de la acción descritos en el texto [...] no es un hallazgo del drama liturgico ni del drama escolar, sino que estaba en la esencia de la formación de los monjes y clérigos, pero de la que se sacó un máximo partido en esas nuevas manifestaciones. La instrucción enseñaba a emplear, de forma adecuada a cada contexto litúrgico, los tonos de voz y los gestos del cuerpo, como había señalado ya en el siglo VIII Rabano Mauro en su *De institutione clericorum*. Un ejemplo muy gráfico de la adecuación de la *performance* a los movimientos del texto son las recomendaciones hechas al diácono sobre los cambios de tono de voz e de *tempos* para una correcta recitación de la lectura de la Pasión el día de Viernes Santo: así el tono bajo y *tempo* lento había de utilizarse para

En el cas del teatre català antic, sabem que les obres que ens han pervingut gairebé totes es cantaven al to d'himnes litúrgics, seguint la pràctica del *contrafactum*, que consisteix en la composició de textos segons la mètrica i la rima d'obres preexistents per tal de poder interpretar-les amb idèntica melodia o bé d'una forma adaptada. A l'àmbit cultural català, la identificació d'algunes d'aquestes peces és difícil, ja que els manuscrits catalans que transmeten els textos dramàtics no contenen la notació musical i les didascàlies indiquen únicament l'incipit dels "sons" o tonades amb què calia entonar les rèpliques corresponents.

A la vista de la necessitat d'inventariar els cants referenciats en el teatre català antic,¹³⁸ Massip ([1987] 1988: 730-752) ha dut a terme una valuosa tasca d'identificació i classificació de les composicions documentades, presentant-les convenientment en uns quadres sinòptics, incloent-hi els títols llatins, occitans i catalans. A partir d'aquest inventari complet del repertori musical del teatre medieval català elaborat per Massip, convindria que els musicòlegs duguessin a terme una anàlisi detallada per gèneres de les composicions que referencien les didascàlies. En el marc del nostre estudi, ens limitem a fer una sèrie d'observacions a l'entorn de les cançons trobadoresques al·ludides en les rúbriques dels drames d'arrel medieval en català. Comencem amb una breu exposició sobre la paraula cantada i parlada en el teatre català antic; a continuació, centrem la nostra atenció en l'ús dels *contrafacta* en aquest context, i finalment, fem una valoració global de la utilització de la lírica trobadoresca en el teatre medieval en llengua catalana.

7.1. El cant i el recitat en el teatre català antic

En primer lloc, cal assenyalar que també en els casos en què les didascàlies introdueixen les intervencions dels diferents personatges amb el verb "dir", els versos anunciats d'aquesta manera s'interpretaven cantant. De fet, l'ús del mot "dir" com a sinònim de "cantar" es pot observar ja en els drames litúrgics, com constata Omer Jodogne (1965: 11):

Toutes les œuvres sont intégralement musicales. La notation de l'*Officium stelle* de Nevers et de Compiègne, du *Sponsus*, de l'*Ordo ad peregrinum* et du *Daniel* de Beauvais nous est parvenue. Elle a été négligée dans la transcription des drames d'Hilaire, mais il n'est pas douteux que ceux-ci étaient entièrement chantés. En effet, si l'emploi du verbe *dicere* est très fréquent, il ne faut pas croire qu'on ne puisse pas dire en chantant; d'ailleurs *cantare* et *canere* se substituent à *dicere* dans des cas où le chant ne s'imposerait pas, et l'inverse est vrai aussi.

Cal tenir en compte la polisèmia del verb *dicere* en el context dramàtic. Ni la seva utilització en les didascàlies ni l'absència de referents musicals (en forma de neumes o d'una indicació del tipus "a to de") permeten concloure que es preveia una interpretació recitada. Tampoc no sembla justificat

---

reproducir las palabras de Jesús; el tono elevado y *tempo* rápido para las palabras de la sinagoga (los judíos); y el tono y *tempo* medio para la narración del evangelista." Cf. també Gómez (2001).

138 Higini Anglès assenyala la conveniència de dur a terme aquesta tasca: "[...] sería por demás interesante copiar los títulos de canciones catalanas antiguas, hoy perdidas, que figuran en la rúbrica de los *Misteris* de los siglos XV-XVI y en las rúbriques de las *Representaciones* dramáticas que se hacían para la procesión del Corpus, entradas de Reyes y otras manifestaciones de carácter cívico, religioso o popular". Cf. *La música de las Cantigas de Santa María del Rey Alfonso el Sabio*, III/1, Diputació de Barcelona / Biblioteca de Catalunya, Barcelona 1958, p. 85, citat per Massip ([1987] 1988: 724).

referir-se als passatges cantats com a “intermedis lírics”, com ho fa Henrard (1998: 483) en relació al drama occità de santa Agnès, perquè aquesta expressió implicaria que es tractava d’insercions cantades en un text recitat, quan, just al contrari, era el recitat que s’introduïa progressivament en les representacions cantades.

Pel que fa a la tradició manuscrita catalana, no és fins al segle XVI que els drames d’arrel medieval contenen indicacions escèniques que distingeixen entre “dir cantant” i “dir parlant” o bé entre “diu cantant en veu entonada” i “diu rahonant”. Tanmateix, encara hi abunden els casos en què les didascàlies introdueixen els canvis de personatge tan sols amb el verb “dir”, indicació que per la demostrada equivalència entre el *dicere* i el *cantare* devia significar en la majoria de casos “dir cantant”. De la mateixa manera, les expressions “diu a duo”, “diu a consert” i “diu rimant” es deuen referir al cant i no al recitat.

Pel que fa a l’expressió “diu entre si mateix”, el seu equivalent occità ha estat interpretat per Henrard (1998: 418) com a indicació per a introduir un passatge recitat a part. En el cas català, però, sabem segur que aquesta interpretació anunciava passatges cantats, ja que les didascàlies indiquen clarament els cants al to dels quals s’havien d’interpretar els versos en qüestió.

Un últim aspecte a esmentar en aquest context és el fet que en alguns casos, com per exemple en la Consueta de santa Àgata,¹³⁹ les didascàlies especifiquen encara més la manera com s’ha d’interpretar el text:

Diga Quincià, als dos quasi regraciant (v. 50r)¹⁴⁰

Diga lo algutzir ab reverència (v. 58r)

[...] *diga-li cortesament* (v. 60r)

Diga ella ab molta humilitat (v. 64r, 410r)

Diga sancta Àgata ab molta humilitat (v. 390r)

Diga ella ab molta fermetat (v. 72r)

Diga-li ell, tot indignat / Diga ell molt indignat (v. 120r, 436r)

Diga al algutzir, mostrant molta indignació (v. 124r)

Diga lo servidor, ab molta voluntat (v. 164r)

Diga sancta Àgata quasi fellonament (v. 354r)

Com que el cant constitueix la base del teatre medieval en llengua vulgar, seguint la tradició del drama litúrgic, cal tenir present l’equivalència entre els verbs “dir” i “cantar” a l’hora d’estudiar les didascàlies dels textos que ens han pervingut d’aquesta producció dramàtica.

7.2. L’ús dramàtic dels *contrafacta* en el teatre català antic

En l’esmentat repertori, Massip ([1987] 1988: 732-752 i 1991: 80-96) distingeix quatre fonts musicals del teatre català antic –la litúrgica, la religioso-popular, la popular i la trobadoresca–, i relaciona els cants documentats en les representacions dramàtiques catalanes amb cadascuna d’aquestes fonts.

139 Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 29-35), Bohigas (1979: 27-28 i 1982: 342-343), Díaz (2001: 286), Mas (2001: 23), Massip (2007a: 256-57) i Massip / Kovács (2012: 291-292). El fragment és del primer terç del segle XVI, consta de 485 versos i ha estat editat per Nolasc del Molar (1955) i Romeu (ed. 1957, II: 35-66), i en una edició divulgativa per Massot (ed. 1983: 73-95). L’edició de Massip / Kovács (2011: 277-294) inclou també una traducció a l’anglès.

140 Citem el text segons l’edició de Romeu (ed. 1957).

L'inventari també inclou cants que es documenten en altres tradicions dramàtiques medievals, com l'alemanya, la francesa, la castellana i l'italiana. Les representacions inventariades per Massip pertanyen als cinc grans cicles temàtics¹⁴¹ en el marc del qual es desenvolupen les manifestacions dramàtiques de caire religiós en època medieval. Els textos en català¹⁴² que ens han pervingut d'aquesta activitat escènica són els següents:

del cicle quaresmal i pasqual, els tres fragments del segle XIV corresponents al drama de la Passió procedents de l'antic Regne de Mallorca,¹⁴³ un fragment del Davallament de la Creu de la catedral de Barcelona,¹⁴⁴ un fragment de la Resurrecció i de la visita de les tres Maries al sepulcre, procedent de la catedral de Vic,¹⁴⁵ l'esmentat fragment de la Passió de Vallclara del segle XV,¹⁴⁶ un fragment de la Resurrecció de finals del segle XV,¹⁴⁷ la

141 Cf. Romeu (1994-1995, I: 37-52 i 2001). Massip (1992b: 32-37 i 1994a: 37-39) dóna una llista de les obres catalanes que pertanyen a aquests cicles. Els títols amb les referències bibliogràfiques corresponents apareixen agrupats en dos blocs: a) els textos i edicions del teatre medieval català, i b) les peces dramàtiques catalanes transcrites al segle XVI a partir de textos anteriors o creades *ex novo*, seguint la tradició medieval. L'actualització de les referències bibliogràfiques i una descripció detallada de totes les peces referenciades ha estat duta a terme per Massip / Kovács 2012.

142 El manuscrit Llabrés inclou cinc peces en castellà: la primera, titulada *Consueta o Obra del sanctissimo nacimiento de nuestro señor jesu christo llamada La del peccador compuesta por bartolome apariçio* (núm. 3, folis 9r-15v) és una versió de la representació de Nadal de Bartolomé Aparicio coneguda com a *Obra del pecador*. Segons Shoemaker (1936), que edita els 160 versos finals de l'obra a l'apèndix del seu article sobre els cinc drames castellans inclosos en el manuscrit Llabrés, "This version closely follows about the first two thirds of the text published by Gallardo (*Ensayo*, I, 221 ff.) and then presents a different and much shorter ending." Aquesta peça va seguida per un breu diàleg titulat *Doctor y batxeller* (núm. 4, folis 16r-16v). Les altres tres obres en castellà són les consuetes 23, 24 i 25: l'*Obra llamada la Pastorella*, núm. 23, folis 81r-88r; l'*Aucto del Nacimiento*, núm. 24, folis 88v-91r, que és la primera part del *Ternario Spiritual* de Joan de Timoneda, estampada per primera vegada el 1558 a València, i que conté també l'*Aucto de la quinta angustia* (inclòs al manuscrit Llabrés com a *Descendimiento de la Cruz*, núm. 25, folis 92v-95r) i l'*Aucto de la oveja perdida*.

143 Vid. supra notes 17-24.

144 Amb una mida de 150 x 105 mm, el manuscrit de principis del segle XIV, custodiat a l'Arxiu Capitular de Barcelona (Ms. 178, Fragments de còdexs 1, núm. 15, prèviament Ms. 212; cf. BITECA: MANID 1127) presenta un format similar al fragment d'Illa. Al revers del paper que conté el fragment de 14 versos, hi ha dos noms: "N'Esperandéu sia Alcepsis (?) / G. Huguet [Jo?]an", que, segons Bohigas (1979: 18), deuen ser els noms de dos dels actors que participaren en la representació, i no pas els noms de dos actors que interpretaren el paper de Nicodem, com suposa István Frank (1955: 254). Cf. Frank (1951, 1955 i ed. 1955: 251-254), Bohigas (1979: 18 i 1982: 327), Romeu ([1962-67] 1994-1995, I: 166-167), Massip (1987a: 258-259 i 2007a: 153n) i Massip / Kovács (2012: 287). L'edició de Frank es troba reproduïda a RIALC. Parramon (1992: 230 i 276) classifica aquesta composició amb l'incipit "Sènyer, io-hi iré volenter", i li adjudica les sigles Dc: 21 (Versos aïllats de 8 síl·labes) i An 0, 128. Frank (1955: 252) especifica que la transcripció es deu a dues mans de la primera meitat del segle XIV: la primera copià els versos 1-6 i la segona els versos 8-14. Parramon (1992: 230) es confon i creu que es tracta de dos fragments.

145 Pel fet de començar amb l'incipit "Dicat Senturio: Car no saps res dir ne far", el fragment de 92 versos (88 en català i 4 en llatí) també apareix referenciat com a *Representació del Centurió*. El manuscrit en paper, copiat entre 1300 i 1400, té una mida de 220 x 147 mm i es troba a l'Arxiu Episcopal de Vic (c. 187a, núm. inventari 5430; cf. BITECA MANID 2138). Hi ha una còpia del segle XIX per Josep Serra i Campdelacreu amb una descripció del manuscrit original i la data 17 de novembre del 1445. Cf. Gudiol (ed. 1915 i 1934: 192), Donovan (1958: 87), Romeu ([1963], 1994-1995, I: 71), Bohigas (1979: 18-19 i 1982: 327-328), Cornagliotti (ed. 1980: 164-170), MacDonald (1999: 266-275), Massip (2007a: 137) i Massip / Kovács (2012: 287). L'edició de Cornagliotti és accessible al RIALC.

146 Vid. les referències que fem a aquesta obra a l'apartat "El desmai de la Mare de Déu en el teatre de la Passió". Cf. Soberanas (1996).

147 El fragment amb l'incipit "Bons cavallers, tots prestament" consta de 34 versos i fou copiat entre 1490 i 1500 en un manual de correspondència de la cúria eclesiàstica de Girona. Actualment, es conserva a l'Arxiu Diocesà de Girona (Ms. U-180, f. 50). La BITECA: MANID 2565 indica la mida 350 x 230 mm. Cf. Vila (1995b i 2000). L'edició de Vila està inclosa al RIALC. Vid. també la referència que fem a aquest fragment a l'apartat "La Representació de la Resurrecció (núm. 22) i "La Discesa di Cristo nel Limbo nella Rappresentazione maiorchina sulla Resurrezione (nº 22, Ms 1139, Biblioteca di Catalogna)".

Passió de Cervera (1534),¹⁴⁸ les set consuetes mallorquines relacionades a la vida pública de Jesús,¹⁴⁹ de les quals dues sobre la Temptació (núms. 9¹⁵⁰ i 10¹⁵¹), dues sobre la Paràbola del Fill Pròdig (núms. 13¹⁵² i 14¹⁵³), una sobre la Samaritana (núm. 15¹⁵⁴) i dues sobre la Resurrecció de Llätzer (núms. 17¹⁵⁵ i 18¹⁵⁶), el Davallament de la Creu d'Ulldecona,¹⁵⁷ i les dotze consuetes mallorquines de la Passió que editem aquí, i que són quatre consuetes

148 A l'Arxiu Històric de Cervera, el drama de la Passió es conserva en dos manuscrits, escrits per la mateixa mà: el Ms. A en mida folio (397 x 140 mm) conté les escenes de l'entrada a Jerusalem (230 versos) i el Consell contra Jesús (454 versos); i el Ms. B, en octau (198 x 136 mm), la Passió pròpiament dita (1.011 versos), el Davallament a l'Infern (128 versos), els Plants de Joan i Magdalena (128 versos) i el Davallament de la Creu (67 versos), com també dues llistes de repartiment pels anys 1534 i 1545. El text conservat és la reelaboració d'una Passió tradicional (documentada des del 1477), feta pels preveres cerverins Baltasar Sança i Pere Ponç, amb la incorporació de llargs passatges del *Passi en cobles* o *Istòria de la Passió* (1493) de Bernat Fenollar i Pere Martines. Hi ha una edició del Ms. A, feta per Duran / Duran (ed. 1984: 41-73, Ms. A). Per les edicions del Ms. B, vegeu Duran (ed. 1915: 246-290), Duran / Duran (ed. 1984: 77-138) i Miró (ed. 1996: 61-119). Cf. també Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 113, 119-122, 124-126, 128, 141; [1957b] 1994-1995, I: 148-149, 153; [1962-67] 1994-1995, I: 167), Massip (1987a: 260-262, 2007a: 154-157), Miró (ed. 1996: 38-41), Mas (2001: 19, 24-25, 27-28, 2002: 254-260) i Massip / Kovács (2012: 294-295).

149 Considerem que les consuetes de la Paràbola del Fill Pròdig pel fet de pertànyer a la predicació de Jesús es podrien incloure en el grup de peces de la seva vida pública. Romeu (1994-1995: 41) indica que conservem cinc textos d'aquest grup, que són els que edita Santandreu (2003) en el volum *Teatre sobre la vida adulta de Jesús (segle XVI)*. Considerem que les consuetes de la Paràbola del Fill Pròdig pel fet de pertànyer a la predicació de Jesús es podrien incloure en el grup de peces de la seva vida pública. Romeu (1994-1995: 41) indica que conservem cinc textos d'aquest grup, que són els que edita Santandreu (2003) en el volum *Teatre sobre la vida adulta de Jesús (segle XVI)*. En lloc de parlar de "vida pública", Pere Santandreu (ed. 2003: 13) opta per la denominació "vida adulta", argumentant que el retir al desert de Jesús és anterior al seu ministeri públic. És cert que Jesús inicia la seva predicació a Galilea després de les temptacions al desert. Abans, però, se situa la notícia que quan Jesús és batejat per Joan, l'Esperit Sant baixa sobre ell i se sent la veu del Pare: "Tu ets el meu Fill, el meu estimat; en tu m'he complagut". Aquest bateig és un acte públic de gran importància per l'Església, perquè segons el relat evangèlic és aquí on es manifesta que Jesús, a més de ser home entre els homes, és el Fill engendrat pel Pare, en la plenitud de l'Esperit Sant. A la llum de la teofania prèvia a les temptacions, els quaranta dies que Jesús passà dejunant al desert formen part de la seva missió pública, com també totes les altres vegades en què es retirà, des del seu retraïment arran de la decapitació del Baptista (Mt 14,13) fins a la pregària a l'Hort de Getsemaní (Mt 26,36-46; Mc 14,32-42; Lluc 22,39-46).

150 *Consueta de la Temptació feta en l'any 1597* (núm. 9, folis 27v-31v, 466 versos). Cf. Mas (2002: 264-265), Santandreu (2003: 41-68) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 262-263). Edició: Santandreu (2003: 173-206).

151 *Consueta de la Representació de la Tantació que fonch feta a Nostre Senyor Jesucrist, ara novament feta per lo Reverend Pera Fra Cardils, mestre en theologia*, (núm. 10, folis 32r-38r, 459 versos). Cf. Mas (1996: 98; 2001: 22, 31 i 2002: 264-265), Santandreu (2003: 25-41) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 262-3). Edicions: Llabrés (1905) i Santandreu (2003: 143-172).

152 *Consueta del fill pròdig* (núm. 13, folis 52r-54v, 320 versos). Cf. Mas (1996: 97 i 2002: 264-265), Kovács (2003 i 2005) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 277). Edicions: Cenoz / Huerta (1986), Kovács (2000).

153 *Consueta del fill pròdig* (núm. 14, folis 55r-60r, 591 versos). Cf. Mas (1996: 97-98 i 2002: 264-265), Kovács (2003; 2005) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 277). Edició: Kovács (2000).

154 *Consueta de la Samaritana* (núm. 15, folis 60v-61v, 204 versos). Cf. Mas (2001: 31), Mas (2002: 265), Santandreu (2003: 68-100), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 192). Edicions: Munar (1999) i Santandreu (2003: 207-221).

155 *Consueta de Llätzer* (núm. 17, folis 66r-68v, 266 versos). Cf. Mas (2001: 31), Santandreu (2001; 2003: 100-115) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 390). Edició: Santandreu (2003: 223-241).

156 *Consueta de Llätzer* (núm. 18, folis 69r-72v, 428 versos). Cf. Santandreu (2001; 2003: 116-137) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 390). Edicions: Cenoz / Huerta (1988) i Santandreu (2003: 243-278).

157 El text amb l'incipit "Ab gran raó, del sel lo sol / la terra cobria ab mortal dol" es conserva en un manuscrit sense signatura a l'Arxiu parroquial de Sant Lluç d'Ulldecona. Consta de 248 versos copiats en tres fulls solts, en format quart amb lletra de mitjan segle XVIII. Cf. Romeu ([1962-67] 1994-1995, I: 176-198, ed., id., 185-196). Una versió modernitzada del text es troba incorporada a la Passió d'Ulldecona de Jaume Vidal Alcover (1995: 138-147, vs. 2.753-3.001).

del Dijous Sant (núms. 19,¹⁵⁸ 27,¹⁵⁹ 38¹⁶⁰ i 42¹⁶¹), quatre consuetes del Divendres Sant (núms. 20,¹⁶² 28,¹⁶³ 39¹⁶⁴ i 43¹⁶⁵), tres Davallaments de la Creu¹⁶⁶ (núms. 21,¹⁶⁷ 41¹⁶⁸ i 49¹⁶⁹) i una consueteta de la Resurrecció (núm. 22¹⁷⁰).

del cicle nadalenc, un fragment del segle XV amb un diàleg entre Josep i Maria,¹⁷¹ un fragment d'una consueteta dels pastorells,¹⁷² el Misteri d'Herodes de la processó del Corpus de

158 *Consueteta del Ditiou Sant* (núm. 19, folis 73r-75r, 292 versos). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123-124), Mas (2002: 266, 268-269) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228).

159 *Consueteta del Ditiou Sant* (núm. 27, folis 103r-106v, 432 versos). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123 i 125), Mas (2002: 268, 270) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228; II: 111).

160 *Consueteta del Ditiou Sant* (núm. 38, folis 162r-167v, 653 versos). Cf. Romeu (1994-1995, I: 125-126), Mas (2002: 268-271) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228).

161 *Representació per lo Ditiou de Çena* (núm. 42, folis 177r-185v, 870 versos). Cf. Romeu (1994-1995, I: 123, 127), Mas (2002: 269, 272-273) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228; II: 17).

162 *Consueteta del Divendres Sant* (núm. 20, folis 75r-76r, 197 versos). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123-125; [1957c] 1994-1995, II: 47n), Mas (2002: 266, 271) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228).

163 *Consueteta del Divendres Sant* (núm. 28, folis 107r-109r, 239 versos). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123, 127), Mas (2001: 28 i 2002: 268-269) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228).

164 *Consueteta del Divendres Sant* (núm. 39, folis 168r-170v, 391 versos). Cf. Romeu (1994-1995, I: 126-127), Mas (2001: 29 i 2002: 268-271, 274) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228).

165 *Consueteta del Divendres Sant* (núm. 43, folis 186r-188v, 265 versos). Cf. Romeu (1994-1995, I: 123, 127), Mas (2002: 272-274) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228; II: 17).

166 No hem sabut identificar el Davallament en noves rimades que Parramon (1992: 229) inclou amb les sigles Dc: 6, An 0, 29: "Davallament, 93 vv. en total. Fragmentari. 4 vv. en llatí i parts cantades". Hi deu haver una equivocació, perquè l'entrada An 0, 29 a l'apartat d'anònims del "Repertori d'obres i autors" correspon a un poema amb l'incipit "Car sai que caminant", segons Parramon (1992: 274), editat per Jaume Massó i Torrents, "Dos poemes catalans del XIVè segle sobre la vida de la gent de mar", *Revue Hispanique*, 9 (1902), 241-457. Per la seva banda, l'entrada An 0, 29 remet a la sigla Ia: 2, que segons Parramon (1992: 235) correspon a una composició de *Vida marina* en 568 versos apariats de 6 síl·labes.

167 *Cobles del davallament de la creu que es fa cada any en la seu de Mallorca* (núm. 20bis = núm. 21, folis 76v-77v, 152 versos). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123; [1962-67] 1994-1995, I: 168), Llompart (1977: 68), Massip (1993, 1994), Mas (2002: 264, 266, 272), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 220) i Menzel Sansó (2010). El text d'aquesta consueteta coincideix amb el text que publica Enric Cabra Martorell (1993), signat pel prevere Bartomeu Vives i copiat en la primera meitat del segle XVII en un capbreu menorquí, localitzat per Amador Marí a l'Arxiu Parroquial de Santa Maria de Maó.

168 *Consueteta del Davallament* (núm. 41, folis 175r-176v, 238 versos). Cf. Romeu (1994-1995, I: 123), Mas (2001: 28 i 2002: 272) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 220).

169 *Representació del Davallament de la Creu* (núm. 49, folis 234r, 19 versos). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123).

170 *Consueteta de la Resurrecció* (núm. 22, folis 78r-80v, 340 versos). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123), Llompart (1977: 68-70; 1998), Mas (2002: 266), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 149) i Massip (2007: 131, 156n, 161n).

171 El 1920, Francesc Carreras Candi descobrí el manuscrit de 75 x 110 mm l'arxiu particular de la família Borrell, al Mas Mansoli de Sant Hilari Sacalm. (Cf. BITECA, MANID 2269). L'obra gairebé tota escrita en noves rimades heptasil·làbiques, consta de 76 versos i fou titulada pel seu descobridor i primer editor "Per fer la nativitat de Nostre Senyor". Els personatges que hi intervenen són –per ordre d'aparició– Josep, Maria, un àngel, el diable i uns pastors. A banda dels noms dels personatges, que encapçalen cada parlament, no hi ha cap altra indicació escènica. Cf. Carreras Candi (ed. 1921-1922: 211-212), Riquer (1964, III: 501), Cenoz (1977: 90-99 i ed. 1977: 350-354), Bohigas (1979: 24 i 1982: 334-335), Mas (2001: 30) i Vila (1990)

172 El text de 196 versos ocupa els folis 108v-110 del Ms. F-4879 de l'Arxiu del Regne de Mallorca. El còdex del segle XVI té unes dimensions de 230 x 170 mm, i fou copiat pel notari Onofre Ferragut. Cf. Obrador / Mas (1988: 202-211 i ed. 1988: 212-222) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 486, II: 17-18).

València,¹⁷³ set consuetes mallorquines, quatre de les quals del naixement de Jesús (núms. 1,¹⁷⁴ 2,¹⁷⁵ 6,¹⁷⁶ i 37¹⁷⁷), un fragment que anuncia la intervenció de cinc profetes, el Cèsar, quatre magnats, un algutzir, un acusant, la Sibil·la, Josep, Maria, un mosso, una mossa, un àngel, quatre pastors, un hostaler i una hostalera (núm. 5¹⁷⁸) i dues de l'adoració dels tres reis d'Orient (núms. 7¹⁷⁹ i 8¹⁸⁰), un fragment de diàleg entre l'emperador Octavià i quatre magnats,¹⁸¹ i dos textos de la Sibil·la i l'emperador,¹⁸²

del cicle veterotestamentari, el Misteri d'Adam i Eva de la processó del Corpus de València,¹⁸³ i sis consuetes mallorquines, que tracten el sacrifici d'Abram (núm. 26¹⁸⁴), Josep

173 El misteri del Rei d'Herodes, i dos misteris més, un sobre Adam i Eva i un altre sobre sant Cristòfol, ens han pervingut en un manuscrit no numerat de l'Arxiu Municipal de València. Es tracta d'un còdex del segle XVII que consta de 43 folis de paper i presenta unes dimensions de 150 x 215 mm.

174 *Consueta per la nit de Nadal* (núm. 1, folis 1r-6v, 739 versos). Cf. Massot (1962-1967: 64), Romeu ([1974] 1994-1995, I: 205-206), Cenoz (1977: 100-140), Romeu ([1984] 1994-1995, II: 145-146, nota 50), Huerta (1986: 43), Mas (1996: 94-96), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 486). Edicions: Llabrés (1915) i Cenoz (1977: 355-403).

175 *Consueta per la nit de Nadal* (núm. 2, folis 6v-8v, 271 versos + 6 versos de la *Consueta* núm. 1). Cf. Díaz-Plaja (1957: 24), Massot (1962-1967: 64), Cenoz (1977: 141-163), Romeu ([1984] 1994-1995, II: 145-146, nota 50), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 486). Edicions: Díaz-Plaja (1957: I-IV) i Cenoz (1977: 406-423). Hi ha una edició divulgativa d'aquesta peça, inclosa a la col·lecció "Les millors obres de la literatura catalana", a cura de Josep Massot i Muntaner (ed. 1983).

176 *Consueta de la nativitat de Jesucrist* (núm. 6, folis 18r-21v, 221 versos de la *Consueta* núm. 1 + 474 versos). Cf. Romeu ([1974] 1994-1995, I: 205-233), Cenoz (1977: 178-203), Huerta (1986: 42, 45-47), Obrador / Mas (1988: 206-209), Mas (2001: 31) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 486; II: 221-222). Edicions: Romeu ([1974] 1994-1995, I: 213-216, 218-222 [Edició parcial]) i Cenoz (1977: 426-454).

177 *Representació per la nit de Nadal* (núm. 37, folis 156r-161v, 873 versos). Cf. Cenoz (1977: 257-284), Huerta (1996), Romeu (1994-1995, II: 145-146, nota 50), Mas (1996: 94 i 96; 2001: 32) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 486). Edició: Cenoz (1977: 495-540).

178 *Consueta dels pastorells* (núm. 5, folis 17r-17v, 60 versos). Cf. Cenoz (1977: 164-177) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 17, 110-111, 221-222). Edició: Cenoz (1977: 424-425).

179 *Consueta dels tres reis d'Orient* (núm. 7, folis 22r-24v). Cf. Cenoz (1977: 204-232) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 143). Edició: Cenoz (1977: 455-474).

180 *Consueta dels tres reis d'Orient* (núm. 8, folis 25r-27r, 295 versos). Cf. Llompart (1977: 67), Cenoz (1977: 233-256) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 143). Edició: Cenoz (1977: 475-494).

181 El fragment de 46 versos es conserva a la Biblioteca de Catalunya, Ms. 3966. El còdex, donació d'Amadeu J. Soberanas (1993) i datat entre 1570-1579, té unes dimensions de 265 x 155 mm. Cf. Vila (ed. 1998: 152-155 i ed. 2001: 82-85). Vila (2001: 82) assenyala que el text "traeix uns models d'arrel medieval, en la línia de les consuetes mallorquines", però no arriba a detectar que a partir del vers 342, el text és gairebé idèntic a la primera consueta mallorquina de la Nativitat, editada per Llabrés (1915: 42).

182 El primer fragment comprèn 16 versos i es conserva al Ms. 101 (segle XV, prèviament 1-4-31, cf. BITECA: MANID 1074) de la Biblioteca Universitària de Barcelona. El còdex té una mida de 205 x 145 mm. Cf. Miquel i Rosell (1958-1969: 123-124), Massot (1962-1967: 86-87), Cenoz (1977: 67-73, ed. 1977: 338-339), Bohigas (1979: 23-24 i 1982: 334) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 222-224). Pel segon fragment, també del segle XV, vid. supra, notes 100 i 101.

183 El misteri d'Adam i Eva ocupa els folis 11-20 del còdex esmentat a la nota 153 i consta de 278 versos. Cf. Ruiz de Lihory (ed. [1903] 1987: 109-120), Corbató (ed. 1932: 99-112), Riquer (1964, III: 521), Huerta (1976: 26-44, ed. 1979: 101-118), Bohigas (1982: 344), Massip (2007a: 261-264, 274) i Sirera (ed. 2008: 213-222).

184 *Consueta del sacrifici de què Abram volia fer de son fill Isach* (núm. 26, folis 101r-102v, 218 versos). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123), Huerta (1976: 44-56), Llompart (1980: 103), Mas (2002: 267-268) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 363). Edició: Huerta (1976: 119-129).

i els seus germans (núm. 12¹⁸⁵), i les històries de Tobies (núm. 34¹⁸⁶), Judit i Holofernes (nº 47¹⁸⁷), Ester i el rei Assuer (núm. 35¹⁸⁸) i Susanna i els Vells (núm. 16¹⁸⁹);

del cicle hagiogràfic, hi ha el drama de santa Àgata;¹⁹⁰ el de sant Eudald,¹⁹¹ el de sant Cristòfol de la processó del Corpus de València;¹⁹² i nou consuetes mallorquines de tema hagiogràfic, una de les quals dedicada a sant Francesc (núm. 29¹⁹³), dues sobre sant Jordi (núms. 30¹⁹⁴ i 31¹⁹⁵), dues sobre sant Cristòfol (núms. 32¹⁹⁶ i 33¹⁹⁷), una sobre sant Mateu (núm. 44¹⁹⁸), una sobre els sants Crispí i Crispinià (núm. 45¹⁹⁹), una consuetà fragmentària sobre sant Pere (núm. 46²⁰⁰) i una sobre sant Pau (núm. 48²⁰¹);

185 *Consuetà de Josep* (núm. 12, folis 44r-51v, 730 versos). Cf. Huerta (1976: 56-65), Mas (2002: 265) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 373). Edició: Huerta (1976: 131-168).

186 *Consuetà de la història de Tobies* (núm. 34, folis 133r-137v, 591 versos). Cf. Riquer (1964, III: 521-522), Huerta (1976: 65-72) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 270). Edicions: Díaz-Plaja (1962: 93-125) i Huerta (1976: 169-199).

187 *Consuetà del rei Assuer* (núm. 35, folis 138r-146v, 822 versos). Cf. Díaz-Plaja (1953: 227-228), Huerta (1976: 80-87), Riquer (1964, III: 521-522), Mas (2001: 31), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 58-59) i Massip (2007: 255). Edicions: Díaz-Plaja (1953: 228-245) i Huerta (1976: 237-282).

188 *Representació de Judith* (núm. 47, folis 221r-229v, 830 versos). Cf. Huerta (1976: 72-80), Massip (2007: 255) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 376). Edició: Huerta (1976: 201-235).

189 *Consuetà de Susanna* (núm. 16, folis 62r-65v, 414 versos). Cf. Huerta (1976: 87-93), Mas (2001: 26 i 2002: 265) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 240-1). Edició: Huerta (1976: 283-305).

190 Vid. supra, nota 139.

191 La consuetà procedent de Sant Joan de les Abadesses fou descoberta i publicada per Nolasc del Molar el 1954. El manuscrit, avui perdut, d'unes mides de 111 x 310 mm, fou copiat el 1549, i el text conservat consta de 846 versos. Cf. Nolasc del Molar (ed. 1954), Romeu (ed. 1957, II: 67-120 i [1957c] 1994-1995, II: 35-46), Bohigas (1979: 27-28 i 1982: 343), Massip (2007a: 255) i Massip / Kovács 2012: 292).

192 El misteri de sant Cristòfol ocupa els folis 6-8bis del còdex esmentat a la nota 153, i consta de 5 versos. Cf. Ruiz de Lihory (ed. [1903] 1987: 109-120), Corbató (ed. 1932: 93-98), Romeu (ed. 1957, II: 25-33), Riquer (1964, III: 521), Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 26-28), Bohigas (1982: 343-344) i Sirera (ed. 2008: 231-235).

193 *Representació de la vida de sant Francesc* (núm. 29, folis 109v-115v, 676 versos). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 78-81), Mas (2001: 32) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 290-1). Edició: Romeu (ed. 1957, II: 121-158).

194 *Consuetà de sant Jordi cavaller* (núm. 30, folis 116r-119v, 398 versos). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 81-85), Riquer (1964, III: 521-522), Mas (2001: 31), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 372) i Massip (2007: 254, 255, 260). Edicions: Llabrés (1889-1890) i Romeu (ed. 1957, III: 5-32).

195 *Passió de sant Jordi* (núm. 31, folis 120r-124v, 498 versos). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 85-89), Mas (2001: 31), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 372) i Massip (2007: 255, 260). Edició: Romeu (ed. 1957, III: 33-64).

196 *Consuetà del gloriós sant Cristòfol* (núm. 32, folis 125r-127v, 261 versos). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 89-92), Riquer (1964, III: 521-522), Mas (2001: 31) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 212). Edició: Romeu (ed. 1957, III: 65-82).

197 *Consuetà del martiri de sant Cristòfol* (núm. 33, folis 128r-132v, 437 versos). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 92-95), Riquer (1964, III: 521-522) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 212). Edició: Romeu (ed. 1957, III: 83-115).

198 *Consuetà de la conversió i vida de sant Mateu* (núm. 44, folis 189r-197v, 730 versos). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 95-99), Riquer (1964, III: 521-522), Mas (2001: 32) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 433). Edició: Romeu (ed. 1957, III: 117-152).

199 *Consuetà de sant Crispí i sant Crispinià, germans, fills d'un rei sarraí* (núm. 45, folis 198r-208v, 764 versos). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 99-112), Riquer (1964, III: 521-522), Mas (2001: 31) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 211). Edició: Romeu (ed. 1957, III: 153-209).

200 *Representació de la vida de sant Pere* (núm. 46, folis 209r, 35 versos). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 112-113) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 28). Edició: Romeu (ed. 1957, III: 211-213).

201 *Representació de la conversió del benaventurat sant Pau* (núm. 48, folis 230r-233v, 365 versos). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 113-118), Mas (2001: 19, 32) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 22).

del cicle marià: tres representacions de tema assumpcionista,²⁰² i finalment,

tres consuetes mallorquines sense adscripció a cap cicle, de les quals una sobre la Mort personificada (núm. 36²⁰³), una altra sobre els set sagraments (núm. 40²⁰⁴), i una tercera sobre el Judici Final (núm. 11²⁰⁵).

L'estudi de les didascàlies ha posat de manifest la importància dels cants litúrgics en aquesta àmplia producció dramàtica. Dels 82 cants litúrgics recollits per Massip ([1987] 1988: 732-748), 44 pertanyen a 35 representacions catalanes. En canvi, dels 41 títols de cants profans (id., 749-752), un total de 32 pertanyen a 20 representacions en català.

El el teatre hagiogràfic occità, la Representació de santa Agnès del segle XIV (Jeanroy, ed. 1931) constitueix l'exemple més il·lustratiu de l'ús dramàtic de la lírica trobadoresca. La majoria de les peces referenciades en el repertori són *contrafacta* de composicions profanes en llengua vulgar, entre les quals hi figura l'alba de Guiraut de Bornell, "Reis glorios, verays lums e clardatz",²⁰⁶ la peça "Vein aura douza, que vens d'outra mar",²⁰⁷ possiblement segons "Altas undas" de Raimbaut de Vaqueiras, si bé es tracta d'una atribució controvertida (cf. Tavani 2008: 7), i l'estofa "Bel seiner Dieus, tu sias grasiz" (PC 461, 42c), documentada en el comiat al món "Pos de chanar mès pres talenz" de Guilhem de Peitieu (BdT 183.10, Henrard 1998: 484-505).²⁰⁸

En l'àmbit cultural català, en canvi, no hi ha constància de l'ús dramàtic de melodies trobadoresques en el cicle quaresmal o pasqual, hagiogràfic, nadalenc o veterotestamentari. Els *contrafacta* de lírica

202 El text més antic és el de la *Representació de l'Assumpció de Madona Sancta Maria* del Ms. 60 de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, copiat a mitjan segle XV. El manuscrit en paper té una mida de: 302 x 114 mm, i conté 675 versos (Cf. BITECA, MANID 1225). Per les referències bibliogràfiques, vegeu supra, nota 99. El segon és el *Misteri Assumpcionista* de la Catedral de València de finals del segle XIV o principis del segle XV (Cf. BITECA, MANID 1536). El còdex de vitel·la en octau, ara perdut, contenia el rol de Maria, i els primers versos de tots els intervinents, cosa que indueix Massip (1997b: 21) a pensar que l'actor que feia el paper de Maria era al mateix temps el consueta o director de l'espectacle. Segons Massip (1984: 119), fent una estimació de l'extensió total en proporció a la llargària del paper de la Verge (167 versos, més els 52 versos inicials de la resta de personatges), es devia tractar d'un drama d'uns 835 versos. Cf. Llorente (1889: 1006), Ruiz de Lihory (ed. [1903] 1987: 84-91), Merimée (1913), Julià Martínez (1961), Sanchis Guarner (1967-1968), Bohigas (1979: 21-25 i 1982: 330-333, 335-336), Meredith / Tailby (eds. 1983: 230-239, traducció anglesa del text), Alminyana i Vallés (1989: 296), Massip (1984: 118-148, 1999, 2002a, 2007a: 165-172), Mas (2001: 21) i Massip / Kovács (2012: 289). El manuscrit més antic que es conserva del drama assumpcionista d'Elx és una còpia del 1625, que a diferència de la còpia del 1709 no conté la notació musical. Per les referències bibliogràfiques sobre la Festa d'Elx remetem a Massip (1991 i 2002a). Per l'edició, vegeu Massip (ed. 1985, ed. 1986 i ed. 2002), com també la versió divulgativa recent de Massip / Gómez (ed. 2010).

203 *Representació de la Mort* (núm. 36, folis 147r-155v, 1175 versos). Cf. Romeu ([1957-58] 1994-1995, III: 17-95), Mas (1996: 99-101), Mas (2001: 19, 26, 31-32), Mas (2002: 272, 274), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 146-7), Massip / Kovács (2004: 70, 110, 119, 163, 169), Massip (2007: 257-9) i Kovács (2011b i 2012a). Edició: Romeu ([1957-58] 1994-1995, III: 45-94).

204 *Consueta molt saludable per nostres ànimes que conté los set sagraments* (núm. 40, folis 171r-174v, 406 versos). Cf. Mas (1993: 272-281; 1996: 101-103; 2001: 26, 28, 31-32 i 2002: 271-272) i Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 220). Edicions: Gili (1993) i Mas (1993: 281-296).

205 *Consueta del Juy* (núm. 11, folis 38ra-43v, 452 versos). Cf. Mas (1996: 101-102), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 376-7) i Massip (2007: 260). Edicions: Llabrés (1902) i Rovira / Vila (1992-1993).

206 Per l'edició remetem al Repertorio informatizzato dell'Antica Letteratura Trobadorica e Occitana (<http://www.rialto.unina.it/>), Rialto 262.64. Cf. també Di Girolamo 2009 i 2010.

207 La peça està inclosa amb la sigla PC 461,247a, a la base de dades de la Brigham Young University. (<http://troubadours.byu.edu/>).

208 Per l'edició remetem a Nicolò Pasero (ed.), *Guglielmo IX. Edizione critica*, Mucchi, Mòdena, 1973.

trobadoresca es concentren al teatre assumpcionista, amb algun testimoni puntual a la representació del Corpus de València.

En el cas del drama assumpcionista de Tarragona,²⁰⁹ 333 dels 675 versos corresponen a cants litúrgics, 200 versos no tenen cap so assignat, 60 versos s'interpreten a so de "rima", 66 versos d'interpreten al so d'una cançó profana del tema de la malmaridada i 16 versos s'executen com a contrafacta de la cançó d'origen trobadoresc "Oliver, bell oliver", tant de forma monòdica (vs. 337-340 i 347-350), com de forma polifònica (vs. 351-358).

En el drama assumpcionista de València, Massip ([1987] 1988: 748-752) inventaria cinc sons d'origen trobadoresc, dos dels quals han estat identificats per Martí de Riquer (1964: 513), en concret, el comiat-maldit del trobador mallorquí Bernat de Palaol (segle XIV), "Cercats d'uy may" (Rialc 126.1), i la cèlebre peça "Can vei la lauzeta mover" (BdT 70, 43) de Bernat de Ventadorn. Els tres restants són "Ab cants d'auzells", que és la melodia més emprada en tota la representació; "Pus amor vol qu'eu sia pacients", entonat per quatre personatges, i "Si cascun iorn me daz de vós" (Rialc 0.41), cantat per les donzelles que acompanyen la Mare de Déu.

Els *contrafacta* trobadorescos emprats en el teatre català antic es caracteritzen per seguir els seus models sense gaires modificacions. Tant en els casos en què podem acarar passatges sencers dels drames amb l'*incipit* del model trobadoresc, com en els casos en què només s'ha conservat un sol vers del text dramàtic, observem una coincidència en relació al nombre de síl·labes, a la distribució de tonicitats i, ocasionalment, també en relació a la rima.

Tal com hem esmentat més amunt, el teatre occità presenta amb la Representació de santa Agnès la mostra més il·lustrativa de l'ús dramàtic de la lírica trobadoresca. Tenint en compte que les didascàlies del teatre català antic sovint prescindeixen de la indicació de la tonada a seguir, creiem que la presència de melodies trobadoresques en aquestes obres podria haver estat més acusada del que es pot deduir dels exemples documentats. Com que la utilització de la lírica trobadoresca ens sembla especialment adequada en un context proper a la seva finalitat original, que és l'exaltació de la feminitat exemplar, considerem que en el teatre català antic els passatges corresponents a dones exemplars –la Mare de Déu, santes o protagonistes veterotestamentàries–, sense indicació de tonada, podrien haver estat interpretats fent servir melodies trobadoresques.

8. La cristologia de les consuetes mallorquines

Un element clau a l'hora de determinar l'especificitat de les consuetes mallorquines de la Passió és l'anàlisi de la figura de Crist, tal com fou presentada als espectadors que presenciaven la representació d'aquestes peces. En aquest apartat, ens proposem d'assenyalar, mitjançant l'anàlisi textual els trets principals que caracteritzen el protagonista de l'antic drama de la Passió balear.

Per arribar a esbossar el perfil cristològic prevalent a les consuetes mallorquines, ens fixem, en primer lloc, en la caracterització directa del personatge escènic, mitjançant la paraula i el gest. Després, tot aspirant a obtenir una visió encara més completa, centrem la nostra atenció en la caracterització indirecta, és a dir en la que deriva de la interacció de la figura de Crist amb la resta de personatges que apareixen en les consuetes mallorquines.

²⁰⁹ Per aquest drama assumpcionista i el de València, vid. supra notes 99 i 203.

L'estudi que ens proposem de dur a terme sobre la cristologia de les consuetes mallorquines de la Passió té un precedent en l'anàlisi de Guy Borgnet (1988) de l'esmentada *Petita Passió* de Benediktbeuren –com hem vist, també coneguda com a *Ludus breviter de Passione*–, que forma part del cèlebre recull dels *Carmina Burana*.²¹⁰ Aquest breu drama en llatí, transcrit entre la segona meitat i el final del segle XIII, es compon gairebé exclusivament de versets de la Vulgata, raó per la qual Karl Young (1933, I: 516) el considera mancat de qualsevol originalitat literària. Borgnet, en canvi, il·lustra que allò que a primer cop d'ull pot semblar un mer muntatge de relats de la Passió dels quatre evangelis, en realitat és obra de la mà d'un adaptador que fa una tria d'aquelles perícopes que li permeten mostrar com Crist domina la situació que el porta a la Creu amb l'autoritat que li confereix la seva naturalesa divina.²¹¹

En el *Ludus breviter* el tret més destacat és la sobirania com a manifestació de la divinitat de Crist. Les consuetes mallorquines, en canvi, conviden l'espectador a contemplar com Déu es revela als homes en la humanitat exemplar de Jesús de Natzaret. Això no tan sols s'observa en les consuetes que formen les quatre Passions, sinó també en les que pertanyen a la vida pública²¹² de Jesús, és a dir, les dues consuetes de la Temptació (núms. 9 i 10), la consuetes de la Samaritana (núm. 15) i les dues consuetes de Llätzer (núm. 17 i 18).

El personatge escènic de Jesús, tal com apareix a les consuetes mallorquines, es fonamenta, per un costat, en la tradició escripturística i eclesial i, per l'altre, en l'actualització d'aquest llegat en el si de la comunitat que l'acull i que li dona vida i continuïtat. Dit d'una altra manera, el protagonista d'aquestes peces es construeix, no tan sols a partir d'unes fonts d'origen divers (bíbliques, apòcrifes, homilètiques, litúrgiques, devocionals, iconogràfiques, etc.) i d'uns enunciats de magisteri, consensuats i transmesos al llarg de la història de l'Església, sinó que la caracterització del personatge escènic respon també a la realitat concreta de la comunitat cristiana implicada en l'escenificació d'aquest teatre.

Un moment escènic important a l'hora de definir el perfil cristològic de les consuetes mallorquines és la primera aparició de Jesús en cadascuna de les peces que aquí ens interessin. L'entrada en acció del personatge principal focalitza l'atenció dels assistents i és susceptible de complaure'ls en la mesura en què satisfà les expectatives que es deriven de la familiaritat del públic amb allò que s'escenifica.

Aquesta primera aparició del protagonista en escena va precedida, gairebé sempre, per la intervenció d'altres personatges, si bé, en alguns casos, és al personatge de Jesús a qui correspon pronunciar els primers versos de la peça. Quan hi ha altres personatges que intervenen abans del protagonista, aquells solen referir-se a certs trets que el caracteritzen, a més d'anticipar alguns detalls sobre el desenvolupament escènic. La prolepsis (avançament de la trama abans de la representació) és

210 Vid. supra, nota 84.

211 Borgnet (1988: 67-68) observa que a més de seleccionar aquells passatges dels relats evangèlics de la Passió que mostren Crist en la seva sobirania, l'adaptador elimina de les perícopes triades tot allò relacionat amb el sofriment i la humiliació. Així, per exemple, de l'escena de l'agonia i de la pregària de Jesús a l'Hort de Getsemaní, només reté la referència al traïdor que està a punt d'arribar ("ecce appropinquabit qui me tradet", Mt 26,46). L'adaptador també prescindeix del judici davant del Sanedrí, i fa que Crist es mantingui en silenci absolut al llarg de l'interrogatori de Pilat. Tampoc no hi ha ni burla, ni flagel·lació ni coronació d'espines, i tant el Camí del Calvari com la Crucifixió mostren com Jesús, en paraules de Borgnet (1988: 69) "s'avance dignement vers une mort qu'il a choisie et qui représente l'aboutissement de sa mission".

212 Sobre l'ús d'aquesta denominació, en lloc de la de "vida adulta", vid. supra nota 149.

una pràctica comuna en el teatre medieval, àmpliament documentada arreu d'Europa, i que va sovint a càrrec d'un personatge que rep el nom de "Pròleg".²¹³

Fixant-nos en la primera aparició escènica del protagonista ens preguntem: Com és el Jesús mallorquí? Com es presenta? Què diu d'ell mateix? Què diu als altres? Com es relaciona amb Déu, amb els homes i amb el món? – A partir d'aquestes preguntes, que reflecteixen la presència expectant del públic assistent, assagem una primera aproximació al personatge. Aquesta caracterització inicial serà completada més endavant amb allò que l'acció dramàtica i les altres figures escèniques hi aporten.

Partim de la hipòtesi que les peces que s'analitzen aquí giren a l'entorn del centre de la fe cristiana i pretenen il·lustrar qui és Jesús de Natzaret, què ha vingut a fer, què significa aquesta vinguda per l'home i què revela sobre Déu. A partir del que podem identificar com a temes candents que configuren l'epicentre d'aquest teatre, proposem la següent classificació de les paraules amb què el Jesús de les consuetes mallorquines es dona a conèixer: a) revelacions sobre la seva identitat, b) enunciats sobre la seva missió i c) afirmacions sobre la situació –passada i present– de l'home i la seva actitud envers Déu.

En aquest punt s'evidencia que la naturalesa del nostre objecte d'estudi ens obliga a passar la frontera de la filologia per fer unes incursions en els camps de la cristologia, la soteriologia, l'antropologia cristiana i l'escatologia, tot deixant-nos guiar pel concert de les veus autoritzades en aquestes disciplines. Val a dir que entenem la nostra tasca com a intent de penetrar de la lletra al significat; del text al sentit; de l'escenificació dramàtica al misteri de la fe.²¹⁴ És obvi que aquest pas només es pot assajar des d'un coneixement del rerefons teològic, eclesial i cultural de les peces que aquí s'estudien. Cal precisar, però, que tan sols tractem d'assenyalar les línies generals d'aquests aspectes. Un estudi més aprofundit hauria d'anar a càrrec dels especialistes en les matèries corresponents.

El nostre focus d'interès inicial són aquelles paraules amb què el Jesús escènic es dona a conèixer als espectadors. Els aspectes que identifiquem aquí ens permetran de començar a traçar el perfil cristològic predominant en les consuetes mallorquines. Tenint en compte que estem davant d'uns textos que reflecteixen un ús escènic a l'interior d'un edifici de culte,²¹⁵ el nostre objectiu és provar d'identificar la intenció pastoral que els inspira i els justifica.

213 Al manuscrit Llabrés, el personatge del Pròleg apareix a la *Consueta de Sant Francesc* (29: 1-64), a la *consueta del Gloriós Sant Jordi* (31: 1-31), a la *Representació de la Mort* (36: 1-40), a la segona *Consueta del Davallament* (41: 1-36), a la *Consueta de la Conversió y Vida de Sant Matheu* (44: 1-60) i a la *Representació de la Vida de Sant Pera* (46: 1-35). A la *Consueta del Gloriós Sant Christòfol*, en canvi, el rol del prologuista correspon al personatge de l'Autor (32: 1-55). Pel que fa al cant del pròleg de les pastorals basques, el seu origen es remunta com a mínim al segle XV, segons Henri Gavel, "A propos du chant du prologue dans les pastorales basques", *Revista internacional de los estudios vascos*, V, 4 (1911), 533-537.

214 A les notes de la seva traducció de l'obra de Romano Guardini, *Les darrerries. El més enllà de l'home*, Joan E. Jarque (2003: 25, nota 6) assenyalava: "Un dels drames de la mentalitat moderna és que es mou entre mots degradats, que han perdut el seu sentit original. Els conceptes, per tant, es troben com desemparats dels mots que els haurien d'identificar. [...] El mot «misteri» és un d'aquells que és més urgent de decapar de les significacions, no totes espúries, que estrañen el contingut conceptual que li dona la Revelació cristiana. Tant la Bíblia com la Teologia i la millor doctrina cristiana anomenen «misteri» la veritat divina revelada a l'home, davant la qual, com diu l'autor, «La nostra consciència no ha de tenir mai la impressió que el seu enteniment natural és coaccionat per l'autoritat divina a acceptar un absurd, sinó que és elevat a un sentit més alt de les coses.» Segons Karl Rahner ([1976] 1998: 29): "[...] misterio no equivale a una frase que carece de sentido para nosotros y que, por ello, no podemos hacer nuestra. Y si el horizonte de la existencia humana que funda y abarca todo conocer humano es de antemano un misterio (y es esto efectivamente), entonces el hombre tiene una afinidad de todo positiva –dada por lo menos mediante la gracia– con aquellos misterios cristianos que constituyen el contenido fundamental de la fe."

215 "Des del segle XV, a França els misteris es representaven preferentment fora del temple, adés a l'aire lliure, adés en locals tancats. Les consuetes mallorquines, en canvi, en llur majoria es representaven dins el temple mateix encara a la darrerria del

En primer lloc, convindria fixar-nos en el que el personatge revela sobre la seva identitat. Veiem que Jesús inicia la seva aparició escènica a la primera consueteta del Dijous Sant, adreçant-se als seus deixebles anomenant-los “mos fills” (19: 1). Considerem que aquesta interpel·lació, emprada amb freqüència al llarg de les peces que aquí estudiem (17: 77, 87; 19: 41, 175; 27: 151, 155, 209, 247, 339; 38: 1, 5, 416),²¹⁶ és d'especial interès perquè no es troba en els relats evangèlics en què s'inspiren els passatges en qüestió,²¹⁷ sinó que pertany a la tradició eclesial. Pel Jesús dels evangelis, els deixebles són els seus germans (Mt 12,49; Mc 3,34) i els seus amics (Jn 15,13-15). És significatiu que l'única vegada que els anomena “fills” (Jn 13,33), hi manca el possessiu. Així, la paraula adquireix un sentit genèric i no pròpiament de parentiu.²¹⁸ En les consuetes mallorquines, en canvi, l'ús de l'apel·latiu “mos fills” té una clara connotació trinitària: Déu, el Pare, i Jesús, el seu Fill unigènit, en la unitat de l'Esperit Sant són “d'una mateixa naturalesa” (*homoousious*), segons la definició del Concili de Nicea (325).²¹⁹

El Jesús mallorquí es pot dirigir als seus deixebles dient-los “mos fills”, perquè l'Església reconeix i confessa la inseparabilitat de Pare i Fill.²²⁰ Els espectadors tenen al davant el personatge escènic que evoca aquell que, segons el quart evangeli, digué: “Qui m'ha vist a mi ha vist el Pare” (Jn 14,9) i “Si m'heu conegut a mi, també coneixereu el meu Pare. I des d'ara, ja el coneixeu i l'heu vist” (Jn 14,7).²²¹

---

segle XVI.” (Romeu 1994-1995, II: 51-52). Les acotacions escèniques contenen múltiples referències a l'espai eclesial: “*És mester que [sant Joan] vinga de la sacrestia*” (10: rúbr. inicial), “*Ara és menester que Jesús vinga per la sglésia amunt*” (10: 58 rúbr.), “*L'algutzir encontre los vells en lo corredor*” (16: 312 rúbr.), “*Per recitar la present consueta, se farà un cadefal, gran quan porà, en la capella més el mig de la iglésia, algun tant enfora, y detrás d'ell se'n farà un altre junt an el mateix*” (11: rúbr. inicial), “*Ara faran fosque la iglesi tant com poran*” (11: 36 rúbr.), “*Los jueus ixen de la sglésia*” (17: 250 rúbr.), “*la Maria y Ioan partexen-se a Nicodemus y Iosep, y trobant-se en lo creuer dels bancs, anant devers Pilat, diuen a quatre veus*” (21: 84 rúbr.), “*Primer y haurà tres prophetas qui steran dins una capella*” (27: rúbr. inicial), “*Ara diu lo pare de l'endimoniat a Annà[s] qui stà pesetiant per là, devant la casa sancta, la qual sterà en el banch del bal·le*” (27: 36 rúbr.), “*Per representar la present consueta és menester quatre cadefals; asò és, dos a cade part de la església. Sia lo primer junt en lo banch del bal·le [...]*” (35: rúbr. inicial), “*Lo Ioan se parteix de la casa de Cayfàs, sercant la Maria, la qual l'à de trobar el cap dels banchs*” (38: 554 rúbr.), “*Ara romanga la Maria enmig del corredor per fer-se encontradissa amb lo Iesús*” (38: 588 rúbr.), “*Y diu la Maria, encontrant-se ab las tres donas qui steran an el corredor*” (39: 48 rúbr.),

216 A la quarta Consueteta del Dijous Sant, en canvi, Jesús es refereix als Dotze com a “Dexebles y apòstols meus” (42: 463), “Dexebles meus” (42: 105, 110, 140, 578, 588, 638, 698; cf. també: 38: 219, 344, 368), “Dexebles meus molt amats” (42: 458, 518, 553), “Dexebles molt amats” (42: 405) o, senzillament, “Dexebles” (42: 694). A la Consueteta de la Samaritana, Jesús anomena els deixebles “Apòstols meus” (15: 95, 171), seguint Ll 6,12: “Quan va ser de dia va cridar els seus deixebles, n'escollí dotze i els donà el nom d'apòstols.”

217 Les perícopes de referència inclouen l'anunci del compliment de les profecies (Ll 18,31 / 27: 151), els preparatius de la celebració del sopar pasqual i la tramesa dels deixebles a Jerusalem (Ll 22,8 / 19: 1; 27: 151, 155; 38: 1, 5), l'ablució (Jn 13,4 / 27: 209), l'anunci de la traïció (Mt 26,21, Mc 14,17; Jn 13,21 / 27: 247), la petició de vetllar durant la pregària a Getsemaní (Mt 26,38 i Mc 14,34 / 27: 339) i la reprimenda dels deixebles adormits (Mt 26,40 / 19: 175; 38: 416).

218 Fixem-nos que és també aquesta forma genèrica, sense l'adjectiu possessiu, amb què Jesús encoratja la dona hemorràgica després d'haver-la curat: “Filla, la teva fe t'ha salvat.” (Mt 9,22; Mc 5,34; Lc 8,48). Un altre exemple és el de la guarició del cec paralític al qual Jesús diu: “Fill, et són personats els pecats” (Mt 9,1; Mc 2,5). Veiem que aquí es tracta d'un ús genèric de la paraula “fill/a” perquè el mateix passatge a l'evangeli de Lluc (5,20) resa: “Home! els teus pecats et són perdonats”.

219 El Jesús escènic lloa aquell qui acull amb fe el misteri de la Trinitat: “Lo qui creurà en bon punt és nat / que en mi és la Trinitat / –Pare y Fill, Sant Spirit–, la qual és en mi tot unit.” (18: 379-382).

220 És aquesta unitat a què es refereix el Jesús mallorquí, quan abans de ressuscitar Llätzer dóna gràcies a Déu, anomenant-lo “Pare, Senyor, en mi unit” (18: 405).

221 “En la pregonesa de la persona de Jesús trobem Déu, el Pare, que se'ns dóna en la immediatesa de l'Esperit Sant, i –ensems a aquesta revelació i gràcia de Déu– trobem també la revelació del que és més humà i veritable en la nostra condició humana.” (Rovira Belloso 2005: 22).

Jesucrist i el Pare són u, tal com ho manifesta Tomàs quan posa els dits damunt dels estigmes del ressuscitat i exclama: “Senyor meu i Déu meu” (Jn 20,28).²²²

Per l'Església, Crist és l'inici de la nova humanitat, que té l'autorització d'adreçar-se a Déu com a “*Abba, Pare*” (Rm 8,15; Ga 4,6). Aquest tractament de confiança és possible perquè, en llenguatge paulí, “tots els qui són portats per l'Esperit de Déu són, efectivament, fills de Déu” (Rm 8,14).²²³ El fet de posar, de manera sistemàtica, l'expressió extrabíblica “mos fills” en boca del Jesús escènic sembla reflectir la voluntat de subratllar la gràcia de la condició filial,²²⁴ establerta entre Déu i els homes en Jesucrist, que l'Església reconeix com a “nou Adam” (Rm 5,12-21; 1 Cor 15,21-22.45).

El Jesús mallorquí, revelat a l'escena del bateig com a Fill de Déu,²²⁵ s'adreça als seus deixebles com a fills, i els ensenya la profunditat i l'amplitud d'aquesta filiació, fent-los partíceps de la seva vida, mort i resurrecció. El fet que el Jesús dels evangelis es defineix sobretot per la seva relació amb Déu Pare²²⁶ queda àmpliament recollit en les consuetes mallorquines.

Així, el Jesús escènic, retirat al desert invoca Déu amb les paraules: “O, Pare meu omnipotent” (10: 261).²²⁷ Quan pren comiat de la seva mare, en una escena no recollida en les escriptures canòniques, li anuncia: “Mare mia, vós no dupteu / que d'equest modo se deu fer / y puis a mon Pare és plasant, / io li vull ser obedient” (38: 139-142). Durant el sopar pasqual, Jesús beneix la taula, el pa, el vi, i

222 A la llum de les paraules de Tomàs s'entén perquè els personatges a les consuetes mallorquines es poden adreçar a Jesús com a “Déu”. Se'n troben exemples en els rols de Pere (38: 233, 42: 868, “mon Déu y Senyor”; 38: 453, “mon Déu y Creador”; 42: 577, “mon Déu y mon Senyor”; 42: 855, “ver Déu infinit”), l'Àngel (27: 359, “O Rey, Jesús, Déu, Redemptor”), Joan (42: 126, “Senyor, y Déu infinit”), Magdalena (42: 361, “Déu, tot ple de caritat”) i Maria (42: 385, “O, Déu meu y Creador”; 42: 389, “mon Déu increat”).

223 Darrera de l'expressió “mos fills” del Jesús escènic, també hi ressona la setena benaurança: “Feliços els pacificadors, perquè seran anomenats fills de Déu.” (Mt 5,9).

224 És el que el teòleg luterà Helmut Thielicke (1981: 117) anomena la “filiació emancipada” (“mündige Kindschaft”). Benet XVI n'aclareix el sentit de la manera següent: “La filiació divina és el mateix que el seguiment del Crist. Així la paraula del Déu Pare és una crida a nosaltres: a viure com a «fills», com a fills i filles. «Tot allò que és meu, és teu», diu Jesús en la seva pregària sacerdotal al Pare [Jn 17,10], són les mateixes paraules que digué el pare de la paràbola del fill pròdig al fill major [Lc 15,31]. La paraula «Pare» ens invita a viure des d'aquesta consciència. [...] Així queda clar que ser fill no vol dir dependència, sinó relació d'amor, relació que dóna suport, sentit i grandesa a l'existència de l'home.” (Ratzinger 2007: 132). Que la imatge bíblica de la relació filial és susceptible de ser malentesa i tergiversada per una lectura que prescindeix del sentit evangèlic, ho demostren les paraules de Mondzain (2003: 114): “Écouter, obéir, aimer, haïr, faire confiance, avoir peur, faire tout cela même sans comprendre, tel est le programme pédagogique qui doit ramener tous les petits enfants à la maison du père.” (“Escoltar, obeir, odiar, fer confiança, tenir por, fer tot allò fins i tot sense comprendre, aquest és el programa pedagògic que ha de portar tots els fillets a la casa del pare.”)

225 El baptisme de Jesús apareix a la segona de les dues Consuetes de la Temptació, contingudes al manuscrit Llabrés. Referit al moment culminant de la teofania s'especifica: “*És menester que Déu lo Pare stiga a un cadefal ab sos àngels, los que el voldrà, y trameta una coloma, feta ab un artifici, que vinga sobre lo cap de Jesús, com se ferà lo baptisme; y dirà Déu lo Pare ab to de veni creator: «Aquest és lo meu fill amat, / ab lo qual jo'm só alegrat; / obeïu a son manament / per a viure eternalment.»*” (10: 85-88).

226 “[...] en Jesús és decisiva la seva relació amb el Pare. Més ben dit: Jesucrist és relació al Pare. [...] Després d'haver dit: «Creieu-me, jo estic en el Pare i el Pare està en mi», afegeix «Així el món sabrà que jo estimo el Pare i que faig el que el Pare m'ha manat» (Jn 14,31). El que realment ens dóna Jesús alhora com a testament i com a manament és la relació d'amor envers el seu Pare. És a través d'aquesta relació, més ben dit, és «en» aquesta relació que Jesús està en el Pare i el Pare en Jesús.” (Rovira Belloso 2005: 330).

227 Els evangelis no recullen les paraules de la pregària al desert. Es limiten a relatar que Jesús hi passà quaranta dies en dejuni, temptat pel diable (Mt 4,1-11; Mc 1,12-13; Llc 4,1-13) i servit per uns àngels (Mt 4,11; Mc 1,13).

novament la taula, iniciant cadascuna de les benediccions amb l'expressió: “En nom del Pare infinit” (38: 189, 244, 250, 328).²²⁸

Abans de la pregària a Getsemaní, adverteix els seus deixebles, dient “Stau un poch, io pregaré / lo meu Pare per vòstron bé” (19: 152) o “apartar-mé per pregar / mon Pare celestial” (42: 601-602).²²⁹ A l'hora de l'aflicció a l'Hort de les Oliveres, s'adreça a Déu, anomenant-lo “Pare, Senyor omnipotent” (19: 157), “Pare etern” (27: 338), “Aternal Pare y Senyor” (27: 343), “O mon Pare” (38: 356), “Eternal Pare, immens Déu” (38: 364), “O Pare celestial” (42: 603), “Pare, Senyor” (42: 621), “Clementíssim Pare meu” (42: 633), “Pare, Déu eternal” (42: 643) o, senzillament, “Pare” (27: 245, 351; 38: 346, 372; 42: 637).²³⁰

Quan Pilat li demana de pronunciar-se sobre les acusacions formulades contra ell, Jesús respon des de la consciència de ser l'instrument de la voluntat de Déu Pare: “de mi se à de fer / segons del Pare lo voler” (20: 103-104).²³¹ Així mateix, efectua la curació del paralític amb una invocació: “En nom del Pare infinit, / lo teu mal sia prest guarit” (18: 25-26)²³² i quan cura el mut endimoniat, diu que ho fa “en nom del Pare eternal” (27: 61).²³³ A la primera consuetada de la Temptació, Satanàs diu de Jesús que “En nom del Pare increat, / tenint ten gran potestat, / fa de aygua tornar vi” (9: 219-221), al·ludint al miracle obrat durant les noces de Canà (Jn 2,1-12).²³⁴ Tots aquests fets extraordinaris, com també la resurrecció de Llätzer, s'inscriuen en el context de la manifestació de la glòria de Déu Pare. El Jesús de les consuetes mallorquines ho expressa dient: “l'infirmitat / en què Lätzer stà posat / no serà ara per la mort / [...] / ans serà per glorificar / Déu, mon Pare, qui·m fa obrar” (17: 43-44).²³⁵

Des de la creu estant, el Jesús de la tercera consuetada del Divendres Sant –en concordança amb el Jesús dels evangelis– intercedeix pels seus botxins quan demana: “O mon Pare, vull vos pregar / vullau

228 Els sinòptics esmenten la benedicció (Mt 26,26, Mc 14,22) i l'acció de gràcies (Llc 22,19) durant l'últim sopar sense reproduir-ne les paraules.

229 En canvi, el text evangèlic corresponent no conté la referència al Pare. (“Seieu aquí mentre jo prego”, Mc 14,32; “Seieu aquí mentre vaig allà a pregar”, Mt 26,36).

230 Les perícopes de referència són: “Abba, Pare, tot t'és possible, aparta de mi aquesta copa.” (Mc 14,36); “Pare meu, si és possible, que aquesta copa s'allunyi de mi” (Mt 26,36); “Pare, si ho vols, aparta de mi aquesta copa” (Llc 22,41) i “Què he de dir? Pare, salva'm d'aquesta hora?” (Jn 12,27).

231 A la perícopa corresponent, Jesús, preguntat per Pilat si és el rei dels jueus, es limita a respondre: “Tu ho dius.” (Mt 27,11, Mc 15,2, Llc 23,3 i Jn 18,37). La referència a la vinguda del Crist per dur a terme la voluntat del Pare es troba, entre d'altres, a l'epístola als hebreus: “Aleshores he dit: Heus aquí que vinc –com està escrit de mi en el volum del llibre– a fer, o Déu, la vostra voluntat.” (He 10,7).

232 Santandreu (2003: 116, nota 102) assenyala que els versos 1-32 de la segona *Consuetada de Llätzer*, que contenen l'episodi de la curació “poden correspondre a diversos passatges bíblics (Mt 4,23-24; 8-9 o Jn 5,1-9). En el cas que es correspongués amb el passatge bíblic de sant Joan, aleshores a la consuetada hi hauria una barreja de llocs bíblics, perquè en l'evangeli Jesús caldria que es trobés a Jerusalem per guarir el paralític, mentre que en la consuetada mallorquina el vers 332 deixa clar que el fill de Déu és fora de la Judea, lluny, per tant, de Jerusalem.”

233 Aquesta referència a Déu Pare manca als relats evangèlics corresponents (Mt 17,14-20; Mc 9,14-29 i Llc 9,37-43).

234 L'evangelista no relata que Jesús hagi obrat el miracle “en nom del Pare increat”, però sí que diu que amb aquest primer miracle a Canà de Galilea “manifestà la seva glòria, i els seus deixebles van creure en ell” (Jn 2,11).

235 Aquí la consuetada parafraseja la perícopa corresponent: “Aquesta malaltia no és mortal, sinó que és per a glòria de Déu, perquè el Fill de Déu sigui glorificat a causa d'ella”. (Jn 11,4).

a esta gent perdonar, / e bé que lur peccat és gran / però no saben lo que fan” (39: 324-327),²³⁶ i abans d’expirar, diu “O mon Pare, Déu infinit, / a vós coman mon sperit!” (39: 346-347).²³⁷

Un altre tret característic del Jesús mallorquí és el vincle d’amistat que el lliga amb els seus deixebles, com ho testimonia en particular el quart evangeli.²³⁸ Aquest tracte amical el trobem, per exemple, a l’inici de la Consueta de la Samaritana (“Amichs, jo só molt fadigat / del gran camí qu’é caminat”, 15: 1-2),²³⁹ a la segona Consueta de Llàtzer (“Amichs, jo’s vull denunciar, / com en Judea vull tornar”, 18: 333-334),²⁴⁰ o a la segona consuetes del Dijous Sant (“Pere y Ioan, y vós amich / a vosaltres tots vós ó dich: / Aneu-vos-na a la ciutat!”), 27: 161-163;²⁴¹ “Amich Ioan, no stigas trist”, 27: 267²⁴²).

De fet, però, Jesús no limita aquesta amistat al cercle dels deixebles, sinó que l’estén a les persones que li vénen a l’encontre.²⁴³ Així, per exemple, Jesús respon a la samaritana i al seu home, dient: “Amichs, tots quants en mi creureu / obeyreu lo Pare meu” (15: 146-147) i més endavant, després d’haver-los tornat a dir “Amichs” (15: 159), els tracta de “Germans” (15: 167).²⁴⁴ Quan el cec l’implora, li diu: “Amich, què vols que jo façe?” (15: 191).²⁴⁵ L’hostaler del lloc on Jesús celebra el sopar pasqual és saludat com a “onrat amic” (19: 59), i a Getsemaní, el traïdor és interpel·lat amb les paraules: “Amich Iudas, què vas a cercar?” (38: 420).²⁴⁶

Recapitulant el que hem vist fins ara, constatem que de les paraules del Jesús mallorquí es poden deduir tres característiques principals que defineixen el personatge: en primer lloc, destaca la seva condició de Pare, d’acord amb la fe de l’Església en el Déu trinitari; en segon lloc, es posa en relleu la seva consciència de ser el Fill de Déu, com ho testimonien les Escriptures; i en tercer lloc, pren importància la seva relació amical i fraternal no tan sols amb els deixebles, sinó també amb les

236 La referència al Pare també la trobem al text evangèlic: “Jesús deia: «Pare, perdona’ls, que no saben el que fan.»” (Llc 23,34).

237 Aquí, la consuetes s’inspira en la perícopa de l’evangeli de Lluc: “Jesús va cridar amb tota la força: «Pare, confio el meu alè a les teves mans.»” (Llc 15,46). La primera i la quarta consuetes del Divendres Sant no contenen aquest passatge, ja que resolen l’escena de la crucifixió substituint l’actor per “un Crist”, és a dir per la imatge del Crist crucificat (cf. 20: 161 rúbr. i 43: 265 rúbr.). La segona consuetes del Divendres Sant, transmesa fragmentàriament, tampoc no conté aquest passatge, perquè la còpia s’estronca durant l’interrogatori davant de Pilat. Tenint en compte la coincidència dels últims deu versos copiats amb la consuetes 39, podria haver estat previst un desenvolupament paral·lel d’ambdues consuetes.

238 Segons aquest evangeli, Jesús digué als deixebles: “Ningú no té un amor més gran que aquest de donar la pròpia vida pels seus amics. Vosaltres sou els meus amics, si feu el que us mando. Ja no us dic servents, perquè el servent no sap allò que fa el seu amo; a vosaltres us he dit amics, perquè totes les coses que he sentit del meu Pare, us les he fetes saber.” (Jn 15,13-15).

239 El relat evangèlic no transmet les paraules adreçades als deixebles, sinó que es limita a dir: “Jesús, doncs, fatigat del camí, seia bonament a la vora del camí.” (Jn 4,6).

240 A la perícopa corresponent, en canvi, llegim: “Després [Jesús] diu als deixebles: «Tornem a Judea.»” (Jn 11,7).

241 En cap dels relats evangèlics corresponents, Jesús utilitza la paraula “amics” a l’hora d’enviar els deixebles a fer els preparatius pel sopar pasqual (Mt 26,17; Mc 14,13; Llc 22,7).

242 El text evangèlic resa: “Un dels deixebles, el qui Jesús estimava, era a taula, reclinat sobre el si de Jesús”, i en el diàleg següent no apareix la paraula “amic” (Jn 13,23-36).

243 En aquest context, convé recordar que una de les acusacions contra Jesús va ser la de ser “amic de publicans i pecadors” (Llc 7,35; Mt 11,19).

244 En el quart evangeli –l’únic que conté l’episodi de la samaritana–, la dona apareix sola, i és adreçada per Jesús sense cap qualificatiu. (Jn 4,1-42).

245 El passatge evangèlic corresponent és: “[...] Jesús li adreça la paraula: «Què vols que et faci?»” (Mc 10,51).

246 La perícopa de referència resa, seguint el text de la Vulgata: “dixitque illi Iesus amice ad quod venisti” (Mt 26,50). Els monjos de Montserrat tradueixen el passatge per: “Jesús li va dir: «Company, estigues pel que has vingut!»”, i comenten aquesta traducció, dient: “Altres tradueixen: *Per quina cosa has vingut!* Jesús diu a Judes que sap prou bé què significa el seu bes.”

persones que s'hi adrecen o bé des de la fe, com en el cas del cec o de la parella samaritana, o bé des de la desconfiança, com en el cas de Judes.

Després d'haver resseguit el que el Jesús escènic revela sobre la seva identitat –Pare, Fill de Déu, amic i germà dels homes–, centrem-nos ara en els enunciats que fa sobre la seva missió. En primer lloc, constatem que el Jesús de les consuetes mallorquines –en consonància amb els evangelis– expressa la seva consciència d'haver estat enviat²⁴⁷ per Déu Pare per redimir i salvar la humanitat,²⁴⁸ tal com ha estat profetitzat.²⁴⁹ Veiem que aquesta és la idea central amb què el personatge es presenta, per exemple, en la seva primera aparició escènica a la segona Consueta de la Temptació: “Puis per redimir lo peccat / Déu eternal me ànviat, / cossa convenient serà / faça lo que manat me ha. / O, quin camí tant treballós / tant ple de sospirs y de plors, / que entre ls hòmens he de passar / per lo linatge humà salvar.” (10: 59-66).²⁵⁰ La promesa de la salvació també la trobem a la Consueta de la Samaritana, quan Jesús diu: “Vinch el món per dar salvament!” (15: 82).²⁵¹ A la segona Consueta de Llätzer, llegim el missatge anunciador de l'al·liberament: “[...] só tremès per lo rescat / y per donar-vos sanitat” (18: 19-20). I encara en la pregària a l'Hort de Getsemaní, Jesús, reconfortat per l'àngel, expressa el seu compromís amb la humanitat: “De bon cor vull io morir / y paradís a tots obrir” (19: 173-174).

La referència més detallada al compliment de les profecies està inclosa a la Consueta de la Samaritana, on Jesús s'adreça als Dotze, dient: “Apòstols meus, jo u[s] diré / lo que tots tems selat vos é: / que tots nosaltres anirem / en Hierusalem pujarem. / E aqui serà acabat / tot lo qu'està prophetitzat: / traït seré, y escarnit, / en la care m'escupiran / tots los jueus en gran scarn. / E quan tot asò fet auran / e greu mor ma condemnaran; / el terç [jorn] resuscitaré.” (15: 171-182).²⁵²

A banda de presentar-se com a enviat de Déu, que compleix la missió redemptora, el Jesús escènic anuncia que ha vingut a proclamar el missatge evangèlic: “Jo an tinch de humiliar / y lo avangeli predicar.” (10: 75-76).²⁵³ A la Consueta de la Samaritana, diu que vol donar “bons ensenyaments”

247 Segons el quart evangeli, “Jesús els respongué: «La meva doctrina no és pas meva, sinó del qui m'ha enviat. [...]»” (Jn 7,16); “Jesús els digué: «[...] jo he sortit de Déu i d'ell he vingut; no és pel meu compte que he vingut, sinó que ell m'ha enviat. [...]»” (Jn 8,42) i “Jesús els diu: «El meu aliment és que faci la voluntat del qui m'ha enviat i que dugui a terme la seva obra.»” (Jn 4,34).

248 Així llegim, per exemple, que Jesús digué: “[...] el Fill de l'home ha vingut no pas a ser servit, sinó a servir i a donar la vida en rescat per una multitud” (Mc 10,45; cf. també Mt 20,28) i “[...] això és la meva sang de l'aliança, que serà vessada per una multitud en remissió dels pecats” (Mt 26,28).

249 Segons l'evangeli de Lluc (22,37), Jesús al·ludeix a la figura del Servent de Déu, profetitzat per Isaïes (53,13), dient: “Perquè us asseguro que s'ha de complir en mi allò que està escrit: Fou comptat entre malfactors; ja que la meva missió arriba al seu terme.”

250 Segons Mc 8,31 i Lluc 9,22, en canvi, Jesús anuncia la seva Passió en un llenguatge més sobri, dient: “Cal que el Fill de l'home pateixi molt.”

251 En aquestes paraules del Jesús escènic queda reflectit el reconeixement dels samaritans que testimonien: “[...] sabem que aquest és veritablement el Salvador del món” (Jn 4,42).

252 En canvi, el passatge evangèlic de referència d'aquests versos no relaciona l'anunci de la passió amb les profecies: “Mireu, ara pugem a Jerusalem, i el Fill de l'home serà posat a les mans dels grans sacerdots i dels escribes; el condemnaran a mort, i el posaran a les mans dels estrangers, i l'escarniran, li escopiran, l'assotaran i el mataran, i al cap de tres dies ressuscitarà” (Mc 10,33-34).

253 Cf. “Jesús anà a la Galilea proclamant l'evangeli de Déu, i deia: «S'ha complert el temps, i és a prop el Regne de Déu; convertiu-vos i creieu en el missatge joiós»” (Mc 1,14-15).

(15: 64) i ensenyar la seva “doctrina” (15: 162). I davant dels deixebles, Jesús es mostra com a “Mestre vertader” (19: 15),²⁵⁴ que els il·lustra amb la seva pròpia vida la virtut de la humilitat²⁵⁵ (19: 42 i 47).

Analizant en el missatge que porta el Jesús mallorquí, podem distingir, d’una banda, les seves afirmacions sobre la situació –passada i present– de l’home i la seva actitud envers Déu i, de l’altra, els seus ensenyaments sobre la voluntat divina i la relació de Déu amb la creació.

El Jesús de les consuetes mallorquines actua des de la voluntat de restablir la comunió primigènia entre Déu i els homes. Així ho expressa, per exemple, a la pregària d’acció de gràcies que precedeix la resurrecció de Llätzer: “Pare etern, grà[c]ias fas / a tu, [qui sempre oït me às]. / Sé que [sempre] me [ous y veus]; / mas [vull creguen estos jueus] / que [tu ets lo qui m’as tramès] / per salvar lo qui perdut és.” (17: 153-158). Tot assenyalant la manca de fe com a causa de la separació de l’home i el Creador,²⁵⁶ el Jesús escènic és portador de la bona nova que Déu, mogut pel seu amor sobirà, acull l’home que respon confiadament a la promesa de la nova aliança.

Les consuetes il·lustren les dues opcions possibles davant d’aquesta interpel·lació salvífica: per una banda, hi ha els personatges que reconeixen amb senzillesa i gratitud que Jesús és el redemptor i, per l’altra, hi ha els qui no creuen en la seva paraula i el rebutgen en lloc d’acollir-lo.

En el primer grup, hi ha el cec que Jesús guareix a la consuetada de la Samaritana, dient: “Obre tu los ulls y veuràs; / per la gran fe que tu fet às / saràs absolt de ton peccat / e de quest afany desliurat” (15: 193-196) i el pare de l’endimoniat que diu del seu fill: “Io tinch fiança que gorrà / [...] / Lo natzareu li pot ajudar! / [...] / Per cert io crech lo pot guarir. / En exa fe io vull morir!” (27: 42, 44, 49-50). També hi ha Marta, la germana de Llätzer, que respon: “verament confessa jo / que sou Cristo, fill de Déu viu” (17: 121-122), quan Jesús li diu: “Jo só la resus[rre]chtió, / vida, y qui en mi [creurà] / de eterna mort no morrà. / Jo li daré salvaci[ó]” (17: 115-118).

A les consuetes de la Passió, destaca Pere, que es declara disposat a morir per Jesús (19: 73-74, 27: 240; 38: 231-234 i 42: 565-567; Mt 26,35 i Mc 14,31), després el nega tres vegades (19: 245-248, 38: 553-554, 42: 846-850; cf. Mt 26,74, Mc 14,71 i Llc 22,60), però que, penedit, no deixa de confiar en el Pare misericordiós (20: 21-28, 21: 41-44 i 41: 83-86; Mt 26,75, Mc 14,72 i Llc 22, 61-62), a diferència de Judes que, desesperat per la seva culpa, es treu la vida (20: 47-54 i 39: 45-46; cf. Mt 26,6, Ac 1,18-19).

D’entre els jueus que apareixen en les consuetes mallorquines, hi ha aquells que, reconeixent en Jesús el Messies anunciat a l’Antic Testament, es fan batejar (10: 13-58) i el defensen, com els membres del Sanedrí o Gran Consell jueu, Josep d’Arimatea i Nicodem (17: 169-170 i 183-186, 19: 127-138, 27: 116-146; Jn 3,2 i Jn 19,39), i aquells que se n’escandalitzen, acusant-lo de fals profeta (19: 255), fill del

254 Segons els sinòptics, Jesús parlà d’ell mateix com a “Mestre” (Mt 26,18, Mc 14,14 i Llc 22,11).

255 Cal diferenciar el sentit evangèlic de la paraula “humilitat” del seu ús, a voltes distorsionat, en el llenguatge corrent: “El mateix mot d’humilitat evoca actualment una certa actitud i sovint un complex, les components psicològiques del qual serien la modèstia, la credulitat, la manca de confiança en si mateix, la desvaloració de les pròpies accions, la propensió a sobrevalorar els altres..., en fi, un conjunt de connotacions més o menys ambigües. I escorcollant un xic més, encara trobo aspectes clarament negatius: unes ressonàncies d’afectació exterior que pot encobrir un fariseisme, un centrament refinat sobre si mateix i una manca d’interès i de coratge envers els altres... Per a sant Benet, en canvi, la humilitat té un contingut molt diferent, profundament evangèlic. Tanmateix, convé tenir presents les ressonàncies negatives que acabem d’evocar a fi que no ens bloquegin per a una comprensió viscuda i creadora d’aquest punt fonamental.” (*Regla de Sant Benet amb glosses per a una relectura de la Regla benedictina per l’abat Cassià M. Just*, Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 2007).

256 “Pare, Senyor, en mi unit, / gràsias fas, com às oït. / Tostemps só cert que ous a mi; / mes, are us dich cridant axí: / per tot lo poble qui así és / que puga dir tu m’as tremès, / lo qual vuy viu en gran peccat / per la lur incredulitat” (18: 409-412)

diable (27: 79), trencador de la llei (19: 211), seductor (19: 215), traïdor (19: 194, 19: 221b i 27: 394), blasfem (19: 231), malvat (27: 110, 38: 15, 42: 71, 43: 113, 173 i 262) i malfactor (43: 114).

A les consuetes mallorquines, una de les acusacions més importants del Sanedrí, presidit pel gran sacerdot, és la suposada apropiació indeguda del nom de Déu per part de Jesús. Així, a la primera Consueta del Dijous Sant, Caifàs l'interroga, preguntant: "Digas, samarità malvat, / lo sant disapte as trencat, / lo poble vols tot pervertir / y Déu te fas per aquell dir?" (19: 249-252), i a la segona Consueta del Dijous Sant, Annàs s'escandalitza, dient: "És vingut lo nazareu / y a'l curat com si fos Déu. / An-lo adorat davant de mi." (27: 95-96).²⁵⁷ A la tercera Consueta del Dijous Sant, Benjamí l'acusa: "Entenent dóna que Déu és / els simples qui no saben res!" (38: 19-20) A les fonts evangèliques, en canvi, l'acusació formulada contra Jesús és la de blasfemar pel fet de pretendre ser el "Messies" i el "Fill de Déu". (Mt 26, 63-65; Mc 14, 61-63).

El missatge del personatge de Jesús en les consuetes mallorquines revela la voluntat de Déu sobre la resurrecció i la glorificació del seu Fill unigènit: "Sapiau cert, en veritat / que 'prés de ser resucitat / lo Fill de l'hom se'n puiairà; / el dret costat de Déu seurà, / del seu Pare celestial / y iudicant lo bé y mal." (28: 104-109) i "Si io u dich, sert, no me'n creureu, / però io us dich a tots arreu / que veureu, sert, en veritat, / el Fill de la Verge asentat / en los núvols del més alt çel, / a la mà dreita de aquell / qui as Pare celestial, / de la virtut Déu eternal." (38: 518- 525).

9. La Representació de la Resurrecció (núm. 22)²⁵⁸

La Representació de la Resurrecció es pot considerar un exemple paradigmàtic de la manera solemne i festiva en què l'antiga dramaturgia mallorquina posa en escena els grans temes de la fe cristiana. Allò que preval en aquest teatre insular és el caràcter commemoratiu i laudatori d'una dramaturgia que mostra i celebra els esdeveniments principals de la història de l'Església i els fonaments de l'esperança de la comunitat de batejats, completant i enriquint els motius canònics amb els episodis transmesos per la tradició i pels textos apòcrifs. És un teatre que, tot defugint els extrems de la disquisició teolò-

257 La naturalesa divina de Jesús és objecte del diàleg entre Annàs i el Pare del mut endimoniat: «"PARE: Lo natzareu li pot ajudar." / ANNÀS: "Com? És ell Déu?" / PARE: "Així u è 'ntès."» (27: 44-45).

258 Una primera versió d'aquest capítol, elaborada sota la direcció del professor Tiziano Pacchiarotti del Centro per la Ricerca sul Teatro Medievale (CRTM) va ser presentada amb el títol "Jesus' Harrowing of Hell in the Majorcan Play of the Resurrection (Nº 22, Ms. 1139, Biblioteca de Catalunya)" al I Convegno Internazionale, celebrat del 20 al 22 de juny de 2012 a la Universitat de Gènova. La versió ampliada en italià, titulada "La Discesa di Cristo nel Limbo nella Rappresentazione maiorchina sulla Resurrezione, nº 22, Ms 1139, Biblioteca di Catalogna", que incloem a l'apèndix del present treball, serà publicada a les actes del congrés, en l'edició de les quals participarem, a instàncies del professor Pacchiarotti, juntament amb Klementyna Aura Glinska (Universitat de París, Sorbona, Paris IV – Universitat de Varsòvia).

gica²⁵⁹ i de la recreació popular, vetlla per mantenir l'equilibri entre l'exposició de les veritats de la fe i la implicació emotiva, reflexiva i espiritual dels participants.²⁶⁰

Un indicador de la tendència espiritualment reconfortant d'aquest teatre és el llenguatge²⁶¹ emprat en les dotze peces de la Passió que són objectes de la nostra edició: hi detectem un ús predominant de paraules que en l'imaginari cristià tenen una connotació positiva. El substantiu que apareix amb més freqüència és “Déu” (112 veg.), seguit per mots com “veritat” (71 veg.), “pare” (59 veg.), “mestre” (58 veg.), “mort” (58 veg.),²⁶² “creu” (55 veg.),²⁶³ “voluntat” (29 veg.),²⁶⁴ “cor” (28 veg.), “amor” (24 veg.), “Pasqua” (22 veg.) i “redemptor” (18 veg.).

Els vocables més utilitzats que evocuen conceptes negatius són “pecat” (30 veg.) i “traïdor” (30 veg.). En canvi, el mot “culpa” (9 veg.), no tan sols és menys freqüentment emprat sinó que apareix gairebé sempre a la llum de la mort redemptora de Crist, de manera que perd gran part de la seva connotació negativa.²⁶⁵ La paraula “dolor” (62 veg.), quan no va relacionada al patiment del Salvador²⁶⁶

259 En les consuetes mallorquines de la Passió, hi escassegen les paraules pròpies d'un discurs pastoral o teològic, com per exemple, “cel” (13 veg.), “conhort” (12 veg.), “caritat” (10 veg.), “esperit” (10 veg.), “gràcia” (10 veg.), “pietat” (9 veg.), “benedicció” (7 veg.), “mercé” (7 veg.), “Messies” (5 veg.), “resurrecció” (4 veg.), “redempció” (3 veg.), “compassió” (2 veg.), “humilitat” (2 veg.), “passió” (2 veg.), “salvació” (2 veg.), “Trinitat” (1 veg.), “misericòrdia” (1 veg.), “virtut” (1 veg.), “maldat” (6 veg.), “malvestat” (5 veg.), “infern” (5 veg.), “temptació” (5 veg.) o “perdició” (1 veg.). Per una major claredat, indiquem els substantius en qüestió en la grafia actual. No comptem per separat les formes del singular i del plural, tenint en compte que aquesta informació ja queda reflectida a l'annex. Els números entre parèntesis es refereixen a la freqüència amb què aquestes paraules apareixen en els textos que aquí editem.

260 El teatre de la Passió mallorquí d'època tardomedieval participa del corrent europeu que Giulio Gasca Queirazza (1977: V i X) descriu a la presentació de l'edició d'Anna Cornagliotti de la *Passione di Revello*, quan diu: “La Passione è documento vivo di cultura impegnata nella testimonianza e nell'approfondimento di un valore, quello religioso, affermato come primario e proposto e coltivato come bene irrinunciabile del singolo individuo e dell'intera comunità: non intrattenimento o ricreazione, ma momento importante di vita.”

261 Una contribució exemplar a l'estudi de la semàntica de la Passió és: Friedrich Ohly, *Süsse Nägel der Passion. Ein Beitrag zur theologischen Semantik*, Verlag Valentin Körner, Baden-Baden, 1989.

262 Segons la interpretació paulina de l'obra redemptora de Crist, la mort ha perdut el seu “fíbló” en compliment de les profecies d'Isaïes (25, 8) i d'Osees (13, 14): “cum autem mortale hoc induerit immortalitatem tunc fiet sermo qui scriptus est absorta est mors in victoria ubi est mors victoria tua ubi est mors stimulus tuus [...] Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.” (1 Cor 15, 54-55.57). En la cultura catalana, cada Dijous Sant la idea de la submissió de la Mort al poder de Déu s'expressa d'una manera colpidora quan el conjunt de la Dansa de la Mort de Verges finalitza la seva actuació a l'interior de l'església amb una reverència davant del Santíssim.

263 La consciència que els cristians atorguen al mot “creu” un significat difícilment comprensible per aquells que no comparteixen la fe en el Ressuscitat es troba ja reflectida a la primera carta als corintis: “verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est his autem qui salvi fiunt id est nobis virtus Dei est [...] nos autem praedicamus Christus crucifixum Iudaeis quidem scandalum gentibus autem stultitiam” (1 Cor 1,18. 23).

264 La paraula s'empra en referència a la voluntat divina (19: 160, 27: 191-192, 27: 345-346, 38: 143-144, 38: 356-359, 38: 374-377, 38: 390-393 i 38: 422-425), al lliure albir (22: 97-98, 20: 101-102, 27: 68-68, 42: 40-41, 42: 405-409, 42: 415-419, 42: 621-622, 42: 636-637, 42: 278-279, 42: 422-424, 42: 430-431, 42: 453-457, 42: 688-692, 43: 81-85 i 43: 145-149) o a la bona disposició de l'home (22: 125-128, 42: 340-344 i 42: 458-467).

265 Cf. 21: 113-116, 22: 133-136, 27: 11-12, 41: 31-34, 199-202, 43: 241-243. Ocasionalment, també es documenta l'ús de la paraula “culpa” en boca dels qui acusen Jesús (39: 208-210 i 239-240). El concepte teològic de la “felix culpa”, en canvi, no apareix en cap dels drames que aquí editem.

266 Cf. 27: 343-344, 28: 1-4, 136-139, 152-155, 38: 458-461, 38: 484-485, 42: 11-20, 105-109, 115-119, 400-404, 545-547, 558-562, 615-617, 625-627 i 43: 171-173.

o a l'aflicció (*"compassio"*) d'aquells que presencien la Passió,²⁶⁷ s'inscriu en el context esperançador de l'anunci del cessament de les tribulacions humanes gràcies a la intervenció divina.²⁶⁸

Un altre aspecte destacable és que en les consuetes mallorquines de la vida pública de Jesús i de la Passió es detecta una tendència a evitar el desbordament de les emocions: hi abunden les exhortacions a no exaltar-se,²⁶⁹ a mantenir-se fermes en la fe,²⁷⁰ a consolar-se mútuament²⁷¹ i a mesurar les mostres de dolor per no atribolar-se els uns als altres.²⁷² D'aquesta manera, es proposa als espectadors un model de mesura i de delicadesa en el tracte humà, digne de ser imitat i que contrasta amb la rudesia i crueltat dels antagonistes de Jesús.²⁷³

9.1. La finalitat de la Representació de la Resurrecció

El desenvolupament escènic de la Representació de la Resurrecció demostra l'extraordinària habilitat del dramaturg anònim a l'hora de triar aquells elements de la Sagrada Escripura i de la tradició susceptibles de fer sorgir entre els assistents una joia perdurable, fonamentada en el profund agraïment envers Déu per la seva obra redemptora, juntament amb l'assumpció d'un compromís personal, fruit de la gràcia obtinguda.

267 Cf. **19:** 277, **20:** 190-193, **21:** 47-48, 83-84, **28:** 128-131, 144-145, **38:** 571-574, 585-586, 622-625, **39:** 384-387, **41:** 37-38, 89-90, 103-106, 125-126, **42:** 125-129, **42:** 130-134, 165-167, 170-174, 180-184, 195-196, 205-209, 340-344, 350-356, 392-394, 573-577, 595-597, 866-870, **43:** 202-203, 209-218 i 258-259.

268 Cf. **20:** 186-189, 196-197, **22:** 141-144, 169-172, **38:** 608-611 i **42:** 230-239.

269 Cf. **15:** 60-61, **18:** 17, **21:** 57-58, **27:** 53 i 267-269, **38:** 147, **42:** 337-339 i **43:** 228.

270 Cf. **20:** 182-189, **38:** 109-116, 129-131, **39:** 376-383, **42:** 141-143 i **42:** 235-239.

271 Cf. **42:** 370-379.

272 Cf. **20:** 174-177 i **42:** 150-159. Per una valoració de la visió cristiana del plany, vegeu De Martino (1975: 322-344).

273 La rauxa caracteritza els membres del Sanedrí i els seus botxins (**19:** 133-134, 206, 211-228, 230-234, 249-256, 261-262, 269-276, **20:** 41-46, 61-68, 70-82, 85-88, 93-94, 109-110, 137-138, 145-149, 154-155, **27:** 110, 128, 406-422, 424-432, **28:** 29-32, 63-90, 220-221, 234-239, **38:** 57-58, 450-451, 472-485, 494-495, 498-499, 504-513, 529-540, 589-594, 630-641, 650-653, **39:** 17-20, 111-128, 253-256, 278-279, 290-291, 294-297, 314-323, **42:** 308-309, 729-733, 744-747, 758-761, 767-771, 796-800, 811-829, **43:** 1-5, 11-15, 111-115, 169-173, 196-198, 262-265) i el personatge de Judes (**19:** 80-96a, **20:** 29-40, 47-54, **28:** 1-20, 33-46, **38:** 258-269, 442-445, **39:** 1-8, 21-48), mentre que la mansuetud i la humiliació (Mt 11, 29) són els atributs de Jesús (**19:** 41-43, 45-48, 157-160, 165-168, 257-260, 263-264, **27:** 209-211, 213-216, 345-354, **28:** 100-109, 186-189, **38:** 330-331, 356-377, 422-425, 486-493, 496-497, **39:** 183-186, 324-327, **42:** 105-114, 380-384, 518-527, 603-657, 748-757, 762-766, **43:** 31-35), dels apòstols (**28:** 128-131, **42:** 593-597, **43:** 199-213) i de la Mare de Déu (**20:** 162-173, **28:** 132-135, **38:** 169-178, **39:** 49-56, 61-68, 372-375). Seguint la font evangèlica, el personatge de Pere s'enfurisma contra Malcus a l'Hort de Getsemaní (**19:** 195-200, **27:** 395-398, **38:** 452-457, **42:** 734-738), fins que és amonestat per Jesús per la seva actitud bel·ligerant (**19:** 201-202, **27:** 399-402, **38:** 458-465, **42:** 739-743). A la segona consuetud de Dijous Sant, hi ha una escena semblant a la de Malcus: durant l'últim sopar, Pere vol saber el nom del traïdor per poder-li partir pel mig el cap amb el coltell (**27:** 256-257).

Des d'un punt de vista teatral, l'eficàcia d'aquesta obra es basa, d'una banda, en la seva concisió a nivell de contingut i de llenguatge, i de l'altra, en el gran dinamisme de l'acció que es manifesta en la ràpida successió de moments escènics ideats amb una marcada voluntat de síntesi, que es manifesta en l'omissió de gran part dels elements que pertanyen a la tradició del motiu de la Baixada del Salvador als Llimbs.

Estem davant d'una obra pensada i escrita per una posada en escena impregnada de l'esperit de comunió en Crist que és l'essència comunitària de l'Església. Tot prescindint de l'espectacularitat que caracteritza la dramatització de l'alliberament dels patriarques i profetes en tradicions teatrals paral·leles, la consuetat mallorquina es presenta com un text dramàtic acuradament tramada amb l'objectiu de crear un ambient de recolliment i de contemplació, propici per a l'adhesió de la comunitat al missatge de la salvació de l'home, obrada per Crist com a mitjançer²⁷⁴ i plenitud²⁷⁵ de tota la revelació.

La finalitat encomiàstica d'aquesta peça també es pot observar en la cloenda de lloança col·lectiva en boca dels patriarques que en les tres quartetes finals expressen el seu agraïment envers el Ressuscitat per haver-los alliberat de la captivitat de l'inframón:

Alegres, donem laor,
a Jesús resuscitat
qui'ns à lo deuta pagat
en la creu com redemptor.

A pesar del gran tirà
nos ha trets de son poder,
fent no res tot son valer
que contra d'ell res pugut ha.

A vós gràcias, Senyor,
de aver fet nostro rescat,
y aver lo deuta pagat
en la creu com redemptor. (22: 329-340)

Amb aquest final, la consuetat mallorquina de la Resurrecció participa de la tradició del teatre medieval europeu de cloure les representacions amb un cant de lloança, que solia comptar amb la participació de tots els presents. La peça emprada més habitualment amb aquesta finalitat era el *Te Deum laudamus*,²⁷⁶ que es documenta, entre d'altres, com a cloenda de les representacions de la

274 Cf. 1 Tim 2,5. El tema també és recollit en el tropari de Pasqua de la litúrgia bizantina: "Crist ha ressuscitat, amb la mort ha destruït la mort, i als qui eren en els sepulcres els ha donat la vida." (citada per Puig 1990: 228n).

275 Cf. Mt 11, 27; Ef 1, 3-14.

276 Castro (1997: 38) especifica que el "*Te Deum* [...]" segun la interpretació alegòrica medieval era el himno que marcava litúrgicament el moment en que Crist resuscitò. Dominguez (2007: 249): "De façon traditionnelle, les pièces s'achèvent sur un *Te Deum laudamus*, où les acteurs et les spectateurs réunis rendent hommage à leur Dieu. [...] Plutôt qu'une «atmosphère de componction», on imagine des applaudissements enthousiastes, équivalents d'une danse collective qui diraient la joie de voir se terminer le spectacle sur la confirmation du salut. Le *Te Deum*, c'est d'une certaine façon le générique du spectacle favori des chrétiens: la *Passion* dramatique de Jésus, qui atténue l'angoisse profonde du paradis à jadis perdu." Ara

Baixada de Crist als Llimbs de York,²⁷⁷ de Chester²⁷⁸ i de Towneley.²⁷⁹ Les consuetes mallorquines que, com la consuetat de la Resurrecció, acaben amb cants de lloança són les dues consuetes de la Temptació (núm. 9²⁸⁰ i 10²⁸¹), la consuetat de Josep –on canten “agenollats” (12: 725)–,²⁸² la de la Samaritana (núm. 15²⁸³), la de Susanna (núm. 16),²⁸⁴ les dues consuetes de Llätzer (núm. 17²⁸⁵ i 18²⁸⁶),

---

bé, més que “atenuar l’angoixa profunda d’un paradís perdut per sempre”, creiem que el que fa la comunitat cristiana en representar la Passió és celebrar la seva fe en la salvació i la seva esperança en la resurrecció. Sobre el cant del *Tè Deum* en el teatre català antic, vid. també Santandreu (2003: 54).

277 Gramolini (2002: 86): “A concludere il play è Adamo che invita le anime al canto del *Tè Deum*, per ringraziare il loro Salvatore: To þe, lorde, be louyng, / Pat vs has wonne fro waa. / For solas will we syng / *Laus tibi cum gloria*, etc.” (York, v. 405-408).

278 Gramolini (2002: 101): “[...] le anime escono di scena cantando il *Tè Deum*, suggerito da una didascalia in latino: ‘Tunc eant omnes, et incipiat Michael *Tè Deum laudamus*.’” (Chester, rubrica després del vers 267).

279 Gramolini (2002: 125-126): “L’ultimo a parlare è Isaia, che esorta le altre anime al canto del *Tè Deum*: Therfor now let vs syng / to loue oure lord ihesus: / Vnto his blys he will vs bryng / *Tè Deum laudamus*” (Towneley, v. 401-404).

280 Santandreu (ed. 2003: 172): “Sempre vos derem laors, / nunca sessant de cridar, / puis per a los peccadors / tants treballs voleu pasar!” (9: 463-466).

281 Cf. Santandreu (ed. 2003: 206): “*Ara és menester que tots los músichs comènsan la present cantúria: ‘Te Deum laudamus. Laus Deo.’*” (10: 459 rúbr.- 460).

282 Cf. Huerta (ed. 1976: 168): “*Así canten sta cansó, el to que voldran: ‘Gràtias tots a Déu farem / an el Senyor per se bondat; / agenollats tots li direm / que és tot ple de caritat. / Supliquem-ló de bon cor / que nos perdó nostro peccat / y vulla ell, per se bondat, / guardar-nos, ell, lo Salvador.’*” (12: 723-730).

283 Cf. Santandreu (ed. 2003: 221): “*Totes les veus: ‘A tu, inmensa bondat, / qui às agude piatat / donam-te infinides laors / e bé que siam peccadors.’*” (15: 201-204).

284 Cf. Huerta (ed. 1976: 305): “*Ara fan las gràtias: ‘Tots façam grans alagrias / a Déu, qui a nós envia / àngel sanct, ple de amor. / Gràtias vos fem, Senyor, / del gran do que ns aveu dat. / Gràtias vos fem, Senyor, / segons nostra potestat. / Vuy li’n serà feta honor / a ta infinida bondat, / qui as aguda piatat. / Donam-te infinides laors; / e, bé que siam peccadors, / qui dones salut y vida, / y tanbé gràtia infinida / alt en lo cell, eternalment, / gràtias te fem umilment.’*” (16: 399-414).

285 Cf. Santandreu (ed. 2003): “*Los jueus ixen de la sglésia; y, après, tots los altres canteran fent gràtias a consert: ‘Gràtias fem infinides / e l’etern Déu increat, / qui ns converteix las tristícies / a un goig tant stimat. / En la qual nostra sperança / tostemps devem col·locar, / perquè Ell és justa ballansa / y justícia sens par. / Ell és lo qui aconsola / los trist[s] y desconsolats. / Ell és qui sempre ajude / en las grans nessesitats. / Ell és lo qui dóna vida / a tot lo qu’és en lo món. / Ell és qui ls morts resusita; / loat sia el seu sant nom.’*” (17: 251-266).

286 Cf. Santandreu (ed. 2003: 278): “[...] *agenollats, a to avant. Tots: ‘Grans gràtias d’umilitat / donam a tu, Déu incarnat, / qui tal miracle excel·lent / aveu mostrat a tante gent. Alsen-se y vagen defora, cantant en lo mateix to* [Tots]: ‘Fem-li gràtias tantes / de la sua [caritat], / que las suas virtuts tantes / a tots quan som à mostrat. / E per so ab gran prudència, / puis ets Massias Senyor, / façam tots obediència / donant-li sempre laor.’” (18: 421-428).

la del Sacrifici d'Isaac –on canten “ab juntes mans” (26: 212)–,²⁸⁷ les dues consuetes de Sant Jordi (núm. 30²⁸⁸ i 31²⁸⁹), la de Sant Cristòfol (núm. 33²⁹⁰) i la de Tobies (núm. 34).²⁹¹

9.2. L'estructura de la Representació de la Resurrecció

La major part dels textos teatrals del Manuscrit Llabrés tenen una extensió entre 200 i 300 versos. Així, amb els seus 340 versos, la Representació de la Resurrecció té una extensió que és lleugerament superior a la mitjana del còdex. El drama s'estructura en vuit seqüències escèniques:

1. les tres Maries en el seu camí envers el Sepulcre (versos 1-20)
2. la guàrdia al Sepulcre de Crist (versos 21-44)
3. la Baixada de Crist als Llimbs (versos 45-140)
4. l'aparició del Crist ressuscitat en companyia dels justos a la Mare de Déu (versos 141-196)
5. el meravellament de la guàrdia davant de la Resurrecció (versos 197-220)
6. l'anunci de la Resurrecció que la guàrdia fa al Sanedrí (versos 221-260)
7. les tres Maries al Sepulcre buit i el seu diàleg amb l'Àngel (versos 261-300) i
8. el comiat del Crist ressuscitat dels justos i de la Mare de Déu (versos 301-340).

L'escena de la Baixada de Crist als Llimbs, que és la tercera seqüència de la consueteta, ocupa aproximadament el 28 per cent del text. Amb set personatges que tenen un text assignat –el Crist ressuscitat, Adam i Eva, Abraham i Isaac, Jacob i Abel–, més els possibles figurants en representació de la resta de justos de l'Antic Testament, es tracta d'una seqüència amb un nombre més aviat alt de participants en relació a la resta de la representació.

Sumant als set papers de l'escena de la Baixada als Llimbs els de la resta de la consueteta, hi ha vint papers diferents per ser interpretats, cinc dels quals corresponen a personatges femenins, i la distribució dels rols en les vuit seqüències és la següent:

287 Cf. Huerta (ed. 1976: 129): “*Are façen gràcies, al to que voldran: ‘Gràcias y laors / a tu fem, Senyor, nosaltros. / Senyor y Déu infinit, / siau vós tostemps beneit. / Regraciam gràcies grans / a tu, gran Déu, ab juntes mans; / fes que a tu, nós, umilment, / pugam servir, l’Omnipotent. / Tu, Senyor, volgues crear / lo cell, la terra y la mar, / y así que fosses loat / y eternalment adorat.’*” (26: 207-218).

288 Cf. Romeu (ed. 1957, II: 31): “*Loem tots a Déu, juntament. / Ab tot, nõstron poder és flach, / que sens nostro maraximent / nos ha desliurats del gran drach. / La terra stava perduda, / y cade hu de nós molt flach. / Déu etern la ha remuda / per la sua gran piatat. / A sant Jordi comenem-nós / prenint aquell per advocat, / puis nos à llevat tal dolor / de aquell drach, dimoni malvat.*” (30: 387-398).

289 Cf. Romeu (ed. 1957, II: 63-64): “*Quant se’n anirant, canteran tots: ‘Loem Déu omnipotent / Per a sempre sens cessar, / puis som pugut aribar / a complir nostro intent. / A sanct Jordi gloriós / demanam sempra favors / tenint-lo per advocat, / y que nos quart de peccat; / per què nos vulla defensar / y de tots treballs guardar / y de perills de l’intern, / i ns garde de foch etern.’*” (31: 487-498).

290 Cf. Romeu (ed. 1957: 114): “*Are se agenollen, cantan: ‘Gràtias vos fem, Senyor, / qui’ns aveu trets de tal arror. / Puis que tot hom és batetjat, / de tot lo món siau loat. / A tu, infinida bondat, qui as aguda piatat, / donam-te infinides laors, / bé que siam peccadors. / Stàvem nós endiablats, / adorant déus de falsedad. / Perdó, Senyor, vos demanam, / posat cas que no’l marescam. / Senyor, guardau-nos de peccar / perquè més vos pugam amar. / Loarem vós sempre, Senyor, / puis que’ns eu trets de tal arror.’*” (33: 414-429).

291 Cf. Huerta (ed. 1976: 199): “*Molt gran és Déu eternalment, / y lo regna seu permanent. / Loem-lo y beneÿgam, / perquè arribam-y pugam.*” (34: 588-591).

- 3 rols: les tres Maries, que es poden identificar com a Maria Magdalena, Maria Jacobe, la mare de Jaume i Josep (Mc 16,1) i Maria Salomé, la germana de la Mare de Déu (Jn 19,25) (versos 1-20)²⁹²
- 4 rols: quatre soldats que guarden el Sepulcre (versos 21-44)
- 7 rols: el Crist ressuscitat, Adam i Eva, Abraham i Isaac, Jacob i Abel (versos 45-140)
- 8 rols: el Crist ressuscitat, la Mare de Déu, Adam i Eva, Abraham i Isaac, Jacob i Abel (versos 141-196)
- 4 rols: els quatre guàrdies (versos 197-220)
- 8 rols: els quatre guàrdies, Caifàs, Annàs, un fariseu i un escriba (versos 221-260)
- 4 rols: les tres Maries i un àngel (versos 261-300) i
- 8 rols: el Crist ressuscitat, Adam i Eva, Abraham i Isaac, Jacob, Abel, i la Mare de Déu (versos 301-340).

La freqüent alternança de personatge dona la impressió que la posada en escena del drama devia ser més aviat àgil i moguda. El fet que les intervencions més llargues es limiten al Crist ressuscitat i als justos subratlla la importància i la solemnitat d'aquests passatges en concret.

9.3. Les fonts de la seqüència de la Baixada de Crist als Llimbs

Com és sabut, la principal font de l'escena de la Baixada de Crist als Llimbs és l'Evangelí de Nicodem.²⁹³ En el seu estat actual, la compilació es remunta al segle VIII,²⁹⁴ i consta de 27 capítols, que es consideren com a escrits en èpoques diferents. Tischendorf (1852) edità el text dividit en dues parts, que titulà *Gesta Pilati* i *Descensus Christi ad inferos*, respectivament. La primera part compren, en els capítols 1-11, el procés de Jesús davant de Pilat, la seva crucifixió i la seva mort i, en els capítols 12-16, la seva resurrecció. La segona part conté el relat de la Baixada de Crist als Llimbs (capítols 17-27). Aquesta secció se solia datar en el passat a l'entorn del segle III,²⁹⁵ però actualment, segons Loerke (2008: 474), els estudiosos situen el seu origen al segle IV o V.

L'obra apòcrifa que relata l'alliberament de les ànimes empresonades als Llimbs ha inspirat les representacions visuals, tant com a motiu iconogràfic a l'art cristià, documentat per primera vegada a l'entorn del 700 a Roma,²⁹⁶ i com a tema al drama religiós medieval probablement ja al segle VIII.²⁹⁷ Mitjançant les seves versions llatines, conegudes com a recensions A i B, el text grec de la Baixada de Crist als Inferns ha gaudit d'una àmplia recepció arreu de l'Europa occidental. El tema ha esdevingut

292 Es tracta dels tres personatges que solen protagonitzar la visita al Sepulcre en el drama medieval. En aquest context, val a dir que en les tres primeres Passions mallorquines i en les consuetes de la Resurrecció de Llätzer, les dues germanes de l'amic de Jesús apareixen instintivament com a Marta i Magdalena o com "les Maries" (17: 146 rúbr., 18: 52 rúbr., 20: 161 rúbr., 28: 125 rúbr., 38: 182 rúbr.).

293 L'edició en grec i llatí de Tischendorf (1852: 210-486) és la base de versions modernes, per exemple en italià (Erbeta 1981: 265-287), en alemany (Scheidweiler 1997: 414-422) o en català (Puig, coord. 1990: 259-267, Puig 2008: 373-446). Santos Otero (1988: 396-465), a banda de la versió en castellà, també dona el text original.

294 Loerke (2008: 8).

295 Cf. John Amott MacCulloch, *The Harrowing of Hell: A Comparative Study of an Early Christian Doctrine*, Clark, Edimburg, 1930, p. 153, citat per Gramolini (2002: 21).

296 Loerke (2003: 22).

297 Vegeu l'apartat "La Representació de la Baixada de Crist als Llimbs en el Book of Cerne" del present treball.

popular quan ha començat a circular al segle XIII en les compilacions de literatura religiosa, com la *Legenda aurea* de Jaume de Varazze, el *Speculum Historiale* de Vincent de Beauvais (VII, cap. 58-63) o el *Speculum humanae salvationis*, l'origen del qual se situa segons els estudis més recents a l'entorn del 1280 a Itàlia, mentre que en el passat se solia atribuir a Ludolf de Saxònia.²⁹⁸

D'entre les traduccions en prosa de l'Evangeli de Nicodem cal citar les que s'atribueixen a André de Coutances i Chrétien de Troyes; la *Niðrstignings saga* en norueg antic; la versió en alt alemany mitjà de Konrad von Heimesfurt i el *Christi Hort* de Gundacker von Judenburg.²⁹⁹ Durant els segles XIV i XV les versions vernaculars en prosa superaren amb escreix les en vers. Les adaptacions poètiques inclouen el poema català *E la mira car tot ensems*,³⁰⁰ com també el *Cursor Mundi* i el *Stanzaic Gospel of Nicodemus* en anglès mitjà. Pel que fa a les versions en prosa, segons Izydorcyk (1997: 11), hi ha almenys sis traduccions en anglès mitjà; almenys tres en francès; dotze en alt alemany mitjà; tres en irlandès; quatre en holandès; en català *Lo Genesi*³⁰¹ i en italià diverses versions, de les quals tan sols dues han estat impreses. La difusió massiva del tema va donar lloc a la creació de nombroses obres d'art que reprenien el tema de forma diversa.

A banda de la narrativa apòcrifa, hi ha també diversos passatges canònics relatius a la Baixada de Crist als Inferns, que explica per què l'afirmació "descendit ad inferos" ha estat inclosa com a article de fe al Credo apostòlic, o "Símbol dels Apòstols". A Efesis 4,8-10, es llegeix: "propter quod dicit ascendens in altum captivam duxit captivitatem dedit dona hominibus quod autem ascendit quid est nisi quia et descendit primum in inferiores partes terrae qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes caelos ut impleret omnia", i segons 1 Pere 3,18-19 "Christus semel pro peccatis mortuus est iustus pro iniustis ut nos offerret Deo mortificatus carne vivificatus autem spiritu in quo et his qui in carcere erant spiritibus veniens praedicavit". Mateu 27,52-53 diu que quan el Salvador havia espirat a la Creu: "monumenta aperta sunt et multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius venerunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis". A la carta als hebreus 2,14-16, el motiu de l'encarnació de Crist és que "quia ergo pueri communicaverunt sanguini et carni et ipse similiter participavit hisdem ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium id est diabolum et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti nusquam enim angelos adprehendit sed semen Abrahae adprehendit". A la carta als filipencs 2,10, es llegeix que "ut in nomine Iesu omne genu flectat caelestium et terrestrium et infernorum". Finalment, a l'Apocalipsi 1,18, Crist apareix com aquell que té en el seu poder "claves mortis et inferni".

Un altre factor important de tenir en compte és la lectura tipològica de les Escriptures, segons la qual les persones i els esdeveniments de l'Antic Testament prefiguren la vinguda del Redemptor i la seva existència terrenal.³⁰² Per exemple, Moisès i Noè han estat inclosos a l'escena de la Baixada de

298 Jules Lutz i Paul Perdrizet (eds.), *Speculum Humanae Salvationis*, vol. 1, Carl Beck, Leipzig, 1907, p. 246 i s., i Manuela Nieser, *Das Speculum Humanae Salvationis der Stiftsbibliothek Kremsmünster*, Böhlau, Colònia-Weimar-Viena, 1995, p. 10 i s., citat per Loerke (2003: 235n).

299 Cf. Izydorcyk (1997: 10), citat per Gramolini (2002: 25).

300 Moliné i Brasés (ed., 1909-1910) i Izquierdo (1994: 31-38).

301 Suchier (1883: 387-461, citat per Izquierdo 1994: 40) edita la part que correspon als capítols 12-27 de l'Evangeli de Nicodem.

302 Pel que fa a la tradició exegètica medieval, les contribucions del germanista Friedrich Ohly han estimulat les recerques d'un gran nombre d'estudiosos. Cf. David Wells, "Friedrich Ohly and exegetical tradition: some aspects of medieval interpretation", *Forum for Modern Language Studies*, vol. 41, N° 1, 2005, 43-70.

Crist als Inferns, perquè l'Èxode ha estat interpretat com a prefiguració de l'alliberament dels justos i la salvació per l'arca com a prefiguració del baptisme (1 Pe 3,20-22). Abel, Isaac i Jacob, tres dels sis personatges retinguts captius als Llimbs al drama de la Resurrecció mallorquina, han estat considerats com a "tipus" de Crist, a causa de la seva condició de víctimes innocents. En el cas de Jonàs, el sentit prefiguratiu és explicat en Mateu 12,40, on llegim: "sicut enim fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus sic erit Filius hominis in corde terrae tribus diebus et tribus noctibus".

La presència d'Abraham a la Representació mallorquina de la Resurrecció podria ser relacionada amb la Paràbola de Llätzer i el Ric Epuló, on llegim: "factum est autem ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum Abrahae mortuus est autem et dives et sepultus est in inferno elevans oculos suos cum esset in tormentis videbat Abraham a longe et Lazarum in sinu eius" (Llc 16,22-23). En relació al motiu de la Baixada de Crist als Llimbs, l'imatge bíblica del "si d'Abraham" és sinònim d'un estat temporal en el qual les ànimes esperen l'entrada al Cel, que pot ser aconseguida tan sols sota el guiatge del Crist ressuscitat.

La declaració de la Baixada de Crist al món soterrani fou fixada com a veritat dogmàtica el 1215 al IV Concili Laterà, on es llegeix que va ser la seva ànima que baixà als inferns ("descendit ad infernos [...] sed descendit in anima"), una definició confirmada el 1274 al Concili de Lió. A l'ensenyament escolàstic, el món soterrani ("Hades", "Xeol" o "Infern"), apareix dividit en quatre parts: el Llimb dels pares o patriarques ("Limbo patrum"), el Llimb dels infants ("Limbo puerorum"), el Purgatori i l'infern dels damnats.

Per entendre el motiu de la Baixada de Crist als Inferns, és important tenir present que segons Sant Tomàs d'Aquino (1225-1274): "anima Christi descendit solum ad locum Inferni in quo iusti detinebantur" (*Summa theologiae*, Tertia pars, Questio LII, a. 2 co.).³⁰³

Segons el Catecisme romà (1566),³⁰⁴ de totes les ànimes tingudes presoneres a l'infern "tertium postremo receptaculi genus est, in quo animae sanctorum ante Christi Domini adventum excipiebantur, ibique sine ullo doloris sensu, beata redemptionis spe sustentati, quieta habitatione fruebantur." Pel que fa al valor i la dimensió del misteri de l'alliberament de les ànimes de l'infern, el Catecisme precisa que

pios homines, non solum qui post adventum Domini in lucem editi erant, sed qui illum post Adam antecesserant, vel qui usque ad finem saeculi futuri sunt, eius passionis beneficio salutem consecutos esse. Quamobrem, antequam ille moreretur ac resurgeret, caeli portae nemini unquam patuerunt; sed cum e vivis excessissent, piorum animae vel in sinum Abrahae deferebantur, vel, quod etiam nunc iis contingit quibus aliquid diluendum et persolvendum est, purgatorii igne expiabantur.

L'ensenyament de l'Església, expressada en el Catecisme romà, és que Crist baixà als inferns com a Salvador, proclamant la bona nova a aquells que hi havien estat tinguts presoners, i que no entrà al regne de la mort per alliberar els damnats o per abolir l'infern com a lloc de damnació, sinó tan sols per acollir els justos que havien mort abans d'ell.

303 Corpus Thomisticum últim accés: 31 juliol de 2012, accessible a: <http://www.corpusthomicum.org/sth4046html>

304 El tema de la Baixada als Llimbs es tracta a la Part I, Article 6 del Catecisme romà. Totes les citacions són extretes de: *Catechismus romanus ex decreto concilii tridentini ad parochos*; últim accés: 31 juliol de 2012, accessible a: <http://www.disc.ua.es/~gil/catechismus-ad-parochos.pdf>

9.4. L'ús litúrgic del motiu de la Baixada de Crist als Llimbs

El relat de la Baixada de Crist als Llimbs ha inspirat també algunes cerimònies litúrgiques, com el ritus d'origen gallicà utilitzat per la dedicació d'una església. Edmund Chambers (1903, II, 4) descriu la cerimònia, documentada al segle IX, com segueix:

The bishop and his procession approach the closed doors of the church from without, but one of the clergy, quasi latens, is placed inside. Three blows with a staff are given on the doors and the anthem is raised: "*Tollite portas principes vestras et elevamini portae aeternales, et introibit rex gloriae*" [Ps 24,7] From within comes the question: "*Quis est iste Rex gloriae?*" [Ps 24,8] and the reply is given "*Dominus virtutum ipse est Rex gloriae*" [Ps 24,10] Then the doors are opened, and as the procession sweeps through, he who was concealed within slips out, *quasi fugiens*, to join the train. It is a dramatic expulsion of the spirit of evil.

Les citacions del Salm 24 utilitzades en aquest ritu també foren presents a les cerimònies elaborades que tingueren lloc el Dissabte Sant a l'Església medieval. El 1487, es documenta que el ritual a Augsburg introdueix una seqüència de la Baixada de Crist als Inferns, precedida d'una petita processó en la qual l'hòstia i una creu es portaven a un altar de la catedral, mentre una processó més gran es desenvolupà al llarg del mur del monestir o del cementiri [*per ambitum cimiterium*], en la qual els ciutadans participaren.

Chambers fa notar que en aquest cerimonial tan sols alguns pocs privilegiats es mantenien fora fins que el diable havia estat expulsat i les portes eren solemnement obertes. El diàleg *Tollite portas* es desenvolupà amb un jove estudiant "in figura diaboli voce grossa". Aquesta representació és la forma litúrgica de la dramatització d'aquesta escena en les representacions medievals vernacles, on Crist efectua un atac espectacular contra l'infern per alliberar els justos i per acompanyar-los triomfalment al cel.

Entre els cants litúrgics lligats a l'escena de la Baixada de Crist als Llimbs cal fer referència al *Canticum triumphale (Cum rex gloriae Christus)*,³⁰⁵ que era utilitzat en el ritual de l'*Elevatio crucis* i en el drama medieval. La seva segona part, l'*Advenisti desiderabilis*, era utilitzada com a cant de benvinguda de les ànimes presoneres als Llimbs des de la primera meitat del segle VIII, com veurem a continuació. La inserció de l'estendard com a motiu iconogràfic a l'escena de la Baixada de Crist als Inferns està lligat a l'himne de Venanci Fortunat (ca. 535-600), "*Vexilla regis prodeunt, / Fulget crucis mysterium, / Quo carne carnis conditor / Suspensus est patibulo*", cantat durant la Setmana Santa durant les vespres i a la solemne processó del Divendres Sant.

9.5. La Representació de la Baixada de Crist als Llimbs en el Book of Cerne

L'estudi del motiu de la Baixada de Crist als Inferns en el drama litúrgic ha estat un camp de recerca més aviat inexplorat, fins el 1909 quan Karl Young publicà un article monogràfic sobre aquest argument.³⁰⁶ Tanmateix, la contribució més important a aquest camp de recerca fins avui ha estat la des-

305 Vid. Gilberto Pressacco, "L'antifona *Cum rex gloriae Christus* del *Processionale Aquileiense*" in László Dobszay, *Cantus Planus: Papers Read at the 6th Meeting*, II, Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1995, 561-572, citat per Tóth (2008: 81).

306 D'entre els primers investigadors que mencionen el tema, hi ha Gustav Milchsack (1880: 126-130), Wilhelm Creizenach (1893, I: 55-56), Edmund Chambers (1903, II: 20), Giorgio La Piana (1912: 324-341) i Georges Duriez (1914: 45).

coberta d'una representació sobre aquest motiu que es conserva als folis 98v-99v del Book of Cerne (Ms. Ll. 1.10 de la Cambridge University Library), en la secció del còdex datable al segle IX.³⁰⁷ L'obra sembla haver estat copiada d'una compilació anterior, relacionada amb Æðilwald, que després d'haver estat prior i abat de Melrose esdevingué bisbe de Lindisfarne, a la primera meitat del segle VIII.³⁰⁸

Dumville (1972: 375) especifica que l'obra depèn de dues fonts: la primera és una homilia llatina de la qual es conserva una versió en anglès en un homiliari del segle X, anomenat *The Blickling Homilies*.³⁰⁹ L'homilia llatina, per la seva banda, combina una part de l'homilia CLX de l'apèndix pseudoagustiniana³¹⁰ amb material sobre Adam i Eva. La segona font és el Saltiri romà del qual l'autor extragué una sèrie de versets que Dumville identifica a l'aparat crític de la seva edició.³¹¹

A l'hora d'explicar per què en el manuscrit els passatges narratius apareixen escrits en tinta vermella, Dumville (1972: 380) proposa tres possibilitats d'interpretació:

The first is that this gives a clear indication of the part of a narrator in a liturgical work intended for performance by three soloists (narrator, Adam, Eve) and a full choir (the antiqui iusti). Alternatively, the red-written sections are rubrics or 'stage directions' in our earliest surviving example of Christian dramatic literature, written specifically to be acted. Indeed, it is possible to envision a third possibility, a compromise, in which the narrative sections are recited by a figure who would assume a decidedly choral function. Unfortunately, the balance of evidence is such that no certain decision may be reasonably preferred.

307 Dumville (1972: 374) assenyala que es tracta d'un còdex sobre l'origen i el contingut del qual els estudiosos han fet observacions molt divergents durant els setenta anys transcorreguts des que aparegué l'edició diplomàtica del manuscrit feta per A. B. Kuypers, *The Prayer Book of Aedelwald the Bishop, commonly called the Book of Cerne*, Cambridge, 1902.

308 "If the work were not older than the extant manuscript, it would date from the years 800-25; if it can be shown that the MS. Ll. 1.10 is a mere copy –and not a very good one, at that– there is a reasonable possibility that this text goes back a further century to the time of that Bishop Æðilwald who held the see of Lindisfarne from 721 or 724 until 740." (Dumville 1972: 381).

309 Es tracta de la setena de les homilies. L'edició facsímil del manuscrit és el vol. II de la sèrie 'Early English Manuscripts in Facsimile': Rudolph Willard, *The Blickling Homilies*, Copenhagen, 1960. Vegeu també: Donald Scragg, "A Late Old English Harrowing of Hell Homily from Worcester and Blickling Homily VII", Katherine O'Brien O'Keeffe / Andy Orchard (eds.), *Latin Learning and English Love, II, Studies in Anglo-Saxon Literature for Michael Lapidge*, Toronto, University of Toronto Press, 2005, 197-211, citat per Tóth (2008: 81).

310 Augustinus, Sermo CLX, PL 39, 2059-2060. Tóth (2008: 81) assenyala que d'aquest sermó es coneixen diverses versions on la trobada de Crist i els profetes es relata d'una manera molt lírica, i que algun passatge d'aquesta homilia –l'esmentat *Canticum triumphale*– fou manllevat com a antifona en la litúrgica de Dissabte Sant.

311 Els versos següents provenen del Saltiri: vers 10 (Ps 32,22), versos 11-12 (Ps 35,10), versos 13-14 (Ps 84,8), vers 15 (Ps 73,2), versos 16-20 (Ps 78,8-9), versos 21-22 (Ps 115,16-17), versos 23-24 (Ps 102,10), versos 25-26 (Ps 50,3), vers 27 (Ps 50,6), vers 28 (Ps 118,176), vers 29 (Ps 118,73), vers 30 (Ps 15,10), vers 31 (Ps 118, 124), vers 32 (Ps 141,8; Ps 106,14), versos 33-34 (Ps 102,1), versos 35-36 (Ps 102,3), vers 37 (Ps 102,4), vers 38 (Ps 102,5), vers 39 (Ps 118,137), vers 40 (Ps 118,13), versos 41-43 (Ps 48,13), vers 44 (Ps 24,7) i versos 45-46 (Ps 26,9). Discrepem en la numeració dels versos de Dumville que a la seva edició inclou les didascàlies en el recompte de versos. Val a dir, però, que aquest sistema és el preferit per Tailby (2005: 238) que observa en la seva ressenya de l'edició paral·lela de la Hessische Passionsspielgruppe de Janota (2004): "Unfortunately this system numbers only the lines of spoken text. It omits stage directions, brief or long, and forces Janota to resort to *vor* ('before') or *nach* ('after') plus a line number, in any comments about them. This is on occasion the clumsiest aspect of the edition when several stage directions follow one another." La disparitat de criteris sobre aquesta qüestió també és considerable entre els editors del manuscrit com un de sol. També hi ha editors que compten les indicacions de personatges com a versos (Garcia Sempere 2002) i d'altres que desisteixen d'introduir qualsevol numeració (Llompart 1978, Mas 1993, Torres 2001). Per nosaltres, el model a seguir és el de les consuetes mallorquines editades per Josep Romeu i Figueras (1957) i Ferran Huerta (1976), incloses en la col·lecció "Els Nostres Clàssics" de l'Editorial Barcino.

L'obra s'inicia amb la rúbrica: *Haec est oratio innumerabilis sanctorum populi qui tenebantur in inferni captivitate*. En vint versos, inspirats en l'*Advenisti admirabilis*, els justos es dirigeixen amb veu planyívola (*lacrimabili voce*) al Redemptor del món, demanant-li de salvar els morts que són tinguts presoners als inferns (vers 5) i expressen la seva esperança en la misericòrdia divina (vers 10; cf. Ps 32,22). Crist els allibera de les cadenes (rúbrica després del vers 20), però Adam i Eva segueixen lligats (rúbrica després del vers 24). Adam implora el Senyor amb veu lúgubre i trista (rúbrica després del vers 24): “Miserere mei, Deus, miserere mei in magna misericordia tua, / et in multitudine miserationum tuarum dele iniquitatem meam, / quia tibi soli peccavi et malum coram te feci”, (versos 25-27; cf. Ps 50,3 i Ps 50,6). Aleshores, el protoplasta suplica Crist com aquell que el formà amb les seves pròpies mans (vers 29; cf. Ps 118,73). Després d'haver sentit aquest discurs, Crist s'apiada d'Adam i l'allibera de les seves cadenes (rúbrica després del vers 32). Aleshores, Adam s'agenolla davant del seu Salvador i li ofereix lloances en agraïment per haver-lo curat de tota la seva feblesa (vers 36; cf. Ps 102,3). Eva, en canvi, segueix plorant i diu a Crist que reconeix la justícia del seu judici (“nam ego, cum in honore essem, non intellexi”, vers 41; cf. Ps 48,13). Li demana: Ne avertas faciem misericordiae tuae a me, / et ne declines in ira ab ancilla tua” (versos 45-46; cf. Ps 26,9).

En el manuscrit, el text ocupa l'últim dels dotze quaderns que constitueixen els 98 folis del còdex. Es calcula que hi manca com a mínim un foli per concloure la peça. L'homilia anglesa continua amb els precés d'Eva, el seu deslliurament i la seva acció de gràcies. A continuació, Abraham i totes les ànimes alliberades lloen el Senyor. D'aquesta manera, l'homilia depèn una vegada més de material tret del text pseudoagustinà. Sobre la base de l'anàlisi textual, Dumville (1972: 380) arriba a la conclusió que la peça del Book of Cerne devia presentar un final semblant al de l'homilia.

En el seu estudi sobre la Passió de Montecassino, Edward Roberts (1977: 45-46) fa referència al drama litúrgic de la Baixada de Crist als Llimbs recollit en el Book of Cerne, tot especificant que Dumville data l'obra a la primera meitat del segle VIII i, per tant, dos segles abans del text més antic conservat del *Quem quaeritis* de Sant Marçal de Llemotges (923-934).

Més recentment, en un article sobre la lamentació dels profetes als Llimbs, Tóth (2008: 80) fa referència a la Baixada de Crist als Inferns del Book of Cerne, assenyalant com un aspecte remarcable el fet que no tan sols Adam sinó també Eva profereix una llarga lamentació inspirada en els salms.³¹² En relació al desenvolupament del motiu de la Baixada de Crist als Llimbs en el drama, Tóth observa que

[...] even at a very early date [...] the words of the patriarchs and foreparents were expanded and filled with several additional elements deriving mainly from the psalms and chants of liturgical origin. This hypothesis becomes even more likely if one examines the Harrowing of Hell in medieval plays. Here the subject was expanded and developed obviously in this very manner. In addition to the prophets [...], there were new characters, such as Moses, Abraham, Daniel, Noah, Job, etc., added in some German plays there is also a long lament and prayers of Adam and Eve addressed to the approaching Christ.³¹³

312 És cert que Eva apareix només en la segona de les dues recensions llatines de l'*Evangelium Nicodemi*, però no sense paraula, com afirma Tóth (2008: 79), sinó dient: “Ecce manus quae me fabricaverunt, testificans omnibus.” (Cf. Loerke 2008: 496, que reproduïx l'edició de Tischendorf). Sobre la utilització d'aquest passatge apòcrif en les representacions medievals tiroleeses, vid. Masser (1988: 56-57).

313 Tóth remet al *Wiener Osterspiel*, versos 268-273 per Adam i vs. 280-285 per Eva, al *Rheinisches Osterspiel*, versos 205-220 i a l'*Erlauer Wächterspiel*, versos 428-441.

Tóth (2008: 81) conclou que la tradició de la lamentació dels profetes als Llimbs és el resultat de la combinació de dues tradicions diferents: per una banda, la de l'*Adventsspiel* amb les lamentacions i pregàries dels patriarques que utilitzen les antífoes litúrgiques de l'Advent³¹⁴ i, per l'altra, la de les lamentacions i pregàries d'Adam i Eva als Llimbs i el consol que reben dels profetes, tal com apareix a l'Evangeli de Nicodem, i posteriorment en les versions en prosa i en les adaptacions dramàtiques.³¹⁵

9.6. El motiu de la Baixada de Crist als Llimbs a la Representació mallorquina de la Resurrecció

El motiu de la Baixada de Crist als Llimbs en la representació mallorquina presenta algunes característiques que s'allunyen de la manera en què aquest argument és habitualment tractat pels dramaturgs medievals. El primer aspecte que ens sembla digne de notar és el fet que en el drama mallorquí l'alliberament dels justos de l'Antic Testament té lloc després de la Resurrecció, invertint d'aquesta manera l'ordre dels articles del Credo Apostòlic.³¹⁶

Això representa una excepció pel fet que en el drama medieval o d'arrel medieval³¹⁷ no acostuma a ser el Ressuscitat sinó l'ànima de Crist que baixa als Llimbs per alliberar aquells que hi són tinguts

314 L'escena profètica més estesa al teatre medieval és l'anomenat *Processus* o *Ordo prophetarum*. En aquest "procés", els profetes veterotestamentaris són cridats per proferir les seves profecies sobre el Crist, la seva Nativitat i/o Passió. La primera anàlisi d'aquesta escena va ser duta a terme per Marius Sepet el 1878 en la que encara avui es considera una de les obres fonamentals sobre el drama i teatre medievals. Sepet hi desenvolupa una teoria de dues vessants sobre l'escena dels profetes: d'una banda, l'estudiós argumenta que les primeres aparicions de l'escena profètica a la litúrgia deriven de l'esmentat sermó llatí del segle VI, atribuït a Sant Agustí. D'altra banda, intenta demostrar que el fenomen litúrgic de l'*Ordo prophetarum* va donar lloc a totes les altres escenes veterotestamentàries trobades en representacions posteriors en llengua vernacle. Tóth (2008) assenyala que malgrat les observacions crítiques d'estudiosos com Wilhelm Meyer, Hardin Craig i Karl Young, les tesis de Sepet sobre la derivació de totes les escenes profètiques del sermó pseudoagustiniana continuen sent un lloc comú en la història del teatre medieval.

315 Segons Schmidt (1915, citat per Loerke 2003: 198) i Masser (1988: 48), a partir del 1200 l'escena de la Baixada de Crist als Llimbs ha jugat un paper important en les representacions de Pasqua i de la Passió que han contribuït considerablement a la divulgació del motiu. Més enllà de les representacions més estudiades, aquesta escena també es documenta, per exemple, in una representació de la Passió de la meitat del segle XV a Bártfa (Bartfels). Si bé la llista de les 45 *dramatis personae* que es conserva sigui en llatí, Szönyi (1991: 133) considera que el text devia ser probablement en alemany, tenint en compte l'origen majoritàriament alemany dels habitants d'aquesta ciutat, avui eslovaca.

316 Aquest ordre ja és anunciat pel profeta Jeremies en la consuetada del Dijous sant: "Lo terç iorn resuscitarà / ab lo seu cos glorificat. / Lo seu gran poder mostrarà, lo infern serà evacuat. / Serà vensut lo gran Satan / en lo abís encadenat. / Ell és qui temptà lo Adam, / quan féu lo grandíssim pecat." (27: 29-36).

317 La rúbrica de la *Passione di Revello* diu: "Quando questi averano posto Ihesu nel sepolcro, partesti Ihesu del sepolcro bene celatamente et vada a l'Inferno." (rúbrica després del vers 1936, Cornagliotti, ed. 1976: 179). A la Passió de Giovanni Osmarino Gigliotto (Roma, entre el 1570 i el 1586), llegim: "Finita la musica de' Santi Padri, l'Anima di Christo appare al Limbo" (Newbigin, ed. 2009: 51). Segons Gramolini (2002: 61n), "In molti dei *Mystery plays* inglesi l'episodio dello *Harrowing of Hell* è collocato tra la Sepoltura e la Resurrezione: questo potrebbe in effetti creare qualche problema di comprensione nello spettatore. Una soluzione strutturale diversa è fornita dalla *pièce* teatrale francese *La Passion du Palatinus* (da cui deriva l'episodio dello *Harrowing of Hell* del ciclo di N-Town), nella quale la Discesa di Cristo si trova tra la Crocifissione e la Sepoltura, facendo capire che si tratta dell'anima e non del corpo." Els estudis més recents sobre els drames bíblics en anglès mitjà han posat en qüestió el caràcter cíclic d'aquestes obres. Segons Scoville (2005: 241), les denominacions "Corpus Christi cycles" o "mystery cycles" requereixen una redefinició, tenint en compte arguments de Barbara Palmer sobre la naturalesa dels Towneley Plays, i els estudis de Peter Meredith, Stephen Spector i altres estudiosos sobre els anomenats N-Town Plays, i l'origen tardà dels Chester Plays. Happé (2004: 15, citat per Scoville 2005: 242), en canvi, considera que el terme 'cycle' descriu un fenomen estès i persistent que –tant a Gran Bretanya com a l'Europa continental– es manifesta en la il·luminació de llibres, en l'arquitectura i la decoració d'esglésies, com també a l'àmbit de les representacions teatrals.

presoners.³¹⁸ Així ho trobem, per exemple, en el drama de la Passió de Cervera, del segle XVI, on l'escena de la Baixada de Crist als Inferns té lloc abans del Davallament de la Creu. En aquest drama, Jesús es dirigeix a Adam, dient-li: “Mira, Adam, lo meu cors penjat, / per lo teu grandíssim peccat, / en la creu ab gran turment / per salvar a tota la gent” (versos 29-32), paraules que són seguides de l'Adoració de la Creu.

Altres drames meridionals en els quals, com a l'obra mallorquina la Resurrecció precedeix la Baixada de Crist als Llimbs són la *Rappresentazione della Resurrezione di Gesù Cristo* (D'Ancona, ed. 1872, I: 329-356), el drama francès *Mystère de la Passion de Notre Seigneur*, contingut en un manuscrit de principis del segle XV, conservat a la Bibliothèque Sainte Geneviève,³¹⁹ i la Passió continguda en el còdex Didot, en occità, que és considerada una traducció d'un original català. La rúbrica diu: “Ara resuscitet Jhesu Crist del moniment e aparelhec se de trayre Adam e ls autres peccadors que eran jus en enfern e puget s'en al cel.” (MacDonald, ed. 1999: 186).

La mateixa cronologia pot ser observada en el drama de la Resurrecció de Girona, conservat en un fragment de 34 versos. El Centurió diu als seus companys: “Bé-us dic en lo que havem vist, / ressussitat és Jesu-Crist / Tots plegats anem-ho dir / als qui en creu l'an fet morir.” (Vila, ed. 1995). Després Sant Miquel es dirigeix a l'Infern amb les paraules: “Obrits, obrits tot prestament / de part de Déu omnipotent, / que à presa mort e passió / per trer son poble de presó.” La importància de sant Miquel en l'Alliberament dels primers pares presos als Llimbs queda palesa en el *Vita Christi* de Sor Isabel de Villena, que dedica diversos capítols a aquest argument.³²⁰ L'ordre seguit per l'Abadessa de la Trinitat reflecteix la idea que l'ànima de Jesús romangué als Llimbs entre la mort en creu i la resurrecció, i que durant aquest temps, el seu cos fou davallat, adorat i sepultat.

Com hem vist, en el drama de Mallorca, la visita que el Ressuscitat fa a la seva Mare, acompanyat dels justos de l'Antic Testament és l'episodi que segueix immediatament la Baixada de Crist als Llimbs. Gabriel Llompert (1998) ha subratllat les analogies entre la posada en escena d'aquest moment en un retaule d'influència valenciana de l'inici del segle XVI, del pintor mallorquí Pere Terrencs, conservat al Museu Diocesà de Mallorca. La rúbrica després del vers 140 diu: “[Crist i els Sants Pares], acabant de cantar, ariben a la Maria, vestida an el cap un ligar blanch y mantell abrigat, y troben-la iunt a un

318 En canvi, a la majoria de drames alemanys, la Baixada de Crist als Llimbs s'esdevé després de la Resurrecció. Segons Duriez (1914: 512), “Trois drames seulement ont tenté de respecter la tradition consacrée: ce sont le *Scenario* de Francfort, la *Passion* d'Augsburg et le *Jeu du S. Sacrement* de Künzelsau.” Agraïm al professor Andrzej Dąbrowka de l'Instytut Badań Literackich de Varsòvia la informació que l'ordre “ortodox” també es pot observar a la Passió de Sterzing de 1486 (“Lienhard Pfarrkirchers Passion”, v. 2775-3082 (Cf. Lipphardt / Roloff, ed. 1988).

319 Cf. Runnalls (ed., 1974) i Lansard (2008).

320 El capítol XI versa sobre les súpriques que Adam i Eva adrecen a la Mare de Déu per ser alliberats del seu captiveri (Miquel i Planas, ed. 1916, I, 63-71), en el capítol XII es descriu com sant Miquel és enviat als Llimbs per anunciar als primers pares que seran redimits (id., 71-79), en el capítol XIII, Adam demana a la Misericòrdia i la Pietat que intervinguin per ell davant del seu Senyor i Creador (id., 79-82), el capítol XIV explica com sant Miquel, acompanyat per la Misericòrdia i la Pietat obtenen ser escoltats per la Justícia per la intercessió de la Mare de Déu (id., 82-86), els capítols XV-XVIII contenen el procés de decisió sobre la redempció humana (id., 86-102) i en el capítol XIX, les virtuts porten la bona nova de la redempció a Adam. Amb el capítol CLXXXVII (id., III, 1-5) s'inicia l'episodi de la Baixada de l'ànima de Jesús als Llimbs (cap. CCXXXIV-CCXL, id., 149-183), amb la intercalació de l'adoració de la creu (cap. CCI-CCIV, id., 50-57), els planys al peu de la Creu (cap. CCV-CCVIII, id., 57-64), la llançada de Llongí (cap. CCIX-CCX, id., 67-76), la petició del cos de Jesús que Josep d'Arimatía i Josep adrecen a Pilat (cap. CCXI, id., 77-81), el davallament de la creu (cap. CCXII-CCXVI, id., 81-92), els planys sobre el cos de Jesús (cap. CCXVII-CCXXI, id., 93-107), la sepultura (cap. CCXXII-CCXXIII, id., 107-120), la segona adoració de la Creu (cap. CCXXIV, id., 120-122), l'afficció per la mort de Jesús i l'esperança de la resurrecció (cap. CCXXV-CCXXXIII, id. 122-149).

altar contenplant la corona d'espinas, y vent a Crist, anirà a ell. Y agenollade, dirà Crist, abrasant-la a to de *Quem terra pontus etera*: 'Alegrau-vos, Mare de Déu, / del vostra Fill resucitat, / mort, en la creu crucificat, / ab las dolors que vós sabeu.'"

Un altre aspecte que distingeix el drama de Mallorca d'altres representacions escèniques sobre aquest argument és el nombre reduït de personatges que són alliberats del captiveri. Una característica que crida l'atenció és el fet que el grup dels justos no comprèn cap dels profetes del l'Antic Testament que solen aparèixer en aquesta escena. La importància tipològica dels personatges escollits podria ser la raó per la qual el dramaturg anònim ha limitat la seva selecció a tres grups de persones: els primers pares Adam i Eva, Abraham i el seu fill Isaac, i dues víctimes innocents dels seus germans, Abel i Jacob.

Una característica encara més destacable és la completa absència d'éssers infernals, que solen ser el centre d'interès en l'escena de la Baixada de Crist als Inferns.³²¹ El drama mallorquí de la Resurrecció exemplifica que en el Manuscrit mallorquí el tractament contemplatiu dels esdeveniments lligats a la Redempció és més important que el conflicte entre el bé i el mal. Això es pot considerar com un aspecte insòlit, perquè en altres drames europeus sobre el mateix argument, on l'escena representa un dels episodis més espectaculars, hi ha una forta èmfasi en la lluita de forces antagòniques per la possessió de les ànimes.³²² A més, en altres obres, hi ha detallades descripcions de les màquines escèniques o dels efectes especials lligats a l'Infern.³²³

321 En el *Harrowing of Hell* del cicle de York (c. 1376), "non solo il regno di Satana è stato violato e sarà distrutto, ma anche la gerarchia interna dell'inferno si sta frantumando. C'è una vera e propria detronizzazione di Satana: i demoni sembrano non volerlo più riconoscere come loro capo. Belsabub lo rimprovera di non fare nulla per la difesa del regno e, con un atto di profonda insubordinazione, lo mette alle strette ordinandogli di affrontare Cristo lui stesso, visto che nemmeno un esercito intero riuscirebbe a sconfiggerlo." (Gramolini 2002: 75).

322 Veiem, per exemple, com a York, "[Satana] vuole mettersi a ragionare con Cristo, si crea una sorta di dibattito tra bene e male; è la riluttanza del male a riconoscere il bene, perfino di fronte all'evidenza. Il poeta di York, con forte capacità di introspezione, riesce a ritrarre perfettamente la psicologia del demonio." (Gramolini 2002: 78). A la Passió del Palatinus del principi del segle XIV, "la diablerie de la Descente aux limbes et du boniment de l'*Espiciers*, [...] analogues par le style, comptent parmi les plus animés et les plus plaisants du théâtre médiéval; ils sont propres au Palatinus" (Bordier (1998: 24).

323 Un dels relats més minuciosos de la posada en escena d'aquest episodi és el de la Representació de la Resurrecció de París (Bibliothèque Nationale, fonds français 972) del 1491, on trobem les descripcions següents: "[fol. 34 v] Icy tous les diables excepté Sathan portent colevrynes et aultres ferrements en Enfer et ferment leurs portes a gros correilz. Et l'ame de Jhesus avec les quatre [anges] aus-dessusdits et l'ame du bon larron vont en Enfer tenans Sathan lyé et dit l'ame de Jhesus en frappant la porte d'Enfer avec la croix [...]", "[fol. 35r] Icy l'ame de Jhesus rompt les portes d'Enfer avec la croix et entre avec les quatre anges et l'ame du bon larron dedans. Et lors les ames du Limbe chantent melodieusement cest hymne: *Conditio alma sider*. Puis l'ame de Jhesus se doit arrester empres la chambre du Limbe tant que les diables s'en vueillent fouyr." i "[fol. 41v-42r] Icy l'ame de Jhesus doit bouter Sathan de dessus la marche du puytz dedans et doit cryer Sathan horriblement. Lequel puitz doit estre fait entre le portal d'Enfer et la tour du Limbe par devers le champs du jeu pour mieulx estre veu. Et doit estre fait ledit puitz en telle maniere qu'il semble par dehors estre maçonné de pierre de taille noire et doit estre fait de telle maniere que on fourme et partout dedans separacion de bousilles sans qu'on l'apperçoive. En l'une des parties l'ame de Jhesus geclera les diables et par l'autre se geclera souffre flambé, canons, tonnere et aultres tempestes terribles tant que Sathan et les aultres y soient tous gectés. Apres laquelle chose soit fait silence et lors l'ame de Jhesus doit rompre avec la croix l'uys de la tour du Limbe, de laquelle tour la façon est cy apres divisee et en ce faisant l'ame de Jhesus dit ce qui s'ensuit: «Sus Adam, et ta compaignie / De votre prison serez hors / Car ceans nous sommes les plus fors / Et si vindrés avecques moy.» Icy l'ame d'Adam commencera a chanter cestuy respont: *Libera me* [...] Et les ames bien chantans luy aiderons a chanter ledit respont et nota que le Limbe doit estre au cousté du parler d'Enfer qui est sur le portal, en une habitacion qui doit estre en facon d'une haulte tour quarree environnee de rethz afin que parmy lesdiz rethz on puisse veoir du parc les ames qui y seront quant l'ame Jhesucrist y sera entree a foce. Mais par avant sa venue ladite tour doit estre garnye tout entour de rideaux noirs de toille qui couvriront lesdiz rethz et empescheront qu'on ne les voit jusques a l'entree d'ame de Jhesus. Et lors seront lesdiz rideaux subtillement tirez par annez a cousté tellement que les gens du parc pourront veoir dedans ladite tour par les dits rethz. Et oultre a la venue de l'ame de Jhesus doit avoir en icelle tour plusieurs torches et falotz ou gros

L'escena de la Baixada de Crist als Inferns, com acostumà a escenificar-se en el drama medieval, fou altament propícia per atemorir un públic que considerava les forces infernals no tan sols una realitat, sinó sobretot una amenaça real pel seu benestar present i futur. Un dels objectius principals d'aquestes representacions consistia en amonestar el públic i convèncer-lo de la necessitat de conversió. En canvi, tant el dramaturg anònim d'aquesta consuetat mallorquina com la comunitat que prengué part en la posada en escena –com a organitzadors, espectadors o intèrprets– semblen haver vist aquest episodi sobretot com un signe de l'acompliment de la bona nova i, per tant, com a motiu de joia i gratitud. Per aquesta raó, en el Manuscrit Llabrés, el motiu de la Baixada de Crist al Llimb és dramatitzat de forma encomiàstica –parangonable al tractament del motiu en el drama litúrgic– i la seva representació devia constituir una proclamació col·lectiva de la fe cristiana en l'amor de Déu per la seva creació.

10. Conclusions

Prenent com a punt de partida la tesi formulada per Maurice Accarie (1979) sobre l'origen joglaresc del teatre de la Passió, hem revisat les aportacions que els historiadors del teatre han fet des d'aleshores a l'entorn d'aquesta qüestió, i hem vist que és difícil determinar amb certesa l'abast de la incidència de les recitacions dels joglars en la gènesi de les representacions de la Passió en llengua vulgar.

Hem sotmès a revisió l'aplicació del terme "Passió dels joglars" als dos poemes narratius de la Passió que es conserven en català, datats al segle XIV, i hem arribat a la conclusió que aquestes dues composicions formen part del variat corpus d'obres religioses que circulava en aquesta època, i que l'actual estat d'investigació no permet establir una vinculació directa entre aquestes dues Passions narratives i les activitats dels joglars, documentades a l'àmbit cultural català en forma de nombroses referències, si bé –a hores d'ara– cap d'elles relacionades al tema de la Passió.

Hem analitzat les aportacions dels estudiosos sobre la complexa i controvertida relació entre l'Església i el teatre, documentada al llarg de la història, i hem assenyalat la necessitat de tenir en compte l'existència d'una teatralitat eclesial que s'inscriu en un context de normalitat i que, com a tal, és més difícil de reconstruir que les situacions conflictives, que han quedat reflectides en les disposicions escrites.

A partir de l'argumentació de Giuseppe Tavani (1992) sobre la suposada apropiació de les habilitats joglaresques per l'Església, exemplificada en el plany "Augats, seyós, qui credets Dèu lo Payre", hem centrat la nostra atenció en les Lamentacions de Jeremies, com a font d'aquesta composició, hem fet referència a la tradició del gènere del Planctus i ens hem interessat per l'ús del plany en el teatre medieval i la seva valoració des d'un punt de vista teològic. Com a tema relacionat amb el plany marià, també hem fet unes breus observacions sobre l'escena del desmai de la Mare de Déu en el drama medieval i en la iconografia.

Hem dedicat una altra secció a la qüestió del component musical del teatre medieval, hem fet referència a la polisèmia del verb "dir" en les didascàlies, hem posat en relleu la importància de

---

flambeaux ardens et derriere ladite tour en aucun lieu doivent estre gens cryans a haulte voix comme desesperés, que ceulx dudit parc ne verront point et ne doit gueres durer ce cry et puis l'ame du mauvais larron dira tout hault pour soy et por les aultres dampnés ce qui s'ensuit." (citad segons Meredith / Tailby, eds. 1983, p. 276-279.) Sobre l'infern en el teatre medieval cal tenir en compte, entre d'altres, les Actes dels Col·loqui "Enfer et Paradis. L'au-delà dans l'art et la littérature en Europe", organitzat pel Centre Européen d'Art et de Civilisation Médiévale et la Société des lettres, sciences et arts de l'Aveyron i celebrat a Conques el 22 i 23 d'abril de 1994. Vid. també els estudis de Butterworth (1998) i Massip (2001).

l'inventari de cants referenciats en el teatre medieval, elaborat per Francesc Massip ([1987] 1988), i ens hem interessat per l'ús dels *contrafacta* de lírica trobadoresca en el teatre català antic. De les dades fornides per Massip, hem pogut deduir que la font litúrgica era la més emprada en els drames del cycle pasqual o quaresmal, veterotestamentari, nadalenc, hagiogràfic o marià, i que les melodies trobadoresques –documentades en el teatre assumpcionista– també podrien haver tingut una presència –si bé no testimoniada– en el context d'exaltació de la feminitat exemplar de la Mare de Déu, de les santes o de protagonistes veterotestamentàries del teatre català antic.

A continuació, hem estudiat la manera com el protagonista del drama de la Passió és presentat als espectadors en les consuetes mallorquines, que es manifesta en la seva relació d'amistat i fraternitat no només amb el cercle dels seus deixebles, sinó també amb les altres persones que s'hi adrecen. Les altres dues característiques del personatge de Jesús són, en primer lloc, la seva condició de Pare, d'acord amb la fe de l'Església en el Déu trinitari; i en segon lloc, la seva consciència de ser el Fill de Déu, com ho testimonien les Escriptures.

L'última secció d'aquesta part s'ha centrat en l'estudi de la Representació de la Resurrecció, com a mostra exemplar de les consuetes mallorquines del cycle quaresmal i pasqual. Hem pogut concloure de la nostra anàlisi que per la comunitat mallorquina que almenys fins al final del segle XVI prengué part de la posada en escena, o bé com a espectadors o bé com a intèrprets, la realització d'aquestes obres devia representar una declaració comuna de la fe cristiana en l'amor de Déu envers la seva creació.

L'estudi dels textos que aquí editem i un primer intent de contrastació amb la resta de peces del manuscrit ens ha permès observar una interrelació subtil entre els motius bíblics, hagiogràfics i al·legòrics presents en les consuetes mallorquines. Els exemples d'intertextualitat que hem detectat ens fan sospitar que el principi organitzatiu subjacent d'aquesta compilació és un programa teològic basat en el concepte soteriològic de la Salvació del gènere humà. A partir d'un primer assaig de contrastació dels textos del Manuscrit Llabrés amb algunes obres medievals i tardomedievals en francès, alemany, anglès i italià, hem arribat a la conclusió que en els drames mallorquins la dimensió espiritual i el fonament teològic sembla més important que altres aspectes com per exemple l'objectiu didàctic o el plaer per la diversió que prevalen en tradicions teatrals europees anàlogues.

En les consuetes mallorquines observem una tendència envers la síntesi dels diversos aspectes de la dramatització: els temes bíblics, hagiogràfics i al·legòrics es desenvolupen d'una forma linear, amb poques digressions de l'argument principal, i els breus passatges dialògics de la Sagrada Escriptura queden reflectits en els drames mallorquins en la ràpida successió de les intervencions dels personatges i en l'adquiació del discurs al context de commemoració col·lectiva.

El to predominant en els diàlegs escènics es caracteritza per una emotivitat continguda i una solemnitat edificant que correspon a la finalitat devocional d'aquestes representacions. Finalment hem vist que el llenguatge utilitzat pels diversos personatges és moderat, en el sentit de prescindir d'una retòrica altisonant, i que al mateix temps és popular per la presència d'expressions del llenguatge corrent que confereixen una gran naturalitat i espontaneïtat als diàlegs.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

SEGONA PART

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

ANÀLISI LINGÜÍSTICA DE LES CONSUETES DE LA PASSIÓ DEL MS. 1139 DE LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1. Localització

Les peces dramàtiques que aquí editem procedeixen del manuscrit 1139 de la Biblioteca de Catalunya, copiat a Mallorca entre 1598 i 1599 pel prevere Miquel Pasqual de Búger. El còdex únic és coneix com a manuscrit Llabrés, segons el seu descobridor, Gabriel Llabrés, que el localitzà el 1887 en un arxiu parroquial de Mallorca. Es tracta d'un volum en quart menor, de 235 folis escrits a doble columna per una sola mà amb lletra de la darrerria del s. XVI.¹

El manuscrit recull quaranta-nou peces,² trenta-quatre de les quals es designen com a *consueta*.³ Hi trobem obres de temes diversos (hagiogràfics, bíblics, al·legòrics, nadalencs, etc.), gairebé totes en català i d'autor anònim.⁴

Les consuetes que aquí analitzem són les quatre Passions mallorquines contingudes en el present manuscrit, compostes per les peces 19 (*Consueta del Ditiou sanct*, ff. 73ra-75ra), 20 (*Consueta del Divendres sant*, ff. 75ra-76rb), 21 (*Cobles del Devallament de la Creu*, ff. 76va-77vb) i 22 (*Consueta de la Resureccio de Jesuchrist Nostre Senyor*, ff. 78ra-80vb); per les peces 27 (*Consueta del Ditiou sant*, ff. 103ra-106vb) i 28 (*Consueta del Divendres sant*, ff. 107ra-109rb); per les peces 38 (*Consueta del Ditiou sant*, ff. 162ra-167vb), 39 (*Consueta del Divendres sant*, ff. 168ra-170vb) i 41 (*Consueta del Devallament*, ff. 175ra-176vb) i per les peces 42 (*Representatió per lo Ditiou de Çena*, ff. 177ra-185vb), 43 (*Consueta del Divendres sant*, ff. 186ra-188vb) i 49 (*Representazió del Devallament de la Creu*, f. 234r). Es tracta de peces inèdites, llevat de la núm. 21, que Gabriel Llabrés publicà el 1887, al *Boletín de la Sociedad Arqueológica luliana*, II (1887-1888), 53-55.

2. Anàlisi lingüística

A judicar pels trets lingüístics que comentem en relació a la grafia, fonètica, morfologia i sintaxi,⁵ la caracterització lingüística de les consuetes de la Passió del Ms. 1139, coincideix amb la descripció de Josep Romeu (1957: 112) de les consuetes de tema hagiogràfic del mateix manuscrit: “En general, la llengua de les consuetes que estudiem presenta les característiques del català escrit del segle XVI, amb una forta influència de la varietat dialectal mallorquina”.

1 Romeu (1957, I:73-126, i novament 1995, II:46-78) en fa una descripció exhaustiva.

2 Cada peça del manuscrit, llevat de l'última, està numerada amb xifres aràbigues. Com a particularitat destaca que dues peces porten el núm. 20, i que la numeració salta del núm. 22 al 24 (Romeu 1957, I:76). Els folis estan numerats a la banda superior dreta per una mà posterior que corregeix la numeració ratllada, que es troba més amunt de l'actual.

3 És un terme eclesiàstic que en un principi designà l'*ordinarium* o llibre que registrava les cerimònies habituals del culte en una diòcesi, convent o parròquia. Pel fet que en les festivitats se solien representar obres escèniques, el terme *consueta* s'aplicà, per extensió, al llibre on era copiada l'obra que s'havia d'escenificar, com a constància escrita del text, ajuda del director i recordatori per actors (Romeu 1957, I:78).

4 Les cinc obres castellanes són les peces núms. 3 (*Obra del sanctissimo Nacimiento*, de Bartolomé Aparicio), 4 (*Doctor y batxeller*), 22 (=23) (*Obra llamada la Pastorella*), 24 (*Aucto del Nacimiento*, de Joan Timoneda) i 25 (*Descendimiento de la Cruz*, editat per Timoneda). El núm. 10, en català, és obra de fra Cardils, i la peça núm. 49 és la versió catalana del núm. 25 (Romeu 1957:75).

5 Entre parèntesis indiquem el número de la consueta i el vers o la rúbrica.

2.1. Grafies

Distingim les solucions gràfiques que tenen un caràcter purament convencional de les que reflecteixen trets fonètics. Les primeres es comenten des d'un punt de vista ortogràfic, mentre que les segones s'analitzen, separadament, des de la fonètica.

2.1.1. Sons vocàlics

En posició inicial de mot, el grup <es> seguit de consonant apareix gairebé sempre grafiat sense la pròtesi vocàlica: *scales* (21: 128 rúbr., 41: 214 rúbr.), *sclatar* (19: 280, 38: 584, 39: 64, 43: 215), *scriva* (22: rúbr. in. i s., 42: 103 rúbr. i s., 43: 198 rúbr.), *sforç* (27: 269 i s., 42: 346 i s.), *smortida* (38: 146 rúbr.), *sperit* (19: 72, 38: 245 i s., 39: 347, 41: 116, 42: 398 i s.), *splicar* (42: 106 i s., 43: 212), *stà* (19: 32 i s., 20: 177, 21: 72, 27: 36 rúbr. i s., 28: 95, 38: 107 i s., 39: 168 i s., 41: 114 i s., 42: 251 i s., 43: 223 i s.), *sprimir* (42: 5), *squinsant* (42: 810 rúbr.), *strenaré* (38: 592), etc.

Ocasionalment, la grafia recull la vocal: *escàndol* (27: 236), *esmortida* (28: 135 rúbr., 39: 305 rúbr.), *esmortits* (38: 431 rúbr.), *espereu* (27: 174), *est* (20: 105, 22: 55, 42: 51 i s., 43: 86 i s.), *esta* (27: 235 i s., 38: 183 i s., 39: 325 i s., 41: 143, 42: 466 i s.), *estat* (21: 13, 27: 10), *estoch* (27: 402), *estos* (19: 182, 42: 111 i s.), *estret* (28: 89) i *espedient* (42: 90).

L'ús de les grafies <i> i <y> varia segons el context, amb predomini de la primera en posició tònica: *axí* (19: 120 i s., 20: 67 i s., 21: 4 i s., 22: 28 i s., 27: 45b i s., 28: 34, 38: 67 i s., 39: 22 i s., 41: 46 i s., 42: 26 i s., 43: 10 i s., 49: 6 i s.), *camí* (19: 178, 22: 11, 27: 330, 28: 119, 38: 343 rúbr. i s., 42: 705, 43: 40), *tinch* (19: 154 i s., 20: 51 i s., 27: 42 i s., 28: 209 i s., 38: 58 i s., 39: 64, 42: 121 i s., 43: 73 i s.), *paradís* (19: 174), *difícil* (20: 194, 39: 388), *Monti-Calvari* (39: 313 rúbr.), etc. Molt ocasionalment també trobem la <y> en posició tònica: *después-ayr* (22: 284), *oyr* (22: 286), *Isayās* (27: rúbr. in. i s.), *iuy* (39: 190, 43: 22), com també grafies vacil·lants: *aquí* (20: 48, 39: 332) i *aquý* (42: 319), *aïr* (22: 276) i *ayr* (21: 26, 41: 68).

En posició inicial de mot s'empra la grafia <i>: *ignocent* (49: 13), *il·luminat* (27: 313), *image* (43: 264 rúbr.), *infinit* (21: 24 i s., 22: 70, 38: 173 i s., 39: 346, 41: 66 i s., 42: 126 i s.), *irar* (28: 224), *istantia* (28: 183 rúbr.), *ixirà* (42: 189 rúbr. i s., 43: 153 rúbr. i s.), etc. Excepcionalment es troba la grafia <y>: *yigual* (41: 10, 42: 394).

En els següents diftongs decreixents la semiconsonant es grafia <y>: /áj/ i /əj/ (*aygua* 19: 20 rúbr., 27: 165, 38: 76, 41: 174, 42: 423 i s., *may* 19: 50 i s., 20: 16 i s., 22: 129 i s., 27: 225 i s., 28: 10, 38: 131 i s., 39: 76 i s., 41: 170, 42: 572 i s., 43: 50 i s. i *cayguts* 22: 201, *faysó* 28: 90, *traydor* 19: 129 i s., 21: 5, 27: 261 i s., 28: 11 i s., 38: 478 i s., 39: 1 i s., 41: 47, 42: 534 i s.), /éj/ i /əj/ (*rey* 27: 57 i s., 28: 110 i s., 39: 167 i s., 42: 59 i s., 43: 27 i s., *veyts* 19: 22, 20: 48, 22: 151, 42: 813 i *enbeynar* 19: 201, 42: 739) i /ój/ i /oj/ (*almoyna* 27: 38 i *Moyès* 39: 163).

En els diftongs decreixents /íw/ i /iw/ apareix la grafia <i>: *teniu* (19: 200, 20: 133 i s., 21: 149, 22: 28 i s., 27: 338, 28: 34, 38: 300 i s., 39: 22 i s., 41: 235, 42: 219 i s.), *veniu* (19: 153 i s., 22: 62 i s., 27: 287b i s., 28: 137, 38: 95 i s., 42: 579 i s., 43: 66 i s.), *catius* (22: 63) i *ciutat* (19: 9, 27: 163, 42: 432), *desliurar* (20: 136, 28: 222), etc.

Els diftongs decreixents /új/ i /uj/ presenten majoritàriament la grafia <y>: *fruyt* (38: 615, 41: 20), *muyra* (19: 132 i s., 20: 109 i s., 22: 42, 27: 110 i s., 38: 136 i s., 39: 114 i s., 42: 97 i s., 43: 120),

vuy (20: 118, 21: 104, 22: 30 i s., 28: 4 i s., 41: 190) i *cuytat* (19: 113b, 22: 222 i s., 27: 87 i s., 28: 86b, 42: 269 i s.) i *descuydada* (42: 318), etc. Però també es troba la grafia <i>: *puis* (19: 3 i s., 20: 35 i s., 21: 63 i s., 22: 1 i s., 27: 82 i s., 28: 8 i s., 38: 113 i s., 39: 22 i s., 41: 21 i s., 42: 99 i s., 43: 16 i s.) i *despuis-ajr* (22: 284).

En els diftongs creixents /jé/ i /jə/ la semiconsonant es grafia <y>: *creyeu* (39: 199), *sayeu* (38: 541), *veyem* (42: 25), *veyent* (42: 596), *veyeu* (22: 162, 38: 113 i s., 41: 100, 42: 429 i s., 43: 43 i s.) i *deyen* (22: 209), etc.

En canvi, en els diftongs creixents /já/ i /jə/ la semiconsonant es grafia <i>: *ia* (19: 40 i s., 20: 48, 21: 26, 22: 2 i s., 27: 391, 28: 1 i s., 38: 58 i s., 39: 46 i s., 41: 67 i s., 42: 84 i s., 43: 251 i s.), *veiam* (19: 107 i s., 28: 37, 38: 59 i s., 39: 27 i s., 42: 297 i s.), *veiau* (42: 593, 43: 108 i s.) i *iamés* (42: 78 i s., 43: 135), etc.

Ocasionalment, la <y> apareix en posició intervocàlica com a marca de pronúncia dissil·làbica: *agreyeix* (19: 204), *beneyeix* (38: 243 rúbr. i s.), *fayel* (27: 260), enfront de *fael* (42: 295).

En posició de hiat s'empra la grafia <i>: *alagria* (19: 35, 22: 174, 27: 190 i s., 42: 609), *gloriós* (19: 5, 22: 150, 27: 355, 42: 202), *piatat* (20: 142, 22: 99 i s., 27: 59, 38: 454 i s., 39: 96, 42: 342, 43: 166), *salvatió* (19: 288, 38: 249), etc.

La conjunció copulativa gairebé sempre apareix grafuada: *y* (19, 21, 22, 27, 28, 38, 41, 42, 43, 49: rúbr. in. i s., 20: 15 i s., 39: 16 i s.). Només ocasionalment la trobem com a: *hi* (19: 258), *he* (21: 48 i s., 27: 70 i s., 39: 9, 42: 63) i *e* (19: 46, 21: 53 i s., 27: 40 i s., 28: 21 i s., 38: rúbr. in. i s., 39: 72 rúbr. i s., 41: 105 i s.), tant davant de vocal com davant de consonant.

2.1.2. Sons consonàntics

2.1.2.1. L'ÚS DE L'HAC

En posició inicial, notem un ús molt vacil·lant de la <h>: *hage* (38: 225) i *age* (19: 70, 20: 7 i s., 27: 218, 28: 15 i s., 38: 236 i s., 39: 246, 41: 137, 42: 198 i s., 43: 172), *he* (19: 101 i s., 20: 2 i s., 21: 63 i s., 22: 164, 27: 93 i s., 28: 8 i s., 38: 63 i s., 39: 2 i s., 41: 74 i s., 42: 46 i s., 43: 42 i s.) i *é* (19: 166 i s., 20: 4 i s., 21: 4 i s., 22: 50, 27: 45b i s., 28: 2 i s., 38: 297 i s., 39: 3 i s., 42: 843 i s., 43: 63 i s.), *hora* (22: 6, 42: 318 i s.) i *ora* (19: 61 i s., 27: 233 i s., 28: 40, 38: 66, 39: 30, 42: 448 i s.), *humana* (39: 370, 41: 121, 42: 395 i s.) i *umana* (20: 164, 21: 79), etc.

Les formes del verb *oir* apareixen ocasionalment precedides d'una <h>: *hoïu* (39: 169) i *hoïts* (20: 172), enfront de les formes: *oït* (19: 260, 28: 84, 38: 493, 42: 755 i s.), *oïts* (39: 374), *oïu* (19: 265) i *oïu* (27: 105a)

La paraula *Pasqua* (39: 248, 43: 103) apareix amb una gran varietat de grafies: *Pascha* (19: 2 i s., 42: 411 i s.), *Pasca* (19: 16 i s., 27: 157 i s., 38: 7 i s., 42: 429) i *Pascua* (38: 92).

El pronom *hi* es grafia: *hi* (27: 283, 38: 89 i s.), *y* (19: 86 i s., 20: 180, 22: 25 i s., 27: rúbr. in. i s., 28: 72 i s., 38: 42 i s., 39: 20 rúbr. i s., 41: 152, 42: 104 i s., 43: 138 i s.) i *i* (20: 43, 21: 64, 27: 377, 42: 9 i s.) i el pronom *ho* (22: 121, 27: 56 i s., 28: 35 i s., 38: rúbr. in. i s., 39: 176, 42: 829, 43: 105) també presenta la grafia *ó* (19: 197 i s., 20: 82 i s., 22: 287 i s., 27: 88 i s., 28: 117, 38: 17 i s., 39: 80 i s., 43: 175) i darrere de <o> es grafia *u* (19: 44 i s., 20: 48, 22: 28 i s., 27: 45b i s., 28: 35 i s., 38: 218 i s., 39:

72 i s., **41:** 168, **42:** 164 i s., **49:** 6 i s.). Ambdós pronoms també apareixen amb variants morfològiques recollides a l'apartat corresponent (cf. 2.3.1.5.2.).

La conjunció i es grafia sistemàticament: y (**19, 21, 22, 27, 28, 38, 41, 42, 43:** rúbr. in. i s., **20:** 15 i s., **39:** 16 i s.). Només en dues ocasions apareix grafada hi (**19:** 258, **38:** 117).

Ocasionalment, l'hac apareix en posició intervocàlica com a marca de pronúncia dissil·làbica: rahó (**27:** 48 i s., **39:** 259 i s.), rahonar (**42:** 614) i rahons (**20:** 110), enfront de raó (**22:** 113 i s., **27:** 122, **28:** 10, **38:** 162 i s., **39:** 78 i s., **41:** 59 i s., **42:** 27 i s., **43:** 9 i s.) i raons (**42:** 791); de hon (**28:** 154), enfront de d'on (**19:** 81); ahon (**38:** rúbr. in.) i ahont (**42:** 313), enfront de a on (**27:** 159 i s., **38:** 69 i s., **39:** 311, **42:** 18, **43:** 252) i a ont (**42:** 751).

2.1.2.2. OCLUSIVES

El so oclusiu sord /k/ té les representacions gràfiques <ch>, <c> i <qu>, segons la posició que ocupa en el mot.

En posició final absoluta apareix grafat <ch>: *amich* (**19:** 59, **27:** 161 i s., **38:** 420, **39:** 179, **42:** 295, **43:** 85), *crech* (**20:** 99, **21:** 55, **22:** 38, **27:** 49 i s., **38:** 98 i s., **39:** 7 i s., **41:** 97 i s., **42:** 103 i s., **43:** 154), *loch* (**19:** 12 i s., **20:** 96, **21:** 97, **22:** 95 i s., **27:** 368, **38:** 71 i s., **41:** 42, **42:** 17 i s., **43:** 252), *puch* (**19:** 3 i s., **27:** 328b, **28:** 198 i s., **38:** 146, **39:** 62 i s., **42:** 356 i s., **43:** 70 i s.), *tenpoch* (**19:** 129, **20:** 132, **38:** 491), etc.

Davant de la fricativa alveolar sorda, la grafia majoritària és <ch>: *amichs* (**28:** 14), *banchs* (**38:** 554 rúbr.), *blanchs* (**22:** rúbr. in.), *inichs* (**27:** 145), *lochs* (**43:** 198 rúbr.), *xichs* (**22:** 260, **39:** 74), etc. En aquesta posició, el so /k/ apareix només en dos casos grafat amb <c>: *bancs* (**21:** 84 rúbr.) i *inimics* (**42:** 557).

En les altres posicions, el copista escriu <c> davant d'*a*, *o*, *u* i <qu> davant d'*e*, *i*: *cap* (**19:** 58 i s., **21:** 136 rúbr. i s., **22:** 140 rúbr., **27:** 229 i s., **38:** 217 i s., **39:** 347 rúbr. i s., **41:** 24 i s., **42:** 113 i s., **43:** 13 i s.), *isca* (**19:** 174 rúbr. i s.), *encantador* (**20:** 74, **28:** 50, **38:** 18 i s., **39:** 200 i s.), *concordants* (**19:** 139), *manco* (**42:** 836), *culpa* (**21:** 115, **22:** 136, **27:** 11, **39:** 210, **41:** 31 i s., **43:** 241 i s.), *acusam* (**20:** 74, **39:** 155) i *aquest* (**19:** 81 i s., **20:** 73 i s., **21:** 35 i s., **22:** 49 i s., **27:** 5 i s., **28:** 188 i s., **38:** 53 i s., **39:** 50 i s., **41:** 40 i s., **42:** 29 i s., **43:** 1 i s.), *nasquí* (**20:** 30 i s.), *quin* (**21:** 70, **22:** 85 i s., **27:** 39 i s., **38:** 26 i s., **39:** 154 i s., **41:** 106 i s.), etc.

Excepcionalment, trobem la duplicació de la consonant en posició intervocàlica, com a grafia llatinitzant: *peccador* (**41:** 12, **42:** 486 i s.), *peccadors* (**20:** 23 i s., **21:** 43 i s., **22:** 102 i s., **38:** 610, **39:** 372, **41:** 85 i s., **42:** 597), *peccàran* (**41:** 19), *peccat* (**19:** 132 i s., **20:** 22 i s., **21:** 42, **22:** 78 i s., **27:** 7 i s., **28:** 8, **38:** 455 i s., **39:** 257 i s., **41:** 84, **42:** 867, **43:** 239), *peccats* (**21:** 139, **38:** 610, **41:** 225, **42:** 364), enfront de *pecat* (**27:** 36, **28:** 214).

El so oclusiu sonor /g/ té les representacions gràfiques <gu> davant *e* i *i*: *agueren* (**20:** 12), *guerra* (**22:** 167), etc. i *seguiu* (**19:** 12, **22:** 109 i s., **27:** 166, **28:** 118, **38:** 77 i s., **42:** 424 i s.), *conaguí* (**19:** 238, **20:** 16), etc.

Hi ha vacil·lació en la grafia de les oclusives /p/, /b/ i /t/, /d/: *saps* (**27:** 47) i *sabs* (**19:** 51, **27:** 243, **28:** 209, **38:** 510, **39:** 320), *bondat* (**20:** 162, **21:** 77, **22:** 101, **27:** 74, **28:** 43, **38:** 377, **39:** 37, **41:** 119) i *bondad* (**39:** 368), *brevadat* (**42:** 805) i *brevedad* (**43:** 19), etc.

2.1.2.3. LABIODENTALS FRICATIVES

La labiodental fricativa sorda /f/ es representa per <f> en totes les posicions: inicial absoluta (*fill* **19**: 161 i s., **20**: 162 i s., **21**: 63 i s., **22**: 60 i s., **27**: 38 i s., **28**: 106 i s., **38**: 49, **39**: 52 i s., **41**: 2 i s., **42**: 99 i s., **43**: 198 rúbr. i s., etc.), intervocàlica (*cadefal* **19**: 248 rúbr., **20**: 28 rúbr., **21**: 72 rúbr., **27**: 90 rúbr., **28**: rúbr. in., **38**: 182 rúbr., **39**: 128 rúbr., etc.), precedida per consonant (*perfet* **19**: 37, **42**: 522, etc.) i seguida per consonant (*nafras* **21**: 151, **41**: 237, etc.).

Molt ocasionalment també es troba la grafia <ph>: *phariseus* (**42**: 104 seg. i s.) enfront de *fariseus* (**42**: rúbr. in. i s.), *Cayphàs* (**19**: 114 rúbr. i s., **38**: 8 rúbr. i s., **42**: rúbr. in.) enfront de *Cayfàs* (**19**: 106 rúbr. i s., **20**: 40 rúbr. i s., **22**: rúbr. in. i s., **27**: 406 rúbr., **28**: rúbr. in. i s., **38**: 499 i s., **42**: 274 rúbr. i s.), *prophetas* (**27**: rúbr. in. i s., **38**: 2 i s.) enfront de *profetas* (**19**: 286, **38**: rúbr. in.) i *blesphemmat* (**42**: 813) enfront de *blesfemat* (**19**: 230, **27**: 424, **38**: 529).

2.1.2.4. ALVEOLARS FRICATIVES

El so alveolar fricatiu sord /s/ presenta grans irregularitats en la representació gràfica, independentment de l'etimologia de la paraula i de la posició que ocupa.

En posició inicial apareix grafiat <c>, <s> i <ç>: *ciutat* (**19**: 9, **27**: 163, **42**: 432), *siutat* (**38**: 54, **42**: 421) i *çiutat* (**38**: 73); *sé* (**19**: 81 i s., **27**: 326, **38**: 286 i s., **39**: 5 i s.), *çé* (**38**: 568) i *cé* (**39**: 151); *cel* (**21**: 75 i s., **22**: 157 i s., **27**: 5 i s., **41**: 221) i *çel* (**28**: 213, **38**: 522), etc.

En posició intervocàlica es representa amb les grafies <ss>, <s> i <ç>: *así* (**19**: 3 i s., **20**: 56 i s., **22**: 23 i s., **27**: 93 i s., **28**: 22 i s., **38**: 34 i s., **39**: 10 i s., **41**: 82 rúbr. i s., **42**: 251 i s., **43**: 50 i s.), *açí* (**27**: 182) i *assí* (**28**: 91, **39**: 140); *compassió* (**22**: 106) i *compasió* (**20**: 143); *rosegat* (**19**: 276) i *roçegat* (**27**: 432), etc. Especialment el verb *resuscitar* (**22**: 115 i s.) presenta una gran variació de grafies: *ressucitar* (**22**: 50), *resucitar* (**22**: 35 i s., **38**: 118, **39**: 320, **42**: 229), *resusitar* (**22**: 58), *resussitarà* (**22**: 29), etc.

En alguns casos, es troba la grafia llatinitzant <ti>: *gràtias* (**21**: 100 rúbr., **22**: 65 i s., **38**: 330 i s., **41**: 186 rúbr. i s.), *licèntia* (**42**: 282 i s., **43**: 198 seg.), *oratió* (**19**: 282, **27**: 306 i s.), *sententiat* (**20**: 151, **21**: 114, **28**: 115, **38**: 566, **39**: 116 i s., **41**: 200, **42**: 828, **43**: 5 i s.), al costat de les grafies <ci>: *gràcias* (**21**: 102, **22**: 105 i s.), *licència* (**22**: 310), *oració* (**27**: 342 i s., **38**: 361), *sentenciat* (**20**: 134), <si>: *asasiats* (**43**: 149) i <zi>: *representazió* (**49**: rúbr. in.), etc.

Darrere de consonant, hi ha un ús vacil·lant entre <c>, <s> i <ç>: *concert* (**22**: 64 rúbr. i s.) i *consert* (**20**: 181 rúbr., **38**: 426, **39**: 379 rúbr., **41**: 126 rúbr. i s.); *forçat* (**20**: 93 i s., **21**: 100, **22**: 201, **28**: 72) i *forsat* (**41**: 186); *mercè* (**28**: 12) i *merçè* (**22**: 192 i s., **38**: 110, **42**: 31); *vencedor* (**22**: 168, **42**: 237), *vençedor* (**22**: 176, **42**: 144) i *vensador* (**42**: 676), etc.

En posició final absoluta predomina la grafia <s>: *bras* (**21**: 120 i s., **38**: 498, **39**: 316, **41**: 206 i s.), *dols* (**21**: 49, **42**: 125), *ferós* (**42**: 800 rúbr.), *gloriós* (**19**: 5, **22**: 150, **27**: 355, **42**: 202), *ters* (**38**: 118), etc. enfront de *terç* (**27**: 29) i *donç* (**42**: 727, **43**: 18 i s.).

L'alveolar fricativa sonora apareix generalment representada per la grafia <s>: *casa* (**27**: 36 rúbr. i s., **38**: 36 rúbr. i s., **42**: 8 i s.), *despesa* (**19**: 95), *presentat* (**19**: 268), etc. Ocasionalment, hi ha vacil·lació de grafies: *cosa* (**27**: 36 rúbr. i s., **38**: 36 rúbr. i s., **42**: 8 i s.) i *cossa* (**20**: 167); *Cèsar* (**20**: 148 i s., **39**: 159 i s., **43**: 118 i s.) i *Cèssar* (**28**: 175); *besar* (**38**: 166 i s.) i *bessat* (**27**: 379).

2.1.2.5. PALATALS FRICATIVES

El so palatal fricatiu sord té representacions gràfiques diferents segons la posició que ocupa en el mot. En posició final, apareix grafiat <ix>: *baix* (22: 95, 42: 712), *fereix* (19: 202), *mateix* (19: 229, 20: 43 i s., 22: 119 i s., 27: 12 rúbr. i s., 28: 91, 38: 260 i s., 39: 119 i s., 41: 152, 42: 100 i s.), *parteix* (38: rúbr. in. i s.), etc. Ocasionalment es localitza amb <x>: *restituex* (42: 743 rúbr.), grafia que, d'altra banda, correspon a la posició intervocàlica: *axí* (19: 120 i s., 20: 67 i s., 21: 4 i s., 22: 28 i s., 27: 45b i s., 28: 34, 38: 67 i s., 39: 22 i s., 41: 46 i s., 42: 26 i s., 43: 10 i s., 49: 6 i s.), *dexar* (19: 271, 21: 6 i s., 28: 211, 38: 123 i s., 39: 286, 41: 48 i s., 42: 335 i s.), *maraxeu* (21: 118, 27: 208, 41: 204), etc.

El so palatal fricatiu sonor es representa gràficament <g>, <j> o <i>, segons el context en què es troba. Davant d'*e* et *i* s'adopta la grafia <g>: *àngel* (19: 160 rúbr. i s., 22: rúbr. in. i s., 27: 354 rúbr., 38: 377 rúbr. i s., 42: 657 rúbr. i s.), *gent* (19: 26 i s., 20: 77 i s., 21: 99, 22: 159 i s., 27: 104 i s., 28: 96 i s., 38: 12 i s., 39: 61 i s., 41: 143 i s., 42: 77 i s.), *envege* (27: 19), *gira* (19: 204 rúbr.), *regiu* (19: 21, 27: 175), *spargir* (19: 66), etc.

En alguns casos concrets de topònims i antropònims, hi ha vacil·lació de grafies: *Bengemí* (19: 145 i s., 20: 45 rúbr. i s., 27: 101b rúbr. i s., 28: 31 rúbr. i s., 38: 16 rúbr. i s., 39: 19 rúbr. i s.), *Beniamí* (19: 214 rúbr. i s.), *Bencamí* (19: 224 rúbr.) i *Beyamin* (27: 97 rúbr.), *Hierusalem* (19: 2), *Hiericó* (19: 281, 27: 305), *Hieremies / Hieremias* (27: 24 rúbr., 49: rúbr. in.), *Getzamani* (42: 580), *Gesús* (21: 119 i s.), *Iesús* (19: 262 rúbr., 20: 56 i s., 27: 359, 28: 155 rúbr. i s., 38: 108 rúbr. i s., 39: 120 rúbr. i s., 41: 127 i s., 42: 15 i s., 43: rúbr. in. i s.) i *Jesús* (19: rúbr. in., 20: 58 i s., 21: 85 i s., 22: rúbr. in. i s., 27: 52b rúbr. i s., 28: 50 i s., 38: rúbr. in. i s., 42: 139 rúbr. i s.).

En posició inicial absoluta s'escriu <i> davant d'*a*, *o*, *u*, i ocasionalment <j>: *ia* (19: 40 i s., 20: 48, 21: 26, 22: 2 i s., 28: 1 i s., 38: 58 i s., 39: 46 i s., 41: 67 i s., 42: 84 i s., 43: 251 i s.), *io* (19: 1 i s., 20: 2 i s., 21: 9 i s., 22: 47 i s., 27: 42 i s., 28: 2 i s., 38: 63 i s., 39: 3 i s., 41: 51 i s., 42: 31 i s., 43: 38 i s.), *iueus* (19: 79 rúbr. i s., 20: 12 i s., 27: 404 rúbr., 28: 19 i s., 38: 425 rúbr. i s., 39: 3 i s., 42: 104 seg. i s., 43: 27 i s.) i *ja* (27: 113 i s.), *jo* (19: 117 i s.), *jueus* (43: rúbr. in.), etc. Excepcionalment es troba en posició inicial la grafia <y>: *yo* (27: 168, 42: 256).

Darrere de consonant i en posició intervocàlica gairebé sempre apareix grafiat <i>: *aiudar* (27: 44, 39: 341, 42: 599 i s.), *peniar* (20: 49, 28: 127, 38: 635, 39: 45), *maior* (22: 84, 27: 90, 38: 225, 42: 369 i s.), etc. Ocasionalment hi ha vacil·lació de grafies: *seriants* (20: 54 rúbr., 28: 119, 38: 641, 39: 327 rúbr.), enfront de *sergants* (20: 68, 28: 119 rúbr.).

2.1.2.6. PALATALS AFRICADES

El so palatal africatat sord apareix grafiat <ig> en posició final: *goig* (22: 56 i s., 42: 234), *mig* (20: 158, 27: 257, 38: 441 rúbr. i s.), *veig* (20: 82, 22: 205, 38: 559, 39: 197 i s., 42: 162 i s., 43: 10 i s.), etc. i <tx> en posició intervocàlica: *desempetxau* (19: 102, 27: 323a i s.), *botxins* (28: 93 i s., 43: 130 rúbr.), *desdixade* (39: 53), etc.

El so palatal africatat sonor es grafia <ti> davant d'*a* i *o*: *anutiar* (38: 512), *brevetiar* (20: 13, 21: 9, 41: 51), *desitiat* (19: 190, 28: 62, 38: 192), etc.

Davant d'*e* apareix grafiat <tg>: *anutgeu* (27: 333b, 28: 30, 39: 18), *iutge* (20: 101) i *personatges* (22: rúbr. in.). Excepcionalment, es troba també la grafia <g>: *image* (43: 264 rúbr.) i *page* (41: 141 i s., 49: rúbr. in.).

La pronunciació africada característica del balear queda reflectida en les grafies d'alguns mots com: *bufeteti* (38: 497), *ditious* (19, 27, 38, 42: rúbriques inicials), *letgint* (42: 104 rúbr.), *pesetiant* (27: 36 rúbr.) i *trestetiar* (39: 299).

2.1.2.7. LATERALS

El so lateral apareix grafiat amb <l> o <ll>, amb independència de l'etimologia de la paraula o del context en què apareix:

- posició inicial: *lladre* (19: 205) i *ladre* (27: 405); *lley* (20: 75, 27: 58) i *ley* (19: 211, 20: 133, 28: 113 i s., 38: 479, 39: 163); *llaor* (27: 72) i *laor* (21: 112, 22: 110 i s., 41: 198); *lligat* (21: 34, 38: 405) i *ligat* (19: 215, 27: 409, 28: 89 i s., 38: 589, 39: 138, 41: 3 i s., 42: 115 i s., 43: rúbr. in.), etc.

- posició final: *fill* (19: 161 i s., 20: 162 i s., 21: 63 i s., 22: 60 i s., 27: 38 i s., 28: 106 i s., 38: 49 i s., 39: 52 i s., 41: 2 i s., 42: 99 i s.) i *fil* (21: 72); *treball* (21: 62, 38: 112 i s., 41: 104, 42: 368) i *trebal* (28: 133); *cruel* (41: 35 i s., 43: 239) i *cruell* (22: 146), etc.

- seguida de consonant: *coltell* (19: 194 rúbr., 21: 35, 27: 256 i s., 42: 738 rúbr.) i *colltell* (19: 201, 38: 459); *cruelment* (19: 283, 27: 12, 42: 117 i s., 43: 129 i s.) i *cruellment* (20: 140), etc.

- posició intervocàlica: *Pilat* (19: 267 i s., 20: 63 i s., 21: 84 rúbr. i s., 22: 241, 28: rúbr. in. i s., 38: 635, 39: 122 i s., 41: 126 rúbr. i s., 43: 3 i s.) i *Pillat* (20: 70 i s., 39: 192 rúbr.); *agenollat* (21: 40 rúbr., 42: 602 rúbr.) i *agenolat[s]* (22: 164 rúbr.); *aliberar* (43: 125) i *alliberar* (43: 102); *culpa* (21: 115, 22: 136, 27: 11, 39: 210, 41: 31 i s., 43: 241 i s.) i *cullpa* (39: 240), etc.

2.1.2.8. VIBRANTS

El so vibrant es grafia <rr>: *errar* (28: 183, 39: 150 i s.), *ferrau* (19: 144 i s.), *soterrar* (21: 66), *terra* (19: 276, 22: 157 i s., 27: 388 rúbr. i s., 38: 431 rúbr. i s., 41: 169, 42: 717 i s.), etc.

En alguns casos constatem un ús vacil·lant entre <rr> i <r>: *arreu* (38: 132 i s., 39: 180) i *areu* (22: 288); *arribat* (19: 112, 27: 151, 39: 128 rúbr., 42: 218) i *aribat* (19: 20 rúbr., 38: 1 i s., 39: 8 rúbr. i s., 42: 244 rúbr. i s., 43: 213 rúbr.); *guerra* (22: 167) i *guera* (22: 175); *interrogar* (38: 515, 42: 717 rúbr. i s.) i *interogar* (42: 748), etc.

2.2. Fonètica

2.2.1. Vocalisme

Constatem la neutralització d'*a* i *e* àtones, característica del dialecte oriental i que es reflecteix en l'ús vacil·lant de les grafies <a> i <e>:

- en posició inicial: *anar* (19: 5 i s., 27: 168 i s., 28: 126, 38: 108 i s., 42: 55 i s.) i *enar* (27: 155, 38: 5, 43: 211); *argent* (19: 141, 28: 22, 38: 307 i s., 39: 10, 42: 306 i s.) i *ergent* (19: 87); *excel·lent* (38: 103, 39: 268, 42: 350) i *axcel·lent* (28: 54); *error* (38: 52, 22: 323, 42: 870) i *arror* (27: 84, 28: 49 i s., 38: 234 i s., 39: 206), etc.

- en posició final: *ara* (19: 40 rúbr. i s., 22: 9 i s., 27: 36 rúbr. i s., 28: 91, 38: 42 i s., 39: 48 rúbr. i s., 41: 130 rúbr. i s.) i *are* (19: 20 rúbr. i s., 20: 15 i s., 22: 128 rúbr. i s., 27: 56 i s., 28: 34 rúbr. i s., 38: 8 i s., 39: 27 i s., 41: 22 i s., 42: 104 rúbr. i s., 43: rúbr. in. i s.); *casa* (27: 36 rúbr. i s., 38: 36 rúbr. i s., 42: 8 i s.) i *case* (19: 22 i s., 27: 429, 28: 142); *mestre* (19: 15 i s., 20: 31, 21: 48 i s., 27: 171 i s., 38: 83 i s., 41: 90, 42: 360 i s.) i *mestra* (19: 5, 20: 21 i s., 27: 131 i s., 38: 69 i s., 39: 366, 41: 91, 42: 125 i s.), etc.

- en posició pretònica: *maltractat* (38: 559 i s., 39: 92) i *maltrectat* (20: 66 i s., 21: 18, 28: 123, 38: 588, 39: 86 i s., 41: 60, 42: 113 i s., 43: 165 i s.); *menester* (19: 90, 22: 14) i *manester* (19: 114, 22: 16 i s., 27: 196, 42: 248); *patir* (19: 172) i *petir* (42: 94 i s.); *seguiu* (19: 12, 22: 109 i s., 27: 166, 38: 577 i s., 42: 424 i s.) i *saguiu* (28: 118, 38: 77 i s.); *veniu* (19: 153 i s., 22: 62 i s., 27: 287b i s., 28: 137, 38: 95 i s., 42: 579 i s., 43: 66 i s.) i *vaniu* (27: 319), etc.

- en posició posttònica: *dies* (42: 175) i *dias* (42: 111 i s.); *ovelles* (19: 66) i *ovellas* (21: 52, 27: 238, 41: 94, 42: 560); *pares* (22: 61 i s.) i *paras* (22: 57 i s.); *voltes* (42: 581), i *voltas* (27: 243, 41: 70, 42: 570), etc.

Observem que, d'acord amb el dialecte mallorquí del copista, hi ha distinció entre *o* i *u* àtones, llevat d'alguns casos, per exemple, per assimilació, quan segueix una <u> tònica: *pugut* (19: 217, 22: 336, 27: 347 i s., 38: 360, 39: 246), una <u> àtona: *acustumats* (43: 198 seg.) o una <i>: *sufrir* (27: 113, 38: 127, 42: 339 i s.), *cusí* (27: 259), *puđrit* (38: 58), *aculliment* (38: 331) i *murirà* (39: 342) o en contacte amb un so bilabial: *encubriu* (42: 155) i *ubert* (21: 133, 41: 219, 49: 9). Notem com a exemples de restitució falsa d'una *o*, provocada per ultracorrecció: *destroïda* (28: 167), *ponit* (38: 594) i *bofetade* (19: 260 rúbr.).

També hi trobem exemples de la substitució, típica del mallorquí, de la vocal medial semitancada tònica /ə/ per la grafia <a>: i *si as* (39: 55 i s.) per *si és* i com a exemple invers: *ten* per *tan* (19: 19 i s., 20: 22, 21: 84, 22: 70 i s., 27: 282a, 28: 8 i s., 38: 122 i s., 39: 76 i s., 41: 13 i s., 42: 14 i s., 43: 237 i s.) i *atén* per *atan* (38: 365 i s.).

Quan es dona la colisió de dues vocals la segona de les quals és tònica i no és /i/, aquests casos de hiat es resolen amb la desaparició de la primera. D'aquestes formes reduïdes, en trobem, per exemple: *pler* (19: 99 i s., 27: 182 i s., 38: 311, 39: 173, 42: 609 i s.) i *plers* (19: 83). Ocasionalment, també hi trobem una vocal o consonant antihàtica: *agreyeix* (19: 204), *beneyeix* (38: 243 rúbr. i s.), *fayel* (27: 260), *cresat* (27: 366) i *plasant* (38: 141 i s.).

2.2.2. Consonantisme

2.2.2.1. ARTICULACIÓ DE LA LABIODENTAL FRICATIVA SONORA /v/

Observem la distinció entre les grafies <b> i <v>, que indica l'articulació de la labiodental fricativa sonora /v/ del mallorquí: *devem* (19: 8 i s., 27: 160, 38: 512, 39: 111), *provar* (22: 227), *barons* (21: 94, 41: 180), *beuré* (20: 17), *veuré* (27: 307, 38: 273 i s., 42: 317, 43: 207), etc.

Molt excepcionalment, constatem confusió entre <b> i <v>: *cambi* (39: 336) i *canviau* (38: 311); *scriba* (22: 244 rúbr.), *scribas* (42: 104 seg.) i *scriva* (22: rúbr. in. i s., 42: 103 rúbr. i s., 43: 198 rúbr.).

2.2.2.2. SENSIBILITZACIÓ DE LA DENTAL /t/ EN ELS GRUPS FINALS /NT/ I /LT/

Les grafies <nt> i <lt> per a representar els grups consonàntics formats per consonant més oclusiva en posició final absoluta indica la sensibilització de la dental /t/ en aquesta posició, característica del

mallorquí: *content* (19: 25 i s., 21: 93, 27: 55 i s., 38: 41 i s., 39: 233, 41: 179, 42: 309 i s., 43: 94 i s.), *intent* (19: 126 i s., 28: 84, 38: 208, 42: 79), *molt* (19: 35 i s., 20: 56 i s., 22: 5 i s., 27: 27 i s., 28: 117 i s., 38: 35 i s., 39: 79 i s., 41: 36 i s., 42: 4 i s., 43: 53 i s.), *ribalt* (19: 197 i s., 27: 397 i s.), etc. Excepcionalment es troba la grafia: *mol* (21: 93).

Hi ha vacil·lació confusió en la grafia de *quan* (= quant, 19: 122 i s., 21: 126, 38: 113 i s., 39: 168 i s., 41: 104 i s.) i *quant* (= quan, 19: 13 i s., 20: 12, 21: 132 rúbr., 27: 14 i s., 39: 390, 41: 208, 42: 109 i s.) i de *tant* (= tan, 19: 190, 20: 167, 21: 86, 22: 133, 27: 12, 28: 78 i s., 38: 109 i s., 39: 138 i s., 41: 137, 42: 134 i s., 43: 121 i s.)

El grup consonàntic /nt/ més alveolar fricativa sol aparèixer grafiat <nts>: *contents* (19: 17, 27: 171 i s., 28: 229, 38: 83 i s., 43: 139), *concordants* (19: 139), *manaments* (19: 18, 27: 172, 38: 84), *semblants* (19: 220, 27: 78 i s.), etc.

Ocasionalment, també es troba la grafia <ns>: *gens* (43: 198 seg.) per *gents* (22: 3), *infans* (20: 154) per *infants* (39: 290, 42: 63), *iuns* (22: 236) per *iunts* (39: 132 rúbr., 41: 30), *serians* (28: 119 rúbr.) per *seriants* (20: 54 rúbr. i s., 38: 641, 39: 327 rúbr.) i *turmens* (22: 90) per *turments* (21: 22, 22: 135, 41: 64, 42: 142).

També es troba la grafia llatinitzant <nct>: *sanct* (19: rúbr. in.), *sancta* (19: 165, 27: 36 rúbr. i s., 28: 140, 42: 669) i *sancts* (22: 61 i s.).

2.2.2.3. NO ARTICULACIÓ DE L'OCCLUSIVA EN EL GRUP INICIAL <EX>

Un tret col·loquial que es troba en tots els dialectes és la no articulació de l'oclusiva en el grup in. <ex>, que es reflecteix en la grafia: *splicar* (42: 106 i s., 43: 212), *scusar* (19: 240, 43: 209), *spedient* (39: 113), *espedient* (42: 90), *spirat* (41: 137) i *spirar* (41: 164), enfront de *expedient* (27: 103).

2.2.2.4. MANTENIMENT O ELISIÓ DE -R EN POSICIÓ FINAL ABSOLUTA O PRECEDINT UNA -S FINAL

En posició final absoluta (en terminacions d'infinitiu i sufixos -dor, -er, etc.) el manteniment de la -r és general: *anar* (19: 5 i s., 27: 168 i s., 38: 108 i s., 39: 8 i s., 42: 55 i s.), *venir* (22: 42 i s., 27: 327 i s., 38: 39), *desfer* (22: 83), *pastor* (19: 65, 21: 52, 27: 237, 41: 94, 42: 559), *presoner* (28: 63), etc.

En el grup final -rs el manteniment de la -r és clarament dominant; així: *diners* (19: 118 i s., 20: 37, 22: 250 i s., 27: 295 i s., 28: 20 i s., 38: 262 i s., 39: 4 i s., 42: 310 i s.), *senyors* (19: 103 i s., 20: 37 i s., 22: 4 i s., 27: 21 i s., 28: 82, 38: 59 i s., 39: 49 i s., 42: 104 seg. i s., 43: 159), *peccadors* (20: 23 i s., 21: 43 i s., 22: 102 i s., 38: 610, 39: 372, 41: 85 i s., 42: 597), etc. al costat d'alguns casos amb caiguda de la -r, com *dolós* (21: 58) i *olós* (22: 1).

2.2.2.5. PRONUNCIACIÓ GEMINADA DE -RL- I -TLL-

Un tret característic del balear que es troba reflectit en les consuetes editades és la pronunciació geminada del grup consonàntic -rl- en mots com *bul·la* (= burla 22: 35, 43: 144) i *pal·les* (= parles 42: 761), etc. També és característica del balear la pronunciació geminada de: *bal·le* (= batlle 27: 36 rúbr.) i *vel·lar* (= vetllar 27: 347, 38: 354, 42: 602).

2.2.2.6. DISSIMILACIÓ DELS GRUPS CONSONÀNTICS –MM- I –MP-

Es dona algun cas de dissimilació del grup consonàntic -mm-, probablement per influència del castellà: *inmaculat* (42: 419), *inmens* (38: 364 i s.), *inmensa* (38: 377) i *immortal* (22: 187).

En contacte amb la bilabial oclusiva, hi ha una vacil·lació de les grafies -mp-/-mb- i -np-/-nb-: *contemplat* (41: 40) i *contemplant* (21: 128 rúbr., 22: 140 rúbr. i s.), *emperador* (28: 102) i *enperador* (27: 178), *emperò* (38: 238 i s., 39: 8 i s.) i *enperò* (42: 510 i s.), etc.

2.3. Morfologia

2.3.1. Morfologia nominal

2.3.1.1. ARTICLES

Hi trobem únicament les formes de l'article procedents de ILLU, ILLA, ILLOS, ILLAS, que el mallorquí fa servir en la llengua escrita ("article literari"), enfront de les formes procedents de IPSU, IPSA, IPSOS, IPSAS que s'utilitzen en la llengua parlada ("article salat").

En el cas d'alguns mots abstractes acabats en <-or> que modernament han passat a ser masculins, un tret característic del balear és el manteniment de l'article femení: *la sua gran arror* (28: 171), *la mia amor* (19: 60, 27: 232), *ab grandísima dolor* (42: 116), *la tua gran furor* (19: 222, 27: 416), *tota honor* (27: 180), etc. Tanmateix, també es documenten les formes masculines: *lo seu gran amor* (42: 158) i *lo seu dolor* (20: 192, 39: 386, 42: 372), etc.

Constatem l'ús combinat de les formes plenes *lo, los* i de les reforçades *el, els* segons el context fonètic en què es troben.

En posició inicial absoluta, precedit de consonant o de semivocal, l'article masculí singular apareix majoritàriament amb la forma plena, sempre que el substantiu que segueix comenci amb consonant: *Lo cel* (22: 157), *prop és lo matí* (22: 22), *veureu lo pastor* (19: 65), etc.

Davant de vocal, l'article etimològic apareix en forma reduïda: *l'àngel* (19: 160 rúbr. i s., 27: 354 rúbr., 38: 377 rúbr.), *l'enteniment* (19: 278, 38: 653), *l'innocent* (28: 205), *l'ort* (19: 79 rúbr. i s., 27: 274 rúbr. i s., 38: 343 rúbr. i s., 42: 580 i s.), etc. Excepcionalment també es troba la forma plena seguida de vocal: *lo àngel* (42: 692 rúbr.), *lo endimoniait* (27: 66 rúbr.), *lo introit* (49: rúbr. in.) i *lo osta* (19: 24 rúbr.).

L'article masculí plural en posició inicial absoluta, precedida de consonant o semivocal apareix en la forma plena: *Los apòstols* (19: 4 rúbr. i s., 22: 119, 27: 52b i s., 42: 159 rúbr. i s.), *ab los rabins parlar* (19: 97), *mirau los draps* (22: 283), etc.

Les formes reforçades *el, els*, sotmeses al fenomen d'elisió en contacte amb un mot acabat en vocal, es presenten sovint sota les formes gràfiques reduïdes: *así·l preu* (27: 298), *que·l vostro fill* (28: 130), *lo que·ls profetas* (19: 286), *qui·ls peccats* (38: 610), etc., enfront de *vos levarà el regiment* (20: 149), *y si els peus* (39: 318), etc.

En els casos en què trobem la forma plena en aquest context, sabem gràcies al recompte sil·làbic si la grafia reflecteix la pronunciació, com en el cas dels següents octasíl·labs: *segons del Pare lo voler* (20: 104), *de pendre lo camí avant* (22: 18), *en lo abís encadenat* (27: 34), *que los diners los tornaré* (39: 6), etc. o si caldria emprar la forma reduïda, com en el cas de: *no vull que los peus me renteu* (42: 499),

octosíl·lab entre heptasíl·labs. També a les rúbriques apareixen exemples de la forma plena precedida de paraula acabada en vocal: *vage lo Jesús* (**19**: 40 rúbr.), *crida lo algutzir* (**28**: 85 rúbr.), *va lo porter* (**38**: 36 rúbr.), *los mostra lo loch* (**38**: 96 rúbr.), etc.

En contacte amb les preposicions *a*, *de* i *per* solen aparèixer les formes reforçades, formant contracció: *el costat* per *al costat* (**21**: 132 rúbr., **27**: 240, **38**: 182), *del cel* (**21**: 135, **22**: 166, **27**: 5 i s.), *dels cófrens* (**21**: 24, **41**: 66), *pels peccadors* (**21**: 43, **42**: 597), etc. Excepcionalment, en aquest context també es troben exemples gràfics de la forma plena: *per lo peccat* (**20**: 22), *per los iueus* (**42**: 112) *per los actes* (**28**: 163), *per lo dol* (**42**: 9) o reforçada: *per el matí* (**27**: 362), *per els dexebls visitar* (**22**: 311).

2.3.1.2. NUMERALS

La forma *dos* es fa servir tant pel masculí (**19**: rúbr. in. i s., **21**: 125 i s., **27**: 128 rúbr. i s., **38**: 410, **41**: 211 i s., **42**: rúbr. in. i s., **43**: 108 i s.) com també en l'únic exemple femení: *dos creus* (**38**: rúbr. in.).

2.3.1.3. DEMOSTRATIUS

La forma de demostratiu que s'utilitza amb més profusió és la reforçada *aquest/a* (**19**: 22 i s., **20**: 73 i s., **21**: 35 i s., **22**: 49 i s., **27**: 5 i s., **28**: 186 i s., **38**: 6 i s., **39**: 50 i s., **41**: 40 i s., **42**: 29 i s., **43**: 1 i s.), també grafiada *equest/a* (**19**: 156 i s., **20**: 96, **28**: 186, **38**: 140 i s., **39**: 234 i s., **42**: 238 i s., **43**: 33), amb el plural *aquests* (**20**: 155, **38**: 449, **39**: 180 i s., **41**: 159), també grafiat *aquets* (**19**: 192), *equets* (**21**: 21) i *equests* (**41**: 63) i *aquestes* (**43**: 30).

Ocasionalment, també apareix la forma simple del demostratiu: *est/a* (**20**: 105, **22**: 55, **27**: 235 i s., **38**: 183 i s., **39**: 325 i s., **41**: 143, **42**: 51 i s., **43**: 86 i s.), també grafiat *sta* (**19**: 75 i s., **27**: 154, **38**: 4, **39**: 85, **42**: 554) i el plural *stas* (**42**: 615).

Indicant proximitat a la segona persona trobem: *aqueix/a* (**19**: 127 i s., **27**: 251 i s., **38**: 23, **39**: 87 i s., **42**: 33 i s., **43**: 148) i *equexos* (**42**: 247).

Per expressar llunyania s'empra: *aquell/a* (**19**: 94 i s., **20**: 185, **21**: 130 i s., **22**: 224, **27**: 8 i s., **38**: 18 i s., **41**: 216 i s., **42**: 13 i s.), també grafiat *equell* (**27**: 2, **39**: 110, **41**: 20) i *aquells* (**19**: 219, **27**: 413, **28**: 215), també grafiat *equells* (**28**: 46, **39**: 40).

Les formes del demostratiu neutre de proximitat són: *ço* (**22**: rúbr. in., **43**: 198 seg.), *sò* (**19**: 52 i s., **20**: 76 i s., **22**: 7 i s., **28**: 74 i s., **38**: 222, **39**: 149 i s., **42**: 104 seg., **43**: 23 i s.) i *asò* (**19**: 90 i s., **20**: 186, **21**: 82 i s., **22**: 20 rúbr. i s., **27**: 217 i s., **28**: 119 rúbr. i s., **38**: rúbr. in. i s., **39**: 135 i s., **41**: 124, **42**: 79 i s., **43**: 153 rúbr. i s.), també grafiat *esò* (**19**: 93, **20**: 153, **42**: 262) i *assò* (**27**: 121c). El demostratiu per indicar proximitat a la segona persona és: *axò* (**19**: 200, **20**: 101, **22**: 327, **27**: 47 i s., **28**: 229 rúbr., **38**: 25, **39**: 148 i s., **41**: 226 rúbr., **42**: 64 i s., **43**: 94 i s.).

2.3.1.4. POSSESSIUS

Els possessius tòncics localitzats són: *meu/s* (**19**: 52 i s., **20**: 5 i s., **21**: 35 i s., **22**: 40 i s., **27**: 38 i s., **28**: 3 i s., **38**: 31 i s., **39**: 11 i s., **41**: 48 i s., **42**: 35 i s., **43**: 220 i s.), *teu/s* (**19**: 224 i s., **20**: 120, **27**: 68 i s., **38**: 177, **39**: 176, **42**: 624 i s., **43**: 30), *seu/s* (**19**: 113a, **20**: 107 i s., **22**: 37 i s., **27**: 9 i s., **28**: rúbr. in. i s., **38**: 152 i s., **39**: 202 i s., **41**: 6 i s., **42**: 158 i s., **43**: 85), *mia/s* (**19**: 60 i s., **22**: 53 i s., **27**: 232 i s., **38**: 109 i s., **42**: 114 i s.), *tua* (**27**: 74 i s., **42**: 733 i s.), *sua/s* (**20**: 144, **27**: 6, **28**: 155 i s., **38**: 186 i s., **39**: 69 i s.,

41: 5, **42:** 104 seg. i s., **43:** 204 i s.), *nostre/s* **19:** 5 i s., **21:** 113, **22:** rúbr. in. i s., **38:** 89, **43:** 198), també grafiat *nostra* (**22:** 322, **41:** 199, **42:** 436), *nostro/s* (**19:** 61, **20:** 154, **22:** 68 i s., **27:** 8 i s., **28:** 60, **38:** 618, **39:** 290, **41:** 104, **42:** 128 i s.), *nòstron* (**19:** 37 i s., **20:** 55 i s., **22:** 117, **27:** 318, **39:** 391, **42:** 104 seg. i s.), *nostra/s* (**19:** 273, **20:** 72 i s., **21:** 103 i s., **22:** 318, **27:** 429, **28:** 51 i s., **38:** 324, **41:** 33 i s., **42:** 63 i s., **49:** rúbr. in.), *vostre* (**19:** 200, **22:** 271), també grafiat *vostra/s* (**19:** 169, **22:** 142 i s., **27:** 172, **38:** 36 i s., **42:** 41 i s.), *vostro/s* (**19:** 18 i s., **20:** 37, **22:** 115, **27:** 119 i s., **28:** 33 i s., **38:** 84 i s., **39:** 10 i s., **42:** 190 i s., **43:** 116 i s.), *vòstron* (**19:** 152, **20:** 166, **27:** 202, **28:** 22, **38:** 637, **42:** 197, **42:** 322 i s., **43:** 227), *vostra/s* (**20:** 84 i s., **21:** 54 i s., **22:** 101 i s., **27:** 195 i s., **28:** 142, **38:** 343 i s., **39:** 357 i s., **41:** 96 i s., **42:** 6 i s.), també grafiat *vostre* (**19:** 34) i *lur/s* (**19:** 138, **27:** 103 i s., **39:** 326 i s.).

Els adjectius possessius tòncics apareixen majoritàriament anteposats al substantiu i precedits d'article o contracció de preposició i article (vid. llistat per categories, 5.2.1.1). Amb menys freqüència es documenten en posició posposada i precedits d'article, d'adjectiu demostratiu o de contracció i article (vid. ibidem, 5.2.1.2). Els possessius tòncics de la primera i segona persona de plural apareixen sovint sense article i anteposats (vid. ibidem, 5.3.1.3). També es documenten alguns exemples d'adjectius possessius tòncics sense article i posposats (vid. ibidem, 5.2.1.4).

Les formes àtones són els següents: *mon* (**20:** 2 i s., **21:** 6 i s., **22:** 51 i s., **27:** 138 i s., **28:** 18 i s., **38:** 233 i s., **39:** 2 i s., **41:** 114, **42:** 67 i s., **43:** 31 i s.), *ton* (**19:** 218, **20:** 41, **27:** 39 i s., **28:** 110 i s., **38:** 459 i s., **39:** 332), *son* (**19:** rúbr. in. i s., **20:** 3 i s., **21:** 44 rúbr. i s., **22:** 34 i s., **27:** 60 rúbr. i s., **28:** 127 i s., **38:** rúbr. in. i s., **39:** 366 i s., **41:** rúbr. in. i s., **42:** 44 rúbr. i s., **43:** 128 i s.), *ma* (**20:** 34 i s., **21:** 2 i s., **22:** 112 i s., **38:** 375 i s., **39:** 33, **41:** 44 i s., **42:** 343 i s., **43:** 83), també grafiat *me* (**22:** 46, **28:** 7, **42:** 598), *te* (**19:** 160, **20:** 6 i s., **27:** 346, **39:** 297), *sa* (**22:** 137, **38:** 144, **39:** 78, **41:** 197, **42:** 743 rúbr.), també grafiat *se* (**19:** 26 i s., **21:** 111, **22:** 131 i s., **27:** 410, **28:** 43, **39:** 37 i s., **42:** 379 rúbr., **43:** 58 i s.), *mos* (**19:** 1 i s., **27:** 151 i s., **28:** 13 i s., **38:** 9 i s., **42:** 557), *sos* (**19:** rúbr. in. i s., **20:** 138 rúbr., **22:** rúbr. in. i s., **42:** 104 rúbr. i s.), *mes* (**42:** 344), *tes* (**42:** 800) i *ses* (**20:** 173, **22:** 307).

2.3.1.5. PRONOMS PERSONALS

2.3.1.5.1. Forts

Els pronoms personals forts que s'utilitzen són: *io / jo* (**19:** 1 i s., **20:** 2 i s., **21:** 9 i s., **22:** 47 i s., **27:** 42 i s., **28:** 2 i s., **38:** 63 i s., **39:** 3 i s., **41:** 51 i s., **42:** 31 i s., **43:** 38 i s.), *tu* (**19:** 45 i s., **20:** 25 i s., **27:** 70 i s., **28:** 112 i s., **38:** 214 i s., **39:** 175 i s., **41:** 151 i s., **42:** 494 i s., **43:** 27 i s.), *ell* (**19:** 24 i s., **20:** 14 i s., **21:** 8 i s., **22:** 35 i s., **27:** 22 i s., **28:** 75 i s., **38:** 51 i s., **39:** 73 i s., **41:** 32 i s., **42:** 39 i s., **43:** 11 i s.), *ella* (**22:** 118, **38:** 562, **42:** 378 i s.), *nós* (**19:** 136, **20:** 72 i s., **21:** 105 i s., **22:** 135 i s., **27:** 143b i s., **28:** 31 i s., **38:** 33 i s., **39:** 19 i s., **41:** 191 i s., **42:** 42 i s., **43:** 198), *nosaltres* (**19:** 29 i s., **20:** 41, **22:** 102 i s., **27:** 73 i s., **28:** 169, **38:** 45 i s., **39:** 125 i s., **41:** 31, **42:** 7 i s., **43:** 21 i s.), *naltros* (**19:** 266, **20:** 45 i s.), *vosaltres* (**19:** 75 i s., **21:** 96, **22:** 160 i s., **27:** 162 i s., **28:** 238, **38:** 194 i s., **39:** 145 i s., **41:** 136 i s., **42:** 85 i s., **43:** 18), també grafiat *vosaltras* (**39:** 282), *valtros* (**20:** 68, **38:** 427, **42:** 841, **43:** 174), *vosaltros* (**19:** 105, **20:** 152, **43:** 46) i *vós* (**19:** 6 i s., **20:** 130 i s., **21:** 59 i s., **22:** 120 i s., **27:** 161 i s., **28:** 176 i s., **38:** 46 i s., **39:** 69 i s., **41:** 99 i s., **42:** 136 i s., **43:** 24 i s.), *ells* (**22:** 29 i s., **27:** 153 i s., **38:** 3 i s., **39:** 134, **41:** 23, **42:** 248 i s.) i *elles* (**22:** 268 rúbr.).

2.3.1.5.2. Febles

La gran majoria de pronoms febles adopten solucions fonètiques segons la posició que ocupen respecte al verb. Les formes localitzades invariables són: *li* (**19**: 31 i s., **20**: 54, **21**: 13 i s., **22**: 189 i s., **27**: 19 i s., **28**: 12 i s., **38**: 71 i s., **39**: 133 i s., **41**: 55 i s., **42**: 72 i s., **43**: 83 i s.) i *las* (**38**: 333, **39**: 156). En el cas dels pronoms *ho* i *hi*, a banda de les variants gràfiques ja comentades (cf. 2.1.2.1.), també cal destacar que després de mot acabat en vocal es troben les formes diftongades *eu* (**22**: 118, **42**: 87 i s.) per *ho* i *ey* (**19**: 291, **38**: 563, **39**: 8 i s., **43**: 206) per *hi*. A més, es localitza la forma llatinitzant *ich* (**27**: 384), també grafiat *·ch* (**27**: 56, **38**: 439) per *hi*.

En el cas dels pronoms proclítics que són objecte de polimorfisme, s'utilitza la forma plena davant del verb començat en consonant, per exemple: *me té torbat* (**19**: 278), *ma vull peniar* (**20**: 49), *nos fa parlar* (**20**: 79), *te volem dar* (**19**: 140), *ta va* (**27**: 47), *vos prega* (**38**: 38), *se fa anomenar* (**39**: 287), *lo demanem* (**41**: 129), *los té enclavats* (**49**: 17), *confús ne rest* (**21**: 11), etc.

Davant d'un verb que comença en vocal o *h-*, s'usen les formes elidides en el cas dels pronoms que en tenen: *m'à desviat* (**20**: 9), *t'an mal acusat* (**28**: 206), *l'à curat* (**38**: 16), *n'auràs* (**41**: 80), etc. En els casos en què en aquest context es troben les formes plenes, les exigències mètriques de cada vers determinen si es requereix una pronunciació de hiat o d'elisió: *me an oït* (**19**: 260), *lo acusam* (**39**: 155), *pensat te as* (**19**: 79), *qui la alsarà* (**22**: 266), *los mals ne eureu* (**20**: 152), etc.

Si el pronom va precedit d'un mot acabat en vocal, es fa enclíctic d'aquest mot, sigui quina sigui la seva categoria, tant si es tracta d'un verb (*veure'm* **42**: 338, *à'ns* **42**: 175, *descalse't* **19**: 43, **27**: 211, *done's* **28**: 34 rúbr., *crucifica'l* **39**: 256, *vindre'ls* **38**: 316, etc.), pronom (*io'm* **28**: 38, **39**: 28 i s., *qui'm* **20**: 34, **22**: 128, **42**: 644, *lo'ns* **22**: 172, **39**: 90, *què't* **42**: 503, *asò's* **38**: 246 i s., *que'ls* **38**: 66, **42**: 249 i s., *que'n* **38**: 58, etc.), adverbi (*bé'm* **22**: 5 i s., **27**: 292, **38**: 636, **42**: 80 i s., *axí'ns* **41**: 93, *ni't* **42**: 507 i s., *no'n* **39**: 344 rúbr., etc.) o d'una conjunció (*si'm* **19**: 100 i s., **27**: 295, **39**: 51, **42**: 263, *perquè's* = *perquè us* **28**: 224, etc.). Generalment, la grafia reflecteix aquesta reducció del pronom a l'element morfològic consonàntic, però també es donen casos de vacil·lació: *io's* (**19**: 47, **27**: 215 i s.) i *io us* (**19**: 1 i s., **22**: 164 i s., **27**: 234 i s., **28**: 24 i s., **38**: 94 i s., **39**: 12 i s., **42**: 568, **43**: 105 i s.); *no's* (**27**: 52a i s., **38**: 294 i s.) i *no us* (**19**: 275b, **22**: 269, **27**: 328b i s., **28**: 71 i s., **38**: 179 i s., **39**: 87 i s., **42**: 567 i s.); *qui's* (**22**: 69) i *qui us* (**38**: 344 i s.), etc.

Precedit per vocal els pronoms *us* i *hi* apareixen també amb les formes diftongades <eus> i <ey> respectivament *per sò eus prech* (**20**: 172), *an el temple eus he predicat* (**38**: 470) i *exemple eus he volgut dar* (**42**: 523); *l'ey digués* (**19**: 291), *l'ey vaig a dir* (**38**: 563), *io ey vull anar* (**39**: 8), *de aqueix modo ey vendran* (**39**: 319) i *No sé si l'ey poré dir* (**43**: 206), enfront d'exemples com: *de sò us prech* (**39**: 230), *io y pendré molt de conort* (**38**: 373), etc.

Quan els pronoms *me*, *te*, *se*, *lo*, *ne*, ultra seguir un mot acabat en vocal, es troben al mateix temps davant d'un verb que comença en vocal o *h-*, la pronunciació ja no és implòsiva sinó explosiva: *que mèu dat* (**20**: 48), *que t'an acusat* (**38**: 504), *ia s'és saguit* (**38**: 105), *qui l'à curat* (**38**: 16), *altre n'és stat* (**41**: 161), etc. Ocasionalment, la grafia no reflecteix l'elisió de la pronunciació: *que el asotem cruelment* (**43**: 136).

També es troben casos en què els pronoms *el* i *la* en funció de complement directe precedeixen un pronom de qualsevol persona en funció de complement indirecte, inversió pronominal pròpia del mallorquí: *no'l vos portariem* (**20**: 88), per *no us el portariem*, *mort lo'ns donaren* (**22**: 172), per *ens*

el donaren mort; si le'ns dau (22: 312), per si ens la dau; no'l nos cal amagar (38: 439), per no ens el cal amagar; que'l me vullen dar (39: 7), per que me'l vullen dar, bé'l m'avia comanat (39: 41), per bé me l'havia comanat; no le us deman (42: 390), per no us la deman; no'l te aguérem castigat (43: 264), per no te l'haguerem castigat; etc.

2.3.1.5.3. Indefnits

Com a pronoms indefnits trobem les formes: *algú (22: 267), algun (20: 122), alguns (27: 372), altre (22: 92 i s., 42: 104 seg. i s., 43: 134 i s.), altres (38: 132 i s., 41: 35, 42: 526 i s.), altri (21: 7 i s., 41: 49 i s.), cade una (22: rúbr. in.), cade hu (27: 370, 42: 743 rúbr., 43: 153 rúbr.), cascú (21: 111, 38: 230, 41: 197), molt (19: 114), molts (22: 47), ningú (42: 87) i ningun (27: 392), al costat de la forma pròpiament mallorquina *nigú (38: 225, 39: 80 i s., 42: 104), res (19: 54 i s., 21: 17, 22: 251 i s., 27: 63 i s., 28: 113, 38: 22 i s., 39: 164 i s., 42: 192 i s., 43: 138 i s.), tal (19: 50, 21: 106, 22: 160 i s., 27: 276 i s., 38: 200 i s., 41: 192, 42: 96 i s., 43: 205), tant (21: 32 i s., 41: 74 i s.), tothom (38: 397), tot (19: 32 i s., 21: 16, 27: 88 i s., 28: 34, 38: 106 i s., 39: 22 i s., 41: 58 i s., 42: 201 i s.), tots (19: 42 i s., 20: 60 i s., 21: 109 i s., 22: 40 i s., 27: 97 i s., 28: 67 i s., 38: 133 i s., 39: 111 i s., 41: 158 i s., 42: 4 i s., 43: 100 i s.), tot[s] (27: 235, 28: 64, 38: 413, 39: 237), totes (22: 13) i totas (28: 143, 38: 160), un (19: 75, 22: 196 rúbr., 27: rúbr. in. i s., 38: 240 i s., 39: 86, 42: 104 seg. i s.), hu (38: 48) i uns (42: 526).**

2.3.2. Morfologia verbal

2.3.2.1. FORMES IMPERSONALS DEL VERB

En relació als participis passats cal esmentar l'ús de formes antigues, de vegades vacil·lant amb formes més modernes: *dat (19: 244, 21: 101, 27: 69, 28: 20 i s., 38: 247, 39: 4 i s., 41: 187) / donat (22: 202, 27: 13, 28: 28 i s.), complit (19: 285), engenrat (21: 75) / engendrat (41: 117), lexat (20: 2) / dexat (21: 51, 38: 396, 42: 792), nade (21: 62, 28: 133) i nat (20: 47, 28: 1 i s., 39: 30, 43: 38).*

Pel que fa al gerundi, si bé es dona algun cas en *-n*, procedent de la terminació llatina *-NDO* (*avén 27: 133, calsigan 38: 580, culpan 28: 170, dolén-se 41: 19, donan 38: 473 rúbr., ligan 39: 265 rúbr., lligan 42: 743 rúbr., mudan-se 21: 104 rúbr., 38: 611 rúbr., 41: 190 rúbr., rosegan 42: 743 rúbr., sen 21: 84 rúbr. i volén 43: 261 rúbr.*), la solució general és la terminació en *-nt*, fruit de la progressiva confusió amb el participi de present: *anant (21: 72 rúbr. i s., 27: 128 rúbr., 38: 476, 42: 434 rúbr.), cantant (20: 28 rúbr., 22: 111 i s., 27: rúbr. in. i s., 28: 185 rúbr. i s., 38: 68 rúbr. i s., 42: 448 rúbr. i s.), dient (19: 79 rúbr. i s., 21: 27 i s., 22: 248 i s., 28: 181, 38: 15, 39: 163, 41: 69, 42: 707 i s.), essent (38: 202 i s., 39: 128 rúbr. i s., 42: 500 i s., 43: 5 rúbr.), fent (21: 100 rúbr., 22: 335, 27: 62, 28: rúbr. in. i s., 38: 431 rúbr. i s.), morint (19: 164, 22: 147), parlant (27: 36 rúbr. i s., 28: 157), perdent (21: 48, 41: 90, 42: 93 i s.), sercant (38: 426 i s., 43: 175), tenint (21: 148 rúbr., 22: 73, 41: 234 rúbr.), trobant (21: 84 rúbr., 42: 434 rúbr. i s.), etc.*

A més, en relació al gerundi, cal destacar la forma característica del balear: *vent (= veient, 22: 140 rúbr. i s., 42: 189 rúbr.)*, al costat de la forma *veyent (42: 596)*.

2.3.2.2. FORMES PERSONALS DELS VERBS

2.3.2.2.1. Present

Com era previsible en un text de les característiques de les consuetes mallorquines, les formes verbals en present predominen clarament per damunt dels altres temps verbals, ja que es tracta de textos dialogats en què els diferents personatges es refereixen principalment a circumstàncies immediates, mentre que els fets passats o futurs s'esmenten en una mesura molt més reduïda.

2.3.2.2.1.1. PRESENT D'INDICATIU

En la primera persona singular del present d'indicatiu predominen les formes amb desinència zero: *acomán* (38: 340, 42: 370 i s.), *ador* (27: 363), *coniur* (19: 226, 27: 420, 38: 516), *consent* (43: 193), *deman* (20: 21, 21: 41, 38: 110, 41: 83, 42: 390), *desliber* (20: 40), *don* (42: 67), *iur / jur* (19: 88 i s., 27: 398, 38: 553, 42: 846), *lav* (20: 153), *man* (20: 151), *maravell* (27: 121a, 43: 261), *mir* (20: 102), *pens* (20: 50, 21: 26, 41: 68, 42: 69), *pert* (19: 83, 42: 187), *port* (42: 410 i s., 43: 225), *promet* (38: 117 i s., 42: 760), *reb* (42: 31), *rent* (27: 228, 39: 289, 42: 504), *rest* (21: 11), *sclat* (38: 558), *sent* (38: 586 i s., 39: 300, 42: 377 i s.), *tem* (42: 198) i *trop* (39: 259, 42: 608, 43: 177). Amb menys freqüència es troben també les formes amb desinència *-e*, la majoria de vegades grafiada *-a*: *acomana* (19: 62, 27: 234), *ame* (42: 358, 43: 257), *atorga* (43: 145), *coniura* (42: 801), *dicte* (42: 807), *interroga* (28: 101), *invoca* (20: 26), *iura* (42: 835), *mana* (27: 62), *obliga* (42: 303), *prega* (38: 80 i s.), *resta* (41: 53, 42: 325), *troba* (28: 223 i s., 42: 605 i s.), també grafiat *trobe* (39: 276, 42: 589).

Pel que fa a la primera persona del verb *esser*, es localitzen les formes: *só* (19: 25 i s., 20: 32, 21: 8 i s., 22: 59 i s., 27: 55 i s., 28: 100 i s., 38: 41 i s., 39: 179 i s., 41: 50 i s., 42: 65 i s.) i *som* (20: 192, 27: 345 i s., 38: 127, 39: 30 i s., 42: 100 i s., 43: 38 i s.).

En el cas del verb *fer*, la primera persona singular del present d'indicatiu presenta la forma característica del balear: *fas* (19: 48, 27: 208 i s.).

Afegim-hi, encara pel que fa a la primera persona singular, la presència de la forma pura *penet* (20: 28) i la dels incoatius amb l'increment <esc>: *meresch / maresch* (21: 124, 28: 35, 39: 25 i s., 41: 210, 42: 861) i *oferesch* (42: 707).

De la segona persona singular del present d'indicatiu, cal destacar la forma *pal·les* (= parles, 42: 761), que reflecteix la pronunciació geminada balear, ja esmentada al punt 2.2.2.5.

La tercera persona singular del present d'indicatiu té la desinència *-a* en els verbs de la primera conjugació, com ara: *ariba* (27: 52b rúbr. i s., 28: 20 rúbr., 38: 269 rúbr., 41: 154 rúbr.), *entra* (28: rúbr. in., 39: rúbr. in., 49: rúbr. in.), també grafiat *entre* (19: rúbr. in. i s., 28: rúbr. in., 42: 159 rúbr., 43: 25 rúbr.), *mostra* (21: 16 rúbr., 38: 96 rúbr., 41: 58 rúbr., 42: 839), també grafiat *mostre* (21: 20 rúbr.), *prega* (27: 54, 38: 38 i s.), *renta* (27: 230 rúbr., 38: 218 rúbr., 39: 287 rúbr., 43: 193 rúbr.), *toca* (42: 66, 43: 52 i s.), també grafiat *toque* (28: 176), etc.

En la segona i tercera conjugació destaquen alguns verbs purs que en altres parlars s'usen com a incoatius: *apar* (28: 151 i s., 38: 9, 39: 141 i s.), al costat de la forma *apareix* (38: 377 rúbr.), *cumple* (22: 45), *defall* (21: 64, 28: 135), *par* (19: 104, 20: 135, 22: 5 i s., 27: 218, 28: 71 i s., 38: 67 i s., 39: 121 i s., 42: 80 i s., 49: 4), al costat de la forma *pareix* (42: 269) i *lix* (43: 198 rúbr.).

Pel que fa als verbs incoatius, la tercera persona singular i la tercera plural del present d'indicatiu presenten l'increment <eix>, com es pot observar en els següents exemples: *ferèix* (19: 202), *beneyeix* (38: 243 rúbr. i s.), *mereix / mareix* (19: 89, 22: 118, 27: 120 i s., 42: 785 i s.), *ofereix* (42: 2), *se parteix* (38: rúbr. in. i s.), *perverteix* (38: 24), *restituex* (42: 743 rúbr.), *merexen* (22: 121), *partexen* (21: 84 rúbr., 41: 198 rúbr.), etc.

Les formes de la primera i segona de plural del present d'indicatiu tenen la desinència -am, -au en la primera conjugació i en el verb *estar*, com demostren els exemples següents: *aprovam* (39: 156), *donam* (27: 72), *guardam* (22: 24), *miram* (38: 617), *posam* (42: 75), *stam* (42: 130 i s., 43: 13), *trobam* (42: 475), etc. i *amau* (42: 481), *consellau* (27: 107a), *donau* (19: 36 i s., 22: 159 i s., 27: 189, 38: 158 i s.), *manau* (19: 149, 22: 300 i s., 38: 59, 39: 130), *peniau* (20: 165, 21: 80 i s., 39: 371, 41: 122), *portau* (20: 69, 21: 139, 22: 229, 39: 135, 41: 225, 43: 7), *stau* (19: 162, 21: 137, 22: 196, 38: 368, 39: 50, 41: 202 i s., 42: 487 i s., 43: 16), etc.

Els verbs de la segona conjugació i els irregulars presenten la desinència -em, -eu: *devem* (19: 8 i s., 27: 160, 38: 512, 39: 111), *fem* (21: 102, 22: 65 i s., 28: 56, 41: 188), *perdem* (38: 321), *sabem* (20: 60, 39: 72 i s., 42: 791), *veyem* (42: 25), *volem* (19: 140 i s., 38: 47 i s., 39: 256, 43: 111 i s.) i *conexeu / conaxeu* (27: 123b i s., 43: 17 i s.), *deveu* (28: 177), *enteneu* (28: 29, 39: 17 i s.), *pareu* (= sembleu, 21: 152), *responeu* (39: 171), *soleu* (39: 248, 42: 581), *voleu* (19: 6 i s., 20: 81 i s., 21: 94, 27: 53 i s., 28: 218, 38: 197 i s., 39: 54 i s., 41: 155 i s., 42: 297 i s., 43: 46 i s.), etc.

Els verbs de la tercera conjugació, presenten en la primera i segona persona de plural del present d'indicatiu la desinència -im, -iu: *axim* (28: 51), *consentim* (19: 131), *partim* (22: 9), *tenim* (19: 209 i s., 22: 1, 27: 157 i s., 38: 7, 41: 31, 42: 170 i s., 43: 118), *venim* (22: 222, 42: 27) i *dormiu* (19: 175, 27: 381), *preniu* (38: 547), *regiu* (19: 21, 27: 175), *sentiu* (42: 597), *teniu* (20: 133 i s., 21: 149, 39: 143 i s., 41: 235, 42: 226 i s.) i *veniu* (43: 186).

El verb *veure* apareix en segona persona plural amb les formes: *veyts* (20: 48, 22: 151, 42: 813), *veys* (43: 156) i *veyeu* (22: 162, 38: 299, 41: 100, 42: 429 i s., 43: 43 i s.) i el verb *dir* en la primera persona plural amb les formes: *deym* (20: 94) i *diem* (22: 227) i en la segona, *deys* (22: 233, 27: 279c) i *dieu* (22: 5 i s., 27: 173, 38: 220 i s., 39: 97 i s., 41: 136, 42: 298 i s., 43: 51).

El verb *poder* apareix en la primera i segona persona plural amb les formes característiques del balear: *porem* (20: 86, 21: 126, 27: 112 i s., 39: 102 i s., 41: 212) i *poreu* (22: 287, 28: 147 i s., 38: 336, 39: 284, 42: 396 i s.), que coincideixen amb les del futur. En el cas de la segona persona plural, també es documenta la forma *podeu* (27: 126b, 42: 280).

A banda de la forma *diuen* (19: 109 i s., 21: 84 rúbr., 22: 29 i s., 27: 174 rúbr. i s., 38: 68 rúbr., 39: 88 rúbr. i s., 41: 214 rúbr., 42: 434 i s., 43: 55 rúbr. i s.) es localitza la forma *dien* (41: 160) que correspon a la tercera persona plural del present d'indicatiu de la flexió antiga del verb *dir*.

Es donen casos en què formes del present d'indicatiu dels verbs *haver* i *esser* estableixen contracció amb el mot acabat en vocal que les precedeix: *no·u* (= no heu, 42: 366), *qu·eu* (= que heu, 41: 101, 42: 134), *que·m* (= que hem, 38: 10), *no·vem* (= no havem, 38: 534), *qui·s* (= qui és, 41: 34 i s., 42: 14), *axí·s* (= així és, 38: 410), *no·s* (= no és, 21: 115, 22: 14 i s., 28: 10 i s., 38: 553, 41: 201, 42: 213 i s.), etc.

2.3.2.2.1.2. PRESENT DE SUBJUNTIU

En el present de subjuntiu dels verbs de la primera conjugació, trobem la pèrdua de la vocal desinençial en la tercera persona del singular: *que no us scap* (19: 275b, 27: 380 i s.), *abans que pas aquesta nit* (27: 250), *perquè més no gos parlar* (43: 130), etc.

Ocasionalment es localitza la forma del singular amb una *-e* de suport: *direu que us mostre* (42: 428). Per la neutralització d'àtones, aquesta vocal de suport apareix en algun cas grafiada *-a*: *mana que ninguna persona gosa levar lo cos* (43: 198 seg.).

Els verbs de la segona i tercera conjugació i els verbs irregulars presenten els morfemes *a*, *e*, *a* en les tres formes del singular del present de subjuntiu, com il·lustren els exemples següents: *no vullau io sia perdut* (28: 25), *que io'l dega crucificar* (28: 237, 39: 281), *perquè io'l puga abrasar* (38: 583), *no't metes en rahons* (20: 110), *no parles pus* (27: 48), *no vages per stremes* (42: 497), *que vinga Jesús ab se gent* (19: 26), *no y à qui dorma* (22: 25), *que no's senta la gent* (27: 324), etc. Per la neutralització d'àtones es troben també grafies com *vage* (= vaja, 42: 224), *h/age* (= haja, 19: 70, 20: 7 i s., 27: 218, 28: 12 i s., 38: 236 i s., 39: 246, 41: 137, 42: 198 i s.), *muyre* (= muira, 42: 363 i s., 43: 113 i s.), etc.

Les formes de la primera i segona persona de plural del present de subjuntiu tenen la desinença *-em*, *-eu* en la primera conjugació: *asotem* (43: 136), *dexem* (27: 108), *donem* (19: 128 i s., 21: 88, 27: 106 i s.), també grafiat *donam* (22: 262), *liurem* (19: 274, 27: 430), *sperem* (27: 107b), *tornem* (43: 89), *triguem* (39: 103), etc. i *anutgeu* (27: 333b, 28: 30, 39: 18), *cureu* (27: 54, 38: 95, 42: 312), *doneu* (27: 122 i s., 38: 60), *entreu* (19: 109, 27: 288, 38: 363), *oblideu* (39: 230), *poseu* (42: 301), *renteu* (19: 56, 42: 499), *trigueu* (38: 275 i s., 39: 239), etc.

En la segona i tercera conjugació i en els verbs irregulars les desinençies són *-am*, *-au*: *conegam* (43: 119), *digam* (20: 67), *façam* (22: 238, 28: 68), també grafiat *fessem* (28: 69), *pugam* (21: 92, 38: 30, 41: 134, 42: 47), *siam* (27: 300, 28: 64), *tingam* (20: 182, 21: 122, 22: 41, 41: 208), *vullam* (19: 124, 22: 7), etc. i *dormigau* (27: 340), *siau* (19: 42, 22: 80, 27: 127 i s., 38: 46, 39: 178, 42: 735, 43: 237), *stigau* (38: 111 i s., 39: 331, 42: 521, 43: 149 i s.), *temau* (42: 724, 43: 194), *tingau* (42: 141 i s.), *vingau* (38: 288, 41: 149), *vullau* (22: 310, 27: 52b i s., 28: 25 i s., 38: 39 i s., 39: 13 i s., 42: 492 i s.), etc.

La tercera persona de plural presenta el morfema *e*: *agen* (38: 588, 39: 99), *aiuden* (19: 220, 27: 414), *fassen* (27: 89), *miren* (22: 220), *senten* (22: 3), *sien* (20: 172, 28: 13), *vagen* (28: 127, 42: 93), *vegen* (22: 126), *vullen* (28: 173, 39: 7), etc. Per la neutralització d'àtones també es documenten grafies amb <a>: *guàrdan* (39: 164), *sían* (28: 228 i s., 38: 330, 39: 134 i s.) i *víngan* (22: 59, 42: 94).

2.3.2.2.2. Imperatiu

En els verbs de la primera conjugació, la segona persona singular de l'imperatiu té la desinença *-a*: *alça* (27: 269), *crucifica* (20: 145; 39: 256), *invoca* (19: 218, 27: 412), *mira* (28: 206, 38: 462 i s., 42: 503), *parla* (38: 508 i s.), *sosega* (20: 6), *torna* (19: 45 i s., 27: 213 i s., 42: 739), etc. La neutralització d'àtones explica les grafies amb *-e* en exemples com: *dexe* (42: 496), *done* (38: 199), *guarde* (27: 221), *procure* (42: 549), etc.

En els verbs de la segona i tercera conjugació, la segona persona singular de l'imperatiu presenten el morfema *-e*, que per la neutralització de les àtones, gairebé sempre apareix grafiat *-a*: *ages* (27: 59), *digues* grafiat *digas* (19: 221b i s., 20: 59 i s., 27: 39 i s., 28: 97 i s., 38: 478, 39: 194, 41: 152, 42: 744 i

s., **43**: 26), *oges* (**20**: 72 i s.), *sies grafiat sias* (**19**: 112, **27**: 310, **38**: 211), *veges* (**42**: 755), *vine grafiat vina* (**38**: 466, **41**: 153, **42**: 796), *vulles* (**38**: 206, **39**: 218), també grafiat *vullas* (**38**: 458), etc.

També apareixen verbs en què la segona persona singular de l'imperatiu termina en consonant: *agreyeix* (**19**: 204), *contan* (= contén, **27**: 84), *fes* (**19**: 107, **20**: 122, **27**: 38 i s., **39**: 173, **42**: 277 i s.), *fuiç* (**19**: 221a, **27**: 415), *ix* (**42**: 552), *met* (**19**: 46, **27**: 214), *pren* (**39**: 268), *respon* (**38**: 514), *segueix* (**19**: 52) i *vés* (**19**: 78, **20**: 44, **27**: 64 i s., **38**: 652, **41**: 141 i s., **42**: 552).

En el cas del verb *tenir*, la segona persona singular de l'imperatiu presenta les formes: *ten* (**19**: 261, **39**: 333) i *tingues*, grafiat *tingas* (**38**: 176).

La tercera persona singular de l'imperatiu coincideix amb les formes del subjuntiu, és a dir, que en verbs de la primera persona singular presenta la pèrdua de la vocal desinencial, en exemples com: *aport ell la creu* (**39**: 295) i *cant lo gall* (**19**: 248 rúbr.).

També es localitza una forma del singular amb una *-e* de suport: *Déu vos garde* (**43**: 150). Per la neutralització d'àtones, aquesta vocal de suport apareix en alguns casos grafiada *-a*: *Déu vos dóna salut* (**27**: 203, **38**: 282) i *no s'emaga* (= no s'amague, **38**: 399).

Els verbs de la segona i tercera conjugació i els verbs irregulars presenten el morfema *a*, com il·lustren els exemples següents: *correga la vila lo foll* (**39**: 294), *cayga la turba* (**27**: 388 rúbr.), *Déu vos mantenga en pau* (**27**: 187), etc. Per la neutralització d'àtones es troben també grafies com *vage* (= vaja, **19**: 40 rúbr., **20**: 138, **22**: 20, **38**: 182 rúbr. i s., **42**: 102), *h/age* (= haja, **28**: 15, **38**: 225, **43**: 172), *muyre* (= muira, **42**: 821 i s., **43**: 113 i s.), etc.

La primera persona plural de l'imperatiu coincideix amb les formes del subjuntiu, és a dir, que té la desinència *-em* en la primera conjugació i *-am* en la segona conjugació i en els verbs irregulars: *anem* (**19**: 19 i s., **22**: 3 i s., **27**: 129, **38**: 417, **39**: 125 i s., **41**: 107 i s., **42**: 438), també grafiat *nem* (**21**: 65, **39**: 103), *caminem* (**22**: 15 i s.), *dexem* (**27**: 144, **39**: 322), *miram* (**22**: 235, **42**: 64), *pensem* (**19**: 233, **27**: 427), *tornem* (**20**: 55, **38**: 104, **42**: 450), etc. i *façam* (**20**: 62, **22**: 43, **27**: 110 i s., **38**: 605, **43**: 139), *pertigam* (**27**: 384), *sapiam* (**39**: 137), *veiam* (**19**: 107 i s., **28**: 37, **38**: 59 i s., **39**: 27 i s., **42**: 297 i s.), etc.

La segona persona plural de l'imperatiu presenta les desinències del present d'indicatiu, és a dir, *-au* a la primera conjugació i *-eu* a la segona conjugació i en els verbs irregulars: *aiudau* (**28**: 137, **39**: 348 i s., **43**: 260), *demanau* (**38**: 492, **42**: 305), *fiau* (**27**: 295, **28**: 92, **38**: 181 i s., **39**: 120), *mirau* (**19**: 230 i s., **20**: 78, **22**: 283, **27**: 279c i s., **28**: 144 i s., **38**: 290 i s., **39**: 275 i s., **42**: 406 i s.), *portau* (**19**: 214, **27**: 408, **28**: 94, **39**: 132 i s.), *tirau* (**19**: 206, **20**: 68, **27**: 406, **28**: 119, **38**: 641), etc. i *beveu* (**38**: 254), *creyeu* (**39**: 199), *feu* (**19**: 186, **27**: 52b i s., **28**: 64 i s., **38**: 311 i s., **39**: 144 i s., **42**: 352 i s., **43**: 68), *responeu* (**38**: 436), etc.

A la tercera conjugació, la segona persona plural de l'imperatiu presenta la desinència *-iu*: *axiu* (= eixiu, **22**: 62, **27**: 128), *deteniu* (**20**: 96, **42**: 255), *dormiu* (**38**: 369), *serviu* (**38**: 591), *teniu* (**19**: 200, **27**: 338, **28**: 34, **38**: 300 i s., **39**: 22, **42**: 219 i s.), *veniu / vaniu* (**19**: 153 i s., **22**: 62 i s., **27**: 287b i s., **28**: 137, **38**: 95 i s., **42**: 579 i s., **43**: 66 i s.), *vestiu* (**20**: 126, **43**: 78), etc.

Dels verbs *dar*, *dir*, *prendre* i *veure* es localitza més d'una forma d'imperatiu: *dat* (**22**: 257) i *dau* (**22**: 162 i s., **38**: 163); *diu* (**27**: 386), *deyts* (**27**: 119) i *digau* (**19**: 7 i s., **22**: 273, **27**: 53 i s., **38**: 41 i s., **39**: 49 i s., **42**: 165 i s., **43**: 9 i s.); *prengueu* (**42**: 342, **43**: 166) i *preniu* (**19**: 182, **20**: 37, **27**: 357 i s., **28**: 33 i s., **38**: 223 i s., **39**: 21 i s., **43**: 18); *veiau* (**42**: 593, **43**: 108), *veyeu* (**38**: 113), *veyts* (**19**: 22) i *veus* (= veis, **19**: 185 i s., **20**: 141, **22**: 149 i s., **27**: 176 i s., **28**: 22 i s., **38**: 97 i s., **39**: 10 i s., **42**: 322 i s., **43**: 159).

La fonètica mallorquina explica la confusió d'*a* i *e* tòniques en grafies vacil·lants com: *anau* (**19**: 9 i s., **21**: 95, **22**: 253 i s., **27**: 126a i s., **28**: 30 i s., **38**: 32 i s., **39**: 18 i s., **41**: 181, **42**: 421), grafiat *aneu* (**38**: 409); *dexau* (**19**: 96a i s., **27**: 276 i s., **38**: 124 i s., **39**: 253), grafiat *dexeu* (**22**: 272, **27**: 195); *donau* (**21**: 97, **27**: 330, **28**: 119 i s., **38**: 145 i s., **41**: 175 i s., **42**: 310 i s.), grafiat *doneu* (**21**: 91), etc.

2.3.2.2.3. Pretèrit imperfet

2.3.2.2.3.1. PRETÈRIT IMPERFET D'INDICATIU

De la primera persona singular es localitzen les formes *aliberave* (**20**: 124), *avia* / *·via* (**19**: 93, **20**: 10 i s., **42**: 858), *desitiave* (**20**: 123, **43**: 61), *sabia* (**20**: 190, **39**: 384), *tenia* (**22**: 208), *vivia* (**21**: 22, **41**: 64) i *volia* (**21**: 10, **20**: 14, **41**: 52), de la segona persona singular, *eres* (**43**: 27) i de la tercera persona singular, *·nava* (**39**: 91), *avia* (**22**: 82, **39**: 41 i s., **42**: 856), *era* (**21**: 98, **28**: 41 i s., **39**: 31 i s., **41**: 14 i s., **43**: 263), també grafiat *ere* (**42**: 665), *feya* (**19**: 282, **43**: 143 i s.), *obrave* (**43**: 64), *portava* (**39**: 92) i *tenia* (**42**: 9, **49**: 16).

De la primera persona plural es localitzen les formes *aviem* (**28**: 62) i *dexàvem* (**28**: 61) i de la tercera persona plural *avien* / *·vien* (**22**: 211, **42**: 18), *deyen* (**22**: 209), *eren* (**41**: 166) i *sabien* (**27**: 137).

Del verb *poder* destaca la forma *poria* (= 1 sg, **20**: 13, **21**: 9, **41**: 51 i 3 sg, **22**: 92, **41**: 25), que coincideix amb la forma del condicional (= 1 sg, **38**: 270).

2.3.2.2.3.2. PRETÈRIT IMPERFET DE SUBJUNTIU

Les formes del pretèrit imperfet de subjuntiu dels verbs de la primera conjugació mantenen la *a* tònica etimològica: així, apareix de la primera persona singular, *trobàs* (**19**: 291), de la tercera persona singular *duràs* (**21**: 55, **41**: 97), *reparàs* (**41**: 28) i *scapàs* (**38**: 473) i de la primera persona plural, *apor·tàssem* (**19**: 208) i *condemnàssem* (**28**: 205).

De la segona i tercera conjugació apareixen majoritàriament les formes que provenen del plusquamperfet de subjuntiu llatí: així, es troba de la primera persona singular *sentís* (**42**: 857), *tingués* (**41**: 59) i *tengués* (**21**: 17); de la segona persona, *aguesses* (**38**: 650); de la tercera persona singular, *agués* (**20**: 11, **21**: 18 i s., **28**: 7, **41**: 60 i s.), *digués* (**19**: 291), *mogués* (**38**: 65), *stigués* (**39**: 185) i *vingués* (**28**: 72); de la primera persona plural, *véssem* (**28**: 203) i de la segona persona plural, *aguésseu* (**28**: 202) i *sabésseu* (**42**: 464).

En el cas del verb *veure*, constatem en la primera (**19**: 292) i tercera (**38**: 66) persona singular del pretèrit imperfet de subjuntiu la forma *ves*, característica del balear.

També es documenten formes que procedeixen del plusquamperfet d'indicatiu llatí (tipus –RAM): així, tenim de la primera persona singular *aguera* (**41**: 49), també grafiat *aguere* (**21**: 7); de la segona persona singular, *tingueres* (**28**: 212) i *veras* (**38**: 651); de la tercera singular, *aguere* (**28**: 5) i *manara* (**28**: 73); de la primera persona plural, *portàrem* grafiat *portérem* (**28**: 201) i *aguérem* (**43**: 12 i s.) i de la tercera persona plural, *agueren* (**20**: 12, **21**: 34, **28**: 189, **41**: 76, **43**: 34).

2.3.2.2.4. Pretèrit perfet simple i pretèrit perfet perifràstic

Pel que fa al pretèrit perfet simple, hi trobem casos de perfets forts (p. ex.: *dix*, *pres*, *viu*, etc., amb l'accent al radical) i de perfets febles (p. ex.: *comportà*, *sentí*, etc., amb l'accent a la vocal temàtica). De la primera persona singular fornim els exemples següents: *cometí* (22: 78), *conaguí* (19: 238, 20: 16), també grafiat *coneguí* (38: 554), *dexí* (21: 17, 41: 59), *diguí* (22: 47), *fonch* (21: 29, 41: 71), *fuy* (20: 11, 21: 33, 28: 6 i s., 41: 75), *mengí* (22: 8), *lleví* (21: 36), també grafiat *leví* (41: 78), *nasquí* (20: 30 i s.), *tinguí* (38: 544, 41: 73), a banda de la forma *tenguí* (21: 31), *veyé* (42: 751), *visquí* (38: 548) i *viu* (19: 238, 38: 442, 39: 93); de la tercera persona singular, *agué* (22: 276), *comportà* (41: 8), *dix* (20: 5, 21: 26 i s., 22: 268 rúb., 41: 68 i s.), *donà* (41: 165), *fèu* (19: 169, 27: 36 i s., 41: 169), *fonch* (21: 16, 22: 86 i s., 27: 366, 41: 4 i s., 42: 104 seg.), *manà* (41: 174), *obrí* (41: 5), *pres* (21: 108, 41: 12 i s.), *sentí* (41: 2), *tencà* (21: 139, 41: 222), *tornà* (21: 40, 41: 82) i *volgué* (41: 61); de la segona persona de plural *cometèreu* (43: 240) i *portàreu* (22: 169) i de la tercera persona de plural, *causàran* (41: 23), *donaren* (22: 172), *enganyàran* (41: 21) i *prengueren* (39: 186).

Del pretèrit perfet perifràstic tan sols es comptabilitzen dos exemples: *va spirar* (41: 164) i *va spantar* (41: 166).

2.3.2.2.5. Pretèrit indefinit i pretèrit anterior simple

La majoria de verbs formen el pretèrit indefinit amb l'auxiliar *haver* com ara *he desitiat* (38: 192, 42: 465), *as dat* (19: 244), *à predicat* (39: 204), *em dit* (39: 168), *avem fet* (22: 232), *eu interrogat* (28: 103), *aveu perdut* (21: 146), *an oït* (19: 260), etc.

En el cas dels verbs reflexius i de moviment, el pretèrit indefinit es construeix majoritàriament amb l'auxiliar *esser* (forma bisíl·laba i aguda). Així es troben exemples com *s'és acostada* (42: 332), *me som alegrat* (42: 680), *s'és alsat* (42: 23), *só anat* (19: 257), *som anats* (42: 7), *és aribat* (42: 207), *sou aribat* (39: 215), *som aribat* (42: 293), *sou entrat* (42: 289), *s'és lensat* (38: 474), *s'és mès a cridar* (39: 340), *me só perdut* (20: 32), *som stats* (27: 199), *és vingut* (27: 95, 41: 17, 42: 13), *só vingut* (28: 192), *sou vingut* (20: 23, 21: 43, 41: 85), etc. Molt ocasionalment també s'utilitza l'auxiliar *haver* amb verbs de moviment: *ha aribat* (42: 267), *à vingut* (19: 103) i *me ha seguit* (42: 852).

L'auxiliar *esser* també és present en dos dels exemples de pretèrit anterior simple localitzats: *fuy vingut* (28: 6) i *fuy nat* (28: 40). En canvi, l'auxiliar *haver* apareix a: *agueren pres* (20: 12, 21: 34, 41: 76).

2.3.2.2.6. Pretèrit plusquamperfet de subjuntiu

Les formes del pretèrit plusquamperfet de subjuntiu es construeixen amb la forma de l'auxiliar *haver* procedent de l'imperfet de subjuntiu llatí HABUISSEM (*hagués*, *haguesses*, *hagués*, etc.) o bé amb la forma procedent de l'imperfet de subjuntiu llatí HABUERAM (*haguera*, *hagueres*, *haguera*, etc.).

De la primera persona singular es localitzen els exemples *aguera servit* (41: 49) i *aguere servit* (21: 7); de la segona persona singular, *aguesses criat* (38: 650); de la tercera persona singular, *aguere valgut* (28: 5), *agués durat* (20: 11, 21: 33, 41: 75), *agués maltrectat* (21: 18, 41: 60) i *agués ofegat* (28: 7); de la primera persona plural *aguérem castigat* (43: 264) i *aguérem portat* (43: 12) i de la tercera persona plural, *agueren defensat* (28: 189, 43: 34).

2.3.2.2.7. Futur i condicional

Originàriament, el futur prové de la perífrasi formada per un infinitiu i pel present d'indicatiu del verb HABERE (p. ex. *cantar + habeo* es resolgué en *cantar + he* ço és *cantaré*). Aquesta formació, mentre no havia consumat el procés de soldadura, intercalava el pronom feble (*cantar-la-é*, = 'la cantaré'), com encara fa avui el portugués (Badia 1995, § 244.1. II).

D'aquestes formes amb intercalació de pronoms es troben molts exemples a les peces editades. Així es localitza de la primera persona singular: *abrasar-t'è* (= t'abraçaré, **19**: 167), *anar-los-he parlar* (= els aniré parlar, **42**: 256), *apartar-m'è* (= m'apartaré, **42**: 600), *fer-l'è puïar* (= el faré pujar, **39**: 130), *manar-l'è* (= el manaré, **43**: 125), *l'è passar* (= el passaré, **38**: 461), *rentar-los-t'è* (= te'ls rentaré, **38**: 199), *rentar-t'è* (= et rentaré, **19**: 43, **27**: 211) i *scanyar-m'è* (= m'escanyaré, **39**: 24); de la segona persona singular, *stirar-l'as* (= l'estiraràs, **39**: 317); de la tercera persona singular, *anar-se'n-à* (= se n'anirà, **38**: 441 rúbr.), *guarir-ta-ha* (= et guarirà, **38**: 466), *iudicar-l'à* (= el judicàrà, **20**: 116, **39**: 209), *llevar-nos-ha* (= ens llevarà, **42**: 104 seg.) i *tirar-s'à* (= es tirarà, **27**: 86); de la primera persona de plural, *aconortar-l'em* (= l'aconhortarem, **28**: 138), *anar-ho-em aparallar* (= ho anirem a aparellar, **38**: 72), *aportar-l'em* (= l'aportarem, **20**: 63, **28**: 85), *clamar-nos-em* (= ens clamarem, **20**: 147), *dir-li-em* (= li direm, **38**: 626 i s., **39**: 126), *dir-t'em* (= et direm, **20**: 70), *donar-li-n'em* (= li en donarem, **41**: 154), *fer-l'em penjar* (= el farem penjar, **38**: 635), *fer-l'em sententiar* (= el farem sententiar, **28**: 77), *fer-vos-hi-em castigar* (= us hi farem castigar, **38**: 293), *interrogar-l'em* (= l'interrogarem, **20**: 58) i *tornar-nos-n'em* (= ens en tornarem, **22**: 300); de la segona persona plural, *dir-li-eu* (= li direu, **38**: 79 i s.) i de la tercera persona plural, *acanyatar-l'an* (= l'acanyataran, **39**: 267 rúbr.), *dir-te-han* (= et diran, **42**: 756), *fer-se-an* (= es faran, **19**: rúbr. in.) i *llevar-nos-han* (= ens llevaran, **42**: 104 seg.).

De les formes sintètiques en contacte amb un o més pronoms, documentem de la primera persona singular *me aconortaré* (**42**: 565), *vos alegraré* (**42**: 149), *m'aparteré* (**27**: 245), *s bul-laré* (**38**: 294), *si-l cobraré* (**39**: 5), *u comporteré / comportaré* (**19**: 44, **27**: 212), *me conortaré* (**42**: 573), *ma consolaré* (**38**: 126), *us confessaré* (**42**: 576), *li daré* (**20**: 54), *io m daré* (**28**: 38, **39**: 28), *los demanaré* (**42**: 316), *io ls deré bon* (**19**: 27), *us descobriré* (**27**: 247), *no us dexaré* (**38**: 232, **42**: 567), *ó diré* (**27**: 88), *us donaré* (**38**: 94), *que l faré* (**19**: 88), *ho faré* (**28**: 10), *li faré* (**19**: 89), *lo faré* (**28**: 225), *io l faré* (**43**: 123), *io us faré* (**22**: 226), *us guardar[à]* (**38**: 344), *lo liuraré* (**38**: 287), *us negaré* (**42**: 575), *lo partiré* (**27**: 257), *ls poré* (**39**: 263), *us poré* (**43**: 216), *le y poré* (**43**: 206), *u seré* (**19**: 68), *los serviré* (**38**: 343), *na tocaré* (**38**: 268), *los tornaré* (**39**: 6), *t tornaré* (**38**: 467), *io l vendré* (**19**: 86), *la veuré* (**38**: 556), *on vos veuré* (**38**: 567), *io l vos vendré* (**27**: 293), *io vindré ls tots a cridar* (**38**: 316), *ia us vindré aportar* (**43**: 251); de la segona persona singular, *n'auràs* (**21**: 38, **41**: 80), *ó conexaràs* (**27**: 224), *t conteràs* (**42**: 507), *no l dexaràs* (**38**: 456), *mèuràs* (**20**: 8, **42**: 570), *en faràs* (**20**: 76), *feràs-ne* (**20**: 124), *ma / me negaràs* (**21**: 28, **38**: 237), *u pagaràs* (**38**: 457, **42**: 760), *me renegaràs* (**41**: 70), *u sebràs* (**42**: 495), *ó veuràs* (**38**: 238); de la tercera persona singular, *se agenollarà* (**41**: 36 rúbr.), *no li ajudarà* (**39**: 343), *y ajudarà* (**38**: 322), *la alsarà* (**22**: 266), *se alsarà* (**39**: 305 rúbr.), *l'aurà* (**42**: 769), *y aurà* (**42**: 244), *l conexerà* (**38**: 562), *nos dexarà* (**42**: 54), *me donerà* (**42**: 541), *y donarà* (**38**: 68), *mèurà* (**19**: 76), *los farà* (**27**: 22), *se farà* (**38**: 36), també grafiat *se ferà* (**38**: 312), *s ferà* (**38**: 62), *y haurà* (**27**: rúbr. in.), *vos levarà* (**20**: 149), també grafiat *vos leverà* (**42**: 738 rúbr.), *li mancarà* (**38**: 303), *s porà* (= us podrà, **22**: 69), *us mostrerà* (**38**: 404), *li plaurà* (**38**: 71 i s.), *se porà* (**38**: 317), també grafiat *s porà* (**38**: 273), *se'n puïarà* (**28**: 106), *nos regirà* (**42**: 477), *se'n sabrà anar* (**39**: 323), *li'n serà feta* (**21**: 104, **41**: 190), *los serà dats* (**22**: 291), *vos serà dit* (**39**: 72),

nos circuÿrà (42: 137), m'asperareu (27: 339), no's tindrà (42: 639), lo tornarà (38: 503), se troberà (42: 138), lo trairà (27: 262), ma trairà (27: 254, 42: 540), lo veurà (38: 561); de la primera persona plural, na anirem (19: 29, 27: 191), y anirem (27: 373), li daram (= li darem, 22: 181), li'n darem (42: 452), vos darem (38: 306), li'n derem (21: 105, 41: 191), li desclavarem (21: 128, 41: 214), vos donarem (42: 321), li'n donerem (43: 188), l'encontrarem (39: 104), nos enpenyorerem (42: 307), farem-lo (39: 118), ho ferem (27: 303), ·l liurem (19: 274, 27: 430), li tornerem (19: 31); de la segona persona plural, vos alagrereu (42: 232), n'anireu (38: 73), l'aportareu (42: 768), també grafiat l'aportereu (20: 115), me aureu (38: 255), n'aureu (38: 301), també grafiat ne eureu (20: 152), me comanereu (43: 82), ó comprereu (19: 197, 27: 397), no'm creureu (28: 100), no me'n creureu (38: 518), li desclavareu (21: 120, 41: 206), li direu (43: 83), nos donereu (20: 137), ·m donereu (42: 302), me dexareu (38: 229), ·l dexareu (39: 251), na fereu (27: 374), morreu-vos (39: 296), li poreu parlar (43: 253), me rentareu (27: 225), no'm respondreu (28: 101), li trobereu (39: 214), ho veureu (27: 150), lo veureu (22: 296, 43: 158 i s.), me veureu (42: 109 i s.), no'm veureu (19: 74) i de la tercera persona plural, lo aferreran (42: 728 rúbr.), n'auran (19: 99), y bastaran (39: 318), u comportaran (39: 305 rúbr.), lo compreran (38: 266), no'l conexeran (27: 20), coronaran-lo (39: 265 rúbr.), us dixeran (42: 259), vos diran (42: 783), li donaran (39: 344 rúbr.), se'n entraran (43: 153 rúbr.), se'n entraran (43: 153 rúbr.), s'escuraran (27: 25), lo mataran (27: 17), li tindran (27: 19), perdran-la (38: 132), no's perdran (38: 347), no las perdreu (38: 333), no'm poran si no ben pagar (38: 261), se restaran (41: 144), lo seguiran (42: 78), lo veuran (22: 295), se'n tornaran (38: 341), el troberan (22: 294), trobaran-ho (38: rúbr. in.), ey vendran (39: 319), se'n vindran (38: 349) i vindran-lo (42: 58).

Com a exemples de les formes sintètiques que no es troben en contacte amb pronoms febles trobem de la primera persona singular, *aniré (39: 361, 41: 145, 43: 255), axiré (42: 144), besaré (19: 143, 38: 414), beuré (20: 17), cessaré (38: 138), creuré (39: 222), cridaré (27: 226, 42: 34), entendre (20: 84), faré (20: 52, 21: 1, 27: 378, 28: 37, 38: 125, 39: 27 i s., 41: 43, 42: 278 i s.), fugiré (42: 564), interrogaré (20: 91), invocaré (20: 53), iudicaré (20: 92), iré (27: 342), ixiré (42: 238), mengeré (20: 17), moriré (38: 231), ·niré (27: 87, 38: 42), pagaré (42: 690), pendré (38: 373), peniaré (27: 364), ploraré (20: 18, 21: 2, 41: 44, 42: 866), pregaré (19: 151), procuraré (42: 32), puïaré (42: 284), resucitaré (42: 147), sclataré (19: 290), sebrà (39: 285, 42: 6), seré (19: 92, 27: 239 i s., 42: 112), també grafiat saré (42: 115 i s.), staré (38: 182, 42: 146), strenaré (38: 592), tornaré (27: 307 i s. 41: 146, 42: 319), troberé (43: 256), veuré (27: 307, 38: 273, 42: 317, 43: 207), també grafiat vauré (38: 317), vindré (42: 184), viuré (28: 125, 38: 137 i s.) i voldré (19: 50); de la segona persona singular, *auràs (19: 71, 38: 214, 42: 741), consertaràs (19: 78), diràs (38: 391, 42: 571), euràs (19: 54), fugiràs (27: 394), morràs (39: 297), parlaràs (27: 66), romandràs (27: 223), sabràs (27: 222, 39: 321), sentiràs (21: 27, 41: 69), seràs (42: 731), tindràs (42: 506); de la tercera persona singular, abaxarà (42: 657 rúbr.), anirà (22: 140 rúbr., 42: 104 rúbr. i s., 43: 80), aportarà (38: 75), aurà (19: 212 i s., 22: 267, 27: 337, 38: 463 i s.), axirà (42: rúbr. in. i s., 43: 198 rúbr.), canterà (42: 850 rúbr.), també grafiat canterà (27: 241), caurà (39: 305 rúbr.), cobrerà (42: 517 rúbr.), convindrà (19: 73), creurà (42: 57 i s.), destruÿrà (38: 502), devallarà (27: 5), dirà (22: 140 rúbr., 42: 104 rúbr. i s., 43: 149 rúbr. i s.), donerà (21: 112, 41: 198, 43: 153 rúbr.), entrarà (42: 425), també grafiat entrerà (38: 78), farà (38: 639, 39: 344 rúbr.), també grafiat ferà (19: 287), fugirà (38: 323), gorrà (27: 42), gosarà (22: 42), irà (27: 166), ixirà (42: 189 rúbr. i s., 43: 153 rúbr. i s.), llevarà (27: 11), manarà (38: 187), morrà (22: 27, 28: 4), mostrerà (27: 21 i s., 41: 62 rúbr.), murirà (39: 342), naxarà (27: 1), ·nirà (42: 740), parirà (27: 3), pendrà (27: 12), plaurà (27: 185), porà (38: 279a), poserà (42: 482 rúbr.), regnarà (27: 14), rentarà (19: 40 rúbr.), repararà (27: 7), resucitarà (22: 44 rúbr., 27:**

29), també grafiat *resussitarà* (22: 29), *sabrà* (22: 252), *sentirà* (42: 159), *serà* (19: 92 i s., 20: 196 i s., 21: 70, 22: 262, 27: 4 i s., 28: 66 i s., 38: 61 i s., 39: 98 i s., 41: 112, 42: 42 i s., 43: 53 i s.), *seurà* (28: 107), *starà* (27: 430, 41: 39), també grafiat *sterà* (19: 274, 27: 16 i s.), *stirarà* (42: 77), *tindrà* (42: 153), *trobarà* (39: 210), *veurà* (42: 154), *vindrà* (19: 16 i s., 27: 178, 42: 808, 43: 205), *voldrà* (19: 122, 27: 186 i s., 42: 448), també grafiat *volrà* (39: 305 rúbr.); de la primera persona plural, *aguiarem* (19: 19), *anirem* (20: 146, 22: 241, 28: 142, 42: 432), també grafiat *nirem* (19: 7, 27: 159 i s.), *aribarem* (22: 10), *aurem* (43: 185), *complirem* (42: 431 i s.), *demanarem* (43: 141), també grafiat *demenerem* (20: 64), *direm* (22: 242 i s., 28: 159), *farem* (42: 104 seg.), també grafiat *ferem* (19: 2, 22: 249 i s., 42: 41 i s.), *irem* (27: 173 i s.), *partirem* (22: 312), *plorarem* (28: 143), *procurerem* (38: 102), *puiarem* (21: 125, 41: 211), *rebrem* (28: 169), *saguirem* (39: 312), *sebrem* (19: 108), *serem* (27: 318), *tendrem* (27: 304), *vendrem* (42: 308), *volrem* (38: 639); de la segona persona plural, *aureu* (22: 247, 49: 1), també grafiat *eureu* (19: 198, 27: 398), *axireu* (42: 676), *caureu* (27: 340), *comportereu* (27: 235), *convertireu* (42: 234), *direu* (19: 14, 22: 293, 27: 167, 42: 427), *dexareu* (28: 102), *encontrereu* (38: 74), *entrareu* (42: 426), també grafiat *entriereu* (27: 350), *fereu* (39: 109), *fugireu* (19: 63 i s.), *manareu* (41: 157, 42: 510, 43: 249), *mostrereu* (19: 163), *parlareu* (38: 484), *pegareu* (= pagareu, 43: 242), *pendreu* (27: 378), *perdreu* (38: 131), *sareu* (42: 311), també grafiat *sereu* (19: 13, 42: 333 i s.), *sentireu* (39: 106), *senyalareu* (43: 109), *sterau* (27: 362), *trobereu* (19: 10 i s., 27: 164, 38: 96 i s.), *veureu* (19: 65 i s., 27: 21 i s., 28: 163, 38: 520, 42: 122 i s.) i *voldreu* (19: 186, 27: 293), també grafiat *volreu* (42: 305 i s.); de la tercera persona plural, *aniran* (41: 126 rúbr. i s.), *auran* (28: 214), *axiran* (27: rúbr. in.), *camínanan* (27: 23), *cobreran* (27: 24), *crideran* (43: 265 rúbr.), *diran* (41: 126 rúbr. i s., 42: 438 rúbr. i s., 43: rúbr. in. i s.), *entreran* (38: rúbr. in.), *faran* (41: 186 rúbr.), també grafiat *feran* (41: 126 rúbr., 42: 820 rúbr.), *fugiran* (27: 238), *ixiran* (22: 64 rúbr., 43: 153 rúbr.), *mostreran* (43: 264 rúbr.), *poran* (42: 563), *resteran* (42: 159 rúbr.), *seran* (19: 67, 27: 26), *steran* (27: rúbr. in., 39: 48 rúbr.), *tornaran* (41: 130 rúbr.), *trobaran* (38: rúbr. in.) i *vindran* (42: 62 i s.).

Destaca l'ús simultani de diferents formes del futur de *morir*: *morràs* (39: 297), *morrà* (22: 27, 28: 4) i *murirà* (39: 342).

En els verbs amb el radical acabat en el grup *lr*, hi ha un ús vacil·lant entre les formes amb *i* sense la *d* epentètica: *volrà* (39: 305 rúbr.), *volrem* (38: 639), *volreu* (42: 305 i s.), *volria* (38: 171 i s.), *volriem* (42: 3), etc. i *voldrie* / *voldria* (19: 115b, 42: 204, 43: 224), *voldré* (19: 50), *voldrà* (19: 122, 27: 186 i s., 42: 448) i *voldreu* (19: 186, 27: 293), etc.

De les dues solucions fonètiques de l'evolució del grup T'R del *POTERE-AYO, trobem en el futur i condicional únicament les formes: *porà* (22: 69, 38: 273 i s., 42: 181 i s.), *poran* (38: 261, 42: 563), *poré* (39: 263, 43: 206 i s.), *poreu* (22: 287, 28: 147 i s., 38: 336, 39: 284, 42: 396 i s., 43: 253), *porem* (20: 86, 21: 126, 27: 112 i s., 39: 102 i s., 41: 212), *poria* (20: 13, 21: 9, 22: 92, 38: 270, 41: 25 i s.)

El condicional sempre apareix amb les formes sintètiques. Així, trobem en la primera persona singular els exemples *amaria* (43: 208), *poria* (38: 270), *seria* (19: 77, 27: 255), *tindria* (27: 371), *voldrie* / *voldria* (19: 115b, 42: 204, 43: 224), *volria* (38: 171 i s.); en la segona persona singular, *deurias* (38: 552); en la tercera persona singular, *aurie* (42: 192 i s.), *fóra* (38: 265, 43: 262), *plauria* (38: 372), *seria* (28: 60), *tornaria* (42: 795), *vindria* (42: 793) i *volria* (38: 276); en la primera persona plural, *portariem* (20: 88, 39: 140), *troberíem* (42: 437) i *volriem* (42: 3); en la segona persona plural, *dexariéu* (19: 106), *faríeu* (39: 68) i *sabríeu* (38: 428, 39: 51 i s.) i en la tercera persona plural, *guardarien* (27: 139) i *serien* (20: 189).

2.3.3. Les partícules

2.3.3.1. PREPOSICIONS

La preposició *amb*, procedent del llatí APUD es troba sempre en la forma habitual en la llengua antiga: *ab* (**19**: rúbr. in. i s., **20**: rúbr. in. i s., **21**: 10 i s., **22**: rúbr. in. i s., **27**: 52b rúbr. i s., **28**: 43 i s., **38**: 36 rúbr. i s., **39**: 24 i s., **41**: rúbr. in. i s., **42**: 4 i s., **43**: rúbr. in. i s.). De vegades, es substitueix per *an* (**19**: 59, **42**: 247), *eb* (**22**: 94, **38**: 545) o *en* (**19**: 16 i s., **27**: 277 i s., **28**: rúbr. in., **38**: 56 i s., **39**: 33, **41**: 153, **42**: 276 i s., **43**: 153 rúbr. i s.).

La preposició *sense* apareix majoritàriament sense vocal final: *sens* (**19**: 58 i s., **21**: 45 i s., **22**: 168 i s., **27**: 122 i s., **28**: 230, **38**: 17 i s., **39**: 274 i s., **41**: 39 i s., **42**: 24 i s., **43**: 120 i s.), enfront de *sensa* (**21**: 73, **38**: 154, **41**: 115, **42**: 667 i s.).

Quan la preposició *a* va seguida d'un mot que comença amb vocal, de vegades, la barrera consonàntica que consisteix en afegir una -n a la preposició, evita que la preposició quedi absorbida per la vocal que segueix: *Ara vage lo Jesús ab sos dexebles an el cenacle* (**19**: 40 rúbr.), *deteniu-vos an equest loch* (**20**: 96); *vestida an el cap un ligar blanch* (**22**: 140 rúbr.), *an el bon Mestre ·nirem* (**27**: 193), *an el meu dir* (**27**: 272), *an el consell eu de venir* (**27**: 327), *van an el seu cadefal* (**28**: rúbr. in.), *ariba / se'n va Iudas an el consell* (**28**: 20 rúbr., **38**: 257 rúbr.), *an el diable io·m daré / io·m vull dar* (**28**: 38, **39**: 28 i s.), *portau Jesús an els rabins* (**28**: 94), *Pilat, an els rabins* (**28**: 195 rúbr.), *Pilat, an el Jesús* (**28**: 205 rúbr.), *dir-li-eu an el senyor* (**38**: 79), *lligau-lo fort, an aquest foll* (**38**: 450), *an el temple eus he predicat* (**38**: 470), *axí respons an el senyor* (**38**: 495), *ligan-li una bena an els ulls* (**38**: 538 rúbr.), *las tres donas qui steran an el corredor* (**39**: 48 rúbr.), *no és an aquest món posat* (**39**: 184), *aribats an el cenacle* (**42**: 438 rúbr. i s.), *prostats an els vostros peus* (**43**: 152), etc.

En altres casos, la confusió d'àtones fa que la preposició no quedi reflectida gràficament: *seguiu-lo fins el loch on va* (**19**: 12), *Are vagen dos apòstols el cenacle* (**19**: 20 rúbr.), *engenrat / engendrat el cel sens mare* (**21**: 75, **41**: 117), *Quant són el costat diuen* (**21**: 132 rúbr.), *fins aribar el moniment* (**22**: 12), *direu el senyor del casal* (**19**: 14, **27**: 167), *el dret costat de Déu seurà* (**28**: 107), *entenent dóna que Déu és / els simples qui no saben res* (**38**: 21-2), *dir-li-eu el meu senyor* (**38**: 99), *muyra io el vostro costat* (**38**: 136), *Parla traydor el president!* (**38**: 509), *l'à de trobar el cap dels banchs* (**38**: 554 rúbr.), *del cap els peus* (**38**: 648, **39**: 359), etc.

2.3.3.2. ADVERBIS

L'adverbi de temps que s'utilitza amb més profusió és característic del mallorquí: *prest* (**19**: 7 i s., **20**: 56 i s., **27**: 150 i s., **28**: 23 i s., **38**: 28 i s., **39**: 11 i s., **41**: 137, **42**: 23 i s., **43**: 20), *prestament* (**19**: 125 i s., **27**: 428, **38**: 32 i s., **41**: 146, **42**: 35 i s., **43**: 134 i s.) i *de prest* (**20**: 49, **22**: 217, **41**: 141). Altres adverbis que hi trobem són els temporals: *ara / are* (**19**: 20 rúbr. i s., **20**: 15 i s., **22**: 9 i s., **27**: 36 rúbr. i s., **28**: 34 rúbr. i s., **38**: 8 i s., **39**: 27 i s., **41**: 22 i s., **42**: 104 rúbr. i s., **43**: rúbr. in. i s.); *de present* (**19**: 4 i s., **27**: 148, **42**: 321, **43**: 126); *anit* (**20**: 5); *tosttemps / tostemps* (**20**: 18, **22**: 190, **27**: 317, **28**: 39, **38**: 77 i s., **39**: 29), *aprés* (**19**: 28 rúbr., **21**: 40 rúbr. i s., **22**: 46 i s., **27**: 4 i s., **28**: 43, **39**: 37 i s., **41**: 171, **42**: 147 i s.), *vuy* (**20**: 118, **21**: 104, **22**: 30 i s., **28**: 4 i s., **41**: 190), *demà* (**42**: 826), *ajr* (**21**: 26, **41**: 68) i *aïr* (**22**: 276); *promptament / promptement* (**38**: 39, **39**: 114 i s., **42**: 726), *iamés* (**42**: 78 i s., **43**: 135), *de matinet* (**22**: 268), *dematí* (**19**: 170, **22**: 120 i s., **42**: 826), *después-ajr* (**22**: 284), *abans* (**38**: 231), *ans* (**19**: 167,

27: 4 i s.), *d'equí avant* (27: 66); de lloc: *allà* (19: 9); *allí* (19: 20 rúbr. i s., 20: 66, 22: 95 i s., 27: 430, 28: 143, 38: 40 i s., 39: 204, 42: 12 i s.), *defora* (19: 137), *davant* (22: 19, 43: 149 rúbr.) i *devant* (19: 85 i s., 20: 96 rúbr. i s., 21: 122 i s., 22: 164 rúbr. i s., 27: 36 rúbr. i s., 28: 85 i s., 38: 12 i s., 39: 128 rúbr. i s., 41: rúbr. in. i s., 42: 44 rúbr. i s., 43: 24 i s.), *avant* (22: 18, 39: 161, 43: 178 i s.), *de continent* (22: 299, 38: 11 i s., 42: 438 i s.), *encontinent* (38: 508, 41: 149, 42: 37); de quantitat: *un poch/et* (19: 151 i s., 20: 95, 21: 31 i s., 22: 261, 38: 350 i s., 41: 73 i s., 42: 39 i s.), *elmenys* (21: 143, 41: 229), *un petit* (42: 255), de negació: *pus* (27: 48 i s., 28: 125, 39: 256), i adversativa: *ans* (20: 18, 27: 116 i s., 38: 128 i s., 39: 74, 42: 700).

Destaca l'ús de l'adverbi *ací* també grafiat *assí*, *así* i *esí*, amb les següents aplicacions, recollides al DCVB: “en aquest lloc” (19: 3 i s., 20: 112 i s., 22: 149 i s., 27: 174 i s., 28: 22 i s., 38: 97 i s., 39: 10 i s., 41: 144, 42: 251 i s., 43: 50 i s.); amb la preposició *de*, “des d'aquest lloc” (19: 177, 20: 44, 27: 128 i s., 28: 87, 38: 5 i s., 42: 552 i s., 43: 187), indicant la direcció, “vers aquest lloc” (19: 45, 20: 56, 22: 23 i s., 27: 93 i s., 38: 34 i s., 39: 140, 42: 281 i s., 43: 66) i aplicat al temps, designant “el moment present” (41: 82 rúbr.).

Molt ocasionalment es troba la partícula afirmativa *hoc* (39: 180, 41: 62), també grafiat *oc* (38: 254), equivalent a *sí*.

2.3.3.3. CONJUNCIONS

Les conjuncions utilitzades amb més freqüència són la copulativa, *y* (19, 21, 22, 27, 28, 38, 41, 42, 49 rúbr. in. i s., 20: 15 i s., 39: 16 i s.), grafuada ocasionalment *hi* (19: 258, 38: 117) i *e* (19: 46, 21: 53 i s., 27: 40 i s., 28: 21 i s., 38: rúbr. in. i s., 39: 72 rúbr. i s., 41: 105 i s.) o *be* (21: 48 i s., 27: 70 i s., 39: 9, 42: 63); la consecutiva *donchs* (19: 102a, 39: 171 i s., 42: 844), amb les variants *donques* (38: 309, 39: 21 i s.), *donç* (42: 727, 43: 18 i s.) i *dons* (19: 142 i s., 20: 62 i s., 21: 91 i s., 22: 15 i s., 27: 101a, 28: 33 i s., 38: 59 i s., 39: 27 i s., 41: 181, 42: 188 i s., 43: 166 i s.); les causals, *puis* (19: 3 i s., 20: 35 i s., 21: 63 i s., 22: 1 i s., 27: 82 i s., 28: 8 i s., 38: 113 i s., 39: 22 i s., 41: 21 i s., 42: 99 i s., 43: 16 i s.), *puis que* (28: 209, 38: 27 i s., 39: 215, 42: 240 i s., 43: 131 i s.), *puix* (42: 284) i *car* (19: 27 i s., 20: 23 i s., 21: 38 i s., 27: 85 i s., 28: 59, 38: 638, 41: 80 i s.); les temporals, *ans que* (19: 70, 21: 27 i s., 22: 3, 28: 127, 39: 305, 41: 69 i s., 42: 467 i s.), *fins que* (19: 274, 27: 242 i s., 42: 328 i s.) i *abans que* (20: 7, 27: 250, 38: 236 i s.) i les adversatives: *però* (19: 58 i s., 20: 103, 21: 15, 28: 198, 38: 519, 39: 327, 41: 57, 42: 218 i s., 43: 101 i s.), *emperò* (38: 238 i s., 39: 8 i s.), també grafiat *enperò* (42: 510 i s.), *mes* (21: 99, 38: 217, 42: 207 i s.), també grafiat *mas* (19: 191, 28: 224, 41: 185) i *iatsia* (28: 111)

Destaca l'ús de *com* amb sentit temporal: *y com és fora diu* (27: 234 rúbr.), *siau a punt com tornaré* (27: 312), *A la verge, com la veuré* (38: 556), *Io crech, per sert, com lo veurà / que ella no'l conixerà* (38: 561-2), *Què dirà la sua mare / com tal vindrà a sentir?* (43: 204-5).

2.4. Sintaxi

2.4.1. Verb

En relació a les formes impersonals del verb, cal assenyalar l'ús habitual de l'infinitiu amb valor de substantiu i precedit d'article o de possessiu, com ara: *lo besar* (38: 422), *el meu dir* (27: 272), *lo vostro manar* (42: 279), *lo sobrat maràixer seu* (22: 328), *mon mal obrar* (28: 41, 39: 31), *ton parlar* (28: 110 i

s., **38**: 550), *aquest pensar* (**27**: 309), *lo vostro resuscitar* (**22**: 115), *aquell eternal saber* (**20**: 185), *lo meu voler* (**19**: 52), *son viura* (**19**: 82), etc.

L'ús substantivat també es documenta en el cas del participi passat: *lo comensat* (**28**: 102), *lo prophetitzat* (**22**: 45), *lo prophetat* (**27**: 152, **38**: 2), *el Resuscitat* (**22**: 324), *un sentenciat* (**20**: 134), etc.

En els temps compostos, el participi passat concorda amb el complement directe: *el Mestre qui'ns à enviats* (**19**: 30), *aquella capsa d'ungüent / que an despesa vanament* (**19**: 94-5), *crida aquells que as curats* (**19**: 219, **27**: 413), *puis tenim comprades olós* (**22**: 1), *aveu tinguda piatat* (**22**: 100), *sa mort nos à dada vida* (**22**: 137), *la resurecció / que'ns à causade com a seus* (**22**: 179-80), *veig à dita veritat* (**22**: 205), *nos ha trets de son poder* (**22**: 334), *[malvestats que] an comesos* (**27**: 132), *nos an fets axir* (**27**: 134), *nos eu enviats* (**27**: 200), *tantas cosas m'an ditas d'ell* (**38**: 57), *puis vos he dada la mia* (**38**: 165), *de bons diners me à llevats* (**38**: 262), *quins hòmens me an dats* (**38**: 433), *us é dita la veritat* (**38**: 440), *à enganada molta gent* (**39**: 162), *los cels may los avem vists tals* (**41**: 170), *la pedra à feta llevar* (**42**: 21), *los llibres he mirats* (**42**: 88), *he comesos peccats* (**42**: 364), *vos he ensenyats* (**42**: 520), *si us à tant iniuriats* (**43**: 121), etc.

La perífrasi verbal obligativa es construeix majoritàriament amb *haver de* o *tenir de* + infinitiu: *què n'avem de fer* (**19**: 210), *avia de ser manester* (**22**: 82), *què'm de fer* (**27**: 101a), *nos n'em d'ènar* (**27**: 155, **38**: 5), *se à de saguir* (**27**: 271), *eu de venir* (**27**: 327), *los rabins an de ser a la porta* (**27**: 384 rúbr.), *no m'à de fallar* (**28**: 42), *l'an de matar* (**28**: 46, **39**: 40), *la Pasca que a fer-se à* (**38**: 70), *m'à / me ha de trair* (**38**: 240 i s., **42**: 530), *io u he de fer* (**38**: 258), *se à de fer* (**38**: 382), *ó aveu d'èser* (**38**: 383), *se à de rescatar* (**38**: 385), *aveu de star* (**38**: 388), *se à de pagar* (**38**: 389), *l'à de ferir* (**38**: 464), *no y aveu d'èstar* (**38**: 491), *l'à de trobar el cap dels banchs* (**38**: 554 rúbr.), *axí se avia de saguir* (**39**: 381), *vos avem de servir* (**41**: 158), *vos à de causar / molt gran pena* (**42**: 107-8), *se à de seguir* (**42**: 201), *m'ha de dar tal dolor* (**42**: 239), *se à de fer* (**42**: 288), *haveu de comportar* (**42**: 403), *me an de dar* (**42**: 469), *me an de afligir* (**42**: 652), *los claus que m'an de clavar* (**42**: 655), *aveu de ser turmentat* (**42**: 670), *l'avia de negar* (**42**: 858), *ha de esser condemnat* (**43**: 98), *se ha de alliberar* (**43**: 102), *aveu de comportar* (**43**: 248), etc. i *Què tens de fer?* (**19**: 113c), *la Pasca que tenim de fer* (**27**: 157, **38**: 7), *a on se té de aparellar* (**38**: 82), *ab nós té de salabrar* (**38**: 91), *io no'l tinch sert de dexar* (**38**: 180), *no tinch de fer ten gran arròr* (**38**: 234), *té de morir* (**39**: 88, **42**: 91), *lo món té de redimir* (**39**: 383), *tinch de ser més turmentat* (**42**: 121), *tinch de penar* (**42**: 214), *tinch io de resucitar* (**42**: 229), *me'n tinch de anar* (**42**: 380), *io tinch de morir* (**42**: 696), *me'n tinch d'ènar* (**43**: 211), etc.

Altres exemples de perífrasi obligativa es construeixen amb *deure* + infinitiu: *fer lo pertret que fer devem* (**19**: 8), *aguiarem / la Pascha segons fer devem* (**19**: 19-20), *lo que io fas deus comportar* (**19**: 48, **27**: 216), *deuen alerta star* (**22**: 36), *un deu morir* (**27**: 148), *la Pasca que fer devem* (**27**: 160), *fer-se deu* (**38**: 140), *deurias pendre mort* (**38**: 552), *onrar-se deu* (**21**: 123, **41**: 209), *del que pens se deu obrar* (**42**: 69), etc.

Molt ocasionalment també es troben construccions amb *tenir a* o *haver a* + infinitiu: *no tots ma tenen a dexar* (**38**: 133), *ho tinch a pagar* (**38**: 134), *vos tinch a dexar* (**42**: 335), *io tot sol tinch a sufrir* (**42**: 367), *per a tots tinch a morir* (**42**: 409), *us tinch a dexar* (**42**: 470) i *l'as a nafrar* (**27**: 400), *la Pasca que a fer se à* (**38**: 70) i *é a morir* (**19**: 166). En un sol cas també es troba la forma: *y à que* (**22**: 270) que és un calc del castellà: *hay que*.

El complement indirecte s'introdueix amb la preposició *a* que, sol ésser absorbida pel verb o per l'article: *Pilat, els iueus* (**39**: 194 rúbr.), *vulles parlar el president* (**39**: 218), *per dar els malalts salut* (**41**: 86), *com convé el qui's Fill de Déu* (**41**: 178), etc.

En alguns casos, aquesta absorció s'evita mitjançant la barrera consonàntica que consisteix en afegir una *-n* a la preposició: *y Iudas an els iueus* (19: 79 rúbr.), *io·l vendré an els iueus* (19: 86-87), *me'n vaig an el consell* (19: 91), *Iudas an el portalà* (19: 95 rúbr.), *an el bisbe* (19: 262), *donar fi an el meu dir* (27: 272), *an els (altres) dexebles* (22: 287, 27: 346 rúbr., 38: 417 rúbr.), *An el consell cuytat nire* (27: 87), *an els senyors tot ó diré* (27: 88), *Va se'n en el consell* (27: 330 rúbr.), *diu Jesús an els apòstols* (27: 150 rúbr. i s., 38: rúbr. in.), *gira's an els iueus* (27: 404 rúbr.), *l'é volgut liurar / an equells* (28: 45-6, 39: 39-40), *an el Jesús* (38: 68 rúbr.), *an els iueus io l'é liurat* (39: 3), *an el camí* (42: 705), etc.

Pel que fa a la negació, constatem la supressió del *no* en el cas en què el mot de doble significació (afirmativa i negativa) precedeix el verb: *May tal voldré io comportar!* (19: 50), *may l'au vist resucitant* (22: 256), enfront de: *Loem que may no se oblida / ni de tots pert may recort* (22: 130-31).

A més, trobem l'ús dels indefinits *algun* i *ningun* en la negació: *perquè no fas / algun miracle* (39: 220-221), *ni fer alguna bon· obre* (41: 27), *no caureu / en ninguna temptació* (27: 340/1), *ningun toqueu* (27: 392), *io may, per sert, é predicat / en ninguna part amagat* (38: 486-487), *ningú eu sap millor que io* (42: 87), *ningun dupte no y poseu* (42: 301), *sensa ningun pensament* (42: 667), *no avem trobat / niguna causa bastant* (43: 96-97), *consolatió humana / ninguna poreu tenir* (42: 396), *no trech raó ninguna* (43: 76), *que ninguna persona* (43: 198 seg.), etc. També es documenta la forma pròpia del mallorquí *nigun*: *no tinch nigun remey* (20: 51),

Un llatinisme o bé calc del castellà és l'elisió de la conjunció *que* en frases com: *diu vindrà en vós la Pasca fer* (19: 16, 27: 178), *veix me só perdut* (20: 32), *eus prech sien hoïts* (20: 172), *O quan, Senyor, vos à costat / lo gran peccat cometí io* (22: 77-78), *dar-nos lo do rabut avem* (22: 108), *io·t mana iscas* (27: 62), *pregam-vos así·ns espereu* (27: 174), *No vullau io sia perdut* (28: 25, 39: 13), *manara sia peniat* (28: 73), *Feu Jesús sia portat* (28: 88), *de sò us prech no us ne oblideu* (39: 230), *vol y mana Iesús de Natzaret sia sententiat* (43: 198 seg.), etc. enfront de: *diu / lo nostre Mestre verteder / qu'ell vindrà ab vós la Pasca fer* (19: 22-24), *io·t prech que no me'n digas res* (19: 241), *Prech-vos, Senyor, que vullau dir / qual és aquell qui·s deu trair* (27: 265-266), *feu que siam tot[s] de bon cor* (28: 64), etc.

2.5. Lèxic

En el cas dels verbs *tenir* i *venir*, predominen les formes que presenten la /i/ rizotònica: *tinch* (19: 154 i s., 20: 51 i s., 27: 42 i s., 28: 209 i s., 38: 58 i s., 39: 64, 42: 121 i s., 43: 73 i s.), *tingam* (20: 182, 21: 122, 22: 41, 41: 208), *tingut* (21: 129, 22: 107, 41: 215), *tinguda* (22: 100), *tindran* (27: 19), *tinga/s/u* (27: 76 i s., 42: 141 i s.), *tinguí* (38: 544, 41: 73), *tingués* (41: 59), *tindrà/s* (42: 153 i s.) i *vindrà* (19: 16 i s., 27: 178, 42: 808, 43: 205), *vingut/s* (19: 103, 20: 23, 21: 43, 27: 95 i s., 28: 6 i s., 38: 283), *vinch* (22: 151, 28: 113, 43: 218 i s.), *vindran* (38: 349, 42: 58 i s.), etc. Com a exemples que presenten la /e/ lexemàtica, característica del mallorquí, caldria citar: *mantenga* (27: 187, 42: 285), *tenguí* (21: 31), *tendrem* (27: 304), *tench* (38: 334) i *vendrà* (39: 341).

Constatem l'alternança dels verbs *dar* i *donar* en exemples com: *vos puch dar libertat* (43: 70) i *donar-te libertat* (43: 75); *dar-li sapultura* (41: 41) i *donar-li'n sapultura* (41: 130); *m'ha de dar tal dolor* (42: 239) i *algun fort turment / que li donem* (27: 427-428), etc.

Destaca l'ús del verb *haver* en casos en què la llengua actual utilitza *tenir*: *Faynas an* (19: 98), *pler n'auran* (19: 99), *Iudas he nom* (19: 101), *aurà la mort* (19: 270), *lo mal que ha* (27: 41), *as merçès* (27: 68), *com aveu nom* (27: 281a), *mal eureu* (27: 398), *auran més gran pecat* (28: 214), *tot quan he* (38: 217),

la gana que ells n'an (38: 267), de Déu bon guardó n'aureu (38: 301), de tots he pietat (38: 598), molta de rahó que ha (39: 365), etc. També s'utilitza el verb *tenir*, complint la mateixa funció: *la tristor que tinch* (19: 154), *are'l tenim* (19: 209), *no tenim naltros potestat* (19: 266), etc.

Constatem l'ús de la forma col·loquial *quantre* (27: 131), que trobem al costat de la forma literària *contra/e* (22: 324 i s., 28: 113, 42: 71 i s., 43: 7 i s.) i la forma verbal *enquantren* (38: 594 i s.), al costat de formes com *encontren* (19: 21 rúbr.), *encontrar* (39: 102) i *encontrarem* (39: 104).

Altres col·loquialismes localitzats són les formes amb assimilació vocàlica: *considirar* (28: 154), *difinit* (42: 104 seg. i s.), *discilut* (38: 483), *friat* (38: 64) i *inimics* (42: 557), com també les formes dissimilades *setorrar* (21: 92) i *setorar* (41: 108), al costat de *soterrar* (21: 66).

Quant als plurals procedents de les formes proparoxítones llatines, destaca el manteniment de la *-n* etimològica en: *hòmens* (19: 25 i s., 28: 90 i s., 38: 432 i s., 42: 104 seg. i s., 43: 243) i *cófrens* (21: 24, 41: 66).

Com a paraules pròpies de la llengua antiga es podrien citar: *adalat* (28: 217) per 'delatat'; *atràs* (27: 275) per 'enrera'; *colp* (19: 244, 21: 133, 27: 403, 38: 465, 41: 291, 43: 153 rúbr.) per 'cop'; *dan/s* (20: 155, 28: 169, 39: 291, 41: 28, 42: 29) per 'dany/s'; *inich/s* (27: 81 i s.) per 'malvat/s'; *mesquí* (20: 15), grafiat *masquí* (21: 32, 39: 169) per 'desgraciat' o 'infeliç'; *met* (19: 46) per 'posa'; *nunca* (19: 238 i s.) per 'mai'; *h/omey* (20: 52 i s.) per 'homicidi'; *sensraó* (39: 307) per 'feta o dita contrària a la raó'; *spil* (28: 148) per 'mirall'; *spectable* (= espectral, 20: 71) per 'respectable' i *tantost* (28: 76) per 'tot seguit'.

Hi ha vacil·lació en l'ús de formes antigues i més modernes: *aximpli* (27: 215, 38: 223) i *exemple* (42: 523, 43: 198 rúbr.); *cors* (38: 246), grafia antiga de *cos* (19: 169, 20: 54, 22: 55 i s., 27: 30 i s., 28: 122, 38: 119 i s., 39: 48, 41: 40, 42: 148 i s., 43: 162 i s.); *endemoniat* (27: 40 i s.) i *endimoniat* (27: 36 rúbr., 38: 13); *engenrat* (21: 75) i *engendrat* (41: 117); *irà* (27: 166) i *anirà* (22: 140 rúbr. i s., 42: 104 rúbr. i s., 43: 80); *novitat/s* (21: 50, 27: 92b, 39: 216) i *novedat / novedad* (41: 92, 42: 161 i s., 43: 68); *rembre / rembra* (21: 60, 41: 102, 42: 666) i *redemir* (39: 383).

Com a formes genuïnes del mallorquí cal assenyalar exemples com: *enganen / enganar* (22: 37, 38: 20), *esser* (forma bisíl·laba aguda: 19: 163, 38: 212 i s., 41: 110, 42: 327 i s., 43: 85 i s.), també grafiat *aser* (28: 70, 38: 206 i s., 39: 36) i *eser* (43: 198 seg.), *homo* (42: 267 i s.) i *nigun* (20: 51).

De vegades, per raons de mètrica apareixen formes distintes d'una mateixa paraula, com en el cas de: *menester / manester* (19: 90 i s., 22: 14 i s., 27: 196, 42: 248) i *mester / master* (19: 136, 27: 170, 38: 410 i s., 39: 131 i s., 42: 514).

Els castellanismes que es troben a les consuetes editades són molt escassos: *acato/s* (41: 126 rúbr. i s., 42: 44 rúbr.), *augmentar* (42: 702), *aun* (19: 76), *antes* (38: 101 i s., 39: 91, 42: 412 i s.), *casi* (39: 94), *cuydado* (42: 586), *encumbrat* (49: 6), *gènere* (42: 286), *limpiats* (42: 516), *sasiar* (20: 139), *tacany* (38: 513, 42: 729) i *vellaco* (38: 494 i s.).

En alguns casos en què l'adverbi o pronom *on* precedeix una paraula començada en vocal, es conserva la *d* etimològica (de *ūnde*), com per exemple a: *ont és aquesta nit* (19: 117), *ont és lo teu orgull* (19: 224), *Iesús de Natzareth ont és* (38: 429), enfront de casos com: *on és la tua gran furor* (19: 222), *on és vostra voluntat* (42: 416), etc. En un sol cas, la forma *ont* també es documenta precedint una paraula començada en consonant: *el temple a ont veyé star* (42: 751).

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

TERCERA PART

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

EDICIÓ DE LES QUATRE PASSIONS MALLORQUINES DEL MS. LLABRÉS

EDICIÓ DE LA PRIMERA PASSIÓ MALLORQUINA

CONSUETA DEL DITIOUS SANCT [73r, a]

Fer-se-an dos cadefals. Entre primer JESÚS ab sos dexebls, y diu ab son to de "Sitis":

- 1 Mos fills, io us dich que ns en pugem:
- 2 en Hierusalem Pascha ferem.
- 3 Puis así no puch aturar,
- 4 de present ma'n convé anar.

LOS APÒSTOLS, *a to de "Papagay":*

rúbr. in. Al ms. la consueteta porta el núm. 19, afegit modernament amb llapis. A la transcripció de JM apareix com a núm. 20. *Fer-se-an*, llegiu "Es faran". El to *Sitis* apareix igualment emprat pel personatge de Jesús a **9**: 395-398 i **18**: 363-366. Suposant una corrupció de grafia, podria tractar-se de l'*incipit* d'un cant litúrgic que recull la cinquena paraula de Jesús a la creu *Sitio* ("Tinc set!", Jn 19,28), cf. Schuler 1951: 120, núm. 582; **39**: 344, "*Citio*, en veritat!" i PdC, IV: 979, "*Citio*". També podria tractar-se d'un suposat to *Scitis*, utilitzat per cantar la Passió segons Mateu, donat que el relat evangèlic s'inicia amb les paraules de Jesús: "Scitis quia post biduum pascha fiet et Filius hominis tradetur ut crucifigatur" (Mt 26,2).

1-4. LlC 22,8. A les altres tres consuetes del Dijous sant, abans del passatge en qüestió (**27**: 155-158, **38**: 5-8 i **42**: 410-412) es troba la referència al compliment de les profecies (**27**: 151-154 i **38**: 1-4) i l'anunci de la Passió (**42**: 405-409).

2. Vers hiper mètric.

3. *así*, llegiu "ací"; *aturar*: El DCVB documenta l'ús intr. del verb amb el significat de "fer permanència de durada".

4. *de present*, adv. ant., "tot seguit, immediatament, a l'instant; ara mateix" (DCVB), JM: "de pronte". Hiat *convé | anar*.

4 rúbr. El to *Papagay*, emprat a més a **18**: 322 rúbr., podria estar relacionat amb la processó de Corpus de Ciutat de Mallorca, impulsada pel bisbe Berenguer Batlle (1332-1349). A l'inventari de la sagristia de 1399, es descriu la custòdia, regal amb què el bisbe promogué la festivitat: "Item unum lignum argentum cum suo crucifixo, et imaginibus Sanctae Mariae et Sancti Johannis, et cum duobus Angelis; et pede argenti: et in medio est reservatorium cristallinum ubi immititur hostia salutaris die festi Corporis Christi; et sunt signa in eo de *Papagays*, quod est signum Episcopi Berengarii Baiuli, quondam Episcopi Maioricensis" (Villanueva 1852: 198). [El subratllat és nostre.]

- 5 O nostre Mestra gloriós,
6 on voleu fer la Pascha, vós?
7 Digau-nos-o, prest ·nirem
8 fer lo pertret que fer devem.

5-8. Mt 26,17, Mc 14,12 i Llc 22,9; cf. **27**: 159-160, **38**: 69-72 i **42**: 415-419.

7. El recompte sil·làbic demana la forma *anirem*, sense afèresi.

8. *pertret*, “esforços per a preparar una cosa” (DCVB), “conjunt de tots els instruments, els mitjans, etc., que s’han aplegat per a l’execució d’una cosa” (DIEC).

JESÚS

- 9 Anau! – Allà en la ciutat
10 trobereu um hom carregat,
11 portant un cànter en la mà.
12 Seguiu-lo fins el loch on va!
13 Y quant sereu en lo portal,
14 direu el senyor del casal:
15 “Lo nostre Mestre verteder
16 diu vindrà en vós le Pasca fer.”

9-16. Mc 14,13-14 i Llc 22,10-11; cf. **27**: 163-170, **38**: 73-82 i **42**: 421-429.

9. Hi at *Allà* | *en*.

10. *um*, llegiu “un”. Hi at *trobereu* | *un*.

11. Hi at *cànter* | *en*.

15-16. Mt 26,18.

DOS APÒSTOLS

- 17 Mestre, Senyor, molts som contents
18 de fer los vostros manaments.
19 Anem ten prest, aguiarem
20 la Pascha segons fer devem.

16 rúbr. Aquests dos deixebles (Mc 14,13) apareixen a Llc 22,8 com a Pere i Joan, tal com ho recullen **27**: 161-162, **38**: 82 rúbr. i 84 rúbr. i **42**: 420.

17-20. cf. **27**: 171-174, **38**: 83-84 i **42**: 430-434.

17. *molts*, llegiu “molt”. Aquest error es reitera a **22**: 189 i 221 i a **28**: 227.

19. *ten*, llegiu “tan”; *aguiar*, “preparar, disposar bé qualche cosa per fer-ne ús” (DCVB).

Are vagen dos apòstols el cenacle. Encontren qui aporta aygua, y digan en to “Avant, avant”, aribat[s] allí:

20 rúbr. *cenacle*, “lloc on Jesucrist celebrà la Cena i on s’aparegué als apòstols després de ressuscitar” (DCVB); *encontrar*, “veure o topar una persona o cosa que camina amb una altra que li apareix al seu pas” (DCVB). *Avant, avant*: Malgrat la manca de concordança (també present a **22**: 164 rúbr.) considerem que *aribat[s] allí* es refereix als apòstols i no al to, l’incipit del qual se sol limitar als dos primers mots (vid. **11**: 144 rúbr., **17**: 82 rúbr., **18**: 416 rúbr.). Suposem que es tracta del mateix to que *Anant, anant* (**27**: 128 rúbr., **30**: 386 rúbr., **33**: 172 rúbr., **45**: 356 rúbr.), però que és probablement distint de *Devant, devant, avant* (**22**: 328 rúbr.).

- 21 O bon senyor, vós qui regiu
22 aquesta case, veyts que diu
23 lo nostre Mestre verteder
24 qu’ell vindrà ab vós la Pasca fer.

21-24. cf. **27**: 175-178, **38**: 87-92 i **42**: 439-443.

22. *veyts* (*vets*), forma arcaica equivalent a “mirau” (DCVB).

- LO OSTA, *rimant*: 24 rúbr. *osta* (*hoste*), “hostaler” (DCVB).
- 25 Hòmens devots, io só content 25-28. cf. **27**: 179-186, **38**: 93-102 i **42**: 444-448.
- 26 que vinga Jesús ab se gent,
- 27 car así io·ls deré bon loch, 27. *deré*, llegiu “daré” (*donaré*).
- 28 anyell, pa, vi, letugas, foch. 28. *letugas* (*lletugues*), “planta que es conrea en els horts i es menja com a enciam” (DCVB), “enciam” (DIEC).
- LOS APÒSTOLS, *en son to, après de aparellat*: [73r, b] 28 rúbr. *aparellar*, “preparar, proveir i posar així com cal per fer qualche cosa” (DCVB).
- 29 Nosaltres nos na anirem 29-36. cf. **27**: 191-198, **38**: 104 i **42**: 449-452. L'esquema mètric de noves rimades s'interromp amb dues quartetes heptasil·làbiques de rima encadenada (ABAB) i encreuada (ABBA) respectivament.
- 30 an el Mestre qui·ns à enviats 30 i 32. Rima assonant.
- 31 y resposta li tornerem 30. Vers hipermètric, esmenable llegint *al Mestre*.
- 32 que tot stà aparellat. 31. Vers hipermètric que es podria esmenar substituint *tornerem* per *tornem*.
- 33 Onrat senyor, en Déu siau, 34. *companyia*, “persones dedicades al servei d'una casa o família” (DCVB); vid. **15**: 12, 17 i 20 i **27**: 188.
- 34 vós y vostre companyia!
- 35 Molt és gran la alagria 35. Llegiu “Molt gran és”. Hi at *la* | *alagria*.
- 36 del bon pertret que·ns donau. 36. *pertret*, vid. supra, nota v. 8.
- Are tornen los apòstols a Jesús, ecý a zaga.* 36 rúbr. *ecý*, llegiu “ací”; *zaga* (*saga*): El DCVB recull la locució *anar a la saga* o *en saga* per dir “anar en cerca d'una persona o cosa”.
- 37 O nòstron Mestre molt perfet, 37-40. cf. **27**: 199-202, **38**: 105-108 i **42**: 453-457.
- 38 aparallat és lo pertret
- 39 de la Pasca, segons au dit.
- 40 Anem, si us plau, que ia és nit!
- Ara vage LO JESÚS ab sos dexebles an el cenacle. Rentarà los peus primer a Pera, [a] lo qual diga rim[ant]:* 40 rúbr. Al ms. apareix ratllat *a to* i escrit al damunt *rim[ant]*.
- 41 Rentar-vos vull los peus, mos fills, 40 rúbr.-58. Jn 13,4-17 situa l'ablució, passatge no referit en els evangelis sinòptics, no a l'inici (cf. infra, vs. 41-58 i **27**: 209-230) sinó durant l'últim sopar (cf. **38**: 196 rúbr.-218 i **42**: 482 rúbr.-515). Tampoc no hi figura que Pere sigui el primer a qui Jesús renta els peus, tal com ho recullen les quatre consuetes.
- 42 a tots perquè siau umils.
- 43 Descalse't, Pera, rentar-t'è! 41-42. Rima assonant.
- 41-43. cf. **27**: 209-211 i **38**: 199. Segons Jn 13,6, Jesús no exhorta Pere a deixar que li renti els peus, sinó que el deixeble, en veure que el Mestre s'hi disposa, expressa la seva estranyesa (cf. **38**: 197-198 i **42**: 483-489).
43. *rentar-t'è*, llegiu “et rentaré”.

PERA

44 O Senyor, no u comportaré!

44. Segons Jn 13,8, abans que Pere es nega a deixar-se rentar els peus, Jesús li diu que n'entendrà el significat més endavant. En canvi, a les consuetes, la negativa de Pere (cf. infra, v. 50, **27**: 212, **38**: 200-204 i **42**: 490-492) és anterior a aquesta advertència (cf. infra, vs. 51-52, **27**: 221-224, **38**: 205-208 i **42**: 493-497) i, a més, es reitera (cf. **27**: 217-220 i 225-226, **38**: 209-210 i **42**: 498-502); *comportar*, “consentir, tolerar, permetre una cosa (injusta molesta, perjudicial, etc.) podent evitar-la” (DCVB), vid. **11**: 83.

JESÚS

45 O Pera, tu torna así
46 e met los peus dins el basí,
47 car aximpla io's vull donar;
48 lo que io fas deus comportar.

45. Hi at *torna* | *así*.
45-48. cf. **27**: 213-216.
46. *metre*, v. ant., “posar, en el sentit de fer estar en un lloc determinat, en una nova posició, en un nou estat” (DCVB i DIEC); *basí* (*baci*), “gibrella o plat fondo de metall per posar-hi aigua o altre líquid” (DCVB).
47. *aximpla*, llegiu “exemple”. JM transcriu “axí”, deixant un espai abans del mot següent.
48. *fas*, llegiu “faig”.

PERA

49 A mi, Senyor, los peus rentar?
50 May tal voldré io comportar!

49. A Jn 13,6, Pere inicia el diàleg amb Jesús amb aquesta pregunta, tal com ho recullen **38**: 197-198 i **42**: 483-487.
50. *comportar*, vid. supra, nota v. 44.

JESÚS

51 Pera, no sabs per què u vull fer,
52 per sò segueix lo meu voler,
53 y si de mi no ets rentat
54 en res del meu no euràs part.

51-52. cf. **38**: 205-208. A Jn 13,7, Jesús afegeix: “[...], ho entendràs després”, tal com ho inclouen **27**: 221-224 i **42**: 493-497.
53. Hi at *no* | *ets*.
53-54. Jn 13,8; cf. **27**: 227-228, **38**: 211-214 i **42**: 503-507. Rima assonant.
54. *euràs part*: A la llengua antiga, el verb *haver* s'utilitzava amb el significat de *tenir*. Hi at *no* | *euràs*.

PERA, “Plant”:

55 No, no, Senyor, io só content
 56 que'm renteu los peus de present!
 57 No solement los peus rentar,
 58 però peus, mans, cap, sens contrastar!

56. *de present*, vid. supra, nota v. 4.
 55-58. Jn 13,9; cf. **27**: 229-230, **38**: 215-218 i **42**: 508-512. Segons Jn 13,10 (cf. **42**: 513-517), Jesús respon: “Qui s’ha banyat no necessita rentar-se, ja és net tot ell; i vosaltres sou nets, però no pas tots”.

58. *contrastar* (*contrastar*), “resistir, oposar-se, discutir” (DCVB). Vers hipermètric, que es podria corregir substituïnt *però* per *ans*, o recorrent a la forma sincopada *pro*.

Rentat[s] los peus a los apòstols, tornen-se [a la taula].
 Lo Jesús, *rim[ant]*:

58 rúbr. El mot *rim[ant]* es troba desplaçat al final del v. 58; *tornar-se*, “anar algú o alguna cosa al lloc del qual havia partit” (DCVB). La rúbrica indica el retorn a la taula (cf. **38**: 226 rúbr.), on segons els evangelis Jesús explica als deixebles el significat de l’ablució (Jn 13,12-17; cf. **38**: 219-226 i **42**: 518-527), els anuncia la traïció de Judes (Mt 26,20-25, Mc 14,17-21, Llc 22,21-23 i Jn 13,21-27; cf. infra, vs. 75-79, **27**: 247-255, **38**: 239-243 i **42**: 528-552) i institueix l’eucaristia (Mt 26,26-29, Mc 14,22-25 i Llc 22,19-20; cf. **38**: 244-257). El passatge eucarístic pot haver estat suprimit de les consuetes, llevat de la **38**, arran de les prohibicions de representar la cena que documenta Llompart (1980: 101 i 104).

59 Onrat amich, an Déu stau;
 60 la mia amor vos sia pau!

59-62. cf. **27**: 231-234.

OSTA

61 Nostro Senyor, en ora bona
 62 io us acomana la mia ànima.

61. Hi at *Senyor* | *en*.
 61-62. Versos esparsos.
 62. *acomana*, llegiu “acomane” (*acomano*). Vers hipermètric que es podria esmenar substituïnt *acomana* per *acomano*, forma utilitzada a **38**: 340 i **42**: 370 i s.

Are se’n va. JESÚS, [quan l’hostaler] és fora, diu
rim [ant]: [73v, a]

62 rúbr. cf. **27**: 234 rúbr. Si bé segons Mt 26,30 i Mc 14,26, Jesús anuncia l’abandó dels deixebles i les negacions de Pere camí cap a la muntanya de les Oliveres, a les consuetes no marxa fins després d’haver fet aquests anuncis; cf. infra, 79 rúbr., **27**: 274 rúbr., **38**: 343 rúbr. i **42**: 578-582.

63 Aquesta nit, tots fugireu
 64 segons que scrit trobereu,
 65 y veureu lo pastor ferir
 66 y les ovelles spargir.

63-66. Mt 26,31 i Mc 14,27; cf. **27**: 235-238, **38**: 227-230 i **42**: 553-562.
 64. Hi at *que* | *scrit*. Com a conjectura de lliçó original proposem *segons que scrit ho trobereu*.
 65-66. És a dir: “Veureu a uns ferir el pastor i espargir les ovelles”.

P[ERE], *rimant*:

67 Si scandalitzats tots seran,
68 no u seré io, Senyor, iamay!

67-68. Rima assonant. Mt 26,33 i Mc 14,29; cf. **27**: 239 i **42**: 563-564.

68. *iamay (jamai)*, “adv. intensiu de *mai*” (DCVB).

JESÚS

69 Pera, io't dich en veritat
70 ans que lo gall age cantat
71 tu tres vegades auràs dit:
72 “No'l conech”, ab ferm sperit.

69-72. Mt 26,34, Mc 14,30, Llc 22,34 i Jn 13,38; cf. **27**: 241-243, **38**: 235-238 i **42**: 568-572. Després de les tres negacions, Pere es recorda d'aquestes paraules (Mt 26,75, Mc 14,72 i Llc 22,61; cf. **20**: 7-8, **21**: 26-28, **41**: 68-70 i **42**: 856-858).

PERA

73 Si convindrà, Senyor, morir,
74 no'm veureu may de vós partir!

73-74. Mt 26,35 i Mc 14,31. A les altres tres consuetes (**27**: 240, **38**: 231-234 i **42**: 565-567), seguint Llc 22,33 i Jn 13,37, Pere es declara disposat a morir per Jesús abans de saber que el negarà tres vegades. En canvi, aquí ho fa després de sentir la predicció fatídica.

JESÚS

75 Un de vosaltres sta nit
76 venut m'eurà y aun traït.

75-76. cf. **27**: 247-250 i **38**: 239-240. Segons els evangelis (Mt 26,21, Mc 14,18, Llc 22,21 i Jn 13,21), Jesús anuncia la traïció de Judes abans de les negacions de Pere. Així ho recull **42**: 528-532.

76. Hiats *m'eurà | y | aun*. La lliçó original deia possiblement *anc* per *aun*, cast. “encara”.

IUDAS

77 Senyor, Mestre, seria io?

77. Vers espars. A Mt 26,25, únic text evangèlic que refereix la pregunta de Judes (cf. **27**: 255, **38**: 241 i **42**: 543-544), Jesús respon: “Tu ho has dit” (cf. **42**: 545).

Iudas se alse y va-se'n, y diu JESÚS:

78 Vés, Iudas, prest consertaràs
79 lo que molt temps pensat te as.

78-79. Jn 13,27; cf. **42**: 548-552.

79. Hiats *te | as*.

Ara va Jesús en l'ort y Iudas an els iueus. Dient a to de "Alme", IUDAS:

80 O, bé só foll desventurat!
81 Aquest home, no sé d'on,
82 que per son viura em fa acaptar
83 y per sos plers io pert lo món.

84 Res que façe no li ve bé
85 y repren-ma devant la gent.
86 No ý à més dir: que io'l vendré
87 an els iueus en loch d'ergent!

88 Io jur que'l faré prest matar;
89 lo que mareix li faré dar,
90 que asò à menester ell,
91 per sò me'n vaig an el consell.
92 Quant serà fet seré veniat
93 d'esò que m'avia levat,
94 de aquella capsa d'ungüent
95 que an despesa vanament.

Iudas, an el portala, rimant:

96a Dexau-me ntrar!

PO[RTALER]

96b Què demanau?

IUDAS

97 Vull ab los rabins parlar!

80 i 82. Rima assonant.

80-87. Dues quartetes de rima encadenada (ABAB).

80-95. cf. **38**: 258-269 i **42**: 240-244.

81. Vers hipomètric.

81-85. La rancúnia del deixeble envers el seu mestre, de tradició apòcrifa, no es troba en cap de les altres consuetes.

87. *ergent* (*argent*), "moneda d'argent; i per. ext., diners en general" (DCVB).

90. Hiats *que* | *asò* | *à*.

92-95. cf. **38**: 262-266. Els versos fan referència al passatge de la unció a Betània, que Judes havia reprovat com a malversació d'unes fonts de què hauria volgut enriquir-se clandestinament (Jn 12,6).

92. *veniat*, llegiu "venjat".

94. Hiat *de* | *aquella* o bé dièresi mètrica a *un-gü-ent*.

95. Hiat *que* | *an*.

95 rúbr. *portala*, llegiu "portaler".

95 rúbr.-150. cf. **27**: 274 rúbr.-334 i **38**: 269 rúbr.-327. Aquest passatge amplia el relat evangèlic (Mt 26,14-16, Mc 14,10-11 i Llc 22,3-6) de la traïció de Judes, entre d'altres amb la incorporació del personatge del portaler i amb el desplegament d'una conversa entre el malfactor i els grans sacerdots. Segons els sinòptics, Judes s'ofereix al Sanedrí per traïr Jesús abans de l'últim sopar. Així ho recull **42**: 239 rúbr.-329.

96a. cf. **27**: 276-277, **38**: 270-271 i **42**: 245-247.

96b. cf. **27**: 278a.

96b-97. Rima assonant.

97. Vers hipomètric, que es podria esmenar llegint *Jo amb los rabins vull parlar!*

PORTALÀ

98a No's pot fer!

IUDAS

98b Per què?

POR[TALER]

98c Faynas an! 98c. *Faynas an!*, llegiu “Tenen feina!”

IUDAS

99 Digau-los-o! Gran pler n'auran!

PORTALÀ

100 Y si'm demànan: vós qui sou? [73v, b] 100. cf. **27**: 281a i **38**: 272-273. En canvi, a **42**: 251, Judes es presenta sense ser preguntat pel seu nom. 100-101. Rima assonant.

IUDAS

101 Digau-los que Iudas he nom. 101. cf. **27**: 281b i **38**: 274. L'expressió *haver nom* per “dir-se” també s'empra a **27**: 281a.

PORTALÀ

102a Sperau, donchs!

IUDAS

102b Desempetxau! 102b. Vers espars. *Desempetxau!*; *desempatxar*, “obrar amb rapidesa, apressar-se” (DCVB); vid. **27**: 128, **35**: 448 i **18**: 102 i 158.*Ara va EL PORTA[LER] an els rabins. [Diu a to de] “Rabi”:* 102 rúbr. Per la indicació del to *Rabí*, vid. infra, nota v. 229.103 Senyors, un home à vingut, 103. Hi at *home* | à.
104 par-ma que sia molt sabut, 103-106. cf. **27**: 283-286, **38**: 276-277 i **42**: 265-274.
105 qui ab vosaltros vol parlar. 104. *par*, del v. ant. *parer* (*parèixer*); *sabut*, “savi, que sap molt” (DCVB); vid. **9**: 311.
106 Diu si'l dexaríeu entrar? 105. Hi at *qui* | *ab*.

CAYFÀS, rimant:

107 Fes-lo entrar, veiam què vol! 107. Hi at *Fes-lo* | *entrar*; cf. **27**: 287a, **38**: 278a-278b i **42**: 275-277.
108 Sebrem si porta res de nou. 107-108. Rima assonant.

PORTER *diu a Iudas, rimant:*

- 109 Los rabins diuen que entreu
110 per a dir-los lo que voleu.
109. Hi at *que* | *entreu*.
109-110. cf. **27**: 288, **38**: 280-281 i **42**: 280-283.

Entre IUDAS, y diu rim[ant]:

- 111 Senyors, Déu vos do sanitat!
111. cf. **38**: 282 i **42**: 285-286.

CAY[FÀS]

- 112 Iudas, bé sias arribat!
112. cf. **38**: 283 i **42**: 287.

ANNÀ[S]

- 113a Seu!

IUDAS

- 113b Cuytat só!
- 113b. Llegiu “Sóc cuitat!”, és a dir, “Tinc pressa!”

ABDERON

- 113c Què tens de fer?

IUDAS

- 114 Molt, si'm pagau quant és manester!
114. Vers hipermètric que es pot esmenar si es substitueix *manester* per *mester*; vid. infra, v. 136.

CAYPHÀS

- 115a Què ý à de nou?

IUDAS

- 115b Voldrie-us contentar
116 y en mans Jesús entregar
117 - jo sé ont és aquesta nit -
118 si'm donau diners o scrit;
119 trenta diners serà lo preu
120 y serà sert, si axí u feu!
115. Vers hipermètric.
115b-118. cf. **27**: 289-293, **38**: 284-287 i **42**: 290-294.
116. Hi at *y* | *en*.
117. Hi at *sé* | *ont*.
118. *scrit*, és a dir, “lletra de canvi”. Cal fer hi at entre *si* | *em*, perquè el vers sigui octosil·làbic i porti accent a la quarta síl·laba.
119. cf. **27**: 297 i **42**: 310. En canvi, a **38**: 307, seguint Mt 26,15, són els grans sacerdots qui determinen el preu.
120. Hi at *si* | *axí*.

CAYPHÀS

- 121 Io só de parer de donar
122 a Iudas tot quan ell voldrà.

122. *quan*, llegiu “quant”.

ANNÀ[S]

- 123 Y io també, sens més duptar,
124 y no'ns vullam acovardar.

123. Hiat *Y* | *io*.
124. *acovardar*, “aporuguir-se” (DCVB).

[TOTS LOS RABINS]

124 rúbr. Entre els vs. 123-124 i els vs. 125-126 hi ha una línia en blanc que permetria la indicació “Tots los rabins”, és a dir, Caifàs, Abderon i Annàs, en contraposició a Josep i Nicodem; vid. infra, 132 rúbr., 138 rúbr. i 148 rúbr.

- 125 Are és ora prestant
126 de complir bé nòstron intent.

125. Hiat *Are* | *és*.

JOSEPH

- 127 No só io de aqueix parer
128 que li donem sols un diner.

127. Hiat *de* | *aqueix*.
127-138. La disconformitat de dos jueus que es neguen a fer tractes amb el traïdor és de tradició apòcrifa. Als evangelis canònics, Josep és esmentat com a “membre distingit del Sanedrí, que esperava també l'arribada del Regne de Déu” i que després de la crucifixió “va gosar entrar a veure Pilat per demanar-li el cos de Jesús”, que “va comprar un llençol, va baixar Jesús de la creu, l'emboïllà amb el llençol i el va dipositar en un sepulcre que havia estat tallat a la roca” (Mc 15,43; vid. també Mt 27,57-60, Llc 23,50-53 i Jn 19,38).

NICODEMUS

128 rúbr. De Nicodem, també membre del Sanedrí, l'evangelista Joan explica com visità Jesús de nit (Jn 3,2) i com assistí a la seva sepultura, portant “una barreja de mirra i àloe, que pesava unes cent lliures” (Jn 19,39). A **17**: 169-170 i 183-186, després de la resurrecció de Llätzer, el personatge de Nicodemus reconeix Jesús com a Fill de Déu davant dels altres rabins. A **27**: 111-146, Josep i Nicodemus són expulsats del Sanedrí com a “deixebles amagats” de Jesús, mentre que a PdC II: 63-197 hi apareix a més el personatge de Gamaliel. A **21** i **41**, Nicodem i Gamaliel van amb Maria i Joan a Pilat a demanar-li el cos de Jesús i el baixen de la creu.

129 Ni io tenpoch a tal traydor,
130 qui vol trair a son senyor.

129. Hiat *Ni* | *io*. La mètrica demana *traydor* i no *trajdor*. Aquesta forma diftongada està documentada, p. ex., en la *Biblia rimada de Sevilla* com també en textos de Ramon Llull (cf. Coromines, DECat *ad vocem* i 1989: 222, v. 136).

JOSEPH y NICODEMUS

131 Ni consentim a tal maldat
132 que muyra hom qui's sens peccat.

132. *muyra*, 3 sg pres. de subj. de la flexió antiga del verb *morir*, que en el dialecte balear es manté actualment amb la grafia “muira”. Hiat *muyra* | *hom*.

TOTS LOS RABINS

133 Fora, fora, o mala gent!
134 No'ns destorbeu nòstron intent.

Van-se'n los dos, dient: [74r, a]
[JOSEP i NICODEMUS]

135 Anem-nos-ne, nosaltres dos,
136 perquè no'ns an mester a nós;
137 puis defora nos an lançat
138 de lur consell y malvestat.

136. Hiat *mester* | *a*.
137. *defora*, “a la part exterior, indicant direcció de moviment” (DCVB).

Diuen LOS RABINS a Iudas:

139 Iudas, nosaltres concordants
140 te volem dar tot quan demants
141 y los diners ab bon argent.

139-150. Aquí es conclou el pacte entre Judes i els grans sacerdots, iniciat als vs. 96-126.
140. *quan*, llegiu “quant”; *demants*, llegiu “demanes”.

IUDAS

142 Dons, vinga en mi alguna gent,
143 y aqueix que io besaré,
144 ferrau-lo fort, ligau-lo bé!

142. Hiat *mi* | *alguna*.
143. Hiat *y* | *aqueix*.
143-144. El bes com a senyal d'identificació apareix a Mt 26,48, Mc 14,44 i Llc 22,47 (cf. infra, 192 rúbr.-198).
144. *ferrau-lo*; *ferrar*, “subjectar amb cadenes o grillons” (DCVB).

Ara se'n va la gent, y diu CA[Y]PHÀS:

144 rúbr.-150. cf. **27**: 312 rúbr.-334 i **38**: 319 rúbr.-327.

145 Vós, Abderon y Bengemí,
146 anau ab Iudas fins allí;
147 armau-vos ab molte de gent;
148 anau-vos-ne molt prestament.

TOTS LOS RABINS

149 Serà fet prest lo que ns manau,
150 y vosaltres así sperau.

Diu Jesús an els dexebles, esent en l'ort:

151 Stau un poch, io pregaré
152 lo meu Pare per vòstron bé.

Lo Jesús, a Pera, Ioan y Jaume:

153 Veniu ab mi, vosaltres tres,
154 la tristor que tinch molt gran és,
155 la qual tinch io fins a le mort;
156 vel·lau un poch an equest ort.

Ara entre Jesús en l'ort. Diu:

157 Pare, Senyor omnipotent,
158 si és posible, aquest turment
159 leva de mi tan congoxat;
160 però façe's te voluntat.

L'ÀNGEL, ab una creu, [diu a to de] "Vexilla":

161 O ver Fill de Déu, Jesuchrist,
162 Senyor qui ara stau ten trist,
163 mostrereu esser Fill de Déu,
164 morint per tots en semblant creu.

151. Hiati *Stau* | *un*.

151-152. Mt 26,36 i Mc 14,32; cf. **27**: 342, **38**: 350 i 355 i **42**: 600-601.

152 rúbr. Mt 26,37 i Mc 14,33; cf. **38**: 348 i **42**: 583. En canvi, a **27**: 335, Jesús s'adreça només a Pere i Joan.

153. Al ms. apareix la paraula *dos* ratllada abans de *tres*. L'error s'explica perquè a **27**: 335, Jesús només s'adreça a dos dels deixebles; vid. supra, nota 152 rúbr.

153-154. Rima consonant: *tres / és* ([ə]/[ə]).

154-155. Mt 26,38 i Mc 14,34, cf. **27**: 336-337, **38**: 352-353 i **42**: 589-592 i 603-607.

156. Mt 26,38 i Mc 14,34, cf. **38**: 354-355 i **42**: 585-587; *vel·lau*, llegiu "vetllau". La grafia recull la pronunciació mallorquina del mot. Hiati *vel·lau* | *un*.

156 rúbr. Segons Mt 26,39, Jesús, abans de pregar, "es prosternà amb el front a terra", segons Mc 14,35 "es deixà caure a terra" i segons Llc 22,41, "s'agenollà".

157-159. A **38**: 356-357, Jesús demana *O mon Pare, si fer-se pot, / no pas per mi aquesta mort*. En canvi, **27**: 351-352 i **42**: 618-620 i 633-635 recullen la imatge del calze que Jesús demana no haver de beure (Mt 26,39, Mc 14,36 i Llc 22,42). Hiati *Senyor* | *omnipotent*.

158. Hiati *si* | *és*.

159. *congoxat* (*congoixat*), derivat de *congoixa*, "angoixa, opressió de l'esperit" (DCVB).

160. Mt 26,39, Mc 14,36 i Llc 22,42; cf. **27**: 345-346 i 353-354, **38**: 358-359 i 374-377 i **42**: 621-622 i 636-637.

160 rúbr. cf. **27**: 354 rúbr., **38**: 377 rúbr. i **42**: 657 rúbr. L'aparició de l'àngel reconfortant i la suor de sang (cf. infra, v. 170 i **42**: 657) són motius que només es troben en alguns testimonis tardans de la versió de Llc 22,43-44.

161-164. cf. **27**: 355-362, **38**: 378-389 i **42**: 658-677.

162. Hiati *qui* | *ara*.

163. La forma bisíl·laba aguda "esser" és característica del català de les Balears.

163-164. Rima visual: *Déu / creu* ([e]/[ə]).

JESÚS

165 O creu sancta, puis ab tu
166 é a morir per lo comú;
167 abrasar-t'è ans de morir
168 puis axí se à de seguir.

165. Vers hipomètric.
165-168. cf. **27**: 363-366.
166. *é a morir*: Antigament, una manera de formar els temps d'obligació consistia en combinar *haber* amb la preposició *a* (DCVB); *comú*, “conjunt de persones que formen societat” (DCVB).
167. *abrasar-t'è*, llegiu “t’abraçaré”.
168. Hiat *se | à*.

L'ÀNGEL

169 No féu peccat, vostra cos sant,
170 are, Senyor, suau de sanch
171 per gran angoxa de la mort. [74r, b]
172 Jesús, en patir bé sou fort!

169. Is 53,9 i 1 Pe 2,22.
170. cf. **42**: 657; *suau de sanch*, és a dir, “suau gotes de sang”. El DCVB documenta l'ús transitiu del verb amb el significat “emetre pels porus de la pell”.
169-170. Rima assonant.

JESÚS

173 De bon cor vull io morir
174 y paradís a tots obrir.

173. Dièresi mètrica a *i-o*.

Isca de l'ort, y diga an els dexebles:

175 Dormiu, mos fills, y reposau?
176 Prou! Basta! Veniu! Prest levau!
177 Lo traydor és ia prop d'esi.
178 Anem, i[s]cam-li a camí!

174 rúbr.-178. Llc 22,45-46. En canvi, segons Mt 26,40-46 i Mc 14,37-42, Jesús interromp la seva pregària tres vegades i troba els deixebles dormint; cf. **38**: 359 rúbr.-419 i **42**: 622 rúbr.-707. Tan sols dues interrupcions de la pregària es troben a **27**: 346 rúbr.-384.

175-178. cf. **27**: 381-384, **38**: 418-419 i **42**: 698-707.
176. *levau*: El DCVB documenta l'ús intransitiu del verb *llevar* amb el significat “alçar-se, aixecar-se”.
177. Mt 26,46 i Mc 14,42; *traydor*, vid. supra, nota v. 129.
178. *i[s]cam*, 1 pl imp. del verb *eixir*. Hiat *i[s]cam-li | a*.

Ariben los iueus en l'ort. Jesús, rim[ant]:

178 rúbr. A les quatre consuetes, els qui venen a detenir Jesús són designats com a “iueus” (27: 404 rúbr., 38: 425 rúbr. i 42: 707 rúbr.) i “rabins” (infra, 179 rúbr., 27: 384 rúbr.). Segons LlC 22,52, Jesús s'adreça “als grans sacerdots, als caps de guàrdia del temple i als notables que havien vingut per detenir-lo”. En canvi, segons Mt 26,47 i Mc 14,43, a Judes l'acompanyava “un grup de gent armada amb espases i garrots, que venia de part dels grans sacerdots, dels mestres de la Llei i dels notables”. De Jn 18,3 prové la participació de la cohort de soldats romans en la presa, juntament amb “alguns guardes del temple que els grans sacerdots i fariseus [...] havien posat a disposició [de Judes]”.

178 rúbr.-192. Els evangelis discrepen sobre qui parla primer: Judes, saludant a Jesús (Mt 26,49 i Mc 14,45; cf. 42: 708), Jesús adreçant-se a Judes (LlC 22,48; cf. 38: 420) o Jesús dirigint-se als jueus (Jn 18,4; cf. infra, v. 179 i 27: 385).

179 Què demanau, iueus, en l'ort?

179. cf. 27: 385-386, 38: 426-427 i 42: 714-715.

DOS RABINS

180 Jesús Nazareu, ab cor fort!

180. cf. 27: 387, 38: 428-429 i 42: 716.

Jesús, y càygan los iueus:

181 Io só aqueix que demanau!

181. Hi at só | *aqueix*.

182 Preniu a mi! Estos dexau!

181-182. cf. 27: 388, 38: 430-431 i 42: 717.

182. vid. infra, v. 192. Segons Jn 12,8, Jesús respon tan sols a la segona interpel·lació dels jueus demanant que deixin anar els seus deixebles.

Àlsan-se, y diu Jesús:

183 Què demanau? Digau-o breu!

183. cf. 27: 389-390a, 38: 436-437 i 42: 718-719; *Digau-o breu!*, JM: “Digau obreu”.

183-184. Rima visual: *breu* / *nazareu* ([e]/[ə]).

IUEUS

184 Jesús volem, lo nazareu!

184. cf. 27: 390b, 38: 438-439 i 42: 720-721.

JESÚS

185 Io só aqueix; veus-ma así.
186 Feu tot lo que voldreu en mi!

185. *veus*, llegiu “veis” (*veieu*). Per la regularitat amb què apareix aquesta grafia, convé considerar-la una particularitat més que un error del copista; vid. **15**: 83, infra, vs. 207 i 213, **18**: 180, **20**: 141, **22**: 149 i 282, **27**: 176, 182, 331 i 407, **28**: 22 i 28, **33**: 269, **38**: 97 i 431, **39**: 10 i 16, **42**: 322, 444 i 726 i **43**: 159. Hiats *só* | *aqueix*; *veus-ma* | *así*.
185-186. cf. **27**: 391-392, **38**: 440-441 i **42**: 722-723.
186. cf. **42**: 727.

Tornen caure y àlçan-se. Y diu Jesús:

187 Hòmens onrats, què demanau?

[JUEUS]

188 A Jesús Nazareu sercam.

188. El copista ha deixat en blanc una línia abans i després d'aquest vers per incloure-hi les rúbriques corresponents. Ara bé, la rima demanaria *sercau*, de manera que Jesús faria la pregunta retòrica: “A Jesús Nazareu sercau?” De fet, segons els textos bíblics, els jueus només responen dues vegades que el qui busquen és Jesús; vid. supra, vs. 180 i 184.

[JESÚS]

189 Per cert vos dich, en veritat:
190 Jo só aqueix tant desitiat.
191 Mas si vosaltres voleu a mi,
192 dexau aquets qui són así!

190. Hiat *só* | *aqueix*.

IUDAS, *besant a Jesús:*

192 rúbr.-193. Mt 26,49 i Mc 14,45; cf. **27**: 392 rúbr. i **42**: 707 rúbr. En canvi, **38**: 421 segueix Llc 22,47-48, en què Judes “s’acostà a Jesús per besar-lo” i “Jesús li digué: «Judes, amb un bes traeixes el Fill de l’home?»”.

193 Ave, Rabí, Mestre, Senyor!

193. Mt 26,49; cf. **27**: 393. Amb les mateixes paraules els criats s’adrecen a Jesús a **17**: 25.

Are prenen lo Jesús LOS IUEUS, dient:

193 rúbr. Mt 26,50 i Mc 14,46; cf. **27**: 393 rúbr. i **38**: 449 rúbr. i **42**: 728 rúbr.

194 No fugireu are en traydor!

194. cf. **27**: 394; *traydor*, vid. supra, nota v. 129.

PERA, a "*Plant*", *arancant lo coltell*:

- 195 Qual serà aquell qui gos tocar
 196 lo meu Mestre y maltrechar?
 197 En ribalt, vós ó comprereu!
 198 Io us iur, Malcus, que mal eureu!
 199 O atreuit y asselerat!
 200 Teniu axò ab vostre cap!

194 rúbr.-204. *coltell*, "ganivet" (DCVB). Tots els evangelis canònics relaten l'episodi de l'orella tallada, però tan sols Jn 14,10 especifica que el deixeble que surt en defensa de Jesús és Pere i que el criat del gran sacerdot es diu Malcus. Així ho recullen també **27**: 394 rúbr.-404, **38**: 451 rúbr.-471 i **42**: 733 rúbr.-743 rúbr.

195-200. cf. **27**: 395-398, **38**: 452-457 i **42**: 734-738.
 196. Hiati *Mestre* | *y*.
 197. *ribalt* (*ribald*), "persona de conducta moralment dolenta, sense escrúpols" (DCVB); *comprereu*: El DCVB documenta l'ús antic del verb *comprar* amb el significat "pagar (una falta), rebre'n el càstig" (DCVB).
 198. *mal eureu*, llegiu "mal haureu", és a dir, "tindreu mal". JM: "mal entreu".
 199. *asselerat* (*acelerat*), "malvat" (DCVB).
 200. *ab*, llegiu "al".
 199-200. Rima assonant.
 200. Hiati *axò* | *ab*

[*Pere talla l'orella a Malcus, y diu*] JESÚS:

- 201 Pera, el coltell torna enbaynar,
 202 que qui fereix, ferit serà.
 203 Tens Malcus, tu, la orella
 204 y agreyeix tal maravella!

200 rúbr. Completeu l'acotació seguint **38**: 455 rúbr.
 201. Mt 26,52 i Jn 18,11; cf. **27**: 399-400, **38**: 458-459 i **42**: 739-740.
 202. Mt 26,52; cf. **27**: 401-402, **38**: 462-465 i **42**: 741-743.
 203-204. Versos heptasil·làbics. L'únic evangeli que relata la curació miraculosa de l'orella és Llc 22,51; cf. **27**: 403-404, **38**: 466-467 i **42**: 743 rúbr.
 203. Hiati *la* | *orella*.

Dit asò, gira's an els iueus:

- 205 Axí com a lladre m'heu pres! [74v, a]

204 rúbr.-206. cf. **27**: 404 rúbr.-406.
 205. Mt 26,55, Mc 14,48 i Llc 22,52; cf. **27**: 405. Vers hipermètric, que es podria esmenar llegint *Així com lladre m'haveu pres!*

ABDERON

- 206 Tirau-lo fort, no'l plengau res!

205 rúbr.-206. vid. **27**: 406 i **38**: 471 rúbr.-477.
 206. cf. **27**: 406 i **38**: 476-477; *tirau*, *tirar*, "arrossegar" (DCVB); *no'l plengau res*, llegiu "no el planyeu gens" (DCVB, *res*, acccepció III).

Aporten Jesús devant Cayfàs. Diga[n] ABDERON y BENGEMÍ:

206 rúbr.-234. Mt 26,57-69, Mc 14,53-65 i Llc 22,54-65; cf. **27**: 406 rúbr.-428. Seguint Jn 18,13-24, a les altres dues consuetes, Jesús és portat primer a Annàs (**38**: 477 rúbr.-499 i **42**: 743 rúbr.-771) i després a Caifàs (**38**: 499 rúbr.-540 i **42**: 771 rúbr.-829).

207 Senyors, veus así lo malvat
 208 que aportàssem enmanat:
 209 are'l tenim a nòstron pler,
 210 veiam, dons, què n'avem de fer?

CAY[FÀS]

211 Vós sou trencador de la ley,
 212 lo vostro crim aurà remey!

ABDERON

213 Veus así lo samarità?

CAY[FÀS]

214 Vinga, y portau-lo ensà!

BENIAMÍ

215 Bé stà ligat lo sador!

ANNÀ[S]

216 Are stà ab se onor!

CAYFÀS

217 No'ns sou pugut are scapar!

ANNÀ[S]

218 Invoca ton familiar!

ABDERON

219 Crida aquells que as curats
 220 que te aiuden en semblants arts!

BENIAMÍ

221a Fuig-nos si pots!

207. *veus*, llegiu “veis” (*veieu*); vid. supra, nota v. 185.

208. Hiats *que* | *aportàssem*; *enmanat*, part. pass. del verb *emmanar*, “emportar-se, dur amb si” (DCVB).

212. *aurà remey*, llegiu “tindrà remei”; vid. supra, nota v. 198.

213. Jn 8,48, cf. **27**: 407; *veus*, llegiu “veis” (*veieu*); vid. supra, nota v. 185; *samarità*: Aquí, el mot s'utilitza com a insult, ja que els jueus menyspreaven els samaritans per estrangers i cismàtics. Jesús, en canvi, hi tenia tractes (Jn 4,1-39, **15**: 26 rúbr.-170) i s'hi referia en la paràbola del bon samarità (Llc 10,30-37) com a exemple a seguir per tenir per proïsme fins els seus enemics.

214. Hiats *Vinga* | *y portau-lo* | *ensà*; cf. **27**: 408.

215. cf. **27**: 409.

216. cf. **27**: 410. Hiats *Are* | *stà* | *ab se* | *onor*.

217. cf. **27**: 411.

218. cf. **27**: 412; *familiar*, vid. **27**: vs. 75-80: “*Annà[s]*: Per cert no pots are negar / que no tingas familiar! / [...] / Ton pare és lo diable / per ell te creu tot lo poble.”

219. Hiats *Crida* | *aquells que* | *as*.

219-220. cf. **27**: 413-414. Rima assonant.

221a. cf. **27**: 415a.

CAY[FÀS]

- 221b Digas, traydor, 221b. *traydor*, vid. supra, nota v. 129.
 222 on és la tua gran furor? 221b-222. cf. **27**: 415b-416.

ANNÀ[S]

- 223 Dexau-lo, que matar-lo vull! 223. cf. **27**: 417.

ABDERON

- 224 Levau! Ont és lo teu argull? 224. cf. **27**: 418; *levau*, vid. supra, nota v. 176; *argull*, llegiu “orgull”.

BENCAMÍ

- 225 Scape’ns, en lo teu gran saber! 225. Vers hipermètric; cf. **27**: 419.

CAY[FÀS]

- 226 Io’t coniuir en Déu verteder 226. JM no llegeix el mot *coniuir* i deixa un espai en blanc.
 227 que digas si ets, natzareu, 226-228. Mt 26,63; cf. **27**: 420-422, **38**: 514-517 i **42**:
 228 si ets tu Crist, ver Fill de Déu. 801-805.
 227. Hiati *si* | *ets*.
 227-228. Rima visual: *natzareu* / *Déu* ([ə]/[e]).
 228. Hiati *si* | *ets*.

JESÚS

- 229 Rabí, tu mateix ó as dit! 229. Hiati *ó* | *as*. Mt 26,64; cf. **27**: 423. El to per interpretar aquest vers es podria haver fet extensiu a d’altres passatges de les consuetes mallorquines que presenten l’incipit *Rabí* (vid. **12**: 60 rúbr. i s., **16**: 64 rúbr. i s., supra, 102b rúbr., **27**: 90 rúbr., **33**: 345 rúbr., **34**: 103 rúbr. i s., **35**: 396 rúbr., **38**: 8 rúbr. i **42**: 771 rúbr. i s.), tal vegada diferent de la indicació *com rabí* (PdC: 69 rúbr. i 633 rúbr.), que Massip (1991: 92) relaciona amb una antífona litúrgica.

CAY[FÀS]

- 229 rúbr.-231. cf. **27**: 424-425. Segons Mt 26,65 i Mc 14,63, el gran sacerdot profereix aquesta exclamació esquinçant-se els vestits. Així ho recullen **38**: 528 rúbr.-532 i **42**: 810 rúbr.-815.
 230 Blesfemat à! Mirau què à dit! 230. *Blesfemat à! Mirau*, JM: “Blesfemat amirau”.
 231 Mirau el ribalt blesphamador! 231. *ribalt*, vid. supra, nota v. 197.

ABDERON

231 rúbr. El nom *Abderon* apareix escrit per damunt de l'abreviatura *Cay*.

232 Muyra lo care de traydor!

232. Mt 26,66 i Mc 14,64; *muyra*, vid. supra, nota v. 132; *traydor*, vid. supra, nota v. 129. El DCVB recull com a termes insultants expressions com “cara de lladre, cara d'arcavot, etc.”

ANNÀ[s]

233 Pensem-nos algun fort turment

233-234. cf. **27**: 427-428.

234 que li donem molt prestament.

Are van lo Ioan y Pera devers lo Jesús. LA SIR[VENTA] diu rimant:

234 rúbr.-248. Tots els evangelis canònics refereixen la negació de Pere, si bé amb petites variacions. Les tres consuetes que contenen aquest passatge (cf. infra, vs. 235-248 rúbr., **38**: 540 rúbr.-548 i **42**: 829 rúbr.-836) relaten la segona negació seguint la versió de Mc 14,69, amb la diferència que el gall tan sols canta una vegada, com es llegeix a Mt 26,69-75, Llc 22,56-62 i Jn 18,15-27.

235 Digas, tu no ets galileu,

235. Hiat *no* | *ets*.

236 dexeble d'equest nazareu?

235-236. Mt 26,69, Mc 14,66-67, Llc 22,56 i Jn 18,16-17; cf. **38**: 541-542 i **42**: 830-831.

PERA

237 No u digas! Que no és axí!

237. Hiat *no* | *és*.

238 Que nunca el viu ni conaguí!

237-238. Mt 26,70, Mc 14,68, Llc 22,57 i Jn 18,17; cf. **38**: 543-544 i **42**: 832.

238. *nunca*, “mai no” (DCVB); *viu*, 1 sg pret. perf. simple de *veure*.

SIRVENTA

238 rúbr. Segons Mc 14,69, Pere nega Jesús per segona vegada davant de la mateixa criada; cf. **38**: 545 rúbr. i **42**: 832 rúbr.

239 Bé u demostra lo teu parlar,

239-240. **42**: 838. Segons Mt 26,73, no és la serventa qui reconeix Pere pel seu parlar com a galileu sinó “els qui eren allí.” A **38**: 550, el qui l'acusa és el personatge del saig; vid. infra, 242 rúbr.

240 per sò no't cal gens scusar!

PERA

241 Io't prech que no me'n digas res,

241-242. Rima consonant: *res* / *és* ([ə]/[ə]). Mt 26,72 i Mc 14,70; cf. **38**: 547-548 i **42**: 835-836.

242 que 'queix que dius no sé qui s'és!

242. *qui s'és*, JM: “qui és”.

Diga UN SAIG a Pera: [74v, b]

243 Digas, no t'é vist io en l'ort
244 quan a Malcus as dat lo colp?

PERA

245 Io't jur en Déu, per veritat,
246 que may ab ell me só trobat,
247 ni may l'é vist ni conegut,
248 si Déu ma do bona salut!

Cant lo gall. Pere isca del cadefal. Diu CAYFÀS a Jesús:

249 Digas, samarità malvat,
250 lo sant disapte as trencat,
251 lo poble vols tot pervertir
252 y Déu te fas per aquell dir?

ANNÀ[s]

253 Gran és lo teu atreviment,
254 que vaias pervertint la gent,
255 ensenyant false doctrina
256 ab tanta gran osadia.

JESÚS

257 Moltas vegades só anat
258 el temple hi us he predicat.
259 Interrogau lo que he dit
260 a tots los qui me an oït.

242 rúbr. *saig*, “funcionari de justícia jueu dels qui intervingueren en la passió de Jesucrist” (DCVB).

242 rúbr.-244. cf. **38**: 548 rúbr.-552. Segons Jn 18,26, el qui diu aquestes paraules és “un dels criats del gran sacerdot, parent d'aquell a qui Pere havia tallat l'orella”. En canvi, segons Mt 26,73 i Mc 14,70, la tercera negació té lloc davant “els qui eren allí”, que a **42**: 836 rúbr.-845 són dos fariseus.

243. Hi at *io* | *en*.

243-244. Rima assonant.

245-248. Mt 26,74, Mc 14,71 i Llc 22,60; cf. **38**: 553-554 i **42**: 846-850.

249. *samarità*, vid. supra, nota v. 213.

250. cf. **28**: 183. Els fariseus havien recriminat Jesús per no impedir que els seus deixebles arrenquessin espigues en dissabte (Mt 12,1-8, Mc 2,23-28 i Llc 6,1-5) i per guarir un home paralític el dia de repòs (Mt 12,9, Mc 3,1-6 i Llc 6,6-11). Hi at *dissabte* | *as*.

254. *vaias*, llegiu “vages”.

255-256. Versos heptasil·làbics. Rima assonant.

256. *osadia*, substantiu del v. ant. *osar*, “gosar, atrevir-se” (DCVB).

257. Hi at *só* | *anat*.

257-258. Jn 18,19; cf. **38**: 486-489 i **42**: 748-752.

258. *hi*, llegiu “i”.

259. Hi at *que* | *he*.

259-260. Jn 18,21; cf. **38**: 490-493 i **42**: 753-757.

260. Hi at *me* | *an*.

MALCUS *dóna una bofetada a Jesús:*

261 Os ten, traydor asclerat,
262 an el bisbe axí as parlat!

260 rúbr. L'última paraula de la rúbrica es troba desplaçada al final del vers anterior. A Jn 18,22 no s'especifica el nom del guarda que li pega la bufetada a Jesús. En canvi, a **38**: 493 rúbr. també és Malcus. Aquesta atribució es troba en fonts apòcrifes com el Cartoixà o la VCV (Hauf 1990: 379).

261-262. Jn 18,22; cf. **38**: 494-495 i **42**: 758-761.

261. El mateix vers es troba a **33**: 346, editat i anotat per Romeu: “*Os-te'n*, ‘gosa tornar-t’hi’, en sentit irònic”. Com que en ambdues consuetes el protagonista a qui se li adreça aquest vers acaba de rebre una galtada, preferim la lectura suggerida per Francesc Massip: *Os ten*, és a dir, “Entoma el cop!” El DCVB recull l'expressió: *deixar caure els cinc ossos*, “pegar una galtada”; *traydor*, vid. supra, nota v. 129; *asclerat*, vid. supra, nota v. 199. Hi at *traydor* | *asclerat*.

262. Hi at *axí* | *as*. La traducció medieval “bisbe” pel terme “pontifex” reflecteix l'afany per fer el text bíblic més comprensible (Puig 2001: 223).

IESÚS

263 Si malament io he parlat,
264 testifica la veritat.

263. Hi at *io* | *he*.

263-264. Jn 18,23; cf. **38**: 496-497 i **42**: 762-766.

BENIAMÍ

265 Oïu, senyors, lo qu'è pensat:
266 No tenim naltros potestat
267 de dar le mort sens Pons Pilat,
268 per sò li sia presentat.

266-267. Jn 18,31; cf. **20**: 61, **39**: 147-148 i **43**: 21-25.

267. *le*, llegiu “la”.

CAY[FÀS]

269 Per sta nit ferrau-lo fort,
270 que dematí aurà la mort.
271 No pot Pilat dexar-lo anar,
272 no'n iustitia'ns ha de faltar.
273 En case nostra el portem.

269-276. Segons els evangelis canònics, és de matinada quan el Sanedrí pren l'acord de condemnar Jesús a mort i d'entregar-lo a Pilat (Mt 27,1, Mc 15,1, Llc 22,66 i Jn 18,28). Aquí, com també a **27**: 429-432, **38**: 589-594 i 630-641 i **42**: 825-829, Jesús passa la nit encarcerat, seguint la tradició apòcrifa. Vegeu per exemple el *Llibre de Contemplació* mallorquí (1487): “Considera, après, com los ministres de iniquitat e prínceps del poble ingrati, fatigats, axí de la rabiosa ira, com furiosa concitació e moviment corporal, per anar a dormir partexen, fahent posar Jesús Redemptor en hun càrrec subterràneo ab la cadena, que té en lo coll, ligat en columna marmòrea, ab les mans detràs, fort stretes ab cordes, en tal modo que no pot star sinó de peus” (ed. Munar/Pasqual 1985: 32-33).

270. Hi at *dematí* | *aurà*.

272. Sinèresi *iustitia*. Llegiu “No ens ha de faltar en justícia.”

273. Hi at *nostra* | *el*; cf. **27**: 429.

BENIAMÍ

274 Allí sterà fins que'l liurem.

274. cf. **27**: 430.

ABDERON

275a Guardau-lo fort!

275a. cf. **27**: 431a.

ANNÀ[S]

275b Que no es scap!

275b. cf. **27**: 431b.

275b-276. Rima assonant.

LA TURBA

276 Per terra sia rosegat!

276. cf. **27**: 432; *rosegat*, part. pass. del verb *rossegar*, “fer moure una persona o cosa estirant-la o empenyent-la sense aixecar-la de terra, venent la resistència que amb el fregadís oposa al moviment” (DCVB).*Fan-li inproperis los iueus y posen-lo en presó, y va-se'n IOAN, ab “Plant”:*

277 De gran dolor só turmentat,

278 l'enteniment me té torbat,

279 no puch en res io ben pensar,

280 lo cor me ve per sclatar!

281 Dintre de l'ort de Hiericó [75r, a]

282 stant que feya oratió,

283 an pres Jesús molt cruelment,

284 enpresonat iniustament.

285 Are serà fet y complit

286 tot lo que'ls profetas an dit.

287 Ell ferà la redentió

288 per donar-nos salvatió.

289 O trist de mi! Y què faré?

290 Un tal desastre! Sclataré!

291 O, si trobàs qui l'ey digués,

292 y tal vista io nunca ves!

281. *l'ort de Hiericó*. El lloc de la pregària de Jesús, l'hort de Getsemaní, pel fet d'estar situat a la vora del camí que mena cap a Jericó, apareix en alguns textos referenciat com a “Hort de Jericó”. Així, per exemple al Misteri assumpcionista de València (v. 5, rúbr.), a la Passió d'Olot (v. 271, ed. Vila 2001), a **27**: 305 i també a les versions de la que Josep Romeu classifica com a setena passió catalana. 289. cf. **12**: 159, **38**: 555 i **39**: 360.290. Elisió entre *desastre!* i *Sclataré!*291. *qui l'ey digués*, llegiu “qui l'hi digués [a la Mare de Déu que Jesús està condemnat a mort]”.292. *nunca*, vid. supra, nota v. 238; *ves*, llegiu “veés”, 1 sg pres. de subj. de la flexió antiga del verb *veure*.

CONSUETA DEL DIVENDRES SANT [75r, a]

Comensa PERA, ab "Plant":

1 O trist, o llas, ple de maldat!
2 A mon Senyor io he lexat,
3 divent morir a son costat,
4 tres vegades l'è io negat!
5 Anit me dix lo meu Senyor:
6 "Pera, sosega te furor!
7 Abans que'l gall age cantat,
8 tres vegades m'euràs negat."
9 Por de le mort m'à desviat
10 de lo que 'via preposat.
11 Valent fuy si durat m'agués
12 quant los iueus l'agueren pres.
13 Bé poria io brevetiar
14 que ab ell volia mort pasar!
15 Ý are, o més que mesquí,
16 dit he que may lo conaguí!
17 No mengeré ni beuré
18 ans per tosttemps io ploraré
19 fins qu'ell me age perdonat
20 y que'l vege resucitat.
21 Perdó, perdó, Mestra, us deman
22 per lo peccat qu'é fet ten gran,
23 car per los peccadors sou vingut
24 a donar-nos vere salut!
25 A tu, Senyor, qui m'as creat,
26 invoca io per mon peccat.
27 No'm deys, Senyor, per lo qu'é fet,
28 car certament io me'n penet.

rúbr. in. Mentre que al ms. Llabrés la consueteta porta el núm. 20, afegit modernament amb llapis, la transcripció de JM presenta la doble numeració de 19bis i 18.

rúbr. in.-28. Segons els sinòptics (Mt 26,75, Mc 14,72 i Llc 22, 61-62), en sentir el gall, després de la negació, Pere recorda les paraules de Jesús i esclata en plors. El ms. Llabrés conté altres plants de sant Pere: un a la tercera consueteta del Dijous sant (**42**: 850 rúbr.-870) i dos d'ídents a la primera i segona del Davallament de la Creu (**21**: rúbr. in.-44 i **41**: 42 rúbr.-86).

1. *llas (las)*, "infeliç, desgraciat" (DCVB).
2. *lexar (lleixar)*, v. tr. ant., "deixar" (DCVB). Hiati *io* | *he*.
3. Hiati *morir* | *a*.
4. Hiati *é* | *io*.
5. *dix*, 3 sg pret. perf. simple de la flexió antiga del verb *dir*.
6. *sosegar (sossegar)*, "tranquil·litzar, posar en pau o en calma" (DCVB).
7. *te*, llegiu "*ta*".
7-8. cf. **21**: 26-28, **41**: 68-70 i **42**: 856-858. El passatge remet a l'anunci de la negació (Mt 26,34, Mc 14,30, Llc 22,34 i Jn 13,38; cf. **19**: 69-72, **27**: 241-243, **38**: 235-238 i **42**: 568-572).
9. cf. **21**: 31 i **41**: 73.
10. *preposar*, v. ant. tr., *proposar* (DCVB).
11. *fuy*, 1 sg del pret. perf. simple de la flexió antiga del verb *esser*; *durar-se*, ant., intr. o tr., "resistir, suportar (un esforç, un atac, molèstia, etc.)" (DCVB).
11-12. cf. **21**: 33-34 i **41**: 75-76. Rima consonant: *agués / pres* ([ə]/[ə]).
13. *poria*, 1 sg pret. imperf. d'ind. del verb *poder*; *brevetiar (bravejar)*, "fer de paraula ostentació de valentia, de poder o d'altres qualitats pròpies" (DCVB).
13-14. cf. **21**: 9-10 i **41**: 51-52.
14. vid. **19**: nota vs. 73-74.
15. *mesquí*, "miserable, infeliç; ple de dissort" (DCVB). Al ms., la paraula *o* apareix escrita entre dos punts, i així ho transcriu JM. Hiati *Y* | *are*.
17. Vers hipomètric.
18. *tosttemps (tostemps)*, adv. ant., "sempre" (DCVB).
19. Hiati *me* | *age*.
21-24. cf. **21**: 41-44 i **41**: 83-86.
23. Vers hipermètric que es podria esmenar llegint *pels peccadors*.
26. *invoca*, llegiu "invoque" (*invoco*).
27. *deys (deixs)*, 2 sg pres. de subj. de la flexió antiga balear del verb *deixar* sense vocal en la desinència (Moll § 113).
28. *me'n penet*, 1 sg pres. d'ind., forma no incoativa del verb *penedir*.

*Venen los rabins en el cadefal, y ve IUDAS,
cantant a to de "Plant":*

29 O desdixat, o trist de mi! [75r, b]
30 Per què en lo món io may nasquí?
31 A mon mestre io he venut,
32 traint-lo veix me só perdut!
33 Maleyt sia el iorn que nasquí,
34 y ma mare més, qui'm parí,
35 puis tant de mal avia fer!
36 Vaig-los a tornar son diner.

37 Preniu, senyors, vostros diners
38 del preu de l'hom iust qu'é traït.
39 Peccat he com a maleït,
40 y desliver no viura més!

CAY[FÀS]

41 Què·ns fa a nosaltres ton dir?
42 Are te'n vols tu penedir?

ANNÀ[S]

43 Tu mateix t'i ets convidat.
44 Vés-te'n d'esi! Que ets orat!

ABDERON

45 Què·ns fa a naltros si ets salvat?

BENGEMÍ

46 Què·ns fa a naltros si ets demnat?

28 rúbr.-54. L'únic evangeli que relata el penediment i l'intent frustrat de Judes de tornar els diners és Mt 27,3-10. Mentre que la segona i tercera consuetud del Divendres Sant comencen amb aquest passatge (28: rúbr. in.-46 i 39: rúbr. in.-48), la quarta (43) no el conté.

29. Igual que al v. 15, al ms., la paraula *o* apareix escrita entre dos punts, i així ho transcriu JM.
31. Hiati *io* | *he*.
32. *veix*, llegiu "veig".
33. Per mantenir el vers octosil·làbic, cal llegir *maleyt*. El mateix vers el pronuncia el personatge de la "Peresa" a 11: 405.
35. Llegiu "puis que jo havia de fer tant de mal".
36. Llegiu "vaig a tornar-los els seus diners".
37-40. Aquí, l'esquema mètric de noves rimades s'interromp amb una quarteta de rima encreuada (ABBA).
40. *desliver* (*deslliber*), v. tr. ant., "delibero, em proposo", vid. 35: 61. Al ms. apareix una taca entre les sis primeres i les dues últimes lletres del mot *desliver*; *viura*, llegiu "viure".

41. Hiati *fa* | *a*.

43. Hiati *t'i* | *ets*.

44. *orat*, "boig, pertorbat d'enteniment" (DCVB).
Hiati *Que* | *ets*.

45. Hiati *si* | *ets*.

45-46. cf. 28: 31-32 i 39: 19-20.

46. *demnat*, llegiu "damnat". Hiati *si* | *ets*.

IUDAS, y se'n va:

- 47 O trist de mi, iamay fos nat!
 48 Ia u veyts aquí, lo que m'eu dat!
 49 Are de prest ma vull peniar,
 50 y pens Déu no'm vol perdonar.
 51 Perquè no tinch n'gun remey
 52 de mi mateix faré omey.
 53 El diable invocaré,
 54 ànima y cos li daré!
47. *iamay*, vid. **19**: nota v. 68.
 48. *veyts*, vid. **19**: nota v. 22.
 49. Segons Mt 26,6, Judes es va penjar. En canvi, segons Ac 1,18-19, “es va tirar de cap, es va obrir pel mig i se li van escampar les entranyes”.
 49-50. **39**: 45-46. Des d'un punt de vista teològic, el pecat de Judes no rau en haver entregat Jesús, fet necessari per l'acompliment de la redempció, sinó en la manca de fe en la misericòrdia divina.
 51. *nigun*, forma pròpia del mallorquí (DCVB); vid. **11**: 266.
 52. *omey* (*homei*), ant., “homicidi” (DCVB). Hi at *faré* | *omey*.
 53. Hi at *diable* | *invocaré*.
 54. Hi at *ànima* | *y*.

ANNÀ[s], a los seriants:

- 55 Tornem a nòstron fet sisplau:
 56 Iesús así molt prest tornau!
- 54 rúbr. *seriants* (*serjants*), ant., “servent; algutzir, saig, executor de justícia” (DCVB).
 55-68. En aquest passatge es repren l'escena de Jesús davant del Sanedrí de **19**: 206 rúbr.-234 i 249-276.

CAY[FÀS]

- 57 Molt bé parlau, cert, ab me fe.
 58 Vinga, interrogar-l'em bé!
57. *me*, llegiu “ma”.
 58. *interrogar-l'em*, llegiu “l'interrogarem”. Hi at *Vinga* | *interrogar-l'em*.

Are ve Jesús.

ANNÀ[s]

- 59 Digas, ets tu qui't fas dir Déu,
 60 y sabem tots qu'ets nazareu?
- 59-60. vid. infra, nota v. 74.

[CAIFÀS]

- 61 Puis matar-lo no'ns és permès,
 62 façam-li, dons, molt mal proçés!
 63 A Pons Pilat aportar-l'em,
 64 iustítia demenerem!
- 60 rúbr. El copista ha deixat en blanc la línia prevista per la rúbrica. La restituïm, tenint en compte que a **28**: 114-115 i **39**: 131-132 li correspon al personatge del gran sacerdot, Caifàs, de donar l'ordre d'enviar Jesús a Pilat.
 61. Jn 18,31; cf. **19**: 266-267, **39**: 147-148 i **43**: 21-25.
 63. *aportar-l'em*, llegiu “l'aportarem”.
 63-64. cf. **28**: 114-115, **39**: 132 i **43**: 3-5.
 64. *demenerem*, llegiu “demanarem”.

BENGEMÍ

- 65 Singularment aveu parlat; [75v, a]
66 fins allí sia maltreatat.

[CAIFÀS]

- 67 Façe's axí, no digam més!
68 Sergants, tirau valtros primers!

66 rúbr. A **28**: 118-119 és Caifàs qui exhorta els serjants de posar-se en marxa. Restituïm la rúbrica, esmenant l'error del copista que repeteix el nom del personatge de Benjamí.

67. Al ms. apareix una *d* ratllada abans de *no*.
68. *sergant* (*serjant*), vid. supra, nota 54 rúbr.; *tirau*, intr., “dirigir-se, prendre una direcció determinada; anar en una direcció determinada” (DCVB), vid. **22**: 8 i **28**: 119.

Van a Pilat, y diu rimant PILAT:

- 69 Qui és l'ome que portau pres?

68 rúbr.-116. Les consuetes glossen el passatge de l'interrogatori davant de Pilat combinant elements dels quatre relats evangèlics (Mt 27,14-11, Mc 15,2-4, Llc 23,2-5 i Jn 18,23-28, cf. **28**: 155 rúbr.-215, **39**: 132 rúbr.-210 i **43**: 5 rúbr.-60).

69. Seguint Jn 18,29, Pilat obre l'interrogatori, adreçant-se als jueus amb la pregunta “Quina acusació porteu contra aquest home?” (cf. **43**: 6-10). Hi at *Qui* | *és*.
69-70. Rima consonant: *pres* / *és* ([ə]/[ə]).

CAY[FÀS]

- 70 Oges, Pillat, dir-t'em qui és!

70. *Oges*, 2 sg imp. de la flexió antiga del verb *oir* (DCVB); *dir-t'em*, llegiu “et direm”. Hi at *qui* | *és*.

ANNÀ[s]

71	Pilat, spectable senyor,	71. <i>spectable</i> (<i>espectable</i>), adj. ant., “respectable” (DCVB).
72	oges de nós nostra clamor:	72. <i>oges</i> , vid. supra, nota v. 70.
73	Aquest home que t’aportam,	74. Hi at <i>lo</i> <i>acusam</i> . L’acusació d’encantador es troba també a 38 : 18 i 51, en relació als miracles obrats per Jesús, i a 39 : 200 i 205. Mentre que Mt 27,12, Mc 15,2 i Jn 18,30 (cf. 43 : 11-15) no especifiquen les acusacions dels sacerdots, segons Llc 23,2, Jesús és acusat d’esgarriar el poble (cf. 28 : 183) o d’haver-lo avalotat (infra, v. 77), de prohibir pagar tributs al Cèsar (cf. 28 : 172-175 i 39 : 157-160) i de proclamar-se Messies, rei dels jueus (cf. 28 : 164 i 39 : 167). A les consuetes, d’altres acusacions són la de trencar la llei de Moisès (infra, v. 75) o d’incitar el poble a trencar-la (39 : 161-164), de proclamar-se Déu (supra, vs. 59-60 i 39 : 166) o Fill de Déu (28 : 181 i 42 : 99) i de no guardar el repòs del dissapte (19 : 250 i 28 : 182).
74	d’encantador lo acusam.	

CAY[FÀS]

75	És trencador de nostra lley,	75. vid. 28 : nota v. 182 i 39 : nota vs. 161-164.
76	per sò en faràs prest homey!	76. <i>homey</i> , vid. supra, nota v. 52. Hi at <i>sò</i> <i>en</i> .

BENGEMÍ

77	À avalotade le gent;	77. Hi at <i>À</i> <i>avalotade</i> . Llc 23,2.
78	mirau-y, senyor president!	

ABDERON

79	La veritat nos fa parlar;	
80	vullau-lo dons crucificar!	80. cf. infra, v. 109. Segons els evangelis canònics (Mt 27,22, Mc 15,13, Llc 23,21 i Jn 19,6), no és fins després de l’interrogatori que els rabins demanen a Pilat de crucificar Jesús (cf. infra, v. 138, 28 : 221 i 39 : 256).

CAY[FÀS]

81	Si us na voleu certificar,	
82	veig les obres ó parlen clar.	

PILAT

83	Honrats senyors, reposau-vós,	83. <i>reposau-vós</i> ; <i>reposar-se</i> , “calmar-se, recobrar la tranquil·litat” (DCVB). Accentuem el pronom feble per exigències de la rima, d’acord amb la pronúncia dialectal de les Balears.
84	io entendre vosstras clamors.	84. Hi at <i>io</i> <i>entendré</i> .

CAY[FÀS]

- 85 Lo zel de Déu nos fa parlar
 86 que no'ns porem asosegar.
 87 Si aquest no fos malfector,
 88 no'l vos portariem, senyor!

86. *porem*, 1 pl pres. d'ind. de la flexió balear del verb *poder*; *asosegar* (*assossegar*), vid. supra, nota v. 6.

87. Hiati *si* | *aquest*.

87-88. Jn 18,30; cf. **28**: 200-205, **39**: 139-140 i **43**: 11-12.

88. *no'l vos portariem*, el complement directe precedeix l'indirecte, tret propi del mallorquí.

PILAT

- 89 Per iudicar io rectament
 90 y no matar iniustament
 91 a les parts interrogaré
 92 y, segons dret, iudicaré.

90. Hiati *matar* | *iniustament*.

CAY[FÀS]

- 93 Cridar a nós és molt forçat,
 94 puis lo que deym és veritat.

93. Hiati *Cridar* | *a*.

94. *deym* (*deim*), 1 pl pres. d'ind. de la flexió balear del ver *dir*.

PILAT

- 95 Io vull ab ell parlar un poch.
 96 Deteniu-vos an aquest loch!

95. Hiati *parlar* | *un*.

Puia Jesús devant Pillat. Y diu [PILAT]:

97 Bon home, digas si és axí,
 98 del que t'acusen davant mi.
 99 No crech io sia veritat,
 100 si per tu no és confessat.

96 rúbr.-104. Segons Jn 18,33, Pilat no interroga Jesús en presència dels jueus sinó que el fa cridar a l'interior del pretori. Així ho recull **43**: 25 rúbr.: *Entre-se'n Pilat ab lo Iesús an el pretori*. En canvi, a **28**: 183 rúbr., *prenga Pilat a Jesús a esa istàntia* i a **39**: 172 rúbr., *Pilat aparta a Iesús*.

97. Que a les consuetes, contra tota tradició bíblica, Pilat s'adreci a Jesús, dient-li *bon home* i *amich* (**39**: 176) s'inscriu en la mateixa tendència antijueva que inspira escrits apòcrifs com els *Actes de Pilat*: així, el governador romà, d'actitud clarament favorable envers Jesús, queda exculpat i els jueus apareixen com a únics responsables de la condemna.

97-100. A diferència del que relaten els evangelis canònics (Mt 27,11, Mc 15,2, Llc 23,3 i Jn 18,33) i del que recullen les altres tres consuetes (**28**: 184-185 i 190-191, **39**: 173-175 i 187-188 i **43**: 26-27 i 36-37) en aquesta consueteta Pilat no pregunta a Jesús: "Tu ets el rei dels jueus?"

100. Hi at *no* | *és*.

IESÚS

101 Axò dius tu, iutge Pilat,
 102 segons mir io te voluntat,
 103 però de mi se à de fer
 104 segons del Pare lo voler.

101. Segons els evangelis canònics (Mt 27,11, Mc 15,2, Llc 23,3 i Jn 18,37), la resposta de Jesús és: "Tu ho dius."

102. *te*, llegiu "ta".

103. Hi at *se* | *à*.

PILAT torna els iueus:

[75v, b]

104 rúbr. *els*, llegiu "als". Després de *torna* apareix ratllat a *Pilat*.

105 Io tinch est hom interrogat:
 106 ab ell mal io no he trobat.
 107 Segons é vist lo parlar seu,
 108 lo meu parer és que'l dexeu.

105-108. Jn 18,38; cf. **28**: 196-199 i **39**: 195-198 i **43**: 42-46.

106. Hi at *no* | *he*.

CAY[FÀS]

109 Muyra, muyra crucificat!
 110 No't metes en rahons, Pilat!

109. vid. supra, nota v. 80; *muyra*, vid. **19**: nota v. 132.

BENGE[MÍ]

111 A Galilea à comensat
 112 y fins así à predicat.

111-112. Llc 23,5; cf. **39**: 203-204 i **43**: 47-50.

112. Hi at *así* | *à*.

PILAT

113 Per ventura és galileu?

113. vid. LlC 23,6. Hiati *ventura* | *és*.113-114. Rima visual: *galileu* / *meu* ([ə]/[e]).

CAY[FÀS]

114a Sí, senyor.

PILAT

114a rúbr.-116. LlC 23,7; cf. **39**: 206 rúbr.-210 i **43**: 50 rúbr.-55.

114b Dons, no és meu!

114. Vers hipomètric.

115 A Harodes l'aportereu:

114b. Hiati *no* | *és*.

116 ell iudicar-l'à, puis és seu.

115. Hiati *A* | *Harodes*.116. *iudicar-l'à*, llegiu “ell el judicàrà”.*Van a Harodes.* CAY[FÀS]116 rúbr.-128. Aquesta consueteta, com les dues altres que inclouen el passatge de Jesús davant d'Herodes (**39**: 210 rúbr.-232 i **43**: 55 rúbr.-85), glossen el relat de LlC 23,8-11.

117 Noble senyor, avem portat

117-120. cf. **39**: 211-214 i **43**: 56-60.

118 vuy aquest home a Pilat;

118. Hiati *home* | *a*.

119 à sabut qu'és galileu,

119. Hiati *qu[e]* | *és*.

120 vol que'l iudicas, puis és teu.

119-120. Rima visual: *galileu* / *teu* ([ə]/[e]).

HARODES

121 Miracles fas, segons m'an dit:

121-122. LlC 23,8; cf. **39**: 215-216 i **43**: 68-70.

122 fes-ne algu[n], si ets servit!

122. *si ets servit*, “fórmula de cortesia amb què s'invita a algú a menjar, beure, acceptar alguna cosa” (DCVB). Hiats *fes-ne* | *algun* i *si* | *ets*.

123 Molt temps à que't desitiave.

123. LlC 23,8; cf. **43**: 61-65. *Molt temps à*, llegiu “Fa molt de temps”. Hiati *que* | *[e]t*.

124 Feràs-ne si t'aliberave?

124. cf. **43**: 70 i 73-75. Segons Jn 19,10, qui recorda a Jesús que té poder per alliberar-lo és Pilat. Així ho recull **28**: 208-211.

125 No respons? Qu'ets innocent?

125. *innocent*, “mancat de seny”, accepció no recollida al DCVB. Hiati *qu[e]* | *ets*.

126 Vestiu-lo de blanch vestiment!

126. La imposició del vestit blanc és un escarni (LlC 23,12) que estigmatiza el portador de foll, tal com ho recullen les altres dues consuetes que inclouen el passatge: *Posau-li robas de orat!* (**39**: 226) i *vestiu-lo com a mancat* (**43**: 78).

127 Tornau-lo-vos-ne a Pilat,

127-128. cf. **39**: 227-228 i **43**: 81.

128 y per ell sia iudicat!

127. Hiati *Tornau-lo-vos-ne* | *a*.

Tornen a Pilat.

[RABINS]

129 Senyor, Arodes l'ha interrogat,
130 y vol per vós sia iutiat.

129-130. cf. **39**: 233-236 i **43**: 86-90.

PILAT

131 Si Arodes no'l vol iutiar,
132 ni io tenpoch a tort matar,
133 en vostra ley teniu usat
134 que's dóna un sentenciat.
135 Voleu Barrabàs, que xí'm par
136 e a Iesús desliurar?

131-132. cf. **39**: 241-246 i **43**: 91-100.

132. Hiati *ni* | *io*.

133. Hiati *teniu* | *usat*.

133-134. cf. **28**: 216-217. Els evangelis especifiquen que l'indult es fa amb motiu de la festa de Pasqua (Mt 27,15, Mc 15,6, Llc 23,17 i Jn 18,39). Així ho recullen **39**: 247-249 i **43**: 101-105.

134. *que's*, llegiu "que us". Hiati *dóna* | *un*.

135-136. Mt 27,17; cf. **28**: 218-219, **39**: 250-252 i **43**: 106-110.

136. *e*, llegiu "o". Vers hipomètric que es podria esmenar llegint *fer desliurar*.

RABINS

137 A Barrabàs nos donereu,
138 y vage Iesús alt en creu!

137. Mt 27,21, Mc 15,11, Llc 23,19 i Jn 18,40; cf. **28**: 220, **39**: 253 i **43**: 111-112.

138. Mt 27,22, Mc 15,13, Llc 23,21 i Jn 19,6; cf. **28**: 221 i **39**: 256.

PILAT, a sos ministres:

139 Per sasiar aquesta gent
140 asotau-lo molt cruellment!

139. cf. **20**: 139 i **43**: 124; *sasiar* (*saciar*): El DCVB remet a la forma *assaciar*, "satisfer plenament el desig". Segons Mc 15,15, Pilat actuà "volent accontentar la gent". Hiati *sasiar* | *aquesta*.

140. Mt 27,26, Mc 15,15 i Jn 19,1; cf. **28**: 227 i **43**: 129.

Are asoten a Jesús y [el] corónan y [li posen una] canya en la mà. Y diga PILAT [76r, a] "Ecce homo":

140 rúbr. Segons Mc 15,17, Mt 27,28 i Jn 19,2.5, després dels assots, els soldats vestiren Jesús de porpra (cf. **28**: 229 rúbr.) i li posaren una corona d'espines al cap (cf. **39**: 265 rúbr. i **43**: 149 rúbr.). La canya tan sols apareix a l'evangeli de Mateu (cf. **28**: 229 rúbr., **39**: 267 rúbr. i **43**: 149 rúbr.), on també es diu que s'agenollaren davant d'ell (cf. **43**: 149 rúbr.). La indicació *Ecce homo* ("Aquí teniu l'home!", Jn 19,5) es refereix al v. 141, que parafraseja les paraules amb què en la versió de la Vulgata Pilat presenta Jesús als jueus (cf. **28**: 229 rúbr.).

141 Veu[s] así l'ome maltreatat
 142 qu'és cosa de gran piatat!
 143 Prenga-vos-na compasió
 144 de la sua afflictió!

141. cf. **43**: 159; *Veus[s]*, llegiu “veis” (veieu), cf. **19**: nota v. 185.

143-144. cf. **43**: 166-168. Les paraules amb què Pilat intenta commoure els jueus no tenen fonament bíblic i accentuen la caracterització positiva del personatge (vid. supra, nota v. 97).

144. Hiati *sua* | *afflicció*.

RABINS TOTS

145 No, no, senyor, crucifica'l!

145. Vers espars.

CAY[FÀS]

146 Si no, a Roma anirem,
 147 y molt de vós clamar-nos-em!

146. Hiats *no* | *a* i *Roma* | *anirem*.

146-149. cf. **39**: 284-187 i **43**: 179-183. Segons Jn 19,12, els jueus, en veure que Pilat vol alliberar Jesús, li diuen: “Si el deixes anar, no ets amic del Cèsar; tot aquell qui es fa rei es declara contra el Cèsar.”

147. *clamar-nos-em*, llegiu “ens clamarem”.

ANNÀ[S]

148 Y Cèsar, molt segurament,
 149 vos levarà el regiment!

149. Hiati *levarà* | *el*.

PILAT

150 Puis axí és com a forçat,
 151 man que sia sententiat!
 152 Vosaltros, los mals ne eureu,
 153 que io d'èsò las mans me'n lav.

150. Hiati *axí* | *és*.

152-153. Versos esparsos.

152. Hiati *ne* | *eureu*.

153. Mt 27,24; cf. **39**: 287 rúbr.-289 i **43**: 189-193 rúbr. El DCVB documenta el verb *lavar* (*llavar*), “rentar”.

RABINS

154 Sobre nós y nostros infans
 155 víngan, senyor, tots aquests dans!

154-155. cf. **39**: 290-291. Segons Mt 27,25, “tot el poble respongué: «Que la seva sang caigui sobre nosaltres i els nostres fills!»”. Així ho recull **43**: 196-198.

155. *dan*, ant. “dany” (DCVB), cf. **9**: 364, **28**: 169, **41**: 28 i **42**: 29.

PILAT *dóna la sentència:*

156 Jo, Pons Pilat, governador
 157 de Cèsar, gran emperador,
 158 com a forçat y mig confús
 159 do sentència a Jesús:
 160 Que de mans y peus enclavat
 161 muyra entre ladres peniat!

*Are ariben a Monti-Calvari, y alsen un
 Crist. Y van-se'n tots, fora Ioan y les Marias.
 MARIA, ab "Plant":*

162 Mon Fill, bondat increada,
 163 quanta caritat mostrau,
 164 per salvar natura umana
 165 alt en creu vós mort peniau!

166 Puis és servit vòstron Pare
 167 de una cossa tant cruel,
 168 o, no oblidant vostra mare
 169 abeurade ab tanta fel!

170 Los peccadors teniu scrits [76r, b]
 171 en vostras mans conseqrades,
 172 per sò eus prech sien hoïts
 173 y ses maldats perdonades.

IOAN, *ab "Plant":*

174 Mare sola del Fill de Déu,
 175 si bé és gran vostra dolor
 176 aconsolau-vos puis sabeu
 177 quant stà trist nòstron cor!

178 Vullau, Mare, aconsolar-vos
 179 de tal mestra avem perdut,
 180 car a le mort no y val plorar
 181 maiorment qu'ell ó à volgut.

159. Hiati *sentència* | *a*.

161. *muyra*, vid. nota v. 109. Hiati *muyra* | *entre*.

161 rubr. *Monti-Calvari*, "la muntanya del Calvari" (DCVB). Aquesta consuetada, igual que 43: 265 rúbri, no desenvolupa el camí del Calvari i resol l'escena de la crucifixió, substituint l'actor per *un Crist*, és a dir, per la imatge del Crist crucificat.

162-187. Els planys sota el Crucificat són de tradició apòcrifa i han tingut una forta repercussió en el teatre de la Passió.

162-181. Aquí, l'esquema mètric de noves rimades s'interromp amb cinc quartetes de rima encadenada (ABAB), les tres primeres formades per heptasíl·labs (vs. 162-173) i les dues últimes formades per octosíl·labs (vs. 174-181).

162 i 164. Rima assonant.

168. *oblidant*, llegiu "oblídeu".

170. Vers hipermètric, esmenable fent elisió a *teniu scrits*.

172. Vers hipermètric, esmenable fent elisió a *sò eus*.

175. Hiati *bé* | *és*.

177. Vers hipomètric, esmenable llegint *el nostre cor*.

178. Hiati *Mare* | *aconsolar-vos*. Vers espars, que originàriament devia dir *Vullau-vos, Mare, aconsolar*, rimant amb el v. 180.

179. Hiati *mestra* | *avem*

178-181. cf. 39: 376-279.

180. Vers espars.

181. Hiati *ó* | *à*.

LAS MARIAS y IOAN, a consert:

182	Puis axí és, tingam conort	182. <i>conort</i> (<i>conhort</i>), “consol, conformança” (DCVB).
183	qu'ell à volgut morir tal mort.	184. <i>conformem</i> , JM: “conformeu”.
184	Conformem tots lo seu voler	
185	ab aquell eternal saber.	186. Hiati <i>no</i> [<i>u</i>]s.
186	Si asò no's fos sabut	187. Hiati <i>que</i> <i>axí</i> .
187	que axí Déu ó à volgut	188. En la lectura, cal accentuar el pronom feble per exigències de la rima, d'acord amb la pronúncia dialectal de les Balears.
188	passar tal mort per salvar-nós	
189	maiors serien nostras dolors.	189. Sinèresi <i>se-rien</i> .

MARIA

190	Si bé sabia son morir,	190-197. cf. 39 : 384-391.
191	no és posible no sentir	
192	lo seu dolor, que mare som,	192-193. Rima assonant.
193	y sentit s'és de tot lo món.	

LAS MARIAS

194	Lo temps difícil de pervenir	194. Vers hipermètric.
195	ni cor no dexa de sentir.	
196	Quan ell serà resucitat	
197	tot nòstron dolor serà acabat!	197. Vers hipermètric, esmenable suprimint <i>tot</i> .

*Laus Deo.**Finis.*

**COBLES DE DEVALLEMENT DE
LA CREU QUE'S FA CADE ANY EN
LA SEU DE MALORCA**

[76v, a]

Comensa sant Pera, y diu a to de "Plant":

SANT PERA

- 1 O dolorós! Y què faré?
- 2 Tota ma vida ploraré!
- 3 O desolat y més que trist,
- 4 axí é negat Jesuchrist!
- 5 O variable y traydor:
- 6 dexar axí a mon Senyor!
- 7 Com aguere altri servit
- 8 que d'ell qui's Déu me só partit?
- 9 Bé poria io brevetiar
- 10 que ab ell volia mort pasar.
- 11 Confús ne rest eternalment
- 12 d'ever comès tal felliment.
- 13 Bon dexeble li só estat
- 14 en temps de la prosperitat
- 15 però el ravés mudant-se'l temps
- 16 y dexar-lo tot fonch ensemps.

Y mostra las claus:

- 17 No'l dexí que res no'n tingués
- 18 ni que maltreatat ma agúes:
- 19 que lo poder m'à volgut dar
- 20 de obrir los cels y tencar!

rúbr. in. Mentre que al ms. Llabrés la consueteta porta el núm. 21, afegit modernament amb llapis, la transcripció de JM presenta la doble numeració de 20 i 21. El text d'aquesta consueteta coincideix gairebé literalment amb **41**: 42 rúbr.-134 i 179-238. A més, el text coincideix amb el de la *Consueteta del Davallament de la Seu de 1691* (DdS), si bé sense els vs. 141-148 i amb el desplaçament dels vs. 129-132 després dels vs. 133-140.

4. Hi at *axí* | *é*.

5. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129. Hi at *variable* | *y*.

6. Hi at *axí* | *a*.

7. *aguere*, llegiu "haguera". Hi at *aguere* | *altri*.

8. *que*, JM: "qui".

9-10. cf. **20**: 13-14.

12. *felliment* (*falliment*), "falta moral; acte de faltar a obligació, llei, costum, etc." (DCVB).

13. Hi at *só* | *estat*.

14. *prosperitat*, JM: "prospitat".

15. Llegiu "però mudant-se el temps al revés".

16. *fonch*, 3 sg pret. perf. simple de la flexió antiga del verb "esser"; *ensemps* (*ensems*), "juntament, al mateix temps (DCVB).

16 rúbr.-20. El símbol de les claus, associades a sant Pere, prové de les paraules que Jesús li adreça quan el deixeble el reconeix com a Messies: "Et donaré les claus del cel; tot allò que lliguis a la terra quedarà lligat al cel, i tot allò que deslliguis a la terra quedarà deslligat al cel." (Mt 16,19). La rúbrica ocupa el marge a l'esquerra dels vs. 17-19.

17. *dexí* (*deixí*), 1 sg pret. perf. simple del verb *deixir* (*deixar*); cf. **41**: 59: *No'l dexí que raó'n tingués*.

17-18. Llegiu: "Si el vaig deixar no és perquè n'obtingués res, ni perquè m'hagués maltractat."

18. Hi at *ma* | *agúes*.

20. Hi at *de* | *obrir*.

Mostre los filats:

21 D'equets filats vells y dolents
 22 vivia io ab prou turments,
 23 y ell à'm fet dispensador
 24 dels cófrens d'infinít tresor.
 25 No'm resta més sinó morir
 26 com pens que ia m'ò dix aÿr,
 27 dient: "Ans que'll gall sentiràs,
 28 tres vegades ma negaràs."

29 Bé fonch propheta vertader
 30 y io dexeble mentider,
 31 per un poch de por que tenguí
 32 tant é perdut, masquí de mi!
 33 Valent fuy, si m'agués durat
 34 quan l'agueren pres y lligat.
 35 Arencant aquest coltell meu,
 36 lleví l'orella a un iueu.
 37 Mon Senyor dix: "Pera, què fas?
 38 Car si fas mal, també n'auràs."
 39 Y com a Déu, tot sobirà,
 40 a Malcus l'orella tornà.

Aprés, el peu de la creu, agenollat, diu: [76v, b]

41 Perdó, perdó, Déu, vos deman,
 42 si bé lo meu peccat és gran,
 43 car pels peccadors sou vingut
 44 y per dar-nos vere salut!

Alse's SANT IOAN, y volta la creu, y diu en son "Plant":

45 O trist, perdut y sens conort!
 46 O perseguit de mala sort!
 47 Dolor me lleva el sentiment
 48 tal senyor he mestre perdent!

20 rúbr.-40. La rúbrica ocupa el marge a l'esquerra dels vs. 21-22.

21-24. Segons el relat de Mt 4,18-20 i Mc 1,16-18, els dos primers deixebles cridats per Jesús eren els germans Simó Pere i Andreu, pescadors del llac de Galilea.

23. *à'm fet*, llegiu "m'ha fet".

24. *cófrens*, antiga forma de plural de *cofre*, per analogia d'altres mots acabats en *-e* que en el plural tenien *n* etimològica, com *térmens*, *hòmens*, *jóvens*, etc. (DCVB).

26. *com*, JM: "io"; *dix*, 3 sg pret. perf. simple de la flexió antiga del verb *dir*, *aÿr*, llegiu "ahir".

26-28. vid. **20**: nota vs. 7-8.

29. *fonch*, vid. supra, v. 16.

30. Hiata *y* | *io*.

31. cf. **20**: 9.

32. *masquí* (*mesquí*), vid. **20**: nota v. 15.

33. *fuy*, vid. **20**: nota v. 11. JM no llegeix la paraula i transcriu: "Xeus".

33-34. cf. **20**: 11-12.

35. *coltell*, vid. **19**: nota 194 rúbr.

36. Hiata *a* | *un*.

38. El copista ha ratllat la lletra *m* que apareix entre *si* i *fas*.

40 rúbr. *aprés*, "després" (DCVB); *el peu*, llegiu "al peu".

41. JM només transcriu una vegada "perdó".

41-44. cf. **20**: 21-24.

45. *conort*, vid. **20**: nota v. 182.

48. *he*, llegiu "i".

[*Abaxa del cadafal, y essent baix,
diu al matex to:*]

49 O Mestre dols, y què's stat
50 aquest cas de tal novitat?
51 Axí'ns aveu dexat, Senyor,
52 com a ovellas sens pastor.
53 E si no que'ns eu volgut dar
54 la vostra Mare per reparar,
55 no crech que més duràs lo món
56 ni quantes creaturas són.

Restituïm aquesta didascàlia segons DdS: 48 rúbr.

50. *novitat*, ant. per “novetat” (DCVB).

52. *ovellas sens pastor*, vid. **19**: nota vs. 63-66. Hiat *a* | *ovellas*.

53. La *e* de *eu* apareix interlineal.

53-56. Llegiu “I si no fos que ens hàgiu volgut donar la vostra Mare per protegir-nos, no crec que el món durés més, ni les criatures que hi són.”

54. *reparar* (*reparar*), “protegir, defensar contra el perill” (DCVB). Vers hiper mètric.

[*Acosta's sant Juan a Maria, qui ja està en el creuer, y diu-li:*]

57 Mare de Déu, Verge, sforçau
58 he vostras dolós mesurau.
59 Si bé's mort lo qu'eu parit vós,
60 mort és per rembre els peccadors.

Restituïm aquesta didascàlia segons DdS: 56 rúbr.

58. *he*, llegiu “i”.

60. *rembre*, v. ant., “redimir” (DCVB).

Diu LA MARIA en son “Plant”:

61 O atribulade mare,
62 nade sols per a treball!
63 Puis he perdut fill e pare,
64 trista, lo cor m'i defall!

61-64. cf. **28**: 132-135. Quarteta heptasil·làbica de rima encadenada (ABAB).

62. *nade* (*nada*), “nascuda”; *treball*, “penalitat, tribulació; situació anguniosa o plena de perill” (DCVB).

[*Caiga la Maria esmortida, aixecant-la Joan:*]

SANT IOAN

65 Levau, Mare, nem-lo mirar
66 ans que'l porten a soterrar,
67 y mesurau lo dol que feu:
68 mostrau que sou Mare de Déu.

64 rúbr. Restituïm la rúbrica, segons **28**: 135 rúbr., tenint en compte que Joan exhorta Maria a aixecar-se; vid. **41**: nota v. 106-107.

LA MARIA

69 O plena de amargura!
70 Lo meu conort, quin serà?
71 Que'l Redemptor de natura,
72 mon Fil, en creu mort stà!

69-92. Quartetes heptasil·làbiques de rima encadenada (ABAB).

69. Hiat *de* | *amargura*.

70. *conort*, vid. **20**: nota v. 182.

71. JM no llegeix la paraula ‘redemptor’.

La Maria, anant devers el cadefal: [77r, a] 72 rúbr. *devers*, JM: “deves”.

73 Perdut he fill, sensa pare
74 consebut per l'Esperit,
75 engenrat el cel sens mare,
76 eternal Déu infinit.

75. *engenrar*, forma antiga del verb “engendrar” (DCVB); *el cel*, llegiu “al cel”.

77 O Fill, bondat sobirana,
78 quanta caritat mostrau!
79 Per salvar natura umana
80 en la creu vós, mort, peniau.
81 O Fill meu, Senyor y Pare,
82 què·s stat asò de vós?
83 Com dexau a vostra mare
84 triste ab ten grans dolors?

81. Hi at *Senyor* | *y*.

84. *tristre*, llegiu “trista”.

Aprés, [es]sen[t] prop la creu, la Maria y Ioan partexen-se a Nicodemus y Iosep, y trobant-se en lo creuer dels bancs, anant devers Pilat, diuen a quatre veus:

[LA MARIA, SANT JOAN,
NICODEMUS i JOSEP]

84. rúbr. *[es]sen[t] prop la creu*: JM transcriu: “seu prop la creu” i DdS: 84 rúbr: *Dit assò assente's al peu del Crucifici, y venen los músichs. Joseph y Nicodemus que, essent en el creuer, diuen*. En canvi, aquí, Maria i Joan no s'asseuen sinó que van a l'encontre de Nicodemus i Josep. A 41: 126 rúbr., Maria i Joan tampoc no acompanyen Nicodemus i Josep a Pilat.

85 Puis Jesús perdut avem,
86 condemnat a mort tant dura,
87 a Pilat lo demenem
88 que li'n donem sapultura.

85-88. Els evangelis canònics (Mt 27,58, Mc 15,43, Llc 23,52 i Jn 19,38) relaten que Josep d'Arimatea va sol a Pilat per demanar-li el cos de Jesús. Segons Jn 19,30.40, Nicodem li ajuda en el devallament i la sepultura.

Diuen a Pilat [a] quatre veus:

89 Senyor, vós no ignorau
90 com demà·s festa de honrar.
91 Dons, Jesús vós nos doneu
92 perquè·l pugam setorrar.

90. Mc 15,42.

91. *doneu*, llegiu “donau”. Després de *dons* apareix ratllat *do*.

92. *setorrar*, variant de “soterrar” (vid. supra, v. 66). Metàtesi no documentada al DCVB i que es troba amb freqüència al ms. Llabrés; cf. 17: 58 i 140, 18: 309 rúbr., 314 rúbr. i 387, 41: 108 i 45: 667 rúbr., 676 i 692.

PILAT, a to de "Alme laudes":

93	Mol só content de atorgar		93. Hiati de atorgar.
94	nobles barons lo que voleu.		
95	Dons, anau-lo a devallar		95. Hiati anau-lo a.
96	vosaltres mateix de la creu.		96. <i>mateixs</i> (<i>mateixos</i>), pronunciat "mateis", forma dialectal (DCVB).
97	E donau-li loch condesent	[77r, b]	97. <i>condesent</i> (<i>condecenit</i>), "apropiat", "convenient" (DCVB); cf. 12: 381.
98	que sens dupta om era onrat,		98. Hiati <i>dupta</i> om.
99	mes per satisfacer a ma gent		99. Hiati <i>satisfèr</i> a.
100	en dar-li mort só stat forçat.		

Responen, fent-li gràcias:

[LA MARIA, SANT JOAN,
NICODEMUS i JOSEP]

101	Del gran do que'ns aveu dat,		101-108. Quartetes heptasil·làbiques de rima encadenada (ABAB).
102	gràcias vos fem, senyor,		
103	segons nostra potestat		
104	vuy li'n serà feta honor.		

Mudan-se:

105	Nós li'n derem sapultura,		106. Hiati a ell.
106	no tal com a ell pertany,		
107	puis la mort ab tanta cura		
108	pres per nós ab tant afany.		
			108. <i>pres</i> , 3 sg pret. perf. simple de la flexió antiga de <i>prendre</i> (DCVB).

Tornade:

109	Puis de tots és Redemptor,		109-112. Quarteta heptasil·làbica de rima creuada (ABBA).
110	y per nós tant[s] béns procura,		
111	cascú ab se pensa pura		
112	donerà a ell laor.		111. Hiati <i>cascú</i> ab. 112. Hiats <i>donerà</i> a ell.

Partexen-se, y van a la creu, y fan una contemplació, dient:

113	O Jesús, Redemptor nostre,		112 rúbr. La rúbrica va precedida per les següents dues línies ratllades: <i>diu Nicodemus a Ioseph quan són a les scales, "Eterne rerum"</i> .
114	sententiat a gran tort,		
115	per la culpa que no's vostra		
116	en la creu vós peniau mort!		
			113-116. Quarteta heptasil·làbica de rima encadenada (ABAB).

Diu NICODEMUS a Ioseph a to de "O Susanna, care muller":

117 Senyor Ioseph, puiau primer
 118 que vós tal honor maraxeu,
 119 y a Gesús, Déu verteder,
 120 lo bras dret li desclavareu.

JOSEPH

121 Nicodemus, vós no m'onreu,
 122 mentre Jesús tingam devant:
 123 qu'ell sol és qui onrar-se deu,
 124 que devant ell no meresch tant.

125 Absent, los dos puiaem [77v, a]
 126 tant quan porem devotament,
 127 y a Gesús omnipotent
 128 lo bras dret li desclavarem.

Puian los dos per les scales, y contemplant los peus, diuen un duo:

[NICODEMUS i JOSEP]

129 Claus divinals qui eu tingut
 130 aquell que'l món no pot tenir!
 131 El tresor de nostra salut,
 132 les claus són que'ns poden obrir!

116 rúbr. El to indicat no pertany a una cançó popular com suposen Llabrés (1887: 55) i Massip (1988: 751), sinó que està relacionat amb la *Consueta de Susanna* (cf. **16**: 239-241) del mateix manuscrit: coincideix amb les primeres paraules del personatge de Joaquim quan s'acomia de la seva dona falsament acusada d'adulteri. La figura de Susanna es recorda en el context de la Passió pel fet que Jesús, igual que ella, no es defensà contra les falses acusacions. Així ho recull el *Llibre de Contemplacions* mallorquí (1487): "[Jesús] calla, perquè moltes vegades, callant, la causa és feta millor, com féu Susanna" (ed. Munar/Pasqual 1985: 49).

117-140. Quartetes octosil·làbiques de rima encadenada (ABAB).
 119. Hi at y | a.

123. Hi at qui | onrar-se.

125. *absent*, llegiu "ensems", vid. supra, nota v. 16. Vers hipomètric.
 126. *quan*, llegiu "quant"; *porem*, vid. **20**: nota v. 86.
 127. Hi at qui | eu.

129-140. A DdS, l'adoració de les claus (vs. 137-140) segueix la del costat (vs. 129-132) i del cap (vs. 133-136). Va precedida per la didascàlia: *Pósan la tovalla y prenen lo martell y las tenallas y trets los claus ab sos mandils en la mà diuen cantant*.
 131. *tresoror*, llegiu "tresor".
 131-132. Llegiu "Són les claus que ens poden obrir el tresor de nostra salut!"
 132. L'última lletra del verb *obrir* apareix escrita a la línia de dalt.

Quant són el costat diuen:

133 Costat ubert de colp cruel
 134 que fins el cor trevesat ha!
 135 La porta és uberta del cel,
 136 la qual lo vell Adam tencà!

132 rúbr. *el costat*, llegiu “al costat”.

133. Jn 19,34. A **40**: 88 rúbr.-104, seguint la tradició apòcrifa, el cec Longí travessa el costat de Jesús amb una llança, recobreix la vista per la sang li cau als ulls i acaba convertint-se.

135. Ap 4,1.

Quan són el cap:

137 Cap divinal, y com stau
 138 tot trevesat fins el servell!
 139 Los peccats d'altri vós portau
 140 ab turment de modo novell!

136 rúbr. *el cap*, llegiu “al cap”.

138. En el poema narratiu de la Passió “Que si no y prenem qualche consell” (s. XIV), les espines de la corona també fereixen el cap de Jesús fins al cervell: “Puys d'espines lo coronaren / que entro al cerveyll li entraren” (ed. Garcia 2003, vs. 185-186).

Dit asò, abaxen lo crucifici, y tots lo tenen.

Diu SANT IOAN:

141 Ioseph, prech-vos que atureu [77v, b]
 142 y a la Mare el Fill mostreu,
 143 qu 'n poch lo puga elmenys tenir
 144 puis en la creu l'an fet morir.

140 rúbr. *tots lo tenen*, llegiu “tots l'aguanten”.

141-144. *atureu*, JM: “atineu”.

141. Hiati *que* | *atureu*.

142. Hiati *y* | *a*.

143. *qu 'n poch*, llegiu “que un poc”.

Posen lo Jesús a la falda de la Maria, y diu NICODEMUS a to de “Eterna rerum”:

145 Vullau-vos, Mare, aconortar,
 146 si bé tal fill aveu perdut,
 147 que ell és mort per a donar
 148 a tot lo món vere salut.

144 rúbr. A **41**: 230 rúbr. els versos següents els diu Josep.

145. cf. **20**: 178.

147. Hiati *que* | *ell*.

Tenint LA MARIA lo Jesús a la falda, diu a son “Plant”:

149 Les mans teniu foradadas,
 150 el costat de sanch vermell
 151 tantes nafras vos an dadas
 152 que no pareu gens aquell.

149-152. Quarteta heptasil·làbica de rima encadenada (ABAB).

150-151. Llegiu “al costat vos han donat tantes nafres de sang vermell”.

152. *parer*, “semblar” (DCVB); *aquell*, cf. **22**: 223-224: a dir-vos qu'és resucitat Jesuchrist, lo mateix aquell.

Finis

**CONSUETA DE LA RESURECTIÓ
DE JESUCRIST NOSTRE SENYOR,
en la qual entren vint personatges, ço és:
Jesús, Maria, Àngel, Magdalena, Iacobi,
Salomé, Adam, Eva, Abel, Abraam, Isach,
Iacob, Cayfàs, Annà[s], Scriva, Phariseu y
quatre guardes.** [78r, a]

*Primer entren las tres Marias ab sos ligars
blanchs, ab mantells abrigades fins sobre las
spatles, cade una ab tevallola ab la mà y ab
l'altre mà un pot, y primer diu Magdalena, a to
de "Ad cenam agni providi":*

MAGDELE[NA]

- 1 Puis tenim comprades olós
- 2 y aparallats ia los unguents
- 3 anem ans que ns senten les gents
- 4 untar lo Senyor dels senyors.

IACOBI

- 5 Molt bé'm par, cert, lo que dieu;
- 6 hora és bona de partir.
- 7 No'ns vullam per sò detenir
- 8 sinó que primer tireu!

SALOMÉ

- 9 Si partim ara de present
- 10 aribarem de bon matí,
- 11 y no parem en lo camí
- 12 fins aribar el moniment.

Caminant, diu MAGDALENA:

- 13 Puis som totes de un parer
- 14 no's menester sinó tirem.

IACOBI

- 15 Sus, dons, germanas, caminem
- 16 que detenir no's manester!

rúbr. in. Al ms. la consuetud porta el num. 22, afegit modernament amb llapis; *scriva* (*escriba*), "entre els hebreus, doctor intèrpret de la llei" (DCVB); *ligar* (*lligar*), ant. "peça d'adorn per al cap o per al vestit femení" (DCVB); *tevallola*, llegiu "tovallola".
rúbr. in.-20. El passatge glossa la visita de les tres Maries al sepulcre del relat de Mt 16,1-3.

6. Hi at *hora* | *és*.

8. *tireu*, vid. **20**: nota v. 68. Vers hipomètric.

12. *moniment*, llegiu "monument"; vid. **17**: 64 rúbr. Hi at *aribar* | *el*.

13. Hi at *de* | *un*.

14. *tirem*, vid. **20**: nota v. 68.

15. *Sus*, "usat com a interjecció serveix per a incitar algú a moure's, a anar avant, a anar-se'n d'un lloc" (DCVB); vid. **18**: 413 i **28**: 136.

SALOMÉ

- 17 Magdalena, què sperau
18 de pendre lo camí avant?
17. Hi at *què* | *sperau*.
18. Hi at *camí* | *avant*.

MAGDE[LENA]

- 19 Só contenta pasar davant!

SALOMÉ

- 20 Vage, dons, gens no·ns detingam!

Acabant de dir asò, aseuen-se, y diu una de les quatre armas, "Alme la[udes]":

[PRIMERA GUARDA]

- 21 Eya, senyors no·n[s] dormigam;
22 que ia molt prop és lo matí;
23 no vingan dexebles así [78r, b]
24 a furta nos lo que guardam!

20 rúbr. JM omet la paraula "quatre".
20 rúbr.-43. El passatge glossa la guàrdia al sepulcre de Mt 27,62-66.

SEGONA GUARDA

- 25 No y à qui dorma, certament,
26 gran és lo interès que y va.
27 Qui's vulla, vinga: El morrà!
28 Axí u teniu de manament.
26. Hi at *lo* | *interès*.
27. *morrà*, 3 sg futur de la flexió antiga del verb *morir*. El sentit del vers és: "Que vingui qui vulgui. Morirà!"

TERCERA GUARDA

- 29 Ells diuen resussitarà
30 vuy cert qu'és lo dia tercer;
31 per sò guardar és manester,
32 ara que ia le nit se'n va.
31. Hi at *guardar* | *és*.

QUARTA GUARDA

- 33 No·ls cal venir ells a furta
34 que tot son parlar és demés;
35 resucitar ell bul·la és,
36 per sò deuen alerta star.
34. *esser demés*, "esser inútil, superflu, poder-se'n estar" (DCVB). Hi at *parlar* | *és*.
35. *bul·la*, llegiu "burla". La grafia reflecteix la pronunciació mallorquina i menorquina del mot (DCVB). Altres exemples d'aquesta forma es troben a **36**: 21, **38**: 292 i 294, **43**: 144 i a **48**: 7. Hiats *resucitar* | *ell* i *bul·la* | *és*.

PRIMERA GUARDA

37 No·ns enganen dexebles seus,
38 que io crech que·ns stan entorn.

37. *engañar*. El DCVB recull aquesta forma com a pròpia del mallorquí i menorquí.

SEGONA [GUARDA]

39 Ara que s'ecosta el iorn
40 pensant que dorm[en] tots los meus.

39. Hi at *s'ecosta* | *el*.
40. Llegiu "(els deixebles) pensen que tots los meus dormen".

TERCERA [GUARDA]

41 De qui's vulla, no tingam por!
42 Muya qui gosarà venir!

42. *muyra*, vid. **19**: nota v. 132.

QUARTA [GUARDA]

43 No visca! Façam-lo morir!

PRIMERA [GUARDA]

44 Stigam tots, dons, de bon cor!

*Ara dispàran un arcabús, y resuscitarà
CRIST ab cabellera y corona y creu y bandera,
y vestit de blanch, y diu a to de "Quem terra
pontus":*

45 Cuple's tot lo prophetizat
46 de me gran resurrecció,
47 com a molts après diguí io
48 après de mort crucificat.

45-48. Ll. 24,25-26.44. El sentit d'aquests versos és: "Es compleix tot allò profetizat sobre la meua gran resurrecció que, com digué a molts, s'esdevindria després que jo hagués mort crucificat."

49 Aquest és lo dia terçer
50 qu'è promès de ressucitar;
51 y per mon dit verificar
52 mostre gran de mi vull fer.

51. *dit*, "dita; allò que es manifesta amb paraules, i principalment té caràcter sentencios o de declaració" (DCVB).

53 A la mia mare, primer, [78v, a]
54 mostrar-me vull resuscitat,
55 ab est cos glorificat,
56 donant-li goig y alegre fer.

52. *mostre*, llegiu "mostra". Vers hipomètric.
53-56. A Mallorca el tema apòcrif de l'aparició de Jesús ressuscitat a la seva Mare fou recollit pel bisbe Simó Bauçà el 1621 en un cerimonial que existia a la península almenys des del 1570: la processó de l'Encontre o de l'Encontrada, que actualment té lloc en tota la diòcesi al matí del Diumenge de Resurrecció (Llompert 1967).

57 A tots los sants Paras vull io
58 ab sos cosos resucitar,
59 y que·m vingan acompanyar
60 a la mare de qui fill só.

55. Vers hipomètric, esmenable substituint *est* per *aquest*.
56. *alegre fer*, llegiu "fer-la alegre".
57. Els personatges que apareixen en aquesta consueteta com a sants Pares són Adam, Eva, Abram, Isaac, Jacob i Abel.

Ara, a to de "Alme laudes":

- 61 Pares sançts, tots resucitau!
 62 Axiu dels lims tots y veniu!
 63 Lliberts sou ia de ser catius!
 64 Veniu alegres y cantau!

61-64. Segons el *Descensus Christi ad Inferos* ("Baixada de Crist als inferns"), escrit apòcrif que forma part de l'Evangeli de Nicodem, el Ressuscitat irromp victoriós en el reialme de la mort, hi fa encadenar Satanàs i allibera els primers homes i els justos de l'Antic Testament; cf. Puig (coord.) 1990: 265-266.

62. *Axiu*, llegiu "Eixiu"; *lims* (*llimbs*), "lloc on estaven detingudes les ànimes dels justos esperant la redempció del gènere humà" (DCVB).

63. *lliberts*, llegiu "alliberats"; *catius*, llegiu "captius".

Ara ixiran LOS SANCTS PARES dels lims ab cabelleres y ab les mans plegades, vestits de blanch, diuen, concert:

64 rúbr. Els sants Pares apareixen aquí representats com en un dels dos fragments d'un retaule de Pere Terrencs (doc. 1479-1528) al Museu Diocesà de Mallorca, coincidència assenyalada per Llompart (1988: 35 i 125; 1998: 478-480).

- 65 Gràtias vos fem, Senyor,
 66 de la dada llibertat,
 67 avent en la creu pagat
 68 nostros crims com redemtor.

65-76. Quartetes heptasil·làbiques de rima encreuada (ABBA).

- 69 Qui's porà, Senyor, pagar
 70 un bé ten gran infinit
 71 si no dar-vos, beneit,
 72 llibertat voler-nos dar?
 73 Tenint-nos sobrat amor
 74 à causat nostre rescat,
 75 avent en la creu pagat
 76 nostros crims com redemtor.

69-72. Llegiu "Qui us podrà, Senyor, pagar un bé tan gran i infinit com ho és el de donar-vos, que sou beneit, per voler-nos donar llibertat?"

72. A l'inici de la línia, hi apareix un mot ratllat (*sa?*).

75-76. vid. vs. 67-68.

ADAM, a to de "Alme laudes":

- 77 O, quan, Senyor, vos à costat
 78 lo gran peccat cometí io
 79 que per fer d'ell redemptió
 80 siau stat en creu clavat!

77-128. Quartetes octosil·làbiques de rima encreuada (ABBA).

77. *quan*, llegiu "quant".

CRIST

- 81 A gran peccat, gran redemptor
 82 avia de ser manester.
 83 Per un peccat ten gran desfer
 84 que no's pot, cert, pensar maior.

EVA

- 85 O, quin vari brau y mortal, [78v, b] 85. *vari*, llegiu “verí”; *brau*, “violent, que té una
86 fonch la poma que io mengí, rudesa desagradable” (DCVB).
87 y de Adam fet lo bosí 87. Hiat *de* | *Adam*.
88 per a tots pestilential!

CRIST

- 89 Axí és stat manester 89-92. cf. **27**: 365-366, **41**: 25-30 i **42**: 688-689.
90 en grans turmens morir en creu Els versos al·ludeixen a la teoria de la satisfacció
91 per llevar de tot peccat greu, redemptora que sant Anselm exposa en el tractat *Cur*
92 y altre no u poria fer. *Deus homo* (1098) i segons la qual “la restauració del
gènere humà ni havia de restar sense compliment ni
podia fer-se sense que l’home donés satisfacció pel
deute que havia contret amb Déu pel pecat. I aquest
deute era tan gran que, tot i que no havia de donar-
ne satisfacció sinó únicament l’home, ningú no podia
donar-ne satisfacció sinó únicament Déu; de manera
que calia que fos el mateix home que fos Déu”; cf.
Anselm de Canterbury 1992: 174.
89. Hiat *Axí* | *és*.
92. *poria*, 3 sg pret. imperf. d’ind. del verb *poder*,
forma que coincideix amb la del condicional. Hiat
y | *altre*.

ABRAM

- 93 Aquest és lo dia, Senyor,
94 qu’eb desig gran s’és sperat 94. *eb*, llegiu “amb”; JM: “el”.
95 allí baix, loch de crueltat,
96 sperant-vos, gran Redemptor!

ISACH

- 97 A gran peccat, gran voluntat,
98 cert, Senyor, mostrat nos aveu,
99 però com a piadós Déu
100 aveu tinguda piatat.

IACOB

- 101 O, quan és vostra bondat,
102 que sent nosaltres peccadors 101. *quan*, llegiu “quant”. Vers hipomètric que es
103 nos aveu fets maraxadors podria esmenar llegint *O, quant és gran vostra bondat*,
104 dar lo nostro deuta pagat! és a dir, “O, en quina mesura és gran vostra bondat”.

ABEL

- 105 Gràcias infinides fem
 106 a la vostra compassió,
 107 avent tingut gran passió
 108 dar-nos lo do rabut avem. 108. Llegiu “per a donar-nos el do que hem rebut”.

CRIST

- 109 Seguiu alegres lo Senyor,
 110 qui us à libers de turments tant, 110. *libers (lliberts)*, vid. supra, nota v. 63. Es podria
 111 ab imnes de laor cantant esmenar la manca de concordança llegint: “de
 112 a ma Mare, ab gran honor. turment tant”.
 112. Hi at *Mare* | *ab*.

ADAM

- 113 Anem, Senyor, molt raó és
 114 la vostra Mara aconsolar

ABRAM

- 115 qui lo vostro resuscitar
 116 spera que aveu promès. 116. *aveu*, JM: “avem”.

CRIST

- 117 Anem, tirem nòstron camí,
 118 puis és molt cert qu'ella eu mareix; 118. *eu*, llegiu “ho”. L'última síl·laba del verb *mareix*
 119 los apòstols axí mateix [79r, a] és escrita a la línia de dalt.
 120 vuy, dia tercer, dematí. 119. El sentit d'aquest vers és: “Els apòstols així
 mateix mereixen rebre la notícia de la resurrecció.”
 120. *dematí*, “a hora relativament primerenca del
 matí” (DCVB).

EVA

- 121 Merexen-ho de vós per cert
 122 un senblant goig a ells donar.

ABEL

- 123 D'ever-vos vist resucitar,
 124 après de mort per desconcert.

CRIST

- 125 Caminem, dons, cantant seguuiu
 126 perquè'm vegen resucitat
 127 las personas de voluntat
 128 qui'm speren veure de mort viu. 128. Vers hipermètric.

Are se'n van a la Maria, cantant concert:

[ELS SANTS PARES]

129 Loem que may no se oblida,
 130 ni de tots pert may recort,
 131 qui·ns à causat ab se mort
 132 vida tenir conseguida.

133 Loem persona tant santa,
 134 qui de mals nos à fets sants
 135 passant per a nós turments tants
 136 per llevar la culpa tanta.

137 Sa mort nos à dada vida
 138 y son morir un tal confort
 139 que·ns à causat ab se mort
 140 vida tenir conseguida.

Acabant de cantar, ariben a la Maria, vestida an el cap un ligar blanch y mantell abrigat, y troben-la iunt a un altar contemplant la corona d'espinas, y vent a Crist, anirà a ell. Y agenollade, dirà Crist, abrasant-la a to de "Quem terra pontus etera":

CRIST

141 Alegrau-vos, Mare de Déu,
 142 del vostra Fill resucitat,
 143 mort, en la creu crucificat,
 144 ab las dolors que vós sabeu.

MARIA

145 O lo meu Fill, Déu eternal,
 146 de mort cruell resucitat,
 147 matant, morint, lo gran peccat
 148 vencent lo tirà infernal.

129-140. Quartetes heptasil·làbiques de rima encreuada (ABBA).

129. JM no transcriu la primera paraula del vers.

135. Vers hipermètric, esmenable suprimint *a*.

140 rúbr. *ligar*, vid. nota rúbr. in.; *vent*, llegiu "veient". El relat apòcrif *Gamaliel* explica que en el moment de la resurrecció, la Mare de Déu es trobava en oració davant d'un altaret en el que hi tenia col·locada la corona d'espines, i que la sang en desapareixia, essent subsumida pel cos ressuscitat. Segons Llompart (1988: 35 i 136), el fet que aquests detalls manquin a la consuetud s'explicaria per una redacció posttridentina. No podria ser, més aviat, que en el teatre medieval hi havia trucs per fingir l'aparició de marques de sang en escena, però no per fer-les desaparèixer?

141-164. Quartetes octosil·làbiques de rima encreuada (ABBA).

148. La paraula *tirà* apareix primer ratllada. JM transcriu: "la ira". Hi at *tirà* | *infernal*.

CRIST

149 Veus-ma así tot resplendent,
 150 ab lo cos cobrat gloriós,
 151 qui vinch, com veyts, alegrar-vós
 152 y traura's de pena y turment.

149. *veus*, llegiu “veis”, vid. **19**: nota v. 185. Hiat *Veus-ma* | *así*.

150. *cobrar*, v. ant. “readquirir” (DCVB).

151. *veyts*, vid. **19**: nota v. 22. *alegrar-vós*, L'accentuació del pronom feble, per exigències de la rima, es fa d'acord amb la pronúncia dialectal de les Balears.

152. *traura's*, llegiu “traure-vos”.

MARIA

[79r, b]

153 Alegren-se los peccadors
 154 d'ever guanyada libertat,
 155 donant vostra sanch y rescat
 156 fins morir en mans de traydors.

[CRIST]

156 rúbr. Hi ha una línia en blanc entre els vs. 156 i 157, on restituïm la rúbrica, tenint en compte que els vs. 157-159 corresponen al personatge de Crist. En canvi, JM atribueix els vs. 153-164 a Maria.

157 Lo cel ab le terra té pau,
 158 feta ab ma resurrecció,
 159 y la gent benedictió.

[MARIA]

159 rúbr. Restituïm la rúbrica entre els vs. 159 i 160, on el copista ha deixat una línia en blanc.

160 Y vós, beneyt, qui tal donau!

160. *beneyt*: Per exigències mètriques cal emprar aquí la forma bisíl·laba, a diferència de supra, v. 71.

[CRIST]

160 rúbr. El copista ha deixat una línia en blanc abans dels vs. 161-164 que corresponen a Crist.

161 Veniu, vosaltres rescatats:
 162 dau laors a la que veyeu,
 163 puis sebeu que per medi seu
 164 io us he dels trists lims desliurats.

163. Aquest vers al·ludeix al paper de Maria com a mitjancera (“Maria mediatrix”), títol aplicat a Maria ja al s. VIII; cf. Vorgrimler, *ad vocem*, “Mittlerschaft Marias”.

LOS SANTS PARES, *agenolat[s] devant Maria*,
concert:

165 Alegrau-vos, alegrau,
166 Reyna gran del cel y terra,
167 vent vostra Fill, de la guerra
168 vencedor, que contemplau.

169 Sens dolors, vós, lo portàreu,
170 ab dolors mort és stat,
171 ab gran goig resucitat,
172 après que mort lo·ns donaren.

173 Per nós, Senyora, pregau,
174 dant-nos goig y alagria,
175 vent vostra Fill, de la guera
176 vençedor, que contemplau.

165-176. Quartetes heptasil·làbiques de rima encreuada (ABBA).

167. *vent*, vid. supra, nota 140 rúbr.

167-168. vid. vs. 175-176.

169. L'excepcionalitat del part de Maria ja va ser posada en relleu per Sant Ireneu (s. II/III), que la relacionava amb les paraules profètiques: "Abans d'anar de part ha donat a llum; abans de venir-li els dolors ha deslliurat un nen" (Is 66,7); cf. *Exposició de la predicació apostòlica*, cap. 54. A Sant Agustí s'atribueix l'argumentació que Maria, lliure del pecat original per la seva concepció immaculada, havia de ser exempta del càstig infligit a Eva, gaudint de la prerrogativa del part sense dolor; cf. *Llegenda Àuria*, cap. CXIX; Sant Tomàs d'Aquino, *Summa Theologiae*, III, q. 35 a 6 i autor carolingi incert, PL 40, 1141-1146.

172. *lo·ns donaren*, el complement directe precedeix l'indirecte, tret propi del mallorquí.

173. El vers al·ludeix al paper de Maria com a intercessora dels pecadors; cf. Constitució *Cum praeexcelsa*, 27.2.1477 [1476], Denzinger 1400.

174. *Hiat y | alagria*.

175. *vent*, vid. supra, nota 140 rúbr.

175-176. vid. vs. 167-168.

LA MARIA, *a to de "Ad cenam agni"*:

177 Alegrau-vos molt ia, fills meus,
178 de la vostra redemptió
179 y de la resurrecció
180 que·ns à causade com a seus.

ADAM

181 Tots molt alegres li daram
182 infinides y grans laors.

181. *daram*, llegiu "darem"; JM: "donam".

ABRAAM

183 Fet per nosaltres peccadors
184 rescat que no merexent.

184. *merexent*, llegiu "merexem". Vers hipomètric.

EVA

185 Per nós à pagat, no devent,
186 y de la mort, resuscitats,

185-188. El sentit d'aquests versos és: "Ell ha pagat per nosaltres, sense el deure de fer-ho, ens ha ressuscitat de la mort, i ens ha ajuntat amb ell, immortal, a viure perpètuament".

ISACH

[79v, a]

187 ab ell, immortal, aiuntats
188 a viura perpètuament.

ABEL

189 Gràtias molts grans li fem
190 d'un gran goig que'ns à donats.

189. *molts*, llegiu "molt".

IACOB

191 Ell sia per tostemps loat,
192 per la merçè rabubuda avem.

191. *tostemps*, vid. **20**: nota v. 18.
192. *rabubuda*, llegiu "rebuda".

CRIST

193 Assentau-vos, fills, descansau;
194 la mia Mare contenplant.
195 Alegrau-vos de son goig tant
196 puis de catius libers stau.

196. *catius i libers*, vid. supra, nota v. 63.

Ara se aseuen los sants Paras y Crist, iunt a la Maria, y ixen les guardas, y diu un, a to de "Alme laudes":

[PRIMERA GUARDA]

196. rúbr. Segons Mt 28,2-4, els guardes no són testimonis directes de la resurrecció sinó que, quan aquesta ja ha tingut lloc, presenciem el terratrèmol i veuen com un àngel blanc baixa del cel, fa rodolar la pedra i s'hi asseu al damunt. L'evangeli relata que això els fa tremolar i que queden com morts.

197 O, com ma só fort spantat,
198 vent resucitar Jesucrist
199 ab un tro gran que may s'és vist,
200 que 'ncare lo cor ma dabat!

198. *vent*, vid. supra, nota 140 rúbr.

200. *dabat*, llegiu "debat", és a dir, "ressona".

SEGONA [GUARDA]

201 Sens força per terra cayguts
202 nos à donat, resucitant!
203 Que lo seu gran poder mostrant,
204 nos à donats morts y perduts!

201-202. Llegiu "Ressuscitant, ens ha deixat sense força, caiguts per terra!"
202-203. Restituïm el final del vers segons JM.
203-204. Llegiu "Mostrant el seu gran poder, ens ha deixat morts i perduts!"

TERCERA [GUARDA]

- 205 Bé veig à dita veritat
 206 que ·via de resuscitar
 207 el tercer dia sens duptar,
 208 qu'és vuy si u tenia ben contat. 208. Vers hipermètric.

QUARTA [GUARDA]

- 209 O, quants fals deyen los senyors 209. *quants*, llegiu “quant”.
 210 no ·via de resusitar, 209-212. Segons Mt 27,62-66, Pilat va ordenar
 211 y que l'avien de furtar de posar una guàrdia al sepulcre perquè els grans
 212 sos dexebles per més errors! sacerdots i els fariseus havien al·legat que els
 deixebles vindrien a robar el cos per poder proclamar
 després la resurrecció.

PRIMERA [GUARDA]

- 213 Anem de fer-los avisats
 214 que Jesús és resucitat!

SEGONA [GUARDA]

- 215 Per demés guardar és stat, 215. *per demés*, vid. nota v. 34.
 216 y ells molt mal aconsellats! 216. Hi at y | *ells*.

TERCERA [GUARDA]

- 217 Anem de prest dar-los raó, 217. *dar raó*, “donar informació d'un fet” (DCVB).
 218 no·ns culpen d'ever mal guardat!

QUARTA [GUARDA]

- 219 Que puis l'em vist resucitat,
 220 que miren ells com de fer-hó! 220. Accentuem el pronom feble per exigències de
 la rima, d'acord amb la pronúncia dialectal de les
 Balears.

Aribats las guardas an els rabins, PRIM[ERA]: [79v, b]

220 rúbr.-260. El passatge glossa el capítol XIII de la primera part de l'*Evangeli de Nicodem*, les *Acta Pilati* (“Actes de Pilat”), en què la guàrdia que anuncia la resurrecció al Sanedrí és subornada de difondre que els deixebles han robat el cos de Jesús; cf. Puig (coord.) 1990: 247-248.

- 221 Senyors molts nobles y consell: 221. *molts*, llegiu “molt”.
 222 así venim ab pas cuytat
 223 a dir-vos qu'és resucitat
 224 Jesuchrist, lo mateix aquell.

CAYFÀS

225 Vosaltres dieu gran maldat,
226 io us faré molt ben castigar!

SEGONA GUARDA

227 Lo que diem se pot provar.

TERCERA [GUARDA]

228 Y és cert molt gran veritat. 216. *Hiat Y | és.*

ANNÀS

229 Una mala nova portau,
230 la més male que dir-se pot!

QUARTA [GUARDA]

231 Senyor, per no pagar l'asot 231. *asot (assot)*, “calamitat persistent” (DCVB).
232 avem fet lo que fer-nos plau.

SCRIVA

233 Guardau-lo que deys, que sia axí! 233. *deys*, vid. nota **20**: v. 27. Vers hipermètric, esmenable llegint *Guardau-lo que deys, sia axí!*

PRIMERA [GUARDA]

234 No y à dupta, senyor, a fe.

FARISEU

235 Mirem, senyors, què fer convé;
236 ara que tots iuns som así.

CAY[FÀS]

236 rúbr. Després de *Cay[às]* apareix ratllat *phariseu*.

237 Senyors, aquest és mon parer
238 que a les guardas façam dir 238. *Hiat que | a.*
239 que sos dexebles sens mentir 239. *sens mentir*, llegiu “de debò”; vid. infra, v. 281.
240 l'an furtat ab son mal seber.

ANNÀS

241 Anirem tots a Pons Pilat,
242 y direm fase castigar
243 sos dexebles d'un tal robar
244 y de dir qu'és resucitat!

SCRIBA

245 O quant bé'm par façe's axí!

PHARISEU

246 Guardes, germans, y de bon cor,
247 de nosaltres aureu tresor,
248 dient l'an furtat dematí.

248. *dematí*, vid. nota v. 119.

SEGONA GUARDA

249 De grat ferem tal manament
250 si'ns donau primer molts diners.

TERCERA [GUARDA]

251 Y si u feu, no dupteu en res.

QUARTA [GUARDA]

252 Que altre may sabrà la gent!

252. Llegiu "Que la gent no sabrà mai allò altre!", és a dir, "Que la gent no sabrà que Jesús ha ressuscitat!". Hi at *Que* | *altre*.

CAY[FÀS]

253 Iau diners, anau publicant [80r, a]
254 que'ls dexebles de Jesucrist,
255 an furtat anit son cos trist,
256 y may l'au vist resucitant!

253. *Iau* (*Jau*), 2 pl imp. del verb *haver*, amb què s'indica a algú que prengui allò que se li ofereix; equival a "teniu", "preneu" (DCVB).

PRIMERA [GUARDA]

257 Dat se, senyors, besam les mans!

257. *Dat se* (*Dat ça*), compost de 2 pl imp. de *dar* i de l'adv. de lloc *ça*; literalment significa 'doneu ací' (<llatí *date ecce hac*) (DCVB).

SEGONA [GUARDA]

258 No dupteu gens que tal farem.

TERCERA [GUARDA]

259 Per lo[s] carrers a tots direm

QUARTA [GUARDA]

260 que l'an robat, a xichs y grans.

*Ara se'n van las guardas, y après diu
MAGDALENA a to "Ad cenam agni":*

261 Puis avem un poch reposat
262 serà bé que donam camí.

IACOBI

262 rúbr. Al ms., en què apareixen primer els vs. de Salomé, el copista indica l'ordre correcte mitjançant dos signes ## al final del v. 262 i un signe # al final del vers 263. A més, hi ha parèntesis al final i al principi dels vs. corresponents per indicar que cal invertir-ne l'ordre.

263 Molt bé diu, façe's axí,
264 anem allí ab pas cuytat!

263. Vers hipomètric que es podria esmenar substituint *diu* per *dieu*.
264. Hi at *allí* | *ab*.

SALOMÉ

265 En una cosa no pensam:
266 la pedra qui la alsarà?

266. Mc 16,3.

MAGDELENA

267 Algú que per allí aurà
268 si de matinet aribam.

*Ariben en el moniment y veuen la pedra
llevada, y diu UN ÀNGEL, spantant-se elles, dix-
los "Quem terra":*

269 Marias, gens no us spenteu,
270 ia no ý à que tenir por!
271 Alegrau-vos, vostre trist cor,
272 y la tristura ia dexeu!

269-272. Aquests versos i infra, vs. 277-278 i 281-284 glossen Mc 15,6 i Mt 28,5-6.

MAGDELENA

273 Digau-nos, senyor, per merçè:
274 Què's del sant cos de Jesucrist

JACOBI

275 así posat ab plant molt trist
276 que dos dias aïr agué?

276. Llegiu "que ahir va fer dos dies".

ÀNGEL

- 277 Sapiau qu'és resucitat, [80r, b] 277. Al ms. apareixen a continuació els següents tres versos ratllats: *Veus así'l loch, ont fonch posat. / Mirau los [draps] del sepultat / posats en ells després-ajr*. Es tracta d'un salt de línia, ja que els versos ratllats coincideixen gairebé del tot amb els vs. 282-284.
278 vuy, tercer dia, dematí. 277-278. vid. supra, nota vs. 269-272.

SALOMÉ

- 279 O, la gran nova per a mi,
280 si'l que dieu és veritat!

ÀNGEL

- 281 Lo que us dich és ver, sens mentir, 281-284. vid. supra, nota vs. 269-272.
282 veus así'l loch ont fonch posat. 282. *veus*, llegiu “veis”, vid. 19: nota v. 185.
283 Mirau los draps del sepultat
284 posats an ell després-ajr. 284. *després-ajr* (*després-abir*), “el dia immediatament anterior a ahir” (DCVB).

MAGDALENA

- 285 O, quan alegres nos causau 285. *quan* (*quant*), adv. “en quin grau” (DCVB).
286 ab unas tals novas oyr! 286. *unas*, JM: “vostras”.
285-286. Llegiu “O, com ens alegreu, fent-nos oir tals noves!”

ÀNGEL

- 287 An els dexebles ó poreu dir, 287. *poreu*, 2 pl pres. d'ind. de la flexió balear de *poder*; forma que coincideix amb la del futur (vid. 20: v. 86). Vers hipermètric.
288 y a tots areu [ho] publicau. 288. Hi at *y* | *a* o bé *y a tots areu ho publicau*.

JACOBI

- 289 Som contentes fer-o axí, 289. Hi at *fer-o* | *axí*.
290 y de molt bona voluntat.

SALOMÉ

- 291 O, quin goig los serà dats, 291. Vers hipomètric.
292 dient son cos ia no's así!

ÀNGEL

- 293 A tots sos dexebles direu 293-286. Aquests versos glossen Mt 15,7 i Mt 28,7.
294 que'n Galilea el troberan.
295 Allí, com qui as lo veuran 295. *com qui as*, llegiu “com qui és”.
296 y ab ells vosaltres lo veureu.

MAGDELENA

297 Molt alegres, senyor, ferem
298 totes tres vostra manament.

ÀNGEL

299 Anau-vos-na, de continent!   299. *de continent*, “tot seguit” (DCVB).

JACOBI

300 Puis ó manau, tornar-nos-n'em.   300. *tornar-nos-n'em*, llegiu “ens en tornarem”.

*Ara se'n van las Marias, y ix Crist ab los
sants Paras y la Maria, y diu CRIST a to de “Ad
cenam agni provi[di]”:*

301 Temps és, Pares sancts, de partir [80v, a]
302 fer altes aparitions,   302. *altes*, llegiu “altres”.
303 y donar consolations
304 als qui trists són de mon morir.

ADAM

305 Senyor, façe's lo que dieu:
306 els trists aveu de consolar!   306. *trists*, JM: “trits”.

ABAAAM

307 Y de ses penes descansar
308 que per vós pasen, com sebeu.   306. *Abaaam*, llegiu “Abraham”.

CRIST, a la Maria:

309 Reyna, Senyora, si manau,   309. *si manau*, expressió equivalent a “si us plau”, cf.
310 licència 'ns vullau donar   **12:** 187, 440, **35:** 241, **38:** 187 i **43:** 243.
311 per els dexebles visitar
312 axí partirem si le'ns dau.   312. *si le'ns dau*, el complement directe precedeix
l'indirecte, tret propi del mallorquí.

MARIA

313 Vós la teniu! Mon Fill, Senyor,
314 dau-me la benedictió!

CRIST

315 De vós la vull, Senyora, io!

MARIA

316 Io de vós, del món Salvador!

EVA

317 Dau-me la mà, Reyna del món,
318 medi de nostra libertat!

318. vid. supra, nota v. 163.

ISACH

319 Dau-le'ns a tots, de voluntat,
320 per més goig dels qui así són!

ABEL

321 Dau-le'ns, Reyna de piatat,
322 Mare de nostra Redemptor!

IACOB

323 Perdonau-nos le gran error,
324 feta contre'l Resuscitat!

MARIA

325 Seguiu alegres lo Fill meu, [80v, b]
326 cantant-li càntichs de laor!

ADAM

327 Axò ferem, ab gran amor,
328 per lo sobrat maràxer seu.

Are se'n van los sants Pares, [dient] lo sagüent, y Crist, "Devant, devant, avant":

[LOS SANTS PARES]

328 rúbr. JM no transcriu l'últim mot de la rúbrica.

329 Alegres, donem laor,
330 a Jesús resuscitat
331 qui'ns à lo deuta pagat
332 en la creu com redemptor.

329-340. Quartetes heptasil·làbiques de rima encreuada (ABBA).

333 A pesar del gran tirà
334 nos ha trets de son poder,
335 fent no res tot son valer
336 que contra d'ell res pugut ha.

335. Abans de *valer* apareix ratllat el mot *poder*.

337 A vós gràcias, Senyor,
338 de aver fet nostro rescat,
339 y aver lo deuta pagat
340 en la creu com redemptor.

Finis

EDICIÓ DE LA SEGONA PASSIÓ MALLORQUINA

CONSUETA DEL DITIOUS SANT [103r, a]

Primerament y haurà tres prophetas qui steran dins una capella, y axiran de un en un, cantant a to de "Eterne":

ISAÏAS

- 1 Una gran verge naxarà
- 2 d'equell lin[at]ge de Jessè.
- 3 Lo ver Massias parirà,
- 4 ans y après verge serà.

- 5 Aquest del cel devallarà,
- 6 vestint-se de la sua carn.
- 7 Lo gran peccat repararà
- 8 d'aquell pare nostro Adam,

- 9 qui lo seu manament trespasà,
- 10 no és estat obediènt.
- 11 Aquest la culpa llevarà,
- 12 pendrà la mort tant cruelment.

Va-se'n Isayias, y ix LO PROFETA DAVID, y diu, lo mateix to:

- 13 Aquest senyal serà donat
- 14 quant lo Massias regnerà
- 15 que serà del cel devellat:
- 16 tot lo món en pau sterà.

- 17 Los seus mateys lo mataran
- 18 en veura lo seu gran obrar;
- 19 maligna envege li tindran,
- 20 obsegats no'l conexeran.

rúbr. in. Al ms. la consueteta porta el núm. 27. afegit modernament amb llapis. Els primers 150 versos d'aquesta consueteta també inicien la consueteta 38, tal com es dedueix de la rúbrica corresponent; cf. **38**: rúbr. in.

1-2. Is 11,1. Un passatge similar es troba en boca del personatge de Lucifer a **9**: 100-105 i 111-114: *Una verge y donzelle / de Jessè produirà / una flor qui [florirà] / [per a tots ells] salvar. / Y a nosaltres despullar / lo gr[an] infern / y llevar-nos lo govern i Lo creador, / lo qual, per se gran amor, / de l'alt cel à devellar / y en una verge incarnar.*

2. JM no transcriu l'última paraula del vers.

3-4. Is 7,14 i Mt 1,23.

9. Vers hipermètric que es podria esmenar substituint *trespasà* per *trencà*.

12 rúbr. En la iconografia medieval més primerenca, els quatre profetes principals sovint representats conjuntament són Isaïes, Jeremies, Ezequiel i David; cf. Keller 1991: 484. Tenint en compte que a **38**: 594 rúbr. s'esmenten quatre profetes, és possible que en un principi la present consueteta, igual que la **38**, contenia també el paper del profeta Ezequiel, a banda dels versos conservats d'Isaïes, de David i de Jeremies.

16. Is 11,6-9.

17. *mateys* (*mateixs*), vid. **21**: nota v. 96.

20. *obsegar* (*obcegar*), "ofuscar greument" (DCVB), vid. **9**: 214.

21 Veureu senyals que mostrarà: [103r, b]
 22 los muts ell parlar los farà;
 23 los contrets dèbils caminaran;
 24 els orbs la vista cobreran.

21-24. Is 35,5-6: “Llavors es desclouran els ulls dels cecs, les orelles dels sords s’obriran, el coix saltarà com un cérvol i la llengua del mut cridarà de joia.” i Mt 11,5: “els cecs hi veuen, els coixos caminen, els leprosos són purificats, els sords hi senten, els morts ressuciten, els desventurats reben l’anunci del missatge joiós”. A les consuetes mallorquines, Jesús cura un cec (15: 182 rúbr.-200), un “contret” (paralític) (18: rúbr. in.-32), un endimoniat (infra, 36 rúbr.-74) i un malalt que representa el “llinatge humà” (40: 35 rúbr.-44).

23. *contret*, “privat de moviment total o parcial del cos” (DCVB). Vers hipermètric.

Va-se’n David, y ix LO PROFETA HIEREMIES,
 “Eterne”:

25 Sol y luna s’escuraran:
 26 tot lo món tenebres seran.
 27 Taerratrèmol serà molt fort,
 28 quan lo Massias serà mort.

25. *s’escuraran*, llegiu “s’obscuriran”. Els evangelis sinòptics (Mt 27,45; Mc 15,33 i Llc 23,44) relaten que abans de la mort de Jesús, “arribat el migdia es va estendre per tota la terra una foscor que va durar fins a les tres de la tarda”.

27. *taerratrèmol*, llegiu “terratrèmol”. Mt 27,51; cf. 40: 56 rúbr.: *Et inclinatio capite tradidit, y an de fer gran ramor de arcabussos y de qualsevol altre cosa y tenebres*.

29 Lo terç iorn resuscitarà
 30 ab lo seu cos glorificat.
 31 Lo seu gran poder mostrarà,
 32 lo infern serà evacuat.

29. Os 6,2.

33 Serà vensut lo gran Satan
 34 en lo abís encadenat.
 35 Ell és qui temptà lo Adam,
 36 quan féu lo grandíssim pecat.

33-34. vid. 22: nota vs. 61-64.

34. *abís*, llegiu “abisme”.

Ara diu lo pare de l’endimoniat a Annà[s] qui stà pesetiant per là, devant la casa sancta, la qual sterà en el banch del ballé, parlant:

PARE

37 O Annà[s], per amor de Déu,
 38 fes almoyna an aquest fill meu!

36 rúbr. *per là*, llegiu “per allà”; *la casa sancta*: Es refereix al monument on el Dijous Sant es custodia l’hòstia consagrada, segons un costum que es remunta a finals del s. XIV i que perdura encara avui en alguns pobles de Mallorca (Xamena/Riera 1986: 124).

37-90. Segons els sinòptics (Mt 17,16, Mc 9,18 i Llc 9,40), el pare no demana a Annàs sinó als deixebles de Jesús de guarir el seu fill.

ANNÀ[S]

39 Quin mal té ton fill, digas?

39. Vers hipomètric.

PARE

40 Mut e endemoniat és!

ANNÀ[s]

41 Incurable és lo mal que ha!

PARE

42 Io tinch fiança que gorrà!

42. *gorrà*, 3 sg futur de la flexió antiga del verb *guarir*.

ANNÀ[s]

[103v, a]

43 Com se pot fer, de ell curar?

PARE

44 Lo natzareu li pot ajudar!

44. Vers hipermètric que es podria esmenar substituint *aiudar* per *aidar*, verb utilitzat infra, v. 144 i a **43**: 245.

ANNÀ[s]

45a Com? És ell Déu?

PARE

45b Axí u é ·ntès,

46 que fa de maiors miracles!

ANNÀ[s]

47 Saps com ta va? – Dexa't d'axò,

48 no parles pus de tal rahó!

48. *pus*, “més” (DCVB).

PARE

49 Per cert io crech lo pot guarir.

50 En exa fe io vull morir!

AN[N]À[s]

51 En tamarari, axí parlau,

51. *en tamarari*, “temeràriament”.

52a gordau no's cost!

52a. Llegiu “Guardau que no us costi!”, és a dir, “Vigileu que no us surti car parlar tan temeràriament!”.

PA[RE]

52b Feu que·ns vullau!

*Ara ariba lo Jesús ab tots los apòstols, y diu Jesús:*52b rúbr. Al final de la rúbrica hi apareix ratllat *a son to*.

53 No crideu! Digau: què voleu?

ANNÀ[S]

54 Aquest vos prega que'l cureu!

JESÚS

54 rúbr. Després de *Jesús* apareix ratllat *Annà*.

55 Io só content de curar-ló.

ANNÀ[S]

56 Fes-ho are mentre io'ch só!

56. *io'ch*, llegiu “io hich”, és a dir, “jo hi”.

LO PARE, en to “*Veni Creator*”:

57 Osanna, Fill de David, Rey,

58 aportador de nova lley,

59 de mon fill ages piatat

59. Mt 17,15.

60 qui's mut e endemoniat!

JESÚS, son to:

61 En nom del Pare eternal

61-64. Mt 17,18, Mc 9,25 i Llc 9,42.

62 io't mana iscas, no fent mal,

62. *mana*, llegiu “mane” (*mano*).

63 y en res no'l vullés sobrar,

64 vés-te'n els inferns abitar!

65 Per demostrar lo poder sant

66 parlaràs pla d'equí avant.

Are se agenollen lo endimoniat y son pare, “Plant”:

PARE

67 O sant profeta, Fill de Déu, [103v, b]

68 qui as merçès del poble teu,

69 ara has dat conèixer com

70 ets tu Fill de Déu he ver om!

70. *he ver om*, llegiu “i veritable home”.

FILL

71 A tu glorificam, Senyor,

72 a tu sols donam la llaor

73 qui en nosaltres as obrat

74 segons la tua gran bondat.

ANNÀ[S]

75 Per cert no pots are negar

75-76. cf. **19**: 218 i infra v. 412.

76 que no tingas familiar!

JESÚS

77 Lo meu Pare, qui m'à tremès,

78 me fa obrar semblants obres.

ANNÀ[s]

79 Ton pare és lo diable,
80 per ell te creu tot lo poble!

JESÚS

81 Vés-te'n, iueu, malvat, inich,
82 puis no creus lo que are dich!

81. *inich (inic)*, “malvat de tota equitat o justícia; malvat, que fa el mal inconsideradament” (DCVB).

ANNÀ[s], a to de “Alme laudes”:

83 Déu de Abram, o gran Senyor,
84 contan aqueste gran arror,
85 car si ell viu en semblants arts
86 del món tirar-s'à la més part!
87 An el consell cuytat niré
88 an els senyors tot ó diré;
89 que ý fassen fer provisió
90 ans de maior confusió!

84. *contan*, llegiu “contén”, 2 sg imp. de la flexió balear del verb *contenir*, “aturar” (DCVB).

86. *tirar-s'à*, llegiu “es tirará”, és a dir, “atreurà”.

Annà[s] puia an el cadefal, diu an el[s] rabins, a to de “Rabí”:

90 rúbr. Després de *rabins* hi apareix ratllat *parlant*. Pel la indicació del to *Rabí*, vid. **19**: nota v. 229.

91 Rabins, en mal punt som ·nats! [104r, a]

91. *mal punt*, “mal moment, ocasió inoportuna” (DCVB).

CAY[FÀS]

92a À-y res de nou?

AN[NÀS]

92b Grans novitats!
93 Venint así he encontrat
94 un mut e endemoniat.
95 És vingut lo natzareu
96 y à'l curat com si fos Déu.
97 An-lo adorat tots devant mi!

92b. *novitat*, vid. **21**: nota v. 50.

BE[N]YAMÍN

98 Digau, Annà[s], en nom de qui
99 à fet axir lo diable?

ANNÀ[s]

100 En nom de Satan, son pare!

ABDERON

101a Dons, què·m de fer?

AN[NÀS]

101b Que trebellem

BENGEMÍ

102a en aver-lo,

CAY[FÀS]

102b e que ý mirem!

103 Morir és lur expedient

104 per no petir tanta de gent.

103-104. cf. **42**: 90-94. Més endavant (infra, vs. 147-149), Caifàs reitera aquesta afirmació que es basa en Jn 11,50: “val més que un sol homem mori, que no pas que es perdi tot el poble”.103. *expedient*, “convenient, oportú, que condueix a un fi” (DCVB).104. *petir*, llegiu “patir”.

ANNÀ[S]

105a Oյu

105. *oյu*, llegiu “oյü”.105-106. Segons Mt 26,5 i Mc 14,2, els grans sacerdots i mestres de la Llei temen que la mort de Jesús durant la festa pugui provocar un avallot entre el poble (cf. **38**: 63-66).

AB[DERON]

105b que és

BEN[JAMÍ]

105c com fer no's pot

106 que en festa li donem mort.

CAY[FÀS]

107a Què consellau?

AN[NÀS]

107b Que sperem.

CAY[FÀS]

108 Plau-me bé sols que no'l dexem

109 de castigar lo seu peccat.

110 Façam que muyra lo malvat!

110. *muyra*, vid. **19**: nota v. 132.

BENGEMÍ

111 Joseph, vullau-nos escoltar:

111-146. vid. **19**: nota vs. 127-138.

112 Jesús, com lo porem matar?

112. *porem*, vid. **20**: nota v. 86.

ABDERON

- 113 Car ja no és de sofrir: 113. Vers hipomètric que es podria esmenar llegint *Car ja*
 114 eydau-nos en fer-lo morir! *no és més de sofrir.*
 114. *eydau*, llegiu “aidau”, del verb *aidar*, sinònim de *ajudar*
 (DCVB).

JOSEPH

- 115 Senyors, consell io no's vull dar [104r, b] 115. *no's*, llegiu “no us”.
 116 ans vull io Jesús defensar,
 117 car certament axí ell és
 118 lo vertader Massias. 118. Vers hipomètric que es podria esmenar llegint *lo ver*
i únic Messies.

ANNÀ[s]

- 119 Nicodemus, deys vostro vot,
 120 aquest home si mareix mort.

NICODEMUS

- 121a Maravell-me!

CAY[FÀS]

- 121b De què?

Ni[CODEMUS]

- 121c D'assò
 122 que li doneu mort sens raó!

ANNÀ[s]

- 123a Com axí?

Ni[CODEMUS]

- 123b No conexeu
 124 les obras que fa són de Déu?
 125 He voleu-lo axí matar? 125. *He*, llegiu. “i”.

BENGEMÍ

- 126a Anau!

CAY[FÀS]

- 126b Ja no podeu negar
 127 que dexebles seus no siau!

ANNÀ[S]

128 Axiu d'así! Desenpetxau!

128. *Desenpetxau*, vid. **19**: nota v. 102.

*Are íscan del consell JOSEPH y NICODEMUS,
cantant los dos a to de "Anant, anant":*

128 rúbr. Pel to "Anant, anant", vid. **19**: nota v. 20.

129 Anem, puis som fora lansats

130 de lur consell y malvestats

131 que quantre el Mestra y Redemtor

132 an comesos en gran furor.

133 Puis no avén volgut consentir,

134 del consell nos an fets axir.

135 Bé an lo cor andurait:

136 trectar la mort a Je[s]ucrist!

137 Si sabien lo gran poder

138 de mon Mestra vertader,

139 guardarien de dar-li mort

140 y de condemnar-lo a tort.

131. *quantre*, forma col·loquial que es troba al ms. al costat de la forma literària *contre/a* (vid. **22**: 324 i s., **28**: 113, **42**: 71 i s., **43**: 7 i s.).133. *avén*, llegiu "havent". Vers hipermètric.134. *fets*, JM: "fet".135. *andurait*, llegiu "endurit".136. *trectar* (*tractar*), a la llengua antiga, amb complement directe nominal o pronominal, "intentar, procurar" (DCVB).

CAY[FÀS]

[104v, a]

141 Conexeu com an malparlat:

142 dexebles seus són amagats!

ANNÀ[S]

142 rúbr. Després de *Annà*, apareix ratllat *abd* en tinta vermella i *fàs* en tinta marró, que es podria completar com: ABD[ERON]: *Fàs[am]*, vid. infra, 143a rúbr.-143b.

143a No'ns curem d'ells.

ADD[ERON]

143b Façam-o nós

144 y dexem lo parlar dels dos!

BENGEMÍ

145 Traydors, inichs e aprovats,

146 manténan semblants malvestats!

145. *traydors*, vid. **19**: nota v. 129; *inichs*, vid. supra, nota v. 81; *aprovats*, error de copista per "reprovats".

CAY[FÀS]

147 Senyors, tot clar vos ó vull dir,

148 que de present un deu morir,

149 per tot lo poble a salvar.

150 Prest ho veureu, no deu trigar!

147-149. cf. supra, vs. 103-104.

148. *de present*, JM: "de pront"; vid. **19**: 4.

Are diu JESÚS an els apòstols:

151 Mos fills, lo temps és arribat
 152 dels prophetas lo prophetat;
 153 cert lo que ells de mi an dit
 154 certament serà sta nit.
 155 Mos fills d'esí nos n'em d'ènar
 156 aquesta nit per salabrar
 157 la Pasca que tenim de fer
 158 per la salut de l'hom primer.

150 rúbr. La rúbrica va precedida per dues creus que serveixen per indicar el punt en què la consuetat 38 pren el seu propi desenvolupament (vid. **38**: rúbr. in.). Abans de *diu* es llegeix una *v*, ja que probablement el copista anava a escriure *Are va*, inici habitual de les rúbriques del ms. Llabrés.

151-154. cf. **38**: 1-4. La referència al compliment de les profecies prové de LlC 18,31.

155-158. vid. **19**: nota vs. 1-4.

LOS APÒSTOLS

159 Digau, Mestra a on nirem
 160 fer la Pasca que fer devem?

159-160. Mt 26,17, Mc 14,12 i LlC 22,9; cf. **19**: 5-8, **38**: 69-72 i **42**: 415-419.

JESÚS

161 Pera y Ioan y vós, amich,
 162 a vosaltres tots vos ó dich:
 163 Anau-vos-na a la ciutat!
 164 Trobareu un home cuytat
 165 ab un cànter d'aygua en la mà.
 166 Seguiu-lo allà a on irà!
 167 Direu el senyor del casal
 168 yo y vull anar si a ell plau
 169 aquesta nit la Pasca fer. [104v, b]
 170 Aparellau lo qu'és master!

161-162. Segons LlC 22,8, Jesús s'adreça a Pere i Joan; cf. **42**: 420. El tercer, anomenat aquí amich, podria ser Jaume, escollit per Jesús amb els dos primers per vetllar amb ell a Getsemaní (Mt 26,37 i Mc 14,33; cf. **19**: 152 rúbr., **38**: 348). També apareixen junts a **15**: 6 rúbr.-10.
 163-170. Mc 14,13-14 i LlC 22,10-11; cf. **19**: 9-16, **38**: 73-82 i **42**: 421-429.

LOS APÒSTOLS

171 Mestre Senyor, molt som contents
 172 obair vostras manaments.
 173 Irem, Senyor, a on dieu!
 174 Pregam-vos así'ns espereu.

171-174. cf. **19**: 17-20, **38**: 83-84 i **42**: 430-434.

Are van los apòstols a l'osta. Diuen:

175 O bon senyor, vós qui regiu
 176 aquesta casa, veus que diu
 177 lo nostro Mestre vertader,
 178 diu vindrà en vós la Pasca fer.

175-178. cf. **19**: 21-24, **38**: 87-88 i **42**: 439-443.
 176. *veus*, llegiu "veis" (veieu), vid. **19**: nota v. 185.

L'OSTA

- 179 Bé siau vinguts, mos germans,
 180 ab tota honor y descans
 181 per vosaltres io puga fer:
 182 veus-ma açí a vostro pler.
 183 E digau-me a mon Senyor
 184 io só content de bona amor
 185 que vinga quan a ell plaurà
 186 pendra de mi lo que voldrà.
- 179-186. cf. **19**: 25-28, **38**: 93-102 i **42**: 444-448.
 180. La paraula *tota* apareix primer ratllada.
 182. *veus*, vid. supra, nota v. 176.
 186. *pendra*, llegiu “prendre”.

LOS APÒSTOLS

- 187 O, Déu vos mantenga en pau,
 188 senyor en la companyia!
 189 Del bon repost que'ns donau
 190 nós tenim gran alagria.
- 191 Ara mateix nos na anirem,
 192 puis sabem la voluntat.
 193 An el bon Mestre nirem,
 194 puis tot stà aparallat.
- 195 Vostra casa nos dexeu
 196 ab tot lo manester sia,
 197 tenim nós gran alagria,
 198 bon senyor, adéu-siau!
- 187-198. Versos heptasil·làbics.
 187-190. Aquests versos de comiat no tenen correspondència en cap de les altres consuetes.
 188. D'acord amb infra, v. 198, esmenem el plural senyors que figura al ms. per descuit del copista. companyia, vid. **19**: nota v. 34.
 189. *repost*, “provisió de coses de durada, en el rebost” (DCVB).
 191-198. cf. **19**: 29-36, **38**: 104 i **42**: 449-452.
 191. Vers hiper mètric.

Van-se'n, y diuen an el Jesús:

- 199 Mestra, nosaltres som stats [105r, a] 199-202. cf. **19**: 37-40, **38**: 105-108 i **42**: 453-457.
 200 allà on nos eu enviats.
 201 L'osta à'ns dit de bon voler
 202 que tot stà a vòstron pler.

Ariba Jesús a l'ostaler. Diu Jesús:

- 203 Bon osta, Déu vos dóna salut! 202 rúbr.-208. cf. **38**: 182 rúbr.-188.
 203. Vers hiper mètric.

OSTA

- 204 O Senyor, bé siau vingut,
 205 car certament coneix, Senyor,
 206 que maraxeu molta honor.
 207 Prech-vos, Senyor, que'm perdoneu
 208 si no fas lo que maraxeu.
208. *fas*, vid. **19**: nota v. 48.

JESÚS

209 Rentar-vos vull los peus, mos fills,	209. La paraula <i>fills</i> apareix desplaçada a la línia que ocupa la rúbrica.
210 a tots perquè siau umils.	209-230. vid. 19 : nota 40 rúbr.-58.
211 Descalse't, Pera, rentar-t'è!	209-211. cf. 19 : nota 41-43.
	211. <i>rentar-t'è</i> , vid. 19 : nota v. 43.

PERA

212 O Senyor, no u comportaré!	212. cf. 19 : nota v. 44.

JESÚS

213 O Pera, tu torna así	213-216. cf. 19 : 45-48.
214 e met los peus dins el basí,	
215 car aximpli io's vull donar;	
216 lo que io fas deus comportar.	216. <i>aximpli (eximpli)</i> : El DCVB documenta aquesta forma com a variant antiga del mot <i>exemple</i> .

PERA

- 217 Mestra, o, què vol dir asò?
 218 No'm par que cert age rahó
 219 que vós, Senyor, degau tocar
 220 los meus peus, ni menys los rentar!

JESÚS

221 Guarde, Pera, tu no u entens,	221-224. Jn 13,7; cf. 19 : 51-52, 38 : 205-208 i 42 : 493-497.
222 asò sabràs per algun temps;	
223 après de mi tu romandràs;	
224 cert lavors ó conexaràs.	

PERA

225 May vós me rentareu los peus	225-226. Jn 13,8; cf. 38 : 209-210 i 42 : 498-502.
226 ans cridaré en altas veus!	

JESÚS

227 Pera, io't dich, torna así!	227-228. Jn 13,8; cf. 19 : 53-54, 38 : 211-214 i 42 : 503-507.
228 Si no't rent, no 'uràs part en mi.	228. La paraula <i>mi</i> apareix desplaçada a la línia de dalt.

PERA

[105r, b]

229 Senyor, no sols: cap, mans y peus	229-230. vid. 19 : nota vs. 55-58.
230 rentau-me, sia io dels seus.	

Are los renta los peus y en aver fet, diu LO JESÚS
a l'osta:

230 rúbr. vid. **19**: nota 58 rúbr. Hi ha una taca de tinta entre *los* i *renta*.

231 Onrat amich, en Déu siau;

231-234. cf. **19**: 59-62.

232 la mia amor vos sia pau!

OSTA

233 Nostro Senyor, en ora bona

234. *acomana*, vid. **19**: nota v. 62.

234 io us acomana la mia ànima.

Are se'n va. LO JESÚS, *com [l'hostaler] és fora, diu:*

234 rúbr. Al ms. la rúbrica resa: *Ara se'n va lo Jesús y com és fora diu*, a diferència de **19**: 62 rúbr., on manca la conjunció copulativa. La considerem un afegit posterior per corregir que segons Mt 26,30 i Mc 14,26 Jesús anuncia les negacions de Pere camí cap a la muntanya de les Oliveres. Ara bé, a les consuetes, l'anunci de les negacions de Pere precedeix el de la traïció de Judes, que els evangelis situen en el cenacle. De fet, la present consueteta és l'única que permet deduir que Jesús fa ambdós anuncis assegut al costat de Joan que es reclina sobre el seu pit i li demana de revelar-li el nom del traïdor; vid. infra, vs. 259-274.

235 Tot[s] comportereu esta nit

235-238. Mt 26,31 i Mc 14,27; cf. **19**: 63-66, **38**: 227-230 i **42**: 553-562.

236 gran escàndol, axí és scrit:

237 veureu ferir lo pastor gran

238 y las ovellas fugiran.

PERA

239 No seré io scandalitzat.

239. Mt 26,33 i Mc 14,29; cf. **19**: 67-68 i **42**: 563-564.

240 Morir vull io el vostro costat!

240. Llc 22,33 i Jn 13,37; cf. **38**: 231-234 i **42**: 565-567. En canvi, a **19**: 73-74, seguint Mt 26,35 i Mc 14,31, Pere es declara disposat a morir per Jesús després de saber que el negarà tres vegades.

JESÚS

241 No cantarà lo gall esta nit;

241. Vers hipermètric, esmenable substituint *lo* per *el*.

242 fins que tu, Pera, ages dit

241-243. Mt 26,34, Mc 14,30, Llc 22,34 i Jn 13,38; cf. **19**: 69-72, **38**: 235-238 i **42**: 568-572. Aquesta és l'única de les quatre consuetes del Dijous Sant que no conté l'escena de les negacions de Pere.

243 tres voltas que no sabs qui só.

PERA

244 O Senyor, no digau axò!

244-246. Aquí, com també a **19**: 73-74 i **42**: 573-577, seguint Mt 26,35 i Mc 14,31, Pere reitera la seva promesa de restar fidel a Jesús.

245 Que may m'aparteré de vós

246 fins que ànima tinga el cos!

JESÚS

- 247 Mos fills, io us descobriré
 248 un secret que callat vos he:
 249 per un da tots seré traït
 250 abans que pas aquesta nit.
- 247-274. vid. **19**: nota vs. 75-76.
 249. *da*, llegiu “de”.

PERA

- 251 Senyor, Mestra, qui serà aqueix?
 252 Digau, que gran càstich mareix!

JESÚS

- 253 Aqueix qui à messa la mà
 254 dins lo meu plat ma trairà.

IUDAS

- 255 Rabbí, seria io aqueix? 255. vid. **19**: nota v. 77.

Va-se'n Iudas. Diu SANT PERA:

- 256 Digau-ho! Que ab aquest coltell
 257 pel mig del cap lo partiré!
 258 Fer mal a vós, qui féu tot bé!
 259 Ioan, tu qui ets cusí seu [105v, a]
 260 y sacratari molt fayel,
 261 sàpias q'un traydor serà,
 262 qui de tots nos lo trairà.
- 256-258. Més endavant, a Getsemaní, Pere duu a terme la seva amenaça de defensar Jesús amb l'arma i talla l'orella a Malcus, el criat del gran sacerdot; Mt 26,51, Mc 14,47, Lluc 22,49-51 i Jn 18,10; cf. infra, vs. 194 rúbr.-204, **27**: 394 rúbr.-404, **38**: 451 rúbr.-467 i **42**: 733 rúbr.-743 rúbr. 259-262. Segons Jn 13,23-24, Simó Pere s'adreça a “un dels deixebles, el qui Jesús estimava” perquè li preguntés pel nom del traïdor. Aquest deixeble s'identifica tradicionalment amb Joan.
 261. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129.

SANT IOAN

- 263 O Senyor, com stich torbat
 264 d'asò que'ns aveu declerat!
 265 Prech-vos, Senyor, que'm vullau dir
 266 qual és aquell qui's deu traïr.
- 263-266. Jn 13,25.
 266. *qui's*, llegiu “qui us”.

JESÚS

- 267 Amich, Ioan, no stigas trist,
 268 no t'espantas del que as vist.
 269 Ages sforç! Alça lo cap!
 270 Déu lo Pare ó à ordenat;
 271 tal misteri se à de saguir
 272 per donar fi an el meu dir,
 273 perquè io't dich en veritat
 274 un de tots fa lo malvestat.
269. *Alça lo cap!* Segons Jn 13,24, el deixeble es troba reclinat sobre el pit de Jesús, motiu àmpliament recollit en la iconografia del sant sopar.
 274. *lo*, llegiu “la”.

- Ara va Jesús en l'ort, y diu LO PORTER a Iudas,* 274 rúbr.-334. vid. **19**: nota 95 rúbr.-150.
rim[ant]:
- 275 Tornau atrás! A on anau? 275. *atràs*, adv. ant., “enrera” (DCVB).
- IUDAS
- 276 Dexau-me ntrar! No siau tal! 276-277. cf. **19**: 96a i 97, **38**: 270-271 i **42**: 245-247.
277 Que en los rabins io vull parlar!
- POR[TER]
- 278a Què'ls vols dir? 278a. cf. **19**: 96b.
- IUD[ES]
- 278b Vull-ma clamar!
- POR[TER]
- 279a Da qui?
- IU[DES]
- 279b De Crist!
- PO[RTER]
- 279c Mirau què deys, vós!
- IUDAS
- 280 E no siau profidiós! 280. *profidiós*, forma recollida pel DCVB que remet a *porfidiós*.
- PORTER
- 281a Com aveu nom, digau? 281a. cf. **19**: 100 i **38**: 272-273.
- IUDAS
- 281b Iudas. 281b. cf. **19**: 101 i **38**: 274.
282a Tornau ten prest!
- PO[RTER]
- 282b No cal dir més.
- Va [el] porter an els rabins, y diu parlant:*
- 283 Senyors, defora hi à un hom, 283-286. cf. **19**: 103-106, **38**: 276-277 i **42**: 265-274.
284 lo qual se diu Iudas per nom.
285 Demostra voler-sa clamar
286 del nazareu, sens més duptar.

CAY[FÀS]

287a Feu-lo entrar! 287a. cf. **19:** 107, **38:** 278a-278b i **42:** 275-277.

P[ORTER]

287b Veniu, bon om!

IU[DES]

287c Què diuen? 287c. Rima assonant.

[PORTER]

287c rúbr. Per error del copista la rúbrica, ratllada amb llapis, diu *Iudas*.

288 Los rabins diuen que entreu. 288. cf. **19:** 109-110, **38:** 280-281 i **42:** 280-283.

IUDAS an els rabins, rim[ant]:

289 Rabins, senyors, io's vull parlar
 290 y a tots, cert, vull avisar.
 291 Io he sabut què concertau:
 292 vendré-us Jesús, si bé'm pagau! 292. *bé'm*, JM: "ben".
 293 Io'l vos vendré, axí com voldreu! [105v, b]

CAY[FÀS]

294 Iudas, guardau què'ns prometeu!

IUDAS

295 Si'm dau diners, fiau de mi!

ANNÀ[s]

296 Digas què'n vols! Conta así!

IUDAS

297 Trenta diners vull que'm doneu! 297. cf. **19:** nota v. 119.

CAY[FÀS]

298 Germà, Iudas, vet así'l preu!
 299a Vols-na tu més? 298. *vet*, 2 sg imp. de *veure*, forma que antigament s'usava amb ple valor verbal significat "veges, vegeu, mireu" (DCVB).

IU[DES]

299b Io no'n vull pus! 299b. *pus*, vid. supra, nota v. 48.

ABDERON

300 Gran dupta tinch siam segurs!

IUDAS

301a Da qui?

BEN[JAMÍ]

301b De tu!

IU[DES]

301c No cal duptar!

ANNÀ[S]

302 Hom és de qui porem fiar.

302. *porem*, vid. **20**: nota v. 86.

CAY[FÀS]

303 Germà, Iudas, com ho ferem?

304 En pendre'l, quin modo tendrem?

IUDAS

305 Ell en l'ort de Hiericó,

306 io crech que fa oratió.

307 Veuré què fa. - Tornaré así.

308 Feu armar gent qui vinga en mi!

BENGEMÍ

309 Dexa a nós aquest pensar!

ANNÀ[S]

310 Sols sias-nos tu vertader!

IUDAS

311 No'm turmenteu, per vostra fe,

312 siau a punt com tornaré!

Va-se'n Iudas, y diu CAY[FÀS]:

312 rúbr.-334. vid. nota **19**: 144 rúb.-150.

313 Déu à Iudas il·luminat!

ABDERON

314 Lo seu sant nom sia loat!

315 O, si n'és procurador!

315. Abderon elogia Déu que procura pel bé dels homes enviant-los Judes per evitar la perdició que representa Jesús als ulls del Sanedrí.

BENGEMÍ

316 De nós, o lo beneyt Senyor

315. rúbr. Abans de *Bengemí* apareix ratllat *Cay*.

CAY[FÀS]

317 sia tostemps glorificat!

ANNÀ[s]

318 Vingut serem a nòstron optat!

318. *optat*, ant. “desig acomplit” (DCVB). Llegiu “[Amb la captura de Jesús] haurem arribat a l'acompliment del nostre desig!”

CAY[FÀS]

319 Vaniu, Absalon, y anau:

320 a Aron y Musa digau

321 vingan armats tan prest así!

ANNÀ[s]

322 Digau que nosaltres ó manam! [106r, a]

ABRAM

323a Desempetxau!

323a. *Desempetxau*, vid. **19**: nota v. 102.

PORT[ER]

323b

Molt som contents!

323a rúbr. La rúbrica corregeix la ratllada rúbrica *armats*.

ABDERON

324 Guardau que no's senta la gent!

324. *no's senta*, llegiu “no us senti”.*Ara va LO PORTER els armats. Diu:*

325a Armau-vos tots!

ARM[ATS]

325b

Digau per què?

325a rúbr. D'acord amb infra, 329 rúbr., interpretem que els armats intervenen com a col·lectiu.

POR[TER]

- 326 Los grans ó manen! Io no u sé.
327 An el consell eu de venir.

ARMAT[s]

327 rúbr. vid. supra, nota 325a rúbr.

- 328a À-y res de nou?

PO[RTER]

- 328b No us ó puch dir.
329 Desempetxau! Veniu en mi!

329. *Desempetxau*, vid. **19**: nota v. 102.

ARMATS

- 330 A punt stà! Donau camí!

Va-se'n en el consell, y diu [EL] PORTER.

- 331 Veus así vostros valadors?

331. *veus*, vid. supra, nota v. 176. *valador* (*valedor*), “protector; persona que n'empara o protegeix una altra” (DCVB).

CAY[FÀS]

- 332 Bé siau vinguts, mos senyors!
333a Asentau-vos!

AN[NÀS]

- 333b No us anutgeu!

ABDERON

- 334 Irem a pendre'l natzareu.

JESÚS

334 rúbr. vid. **19**: nota 152 rúbr.

- 335 Veniu, Pera, y vós, Ioan,
336 ànima mia [ha] tristor gran,
337 la qual aurà fins a la mort.
338 Pare etern, teniu-o en racort.
339 Mos fills, así m'asperareu,
340 no dormigau y no caureu
341 en ninguna temptació.
342 Io iré a fer oració.

336-337. Mt 26,38 i Mc 14,34, cf. **19**: 154-155, **38**: 352-353 i **42**: 589-592 i 603-607.

340-341. Llc 22,40.

342. Mt 26,36 i Mc 14,32; cf. **19**: 151-152, **38**: 350 i 355 i **42**: 600-601.

Oració:

343 Aternal Pare y Senyor,
 344 la mia carn té gran dolor!
 345 Pare, io som aparallat,
 346 de obair te voluntat.

345-346. Mt 26,39, Mc 14,36 i LlC 22,42; cf. **19**: 160, **27**:
 345-346 i 353-354, **38**: 358-359 i 374-377 i **42**: 621-622
 i 636-637.

345. *aparallat*, vid. **19**: nota 28 rúbr.

Torna lo Jesús an el[s] dexeables:

347 No eu pugut en mi vel·lar,
 348 una ora per a Déu pregar?
 349 Vullau fer oració:
 350 no entrereu en tentació!

346 rúbr.-384. vid. **19**: nota 174 rúbr.-178.

347. vid. **19**: nota v. 156.

349-350. vid. supra, vs. 340-341.

Torna lo Jesús a l'ort:

351 Pare, si vols fer trespassar
 352 de mi lo gälzer que'm vols dar,
 353 e no la mia voluntat,
 354 la tua vull saguir de grat.

351-352. Mt 26,39, Mc 14,36 i LlC 22,42; cf. **42**: 618-620
 i 633-635.

352. *gälzer*, llegiu "calze". Forma no documentada al
 DCVB; vid. **38**: 249 rúbr. i **42**: 618 i 635. JM transcriu
 "logre" i deixa un espai en blanc.

353-354. vid. supra vs. 345-346.

L'ÀNGEL, a to de "Vexilla": [106r, b]

355 Jesús, Fill de Déu gloriós,
 356 Rey eternal sobre els senyors:
 357 preniu sforç, o bon Senyor,
 358 molt cert s'espera de vós.

355-362. cf. **19**: 161-164, **38**: 378-389 i **42**: 658-677.

359 O Rey, Jesús, Déu, Redemptor,
 360 per la vostra tante amor
 361 confortau-vos, mirau así
 362 on sterau per el matí!

361-362. Dient aquestes paraules, l'àngel ha d'ensenyar a
 Jesús una creu.

Pren Jesús la creu, adorant-la diu:

363 O creu sancte ador-ta
 364 sobra la qual io peniaré,
 365 per satisfer lo gran peccat
 366 que féu Adam quan fonch cresat.

363. Vers hipomètric que es podria esmenar llegint
adorar-t'è.

363-366. cf. **19**: 165-168.

365-366. vid. **22**: nota vs. 89-92.

366. *cresat*, llegiu "creat".

Fet asò, va IUDAS el consell y diu:

367 Ara és ora de venir:
 368 en loch és que no pot fugir.

CAY[FÀS]

369 Llevau, germans, anau ab Iudas!

369. *Llevau*, vid. **19**: nota v. 176.

ANNÀ[s]

370 Cade hu prenga las armas!

CAY[FÀS]

371 Io tindria en bé, senyors,
372 ab ells anar alguns de nós.

ABDERON y BENGEMÍ

373 Nós y anirem, si vós voleu.

CAY[FÀS] y ANNÀ[s]

374 Grandíssim pler nos na fereu!

ABDERON

375a Tira primer!

BE[NJAMÍ]

375b Germà Iudas!

IUDAS

376 Anau secrets, no digau res!

ABDERON

377 Un n'i à qui és tal com ell!

377. Llegiu “N’hi ha un que és tal com ell!” Segons la tradició apòcrifa, la semblança física entre Jesús i un dels apòstols feia necessari assegurar-ne la identificació. Així, el Ps. Anselm diu: “Duo consimiles sunt, scilicet Jacobus et Jesus” (PL 159, 273). A la Passió Rull, en canvi, el deixeble que s’assembla al Mestre és Joan, així que Judes exclama: “Se heurà vist semblansa igual com té el Mestre ab en Juan? / No sé si el conexeran. / Ningú pot dir qual és qual!” (PR 1061-1064).

IUDAS

378 Io faré que pendreu a ell:
379 Preniu aquell que ‘uré bessat!
380 Guardau-lo fort que no us scap!

Ara van a l'ort. Diu JESÚS an els apòstols:

- 381 Dormiu, mos fill[s], y reposau? 381-384. cf. **19**: 175-178, **38**: 418-419 i **42**: 698-707.
 382 Iudas no dorm, si bé u pensau!
 383 Lo Fill de l'home stà traït.
 384 Llevau y pertigam-nos-ich! 384. *pertigam-nos-ich*, és a dir, "Anem-hi!"

Dit asò, los rabins an de ser a la porta de l'ort, y diu Jesús: 384 rúbr. vid. **19**: nota v. 178 rúbr.

- 385 Vosaltres per què sou así? 385-386. cf. **19**: 179, **38**: 426-427 i **42**: 714-715.
 386 Lo que sercau dieu a mi!

ABDERON y BENGEMÍ [106v, a]

- 387 Jesús de Natzaret sercam! 387. cf. **19**: 180, **38**: 428-429 i **42**: 716.

JESÚS

- 388 Io só aqueix que demanau! 388. cf. **19**: 181-182, **38**: 430-431 i **42**: 717.

*Cayga la turba en terra.
 Jesús*

- 389 Levau, senyors, no us spenteu. 389-390a. cf. **19**: 183, **38**: 436-437 i **42**: 718-719.
 390a Què demanau?

ABD[ERON]

- 390b Lo nazareu! 390b. cf. **19**: 184, **27**: 390b, **38**: 438-439 i **42**: 720-721.

IESÚS

- 391 Ia us ho he dit que som así! 391-392. cf. **19**: 185-186, **38**: 440-441 i **42**: 722-723.
 392 Ningun toqueu, preniu a mi!

*Are Iudas besa lo Jesús.
 IUDAS*

- 393 Ave, Rabbí, Mestre, Senyor! 393. Mt 26,49; cf. **19**: 193.

Are prenen Jesús y sona la trompeta. Diu[en] 393 rúbr.-394. vid. **19**: nota 193 rúbr.-194. El toc de la trompeta és d'origen apòcrif i apareix també a **28**: 94 rúbr., 119 rúbr., 155 rúbr., **38**: 471 rúbr., 641 rúbr. i 643, **39**: 300 i **43**: 257 rúbr.

- 394 No fugiràs are en traydor! 394. cf. **19**: 194; *traydor*, vid. **19**: nota v. 129.

- SANT PERA, *to de "Plant", arancant lo coltel:* 394 rúbr. L'última síl·laba de *coltel* apareix desplaçada a la línia anterior.
394 rúbr.-404. vid. **19**: nota 194 rúbr.-204.
- 395 Qual serà qui gos tocar 395-398. cf. **19**: 195-200, **38**: 452-457 i **42**: 734-738.
396 lo meu Mestra y maltrectar? 397. *ribalt* i *comprereu*, vid. **19**: nota v. 197.
397 En ribalt, vós ó comprereu! 398. *mal eureu*, vid. **19**: nota v. 198. L'última lletra del vers apareix desplaçada al final de la línia anterior.
398 Io us jur, Malcus, que mal eureu!
- [*Pere talla l'orella a Malcus, y diu*] IESÚS: 398 rúbr. Completeu l'acotació seguint **38**: 455 rúbr.
- 399 O Pera, tu torna stoiar 399-400. Mt 26,52 i Jn 18,11; cf. **19**: 201, **38**: 458-459 i
400 ton coltell, no l'as a nafrar. **42**: 739-740.
401 Qui de coltell voldrà fer mal, 400. *l'as a nafrar*, llegiu "l'has de nafrar".
402 nafrat serà ab estoch tal. 401-402. Mt 26,52; cf. **19**: 202, **38**: 462-465 i **42**: 741-743
403 Malcus, on és lo colp teu? 402. *estoch (estoc)*, "cop de punta d'espasa" (DCVB).
404 Vés en bon ora, loa Déu! 403-404. L'únic evangeli que relata la curació miraculosa de l'orella és Llc 22,51; cf. **19**: 203-204, **38**: 466-467 i **42**: 743 rúbr.
- Dit asò, gira's an els iueus:* 404 rúbr.-406. vid. **19**: nota 204 rúbr.-206.
- 405 Axí com a ladre m'ëveu pres! 405. Mt 26,55, Mc 14,48 i Llc 22,52; cf. **19**: 205.
- [ABDERON] 405 rúbr. Restituïm l'acotació seguint **19**: 205 rúbr.
- 406 Tirau-lo fort, no'l plengau res! 406. cf. **19**: 206 i **38**: 476-477.
- Aporten lo Jesús devant Cayfàs y Annà[s]. Diu Adderon:* 406 rúbr.-428. vid. **19**: nota 206 rúbr.-234.
- 407 Veus así lo samarità? 407. vid. **19**: nota v. 213; *veus*, vid. supra, v. 176.
- CAY[FÀS]
- 408 Vinga, y portau-lo ensà! 408. cf. **19**: 214.
- BENGEMÍ
- 409 Bé stà ligat lo sador. 409. cf. **19**: 215.
- ANNÀ[S]
- 410 Are stà ab se honor! 410. cf. **19**: 216.
- CAY[FÀS] [106v, b]
- 411 No'ns sou pugut are scapar! 411. cf. **19**: 217.
- ANNÀ[S]
- 412 Invoca ton familiar! 412. cf. **19**: 218.

ADDERON

- 413 Crida aquells que as curats 413-414. cf. **19**: 219-220.
414 que te ajuden en semblants arts!

BENGEMÍ

- 415a Fuig-nos si pots! 415a. cf. **19**: 221a.

CAY[FÀS]

- 415b Digas, traydor, 415b. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129.
416 a on és la tua gran furor? 415b-416. cf. **19**: 221b-222.

ANNÀ[S]

- 417 Dexau-lo, que matar-lo vull! 417. cf. **19**: 223.

ABDERON

- 418 Llevau! On és lo teu argull? 418. vid. **19**: nota v. 176.

BENGEMÍ

- 419 Scape'ns, en lo teu gran saber! 419. cf. **19**: 225.

CAY[FÀS]

- 420 Coniur-te en Déu vertader 420-422. Mt 26,63; **19**: 226-228, **38**: 514-517 i **42**: 801-
421 que digas si ets, natzareu, 805.
422 tu, si ets Crist, ver Fill de Déu.

IESÚS

- 423 Rabí, tu mateix ó as dit! 423. vid. **19**: nota v. 229.

CAY[FÀS]

- 424 Blesfemat à! Mirau què à dit! 424-425. cf. **19**: 230-231.
425 Mirau el ribalt blesfador! 425. *ribalt*, vid. **19**: nota v. 197.

ABDERON

- 426 Muyra lo care de traydor! 426. vid. **19**: nota v. 232.

ANNÀ[S]

- 427 Pensem-nos algun fort turment 427-428. cf. **19**: 233-234.
428 que li donem molt prestament.

CAY[FÀS]

- 429 En case nostra el portem. 429. cf. **19**: 273.

BENGEMÍ

430 Allí starà fins que'l liurem. 430. cf. **19**: 274.

ABDERON

431a Guardau-lo fort! 431a. cf. **19**: 275a.

AN[NÀS]

431b Que no us scap! 431b. cf. **19**: 275b.

TURBA

432 Per terra sia roçegat! 432. cf. **19**: 276.

Finis

432 rúbr. La coincidència dels últims versos amb la primera consueteta del Dijous Sant fan pensar que la peça no acabava amb aquest final abrupte, sinó que es devia cloure amb els jueus fent-li impropèris a Jesús abans d'empresonar-lo i amb el plany de Joan, tal com ho recull **19**: 276 rúbr.-292.

CONSUETA DEL DIVENDRES SANT

[107r, a]

Entre Pilat y entra Cayfàs en los rabins, y van an el seu cadefal. Entra IUDAS, fent lo "Plant":

1 O trist de mi, ia no fos nat,
 2 puis tant de mal é io trectat
 3 en trair io lo meu Senyor,
 4 que vuy morrà en gran dolor!
 5 Cert més ma aguere valgut
 6 que quan en lo món fuy vingut
 7 me mare m'agués ofegat,
 8 puis he comès ten gran peccat!
 9 De demanar-li io perdó,
 10 may ho faré car no's raó
 11 que de un home tan traydor
 12 mercè li age lo Senyor!
 13 Maleyts sien tots mos parents
 14 y mos amichs plens de turments!
 15 Mal age qui m'à aletat,
 16 y el ventre qui m'à aportat!
 17 O trist de mi, o gran traydor,
 18 com le é traït a mon Senyor!
 19 An els iueus io l'é liurat
 20 per trenta diners que m'an dat!

Ariba Iudas an el consell, y diu, "Plant":

21 Nobles senyors e presidents: [107r, b]
 22 veus así vòstron argent!
 23 Tornau-me prest lo meu Senyor,
 24 io us na prech de bona amor!
 25 No vullau io sia perdut
 26 per aver-vos io venut
 27 la sanch del iust, en veritat,
 28 veus así lo que mèu donat!

CAY[FÀS]

29 Per cer[t], Iudas, no'ns enteneu!

ANNÀ[S]

30 Anau-vos-ne! No'ns anutgeu!

ADDERO[N]

31 Què'ns fa a nós si sou salvat?

rúbr. in. Al ms. la consueteta porta el núm. 28, afegit modernament amb llapis; *en el seu cadefal*, JM: "an el cadefal".

rúbr. in.-46. vid. **20**: 28 rúbr.-54.

4. *morrà*, vid. **22**: nota v. 27.

5. El pronom *ma* apareix afegit a l'interlineat. Al final del vers hi ha una paraula ratllada.

11. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129.

13. *maleyt*, grafia antiga de *maleit*, forma etimològica derivada de *maleir* (DCVB).

15. *aletat*, llegiu "alletat".

16. Per un salt de línia, es repeteix el participi *allet[at]* i *aportat* hi figura escrit per sobre com a correcció.

19. *liurat*, JM: "levat".

20. Al ms. el número apareix com a xifra.

21. A **39**: 9, Judes s'adreça al *noble senyor e president*. Potser originàriament el vers deia *Nobles senyors e president*, en referència als membres del Sanedrí i a Caifàs, respectivament.

21-28. cf. **39**: 9-16.

22. *veus*, llegiu "veis" (veieu), vid. **19**: nota v. 185.

28. *veus*, vid. supra, nota v. 22.

29. cf. **39**: 17.

31-32. cf. **20**: 45-46 i **39**: 19-20.

BENGEMÍ

32 Quèns fa a nós si sou demnat?

IUDAS

33 Preniu, dons, vostros diners, 33-34. cf. 39: 21-22.

34 teniu-ho tot, puis axí és!

Are se'n va Iudas, fent lo "Plant", y done's an el diable. Y diu Iudas:

35 Bé u maresch io, en veritat, 35-42. cf. 39: 25-32.

36 mal traydor asclerat! 36. *asclerat*, vid. 19: nota v. 199.

37 Veiam, dons, are què faré? 37. *faré*, JM: "fara".

38 An el diable io'm daré!

39 Per cert tostemps m'ó é pensat

40 de l'ora ensà que fuy nat

41 segons era mon mal obrar

42 infern, sert, no m'à de fallar!

43 Aprés ab Déu, per se bondat, 43-46. cf. 39: 37-40.

44 per dexeble era entrat,

45 y are l'é volgut liurar

46 an equells qui l'an de matar!

CAY[FÀS]

[107v, a]

47 No som dignas de la honor

48 per bé aver bé comensat

49 de oprimir la gran arror

50 de Jesús, l'encantador,

51 si no n'axim en nostra honor 51. *axim*, llegiu "eixim".

52 que sia crucificat!

53 Quèns val aver comensat

54 un acta tan axcel·lent

55 si per nós deguda mort

56 no fem sia acabat?

ANNÀ[S]

57 O com és gran veritat

58 lo que diu lo raverent,

59 car de poca fermetat

60 seria el nostro enteniment,

61 si dexàvem soltament

62 el que tant aviem desitiat!

63 Dons, are qu'és presoner,

64 feu que siam tot[s] de bon cor

65 en donar-li prest la mort

66 e serà acabat lo fet!

ABDERON

- 67 De tots és la voluntat
 68 que'l façam crucificar!
 69 Si nós li fessem atorgar
 70 aser Cristo com à parlat, 70. *aser*, llegiu “esser”.
 71 no us par que lavors Pilat
 72 ab tot que y vingués forçat 72. *ab tot que*, llegiu “tot i que”.
 73 manara sia peniat?
 74 Que per sò feu-lo aportar, 74. *per sò*, JM: “pres o”.
 75 y si per ell és negat
 76 serà li tantost provat 76. *tantost*, adv. ant., “tot seguit; immediatament” (DCVB).
 77 e fer-l'em sententiar! 77. *fer-l'em sententiar*, llegiu “el farem setenciar”.

BENGEMÍ

[107v, b]

- 78 O, com és tant singular
 79 lo consell que m'heu dat,
 80 que millor no's pot trobar
 81 per bé que vullau sercar!
 82 Dons, senyors, sia portat
 83 de la presó, sertament,
 84 y oit lo seu intent
 85 aportar-l'em devant Pilat. 85. *aportar-l'em*, llegiu “l'aportarem”.
Cayfàs crida lo algutzir badell. 85 rúbr. *badell*, llegiu “bedell” (*bidell*).

ALGUTZIR

86a Senyor?

CAYFÀS

- 86b Anau-vos-na prest cuytat,
 87 d'és en nostra presó!
 88 Feu Jesús sia portat,
 89 estret fort y ben ligat
 90 per hòmens de gran faysó! 90. *faysó* (*faisó*), “manera” (DCVB).

ALGUTZIR

- 91 Ara mateix serà assí. 91-92. cf. **39**: 119-120.
 92 No y penseu més, fiau de mi.

*Are va lo algutzir en la prasó, y porta lo Jesús.**Algut[zir]*

- 93 Onrats hòmens y bons botxin[s],
 94 portau Jesús an els rabins!

Aporten lo Jesús ab so de trompeta an els rabins.

94 rúbr. *trompeta*, vid. **27**: nota 393 rúbr.

CAY[FÀS]

95 Are puis stà[s] así present
96 devant tanta bona gent:
97 digas-nos la veritat
98 si ets Crist anomanat
99 así manifestament!

97-99. Llc 22,67.

JESÚS

100 Si dich que u só, no'm creureu, [108r, a]
101 si us interroga no'm respondreu,
102 ni dexareu lo comensat.
103 Dons, per què m'eu interrogat?
104 Sapiau cert, en veritat,
105 que ·prés de ser resucitat
106 lo Fill de l'hom se'n puirà;
107 el dret costat de Déu seurà,
108 del seu Pare celestial
109 y iudicant lo bé y mal.

100-109. Llc 22,67-70.

101. *interroga*, llegiu “interrogué” (*interrogo*).

105. *·prés*, llegiu “après”.

106-109. Mt 25,31.

CAY[FÀS]

110 Dons, rey ets, segons ton parlar
111 iatsia que no u dius prou clar.

111. *iatsia* (*jatsia*), ant. conj. advers., “encara que; no obstant” (DCVB); *prou*, JM: “ben”.

JESÚS

112 Tu dius are que io só rey,
113 no vinch en res contra la ley.

CAY[FÀS]

114 Aportau-lo devant Pilat
115 perquè sia sententiat!

114-115. cf. **20**: 63-64, **39**: 132 i **43**: 3-5.

AN[N]À[s]

116 No us cal testimonis sercar
117 puis ell ó atorga molt clar.

116-117. Mt 26,65, Mc 14,63 i Llc, 22,71.

117. *molt*, JM: “ben”.

CAY[FÀS]

118 Are tots, dons, saguiu a mi!
119 Tirau, serians, donau camí!

119. *tirau*, vid. **20**: nota v. 68; JM omet aquest vers.

E fet asò, tòcan la trompeta, y vagen los sergants 119 rúbr. *trompeta*, vid. **27**: nota 393 rúbr.
ab lo Jesús. Se troben ab sant Joan, y diu IOAN:

120	Déu varteder, o bon Senyor!		
121	Per què tant cruel desonor		
122	sosté lo vostro cos sagrat		
123	y per vil gent maltreatat?		123. Vers hipomètric que es podria esmenar llegint <i>y per vil gent és maltreatat</i> .
124	O dolçe Mare de Jesús,	[108r, b]	124. <i>dolçe</i> , JM: “donçe”.
125	ia no viuré més ni pus!		125. <i>pus</i> , vid. 27 : nota v. 48.
126	Aconortar-la vull anar		
127	ans que vagen son Fill a peniar.		

Aribant Ioan a la Maria

128 O dolçe Mare del Senyor,
 129 lo meu cor mor de gran dolor
 130 que'l vostro Fill, Jesús sagrat,
 131 los iueus l'an pres y ligat!

MARIA

132	O atribulade mare,	132-135. vid. 21 : 61-64 i 41 : 103-106.
133	nade sols per a trebal!	132. <i>atribulade</i> , JM: “a ti bulade”
134	Ioan, lo que m'eu dit are,	
135	triste, lo cor m'i defall!	

Cayga la Maria esmortida, execant-la Ioan ab 135 rúbr. *execant-la*, llegiu “aixecant-la”.
las Marias.

IOAN

136	O Verge, Mare, sus, levau!	136. <i>sus</i> , vid. 22 : nota v. 15; <i>levau</i> , vid. 19 : nota v. 176.
137	Veniu, donas, y aiudau!	138. <i>aconortar-l'hem</i> , llegiu “l'aconhortarem”.
138	Aconortar-l'em d'un tal mal	
139	que té son Fill ab dolor gran.	

LES MARIAS

140 O Verge sancta singular,
 141 llevau y no vullau plorar!
 142 En vostra case anirem
 143 y allí totas plorarem.
 144 Mirau, senyors, la gran dolor
 145 passe la Mare del Senyor!
 146 De pas a pas ve a morir,
 147 bé u poreu veure y sentir.

VERÒNICA

- 147 rúbr.-155. Els versos fan referència al miracle apòcrif de la dona que eixugà amb el seu vel la cara de Jesús, la qual hi quedà estampada. D'aquí ve el nom del personatge que, etimològicament, és un híbrid format pel llatí *verum* (veritable) i el grec *eikon* (imatge).
- 148 Mirau, senyors, lo gran spil! [108v, a] 148. *spil* (*espill*), “mirall”.
- 149 Mirau acte tant asenyalat!
- 150 Mirau la fas de l'Increat 150. *fas* (*faç*), “cara” (DCVB).
- 151 com apar en lo meu manastil! 151. *aparer*, “aparèixer” (DCVB); *manastil*, mot no recollit ni al DCVB ni al DECat. Vers hipermètric que es podria esmenar, substituint *manastil* per *mandil*, “peça de drap que s'usava com a davantal o tovallola” (DCVB).
- 152 Donas, plorau la gran dolor
- 153 que passa vuy per a salvar
- 154 de hon poreu considirar 154. *considerar*, llegiu “considerar”.
- 155 la sua santa bona amor!
- Sona la trompeta y apòrtan Iesús, y tots plegats van a Pilat.* 155 rúbr. *trompeta*, vid. **27**: nota 393 rúbr. 155 rúbr.-215. cf. **20**: nota 68 rúbr.-116.

CAYFÀS

- 156 Spectable, ia sabeu 156. *spectable*, vid. **20**: nota v. 71.
- 157 la cura nostra parlant
- 158 de punir lo malitant 158. *malitant*, llegiu “militant”. JM: “mal itant”.
- 159 segons are com som direm. 156-159. Aquests versos venen a dir: “Respectable [senyor], ja sabeu que parlem amb cura de castigar el militant [Jesús], tal com també es desprendre de la nostra manera d'exposar-ho.”
- 160 Así's Jesús de Nazareu,
- 161 que us portam pres y ligat,
- 162 de nostra ley condemnat
- 163 per los actes que veureu.

ANNÀ[S]

- 164 Lo primer és que's fa rey 164. cf. **39**: 167.
- 165 y tots li fan gran honor,
- 166 del que us dich que si no mor
- 167 destròida's nostra ley! 167. Llegiu “destruïda és nostra llei”.
- 168 Llavors per l'Emperador 168-171. El sentit d'aquests versos és: “Llavors nosaltres, no inculpant [a Jesús] ni pel seu mal ni pel seu gran error, serem castigats per l'emperador.”
- 169 nosaltres rebrem lo dan 169. *dan*, vid. **20**: nota v. 155.
- 170 qui en lo mal no culpan
- 171 ni ab la sua gran error. 171. El mot *error* apareix corregit a l'interlineat.

ABDERON

- 172 Més avant, comou la gent [108v, b] 172. *comoure*, v. ant., “commoure” (DCVB).
 173 perquè no vullen donar 173-175. Llegiu “perquè no vulguin donar al gran Cèsar el
 174 lo que pertany degudament tribut que li pertany degudament.”. Llc 23,2; cf. **39**: 157-
 175 –lo tribut– el gran Cèssar. 160. Evidentment, és una acusació falsa (vid. Mt 22,15-
 22, Mc 12,13-17 i Llc 20,20-25).
- 176 A vós toque, a vós, senyor,
 177 perquè deveu molt mirar 177-178. Llegiu “perquè heu de vetllar pel que beneficia
 178 e l’útil de l’Enperador a l’Emperador”.
 179 y tals hòmens castigar! 178. *e*, llegiu “a”.

BENGEMÍ

- 180 Nós lo avem vist blesfemar,
 181 dient que és Fill de Déu,
 182 y trenca lo disapte seu 182. vid. **19**: nota v. 250.
 183 y fa lo poble molt errar!
- Dit asò, prenga Pilat a Jesús a esa istàntia, y diu*
 PILAT: 183 rúbr. vid. **20**: nota 96 rúbr.-104; *istàntia* (*estàntia*),
 “departament, habitació” (DCVB).
- 184 Digas-me la veritat 184-185. Mt 27,11, Mc 15,2, Llc 23,3 i Jn 18,33; cf. **39**:
 185 si de rey tens tu potestat! 173-175 i **43**: 26-27.
 185. El copista ha escrit primer *si rey* i ha esmenat
 posteriorment escrivint *de* per sobre de *rey*.

JESÚS, *cantant*:

- 186 Lo regna meu no’s d’equet món, 186-189. Jn 18,36; cf. **39**: 183-186 i **43**: 31-35.
 187 per sò no u volen los qui y són.
 188 Si de aquest fos mon regnat,
 189 los meus m’agueren defensat.

PILAT

- 190 Dons, rey ets tu, segons me par 190-191. cf. **43**: 36-37. Segons Jn 18,37, Pilat no afirma
 191 ab lo modo de ton parlar. la reialesa de Jesús sinó que reitera la pregunta sobre la
 certesa d’aquesta afirmació; cf. **39**: 187-188.

JESÚS

- 192 Io dich que per asò só vingut 192-195. Jn 18,37; cf. **39**: 189-192 i **43**: 38-40.
 193 an aquest món e só así
 194 per demostrar la veritat
 195 com per are serà provat.

Pilat, an els rabins:

PILAT

- 196 Io he aquest hom interrogat, [109r, a] 196. Les dues últimes lletres del mot *interrogat* apareixen
197 diligentment exeminat, desplaçades a la línia superior.
198 però causa no puch trobar 196-199. Jn 18,38; cf. **20**: 105-108, **39**: 195-198 i **43**: 42-
199 per què l'age de condemnar. 46.

CAY[FÀS]

- 200 Si no fos aquest malfactor, 200-201. Jn 18,30; cf. **20**: 87-88, **39**: 139-140 i **43**: 11-12.

ANNÀ[s]

- 201 no'l portérem a vós, senyor, 201. *portérem*, llegiu “portàrem”, 1 pl pret. imperf. de subj.
de la flexió antiga del verb “portar”.

ABDERON

- 202 que l'aguésseu a castigar 202. Llegiu “que l'haguéssiu de castigar”.
203 si no'l véssem ten mal obrar.

BENGEMÍ

- 204 Nos som nós ten mala gent 204. *Nos*, llegiu “No”.
205 que condemnàsem l'innocent!

PILAT, an el Jesús, cantant:

- 206 Mira com t'an mal acusat!
207 Per què no't vols tu defensar?
208 Per què a mi no vols parlar, 208-211. Jn 19,10; cf. **20**: nota v. 124.
209 puis que sabs que tinch potestat
210 de dar-te mort o castigar,
211 també si u vull, te puch dexar!

IESÚS

- 212 No tingueres tu potestat 212-215. Jn 19,11.
213 si de l'alt çel no't fos donat,
214 per què auran més gran pecat 214. *per què*, llegiu “per això”.
215 aquells qui a tu m'an portat.

PILAT

- 216 Segons lo que és praticat 216. *praticar*, ant. “practicar” (DCVB).
217 vós tinch a dar un adalat: 216-217. vid. **20**: nota vs. 133-134.
218 Barrabàs tinch, si'l voleu, 217. *adalat* (*adelat*), ant., “delatat, denunciat davant les
autoritats” (DCVB).
219 o Jesús que's diu Nazareu. 218-219. Mt 27,17; cf. **20**: 135-136, **39**: 250-252 i **43**:
106-110.

CAY[FÀS] y ANNÀ[s]

- 220 Senyor, Barrabàs sia desliurat! 220. Mt 27,21, Mc 15,11, Lluc 23,19 i Jn 18,40; cf. **20**: 137, **39**: 253 i **43**: 111-112. L'última síl·laba de *desliurat* apareix desplaçada al final de la línia següent.

ABDERON y BENGEMÍ [109r, b]

- 221 Jesús sia crucificat! 221. Mt 27,22, Mc 15,13, Lluc 23,21 i Jn 19,6; cf. **20**: 138 i **39**: 256.

[PILAT]

221 rúbr. El copista ha omès la rúbrica.

- 222 Io vull a Jesús desliurar,
 223 que no'l troba digna de mort,
 224 mas perquè's à fet irar
 225 lo faré asotar molt fort!
 226 Botxins, despullau-me Jesús,
 227 e donau-li asots molts forts,
 228 sols que no sían fins a la mort,
 229 que los bisbas sían contents!
223. *troba*, llegiu “trobe” (*trobo*).
 224. *perquè's*, llegiu “perquè us”. JM resol l'abreviatura: “perquens”
 226. cf. **39**: 264.
 227. Mt 27,26, Mc 15,15 i Jn 19,1; cf. **20**: 140, **39**: 265 i **43**: 129; *molts*, llegiu “molt”.
 229. *bisbas*, vid. **19**: nota v. 262.

E dit axò, asoten a Iesús, e posen-li una vestidura vermella ab una canya en la mà. “Ecce homo”. Diga Pilat a l'algotzir:

229. rúbr. vid. **20**: nota v. 130 rúbr. JM es descuida de transcriure *una vestidura vermella ab*.

- 230 Mostrau-lo así sens terdar!
 231 Mirau com l'è fet castigar!
- 230-231. cf. **39**: 274-275.

Are li lleven la roba, y mostren-lo, y diu Pilat:

- 232 Io no troba causa, en veritat,
 233 perquè sia crucificat.
232. *troba*, vid. supra, nota v. 223. Vers hipermètric que es podria esmenar llegint *trob*.
 232-233. cf. **39**: 276-277 i **43**: 176-177.

CAY[FÀS]

- 234 Senyor, vullau-nos contentar 234-235. cf. **39**: 278-279.

ABDERON y BENGEMÍ

- 235 en fer-lo prest crucificar!

PILAT

- 236 Io us he dit que no m'apar
 237 que io'l dega crucificar.
 238 Per sò, vosaltres preniu-lo,
 239 y si us apar crucificau-lo!
236. Vers hipomètric que, seguint **39**: 280, es podria esmenar *Io ia us he dit que no m'apar*.
 236-239. cf. **39**: 280-283.
 238. La *r* de *vosaltres* apareix a l'interlineat.

CAY[FÀS]

239 rúbr. En aquest punt, el text es deixa de copiar, però tenint en compte la coincidència dels últims deu versos amb la tercera consuetat del Divendres Sant es podria completar seguint **39**: 284-391.

EDICIÓ DE LA TERCERA PASSIÓ MALLORQUINA

CONSUETA DEL DITIOUS SANT

[162r, a]

Primerament entreiran tres profetas. Y trobaran-ho fo[lio] 105 fins allà abon trobaran dos creus. E dit asò, Annà[s] se parteix del consell, y diu JESÚS an els apòstols a son to:

1 Mos fills, lo temps és aribat
2 dels prophetas lo prophetat;
3 cert lo que ells de mi an dit
4 sertament serà sta nit.
5 Mos fills d'esi nos n'em d'enar
6 aquesta nit per salabrar
7 la Pasca que tenim de fer
8 per la salut de l'hom primer.

Are diu CAYPHÀS a to de "Rabí":

9 Mos consellers, què us ne apar
10 de lo que'm vist are parlar
11 a mon sogre de continent
12 devant tota aquesta gent:
13 que lo mut e endimoniat
14 és sa y bo y curat?

ABDERON

15 E dient-nos, l'acelerat,
16 que Jesús és qui l'à curat!

rúbr. in. Al ms. la peça porta el núm. 38, afegit modernament amb llapis i hi figura *Consueta de la*, amb la *a* ratllada. Potser es titulava originalment *Consueta de la Cena*. De fet, és l'única consueteta que conté el passatge eucarístic; vid. infra, nota 243 rúbr.-257. Abans de 105 apareix ratllat un altre número, probablement el 130. La referència al foli 105 correspon al foli 103 de la foliació actual del manuscrit. L'antiga paginació apareix ratllada més amunt de l'actual i permet identificar el passatge referit com **27**: 1-150. Les dues creus esmentades pel copista es troben al costat de **27**: 150 rúbr., que resa *Ara diu Jesús an els apòstols*. JM no identifica la referència i transcriu: "trobaran ho fo ios". Tot i considerar la indicació del foli "il·legible", Mas (2002: 270 nota) diu que "sembla indubtable que ha de referir-se a la consueteta núm. 27." Els passatges que el copista s'estalvia de tornar a copiar són: el pròleg del profeta Isaïes (vs. 1-12), David (vs. 13-24) i Jeremies (vs. 25-36), la guarició del mut endimoniat (vs. 37-90) i el consell dels jueus amb la compareixença d'Annà i amb l'expulsió de Nicodem i Josep (vs. 91-150).

1-4. vid. **27**: nota vs. 151-154.

5-8. vid. **19**: nota vs. 1-4.

8 rúbr.-68. Aquest passatge és la continuació del consell de jueus previ als vs. 1-8 i que es troba copiat a **27**: 90 rúbr.-150. Per la indicació del to *Rabí*, vid. **19**: nota v. 229.

9-14. Caifàs es refereix a les paraules amb què Annà els acaba d'alertar *Venint así he enconrat / un mut e endemoniat. / És vingut lo natzareu / y à'l curat com si fos Déu. / An-lo adorat tots devant mi!*, vid. **27**: 92b-97.

11. *de continent*, vid. **22**: nota v. 299.

15. *acelerat*, vid. **19**: nota v. 199. Aquí fa referència al personatge del Fill que, curat per Jesús, el reconeix com a Déu; cf. **27**: 71-74.

BENGEMÍ

- 17 Y sens dupte ó diu, senyor,
18 de aquell gran encantador, 18. *encantador*, vid. infra, v. 51 i 20: 74.

ABDERON

- 19 qui Jesús se fa anomenar
20 perquè lo món puga enganar!

BENGEMÍ

- 21 Entenent dóna que Déu és 21-22. Llegiu “Als simples que no entenen res dóna a
22 els simples qui no saben res! entendre que és Déu.”

CAY[FÀS]

- 23 Aqueix és un gran innocent [162r, b] 23. *innocent*, vid. 20: nota v. 125.
24 y perverteix a molta gent!

ABDERON

- 25 Y per axò és bé tractar
26 de quin modo's pot castigar.

BE[N]GEMÍ

- 27 Puis que Jesús se vol fer dir,
28 treballe prest fer-lo morir!

CAY[FÀS]

- 29 Per mon sogre fa enviar
30 perquè pugam comonicar. 30. *comonicar*, graf. ant., “comunicar” (DCVB).
31 O porter meu, molt diligent,
32 anau a Annà[s] prestament 33. El copista ha escrit primer *vullau-nos* i una mà
33 y vullau-lo per nós pregar posterior ha corregit *vullau-lo*.
34 que fins así vulla aribar!

PORTER

- 35 Senyor, per sert, molt prestament
36 se farà vostra manament.

Are va lo porter a casa de Annà[s], e diga ab molta reverència:

- 37 Senyor Annà[s], lo meu senyor,
38 vos prega sert ab molta mor
39 que vullau venir promptement;
40 allí us spera molta gent.

ANNÀ[s]

41 Digau-los sert que só content!

42 Ara y nire de continent.

42. *de continent*, vid. **22**: nota v. 299.

Are se'n va Annà[s] ab lo porter a casa de Cay[fàs], y diga Annà[s]:

43 Molt me alegra, sertament,

44 de veura tanta bona gent!

CAY[FÀS]

45 Y nosaltres, en veritat,

46 que vós siau prest aribat.

ABDERON

47 Perquè volem are tractar

48 de hu qui's fa anomenar

49 per Fill de Déu, tot vertader,

50 y és pobre fill de un fuster!

48-50. Els quatre evangelis recullen passatges en què la credibilitat de Jesús és qüestionada pels seus lligams familiars (Mt 13,55, Mc 6,3, Llc 4,22 i Jn 6,42). A **9**: 162-164, el diable Barzabuch diu de Jesús: *y clarament mostraré / lo seu esser: / que és fill de un fuster / molt mendicant.*

BENGEMÍ

[162v, a]

51 Per sert ell és encantador,

52 y pose'l poble en gran error!

CAY[FÀS]

53 Si aquest no és castigat

54 no'ns cal star en la siutat!

ADDERON

55 A los coxos fa caminar

56 en son diabòlich parlar!

55. Al ms., hi figura *a los* escrit al damunt de *an els*.56. *en*, llegiu "amb".55-56. cf. **27**: 23: *los contrets dèbils caminaran*. La curació d'un paralític s'escenifica a **18**: rúbr. in.-32.

BENGEMÍ

57 Tantas cosas m'an ditas d'ell

58 que'n tinch pudrit ia lo servell!

CAY[FÀS]

59 Veiam, senyors, dons què manau?

ABDERON

60 Que doneu modo que'l prengau!

CAY[FÀS]

61 Tal cosa molt bé serà.

62 Veiam, de quin modo's ferà?

ANNÀ[S]

63 Mos senyors, io he pensat

64 no's fase en dia firiat.

63-64. A la seva anterior compareixença davant del consell, demanat per la seva opinió, Annàs ja havia recomanat l'espera; cf. **27**: 107b.

64. *firiat* (*feriat*), "(dia) no festiu, però en què no es treballa" (DCVB).

CAY[FÀS]

65 Perquè lo poble no's mogué

66 ab avalot l'ora que'ls ves.

65-66. Mt 26,5 i Mc 14,2.

66. *ves*, llegiu "veies".

BENGEMÍ

67 Molt bé me par sia axí.

ANNÀ[S]

68 Déu nos y donarà camí!

Are diuen LOS DEXEBLES an el Jesús, cantant:

69 Mestra Senyor, a on serà

70 la Pasca que a fer-se à?

71 Si li plaurà loch assignar

72 anar-ho-em aparallar.

69-72. Mt 26,17, Mc 14,12 i Llc 22,9; cf. **19**: 5-8, **27**: 159-160 i **42**: 415-419.

70. Llegiu "la Pasqua que s'ha de fer".

72. *anar-ho-em aparallar*, llegiu "anirem a aparellar-ho"; *aparallar* (*aparellar*), vid. **19**: nota 28 rúbr.

JESÚS

73 A la çiatat vos n'anireu,

74 y un home encontrereu,

75 lo qual sert aportarà

76 un cànter d'aygua en la mà.

77 Saguïu la via tostemps d'ell;

78 on entrerà, entrau ab ell!

79 Y dir-li-eu an el senyor

80 que io'l prega ab molta mor

81 que ell vos vulla demostrar

82 a on se té de aparellar.

[162v, b]

73-82. Mc 14,13-14 i Llc 22,10-11; cf. **19**: 9-16, **27**: 163-170 i **42**: 421-429.

75. Vers hipomètric que es podria esmenar llegint *lo qual, ben cert, aportarà*.

79. *dir-li-eu*, llegiu "li direu".

80. *prega*, llegiu "pregue" (*prego*).

SANT IOAN

82 rúbr. La consuetat segueix LlC 22,8 que especifica que els deixebles enviats per Jesús són Pere i Joan; cf. **27**: 161-162 i **42**: 420.

83 Mestre Senyor, nós som contents
84 de fer los vostros manament[s].

83-84. cf. **19**: 17-20, **27**: 171-174 i **42**: 430-434.

SANT PERA

85 Aquell home, per sert, serà

SANT IOAN

86 lo que el Mestre dit nos à.

SANT PERA, a l'osta:

87 Home de bé y stimat,
88 vós siau de Déu saludat!

87-92. cf. **19**: 21-24, **27**: 175-178 i **42**: 439-443.

SANT IOAN y SANT PERA

89 Nostre Mestre nos hi tremet
90 perquè ns mostreu lo loch sacret
91 que ab nós té de salabrar
92 aquesta Pascua a meniar.

L'OSTE

93 O benaventurade gent,
94 io us donaré loch condesent.
95 Veniu en mi, y no cureu
96 que bon recapte trobereu.

93-102. cf. **19**: 25-28, **27**: 179-186 i **42**: 444-448.

94. *condesent* (*condacent*), vid. **21**: nota v. 97.

95. *cureu*, JM no transcriu la paraula; *curar*, “preocupar-se” (DCVB).

Are los mostra lo loch y aparellat:

96 rúbr. *lo loch y aparellat*, llegiu “el lloc que s’hi troba a disposició”.

97 Veus así lo loch on serà:
98 io crech per cert que li plaurà.
99 Y dir-li-eu el meu Senyor
100 que io'l prega ab molta mor
101 que vinga antes de la nit;
102 procurerem sia servit.

97. *veus*, llegiu “veis” (*veieu*), vid. **19**: nota v. 185.

99. *dir-li-eu*, llegiu “li direu”; *el meu*, llegiu “al meu”.

100. *prega*, vid. supra, nota v. 80. L’hostaler empra les mateixes paraules que Jesús; vid. supra v. 80.

SANT PERA

103 Molt bon loch és y excel·lent!

103. Aquest vers no té correspondència en cap de les altres consuetes.

SANT IOAN

104 Tornem-nos-ne molt prestament. 104. cf. **19**: 29-36, **27**: 191-198 i **42**: 449-452.

Are se'n van los dexebles a on és lo Jesús, y diga[n]

SANT IOAN y SANT PERA:

105 Mestra, Senyor, ia s'és saguit 105-108. cf. **19**: 37-40, **27**: 199-202 i **42**: 453-457.

106 tot lo que vós nos aveu dit,

107 e tot aparallat stà

108 bé pot anar quan li plaurà.

Ara parta lo Jesús a la Maria, y diga IESÚS:

108 rúbr. *parta*, llegiu “aparta”.

108 rúbr.-174. cf. **42**: 209 rúbr.-404. El comiat de Jesús pren de la seva Mare, de Magdalena i de Marta és de tradició apòcrifa. Apareix en els textos i a la iconografia a finals de l'Edat Mitjana per influència de les *Meditacions* del Ps. Bonaventura; vid. Hauf 1990: 375.

109 Mare mia, tant amade, [163r, a]

110 vera mercè vos deman!

111 No stigau tant tribulade

112 e bé que mon treball és gran.

112. *e bé que*, llegiu “encara que”

113 Puis veyeu quan nessesari

113. *quan (quant)*, llegiu “en quin grau”.

114 és el món la mia mort,

114. *el món*, llegiu “al món”.

115 e no y vullau fer contrari;

116 io us prega, prengau conort!

116. *prega*, vid. supra, nota v. 80; *conort*, vid. **20**: nota v. 182.

117 Hi us promet en veritat

117. *hi*, llegiu “i”.

118 del ters iorn resucitar

119 en lo meu cos glorificat

119. Al ms. la *c* de *glorificat* apareix escrita més amunt de la paraula.

120 y anar-vos a consolar.

LA MARIA, *e to de “Vex[illa]”*:

120 rúbr. *e to de*, llegiu “a to de”.

121 O lo meu Fill, y quin conort

121. *conort*, vid. **20**: nota v. 182.

122 és aquest per mi ten fort?

123 Io us prega no'm vullau dexar

123. *prega*, vid. supra, nota v. 80.

124 o ab vós dexau-me anar!

125 Trista de mi, y què faré,

126 ni ab qui ma consolaré?

127 No som io sert per a sufrir

128 star sens vós ans vull morir!

JESÚS

129 Mare mia sert no's pot fer
 130 que vós sola aveu de ser,
 131 la qui la fe may no perdreu,
 132 y perdran-la altres arreu,
 133 e tots ma tenen a dexar,
 134 io soles ó tinch a pagar.

132. L'última paraula del vers és il·legible. La restituïm segons JM.

134. *soles*, llegiu "a soles".

LA MARIA

135 O lo meu Fill y tant amat,
 136 muyra io el vostro costat,
 137 que sert sens vós io no viuré
 138 ni may de plorar cessaré!

136. Llegiu "al vostre costat"; *muyra*, vid. **19**: nota v. 132.

JESÚS

139 Mare mia, vós no dupteu
 140 que d'equest modo fer-se deu,
 141 y puis a mon Pare és placent,
 142 io li vull ser obedient.

LA MARIA

[163r, b]

143 Puis axí és, Fill tant amat,
 144 sia feta sa voluntat.
 145 Donau-me benedicció
 146 que no puch més, morte só io!

Cau smortida, y diu LO JESÚS:

147 Restau, Mare, y no ploreu!
 148 Beneyta siau vós de Déu!

Diga Jesús a Marta y a Magdalena:

149 Magdalena, tant amada,
 150 la mia Mare vos coman,
 151 y a vós, Marta stimada,
 152 perquè lo seu treball és gran.

150. *coman*, llegiu "encomano".

152. *treball*, vid. **21**: nota v. 62. Per error del copista, l'abreviatura *per* apareix repetida.

MAGDELENA

153 O Mestra meu, y què faré?
 154 Que sensa vós io no viuré!
 155 Io us vull, lo meu Senyor, servir
 156 y ab vós viure y morir!

155. La paraula *servir* apareix introduïda posteriorment amb una tinta més fosca, però segurament per la mateixa mà.

MARTA

157 Lo meu Senyor, y què's stat?
 158 Per què'ns donau tal comiat?
 159 Que se[r]t ab vós volem morir,
 160 y totas vos volem saguir!

JESÚS

161 Puis Mare sou retornada,
 162 io us prech ab molta raó,
 163 dau-me la benedicció.
 164 No stigau agenollade,
 165 puis vos he dada la mia,
 166 dexau-me las mans besar;
 167 io us prega, Senyora mia,
 168 no m'ò vullau denegar!

161. *sou retornada*, llegiu “heu recuperat la consciència”;
 vid. *supra*, 146 rúbr.

161-168. cf. **42**: 380-384.

163. vid. *supra*, nota v. 145.

167. *prega*, vid. *supra*, nota v. 80.

LA MARIA

169 Mon Fill, io só molt contenta
 170 de voler-vos obeir,
 171 volria no ser absenta,
 172 iuntament ab vós morir.
 173 En nom del Pare infinit
 174 e de mi siau beneït.

169. Al ms. la primera paraula del vers apareix com a correcció de *molt*.

169-174. cf. **42**: 392-404.

La Maria, a Judas, “Vexilla”:

174 rúbr.-182. L'escena apòcrifa en què Maria encomana el seu Fill a Judes es documenta en alguns drames de la Passió, per exemple, en les passions quatrecentistes de Hall (Tirol) i Augsburg (Baviera) (Dinzlacher 1977: 38). A la Passió de Jean Michel (1486), abans del Sant Sopar, la Mare de Déu demana a Judes de mostrar-se agraït envers Jesús: “Or adieu, Judas, mon amy / sers ton maistre comme celuy / de qui tant de biens sont partis!” (vs. 18153-18155, ed. Jodogne 1959: 255) i a la Passió de Cervera (s. XVI), Judes penedint-se de la traïció, diu: “Y quin compte bo daré a sa mare / la qual lo m'havia a mi comanat?” (IV, vs. 16-17, ed. Duran 1984: 79).

175 Iudas, germà, per caritat, [163v, a]
 176 tingas-me per recomanat
 177 lo meu Fill y Mestra teu;
 178 també ho dich a tots arreu.

IUDAS

179 Senyora, no us y cal pensar
 180 que io no'l tinch sert de dexar.
 181 Fiau de mi en veritat,
 182 que sempre staré el seu costat!

Are resten las Marias, y vage lo Iesús ab los dexebles an el cadefal de la cena, y diu IESÚS a l'os[ta]: 182 rúbr.-188. cf. **27**: 202 rúbr.-208.

183 En esta casa sia pau
 184 y en tots quans y abitau!

L'OSTA

185 Senyor, molt bé sia aribat,
 186 ab la sua gran magestat!
 187 Segue's, Senyor, si manarà,
 188 que tot aparallat stà.

187. *si manarà*, "si us plaurà", vid. **47**: 804.

Aseguen-se tots, y façe LO IESÚS la benedicció, y feta, coménsan a meniar:

188 rúbr. A l'inici de la rúbrica es troba una creu en referència al senyal de la creu que acompanya la benedicció. El signe es repeteix abans de la consagració del pa (vid. infra, 243 rúbr.) i del calze (vid. infra, 249 rúbr.) i abans de la benedicció final de la taula (vid. infra, 327 rúbr.). Per tant, aquests signes no remetent a un altre passatge del manuscrit com afirma Mas (2002: 270), sinó que es tracta d'acotacions escèniques que indiquen el gest de beneir.

189 En nom del Pare infinit
 190 que tot hic sia beneit.
 191 Io us dich, mos fills, en veritat,
 192 ab gran desig he desitiat
 193 aquesta Pasca selebrar
 194 y en vosaltres tots meniar.
 195 Dons, meniau tots aquest anyell,
 196 que prop stà lo temps de ell.

189-196. cf. **19**: 1-4, **27**: 155-158, supra, 5-8 i **42**: 410-412.

Are es lleva lo Iesús de taula, y pren una tovallola y un basí, y pose's els peus de sant Pera. Y diga PERA en gran admiració:

196 rúbr. JM transcriu "de la taula" i, en canvi, omet *pren*.
 196 rúbr.-218. vid. **19**: nota 40 rúbr.-58.

197 Què voleu fer, lo meu Senyor?
 198 Què voleu fer ab tanta amor?

197-198. Jn 13,6; cf. **42**: 483-487.

IESÚS

199 Done'm los peus, rentar-los-t'é!

199. cf. **19**: nota vs. 41-43; *rentar-los-t'é*, llegiu "te'ls rentaré".

SANT PERA

- 200 Per sert, Senyor, tal no faré, [163v, b] 200-204. cf. **19**: nota v. 44.
 201 ni és cosa sert de raó,
 202 essent io aquell que só,
 203 que vós me vullau los peus rentar
 204 no és cosa sols de pensar!

IESÚS

- 205 Pera, no vullas contrestar, 205-208. Jn 13,7; cf. **19**: 51-52, **27**: 221-224 i **42**: 493-
 206 vullas aser obedient, 497.
 207 que no entens lo sentiment
 208 per lo que pretén mon intent.

SANT PERA

- 209 Per sert, Senyor, no y cal pensar 209-210. Jn 13,8; cf. **27**: 225-226 i **42**: 498-502.
 210 que tal no és de comportar!

JESÚS

- 211 Pera, sias obedient, 211-214. Jn 13,8; cf. **19**: 53-54, **27**: 227-228 i **42**: 503-507.
 212 no vullas esser tant ardent, 212. *esser*, vid. **19**: nota v. 163.
 213 sinó io't dich, en veritat,
 214 que en mi tu no auràs part.

SANT PERA

- 215 O Mestre, Senyor, verament, 215-218. vid. **19**: nota vs. 55-58.
 216 no dich los peus ten solament, 217. *tot quan he* (*tot quant he*), llegiu “tot el que tinc”.
 217 mes mans y cap y tot quan he!
 218 Senyor, manau què io u faré!

Are renta los peus a sant Pera y [a] tots los dexeables, y diu IESÚS:

- 219 Dexeables meus, tots ia sabeu 219-226. Jn 13,12-17; cf. **42**: 518-527.
 220 que tots vosaltres me dieu:
 221 “O Mestre” y, en veritat,
 222 per sò no us sia oblidat.
 223 Preniu aximpli tots de mi,
 224 tots los que are sou así:
 225 no n'y hage nigu maïor 225. *nigú*, mallorquinisme de “ningú”.
 226 ans sempra vulla se[r] menor!

Are torna lo Iesús en taula.

- 227 Y a tots sert ó dich arreu, 227-230. Mt 26,31 i Mc 14,27; cf. **19**: 63-66, **27**: 235-238
 228 y en molta de veritat: i **42**: 553-562.
 229 an esta nit me dexareu,
 230 cascú serà scandalitzat.

SANT PERA

[164r, a]

- 231 Per sert abans io moriré, 231-234. vid. **27**: nota v. 240.
 232 que io, Senyor, no us dexaré!
 233 Essent vós mon Déu y Senyor,
 234 no tinch de fer ten gran error!

IESÚS

- 235 O Pera, tu, en veritat, 235-238. Mt 26,34, Mc 14,30, Llc 22,34 i Jn 13,38; cf. **19**:
 236 abans que'l gall age cantat 69-72, **27**: 241-243 i **42**: 568-572.
 237 tres vegades m'euràs negaràs, 237. *m'euràs negaràs*, llegiu “me negaràs”, tal com ho
 238 emperò molt prest ó veuràs; demana la rima. En canvi, a **42**: 570 llegim “m'euràs negat”.
 239 y encara vos vull més dir: 239-240. vid. **19**: nota vs. 75-76.
 240 que un de tots m'à de traïr.

IUDAS

- 241 Per ventura só io? 241. vid. **19**: nota v. 77.

JESÚS

- [O Iudas, tu eu dius y no yo, Els versos entre claudàtors apareixen ratllats al manuscrit.
 y tu mateix ó vols dir És la resposta de Jesús segons Mt 26,25; cf. **42**: 545.
 que ets aquell qui'm deu traïr.] 242-243. Mt 26,23 i Mc 14,20; cf. **27**: 253-254 i **42**: 538-
 242 Aquell qui me[n]ge en mi en lo plat, 540). La paraula *plat* apareix desplaçada a la línia anterior.
 243 aquell serà, en veritat.

Are beneyeix lo pa, y diu:

243 rúbr.-257. A l'inici de la rúbrica es troba una creu com a indicació del senyal de la creu que acompanya la benedicció (vid. supra, nota 188 rúbr.). Aquesta és l'única de les quatre consuetes que conté l'escena de la institució de l'eucaristia, mentre que les altres probablement la contenen fins que les representacions de la cena es van prohibir (vid. Llompert 1980).

- 244 En nom del Pare infinit,
 245 y del Fill y Sant Sperit:
 246 asò's mon cors en veritat 246. *cors*, grafia antiga de “cos” (DCVB).
 247 que per vosaltres serà dat;
 248 meniau-lo ab devotió
 249 y serà vos salvatió!

Are beneyeix lo gàlzer[, y diu]:

250 En nom del Pare infinit,
 251 del Fill y Sant Sperit:
 252 Así stà la mia sanch,
 253 qui serà scampada pel fanch.
 254 Preniu-ne tots, oc, y beveu,
 255 que así iamay me aureu
 256 fins el regna celestial,
 257 on és mon Pare eternal!

249. *gàlzer*, vid. **27**: nota v. 352. A l'inici de la rúbrica es troba una creu com a indicació del senyal de la creu que acompanya la benedicció (vid. supra, nota 243 rúbr.)

251. Vers hipomètric que es podria esmenar llegint *i del Fill i Sant Esperit*.

252. *así*, llegiu “ací”.

254. *oc (hoc)*, partícula afirmativa equivalent a *sí*, (DCVB).

255. *iamay*, vid. **19**: nota v. 68; *me aureu*, llegiu “em tindreu”.

Are se'n va IUDAS an el consell:

258 No ý à remey: Io u he de fer,
 259 y vinga lo que puga ser!
 260 Are mateix ý vull anar. [164r, b]
 261 No'm poran sinó ben pagar!
 262 De bons diners me à llevats
 263 de un unguent qui s'és vessat
 264 sobre son cap y s'és perdut,
 265 la qual se fóra ben venut.
 266 Io crech per sert lo compreran
 267 segons la gana que ells n'an!
 268 De bons diners na tocaré,
 269 que per tostemp rich ma feré!

258-269. cf. **19**: 80-95 i **42**: 240-244.

261. Llegiu “No podran fer altra cosa que pagar-me bé!”
 262-266. vid. **19**: nota vs. 92-95.

265. *la qual*, llegiu “lo qual”; cf. **12**: 179, 235 i 633, **39**: 66 i **42**: 23.

Are ariba an el consell, y diu an el porter Iudas,
rim[ant]:

269 rúbr.-327. cf. **19**: 95 rúbr.-150 i **27**: 274 rúbr.-334.

270 Digau, porter, poria entrar
 271 ab los rabins negociar?

270-271. cf. **19**: 96a i 97, **27**: 276-277 i **42**: 245-247.

PORTER

272 Lo vostro nom digau primer,
 273 y io veuré si's porà fer.

272-273. cf. **19**: 100 i **27**: 281a.

IUDAS

274 Iudas per sert és lo nom meu,
 275 digau-los-ho y no trigueu!

274. cf. **19**: 101 i **27**: 281b.

PORTER, an els rabins:

276 Senyors, así volria entrar
 277 un qui Iuda's fa nomenar.

276-277. cf. **19**: 103-106, **27**: 283-286 i **42**: 265-274.

CAY[FÀS]

278a Què pot voler? 278a-278b. cf. **19:** 107, **27:** 287a i **42:** 275-277.

ANNÀ[S]

278b Dexau'l entrar!

ABDERON

279a Què porà fer?

BENGE[MÍ]

279b Tornau-y sens terdar!

PORTER, *a Iudas:*

280 Entrau, Iudas, entrau dedins, 280-281. cf. **19:** 109-110, **27:** 288 i **42:** 280-283.
281 ia són contents tots los rabins.

IUDAS

282 Senyors, Déu vos dóna salut! 282. cf. **19:** 111 i **42:** 285-286.

CAY[FÀS]

283 Iudas, siau molt ben vingut! 283. cf. **19:** 112 i **42:** 287.

IUDAS

284 Veiam, senyors, què'm voleu dar?
285 Y a Iesús sens més terdar,
286 la qual sercau, segons io sé, 286. *la qual*, llegiu "lo qual", vid. supra, v. 265.
287 en vostras mans lo liuraré. 287. *mans*, JM: "mas".

ANNÀ[S]

[164v, a]

288 Germà Iudas, molt bé vingau
289 per la gran nova que'ns donau!

CAY[FÀS]

290 Mirau, Iudas, lo que dieu!
291 Mirau, Iudas, què'ns prometeu!
292 No us vullau de nós bul·lar 292. *bul·lar*, vid. **22:** nota v. 35.
293 que fer-vos-hi-em castigar. 293. *fer-vos-hi-em*, llegiu "us hi farem".

IUDAS

294 Per sert, senyors, no's bul·laré,
 295 fiau de mi, io us do la fe,
 296 que, sert, stich ia enlleit
 297 de tant de temps que l'è servit!

294. *bul·laré*, vid. supra, nota v. 292. A l'inici del vers apareix la paraula *Mirau* ratllada.

296. *enlleit*, part. pass. del verb *enlleir*, "consumir de fastidi, de no fer res, de no distreure's" (DCVB).

BENGEMÍ

298 Aquest, per sert, fa lo que deu,
 299 és bon home segons veyeu.

ANNÀ[s]

300 Teniu per sert y no dupteu
 301 que de Déu bon guardó n'aureu,

ABDERON

302 segons la obra que ell fa,

302. Vers hipomètric que es podria esmenar fent hiat entre *la i obra*.

BENGEMÍ

303 may, per sert, no li mancarà.

IUDAS

304 Teniu per sert lo que us promet,
 305 fiau de mi, siau secret!

CAY[FÀS]

306 Nosaltres vos darem primers
 307 d'argent, per sert, trenta diners.

307. Mt 26,15. En canvi, a **19**: 119, **27**: 297 i **42**: 310 és Judes qui determina el preu.

IUDAS

308 Per sert, senyors, io só content,
 309 vinga, donques, lo bon argent.
 310 Aquest diner sert no'm par bo:
 311 feu-me un pler, canviau-ló!

310-311. La moneda falsa entre els diners que rep Judes és un motiu comú dels drames de la Passió. El rebuig del diner invàlid o "fes" per part de Judes, el trobem, per exemple, en la vuitena passió catalana, segons la classificació de Josep Romeu i Figueras, on el traïdor diu: "Un, dos, tres... aquest és fes, dau-me'n un altre de pes." (ed. Batlle 1962: 4).

CAY[FÀS]

312 Veiam, Iudas, com se ferà?

IUDAS

313 Ia u tinch pensat, tot bé serà:
 314 tenui, Annà[s], de bona gent,
 315 y armada secretament,
 316 e io vindré'ls tots a cridar,
 317 quan vauré se porà ligar.

ANNÀ[s]

318 Mirau, Iudas, siau discret!

IUDAS

[164v, b]

319 Tenui per sert lo que us promet.

319. vid. supra, v. 304.

*Ara se'n va Iudas.*319 rúbr.-327. vid. **19**: nota 144 rúb.-150.

CAY[FÀS]

320 La cosa va segons volem.

ANNÀ[s]

321 Molt bé serà, si no'l perdem.

ABDERON

322 Déu sert nos y ajudarà!

BENGEMÍ

323 Io crech per sert no fugirà.

CAY[FÀS], a l'algotzir:

324 Avisau-vos la nostra gent

325 que stiga present de continent!

325. *present*, JM: "pront"; *de continent*, vid. **22**: nota v. 299.

ALGUTZIR

326 Ia stan tots aparellats,

327 stau, senyors, molt descansats.

Are senya la taula lo Iesús, y lleven-se tots, y diu
 LO IESÚS:

327 rúbr. A l'inici de la rúbrica es troba una creu com a indicació del senyal de la creu que acompanya la benedicció (vid. supra, nota 188 rúbr.), que no figura en cap de les tres altres consuetes, com tampoc el comiat que Jesús pren de l'hostaler (vid. infra, 329 rúbr.-343).

328 En nom del Pare infinit

329 y del Fill y Sant Sperit.

Iesús, a l'osta:

- 330 Gràtias vos sían fetas
 331 de ten bon aculliment!
 332 Les obras que m'aveu fetas
 333 no las perdreu vós, sertament.

OSTA

- 334 Senyor, la casa y quan tench
 335 stà [a] vostra manament,
 336 y si voleu poreu restar
 337 per esta nit a descansar.

334. *quan*, vid. supra, nota v. 217.

IESÚS

- 338 No's pot fer en veritat,
 339 lo temps és ia apropincat;
 340 mos dexeables vos acoman
 341 com ells así se'n tornaran.

339. *apropincat*, part. pass. del verb *apropincar*. El DCVB remet a la forma *apropinquar*, v. tr. ant., "aproximar".
 340-341. El sentit d'aquests versos és "Us acomano els meus dexeables per quan regressin cap aquí."

OSTA

- 342 Senyor, en molt de onor
 343 los serviré per vostra amor!

Are va LO IESÚS *a la volta de l'ort. Diga per lo camí a los dexeables:*

343 rúbr.-351. vid. **19**: nota 152 rúbr.

- 344 Dexeables meus, qui us guardar[à] [165r, a]
 345 que lo temps és aribat ia?
 346 A vós, Pare, los coman
 347 perquè só sert que no's perdran.
 348 Vós, Pera, Iaume y Ioan,
 349 tots tres en mi ells se'n vindran,
 350 que vull anar un poch orar;
 351 vosaltres vullau-me sperar.

350. Mt 26,36 i Mc 14,32; cf. **19**: 151-152, **27**: 342 i **42**: 600-601.

Lo Iesús, essent més prop de l'ort, y dexa los dexeables, y diu:

- 352 L'ànima tinch aflagida,
 353 d'equesta trista partida.
 354 Restau y vullau vel·lar,
 355 que io vull un poch orar.

352-354. Mt 26,38 i Mc 14,34, cf. **19**: 154-155, **27**: 336-337 i **42**: 589-592 i 602-607.

354. Mt 26,38 i Mc 14,34, cf. **19**: 156 i **42**: 585-587; *vel·lar*, vid. **19**: nota v. 156. Al ms., abans de *vel·lar* hi figura ratllat *orar*.

355. vid. supra, nota v. 350.

*Lo Iesús fa oració:*355 rúbr. vid. **19**: nota 156 rúbr.

356 O mon Pare, si fer-se pot,
 357 no pas per mi aquesta mort,
 358 y si as vostra voluntat,
 359 io stich ia aparellat.

356-357. vid. **19**: nota vs. 157-159.
 358-359. Mt 26,39, Mc 14,36 i Llc 22,42; cf. **19**: 160,
27: 345-346 i 353-354, infra, vs. 374-377 i **42**: 621-622
 i 636-637.
 358. *as*, llegiu “és”.

*Are va lo Iesús an els apòstols, y trobe'ls adormits,
 y diu:*

359 rúbr.-419. Mt 26,40-46 i Mc 14,37-42; vid. **19**: nota
 174 rúbr.-178.

360 No eu pugut un poch vel·lar,
 361 ni fer gens de oració?
 362 Vullau vel·lar y orar:
 363 no entreu en temptatió!

Torne-se'n lo Iesús, y fa oració:

364 Eternal Pare, inmens Déu,
 365 an esta pena atén greu
 366 que per a mi à de pasar
 367 no'm vullau deseparar.

365. *atén (atan)*, ant. var. de “tan”. L'accent gràfic marca
 la tonicitat però no el grau d'obertura de la vocal medial
 semitancada tònica.

Lo Iesús, an els dexebles:

368 Dexebles meus, puis axí stau,
 369 dormiu, dons, y reposau!

Torna a fer oració:

370 Trista stà l'ànima mia
 371 y serà fins a la mort.
 372 Pare, puis axí's plauria,
 373 io y pendré molt de conort.
 374 Emperò, com io tinch dit: [165r, b]
 375 no segons ma voluntat
 376 sinó com sia servit
 377 la sua inmensa bondat.

373. *conort*, vid. **20**: nota v. 182.
 374-377. vid. supra, vs. 358-359.

Are li apareix l'àngel, y diga L'ÀN[GEL]:

- 378 Inmens Iesús y Creador, 378-389. cf. **19**: 161-164, **27**: 355-362 i **42**: 658-677.
 379 Déu lo Pare ab gran amor 381. *esser*, vid. **19**: nota v. 163.
 380 vos prega per caritat
 381 que vullau *esser* sforçat,
 382 puis lo rescat se à de fer. 383. Per un salt de línia, JM omet la transcripció d'aquest
 383 Vós, Senyor, ó aveu de ser. vers.
 384 Vullau-o, Senyor, acceptar,
 385 que per vós se à de rescatar.
 386 Aquest càlzer de amargor
 387 aveu de rabre, mon Senyor,
 388 y en la creu aveu d'estar,
 389 que lo rescat se à de pagar.

IESÚS

- 390 O àngel sant, celestial, 390-393. cf. **42**: 678-692.
 391 diràs a mon Pare eternal
 392 que io stich aparallat
 393 de fer la sua voluntat.

Are ve Iudas an el consell per la gent d'armas, y diu IUDAS:

- 394 Alto, senyors, vinga la gent,
 395 ab bonas armas prestement,
 396 que dintre l'ort io l'é dextat,
 397 tothom sia molt ben armat!
 398 Preniu-me lums y grans farons, 398. *faró*, "llanterna" (DCVB).
 399 no s'emaga's per los racons, 399. *no s'emaga's*, llegiu "que [Jesús] no se us amagi".
 400 y bonas cordas per ligar
 401 perquè no'ns puga scapar!

CAY[FÀS]

- 402 Alto, sariants y bona gent,
 403 saguiu a Iudas prestement,
 404 y preniu lo que us mostrerà,
 405 lligat fort, y vinga ia!

IUDAS

- 406 Guardau que no fàsau ramor! [165v, a]
 407 Veniu en nós, vós, mon senyor!

CAY[FÀS]

- 408 Vós, Abderon y Bengemí,
 409 aneu [amb] Iudas fins allí!

ANNÀ[s]

410 Anau, los dos, que axí's master!

ABDERON y BENGEMÍ

411 Passau, Iudas, anau primer!

Ara van a la volta de l'ort.

IUDAS

412 Senyors, io us do aquest senyal,

413 a tot[s] ó dich en general:

414 aquell serà que besaré.

415 Ligau-lo fort, y vage bé!

412. A l'inici del vers apareix ratllada la paraula *aquest*.

*Ara ix lo Iesús de l'ort y desperta los dexebles, y
diu LO IESÚS:*

416 O mos fills, vullau-vos llevar!

417 Anem els altres a cridar!

Iesús, an els altres dexebles:

418 Llevau, llevau-vos de dormir,

419 que ia ve qui m'à de trair!

418-419. cf. **19**: 175-178, **27**: 381-384 i **42**: 698-707.

Iesús, a Iudas:

419 rúbr.-420 vid. **19**: nota 178 rúbr.-192.

420 Amich Iudas, què vas sercar?

IUDAS

421 Ave, Senyor, vull vos besar!

421. Llc 22,47; vid. **19**: nota 192 rúbr.-193.

IESÚS

422 O Iudas, y ab lo besar

423 m'ò as tu volgut demostrar?

424 Creure tu pots en veritat

425 que tot és de ma voluntat.

422-423. Llc 22,48.

Iesús, an els iueus:

426 Què 'nau sercant en tal consert,

427 valtros, iueus, per lo desert?

426-427. cf. **19**: 179, **27**: 385-386 i **42**: 698-707.

BENGEMÍ

428 Digau-nos si sabríeu res:

429 Iesús de Natzareth ont és?

428-429. cf. **19**: 180, **27**: 387 i **42**: 716.

IESÚS

- 430 Io us dich, per sert, en veritat, 430-431. cf. **19**: 181-182, **27**: 388 i **42**: 717.
 431 veus-me así aparallat! 431. *veus*, llegiu “veis” (*veieu*), vid. **19**: nota v. 185.
- Dit asò, cauen en terra los iueus esmortits, y diu Iudas, fent com qui·ls desperta, y diu IUDAS:* 431 rúbr. Per error del copista hi ha una redundància en la indicació *y diu Iudas [...] y diu Iudas*.
- 432 Mirau, quins hòmens sforçats! 432-435. La lamentació de Judes sobre els armats que l'acompanyen no té correspondència en cap altra de les consuetes.
 433 Mirau quins hòmens me an dats!
 434 O mals hòmens, no us spanteu! [165v, b]
 435 O mals hòmens, feu no·m dexeu!

IESÚS

- 436 Llevau-vos y responeu! 436-437. cf. **19**: 183, **27**: 389-390 i **42**: 718-719.
 437 Veiam, què és lo que voleu?

ABDERON y BENGEMÍ

- 438 Iesus anam cert a sercar; 438-439. cf. **19**: 184, **27**: 390b i **42**: 720-721.
 439 si·ch és, no·l nos cal amagar. 439. *si·ch és* per “si hich és”, és a dir, “si hi és”.

IESÚS

- 440 Io us é dita la veritat: 440-441. cf. **19**: 185-186, **27**: 391-392 i **42**: 722-723.
 441 io só así aparellat!

Tornen caure, y diu IUDAS, y anar-se'n-à mig corrent com age dit:

- 442 May io no viu ten grans covarts, 442. *viu*, vid. **19**: nota v. 238.
 443 ni hòmens tant prest spantats!
 444 Are mateix los vull dexar
 445 que no u volria io comprar. 445. *comprar*, vid. **19**: nota v. 197.

IESÚS

- 446 Dons, no us vullau tant spantar.
 447 Alsau-vos prest, vullau parlar!
 448 Que io ia sé lo que sercau. 448-449. Jn 18,8; cf. **19**: 190-192.
 449 Preniu a mi, aquests dexau!

Are se aferren tots ab lo Iesús, y dígan ABDERON 449 rúbr. vid. **19**: nota 193 rúbr.
y BENGEMÍ:

450 Lligau-lo fort, an aquest foll!

451 Posau-li la cadena el coll!

451. La cadena és un element apòcrif que apareix també als vs. 628 i 644, a **41**: 3 i a **42**: 650. El *Llibre de Contemplació mallorquí* (1487) descriu l'escena de la manera següent: "lançen-lo per terra, tenint la sua sacratíssima fas sobre aquella, posant-li los genolls e peus sobre lo cap e spal·le, perquè les mans ben stretes, li liguen detràs, e après, tirant-lo per los cabells, fan-lo levar, posen-li grossa cadena en lo coll", (ed. Munar/Pasqual 1985: 11).

Dit asò, diu SANT PERA:

451 rúbr.-471. vid. **19**: nota 194 rúbr.-204.

452 Dexau mon Mestre y Senyor!

452-457. cf. **19**: 195-200, **27**: 395-398 i **42**: 734-738.

453 Dexau mon Déu y Creador!

454 O mals hòmens sens piatat:

455 no cometau ten gran peccat!

Talla l'orella a Malcus, y diu:

456 Y tu Malcus, no'l dexaràs,

457 io't promet que tu u pagaràs!

IESÚS

458 Pera, Pera! - Vullas star,

458-459. Mt 26,52 i Jn 18,11; cf. **19**: 201, **27**: 399-400 i **42**: 739-740.

459 torna ton coltell stoiar,

460-461. Jn 18,11.

460 que aquest càlzer de amargor

461 io l'é passar, ab gran dolor.

461. *io l'é passar*, llegiu "jo el passaré".

462 Mira que't dich en veritat: [166r, a]

462-465. Mt 26,52; cf. **19**: 202, **27**: 401-402 i **42**: 741-743.

463 qui de coltell aurà pegat,

464 coltell per sert l'à de ferir,

465 y de tal colp aurà de morir.

466 Vina, Malcus, guarir-ta-he,

466-467. L'únic evangeli que relata la curació miraculosa de l'orella és Llc 22,51; cf. **19**: 203-204, **27**: 403-404 i **42**: 743 rúbr.; *guarir-ta-he*, llegiu "et guariré".

467 e la orelle't tornaré!

468 Per què ab tanta desonor

470. *eus*, llegiu "us".

469 me nau sercant ab tal furor?

470-471. Mt 26,55, Mc 14,49 i Llc 22,53.

470 An el temple eus he predicat

471 y may de mi no's sou curats!

Are toquen la trompeta, y diga ABDARON,
donant-li una cayguda Bengemí:

471 rúbr. *trompeta*, vid. **27**: nota 393 rúbr.

471 rúbr.-477. vid. **19**: nota 205 rúbr.-206.

472 Teniu-me pertot bé sment

472. JM omet la paraula *bé*.

473 no us scapàs entra la gent!

Addaron, donan-li una caygude:

474 Mirau, en terra s'és lensat!

475 Mirau lo gran asclerat!

475. *asclerat* (*acelerat*), vid. **19**: nota v. 199.

BENGEMÍN

476 Passau anant, rosegau-lo!

476-477. cf. **19**: 206 i **27**: 406.

477 No'l plengau gens, trepitiau-lo!

*Are ariban a Annà[s], y diu ANNÀ[s]:*477 rúbr.-499. vid. **19**: nota 206 rúbr.-234.

478 Digas, traydor, atén malvat,

479 quina's la ley que as predicat?

478. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129; *atén*, vid. supra, nota v. 365.

480 Què's de la gent que sols tenir,

481 an els quals Mestra te fas dir?

BENGEMÍN

482 Sapiau cert que l'à mogut

483 a voler viura discilut!

483. *discilut*, llegiu "dissolut".

ANNÀ[s]

484 No parlareu, vós, don traydor,

485 io us faré morir en dolor!

484. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129. Entre *don* i *traydor* hi apareix una lletra ratllada que sembla una *d*.

IESÚS

486 Io may per sert é predicat,

487 en ninguna part amagat,

488 sinó en loch de molta gent,

489 y per los temples verament.

490 No m'ò cal a mi demanar

491 puis tenpoch no ý aveu d'estar.

492 Demanau de mon parlar [166r, b]

493 els qui m'an oït predicar.

486-489. Jn 18,19; cf. **19**: 257-258 i **42**: 748-752.490-493. Jn 18,21; cf. **19**: 259-260 i **42**: 753-757. Llegiu "No cal demanar-m'ho a mi, ja que tampoc no hi devíeu estar."*MALCUS dóna un bufet a Iesús. Diu:*493 rúbr. *bufet*, "cop pegat amb la mà plana a la cara" (DCVB).493 rúbr.-495. Segons Jn 18,22, un del guardes li pega una bufetada a Jesús; vid. **19**: nota v. 260 rúbr.

494 O vellaco y gran traydor!

495 Axí respons an el senyor?

494. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129; *vellaco*, "astut, enginyós", recollit al DCVB com a castellanisme.495. L'adverbi *axí* apareix escrit al damunt d'un mot que podria ser *asò*.494-495. Jn 18,22; cf. **19**: 261-262 i **42**: 758-761.

IESÚS

- 496 E si io mal no he parlat, 496-497. Jn 18,23; cf. **19**: 263-264 i **42**: 762-766.
 497 dons, per què m'as bufetetià? 497. *bufetetià*, la grafia recull la pronúncia mallorquina del mot.

ANNÀ[s]

- 498 Ligau-lo fort per cade bras 498-499. vid. **19**: nota 206 rúbr.-234.
 499 y vage [a] casa [de] Cayfàs! 499. A l'inici del vers hi apareix una lletra que sembla una *a* amb una ratlla d'abreviatura al damunt.

Ara aríban a Cayphàs.

ANNÀ[s]

- 500 Aquest home, así present, 500-503. Mt 26,61 i Mc 14,58, en referència a Jn 2,18-21;
 501 ell à dit que molt sertament cf. **42**: 791-795.
 502 lo temple sant destruÿrà
 503 y en tres iorns lo tornarà.

CAY[FÀS]

- 504 Mira tu, que t'an acusat, 504-507. Mt 26,62 i Mc 14,60; cf. **42**: 796-800.
 505 asò deu esser veritat,
 506 puis que calles y no dius res,
 507 sertament crech veritat és.

ANNÀ[s]

- 508 Parla, traydor, encontinent! 508. *encontinent*, "tot seguit, en el temps immediat"
 509 Parla, traydor, el president! (DCVB).
 509. *el president*, llegiu "al president"; *traydor*, vid. **19**: nota v. 129.

BENGEMÍN

- 510 Tu qui sabs tam bé predicar, 510. *tam bé*, llegiu "tan bé".
 511 per què no vols are parlar?

ABDERON

- 512 Mirau si'ns devem anutiar
 513 que el tacany no vol parlar! 513. *tacany*, ant. "de baixa moralitat; malèvol i enganyador" (DCVB).

CAY[FÀS]

- 514 Respon-me, e vulls parlar 514. *e*, JM: "o".
 515 del que io't vull interrogar: 514-517. Mt 26,63; cf. **19**: 226-228, **27**: 420-422 i **42**:
 516 y coniuur-te, per aquell Déu, 801-805.
 517 que digas si ets Fill de Déu! 515. Al ms., hi diu *quet* amb la *t* ratllada.

JESÚS

- 518 Si io u dich, sert, no me'n creureu, [166v, a] 518. Llc 22,67.
 519 però io us dich a tots arreu
 520 que veureu, sert, en veritat, 520-522. Mt 26,64, Mc 14,62 i Llc 22,69. Notem que
 521 el Fill de la Verge asentat l'expressió bíblica "Fill de l'home" ha estat substituïda per
 522 en los núvols del més alt çel, "Fill de la Verge".
 523 a la mà dreita de aquell 523. Al ms., damunt de *mà* hi ha un signe d'abreviatura.
 524 qui as Pare celestial, 524. *as*, llegiu "és".
 525 de la virtut Déu eternal.

CAY[FÀS]

525 rúbr.-528. Segons Llc 22,70, aquestes paraules les diuen "tots", és a dir, els grans sacerdots i mestres de la Llei que constitueixen el consell del Sanedrí. En conseqüència, Jesús se'ls adreça en plural, dient: "Vosaltres mateixos dieu que ho sóc."

- 526 Y dons, tu ets lo Fill de Déu?

IESÚS

- 527 Y vós mateix, vós ó dieu,
 528 que io só lo ver Fill de Déu!

Are se squinça lo vestit CAY[FÀS]:

528 rúbr.-532. vid. 19: nota 229 rúbr.-231.

- 529 E mirau com à blesfemat,
 530 el vellaco endiablal!
 531 Y io crech tots aveu sentit
 532 la blasfèmia que à dit!

530. *vellaco*, vid. supra, nota v. 494.

ANNÀ[S]

- 533 Y ara ia, a mon parer,
 534 testimonis no vem master.

533-534. Segons Mt 26,65 i Mc 14,63, aquestes paraules corresponen a Caifàs, tal com ho recull 42: 816-817.

534. Al ms., al final del vers hi figura ratllat *de fer*, i la correcció *master* escrit al damunt.

BENGEMÍ

- 535 Asò's cosa molt de sentir!

ABDERON

- 536 Treballem prest, fer-lo morir!

CAY[FÀS]

- 537 Tractau-lo mal an el roí,
 538 tractau-lo mal, muyra así!

537. *roí*, "dolent" (DCVB).

*Are aseguen Iesús a un scambell, y lígan-li una
bena an els ulls. Donant-li una bufetada, MALCUS:*

539 Prophetitza, tu qui ets Crist,
540 de nosaltres qui t'à ferit!

Diga LA SIRVENTA a sant Pera:

541 Digau, bon hom, vós qui sayeu
542 de Iesús sou's, de Nazareu?

SANT PERA

543 No sé què't dius, en veritat,
544 may en tal tinguí amiat!

SIRVENTA

545 Io t'é vist a tu eb ell, [166v, b]
546 que tu ets sert del seu consell!

SANT PERA

547 Arror preniu molt cert de mi:
548 que io ab ell may no visquí!

UN SAIG

549 Tu per sert ets de aquell
550 que ton parlar és galileu,
551 y io t'é vist ab ell en l'ort:
552 també deurias pendra mort!

SANT PERA

553 Per Déu te iur que no's axí,
554 perquè tal hom may coneguí!

538 rúbr. L'escambell és un element apòcrif, molt comú en la iconografia de la Passió. Segons els sinòptics, a més de “tapar-li la cara”, (Llc 22,64 i Mc 14,65) i de “pegar-li bufetades” (Mt 26,67 i Mc 14,65), els homes que custodiaven Jesús “l'escarnien” (Llc 22,63; cf. **42**: 820 rúbr.) i es posaren a “donar-li cops de puny” i a “escopir-li” (Mt 26,67 i Mc 14,65; cf. **42**: 820 rúbr.).

539-540. Mt 26,68 i Llc 22,63. L'atribució de la bufetada a Malcus és apòcrifa i es troba, per exemple, a la *Vita Christi* d'Eiximenis: “El criat qui «volent complaure» Anàs galtejà Crist, era Malc.” (Hauf 1990: 379).

540 rúbr.-554. vid. **19**: nota 234 rúbr.-248.

541. *sayeu*, llegiu “seieu”.

541-542. Mt 26,69, Mc 14,66-67, Llc 22,56 i Jn 18,16-17; cf. **19**: 235-236 i **42**: 830-831.

542. *sou's*, llegiu “sou vós”.

543. *què't dius*, llegiu “què dius”.

543-544. Mt 26,70, Mc 14,68, Llc 22,57 i Jn 18,17; cf. **19**: 237-238 i **42**: 832.

544 rúbr. vid. **19**: nota 238 rúbr.

545. Vers hipomètric.

547. Davant de *molt* apareix una lletra ratllada que podria ser una *a* o una *o*.

547-548. Mt 26,72 i Mc 14,70; cf. **19**: 241-242 i **42**: 835-836.

548 rúbr.-552. vid. **19**: 242 rúbr.-244.

550. vid. **19**: nota vs. 239-240.

553-554. Mt 26,74, Mc 14,71 i Llc 22,60; cf. **19**: 245-248 i **42**: 846-850.

Ara canta lo gall, y sant Pera se aparta. Lo Ioan se parteix de casa de Cayfàs, sercant la Maria, la qual l'à de trobar el cap dels banchs, y diu SANT IOAN, fent lo plant sagüent:

555 O trist de mi! Y què faré?
 556 A la Verge com la veuré?
 557 Portant-li nova tant cruel,
 558 com no sclat per mig del fel!
 559 Que veig son Fill ten maltractat
 560 y en la cara arrapat!
 561 Io crech per sert com lo veurà
 562 que ella no'l conixerà!
 563 Forsadement l'ey vaig a dir,
 564 e veurà'l antes de morir,
 565 perquè segons se à tractat,
 566 volen sia sententiat.
 567 O Verge, Mare, on vos veuré,
 568 per dir-vos tot lo que io cé,
 569 del vostro Fill y Mestra meu,
 570 abans que no'l posen en creu?

Arriba sant Ioan a la Maria, y abrasa-la, y diu sant Ioan:

571 O Mare, Verge, gran dolor [167r, a]
 572 que és de veure mon Senyor,
 573 lo vostro Fill e tant amat,
 574 que trobereu molt maltractat!

Ara cau la Maria en terra, y sant Ioan y las Marias alsen-le. Diu MARIA:

575 Nabot Ioan, què m'aveu dit?
 576 Torbade stich, no us he sentit.

SANT IOAN

577 Seguiu, Verge, y caminau,
 578 seguuiu-me prest y no trigueu!
 579 Lo meu Mestra tenen iueus,
 580 calsigan-lo entra los peus!

554 rúbr.-588. El passatge en què Joan va a avisar Maria és de tradició apòcrifa i no recollit en cap de les altres consuetes.

555. cf. **12:** 159, **19:** 289 i **39:** 360.

555-556. Probablement una lliçó anterior deia *O trist de mi! Y què diré / a la Verge quan la veuré?*

556. *com*, llegiu “quan”.

558. Llegiu “com no rebento enmig de l'amargor”.

560. *arrapat*, part. pass. del verb *arrapar*, “ferir amb les ungles” (DCVB).

563. *l'ey*, llegiu “l'hi”.

580. *calsigan-lo*, llegiu “calcigant-lo”. JM: “calsigam”; *calcigar*, “esclafar o pitjar amb el peu” (DCVB).

LA MARIA

581 Nabot Ioan, passau primer,
 582 mostrau-me mon Fill vertader,
 583 perquè io'l puga abrasar
 584 que lo cor me vol sclatar!
 585 Pensau, donas, quina dolor
 586 que sent io are en mon cor!
 587 Tenir un fill y tant amat,
 588 y que l'agen ten maltractat!

581. Al ms. apareix ratllat *que m'ëveu dit*. Es tracta d'un salt de línia al v. 575 esmenat pel copista.

587. La paraula *fill* apareix afegida amb tinta més fosca a l'interlineat entre els vs. 586-587.

Ara romanga la Maria enmig del corredor per fer-se encontradissa ab lo Iesús, y diu CAYFÀS:

589 Preniu-lo fort y ben ligat
 590 y en càrçer sia portat!

589-594. vid. **19**: nota vs. 269-276.

ABDERON

591 O bona gent, serviu-lo bé!

ANNÀ[s]

592 Que sert a tots strenaré!

592. *strenaré*, del verb *estrenar*, “donar estrenes; gratificar en moneda o en espècie” (DCVB).

BENGEMÍ

593 Stau ab ell tota la nit,
 594 y feu sia molt ben ponit!

594. *ponit* (*punit*), “castigat” (DCVB).

Are lo aporten a la presó, y enquantren quatre prophetas, cantant lo “Miserere”, y cantat, diu LO PRIMER:

594 rúbr. *a la presó*, vid. **19**: nota vs. 269-276. És probable que els profetes siguin els mateixos que han aparegut a l'inici, com suposa Mas (2002: 270), és a dir, Isaïes, David i Jeremies. Cal tenir en compte, però, que aquí n'hi ha un de més, que podria ser Ezequiel, que en època medieval es considerava el quart dels profetes principals (vid. **27**: nota 12 rúbr.). Al manuscrit, *primer* apareix com a xifra, igual que els números de les rúbriques següents.

595a O val-nos Déu! [167r, b]

SEGON

595b O cosa greu!

TERCER

596a O dolorós!

QUART

596b E qui sou vós?

IESÚS

597 Io só lo Iesús piatós,

598 qui de tots he piatat.

PRIMER

599a O gran peccat!

SEGON

599b O gran maldat!

TERCER

600 Per qual raó, ni per quin dir,

QUART

601 vos volen axí fer morir?

IESÚS

602 Pel gran peccat de l'om finit,

603 lo infinit l'à de pagar.

PRIMER

604 Plàsie-us aser plasent!

604. *plasent (plaent)*: El DCVB dona com a segona accepció l'ús mallorquí del mot amb el significat de “amatent, que procura complaure”.

SEGON

605 Vos façam un suplicat,

TERCER

606 tots cantant devotament,

QUART

607 devant vostra Magestat.

*Agenollen-se TOTS devant lo Iesús, y dígan a to
de “Le mia gran pena”:*

608 Iesús, Iesús, Salvador,
609 gràtias tantas a vós,
610 qui·ls peccats dels peccadors
611 voleu comprar en dolor!

Mudan-se: [167v, a]

612 Preu de sanch del vostro cos
613 donau per bona sabor,
614 per lo gust de aquell mos,
615 del fruyt de tanta ·margor.

Tornada:

616 O bé·ns porta gran terror,
617 com axí tots vos miram!
618 O nostro sant pare Adam,
619 Déu vos perdó tal arror!

IESÚS

620 Anau, mos fills, tots prest anau,
621 la mia Mare consolau!

Are se·n van a to de “Dona tan dolorosa”:

621 rúbr. L'última síl·laba de *dolorosa* apareix desplaçada a la línia anterior.

622 A on serà la trista Mare,
623 que li portem tal dolor
624 com de son Fill se prepare
625 per la sua tanta ·mor?

626 Dir-li-em la tanta pena!
627 Dir-li-em lo gran turment!
628 Dir-li-em de la cadena,
629 que porta tan umilment!

626-628. *Dir-li-em*, llegiu “Li direm”.

ANNÀ[s]

630 Lo més parlar és perdra temps:
631 dexant anar los tals strems!

630-671. Aquest passatge és la continuació de supra, 589-594.

631. *dexant*, llegiu “deixen”, 3 pl imp.

ABDERON

632 Dons, senyor, aporten-ló
633 per sta nit a la prasó!

CAY[FÀS]

[167v, b]

634 Y el matí, sens més trigar,
635 a Pons Pilat fer-l'em peniar!

635. *fer-l'em peniar*, llegiu “farem a Ponç Pilat penjar-lo”.

BENGEMÍ

636 Bé'm par, senyors, que axí's deu fer,
637 com bé à dit vòstron perer,
638 car puis tenir lo proçes clos,
639 tot quant volrem farà per nós.

CAY[FÀS]

640 Ara, dons, tots saguiu a mi,
641 tirau, seriants, donau camí!

641. Al manuscrit, al final del vers hi apareix ratllat *passau per mi* i com a correcció escrit al damunt *donau camí*.

Are lo aporten a la prasó, y enquantren-se en la Maria. Y antes de aribar, diga sant Ioan, sentint la trompeta:

641 rúbr. *trompeta*, vid. **27**: nota 393 rúbr.

SANT IOAN

642 Io sent, per sert, molta de gent,
643 y la trompeta sertament,
644 y la cadena rosegar,
645 que d'esí io la sent sonar.

Enquantren lo Iesús.

LA MARIA

645 rúbr.-653. La trobada de Jesús i la seva Mare, d'origen apòcrif i de tradició popular, no és recollida en cap de les altres consuetes. Així, per exemple, tant Eiximenis com Sor Isabel de Villena suposen que mare i fill es veuen camí del calvari (Hauf 1990: 381).

646 O lo meu Fill! Y què's stat?
647 Qui us à ten mal aparallat?
648 Del cap els peus, tot sangonós,
649 are és mort lo meu rapòs!

L'ALGOTZIR

650 Si tu l'aguesses ben criat,
651 are no'l veras maltractat!
652 Vés-te'n d'esí molt prestament,
653 no'ns rompes més l'enteniment!

650-651. cf. **43**: 262-265. A **39**: 81-82, Maria al·ludeix a aquesta acusació, negant-la rotundament.651. *veras*, llegiu “veres”, 2 sg pret. imperf. de subj. de *veure*.*Are s'enporten lo Iesús el çàrcer.*653 rúbr. *çàrcer*, vid. **19**: nota 269-276.*Finis*

CONSUETA DEL DIVENDRES SANT

[168r, a]

rúbr. in. Al ms. la consueteta porta el núm. 39, afegit modernament amb llapis.

rúbr. in.-48. vid. **20**: nota 28 rúbr.-54.*Entra IUDAS, a to de "Plant":*

1 O trist de mi, o gran traydor
 2 com he traït a mon Senyor!
 3 An els iueus io l'é liurat
 4 per trenta diners que m'an dat!
 5 No sé per sert si'l cobraré,
 6 que los diners los tornaré.
 7 No crech io que'l me vullen dar
 8 emperò io ey vull anar.

1. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129.7. *que'l me vullen dar*, el complement directe precedeix l'indirecte, tret propi del mallorquí.8. *ey*, llegiu "hi".*Aribat el consell:*

9 Noble senyor he president:
 10 veu[s] así lo vostro argent!
 11 Tornau-me prest lo meu Senyor,
 12 io us na prech de bona amor!
 13 No vullau io sia perdut
 14 per aver-vos io venut
 15 la sanch del iust, en veritat,
 16 y veus así lo que m'eu dat!

9. *he*, llegiu "i"; vid. **28**: nota v. 21.10. *veu[s]*, llegiu "veis" (veieu); vid. **19**: nota v. 185.9-16. cf. **28**: 21-28.16. *veus*, vid. supra, nota v. 10. Abans de la paraula *veus* apareix ratllat *dons*.

CAY[FÀS]

17 Per sert, Iudas, no'ns enteneu!

17. cf. **28**: 29.

ANNÀ[s]

18 Anau-vos-na! No'ns anutgeu!

18. cf. **28**: 30.

ABDERON

19 Què'ns fa a nós si sou salvat?

19-20. cf. **20**: 45-46 i **28**: 31-32.

BENGEMÍ

20 Què'ns fa a nós si sou demnat?

IUDAS y lansa los diners:

21 Preniu, donques, vostros diners,
 22 teniu-o tot, puis axí és!
 23 Puis m'à portat la mala sort,
 24 scanyar-m'é ab dogal fort.

21-22. cf. **28**: 33-34.24. *scanyar-m'é*, llegiu "m'escanyaré"; *dogal*, "corda amb què es pengen els sentenciats a pena de forca, o amb què es lliguen els reus que s'han d'arrossegar els penitents de pecats greus" (DCVB).

Va-se'n Iudas, y diu:

25 Bé maresch io, en veritat, 25-32. cf. **28**: 35-42.
 26 mal hom, traydor asclerat!
 27 Veiam, dons, are què faré?
 28 An el diable io'm daré!

29 Per sert tostemp m'ò he pensat [168r, b]
 30 de l'ora ensà que som nat
 31 segons era mon mal obrar
 32 infern no m'à sert de faltar!
 33 En ma mare io he dormit,
 34 y a mon pare he ferit,
 35 y he mort a qui m'à creat:
 36 bé maresch, sert, aser demnat!
 37 Aprés ab Déu, per se bondat,
 38 per dexeble era entrat
 39 y are l'é volgut liurar
 40 an equells qui l'an de matar.
 41 O bé-l m'avia comanat,
 42 se Mare, sert, en veritat!
 43 An el diable io'm vull dar
 44 que a l'infern io vull anar!
 45 Anar-me'n vull prest a peniar,
 46 puis Déu ia no'm pot perdonar.
 47 O Lucifer, diable gran,
 48 lo cos y l'ànima't coman!

33-36. A **28**, s'omet l'al·lusió als motius llegendaris de l'incest i parricidi de Judes. Una detallada anàlisi i classificació de les diferents versions de la llegenda ha estat duta a terme per Baum (1916), tenint en compte les aportacions de Rand (1913). Per les versions llatines, vegeu Lehmann (1929). En el seu estudi magistral sobre la repercussió del tema en el teatre català i occità, Josep Romeu i Figueras ([1957] 1994: 98-118) corrobora com a forma més arcaica de la llegenda la que apareix en una Passió de la primera meitat del s. XIV, de la qual coneixem tres fragments en llengua catalana i una versió occitana, pràcticament completa, copiada al manuscrit Didot.

37-40. cf. **28**: 43-46.

41. *bé-l m'avia*, el complement directe precedeix l'indirecte, tret propi del mallorquí.

41-42. Aquests versos no tenen correspondència en cap de les altres consuetes del Divendres Sant, i fan al·lusió a l'escena apòcrifa en què Maria encomana el seu Fill a Judes, tal com s'escenifica, per exemple, a **38**: 175 rúbr.-184.

45-46. vid. **20**: nota vs. 49-50.

47-48. cf. **20**: 53-54.

*Ara ve la Maria y lo Ioan y Magdalena y Marta.
 Y diu la MARIA, encontrant-se ab las tres donas qui
 steran an el corredor, "Plant":*

49 Digau-me, senyors y donas,
 50 qui stau an aquest carrer
 51 si'm sabríeu donar novas
 52 del meu Fill, Déu vertader?
 53 O desdixade de mi!
 54 Per què no'n voleu parlar?
 55 Si as passat per así,
 56 no m'ò vullau denegar!

48 rúbr. JM es descuida de transcriure *y Marta*.

48 rúbr.-108. Aquest passatge no té correspondència en cap altra de les consuetes del Divendres Sant.

55. *as passat*, llegiu "és passat".

56. *denegar* (*denegar*), ant., "dir que no a una cosa que s'hauria d'afirmar" (DCVB).

LA PRIMERA DONA, a to de "Vexilla":

- 57 Què veu perdut, bona dona?
 58 Asentau-vos una stona!
 59 Veiam què's lo que sercau:
 60 per què tant vos turmentau?

LA MARIA

- 61 Perdonau-me, bona gent [168v, a]
 62 que sert no puch reposar.
 63 Fora stich de sentiment,
 64 lo cor tinch per sclatar!
- 65 Lo meu Fill no puch trobar,
 66 la qual m'an dit tenen pres.
 67 Si novas me'n sabríeu dar,
 68 me faríeu grans marçès!

66. *la qual*, llegiu "lo qual"; vid. **12**: 179, 235 i 633, **38**:
 256 i **42**: 23.

L'ALTRA DONA

- 69 Digau-nos, vós, la sua adat:
 70 si és minyó o si's barbat,
 71 si as gran o si's petit.
 72 Que si u sabem, vos serà dit.

LA MARIA

73 Ell té sert trenta-tres anys,
 74 no és dels xichs ans és dels grans.
 75 Un home és sert ben tallat,
 76 may n'eu vist ten ben carat.
 77 És ten blanch com lo cotó,
 78 colorat per sa raó,
 79 molt gentill y delicat,
 80 may nigú ó és stat!
 81 Ell és sert molt ben criat,
 82 may nigú à anutiat!
 83 Digau-me, dons, si d'ell sabeu!
 84 Digau-m'ò, si us aiut Déu!

TERCERA DONA

85 Sta nit, en veritat,
 86 n'an portat un, molt maltreatat.
 87 Si as aqueix no us ó puch dir,
 88 bé diuen sert té de morir.

PRIMERA DONA

89 No era tan ben carat,
 90 com vós lo'ns aveu figurat:
 91 antes que nave tot fangós
 92 y maltractat y sangonós!

72. rúbr. A l'inici de la rúbrica apareix una *e* en tinta marró que coincideix amb la primera lletra del vers 73. El copista es devia descuidar, en principi, de deixar una línia en blanc per la rúbrica i en adonar-se de l'error va deixar d'acabar de copiar la paraula.

73-80. En aquesta descripció, Mas (2001: 30) observa “un tractament de la figura central de les *Passions* força interessant, perquè convertia Jesús en un ésser amb el mateix entorn emotiu i les mateixes ambicions físiques, als ulls de Maria, que els altres mortals” i segueix dient: “Això demostra que els temes cristològics s'havien humanitzat, és a dir, que hi havia hagut un canvi important en la concepció del món mitjançant el qual l'antropocentrisme entrava en competència amb el teocentrisme medieval”. El cert és, però, que l'elogi de Maria remet directament a la tradició medieval de contemplar els diferents membres del cos de Crist, tot exaltant-ne “la galant disposició «sobre tots los fills dels hòmens»”, com es pot comprovar en les mostres que Hauf (1986) en recull a l'Apèndix de la seva edició de la *Contemplació de la Santa Quarantena* (c. 1406) de Joan Eixemenó.

74. Entre *ans* i *és* apareix una *d* ratllada.

75. Hi ha una correcció de *n'eu* on en principi el copista havia escrit *n'evu*.

78. En aquest vers el color blanc és associat a la raó, possiblement per la idea de puresa.

80. *nigú*, vid. 38: nota v. 225.

81-82. Aquests versos són la rèplica de Maria a les acusacions de l'algutzir que li retreu d'haver malcriat Jesús; cf. 38: 650-651.

84 rúbr. Al ms. el número apareix com a xifra; igualment a 88 rúbr., 92 rúbr. i 94 rúbr.

DO[NA] SEGONA

- 93 Io viu portava los cabells 93. *viu*, vid. **19**: nota v. 238.
 94 de molta sanch casí vermells!

TERCERA

- 95 Y tot banyat, en veritat,
 96 que sert era gran piatat.

LA MARIA

- 97 O llasa! Y què'm dieu? [168v, b] 97. *llasa*, vid. **20**: nota v. 1.
 98 Aqueix serà lo Fill meu!
 99 Que per asens l'agen passat 99. *asens (acens)*, adv. ant., "per aci" (DCVB).
 100 y d'aqueix modo maltreatat!

SANT IOAN

- 101 O Mare, vullau caminar:
 102 veiam si'l poreu encontrar,
 103 y ·nem-y prest y no triguem, 103. Hi ha una correcció de *triguem* on en principi hi
 104 io crech per sert l'encontrarem. deia *trigueu*.

LA MARIA

- 105 Caminau, germanas mias,
 106 scoltau si sentireu
 107 los crits e las falsias,
 108 que són ditas del Fill meu!

BENGEMÍ

- 109 Senyor Cay[fàs], què fereu
 110 d'equell traydor de Nazareu? 110. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129.

ANNA[S]

- 111 Per sert tots devem treballar
 112 en fer-lo prest sententiar.

ABDERON

- 113 Y crech que és spediend 113. Entre *Y* i *crech* hi apareix una *q* ratllada; *spediend*
 114 que muyra per sert promptament! (*expediend*), vid. **27**: nota v. 103.

CAY[FÀS]

- 115 Molt bé serà, en veritat,
 116 que sia prest sententiat.

*Cay[fàs], a l'algotzir:*116 rúbr. Abans de *Cay* hi figura una *o*.

- 117 Anau-lo prest are a portar,
118 y farem-lo sententiar.

ALGUTZIR

- 119 Are mateix serà así. 119-120. cf. **28**: 91-92.
120 No y penseu més, fiau de mi.

Ara va l'algotzir a portar Iesús, y diu CAY[FÀS]:

- 121 A mi me par, en veritat,
122 que's deu portar a Pons Pilat!

ANNÀ[s]

- 123 Molt bé serà y promptament

ABDERON

- 124 sententiar-lo verament.

BENGEMÍN

- 125 Anem-y nosaltres ab ell,
126 y dir-li-em lo qui és ell! 126. *dir-li-em*, llegiu “li direm”.

CAY[FÀS]

- 127 En aportar-lo verament [169r, a]
128 anem-y tots molt promptament!

Are aporten lo Iesús devant los rabins, y essent arribat, no'l pugen el cadefal, y diu LO ALGUTZIR:

- 129 Senyors, l'ome é fet aportar,
130 si manau, vos fer-l'é puiar. 130. *vos fer-l'é puiar*, llegiu “us el faré pujar”.

CAY[FÀS]

- 131 No és master, en veritat.
132 Aportau-lo devant Pilat! 132. cf. **20**: 63-64, **28**: 114-115 i **43**: 3-5.

Are aporten lo Iesús devant Pilat, y diuen TOTS LOS RABINS iunts: 132 rúbr.-210. vid. **20**: nota 68 rúbr.-116.

- 133 Sen[y]or, Déu li do sanitat! 133. El copista s'ha descuidat del signe de palatalització de la *n*.

PILAT

134 Y ells sían ben aribats!
 135 Què's asò? – Per què portau
 136 aquest home axí, digau?
 137 Sapiam, dons, ell què à fet,
 138 que ligat ve y tant stret?

ANNÀ[S]

139 Si ell no fos un malfactor,
 140 no'l portariem assí, senyor!

139. A l'inici del vers hi ha una lletra il·legible ratllada.
 139-140. Jn 18,30; cf. **20**: 87-88, **28**: 200-201 i **43**: 11-12.

PILAT

141 A mi, senyors, sert no m'apar
 142 que axí'l degau maltrehtar.
 143 Y si'l teniu axaminat,
 144 feu que sia sententiat
 145 per vosaltres y no per mi;
 146 que a mi, sert, no m'apar axí.

144-146. Jn 18,31; cf. **43**: 18-20.

CAY[FÀS]

147 A nosaltres no és permès,
 148 per axò el te aportam pres.

147-148. Jn 18,31; cf. **19**: 266-267, **20**: 61 i **43**: 21-25. 148. *el te aportam*, el complement directe precedeix l'indirecte, tret propi del mallorquí.

ANNÀ[S]

149 Per sò vullau-lo iudicar!

BENGEMÍN

150 Segons ell és, no's pot errar!

PILAT

151 E io ia cé qu'és veritat
 152 que a vosaltres no és dat,
 153 emperò vós vullau-me dir:
 154 quin cas à fet per ell morir?

154. El sentit d'aquest vers és: "Què ha fet ell per meréixer la mort?"

CAY[FÀS]

155 De tres cossas lo acusam
 156 y totas tres las aprovam!

156. *aprovar*, amb el significat de "provar" (DCVB); cf. infra, v. 168: *Tot quan em dit provat stà!*

ANNÀ[s]

- 157 Ell à dit, en veritat, [169r, b] 157-160. Llc 23,2; vid. **28**: nota vs. 172-175.
 158 que lo tribut és mal pagat
 159 a Cèsar y que no's deu fer;
 160 sols per asò ó ha mester!

ABDERON

- 161 E més avant, segonament, 161-164. Com és ben sabut, tot al contrari d'aquesta
 162 à enganada molta gent, acusació, Jesús remarcà la vigència de la Llei (Mt 5,18 i
 163 dient la ley de Moysès Llc 16,17).
 164 no la guàrdan, que no val res.

BENGEMÍN

- 165 Ell és pobre fill d'un fuster, 165-166. vid. **38**: nota vs. 48-50.
 166 y diu que és Déu vertader,
 167 y dels iueus ell rey se fa. 167. cf. **28**: 164.
 168 Tot quan em dit provat stà! 168. *quan*, llegiu "quant". Després de la primera lletra de *provat* hi apareix una lletra ratllada.

PILAT, a *Iesús*:

- 169 E no hoïu, masquí de vós, 169. Al manuscrit la paraula *de* apareix repetida per error
 170 quantas cosas diuen de vós? del copista; *masquí (mesquí)*, "miserable, infeliç; ple de
 171 Per què, donchs, no responeu, dissort" (DCVB).
 172 de lo que así enteneu? 169-172. Mc 15,4.

Pilat aparta a Iesús, y diu Pi[lat]:

- 172 rúbr. vid. **20**: nota 96 rúbr.-104. A l'inici de la rúbrica
 es llegeix una lletra que podria ser una *a*. Potser el copista
 estava a punt d'escriure *are*, començament habitual de les
 rúbriques del ms.

- 173 Fes-me un pler de molt bon grat 173-175. Mt 27,11, Mc 15,2, Llc 23,3 i Jn 18,33; cf. **28**:
 174 que'm vullas dir la veritat, 184-185 i **43**: 26-27.
 175 tu, si ets rey dels iueus.

IESÚS

- 176 Asò diuen-ho tots los teus 176-178. Jn 18,34.
 177 o voleu saber la veritat
 178 perquè siau més descansat?

PILAT

- 179 Amich, sert, io no só iueu; 179. *Amich*, vid. **20**: nota v. 97.
 180 hoc tots aquests así arreu. 180. *hoc*, vid. **38**: nota v. 254.
 181 An-te devant mi aportat 179-182. Segons Jn 18,35, Pilat contesta a Jesús amb la
 182 perquè sias sententiat. pregunta retòrica: "Que potser sóc jueu? Són el teu poble
 i els grans sacerdots els qui t'han posat a les meves mans.
 Què has fet?"

[JESÚS]

182 rúbr. El copista ha deixat en blanc l'espai de la rúbrica.

183 Lo meu regna, en veritat,
 184 no és an aquest món posat;
 185 que si an aquest món stigués
 186 per mi prengueren las armes.

183-186. Jn 18,36; cf. **28**: 186-189 i **43**: 31-35.186. Per mantenir la rima, *armes* s'ha de pronunciar accentuat agut.

PILAT

187 Ara, dons, és veritat,
 188 que rey ets tu anomenat?

187-188. Jn 18,37; cf. **28**: nota vs. 190-191.

IESÚS

189 Vós mateix, sert, ó dieu
 190 y sert és ver lo iuý que feu,
 191 e per sò só enviat
 192 testimoni de veritat.

189-192. Jn 18,37; cf. **28**: 192-195 i **43**: 38-40.

PILLAT

193 Per sert que stich molt spantat,
 194 digas-me, donchs: Què's veritat?

194. Jn 18,38; cf. **43**: 41.*Pilat, els iueus:*

195 Io he bé examinat [169v, a]
 196 aquest home molt verament,
 197 y veig que iniustament
 198 ell és stat a mal acusat.

195-198. Jn 18,38; cf. **20**: 105-108, **28**: 196-199 i **43**: 42-46.

CAY[FÀS]

199 Senyor, creyeu que és traydor
 200 y és molt gran encantador!

200. *encantador*, vid. **20**: nota v. 74.

ANNÀ[S]

201 E persuadint va la gent

ABDERON

202 en lo seu mal enteniment!

BENGEMÍN

203 En Galilea és stat;
 204 allí sabem que à predicat.

203-204. LlC 23,5; cf. **20**: 111-112 i **43**: 47-50. Segons LlC 23,6-7, "Pilat, en sentir això, preguntà si aquell home era galileu. Quan va saber que pertanyia a la jurisdicció d'Herodes, que també es trobava aquells dies a Jerusalem, li va enviar Jesús." Així ho recull **20**: 113.

CAY[FÀS]

205 Y és molt gran encantador! 205. *encantador*, vid. supra, v. 200.

ANNÀ[S]

206 Lo poble met en gran arror!

PILAT

206 rúbr.-210. Llc 23, 7; cf. **20**: 114a rúbr.-116 i **43**: 50 rúbr.-55.

207 Si lo qu'eu [dit] és veritat,

207. vid. supra, nota vs. 203-204. JM: "Si lo que deys es veritat".

208 ha Arodes sia portat,

209 y ell per sert iudicar-l'à

209. *iudicar-l'à*, llegiu "el judicarà".

210 segons la culpa trobarà.

Aporten Iesús a Arodes. L'ALGOTZI[R]

210 rúbr.-232. vid. **20**: nota 116 rúbr.-128.

211 Senyor Arodes: Pons Pilat

211-214. cf. **20**: 117-120 i **43**: 56-60.

212 vos tremet aquest malvat

213 perquè vós lo castigueu

214 segons los mals li trobereu.

ARODES [diu a Jesús:]

215 Puis que así sou aribat:

215-216. Llc 23,8; cf. **20**: 121-122 i **43**: 68-70.

216 feu-na alguna novitat!

216. *novitat (novetat)*, "cosa que sorprèn perquè no es veu o no ocorre ordinàriament" (DCVB).

ALGUTZIR [diu a Jesús:]

217 Per què no parles, innocent?

217. *innocent*, vid. **20**: nota v. 125.

218 Vulles parlar el president!

218. *el*, llegiu "al".

ARODES

219 Resusitat m'an dit que as

219-222. A les altres consuetes del Divendres Sant, com tampoc a Llc 23,8, Herodes no es refereix a cap miracle en concret. El fet de destacar la resurrecció de Llätzer no estranya, tenint en compte que dues consuetes del manuscrit, les peces **17** i **18**, versen sobre aquest tema.

220 a Lätzer, donchs per què no fas

221 algun miracle devant mi,

222 y io creuré que és axí?

223. *innocent*, vid. supra, v. 217.

223 Aquest me par que és innocent:

224 bé serà que'l conega la gent!

224. Vers hiper mètric.

225 Feu que sia despullat!

226 Posau-li robas de orat!

226. vid. **20**: nota v. 126.

227 Tornau-lo a Pons Pilat,

227. Al ms. es llegeix *tornauleu*.

228 que per ell sia castigat,

227-228. cf. **20**: 127-128 i **43**: 81.

229 an el qual me acomeneu;

229-230. vid. **43**: nota vs. 82-85.

230 de sò us prech no us ne oblideu.

ALGUTZIR

231 Per sert, senyor, que de bon grat
232 io faré lo que'm té manat.

Tornen a Pilat, y diu l'algutzir: [169v, b]

233 Senyor Arodes és content, 233-236. cf. **20:** 129-130 i **43:** 86-90.
234 y d'equest hom vos fa present
235 que vós lo vullau castigar.
236 Fa lo mut, no vol parlar!

ABDERON

237 Tot[s] lo pregam, senyor Pilat,
238 que aquest sia sententiat.
239 Pregam-lo prest, y no trigueu,
240 perquè la cullpa és molt greu!

PILAT

241 Io, per sert no puch pensar 241-246. cf. **20:** 131-132 i **43:** 91-100.
242 com lo puga sententiar,
243 perquè no és res provat
244 de tot lo que és acusat.
245 Arodes, sert, no m'apar
246 l'age pugut sententiar.
247 Y vosaltres, com bé sabeu, 247-249. vid. **20:** nota vs. 133-134.
248 a cade Pasqua, sert, soleu
249 un malfactor dexau anar. 249. *dexau anar*, llegiu "deixar anar".
250 Per sò, vullau determinar 250-252. Mt 27,17; cf. **20:** 135-136, **28:** 218-219 i **43:**
251 a Barrabàs si'l dexareu 106-110.
252 ho a Iesús de Nazareu.

ABDERON

253 Dexau anar a Barrabàs! 253. Mt 27,21, Mc 15,11, Llc 23,19 i Jn 18,40; cf. **20:**
137, **28:** 220 i **43:** 111-112.

BENGEMÍ

254 Muyra aquest an aquest cas! 254. cf. **43:** 113-115. Segons els evangelis canònics (Mt 27,22, Mc 15,13, Llc 23,21 i Jn 19,6), Pilat és exhortat de crucificar Jesús. Així ho recullen **20:** 138, **28:** 221 i infra 256.

PILAT

255 Dons, que faré io de Iesús? 255. Mt 27,22 i Mc 15,12.

CAY[FÀS] y ANNÀ[S]

256 Crucifica'! - No volem pus.

256. vid. supra, nota v. 254.

PILAT

257 E io no sé per quin peccat,

258 voleu sia crucificat,

259 que no trop cause ni rahó,

260 per axò crucificar-lo.

BENG[EMÍ]

261 Senyor, no li pot gens errar

ABD[ERON]

262 en fer-lo crucificar.

PILAT

263 Veiam si'ls poré contentar.

263. cf. **20**: 139 i **43**: 124.*Pilat, a l'agutzir:*

264 Feu-lo are despullar,

264. cf. **28**: 226.

265 y feu-lo molt bé asotar!

265. Mt 27,26, Mc 15,15 i Jn 19,1; cf. **20**: 140, **28**: 227 i **43**: 129.*Are asoten lo Iesús, ligan-lo el pilar. Aprés fassen-lo aseure a un scambell, y coronaran-lo d'espinas.*

ALGUT[ZIR]

265 rúbr. vid. **20**: nota 140 rúbr.; *ligan-lo el pilar*, llegiu “llicant-lo al pilar”. La columna de la flagel·lació és un motiu apòcrif molt freqüent en els textos medievals i en la iconografia de la Passió. Es troba, per exemple, en textos del Ps. Anselm (PL 159, 279c) i del Ps. Bonaventura, (vid. ed. Hauf 1986: 46).

266 Puis rey te fas anomenar

266-267. cf. **43**: 143-144.

267 digna ets sert de coronar!

Are li enbenen los ulls, donen-li un ceptre y acanyatar-l'an.

[170r, a]

Algut[zir]

267 rúbr. vid. **20**: nota 140 rúbr.; *acanyatar-l'an*, llegiu “l'acanyataran”, és a dir, “li posaran una canya en la mà”. De fet, és una indicació redundant, ja que és la mateixa canya que fa de ceptre. En el text bíblic, els ulls embenats no s'esmenten aquí, sinó en el passatge de l'escarniment davant del Sanedrí (Mc 14,65 i Llc 22,64).

268 Pren lo septre excel·lent

269 que cosa t'és convenient!

CAY[FÀS]

270 Senyor Pilat, no s'à res fet
271 d'aquest Iesús de Natzaret!

PILAT

272 Per sert, ell stà castigat,
273 si en res ell vós à ·nutiat. 273. à ·nutiat, llegiu “ha enutjat”.

Pilat

274 Mostrau-lo así, sens terdar! 274-275. cf. **28**: 230-231.
275 Mirau com l'é fet castigar!

*Leven-li la roba, y mostren-lo.**Pilat*

276 Io no trobe cause, en veritat, 276-277. cf. **28**: 232-233 i **43**: 176-177.
277 perquè sia crucificat.

CAY[FÀS] y ANNÀ[S]

278 Senyor, vullau-nos contentar 278-279. cf. **28**: 234-235.

ABDE[RON] y BENG[EMÍ]

279 en fer-lo prest crucificar!

PILAT

280 Io ia us he dit que no m'apar 280-283. cf. **28**: 236-239.
281 que io'l dega crucificar.
282 Per sò, vosaltras preniu-lo
283 y si us par, crucificau-lo!

CAY[FÀS]

284 Senyor Pilat, creure poreu 284-287. vid. **20**: nota vs. 146-149.
285 que a Cèsar sebrà molt greu
286 que vullau, vós, aquest dexar
287 qui rey se fa anomenar.

Renta's las mans PILAT:

287 rúbr.-289. Mt 27,24; **20**: 153 i **43**: 189-193 rúbr.

288 De la sanch de aquest innocent
289 io·m rent las mans molt sertament. 289. L'última sí·laba del vers apareix desplaçada a la línia de sota.

ANNÀ[s] y CAY[FÀS]

- 290 Sobre nós y nostros infants 290-291. vid. **20**: nota vs. 154-155.
 291 víngan, senyor, tots aquests dans!

PILAT, a l'algut[zir]:

- 292 Preniu-lo, dons, sens més terdar,
 293 aportau-lo crucificar!

CAY[FÀS]

- 294 Correga la vila lo foll!

ANNÀ[s]

- 295 Y aport ell la creu el coll!

ABDERON

- 296 Are morreu-vos, don traydor! 296. A l'inici del vers es llegeix una *a* ratllada; *morreu-vos*, vid. **22**: nota v. 27.

BENGEMÍN

- 297 Ara morràs ab te honor!

LA MARIA [170r, b]

- 298 Nabot Ioan, y quanta gent 298-301. cf. **43**: 219-223.
 299 veig trestetiar molt promptement! 299. *trestetiar* (*trastejar*), "anar i venir sovint; caminar insistentment" (DCVB).
 300 Y la trompeta sent sonar: 300. *trompeta*, vid. **27**: nota 393 rúbr.
 301 mon Fill volen sententiar!
 302 Anem molt prest, sens més trigar,
 303 veiam si'l porem abrasar,
 304 y pendre d'ell comiat 304. Vers hipomètric.
 305 ans que sia crucificat!

Are essent prop del Iesús, volrà s'i abrasar, y los iueus no u comportaran, y caurà esmortida, y après se alsarà, y diu la Maria:

305 rúbr. La rúbrica ocupa quatre línies. A l'inici de les dues primeres hi apareixen sengles creus i n'hi ha dues més davant dels vs. 309-310; versos que desenvolupen l'acció descrita a la rúbrica.

- 306 O, lo meu Fill, y què's asò?
 307 Per què atant gran sensraó 307. *sensraó*, ant. "feta o dita contrària a la raó" (DCVB).
 308 vos volen crucificar? 308. Vers hipomètric.
 309 Vullau-me, mon Fill, abrasar!

SANT IOAN

310 Alsau, Mare, per caritat!
 311 Veiam a on serà portat,
 312 y saguirem aquesta gent,
 313 veiam la fi del seu turment.

*Are ariban a Monti-Calvari, y acalen las cortinas,
 y diu MALCUS:*

314 No stà bé aquest forat,
 315 massa stà d'aquesta part!

313. rúbr. *Monti-Calvari*, vid. **20**: nota 161 rúbr. En relació a l'ús de la cortina en el moment de la crucifixió, recordem que al s. XVI es documenta un teló que separava el cor de la nau i que es podia aixecar a l'església de Bordesholm (Alemanya), lloc on el Divendres Sant s'escenificava el famós plany marià, copiat ca. 1476 per Johannes Reborch (cf. Neumann 1987: 818).

314-317. Els detalls cruels de la crucifixió provenen de la literatura devocional i es troben, per exemple, al *Llibre de Contemplació* mallorquí (1487): “perquè los forats ja abans són stat fets, no bastant-hi, lliguen lo bras ab cordes, e los peus semblantment, e tirant ab violència, los nirvis fan laxar tant que les junctures dels ossos dinumerar-se poden”, (ed. Munar/Pasqual 1985: 78-79).

ALGUTZIR

316 Ligau-li, donques, bé lo bras:
 317 ab una corda stirar-l'as;
 318 y si els peus no y bastaran,
 319 de aqueix modo ey vendran!

Alsen la creu, y diga l'algut[zir]:

320 E tu, qui sabs resucitar,
 321 veiam com sabràs devallar!

317. *stirar-l'as*, llegiu “l'estiraràs”.

319. *ey vendran*, llegiu “hi vindran”, és a dir, “hi arribaran”.

320-321. Mt 27,42 i Mc 15,31-33.

MALCUS

322 Anem-nos-ne, dexem-le star,
 323 veiam com se'n sabrà anar!

IESÚS

324 O mon Pare, vull vos pregar
 325 vullau a esta gent perdonar,
 326 e bé que lur peccat és gran
 327 però no saben lo que fan.

324-327. Llc 23,34.

Van-se'n los iueus, y resten los seriants, y diu LA

MARIA: [170v, a]

328 O lo meu Fill, y tant amat,
329 y per què us an crucificat?
330 Lo meu Fill no'm desempareu
331 e bé que stigau en creu.

IESÚS

332 O dona, vet aquí ton fill! 332. *vet*, vid. **27**: nota v. 298.
333 Tu, Iohan, ten-la per mare! 332-333. Jn 19,26-27.

MARIA

334 O lo meu Fill, y tant umil,
335 plàcie-us io que muyra are!
336 O quin cambi atan roí 336. *atan*, vid. **38**: nota v. 365; *roí*, “dolent” (DCVB).
337 qu'és aquest, sert, per a mi!

IESÚS

338 O Déu meu, o Déu meu, 338-339. Aquí hi devia figurar, a més, la cita literal de
339 io us prech que no'm desempareu! les paraules de Jesús (“Elí, Elí, lemà sabactani?”) que el text canònic (Mt 27,46, Mc 15,33) dóna juntament amb la traducció corresponent (“Déu meu, Déu meu, per què m'has abandonat?”) Altrament no s'entendria per què l'algutzir pensa que Jesús invoca el nom del profeta Elies, cf. *infra*, v. 340.

L'ALGUTZIR

340 Alias s'és mès a cridar; 340. Mt 27,47 i Mc 15,35. *Alias*, llegiu “Elies”; *s'és mès a cridar*, llegiu “s'ha posat a cridar”.
341 veiam si li vendrà ajudar! 341. Mt 27,49 i Mc 15,36.

MALCUS

342 Io crech per sert que murirà,
343 ans que no li ajudarà.

IESÚS

344 *Citio*, en veritat! 344. *Citio* (*Sitio*): És la cita de Jn 19,28 (“Tinc set!”). El to per interpretar aquest vers podria haver servit per la interpretació d'altres passatges: vid. **19**: nota rúbr. in.; JM: “Cit tinch io”.

*Are li donaran l'asponge, y farà lo Iesús com qui la
tasta y no'n vol:*

- 345 Ara és per sert acabat.
346 O mon Pare, Déu infinit,
347 a vós coman mon sperit!

Are inclina lo cap, y LA MARIA fa lo plant sagüent:

- 348 Aiudau-me a plorar,
349 senyoras, per caritat!
350 Aiudau-me a mirar
351 com stà crucificat!
352 Lo cor tenen enpedreït,
353 poca raó és no plorar,
354 pensant com io l'è nodrit,
355 y veure'l axí star!
356 O mon Fill, quan delicada
357 era vostra magestat!
358 Are veig stà clavada
359 del cap els peus tot nafrat!

SANT IOAN

[170v, b]

- 360 O trist de mi! Y què faré?
361 O trist de mi! On aniré?
362 Veig mon Senyor crucificat,
363 qui per mi era tant amat!
364 Mirau la Mare, quina stà,
365 y molta de rahó que ha:
366 veure son Fill y Mestra meu
367 sententiat an esta creu!

MARIA

- 368 Mon Fill, bondad increada,
369 quanta caritat mostrau!
370 Per salvar natura humana,
371 vós, mort en creu peniau!
- 372 Los peccadors teniu scrits
373 en vostras mans consagrades.
374 Feu que tots sían oïts,
375 y lurs maldats perdonades!

344 rúbr. Segons els textos bíblics, l'esponja xopa de vinagre estava col·locada al capdamunt d'una canya (Mt 27,48 i Mc 15,36) o bé d'un manat d'hisop (Jn 19,29).

345. El vers remet a Jn 19,30: "Tot s'ha complert."

346-347. Els versos remetent a Llc 23,46: "Pare, confio el meu alè a les teves mans."

347 rúbr. L'acotació segueix el relat de Jn 19,30: "Llavors inclinà el cap i va lliurar l'esperit". En canvi, **40**: 56 rúbr. s'inspira en la versió de Mt 27,52, i resa: *Et inclinatio capite tradidit, y an de fer gran ramor de arcabussos y de qualsevol altre cosa.*

360. cf. **12**: 159, **19**: 289 i **38**: 555.

364. *quina*, "equivalent a *com*, indica la manera en què està o es troba" (DCVB).

SANT IOAN

376 Vullau, Mare, consolar-vos
 377 de tal Senyor avem perdut,
 378 qui és mort per salvar-nos
 379 y tot lo món qu'ell à remut.

379. *remut*, participi passat de *rembre*, “redimir”; cf. **21**: 60, **41**: 102 i **42**: 666.

LAS MARIA[s], *consert*:

380 Mare de Déu, preniu conort,
 381 que axí se avia de saguir,
 382 puis sabeu que la sua mort
 383 lo món té de redemir.

383. *redemir*, llegiu “redimir”.

MARIA

384 Si bé sabia son morir
 385 no és posible no sentir
 386 lo seu dolor, que mare som,
 387 y sentit s'és de tot lo món.

LAS MARIAS

388 Lo temps difícil de pervenir
 389 ni cor no dexa de sentir.
 390 Quan ell serà resucitat,
 391 tot nòstron dol serà acabat!

388-389. Llegiu “Cap cor no deixa de sentir el temps difícil que vindrà.”

Finis

CONSUETA DEL DEBALLAMENT

[175r, a]

Primo lo pròlech ab son camís y una diedema y cabellera negra ab una capa de dol, closa devant com a capús, y comensa lo pròlech a to de "Pange ling[ua]":

PRÒLECH

1 Los qui sabeu las grans penas
 2 que sentí lo Fill de Déu,
 3 quan ligat ab fort cadenas
 4 fonch aportat a la creu,
 5 on obrí las suas venas
 6 per curar lo poble seu.
 7 Contemplau que mort tan dura
 8 comportà lo Salvador.
 9 Y asent del Pare figura,
 10 ygal ab lo Creador,
 11 per salvar la creatura
 12 pres forma de peccador.
 13 Que caritat ten enseza
 14 era la de Iesuchrist,
 15 que sent la terna belleza
 16 per l'ome ingrát y trist
 17 és vingut a tal baxesa
 18 que spanta a qui l'à vist!
 19 Dolén-se dels qui peccàran
 20 meniant d'equell fruyt vedat,
 21 puis en arbre se enganyàran,
 22 an arbre are peniat,
 23 y ells qui la mort causàran
 24 en mort los à ·l cap trencat.
 25 No poria l'ome pobre
 26 satisfèr deuta ten gran,
 27 ni fer alguna bon· obre
 28 ab què reparàs tal dan.
 29 Y la de Iesucrist sobra, [175r, b]
 30 puis Déu y home iunts van.

31 La culpa tenim nosaltres;
 32 ell à pasat lo turment;
 33 per reparar nostra falte
 34 és mort lo qui·s innoent.
 35 À mort més cruel que·ls altres
 36 presa molt pesientment!

rúbr. in. Al ms. la consueteta porta el núm. 41, afegit modernament amb llapis; *camís*, "túnica blanca que cobreix el cos del sacerdot des del coll fins als peus, per dir missa"; *capús*, "vesta llarga, a manera de capa amb capulla, que es duia en els segles XV-XVII principalment en els dols" (DCVB).

3. *ligat ab fort cadenas*, llegiu "lligat fort amb cadenes". Sobre el motiu apòcrif de les cadenes, vid. **38**: nota v. 451. 5. Al ms. *venas* apareix com a correcció de *nafras*.

7-12. Els versos remetèn a Fl 2,7: "Crist Jesús, el qual essent de condició divina, no cregué haver-se d'aferrar gelosament a la seva igualtat amb Déu, sinó que s'anorrea prenent la condició d'esclau, esdevingut semblant als homes. I, trobat en el seu capteniment com un altre home, s'humilià fent-se obedient fins a la mort, i una mort en creu".

12. *pres*, vid. **21**: nota v. 108.

15. *terna*, llegiu "tendra". Forma no recollida al DCVB.

19. *dolén-se*, llegiu "dolent-se"; *peccàran*, llegiu "pecaren".

21. *enganyàran*, llegiu "enganyaren".

23. *causàran*, llegiu "causaren".

24. Llegiu "en morir, els ha trencat el cap".

25-31. vid. **22**: nota vs. 89-92. El sentit d'aquests versos és: "L'home en la seva pobresa no podia satisfèr un deute tan gran ni fer cap obra bona per reparar tal dany. En canvi, l'obra de Jesucrist sobrepassa el deute, ja que ell és Déu i home a la vegada."

28. *dan*, vid. **20**: nota v. 155.

35-36. Llegiu "Mort més cruel que els altres ha presa molt pacientment!"

Are se agenollarà devant la creu:

- 37 O creu, sagrada y pura,
 38 carregade de dolors!
 39 Qui starà sens amargura
 40 contempla[n]t aquest sant cos?
 41 Resta dar-li sapultura
 42 en loch que sia honrós.

SANT PERA, *a to de "Plant"*:

42 rúbr. A partir d'aquí, el text coincideix gairebé literalment amb el de la primera consueteta del Davallament i amb DdS. L'únic passatge no inclòs és el del Centurió (cf. infra, vs. 134 rúbr.-178); vid. **21**: nota rúbr. in.

- 43 O dolorós! Y què faré?
 44 Tota ma vida ploraré!
 45 O desolat, y més que trist:
 46 axí negar a Iesucrist!
- 47 O variable y traydor:
 48 dexar axí lo meu Senyor!
 49 Com aguera altri servit
 50 que d'ell qui's Déu ma só partit?

- 51 Bé poria io brevetiar
 52 que ab ell volia mort passar!
 53 Confús na resta, molt greument,
 54 aver comès tal mancamment.

51-52. cf. **20**: 13-14.

53. *resta*, llegiu "reste" (*resto*).

- 55 Bon dexeble li só stat
 56 el temps de la prosperitat,
 57 però el ravés mudant-se el temps
 58 y dexar-lo tot fonch ensemps.

Mostra las claus:

- 59 No'l dexí que raó'n tingués
 60 ni que maltreatat ma agué:
 61 que plen poder me volgué dar
 62 d'obrir los cels, hoc, y tencar!

61. *plen*, forma recollida al DCVB que remet a *ple*.

62. *hoc*, vid. **38**: nota v. 254.

Mostrerà los filats:

- 63 D'quests filats, trists y dolents, [175v, a] 63. Entre *filats* i *trists*, hi apareix una *v*, que es pot explicar
64 vivia io ab prou turments, com a correcció de la lliçó *filats vells i dolents*; vid. **21**: 21.
65 y ell à'm fet dispensador
66 dels cófrens d'infinít tresor. 68-70. vid. **20**: nota vs. 7-8.
- 67 No'm resta ia sinó morir
68 com pens qu'ell ia m'ò dix aÿr,
69 dient: "Ans que'l gall sentiràs,
70 tres voltas me renegaràs." 73. cf. **20**: 9.
- 71 Bé fonch propheta vertader
72 y io dexeble mentider, 75. *com*, llegiu "quan".
73 per un poch de por que tinguí 75-76. cf. **20**: 11-12.
74 tant he perdut, o trist de mi!
- 75 Valent fuy, si m'agués durat
76 com l'agueren pres y ligat.
77 Arencant aquest coltell meu
78 leví l'orella a un iueu.
- 79 Lo Senyor dix: "Pera, què fas?
80 Car si fas mal, també n'auràs."
81 Y com a Déu, tot sobirà,
82 a Malcus l'orella tornà.

*Así se agenolla devant la creu:*82 rúbr. La paraula *creu* apareix desplaçada a la línia anterior.

- 83 Perdó, perdó, Déu, vos deman,
84 si bé lo meu peccat és gran,
85 car per los peccadors sou vingut
86 y per dar els malalts salut! 83-86. cf. **20**: 21-24.

SANT IOAN

- 87 O trist, perdut y sens conort!
88 O perseguit de mala sort!
89 Dolor me lleva el sentiment
90 tal senyor y mestre perdent!

[Abaxa del cadafal, y essent baix, diu al matex to:]

90 rúbr. Restituim aquesta didascàlia segons DdS: 48 rúbr.

- 91 O Mestra meu, y què's stat
92 aquesta ten gran novedat?
93 Axí'ns aveu dexats, Senyor,
94 com a ovellas sens pastor.

Así se acost a la Maria:

95 Si no que ns eu volgut donar
 96 a vostra Mare per reparar,
 97 no crech que més duràs lo món
 98 ni quantas creaturas són.

99 Mare de Déu, vós ia sabeu,
 100 y la salut del món veyeu,
 101 si as mort lo qu'eu parit vós,
 102 mort és per rembra els peccadors.

MARIA

[175v, b]

103 O atribulade mare,
 104 quan fort és nostro treball greu!
 105 Puis he perdut fill e pare,
 106 quin dolor és com lo meu?

99-100. En aquest punt, **21**: 57-58 divergeix: *Mare de Déu, Verge, sforçau / he vostras dolós mesurau.*
 101. *as*, llegiu “és”.

103-106. cf. **28**: 132-135.

104. Vers hipermètric que es podria esmenar adoptant la lliçó de **21**: 62 i **28**: 133: *nade sols per a treball.*

106. Lm 1,12.

106-107. En aquest passatge s'ha eliminat la caiguda de la Mare de Déu que trobem a **28**: 135 rúbr. (*Caiga la Maria esmortida, aixecant-la Joan*), i que està implícita en **21**: 64 i DdS: 64 (*trista, lo cor m'i defall*) i en **21**: 65 i DdS: 65 (*Levau, Mare, anem-lo mirar*). Sobre la presumpta contenció del dolor de la Mare de Déu, llegim en el *Llibre de Contemplació mallorquí* (1487): “Tal veuràs la Nostra Senyora que, no a compassió los qui la miren solament excita, mes a reverir-la, com a sapientíssima, los induex. No sospira, ne gemega; no fa plant ne, ab alsada veu, batent les mans, cau per terra, com alguns, més pròpiament histrions y preycadors, fingen [...] E si diuen que, per moure a plorar los hoynts, tal parlars fan, guardin-se que, per plaure al poble, no offenin Déu; car, tota vegada que contra veritat diuen, a Aquell desplaen.” (ed. Munar/Pasqual 1985: 39-40).

SANT IOAN

107 Anem, Mare, anem-lo mirar,
 108 ans que'l porten a setorar,
 109 puis mesurau lo dol que feu:
 110 mostrau esser Mare de Déu.

108. *setorar*, vid. **21**: nota v. 92.

110. *esser*, vid. **19**: nota v. 163. A l'inici del vers hi ha una lletra que sembla una b o una e.

MARIA

111 O plena de amargura!
 112 Lo meu conort, quin serà?
 113 Que'l Redemptor de natura,
 114 mon Fill, en creu mort stà!

115 Perdut he fill sense pare,
 116 consebut pel Sant Sperit,
 117 engendrat els cels sense mare,
 118 increat e infinit.

119 O Fill, bondat sobirana,
 120 quanta caritat mostrau,
 121 per salvar natura humana
 122 en la creu vós, mort, peniau.

123 O Fill meu, Senyor y Pare,
 124 què's stat asò de vós?
 125 Com dexau a vostra mare,
 126 triste ab tantas dolors?

*Así IOSEPH y NICODEMUS aniran a Pilat, y
 asent devant la creu, feran grans acatos y reverència,
 y diran consert:*

126 rúbr. *acato*, (castellanisme) “acatament” (DCVB); vid.
 35: 88 rúbr. i 188 rúbr., 42: 45 rúbr. A 21: 84 rúbr., Maria
 i Joan acompanyen Josep i Nicodemus a Pilat.

127 Puis Iesús perdut avem,
 128 condemnat a mort ten dura,
 129 a Pilat lo demanem
 130 per a donar li'n sapultura.

*Ara tornaran fer acato a la creu, y aniran a Pilat,
 y diran a consert:*

131 Senyor Pilat, vós ia sabeu
 132 com demà és festa d'onrar.
 133 A Iesús dar-nos vullau
 134 perquè'l pugam enterrar.

[176r, a]

131. Abans de Pilat apareixen les lletres *p/* ratllades.

PILAT, a to de "Alme lau[des]":

135 Per sert io stich molt spantat
 136 del que vosaltres me dieu,
 137 que tant prest age spirat
 138 qui ten poch à que stà en creu.

139 Io me'n vull de sert informar
 140 ab lo qui allà s'és trobat.
 141 Page, de prest vés a cridar
 142 Centurió, lo gran soldat!

143 Entretant esta bona gent
 144 se restaran así sperant.

PAGE

145 Io aniré, senyor, volant,
 146 y tornaré molt prestament.

Are va lo page a Centurió, y diu "Alme lau[des]":

147 Senyor Centurió, scoltau
 148 lo que dich de part de Pilat,
 149 y és que encontinent vingau
 150 que vol per vós ser informat.

CENTURIÓ, "Alme laudes":

151 Camina, tu, vés-te'n primer,
 152 digas que are mateix y só.
 153 Vina en mi, tu, scuder!
 154 Anem, donar-li-n'em raó.

Ariba Centurió a Pilat:

155 Senyor, què és lo que voleu?
 156 Io stich prompta per obeir
 157 a tot lo que vós manareu,
 158 car tots vos avem de servir.

PILAT

[176r, b]

159 Aquests cavallers de ma cort
 160 dien Iesus de Natzaret,
 161 qui penia en creu, és ia mort.
 162 Vull saber si pasa de sert.

137-138. Llegiu "que tan prest hagi expirat el qui tan poch fa que està en creu".

138. Després de *qui*, hi ha dues lletres ratllades, potser *st*, com a inici de *stà*.

141. *page*, forma recollida al DCVB que remet a "patge".

142. Aquí el càrrec de centurió apareix com a nom propi.

148. De *Pilat*, la primera lletra apareix al final de la línia i les altres quatre a l'interlineat anterior.

154. *donar-li-n'em raó*, llegiu "li en donarem raó".

156. *prompta (prompte)*, "preparat, disposat" (DCVB).

160. *dien*, 3 pl pres. d'ind. de la flexió antiga de *dir*. (DCVB).

CENTURIÓ

- 163 Senyor, sapiau que és mort,
 164 y el punt que va spirar
 165 donà un crit ten alt y fort
 166 que tots quants eren va spantar.
- 167 Io crech molt sert qu'és Fill de Déu
 168 car axí u mostren los senyals:
 169 la terra gran sentiment féu,
 170 los cels may los avem vists tals.
- 171 Aprés que fonch mort, un soldat
 172 ab lansa cruel trevesà
 173 lo seu sacratíssim costat
 174 del qual sanch y aygua manà.
- 175 Per tant, donau consentiment
 176 que sia baxat de la creu,
 177 y sapultat honrosament
 178 com convé el qui's Fill de Déu.

164. *spirar*, llegiu “expirar”.

167. L'última paraula del vers apareix desplaçada a la línia de sota.

178. *el*, llegiu “al”.PILAT, a *Ioseph* y *Nicode[m]*:

- 179 Molt só content de atorgar,
 180 nobles barons lo que voleu.
 181 Dons anau-lo a devallar
 182 vosaltres mateixs de la creu.
- 183 E donau-li loch condesent,
 184 que sens dupta hom era honrat,
 185 mas per satisfèr a ma gent
 186 a dar-li mort só stat forsat.

182. *mateixs*, vid. **21**: nota v. 96.183. *condesent* (*condacent*), vid. **21**: nota v. 97.*Ara faran las gràtias a quatre veus:*[LA MARIA, SANT JOAN,
NICODEMUS i JOSEP]

- 187 Del gran do que'ns aveu dat, [176v, a]
 188 gràtias vos fem, senyor,
 189 segons vostra potestat
 190 vuy li'n serà feta honor.

Mudan-sa:

- 191 Nós li'n derem sapultura,
 192 no tal com a ell pertany,
 193 puis la mort ab tanta cura
 194 pres per nó[s] ab tant afany.

194. *pres*, vid. **21**: nota v. 108.

Tornade:

195 Puis de tots és Redemp[t]or,
 196 y per nós tans béns procura,
 197 cascú en sa pensa pura,
 198 donerà a ell laor.

Partexen-se, y van a la creu, y fan una contenplatió:

199 O Iesús, Redemptor nostra,
 200 sententiat a gran tort,
 201 per la culpa qui no's vostra
 202 en la creu stau vós mort!

Diu NICODEMUS a Ioseph a to de "Eterne rerum":

203 Senyor Ioseph, puiau primer,
 204 que vós tal honra maraxeu,
 205 y a Iesús, Déu vertader,
 206 lo bras dret li desclavareu.

203. Les dues últimes lletres del mot *primer* apareixen desplaçades a la línia anterior.

IOSEPH

207 Nicodemus, vós no m'onreu
 208 tan quant Iesús tingam devant:
 209 ell sol és qui onrar-se deu
 210 que devant ell no meresch tant.

208. *tan quant*, cf. **21**: 122: *mentre*.

211 Absent, los dos tots puiaem
 212 tan quan porem devotament,
 213 y a Iesús omnipotent
 214 lo bras dret li desclavarem.

211. *absent*, vid. **21**: nota v. 125.

*Puian los dos per las scales, y [176v, b] diuen
 quan són els peus un duo:*

[NICODEMUS i JOSEP]

215 Claus divinals qui eu tingut
 216 aquell que'l món no pot tenir!
 217 Las claus són de nostra salut!
 218 Las claus són qui'ns poden obrir!

Quan són el costat:

219 Costat ubert de colp cruel
 220 qui fins el cor trevesat ha!
 221 Uberta és la porta del cel,
 222 la qual lo vell Adam tencà!

Quan són el cap:

- 223 Cap divinal, y com stau
 224 tot trevesat fins el sarvell!
 225 Los peccats d'altri vós portau
 226 ab turment de modo novell!

Dit axò, abaxen lo crucifici.

SANT IOAN

- 227 Ioseph, prech-vos que atureu
 228 y a la Mare el Fill mostreu
 229 que un poch lo puga elmenys tenir
 230 puis en la creu l'an fet morir.

227. A l'inici del vers es llegeix una lletra ratllada.

Posen lo Iesús a la falde de la Maria. IOSEPH,
 "Eterne":

230 rúbr. A **21**: 144 rúbr. els versos següents els diu
 Nicodemus.

- 231 Vullau-vos, Mare, aconortar,
 232 si bé tal fill aveu perdut,
 233 que ell és mort per a donar
 234 a tot lo món vera salut.

Tenint LA MARIA lo Iesús a la falda, diu en son
 "Plant":

- 235 Las mans teniu foradades,
 236 el costat de sanch vermell
 237 tantas nafras vos an dadas
 238 que sert no parexeu aquell.

Finis

EDICIÓ DE LA QUARTA PASSIÓ MALLORQUINA

REPRESENTATIÓ PER LO DITIOUS
DE ÇENA [177r, a]

*Y primer axirà Cayphàs y, [un cop] asentat, ixen
dos fariseus, y diu LO PRIMER:*

- 1 Reverendíssim senyor,
- 2 lo que se'ns ofereix dir
- 3 y volríem advertir
- 4 a tots ab molt gran amor
- 5 és lo que vull sprimir:
- 6 Sebrà vostra senyoria
- 7 com nosaltres som anats
- 8 en casa Marta y Maria
- 9 per lo dol que s'i tenia
- 10 del germà, [que] an sapultat.
- 11 Stant en molt gran dolor
- 12 allí dins de un retret,
- 13 és vingut aquell senyor,
- 14 qui's ten gran predicador:
- 15 lo Iesús de Natzareth.

ALTRE PHARISEU

- 16 Y axí à demenat
- 17 lo loch de la sapultura
- 18 a on l'avien posat
- 19 y allí à demostrat
- 20 tenir-ne molt gran dolor.
- 21 La pedra à feta llevar
- 22 y a Llätzer à cridat,
- 23 la qual prest s'és alsat,
- 24 que clarament, sens pensar,
- 25 veyem l'à resucitat.
- 26 Vist lo miracle ten gran [177r, b]
- 27 venim a dar-ne raó
- 28 perquè ab tal ocasió
- 29 remediou aquest dan.

rúbr. in. Al ms. la consuetta porta el núm. 42, afegit modernament amb llapis.

rúbr. in.-104 seg. Jn 11,45-53.

1-5. cf. PR: 163-167.

5. *sprimir* (*esprimir*), ant., “expressar” (DCVB).

6-15. cf. PR: 173-182. El ms. dedica dues peces a la resurrecció de Llätzer, germà de Marta i Maria (Jn 11,1-44), que a les consuetes **17** i **18** figuren com a Marta i Magdalena i també com “les Maries” (**17**: 146 rúbr. i **18**: 52 rúbr.).

12. *retret*, “cambra privada o lloc retirat on algú pot isolar-se de la comunicació amb els altres” (DCVB).

16-20. cf. PR: 203-207.

20. La rima requereix *tristura* en lloc de *dolor*.

21-25. cf. PR: 218-222.

23. *la qual*, llegiu “lo qual”; vid. **38**: nota v. 265.

26-29. cf. PR: 233-237.

29. *dan*, vid. **20**: nota v. 155

CAY[FÀS]

- 30 La vostra fidelitat 30-34. cf. PR: 243-246.
 31 reb io ab molta merçè,
 32 y molt prest procuraré
 33 que aquix sia castigat, 33. *aquix*, llegiu “aqueix”.
 34 y lo consell cridaré. 34. El copista ha deixat en blanc la línia després d’aquest vers, probablement amb la intenció d’introduir-hi la rúbrica *Cayfàs als criats*.
 35 Criats meus, molt prestament 35-44. cf. PR: 251-260.
 36 cridau-me to[t] lo consell,
 37 que vinga encontinent, 37. *encontinent*, vid. **38**: nota v. 508.
 38 perquè vull secretament
 39 trectar un poch ab ell.

CRIATS

- 40 De molt bona voluntat
 41 ferem vostra manament
 42 y per nós serà cridat
 43 lo consell y aiustat
 44 com mana, molt prestament.

Aiustat lo consell devant Cay[fàs], y fet son acato, 45. rúbr. *acato*, vid. **41**: nota 126 rúbr.
diu CAY[FÀS]:

- 45 Molt magnífichs consellers: 45-64. cf. PR: 290-308.
 46 lo per què ls he fets iuntar
 47 és perquè pugam trectar 47. L’abreviatura de *què* apareix primer ratllada.
 48 y cloure aquest procès
 49 lo qual tant nos pot danyar. 50-51. Jn 11,47.
 50 Pensau, senyor, què ferem?
 51 Est home molts senyals fa,
 52 lo poble seguint-lo va;
 53 que per petit que ns torbem
 54 tot lo món nos dexarà.
 55 Si axí l dexam anar [177v, a]
 56 y no procuram remey, 57. Jn 11, 48
 57 tot lo món creurà ab ell
 58 y vindran-lo adorar
 59 per Messies com a rey. 60. Després de *y*, hi apareix ratllada l’abreviatura *per*.
 60 Y sabut per los romans 60-63. Jn 11,48.
 61 ab axèrcit poderós 63. *he*, llegiu “i”.
 62 vindran a destruir-nós,
 63 nostras casas he infants.
 64 Per axò mirem per nós!

CONSELLER PRIMER

64. Al ms. el número apareix com a xifra, com també a 79 rúbr., 94 rúbr., 99 rúbr., 100 rúbr. i 294 rúbr.

65 Io, per lo que só més vell,
66 me toca primer votar,
67 y axí don mon consell
68 purament y ab bon zel
69 del que pens se deu obrar.

70 Lo que io entenç votar
71 contra de aquest malvat
72 és que li sia manat
73 que més no gos predicar,
74 si no, serà castigat.

75 Talment, que si li posam
76 scilensi eternament,
77 no stirarà més la gent,
78 ni iamés lo seguiran,
79 y asò és mon intent.

70. *votar*, JM: “obrar”.
70-84. cf. PR: 309-323.

77. *stirarà*, llegiu “estirarà”.

CONSELLER SEGON

80 Molt bé·m par que ha votat
81 aquest senyor conseller,
82 y lo meu vot y parer
83 és que sia desterrat
84 per no més ia comparar.

84. *comparar*, ant., “comparèixer” (DCVB).

CAY[FÀS]

85 Vosaltres anau errats
86 y molt fora de raó!
87 Ningú eu sap millor que io
88 qui los libres he mirats
89 ab molta afectió.

[177v, b]

85-103. cf. PR: 353-371.

90 Cosa és espedient
91 que un home té de morir
92 per profit de tanta gent
93 perquè no·s vagen perdent,
94 ni tots vingan a petir.

87. *eu*, llegiu “ho”.

89. *afectió* (*afecció*), “tendència de la voluntat a una persona o cosa que li és agradable i l’atreu” (DCVB).
90-94. vid. 27: nota vs. 103-104.

94. *petir*, llegiu “patir”.

TERCER

95 Molt bé·m par que ha votat,
96 y tal és lo parer meu:
97 Que muyra aqueix malvat
98 alt en una creu posat,
99 puis diu que és Fill de Déu!

95. vid. supra, v. 80.

97-99. vid. 20: notes vs. 74 i 80.

QUART

100 Io som del mateix parer.

CINQUÈ

101 Ni io no som discrepant.

CAY[FÀS]

102 Vage lo consell avant
103 que crech serà vertader.

SCRIVA

104 No ý à nigú discrepant.

103 rúbr. *scriva*, vid. **22**: nota rúbr. in.

104. *nigú*, vid. **38**: nota v. 225. Per la discrepància de membres del Sanedrí sobre la condemna de Jesús, vid. **19**: nota vs. 127-138.

Alse's lo scriva, y anirà letgint lo consell següent:

104 rúbr.-154. cf. PR: 385 rúbr.-434. Després de *lo* apareix ratllat *consell*.

Lo dia y any desús dit y avistat lo rey magnífich y gran [178r, a] consell, celebrat per los senyors scribas y phariseus, en el qual és stat preposat per dits senyors què farem de Iesús, qui fa tants senyals y maravellas perquè si axí'l dexam anar y perseverar, tot lo món creurà ab ell, y vindran los romans ab axèrcit poderós y llevar-nos-han nòstron loch y béns, la qual preposetió discorreguda per dits senyors, de un en altre, fonch conclus, difinit y determinat que muyra un home per profit dels hòmens y la sua mort sia: "clavat en una creu", per sò com se fa [dir] Fill [de] Déu y rey dels iueus.

104 seg., *avistat*, part. pass. del verb *avistar-se*, "ajuntar-se algunes persones per tractar de qualque cosa amb detenció" (DCVB); *llevar-nos-ha*, llegiu "ens llevaran"; *difinit*, llegiu "definit".

Are axirà IESÚS ab sos dexebles, y dirà:

105 Dexebles meus, ab dolor
 106 vos vull are splicar
 107 lo que vos à de causar
 108 molt gran pena y terror
 109 quant tots me veureu penar.

105-124. cf. infra, vs. 145-149 i 405-409. Segons els evangelis sinòptics, Jesús abans de pujar a Jerusalem anuncia la seva mort tres vegades, tot fent referència també a la seva resurrecció (Mt 16,21, Mc 8,31-32, Llc 9,22; Mt 17,22-23, Mc 9,31, Llc 9,44 i Mt 20,18-19, Mc 10,33-34 i Llc 18,31-34).

110 Sepiau, dexebles meus,
 111 que pasats estos dos dias,
 112 seré pres per los iueus,
 113 ma[^l]tretrat de cap a peus,
 114 augmentant las penas mias.

114. L'última síl·laba apareix desplaçada al final de la línia següent.

115 Saré traït y ligat [178r, b]
 116 ab grandísima dolor,
 117 molt cruelment asotat,
 118 y d'espinas coronat
 119 me veureu, ab gran furor.

120 Y per fi del meu turment
 121 tinch de ser més turmentat.
 122 Veureu-me crucificat
 123 y clavat en una creu,
 124 ab molta de crueltat.

SANT IOAN

125 O, Mestra dols y amat,
 126 Senyor y Déu infinit,
 127 en lo que ns eu splicat
 128 lo nostro cor eu nafrat
 129 y en dolor entristit!

SANT PERE

130 Tots stam ab gran dolor
 131 per lo que ns eu splicat;
 132 entristit nos és lo cor
 133 de lo que ns eu dit, Senyor,
 134 qu'eu de ser tant maltreatat.

SANT IAUME

135 Quina pèrdia serà
 136 la nostra, perdent a vós!
 137 Tristor nos sircuyrà
 138 que iamés se troberà
 139 en nosaltres lo rapòs.

137. *sircuyr* (*circuir*), "anar o estar entorn, al voltant" (DCVB); vid. 17: 71.

JESÚS

- 140 Sosegau, dexebles meus,
 141 no tingau tante tristor,
 142 que ab tot que los iueus greus [178v, a]
 143 me donen turments ta[n]ts,
 144 io axiré vençedor.
- 145 Perquè esent crucificat,
 146 tres dias mort staré.
 147 Aprés resucitaré
 148 ab lo cos glorificat,
 149 que tots vos alegraré.
- 150 Sols are vos vull pregar
 151 que demostreu alegria
 152 devant de la Mare mia,
 153 puis temps tindrà de plorar
 154 quant veurà la pena mia.
- 155 Encubriu aqueix dolor
 156 y aqueixa vostra pena,
 157 y també devant Magdalena
 158 que per lo seu gran amor
 159 sentirà dolor strema.
140. *Sosegau, assossegar*, “tenir calma” (DCVB).
 142. *ab tot que*, llegiu “tot i que”.
 143. *ta[n]ts*, JM: “forts”. El vers no rima amb els vs. 140 i 142. Potser una llicó anterior deia: *me donen turments hòrreus*, per raons de rima amb el desplaçament de l’accent cap a l’última síl·laba, tan freqüent al manuscrit.
 145-149. cf. supra, nota vs. 105-124.
158. Al ms. la paraula *per* apareix per error repetida. L’article *lo* està afegit a l’interlineat.

*Aribats, entre-se’n lo Iesús, y resteran los apòstols
 fora ab Magdalena, y diu MAG[DALENA]:*

- 160 O Senyor omnipotent,
 161 què’s aquesta novedad?
 162 Los apòstols veig posats
 163 ab gran pena y turment,
 164 y no sé què u ha causat.
- 165 Digau-me la veritat, [178v, b]
 166 dexebles de mon Senyor,
 167 com axí tanta dolor?
 168 À-y alguna novedad
 169 contra de mon Redemptor?
- 160-179. cf. PR: 435-453.

PERE

- 170 Causa tenim de dolor,
 171 Magdalena, en veritat,
 172 per lo que nos à contat
 173 nòstron Mestra y Senyor,
 174 que à de ser pres y ligat.

JUAN

175 Àns dit que d'equí dos dies
 176 serà pres per los iueus,
 177 maltreatat de cap a peus
 178 serà ab gran agonia
 179 clavat alt en una creu.

176. Les dues últimes paraules apareixen com a correcció sobreescrita a una paraula il·legible.

MAGDALENA

180 O pena y gran dolor!
 181 Qui la porà comportar?
 182 Que io vege maltreatar
 183 mon Mestra y Redemptor!
 184 Vindré del tot a finir!

180-184. cf. PR: 458-461.

185 O trista, desconsolada
 186 y plena de gran turment!
 187 Del tot pert lo sentiment,
 188 si dons no som ajudada
 189 de mon Déu omnipotent.

Ixirà MARIA, y vent lo de Magdalena, diu:

190 Magdalena, amada mia,
 191 què és vostro treatat?
 192 Aurie-y res innovat?
 193 Sabeu res qui de nou sia
 194 contra de mon Fill amat?

[179r, a]

190. cf. PR: 462a.

191-192. cf. PR: 464-465.

195 Los apòstols veig posats
 196 ab gran pena y dolor,
 197 y de veure vòstron plor
 198 tem no se age innovat
 199 contra mon Fill y Senyor.

MAGDALENA

200 Senyora, bé sabeu, vós,
 201 tot lo que se à de seguir
 202 del vostro Fill gloriós.
 203 Pensant-y, no tinch repòs,
 204 que voldria més morir!

200-239. cf. PR: 466-503.

MARIA

205 Molt temps, filla amada, [ha]
 206 que io tinch aqueix dolor;
 207 mes tinch io molta temor
 208 que no vinga la diada
 209 per mi de tanta tristor.

Ixirà LO IESÚS, diu:

210 Mare mia, molt amada,
 211 vullau-vos aconortar,
 212 puis encare la diada
 213 vos dich que no's aribada
 214 en la qual tinch de penar.

215 Si bé ia se és acostat
 216 aquest dia dolorós
 217 de tanta temor per vós,
 218 però puis no és arribat,
 219 teniu un poch de repòs!

MARIA

[179r, b]

220 Per a tenir lo cor trist
 221 y estar io lementant,
 222 me baste lo que m'eu dit;
 223 que aquest dia tant trist
 224 se vage apropincant.

224. *apropincant*, vid. 38: nota v. 339.

IESÚS

225 Veritat és, Mare mia,
 226 que teniu raó plorar,
 227 però aveu de pensar
 228 com sabeu que'l tercer dia
 229 tinch io de resucitar.

230 Y esent resucitat,
 231 glorificat me veureu
 232 de què tots vos alagreu,
 233 y tot lo dolor pesat
 234 ab gran goig convertireu.

233. *pesat*, llegiu "passat".

235 Y puis me teniu present,
 236 mitigau vostra tristor,
 237 puis sabeu que vencedor
 238 ixiré d'equesta gent,
 239 qui m'ha de dar tal dolor.

IUDAS

239 rúbr.-329. Aquesta consueteta és l'única en què, seguint els sinòptics (Mt 26,14-16, Mc 14,10-11 i Ll 22,3-6), la traïció té lloc abans de l'últim sopar.

240 Puis que veix la gent torbada,
241 y no se adonen de mi,
242 vull donar una pesada
243 an els iueus, gent magnada,
244 puis y aurà guany per mi.

240. *veix*, llegiu “veig”, vid. **20**: 32.

240-244. cf. **19**: 80-95 i **38**: 258-269.

240-259. cf. PR: 566-585.

242. *pesada*, llegiu “passada”, ant. “passa llarga” (DCVB).

Aribat, diu an el porter:

245 Digau-me, germà porter,
246 aurie-y remey entrar
247 an equexos senyors perlar?
248 Que sert ells an manester
249 un consell que·ls vull donar.

245-247. cf. **19**: 96a i 97, **27**: 276-277 i **38**: 270-271.

[179v, a]

250 Digau-los, sens més terdar,
251 que Iudas stà así,
252 lo qual vol ab ells parlar,
253 y que·m dexen prest entrar,
254 puis poden fiar de mi.

253. En lloc de *dexen*, que apareix a l'interlineat, el copista ha escrit primer *tenen*.

PORTER

255 Deteniu-vos un petit,
256 y yo anar-los-he parlar,
257 que io crech, sens més pensar,
258 si·ls dich lo que vós m'eu dit
259 que bé us dexteran entrar.

255. *un petit*, “un poc, una mica”, mall., (DCVB).

256. *anar-los-he*, llegiu “els aniré”

IUDAS

260 Digau-los que som dexeble
261 del que ells volen ligar,
262 y d'esò los vull parlar
263 per a què, si·m volen creure,
264 ell no·ls porà scapar.

PORTER, a Cay[fas]:

265 Reverendísim senyor,
266 y tots los altres magnats:
267 un homo ha aribat,
268 lo qual ab molt gran furor
269 pareix que va molt cuytat.

265-299. cf. PR: 586-618.

265-274. cf. **19**: 103-106, **27**: 283-286 i **38**: 276-277.

267. *homo (home)*, mallorquinisme.

270 Iudas se és anomenat,
271 ab lo seu cuytat parlar;
272 dexeble d'aquell malvat,
273 lo Iesús anomenat,
274 que tots desitiau ligar.

CAY[FÀS]

- 275 Dexeble de aqueix malvat [179v, b] 275-277. cf. **19**: 107. **27**: 287a i **38**: 278a-278b.
 276 vol en nosaltres parlar? 276. Al ms. *nosaltres* apareix com a correcció de *vosaltres*.
 277 Prestament fes-lo entrar!

PORTER

- 278 Io faré de voluntat,
 279 senyors, lo vostro manar.

Diu a Iudas:

- 280 Iudas, bé podeu puïar 280. *bé*, JM: “de”.
 281 así, segons desitiau; 280-283. cf. **19**: 109-110, **27**: 288 i **38**: 280-281.
 282 licència teniu d'entrar
 283 a estos senyors parlar.

IUDAS

- 284 Puïaré, puix axí'ls plau.

Y diu:

- 285 Déu los mantenga, senyors, 285-286. cf. **19**: 111 i **38**: 282.
 286 ab son gènero d'estat! 286. *ab son gènero d'estat*, és a dir, “en la seva condició de grans sacerdots”.

CAY[FÀS]

- 287 Molt bé siau aribat! 287. cf. **19**: 112 i **38**: 283.
 288 Què se à de fer per a vós?
 289 Digau: per què sou entrat?

IUDAS

- 290 Per lo que stich informat,
 291 que desitiau agafar
 292 a Iesús, home malvat.
 293 Per axò som aribat,
 294 que'l vos vull en mans posar.

PHARISEU PRIMER

- 295 O Iudas, amich fael,
 296 vós siau ben aribat.
 297 Veiam: de nós, què voleu?
 298 Que si feu lo que dieu, 298. Abans de *dieu* apareix ratllat *voleu*.
 299 tots vos restam obligats.

IUDAS

- 300 An asò, los meus senyors,
 301 ningum dupte no ý poseu!
 302 Veiam, dons, què'm donereu, [180r, a]
 303 que io me obliga a dar-vos
 304 en mans aqueix que voleu.
- 300-305. cf. PR: 624-628.
 301. *ningum*, llegiu “ningun”.
 303. *obliga*, llegiu “obligue” (*obligo*).

FERISEU

- 305 Demanau lo que voleu,
 306 que si no baste argent,
 307 tots nos enpenyorerem.
 308 Fins a nostros fill[s] vendrem,
 309 sols de nós siau content!

IUDAS

- 310 Donau-me trenta diners,
 311 senyors, si sareu servits,
 312 y no cureu de res més,
 313 perquè io [sé] ahont és,
 314 sols heu d'estar prevists.
310. vid. **19**: nota v. 119.
 311. *si sareu servits* (*si sereu servits*), vid. **20**: nota v. 122.
 313. Completem el vers afegint-hi el verb omès per descuit del copista.
- 315 Teniu-me gent ben armada
 316 per quan los demanaré,
 317 perquè el punt que veuré
 318 la hora més descuydada,
 319 aquí mateix tornaré.

FERISEU TERCER

- 320 Lo que'ns aveu demanat
 321 vos donarem de present.
 322 Veus así vòstron argent:
 323 trenta diners són contats;
 324 sols de nós resteu content.
322. *veus*, llegiu “veis” (*veieu*), vid. **19**: nota v. 185.

IUDAS

- 325 Io resta molt obligat
 326 per a servir-los a tots,
 327 y vull esser afectat
 328 fins que'ls a vós age entregat, [180r, b]
 329 y no vull dir altres mots.
325. *resta*, llegiu “reste” (*resto*).
 325-329. cf. PR: 634-638.
 327. *esser*, vid. **19**: nota v. 163.
 328. Llegiu “fins que l'hagi entregat a vós”.

Despedit, Iudas se'n va, y també los fariseus, y ix[en] Iesús y Maria. Y diu IESÚS:

330 Mare mia, molt amada,
331 are vos vull splicar
332 com la hora s'és acostada
333 en la qual sereu nafrada
334 de pena que no té par.

335 Are vos tinch a dexar
336 per anar-me'n a morir.
337 Vullau-vos aconortar,
338 si bé de veure'm penar
339 serà molt mal de sufrir.

MARIA

340 O Fill meu, tant stimat,
341 vós qui sou tant piadós,
342 prengueu's de mi piatat!
343 Puis sabeu ma voluntat,
344 remediau mes dolors!

345 Donau-me, Senyor, confort
346 y sforç per a sufrir
347 aquesta pena tant fort,
348 perquè a la vostra mort
349 io que us hi puga servir!

Axirà MAGDELENA:

350 O Sen[y]ora excel·lent
351 y Mare de mon Senyor,
352 feu-ma part de aqueix dolor,
353 que sert lo vostro turment [180v, a]
354 me penetre lo meu cor!

MARIA

355 Ay, Magdalena amada,
356 més dolor no puch tenir!
357 Vòstron Mestra vol partir,
358 lo meu Fill, que io tant ame,
359 veig que se'n va a morir!

MAG[DALENA], *llensant-se els peus de Iesús, diu:*

360 O Senyor y Mestre meu,
361 Déu, tot ple de caritat,
362 sia asò canviat:
363 muyre io, ab turment greu,
364 qui he comesos peccats!

329 rúbr. Al principi de la rúbrica hi apareix l'inici d'una paraula ratllada, que sembla *pe*.

330-379. cf. PR: 658-707.

334. *no tenir par*, “esser únic en la seva classe o en un aspecte determinat; no tenir ningú igual o semblant” (DCVB).

345. Entre *Senyor* i *confort* hi apareix una *s*.

350. El copista s'ha descuidat del signe de palatalització de la *n*.
352. *feu-ma part*, llegiu “feu-me partícip”.

IESÚS

365 Magdalena, amada mia,
 366 encare no·u de morir.
 367 Io tot sol tinch a sufrir
 368 est treball y agonia
 369 que maior no's pot sentir.

366. *no·u*, llegiu “no heu”.

370 Lo que més vos acoman
 371 és la mia Mare amade,
 372 puis lo seu dolor és gran,
 373 a vós, io le us acoman,
 374 puis resta tant congoxada.

371. Després de *mia* apareix una *a* ratllada.

375 Procurau de servir-la,
 376 y de fer son manament,
 377 perquè io més pena sent
 378 del dolor que ella té
 379 que del meu, pròpiament.

375. Al ms. la paraula *de* apareix primer ratllada.

376. JM es descuida de transcriure aquest vers.

*Despedit Iesús de Magdalena, [180v, b] aionollat
 devant se mare:*

380 Puis que me'n tinch de anar
 381 a la mort y passió
 382 agonollat ab raó,
 383 Mare mia, vullau dar
 384 vostra benedicció.

380-384. cf. **38**: 161-168.

380-404. cf. PR: 718-742.

MARIA

385 O, Déu meu y Creador,
 386 gran és vostra humilitat!
 387 Donau-le'm, vós, mon Senyor,
 388 a le benedicció,
 389 puis sou mon Déu increat.

IESÚS

390 No le us deman com a Déu,
 391 sinó com a fill natural.

390. *le us deman*, el complement directe precedeix l'indirecte, tret propi del mallorquí.

MARIA

392 Puis axí, Senyor, vos plau,
393 io faré lo que voleu
394 ab un dolor sens ygal. 392-404. cf. **38**: 169-174.

395 Puis que consolatió humana
396 niguna poreu tenir,
397 acoman-vos an el Pare
398 y a lo Sperit Sant are,
399 puis vós n'anau a morir.

400 Y prech-lo que'm vulla dar
401 sforç per a seguir-vos,
402 ab vostras tantas dolors,
403 que haveu de comportar
404 per totas pars d'equest cos.

*Despedit lo Iesús de Maria, se'n [181r, a] entren
tots, y après, axirà LO IESÚS ab sos dexebles, y diu:*

405 Dexebles molt amats,
406 mirau que us vull advertir
407 que lo temps és aribat
408 en lo qual, de voluntat,
409 per a tots tinch a morir. 405. Vers hipomètric que es pot esmenar, seguint infra, v.
458: *Deixebles meus molt amats*.
405-409. vid. supra, nota vs. 105-124.
405-434. cf. PR: 768-797.

410-414. vid. **19**: nota vs. 1-4.

410 Y per lo amor que us port
411 vull la Pascha selebrar
412 antes de la mia mort;
413 y per dar-vos més conort
414 ab vosaltres vull restar.

PERA

415 Mestra y ver Fill de Déu,
416 on és vostra voluntat
417 que sia aparallat
418 la Pascha axí com dieu
419 del anyell immaculat? 415-419. Mt 26,17, Mc 14,12 i Llc 22,9; cf. **19**: 5-8, **27**:
159-160 i **38**: 69-72.

IESÚS

420 Vosaltres, Pera y Ioan,
421 anau-vos-na en la siutat!
422 Veureu un home carregat
423 de un cànter d'aygua gran.
424 Seguiu-lo de voluntat! 420. Mc 22,8; vid. **27**: nota vs. 161-162.
421. Després de *vós* apareix ratllat *vo*.
421-429. Mc 14,13-14 i Llc 22,10-11; cf. **19**: 9-16, **27**:
163-170 i **38**: 73-82.

425 La casa on entrarà
426 vosaltres també entrareu.
427 El senyor d'ella direu
428 que us mostre on dech selebrar
429 la Pasca com tots veyeu. 427. *el senyor*, llegiu "al senyor".
428. L'última síl·laba del vers apareix desplaçada a la línia
anterior.

JOAN

[181r, b]

- 430 Senyor, vostra manament
 431 complirem de voluntat,
 432 y anirem en la ciutat
 433 nosaltres dos prestament
 434 per fer lo que'ns és manat.
- 430-434. cf. **19**: 17-20, **27**: 171-174 i **38**: 83-84.

Anant-se'n, trobant l'ome qui porta lo cànter de aygua, diuen un duo:

[PERE i JOAN]

- 435 Aquest l'ome és, sertament,
 436 que nostra Mestre ens à splicat
 437 que troberíem carregat.
 438 Anem ab ell de continent!
435. La paraula *és* apareix afegida posteriorment a l'interlineat.
 435-452. cf. PR: 803-822.
 438. *de continent*, vid. **22**: nota v. 299.

Aribats an el cenacle, diran:

- 439 Nostro Mestre ens à nviats
 440 per dir-vos y splicar
 441 que'ns mostreu, sens més terdar,
 442 lo loch qui stà dedicat
 443 per la Pascha celebrar.
- 439-443. cf. **19**: 21-24, **27**: 175-178 i **38**: 87-92.
441. Les dues primeres paraules corregeixen un mot que sembla ser *sens*.

LO SENYOR DE LA CASA

- 444 Veus así aquesta quadre
 445 qui el seu servey stà,
 446 la qual stà dedicada
 447 y per tal fet concertada.
 448 Vinga l'ora que voldrà!
444. *veus*, llegiu "veis" (*veieu*); vid. **19**: nota v. 185. *quadre* (*quadra*), "sala o cambra gran" (DCVB).
 444-448. cf. **19**: 25-28, **27**: 179-186 i **38**: 93-102.
 445. *el*, llegiu "al". Al ms. apareix per error del copista *stat*.

Tornant-se'n diuen, cantant:

[PERE i JOAN]

- 449 Puis tot és aparallat
 450 a nòstron Mestra tornem,
 451 y del que'ns à ell manat
 452 la resposta li'n darem.
- 449-452. cf. **19**: 29-36, **27**: 191-198 i **38**: 104.

Diuen a Iesús:

- 453 Senyor, lo que'ns eu manat,
 454 avem fet, sens més terdar,
 455 y ab molta voluntat
 456 stà tot aparallat
 457 per quant y vullau anar.
- [181v, a] 453-457. cf. **19**: 37-40, **27**: 199-202 i **38**: 105-108.
 453-462. cf. PR: 828-837.

IESÚS

458 Dexeble meus molt amats,
459 puis la hora és aribada,
460 y stà aparallat,
461 complirem de voluntat
462 la Pascha tant desitiada.

458. Al ms. figura *molts* amb la *s* ratllada.
458-462. Aquests versos no tenen correspondència amb cap altra consueteta.

Aribats an el cenacle, diu:

463 Dexeble y apòstols meus,
464 si sabésseu la voluntat
465 en què io he desitiat
466 esta Pascha, com veyeu,
467 ans que sia en creu posat!

465. *en*, llegiu “amb”.

468 Perquè per la mia mort
469 que are me an de dar,
470 veig io que us tinch a dexar,
471 y per lo amor que us port
472 ab vosaltres vull restar.

468-482. cf. PR: 838-852.

IOAN

473 O tristos y desconsolats!
474 De nosaltres, què serà?
475 Si'ns trobam ia separats
476 de nòstron Mestra amats,
477 qui iamés nos regirà?

476. *amats*, llegiu “amat”.

IESÚS

478 No tingau tal pensament
479 qual de tots serà maior.
480 Amau-vos tots de bon cor,
481 que si us amau fermament, [181v, b]
482 lo maior serà menor.

478-482. És una al·lusió a les discussions dels deixebles sobre quin d'ells era el més important (Mt 18,1, Mc 9,33-34 i Ll 9,46 i Mt 20,24, Mc 10,41 i Ll 22,24).

480. Segons Jn 13,34-35, no és fins després de l'ablució (vid. infra, 483 rúbr.-511) que Jesús diu als deixebles: “Un manament nou us dono: que us estimeu els uns als altres; així com us he estimat, estimeu-vos també els uns als altres”.

482. “Qui vulgui ser el primer que es faci l'esclau de tots” (Mt 20,27 i Mc 10,44).

Alçant-se Iesús de taula y senya[n]t-se una tevallola, poserà aygua en una baçina, y anirà a Pere.
Diu PERA:

482 rúbr. *senyant-se* (*cenyant-se*): JM no llegeix la paraula i deixa un espai en blanc; *baçina* (bacina), “gibrella” (DCVB).

482 rúbr.-511. vid. **19**: nota 40 rúbr.-58. A diferència de les altres consuetes, en què Jesús exhorta Pere a deixar que li renti els peus (**19**: 41-43, **27**: 209-211 i **38**: 199), aquí, seguint Jn 13,6, Pere parla sense ser interpel·lat prèviament per Jesús.

483 Com axí, Mestra, Senyor,
 484 tanta de humilitat?
 485 Vós, qui lo món eu creat
 486 devant de mi, peccador,
 487 humilment stau prostat?

483-489. Jn 13,6; cf. **38**: 197-198.
 483-512. cf. PR: 858-887.

488 Vós, Senyor, a mi los peus
 489 del tot me voleu rentar?
 490 No u som per a comportar
 491 que vós, qui sou Fill de Déu,
 492 vos vullau tant humiliar!

490-492. vid. **19**: nota v. 44.

IESÚS

493 Lo que io are vull fer,
 494 Pera, tu sert no u entens,
 495 però ia u sebràs per temps;
 496 sols per are dexe'm fer,
 497 y no vages per strems.

493-497. Jn 13,7; cf. **19**: 51-52, **27**: 221-224 i **38**: 205-208.

497. *strem* (*extrem*): El DCVB recull l'expressió: *fer grans extrems*, "manifestar exageradament els sentiments".

PERA

498 Per *in aeternum*, Senyor,
 499 no vull que los peus me renteu,
 500 essent vós ver Fill de Déu,
 501 y io ten gran peccador,
 502 que tant vos humiliu!

498. *in aeternum*, llegiu "in aeternum" (llat., "per sempre").
 498-502. Jn 13,8; cf. **27**: 225-226 i **38**: 209-210.

IESÚS

503 Mira, Pera, què't vull dir,
 504 que si io no't rent los peus,
 505 si tal no vols consentir,
 506 no tindràs més part en mi,
 507 ni't conteràs en los meus!

[182r, a]

503-507. Jn 13,8; cf. **19**: 53-54, **27**: 227-228 i **38**: 211-214.
 504. La conjunció *si* apareix com a correcció d'un mot que podria ser *io*.

PERA

508 Si tal pena m'i posau,
 509 no ten solament los peus
 510 enperò tot lo que manareu:
 511 [cap,] mans y peus y quan volreu,
 512 feu-na, Senyor, tot quan vullau!

508-512. vid. **19**: nota vs. 55-58.

511. *quan* (*quant*), "allò que" (DCVB).

JESÚS

513 Lo qui stà ia rentat
 514 no ý ha master rentar tot;
 515 mes dich-vos, en veritat,
 516 que ia stau limpiats;
 517 enperò no u stau tots.

513-517. Jn 13,10.
 513-582. cf. PR: 892-961.

516. *limpiats*, castellanisme; "rentats".

*Avent rentat los peus a tots, cobrerà lo manto, y diu
asentat:*

517 rúbr. *manto*, “mantell”, forma recollida al DCVB amb el comentari següent: “Malgrat l’aspecte castellà del mot, apareix documentat en català des dels primers anys del segle XIV”.

518 Dexeables meus, molt amats,
519 ia heu vist lo que he fet;
520 ab asò vos he ensenyats
521 que stigau conformats
522 ab un amor molt perfet.

523 Exemple eus he volgut dar,
524 que lo que m’eu vist fer,
525 lo mateix vullau obrar,
526 los uns els altres rentar
527 ab amor molt verdeder.

528 Y dich-vos, en veritat,   [182 r, b]   528-532. vid. **19**: nota vs. 75-76.
529 que un dels qui sou así
530 me ha de trair a mi
531 ab molta de crueltat
532 perquè muyre io axí.

PERA

533 Com axí, Mestre amat?
534 Qui serà aqueix traydor?   534. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129.
535 Vullau-nos-ho dir, Senyor,
536 perquè sia castigat
537 com a home malfector!

IESÚS

538 Lo qui alarga la mà
539 en la taula dins lo plat,
540 aqueix tal ma traïrà,
541 y en mans me donerà,
542 que saré molt turmentat.

IUDAS

543 Com axí, Mestre, Senyor?   543-544. vid. **19**: nota v. 77.
544 Com, per ventura, som io?

IESÚS

545 Tu eu dius, Iudas, y no io,
546 però tinch io gran dolor
547 de una tal perditíó.

548 Lo que as principiát,
549 procure en dar-y fi,
550 y puis te veig afectat,
551 y que vas ten ocupat:
552 ix prest y vés-te'n d'ésí!

Va-se'n Iudes, y diu Iesús a sos dexebles:

553 Dexebles meus molt amats, [182v, a]
554 sapiau que sta nit
555 sereu scandalitzats
556 quant me veureu entragar
557 en mans de mos inimics.

558 Ia stà prophetitzat
559 que si as pres lo pastor
560 las ovellas, ab dolor,
561 tot anirà scanpat,
562 perdent son propi senyor.

PERA

563 Los altres poran fugir,
564 però io no fugiré!
565 Antes me aconortaré
566 el vostro costat morir,
567 antes que no us dexaré.

IESÚS

568 Pera, io us dich, sertament,
569 ans que'll gall age cantat
570 tres voltas m'euràs negat.
571 Diràs afirmadament
572 que may me has vist ni parlat.

PERA

573 Del tot me conortaré
574 de petir ab gran dolor,
575 antes que no us negaré,
576 sinó que us confessaré
577 per mon Déu y mon Senyor.

545. Mt 26,25. És l'única consueteta que conté la resposta de Jesús.

546. La paraula *tinch* apareix escrita a l'interlineat dels vs. 546-545.

548-552. Jn 13,27; cf. **19**: 78-79.

553-562. Mt 26,31 i Mc 14,27; cf. **19**: 63-66, **27**: 235-238 i **38**: 227-230.

559. *as*, llegiu "és".

563. Per error del copista, la paraula *altres* apareix repetida. 563-564. Mt 26,33 i Mc 14,29; cf. **19**: 67-68 i **27**: 239. 565-567. vid. **27**: nota v. 240.

568-572. Mt 26,34, Mc 14,30, Llc 22,34 i Jn 13,38; cf. **19**: 69-72, **27**: 241-243 i **38**: 235-238.

573-577. vid. **27**: nota vs. 244-246.

IESÚS

578 Are bé, dexebles meus, 578-582. Mt 26,36, Mc 14,32, Llç 22,39 i Jn 18,1.
 579 seguïu-me, veniu ab mi 580. *e l'ort*, llegiu “a l'hort”.
 580 e l'ort de Getzamani,
 581 com altres voltes soleu
 582 acompanyar-me allí.

Essent a la porta de l'ort, diu: [182 v, b] 582 rúbr.-587. vid. **19**: nota 152 rúbr.

583 Vós, Pera, Jaume y Iuan,
 584 seguïu-me, veniu en mi!
 585 Los altres resten así,
 586 vel·lant ab cuydado gran,
 587 y guardau-vos de adormir!

584. La primera síl·laba de *seguïu* apareix repetida i ratllada.
 585-587. Mt 26,38 i Mc 14,34, cf. **19**: 156 i **38**: 354-355.
 586. *vel·lant*, llegiu “vetllant”; vid. **19**: nota v. 156.

Apartat un poch ab los tres:

588 Dexebles meus, sens conort,
 589 me trobe tant afligit.
 590 Trist stà mon sperit
 591 fins a lo strem de la mort
 592 aquesta penosa nit.

588. La *t* de *conort* apareix afegida posteriorment.
 588-606. cf. PR: 966-979.
 589-592. Mt 26,38 i Mc 14,34, cf. **19**: 154-155, **27**: 336-337 i **38**: 352-353.
 590. vid. infra, v. 607.

JOAN

593 Senyor, veiau, què voleu?
 594 Què ferem per servir-vos?
 595 Tots stam plens de dolors,
 596 veyent vostra pena greu,
 597 que sentiü pels peccadors.

593-597. La intervenció de Joan és apòcrifa i no té correspondència a les altres consuetes.
 594. *ferem*, llegiu “farem”.

IESÚS

598 Puis que me pena és tal
 599 que no·m poreu ajudar,
 600 apartar-m'è per pregar
 601 mon Pare celestial.
 602 Prech-vos que vullau vel·lar!

600. *apartar-m'è*, llegiu “m'apartaré”.
 600-601. Mt 26,36 i Mc 14,32; cf. **19**: 151-152, **27**: 342 i **38**: 350 i 355.

*Apartat y agenollat, diu:*602 rúbr. vid. **19**: nota 156 rúbr.

603 O Pare celestial,
 604 esta tenebrosa nit
 605 me troba tant afligit,
 606 circuit de tant de mal!
 607 Trist stà mon sperit.

608 Ia veys que'm trop apartat
 609 de tot pler y alagria
 610 luny de aquella Mare mia,
 611 y dels dexebles amats,
 612 y de tota companyia.

605. *troba*, llegiu “trobe” (*trobo*).
 606. *circuit*, vid. supra, nota v. 137; cf. infra, v. 646.
 607. cf. PR: 986; supra, v. 590.

608-612. cf. PR: 992-995.

[183r, a]

610. L'última lletra de *mia* apareix desplaçada a la línia de dalt.

613 Así stich tan solament
 614 per rahonar-me ab vós.
 615 Mirau que stas dolors
 616 io les sent humanament
 617 per todas las pars del cos.

615-617. cf. PR: 984.

618 Aquest gälzer de amargor,
 619 qui per mi stà aparallat,
 620 si's pot fer sia vasat.
 621 Altrement, Pare, Senyor,
 622 faça's vostra voluntat.

618. *gälzer*, vid. **27**: nota v. 352.
 618-620. Mt 26,39, Mc 14,36 i Llc 22,42; cf. **38**: 351-352 i infra, vs. 633-635.
 618-622. Mt 26,42
 618-632. cf. PR: 1000-1014.
 620. *vasat*, llegiu “vessat”.
 621-622. Mt 26,39, Mc 14,36 i Llc 22,42; cf. **19**: 160, **27**: 345-346 i 353-354, **38**: 358-359 i 374-377 i infra, vs. 636-637.

Alsant-se, anirà a sos dexebles, y trobant-los dormint, diu a Pera:

623 Pera, que stàs dormint?
 624 Axò és lo teu amor?
 625 Are que'm veus ab dolor,
 626 que la vida em va finint,
 627 dorms tu ab tanta sabor?

628 Axò és la companyia
 629 que'm fas an aquesta nit?
 630 Are que mon sperit
 631 stà ab tal agonia
 632 te troba io adormit?

632. *troba*, vid. supra, nota v. 605.

Tornat a la oració, diu:

633	Clementíssim Pare meu,	633-657. cf. PR: 1020-1044.
634	si's pot fer sia pasat	633-635. vid. supra, vs. 618-620.
635	est gälzer de crueltat.	635. <i>gälzer</i> , vid. 27 : nota v. 352.
636	Pare, ab tot quan voleu,	636. <i>quan</i> , llegiu “quant”.
637	façe's vostra voluntat.	636-637. vid. supra, vs. 621-622.

Tornat a sos dexebles, y trobant-los dormint, diu:
[183r, b]

- 638 Reposau, dexebles meus,
639 no's tindrà molta durada,
640 puis l'ora s'és acostada
641 en què vosaltres veureu
642 ma persona maltrectada.

Tornat a la oració, y diu:

643	O Pare, Déu eternal,	
644	io'm troba humanament	644. <i>troba</i> , vid. supra, nota v. 605.
645	ple de pena y turment,	
646	circuit de tant de mal,	646. <i>circuit</i> , vid. supra, nota v. 137 i v. 606.
647	que sempra va en augment.	
648	Mirau que ia tinch present	
649	tot lo que tinch a petir:	649. <i>petir</i> , llegiu “patir”.
650	las cadenas y turment,	650. Sobre el motiu apòcrif de les cadenes, vid. 38 : nota v. 451.
651	los açots que cruelment	
652	tant me an de affigir.	
653	La corona d'espinas	653-654. Versos hipomètrics.
654	que me an de posar;	654. Al ms., abans de <i>que</i> hi figura ratllat <i>la</i> .
655	los claus que m'an de clavar;	
656	los bufets y scopinas;	656. <i>bufets</i> , vid. 38 : nota 493 rúbr.; <i>scopina</i> (escopina),
657	de sanch tot me fan suar.	“escopinada” (DCVB).

Prostat, abaxarà UN ÀNGEL:

- 658 Eternal ver Fill de Déu,
659 io som así enviat
660 per vòstron Pare increat
661 perquè vos aconsoleu,
662 en fer lo que stà ordenat.
- 663 De la sanch que'veu scampada,
664 una gota solament
665 ere molt sufficient [183v, a]
666 per rembre natura humana
667 sensa ningun pensament.
- 668 Però stà difinit
669 per la Sancta Trinitat
670 que aveu de ser turmentat
671 a la mort y scarnit
672 fins en una creu posat.
- 673 Bé veig, vertader Senyor,
674 entrau velerosament
675 en esta mar de turment,
676 puis axireu vensador
677 per regnar eternalment.
658. Per error del copista, la paraula *de* apareix repetida.
658. cf. PR: 1073.
658-677. cf. **19**: 161-164, **27**: 355-362 i **38**: 378-389.
659-707. cf. PR: 1078-1127.
663. *que'veu*, llegiu “que haveu”.
666. *rembre*, vid. **21**: nota v. 60.
674. *velerosament*, (*valerosament*), “de manera valenta, coratjosa” (DCVB).

IESÚS

- 678 O arcàngel sant de Déu,
679 siau molt ben aribat!
680 Sert molt me som alegrat
681 de la enbaxada que'm feu
682 de tanta iucunditat.
- 683 Retornau a lo meu Pare
684 y digau-li prestament
685 que io, sert, só molt content
686 morir per natura humana
687 y pagar complidament.
- 688 Sols ell sia satisfet
689 de la iniúria pasada;
690 pagaré esta vegada
691 lo mal que lo home à fet
692 ab voluntat inflamada.
- 678-692. cf. **38**: 390-393.
682. *iucunditat* (*jocunditat*), “alegria plàcida” (DCVB).
- 688-689. vid. **22**: nota vs. 89-92.

*Despedit lo àngel, va a sos dexebles, y trobant-los
dormint, cobre lo manto, y diu:* 692 rúbr. *manto*, vid. supra, nota 517 rúbr.

693 Age fi, vòstron dormir, [183v, b]
694 dexebles, esta vegada,
695 puis la ora és aribade
696 en què io tinch de morir,
697 puis ia ve la gent armada.

*Alsant-se, va a los altres dexebles, y despertant-
los, diu lo Iesús:*

698 Alsau-vos, dexebles meus, 698-707. cf. **19**: 175-178, **27**: 381-384 i **38**: 418-419.
699 no dorm Iudas, certament,
700 ans trebala incessantment,
701 entregar-me els iueus 701. *els*, llegiu “als”.
702 per aumentar mon turment.

703 Y puis que la gent armada
704 és ia molt prop de así,
705 isquen-los an el camí
706 puis que io de bona gana
707 me oferesch a morir.

*Aribats los iueus, ve IUDAS, y bese lo Iesús a la galte,
dient:* 707 rúbr. vid. **19**: nota 192 rúbr.-193.

708 Mestre, Déu vos do salut! 708. cf. PR: 1133.

LO IESÚS

709 A! Iudes, dexeble meu, 709-713. cf. PR: 1138-1141.
710 en senyal de amiatat
711 me as a la mort portat.
712 As-me venut per baix preu
713 ab tanta de crueltat!

Diu an els iueus:

714 Digau, hòmens: què sercau, 714-715. cf. **19**: 179, **27**: 385-386 i **38**: 426-427.
715 de nits y ab tant de fret? 714-723. cf. PR: 1146-1152.
715. *de nits*, “durant la nit” (DCVB).

LOS IUEUS

716 Lo Iesús de Natzaret! 716. cf. **19**: 180, **27**: 387 i **38**: 428-429.

IESÚS

717 Io som lo que demanau. [184r, a] 717. cf. **19**: 181-182, **27**: 388 i **38**: 430-431.

Cauen en terra, y torne'ls interrogar, dient:

- 718 Què sercau ni demanau? 718-719. cf. **19**: 183, **27**: 389-390a i **38**: 436-437.
719 Digau-me la veritat!

LOS IUEUS

- 720 Iesús és lo que sercam, 720-721. cf. **19**: 184, **27**: 390b i **38**: 438-439.
721 de Natzaret anomenat.

IESÚS

- 722 Io som lo que demanau, 722-723. cf. **19**: 185-186, **27**: 391-392 i **38**: 440-441.
723 sertament me aveu trobat. 723. L'última síl·laba de *trobat* apareix desplaçada a la línia de dalt.

Tórnan caure en terra, y diu lo Iesús:

723. rúbr. Entre *diu* i *lo* apareix una paraula il·legible ratllada.

- 724 Alsau-vos y no temau,
725 puis veig me sercau a mi,
726 promptement veus-me así. 726. *veus*, llegiu “veis” (*veieu*), vid. **19**: nota v. 185.
727 Feu, donç, de mi quant vullau,
728 puis que no'm vull scondir!

Are lo aferreran ab gran fúria, dient:

[ELS JUEUS]

- 729 En tacany y atreuit, 729. *tacany*, vid. **38**: nota v. 513.
730 puis tant nos as anutiats,
731 are seràs castigat 731. Al ms. figura *castigats* amb la *s* ratllada.
732 y com a treydor punit
733 per la tua malvestat.

PERA

- 734 Senyor, no puch comportar 734-738. cf. **19**: 195-200, **27**: 395-398 i **38**: 452-457.
735 que siau ten maltreatat. 734-743. cf. PR: 1182-1191.
736 Licència me vullau dar,
737 perquè us puga ajudar
738 en esta nesescitat.

Pera, arencant lo coltell, leverà lo orella, y diu IESÚS:
[184r, b]

738 rúbr. *lo orella*, llegiu “l'orella”.

- 739 Pera, torna enbaynar, 739-740. Mt 26,52 i Jn 18,11; cf. **19**: 201, **27**: 399-400 i
740 y ·nirà bé lo que fas! **38**: 458-459.
741 Que si mal fas, mal auràs. 741-743. Mt 26,52; cf. **19**: 202, **27**: 401-402 i **38**: 42-465.
742 Cert, io no'm vull defensar 743. *en*, llegiu “amb”. La paraula apareix com a afegit
743 en les armas que tu fas. posterior; *que*, llegiu “com”.

Pren la orella y restituex-la a Malchus. Y los iueus, lligan-li las mans y rosegan, lo porten a Annàs. Y los dexebles donen en fuyte cade hu per sa part. Y aribats ab gran avelot devant de Annàs, diu ANNÀS:

743 rúbr. L'únic evangeli que relata la curació miraculosa de l'orella és LlC 22,51; cf. **19**: 203-204, **27**: 403-404 i **38**: 466-467. La fugida dels deixebles, seguint Mc 14,50 i Mt 26,56, no s'esmenta expressament en cap de les altres consuetes.

744 Digas-me, home maligne,
745 hont són los dexebles teus?
746 Què és de la tua doctrina,
747 que are tot sol te veus?

744-766. cf. PR: 1211-1235.

LO IESÚS

748 Per què'm vols interrogar,
749 de lo que io he ensenyat?
750 Io sempre he predicat
751 el temple a ont veyé star
752 tot lo poble aiustat.

748-752. Jn 18,19; cf. **19**: 257-258 i **38**: 486-489.

753 Y si tu no as sentit
754 lo que io he predicat,
755 veges los que m'an oït
756 y dir-te-han lo que io he dit,
757 y lo que he ensenyat.

751. *el*, llegiu "al".

753-757. Jn 18,21; cf. **19**: 259-260 i **39**: 490-493.

756. *dir-te-han*, llegiu "et diran".

*Alsa la mà UN PHARISEU y dóna un bufet a Iesús,
diu: [184v, a]*

757 rúbr. *bufet*, vid. **38**: nota 493 rúbr.

758 Axò és resposta que fas
759 an aquest ten gran senyor?
760 Promet-te que u pagaràs,
761 puis pal·les senza temor!

758-761. Jn 18,22; cf. **19**: 261-262 i **38**: 494-495.

761. *pal·les*, llegiu "parles".

IESÚS

762 Si io ten mal he parlat,
763 fes testimoni de mal,
764 però si bé he parlat,
765 per què ab tal crueltat
766 m'as volgut trectar mal?

762-766. Jn 18,23; cf. **19**: 263-264 i **38**: 496-497.

ANNÀS

767 Conforme stà ligat
768 a Cayfàs l'aportereu,
769 y quant l'aurà exeminat
770 que'l remeta a Pilat,
771 sols que muyre en la creu.

Porten Iesús a Cayfàs ab gran fúria, y asent a vista de Cayfàs, comensen a dir ab gran crita a to de "Rabí":

UN

772 Veus-lo, veus-lo, lo malvat?

771 rúbr. Després de *ab gran crita* apareix ratllat *los iueus*. Per la indicació del to *Rabí*, vid. **19**: nota v. 229.

772. *veus*, llegiu "veis" (*veieu*), vid. **19**: nota v. 185.

ALTRE

773 Ia'l tenim a nòstron pler!

773. La paraula *tenim* apareix escrita més amunt de la línia.

ALTRE

774 A ell anirà de fer.

ALTRE

775 Que ia'l tenim ben ligat!

Asent devant Cayfàs, diuen: [184v, b]

776 Reverendíssim senyor,
777 así aportam ligat
778 nosaltres aquest malvat
779 perquè ab molta furor
780 sia mort ab crueltat.

776-795. cf. PR: 1261-1280.

781 Estos dos avem portats
782 que poreu interrogar,
783 los quals vos diran molt clar
784 totas las suas bondats,
785 per los quals mereix matar.

781. Mt 26,60-61.

785. La rima mana *matar* amb el sentit "morir".

CAY[FÀS], *cridant los testimonis, diu:*

786 Veniu así prestament!
787 Digau-me la veritat:
788 què sabeu de aquest malvat?
789 Splicau-m'ò clarament
790 per què sia castigat.

LOS TESTIMONIS

791 No sabem altres raons
792 més que s'à dexat parlar,
793 que vindria asolar
794 lo temple y en tres iorns
795 lo tornaria reparar.

791-795. vid. **38**: nota vs. 500-503.793. *asolar* (*assolar*), "tirar abaix un edifici" (DCVB).

CAY[FÀS], a Iesús:

796	Vina así, homo malvat!		796. <i>homo</i> , vid. supra, nota v. 267.
797	Com? Axí tu no respons		796-800. vid. 38 : nota vs. 504-507.
798	a lo que tu ets enculpat,	[185r, a]	796-822. cf. PR: 1286-1312.
799	que malament as parlat?		
800	Veiam tes defensions!		800. <i>defensió</i> , “defensa” (DCVB).

*Lo Iesús calla, y diu Cay[fàs], molt ferós:*800 rúbr. *ferós* (*feroç*), “cruel, inhumà” (DCVB).

801	Io't coniuira en Déu viu		801. <i>coniura</i> , llegiu “conjure” (<i>conjuro</i>).
802	que'm digas la veritat		801-805. Mt 26,63; cf. 19 : 226-228. 27 : 420-422 i 38 :
803	del que ets interrogat:		514-517.
804	tu si ets Fill de Déu viu		805. <i>declere-u</i> , llegiu “declara-ho”.
805	declere-u ab brevedat!		

IESÚS

806	Io som aqueix, sertament,		
807	y dicte de veritat		
808	que vindrà, de continent,		808. <i>de continent</i> , vid. 22 : nota v. 299.
809	dia que generalment		
810	per mi tots sereu iutiats.		

*Alçant-sa LO BISBE, squinsant-se la roba, diu:*810 rúbr. *bisbe*, vid. **19**: nota 262.
810 rúbr.-815. vid. **19**: nota 229 rúbr.-231.

811	Digna és de ser castigat		811. <i>eser</i> (<i>esser</i>), vid. 19 : nota v. 163.
812	est home, com tots veyeu.		
813	No veyts que ha blesphemat,		
814	que clarament à gosat		
815	dir que ell és Fill de Déu?		

816	No tenim nesescitat		816-817. vid. 38 : nota vs. 533-534.
817	de testimonis iamés.		
818	Ell mateix s'és condemnat!		
819	Aportau-lo a Pilat,		
820	y muyra, puis lo mareix!		

Feran alguns senyals de iniúrias, [185r, b] tapant-li los ulls, scopint-li y pegant alguns bufets, dient, cantant a to “Rabí”:

821	Muyre, muyre, lo traydor,		821. <i>traydor</i> , vid. 19 : nota v. 129.
-----	---------------------------	--	---

ALTRE

822	puis tant nos à ·nutiats!		
-----	---------------------------	--	--

ALTRE

823	Sia prest crucificat,		
-----	-----------------------	--	--

ALTRE

824 puis que nés maraxedor!

CAY[FÀS]

825 Posau-lo encarçerat,
826 y demà, molt dematí,
827 aportau-lo a Pilat,
828 que sia sententiat,
829 puis ell ho mareix axí!

825-829. cf. **19**: nota vs. 269-276 i PR: 1316-1320.

Entren-se'n ab lo Iesús, y ixirà sant Pera ab una criada, y dirà LA CRIADA:

830 Digas, tu no ets dexeble
831 de aquest home que an pres?

830-843. cf. PR: 1325-1337.
830-831. Mt 26,69, Mc 14,66-67, Llc 22,56 i Jn 18,16-17; cf. **19**: 235-236 i **38**: 541-542.

PERE

832 No'l conech, ni sé qui s'és! [185v, a]

832. Mt 26,70, Mc 14,68, Llc 22,57 i Jn 18,17; cf. **19**: 237-238 i **38**: 543-544.

CRIADA

833 Sert ab lo teu gest me semble
834 que ests dexeble de aqueix!

832 rúbr. vid. **19**: nota v. 238 rúbr.
833-834. Mt 26,70, Mc 14,68, Llc 22,57 i Jn 18,17; cf. **38**: 543-544 i **42**: 832.
834. *ests*, llegiu "ets".

PERE

835 Io't iura que no'l conech,
836 ni manco sé ell qui és!

835. *iura*, llegiu "jure" (*juro*).
835-836. Mt 26,72 i Mc 14,70; cf. **19**: 241-242 i **38**: 547-548.
836. *manco*, "menys" (DCVB).

Ixen dos fariseus, y diu-los LA CRIADA:

836 rúbr.-845. vid. **19**: nota 242 rúbr.-244. A l'inici de la rúbrica hi ha una lletra que sembla una s.

837 Io crech, vertaderament,
838 que aquest és galileu,
839 y mostra molt sertament
840 ser dexeble verament
841 d'equaix que valtros eu pres.

838. vid. **19**: nota vs. 239-240.

PHARISEU

842 Tu, axò no u pots negar,
843 perquè io t'è vist en l'ort.
844 No't vullas, donchs, amagar,
845 ni't vullas mudar la sort!

PERE

- 846 Jur-te, per Déu verament,
847 y de bona veritat,
848 que may l'è vist ni mirat,
849 ni iamay, per pensament,
850 en tal home he parlat.
- Canterà lo gall, y entren-se'n [185v, b] los phariseus,
y diu Pere:*
- 851 O trist de mi! Què és stat?
852 No sé lo que me ha seguit.
853 Trist y malaventurat
854 a mon Mestra he negat,
855 qui és ver Déu infinit!
- 856 Ell ma avia declarat
857 ans que·ll gall sentís cantar
858 que l'avia de negar
859 y io, trist, desconsolat,
860 no me'n som sabut gordar.
- 861 No maresch io esser oit
862 de mon Mestra y Senyor,
863 essent io ten gran traydor
864 que, avent m'ò ell ia dit,
865 l'è negat sensa temor!
- 866 Ploraré sens may sesar
867 mon peccat ab gran dolor
868 fins que mon Déu y Senyor
869 vulla a mi perdonar
870 aquesta ten gran error.
- 846-850. Mt 26,74, Mc 14,71 i Llc 22,60; cf. **19**: 245-248 i **38**: 553-554.
846-870. cf. PR: 1340-1365.
850. *en*, llegiu "amb".
850 rúbr. La columna va encapçalada per la numeració en llaipsis *42 bis*, segurament per una confusió entre *consueta* i *cantarà*, el primer mot de la rúbrica que, a més, porta una inicial més gran i més elaborada.
850 rúbr.-870. vid. **20**: nota rúbr. in.-28.
- 856-858. vid. **20**: nota vs. 7-8.
860. La *d* de *gordar* corregeix una *g*.
861. *esser*, vid. **19**: nota v. 163.
863. *traydor*, vid. **19**: nota v. 129.

Finis

CONSUETA DEL DIVENDRES SANT

[186r, a]

rúbr. in. Al ms. la consueteta porta el núm. 43, afegit modernament amb llapis.

Are ixiran LOS JUEUS ab lo Iesús ligat, y diran:

1	Aquest és l'enganador	1-55. cf. PR: 1464-1518.
2	qui tant de mal à causat.	
3	Aportem-lo a Pilat,	3-5. cf. 20 : 63-64, 28 : 114-115 i 39 : 132.
4	y cridem ab gran furor	
5	que sia sententiat.	

*Essent a vista de Pilat, alse's PILAT, y diu:*5 rúbr.-60. vid. **20**: nota 68 rúbr.-116.

6	Quina acusatió	6-7. Jn 18,29.
7	contra de aquest portau,	
8	que tan irats vos mostrau?	
9	Digau-me per qual raó	
10	axí veig lo maltrectau?	

Responen:

[ELS JUEUS]

11	Si ell no fos malfactor,	11-12. Jn 18,30; cf. 20 : 87-88, 28 : 200-201 i 39 : 139-140.
12	no'l vos aguérem portat,	
13	y perquè n'estam el cap	
14	recleram ab gran furor	
15	que sia sententiat.	

PILAT

16	Puis n'estau també el cap	
17	y conexeu la raó,	
18	vosaltres, donç, preniu-lo	18-20. Jn 18,31; cf. 39 : 144-146.
19	y ab tota brevedad	
20	prest asententiau-lo.	

Responen:

[ELS JUEUS]

[186r, b]

21	A nosaltres és vedad	21-25. Jn 18,31; cf. 19 : 266-267, 20 : 61 i 39 : 147-148.
22	lo iuy de sanch, com sebeu,	
23	y per sò l'avem portat	
24	devant vós, senyor Pilat,	
25	perquè l'asententieu.	

*Entre-se'n PILAT ab lo Iesús an el pretori, y diu-li:*25 rúbr. vid. **20**: nota 96 rúbr.-104.

26	Digas-me la veritat:	26-27. Mt 27,11, Mc 15,2, Llc 23,3 i Jn 18,33; cf. 28 :
27	eres tu rey dels iueus?	184-185 i 39 : 173-175.
28	Com axí te an aportat	28-30. El sentit dels versos és: "Com és que aquests que
29	ab tanta de crueltat	són dels teus t'han portat així amb tanta crueltat?"
30	aquestes qui són dels teus?	

IESÚS

- 31 Mon regna y potestat 31-35. Jn 18,36; cf. **28**: 186-189 i **39**: 183-186.
 32 de aquest món sert no és.
 33 Si d'aquest món fos stat,
 34 agueren-me defensat
 35 los qui are me són ministres.

PILAT

- 36 Rey ets tu, donç, sertament 36. En lloc de *sertament*, el copista ha escrit primer *dels*,
 37 segons lo que as contat. possiblement volent escriure *dels jueus*.
 36-37. vid. **28**: nota vs. 190-191.

IESÚS

- 38 Io an aquest món som nat 38-40. Jn 18,37; cf. **28**: 192-195 i **39**: 189-192.
 39 per ensenyar verament
 40 lo camí de la veritat.

PILAT

- 41 Quina cosa és veritat? 41. Jn 18,38; cf. **39**: 194.

Pilat, an els iueus:

[186v, a]

- 42 Io he ben examinat 42-46. Jn 18,38; cf. **20**: 105-108, **28**: 196-199 i **39**: 195-
 43 aquest home, com veyeu, 198.
 44 y ab ell no he trobat
 45 causa per ser condemnat
 46 com tots vosaltros voleu.

LOS IUEUS

- 47 Sert que té alborotat 47-50. Llc 23,5; cf. **20**: 111-112 i **39**: 203-204.
 48 tot lo poble de Iudea,
 49 comensant en Galilea
 50 fins así may à sesat.

PILAT

- 50 rúbr.-55. Llc 23,7; cf. **20**: 114a rúbr.-116 i **39**: 206
 rúbr.-210.
 51 Puis dieu qu'és galileu,
 52 no'm toca iudicar-lo,
 53 serà, donç, molt gran raó 53. La paraula *donç* apareix desplaçada més amunt de la
 54 que a Herodes lo porteu, línia.
 55 puis a ell toca y a mi no.

Porten lo Iesús a Herodes. Diuen:

[ELS JUEUS]

55 rúbr.-85. vid. **20**: nota 116 rúbr.-128.

56 Lo senyor governador
57 de Iudea, Pons Pilat,
58 tremet a se magestat
59 aquest home malfector
60 perquè sia castigat.

56-60. cf. **20**: 117-120 i **39**: 211-214.
56-85. cf. PR: 1524-1553.

HERODES

61 Molt temps à que desitiave
62 ab aquest home parlar,
63 per lo qu'è sentit contar
64 dels miracles que obrave,
65 que és sert d'espantar.

61-65. 123. Llc 23,8; cf. **20**: 123.
62. La primera paraula del vers és un afegit posterior.

66 Bon home, veniu así!
67 Qu'è's lo que us an oposat?
68 Feu alguna novedad
69 are que sou devant mi,
70 puis vos puch dar libertat!

[186v, b]

68-69. Llc 23,8; cf. **20**: 121-122 i **39**: 215-216.
68. *novedad*, vid. **39**: nota v. 216.
70. vid. **20**: nota v. 124. Després del vers hi ha una línia en blanc, com si el copista tenia previst afegir-hi una rúbrica com: "Jesús calla i Herodes diu".
71-72. Llc 23,9.
73-75. vid. **20**: nota v. 124.
75. A la línia que el copista ha deixat en blanc després del vers hi podria anar una rúbrica com: "Herodes, als criats".
78-80. vid. **20**: nota v. 126.

76 Puis no trech raó ninguna
77 de aquest que me aveu portat,
78 vestiu-lo com a mancat,
79 perquè ab tal vestidura
80 anirà asenyalat.

81 Y tornau-lo a Pilat,
82 el qual me comanereu,
83 y de ma part li direu
84 que de bona voluntat
85 vull io esser amich seu.

81. cf. **20**: 127-128 i **39**: 227-228.
82. cf. **39**: 229; *comanar*, en la seva accepció mallorquina i menorquina: "saludar un absent, enviar-li records, expressions d'afecte" (DCVB).
83-85. És l'única consuetud que recull aquest detall, basat en Llc 11,12: "Aquell mateix dia, Herodes i Pilat, que abans estaven renyits, es reconciliaren".
85. *esser*, vid. **19**: nota v. 163.

Tornen Iesús a Pilat, y diuen:

[ELS JUEUS]

86 Est home avem portat
87 a Herodes, com veyeu,
88 lo qual ell nos à manat
89 que'l tornem a vós, Pilat,
90 perquè l'asententieu.

86-125. cf. PR: 1559-1596.
86-90. cf. **20**: 129-130 i **39**: 233-236.

PILAT

[187r, a]

- 91 Io no sé per qual raó
 92 aquest me aveu portat.
 93 Io l'è ben examinat,
 94 y no content de axò
 95 a Herodes l'é ·nviat.
- 96 Ell ni io no avem trobat
 97 niguna causa bastant
 98 que ha de esser condemnat
 99 y a mort sententiat
 100 com tots anau desitiant.
- 101 Però és consuetut
 102 que se ha de alliberar
 103 per la Pasqua a selebrar
 104 un home dels més tinguts.
 105 Io us ho vull en mans posar:
- 106 Barrabàs que conaxeu
 107 o Iesús de Natzaret.
 108 Veiau dels dos qual voleu,
 109 que ell que senyalareu
 110 de la presó serà tret.

91-100. cf. **20**: 131-132 i **39**: 241-246.93. El pronom *l'* apareix com a afegit posterior.98. *esser*, vid. **19**: nota v. 163.101-105. vid. **20**: nota vs. 133-134.104. *més tinguts*, llegiu “menytinguts”.105. *ho*, llegiu “el”.106-110. Mt 27,17; cf. Mt 27,17; cf. **20**: 135-136, **28**: 218-219 i **39**: 250-252.

LOS IUEUS

- 111 Barrabàs volem, senyor,
 112 que sia aliberat,
 113 y muyre aquest malvat
 114 que com a home malfactor
 115 sia asententiat!

111-112. Mt 27,21, Mc 15,11, Llç 23,19 i Jn 18,40; cf. **20**: 137, **28**: 220 i **39**: 253.113-115. vid. **39**: nota v. 254.

PILAT

[187r, b]

- 116 Lo vostro rey y senyor
 117 voleu asententiar?

116-119. Jn, 19,15.

IUEUS

- 118 No tenim sinó Cèsar
 119 que conegam per senyor!
 120 Muyra aquest sens terdar!

PILAT

- 121 Si us à tant iniuriats
 122 com tots demostrau star,
 123 io·l faré ben castigar
 124 sols resteu asiats
 125 y manar-l'é aliberar. 125. *manar-l'é aliberar*, llegiu “manaré alliberar-lo”.
- 126 Per sò are, de present,
 127 ligau-lo a un pilar 126-130. cf. PR: 1602-1606.
 128 y per fer son manament 127. vid. **39**: nota 265 rúbr.
 129 asotau-lo cruelment 129. Mt 27,26, Mc 15,15 i Jn 19,1; cf. **20**: 140, **28**: 227 i
 130 perquè més no gos parlar. **39**: 265.
- Prenen Iesús DOS BOTXINS, y ligan-lo a un pilar, y diuen:* 130 rúbr. vid. **20**: nota 140 rúbr.
- 131 Puis que Pilat és content 131-134. cf. PR: 1623-1626.
 132 que aquest sia asotat,
 133 pegam-li ab crueltat
 134 sols que muyre prestament!

ALTRE

- 135 Y iamés que·ns à pregats
 136 que el asotem cruelment
 137 y an-nos-ne ben pagats [187v, a]
 138 puis que no ý [ha] res tatxat, 138. *tatxat*, part. pass. de *tatxar*, forma que el DCVB
 139 façam-los a tots contents. recull com a variant ortogràfica de *taxar* “assenyalar a una
 cosa el preu, l'import o el límit que li pertoca”.
- Desfèrran los ligams, y vestint-se lo Iesús, van
 LOS IUEUS a Pilat, y diuen:*
- 140 Senyor, vullau consentir 140-149. cf. PR: 1644-1651.
 141 a lo que demanarem,
 142 puis aquest vol presumir
 143 i·s feya per rey tenir 143-144. cf. **39**: 266-267
 144 per bul·la que coronem. 144. *bul·la*, llegiu “burla”; vid. **22**: nota v. 35.
 144-145. L'ordre lògic és: “i es feia tenir per rei que coronem per burla”.

PILAT

- 145 Io us atorga largament 145. *atorga*, llegiu “atorgue” (*atorgo*).
 146 y de bona voluntat
 147 lo que me aveu demanat
 148 sols que ab aqueix turment
 149 stigau asiats.

Coronen lo Iesús, y posant-li una canya en la mà, 149 rúbr. vid. **20**: nota 140 rúbr.
diran [LOS JUEUS], aionollant-se davant ell:

150 Déu vos guarde, gran senyor,
151 vós qui sou rey dels iueus!

ALTRE

152 Prostats an els vostros peus
153 vos volem fer gran honor!

Y alsant-se cade hu, donerà un bufet a Iesús y un [187v, b] colp an el cap en la canya, y fet asò, se'n entraran lo Iesús. Y ixivrà PILAT, y dirà a los iueus:

153 rúbr. El cop de canya que Jesús rep al cap és un motiu de contemplació en la literatura devocional. Així, per exemple, el *Llibre de Contemplació* mallorquí (1487) relata l'escena de la manera següent: "Mira, après, com li leven la canya de la mà, e ab aquella, sobre lo cap preciosíssim, li donen e ferint la corona, entren les nafrants spines per la conna del cap, donant-li novelles nafres" (ed. Munar/Pasqual 1985: 58).

154 No crech que no stigau
155 an lo cor asaciat,
156 puis veys que he castigat
157 est home, que si'l mirau
158 pertot lo veureu nafrat.

156. *veys*, llegiu "veis" (*veieu*); vid. **19**: nota v. 185.

Treu Pilat lo Iesús per la mà, y d[iu]:

159 Veus así l'ome, senyors,
160 aquest és, en veritat,
161 que may altre n'és stat
162 tant turmentat en lo cos
163 ni ab tanta crueltat!

159-183. cf. PR: 1725-1748.

159. *veus*, llegiu "veis" (*veieu*); vid. **19**: nota v. 185.

164 Asò's l'ome, sertament,
165 tan ferit y maltreatat!
166 Prengueu's-na, dons, piatat
167 y basta prou son turment,
168 sia per sò aliberat!

166-168. vid. **20**: nota vs. 143-144.

IUEUS

169 No basta axò, senyor!
170 Molt poch l'aveu castigat.
171 Muyre, dons, crucificat!
172 Age fi ab gran dolor
173 la vida de aquest malvat!

PILAT

- 174 Valtros crucificau-lo,
 175 puis tant ó anau cercant,
 176 perquè io causa bastant
 177 no trop per condemnar-lo [188r, a]
 178 ni vull pasar més avant.
- 176-177. cf. **28**: 232-233 i **39**: 276-277.

IUEUS

- 179 No y à causa suficient
 180 per poder-lo de[s]condemnar.
 181 Ell ve contra de Sèsar
 182 y ab veu, publicament,
 183 se fa rey anomenar.
- 184 Si no'l voleu condemnar
 185 a nosaltres a dir aurem
 186 que veniu contra Cèsar
 187 y de así, sens pensar,
 188 notícia li'n donerem.
- 179-183. vid. **20**: nota vs. 146-149.
 180. *de[s]condemnar*, mot no recollit al DCVB, compost del prefix privatiu *des-* i del verb *condemnar*; JM: "condemnar".

PILAT

- 189 Puis tant voleu porfiar
 190 que muyre iniustement,
 191 vull que veiau clarament
 192 com les mans ma'n vull rentar
 193 per mostrar que no y consent.
189. *porfiar*, forma recollida al DCVB que remet a *porfidiar*, "insistir obstinadament".
 189-193 rúbr. Mt 27,24; **20**: 153 i **39**: 287 rúbr.-289.
 189-198. cf. PR: 1749-1758.
 192. Després de mans hi apareix una *b* o una *l* ratllada. *ma'n*, llegiu "me'n".

Are se renta Pilat les mans, y diuen LOS IUEUS:

- 194 No temau, senyor Pilat,
 195 puis en res no y à perill.
 196 La sanch de aquest condemnat
 197 volem que vinga de grat
 198 sobre nós y nostres fills!
- 196-198. vid. **20**: nota vs. 154-155.

Asenta's Pilat, y LO SCRIVA scriu la sentència, y escrita, lix:

198 rúbr. *scriva*, vid. **22**: nota rúbr. in.

A tots sia manifest de part del [188r, b] senyor Ponç Pilat, governador del regna de Judea, que vol y mana Iesús de Natzaret sia sentenciat a mort y clavat en una [creu] per ço com se feya Fill de Déu y rey dels iueus, lo qual per los mateixos iueus és stat acusat, y més avant vol y mana que ninguna persona gosa ni presumisca levar lo cos de la [creu] sens licència de se s[enyor], sots pena de la vida y perquè sia exemple a totes les gens, mana les presents eser publicades per los lochs acostumats.

Entren-se'n tots, y axirà SANT IOAN, y dirà:

199 Mon Mestre y Redemptor,
 200 veig-ta sententiat
 201 y a la mort condemnat.
 202 O, trist y ple de dolor,
 203 y com stich turmentat!

204 Què dirà la sua Mare
 205 com tal vindrà a sentir?
 206 No sé si l'ey poré dir,
 207 quan veuré la sua care,
 208 que més amaria morir.

206. *l'ey*, llegiu "l'hi".

209 Però no's pot scusar
 210 aquest dolor atant trist,
 211 sinó que me'n tinch d'ènar
 212 y tinch-li de splicar
 213 lo que de son Fill é vist.

210. *atant*, vid. **38**: nota v. 365

213. *Lo que* apareix com a correcció de *lo de*.

Aribat a la Maria, diu:

214 Senyora, ab gran dolor [188v, a]
 215 tinch lo cor per sclatar.
 216 No sé si us poré contar
 217 una nova de tristor
 218 que are vos vinch a dar.

MARIA

219 Nebot Ioan, prestament
 220 digau-me: què's del meu Fill?
 221 Quan vos veix ab tal turment,
 222 vinch a creure verament
 223 que ell stà en perill!

219-223. cf. **39**: 298-301.

IUAN

224 Io us voldria aportar
 225 millor nova que no us port:
 226 Condemnat stà a mort
 227 vòstron Fill, sens més duptar.
 228 Procurau pendra conort!

MARIA

229 O, quina nova tant trista,

230 Iuan, me aveu portade!

231 Bé puch dir som la més trista

232 que may se sia vista,

233 ni mare may sia stada!

231. L'última síl·laba de *trista* apareix desplaçada a la línia anterior.

234 O Fill meu tant stimat!

235 Què's stat asò de vós?

236 Veig que stà ordenat

237 que siau ten maltreatat

238 vós qui sou tant poderós!

239 O, peccat atant cruel

240 que cometèreu, Adam!

241 Sens culpa, amat Fill [meu],

242 complidament pegareu

243 dels hòmens la culpa gran!

239. *atant*, vid. supra, nota v. 210.

241. Vers hipomètric que completem amb el possessiu, tot reconstituïnt la rima.

242. *pegareu*, llegiu "pagareu".

IUAN

244 O Senyor omnipotent,

245 vós me vullau aidar

246 perquè us puga acompanyar [188v, b]

247 an aquest ten gran turment

248 que aveu de comportar!

244-252. cf. PR: 1803-1811.

245. *aidar*, v. intr. i tr., var. i sinòn. de *ajudar* (DCVB).

249 Senyora, si manareu,

250 veniu en mi, sens terdar,

251 que ia us vindré aportar

252 a loch a on lo veureu

253 y que li poreu parlar.

249. *si manareu*, vid. **22**: nota v. 309.252. *A loch* apareix com a correcció d'una paraula il·legible.

MARIA

254 Levant-me ab tal turment

255 per los carrers aniré

256 fins y tant que troberé

257 al que ame fermament!

254-257. Les paraules de la Mare de Déu recorden el plany de l'amant que busca el seu estimat al Càntic dels Càntics 3,2: "M'he llevat a fer un tomb per la vila: pels carrers i per les places cercaré l'amor de la meva ànima. L'he cercat i no l'he trobat."

*Are i xirà Iesús ab la creu el coll y la trompeta
devant, y encontrar-se'n ab Maria, y dirà
Maria:*

257 rúbr. *trompeta*, vid. **27**: nota 393 rúbr.

258 O, vista de tal dolor

259 y pena tant excessiva!

260 Aiudau-me, vós, Senyor,

261 que'm meravell com som viva!

Volén la Maria tocar a son Fill, diran LOS

IUEUS:

262 Si aquest no fóra malvat

263 el temps que era petit,

264 no'l te agüerem castigat

265 are que ia és nodrit!

262-265. cf. **38**: 650-651.

264. *no'l te*, el complement directe precedeix l'indirecte, tret propi del mallorquí.

Are mostreran una image crucificat de Cristo, y TOTS aiononollats envers lo Cristo, crideran: "Senyor ver, ver Déu! Misericòrdia!"

265. rúbr. *aiononollats*, llegiu "agenollats".

REPRESENTAZIÓ [234r, a] DEL DEVALAMENT DE LA CREU

Interlocutores: Joseph ab Arimathia, Nicodemus, Ponçio Pilato, Centurió, page de Pilat, Nostra Senyora, sant Ioan, Maria Magdalena, Maria Iacobe, Maria Salome, Hieremias propheta que fa lo introit.

Con privilegio.

*Entra HIEREMIAS, vestit de negra, y diu
“Plant”:*

- 1 Los qui aureu vist aportar
2 a Isach la llenya el coll
3 y per més lo disfamar
4 los ladres a la par
5 anomenats Dimas y Gestas,
6 axí u veureu: l'encumbrat
7 com la serp de coura
8 de peus y mans enclavat
9 y ubert el sant costat
10 per a fer rich el més pobra.
11 Axí u veureu: el pacient
12 de Iob lebrós y no hi veu
13 y avent mort lo ignocent
14 y lo gran Jacob humilment.
- 15 Si Iacob sols y creuats [234r, b]
16 tenia los braços cert,
17 Iesús los té enclavats.
18 Si Iacob sans y creuats
19 Iesús sangonosos y uber[ts]

rúbr. in. Al ms., la consuetat apareix amb el núm. 49. Els noms dels personatges apareixen agrupats de quatre en quatre els vuit primers i en un grup de tres els tres restants. *Joseph ab Arimathia*, llat. “Josep d’Arimatea”; *introit*, “entrada o principi d’un parlament” (DCVB).

2. *el*, llegiu “al”.

3. *disfamar*, “difamar”, amb el prefix *dis-* reconstruït (DCVB). Llegiu “per difamar-lo més”.

6. *encumbrat*, castellanisme per “enlairat”.

7. Jn 3,14.

12. *lebrós (llebrós)*, “leprós” (DCVB).

13-14. L'estat actual de conservació del manuscrit ja no permet llegir aquests dos versos, que reconstituïm recorrent a l'exemplar microfilm.

15-16. El sentit d'aquests versos és: “Mentre que Jacob certament tan sols hi tenia creuats els braços, Jesús els té enclavats.”

16. Després de *braços* es llegeix ratllat *uberts*, per un salt de línia del v. 15 al v. 18, així que a diferència del que suposen Romeu (I, 172-173, nota 10) i Mas (2002: 268, nota 47), és probable que no es tracti d'una traducció feta *ex tempore* del *Auto de la quinta angustia* de Joan Timoneda, sinó de la còpia d'una traducció ja feta.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

EDICIÓ SINÒPTICA

CONSUETA DEL
DITIOUS SANCT, núm. 19

CONSUETA DEL
DITIOUS SANT, núm. 38

CONSUETA DEL
DITIOUS SANT, núm. 27

CONSUETA DEL
DITIOUS SANCT, núm. 19

[PRÒLEG DELS PROFETES]

[PRÒLEG DELS PROFETES]

*Primerament y haurà tres profetas qui
steran dins una capella, y axiran de un en un,
cantant a to de "Eterne":*

*Primerament entreran tres profetas.
Y trobaran-bo folli] 105 fins allà abon
trobaran dos creus. E dit asò, Anna[s]
se parteix del consell, y diu Jesús an els
apòstols, a son to:*

ISAÏAS

[vid. 27: 1-12]

- 1 Una gran verge naxarà
- 2 d'equell lin[at]ge de Jessè.
- 3 Lo ver Massias parirà,
- 4 ans y après verge serà.
- 5 Aquest del cel devallarà,
- 6 vestint-se de la sua carn.
- 7 Lo gran peccat repararà
- 8 d'aquell pare nostro Adam,
- 9 qui lo seu manament trespassà,
- 10 no és estat obedient.
- 11 Aquest la culpa llevarà
- 12 pendrà la mort tant cruelment.

Va-se'n Isayas, y ix LO PROFETA DAVID,
y diu, lo mateix to: [vid. 27: 12 rúbr.]

13 Aquest senyal serà donat
14 quant lo Massias regnerà
15 que serà del cel devellat:
16 tot lo món en pau sterà. [vid. 27: 13-24]

17 Los seus mateys lo mataran
18 en veura lo seu gran obrar;
19 maligna envege li tindran,
20 obsegats no'l conixeran.

21 Veureu senyals que mostrarà:
22 los muts ell parlar los farà;
23 los contrets débils caminaran;
24 els orbs la vista cobreran.

Va-se'n David, y ix LO PROFETA
HIEREMIES, "Eterne": [vid. 27: 24 rúbr.]

25 Sol y luna s'escuraran:
26 tot lo món tenebres seran.
27 Terratèmol serà molt fort,
28 quan lo Massias serà mort. [vid. 27: 25-36]

29 Lo terç iorn resucitarà
30 ab lo seu cos glorificat.
31 Lo seu gran poder mostrarà,
32 lo infern serà evacuat.

33 Serà ventsut lo gran Satan
34 en lo abís encadenat.
35 Ell és qui temptà lo Adam,
36 quan féu lo grandíssim pecat.

[CURACIÓ DE L'ENDEMONIAT]	[CURACIÓ DE L'ENDEMONIAT]
<i>Ara diu lo pare de l'endimoniat a Annà[s] qui stà pesetiant per là, devant la casa sancta, la qual sterà en el banch del balle, parlant:</i>	[vid. 27: 36 rúbr.]
PARE	
37 O Annà[s], per amor de Déu,	[vid. 27: 37-38]
38 fes almoyna an aquest fill meu!	
ANNA[s]	[vid. 27: 38 rúbr.]
39 Quin mal té ton fill, digas?	[vid. 27: 39]
PARE	[vid. 27: 39 rúbr.]
40 Mut e endemoniat és!	[vid. 27: 40]
ANNA[s]	[vid. 27: 40 rúbr.]
41 Incurable és lo mal que ha!	[vid. 27: 41]
PARE	[vid. 27: 41 rúbr.]
42 Io tinch fiansa que gorrà!	[vid. 27: 42]
ANNA[s]	[vid. 27: 42 rúbr.]
43 Com se pot fer, de ell curar?	[vid. 27: 43]
PARE	[vid. 27: 43 rúbr.]
44 Lo natzareu li pot ajudar!	[vid. 27: 44]

	ANNA[s]	[vid. 27: 44 rúbr.]
45a	Com? És ell Déu?	[vid. 27: 45a]
	PARE	[vid. 27: 45a rúbr.]
45b	Axí u é 'ntès,	[vid. 27: 45b-46]
46	que fa de maiors miracles!	
	ANNA[s]	[vid. 27: 46 rúbr.]
47	Saps com ta va? - Dexat d'axò,	[vid. 27: 47-48]
48	no parles pus de tal rahó!	
	PARE	[vid. 27: 48 rúbr.]
49	Per cert io crech lo pot guarir.	[vid. 27: 49-50]
50	En exa fe io vull morir!	
	AN[N]A[s]	[vid. 27: 50 rúbr.]
51	En tamarari, axí parlau,	[vid. 27: 51-52a]
52a	gordau no's cost!	
	PA[RE]	[vid. 27: 52a rúbr.]
52b	Feu que'ns vullau!	[vid. 27: 52b]
	<i>Ara arriba lo Jesús ab tots los apòstols, y diu Jesús:</i>	[vid. 27: 52b rúbr.]
53	No crideu! Digau: què voleu?	[vid. 27: 53]

- ANNÀ[s] [vid. 27: 53 rúbr.]
- 54 Aquest vos prega que'l cureu! [vid. 27: 54]
- Jesús [vid. 27: 54 rúbr.]
- 55 Io só content de curar-ló. [vid. 27: 55]
- ANNÀ[s] [vid. 27: 55 rúbr.]
- 56 Fes-ho are mentre io'ch só! [vid. 27: 56]
- LO PARE, en to "Jeni Creator": [vid. 27: 56 rúbr.]
- 57 Osanna, Fill de David, Rey, [vid. 27: 57-60]
- 58 aportador de nova lley,
- 59 de mon fill ages piatat
- 60 qui's mut e endemoniat!
- Jesús, son to: [vid. 27: 60 rúbr.]
- 61 En nom del Pare eternal [vid. 27: 61-66]
- 62 io't mana iscas, no fent mal,
- 63 y en res no'l vuelles sobrar;
- 64 vés-te'n els inferns abitar!
- 65 Per demostrar lo poder sant
- 66 parlaràs pla d'equí avant.
- Are se agenollen lo endimoniat y son
pare, "Plant":* [vid. 27: 66 rúbr.]

	PARE		
67	O sant profeta, Fill de Déu,	[vid. 27: 67-70]	
68	qui as merçès del poble teu,		
69	ara has dat conèixer com		
70	ets tu Fill de Déu he ver om!	[vid. 27: 70 rúbr.]	
	FILL		
71	A tu gloricam, Senyor,	[vid. 27: 71-74]	
72	a tu sols donam la llaor		
73	qui en nosaltres as obrat		
74	segons la tua gran bondat.		
	ANNA[s]		
75	Per cert no pots are negar	[vid. 27: 74 rúbr.]	
76	que no tingas familiar!	[vid. 27: 75-76]	
	JESÚS		
77	Lo meu Pare, qui m'à tremès,	[vid. 27: 76 rúbr.]	
78	me fa obrar semblants obres.	[vid. 27: 77-78]	
	ANNA[s]		
79	Ton pare és lo diable,	[vid. 27: 78 rúbr.]	
80	per ell te creu tot lo poble!	[vid. 27: 79-80]	
	JESÚS		
81	Vés-te'n, iueu, malvat, inich,	[vid. 27: 80 rúbr.]	
82	puis no creus lo que are dich!	[vid. 27: 81-82]	

[vid. 27: 82 rúbr.]

[vid. 27: 83-90]

ANNÀ[s], a to de "*Alme laudes*":

83 Déu de Abram, o gran Senyor,
84 contan aqueste gran arrot,
85 car si ell viu en semblants arts
86 del món tirar-s'è la més part!
87 An el consell cuytat miré
88 an els senyors tot ó diré;
89 que y fassen fer provisió
90 ans de maior confusió!

[CONSELL DELS JUEUS]

[CONSELL DELS JUEUS]

[CONSELL DELS JUEUS]

Y primer axirà Cayphàs y, [un cop] asentat, ixen dos fariseus. Y diu lo PRIMER:

- 1 Reverendíssim senyor,
- 2 lo que se'ns ofereix dir
- 3 y volíem advertir
- 4 a tots ab molt gran amor
- 5 és lo que vull sprimir.
- 6 Sebrà vostra senyoria
- 7 com nosaltres som anats
- 8 en casa Marta y Maria
- 9 per lo dol que s'i tenia
- 10 del germà, [que] an sapultat.
- 11 Stant en molt gran dolor
- 12 allí dins de un retret,
- 13 és vingut aquell senyor,
- 14 qui's ten gran predicador:
- 15 lo Iesús de Natzareth.

ALTRE PHARISEU

16 Y axí à demenat
 17 lo loch de la sapultura
 18 a on l'avien posat
 19 y allí à demostrat
 20 tenir-ne molt gran dolor.

21 La pedra à feta llevar
 22 y a Llätzer à cridat,
 23 la qual prest s'és alsat,
 24 que clarament, sens pensar,
 25 veyem l'à resucitat.

26 Vist lo miracle ten gran
 27 venim a dar-ne raó
 28 perquè ab tal ocasió
 29 remediou aquest dan.

CAY[FÀS]

30 La vostra fidelitat
 31 reb io ab molta merçè,
 32 y molt prest procuraré
 33 que aquix sia castigat,
 34 y lo consell cridaré.

35 Criats meus, molt prestament
 36 cridau-me to[t] lo consell,
 37 que vinga encontinent,
 38 perquè vull secretament
 39 trectar un pochet ab ell.

CRIATS

- 40 De molt bona voluntat
41 ferem vostra manament,
42 y per nós serà cridat
43 lo consell y aiustat
44 com mana, molt prestament.

[vid. 27: 90 rúbr.]

ANNA[s] *puia an el cadefal, diu an el[s]
rabins a to de "Rabr".*

91 Rabins, en mal punt som ·nats!

[vid. 27: 91]

CAY[FÀS]

[vid. 27: 91 rúbr.]

92a À-y res de nou?

[vid. 27: 92a]

AN[NÀS]

[vid. 27: 92a rúbr.]

92b

Grans novitats!

[vid. 27: 92b-97]

93

Venint así he encontrat

94

un mut e endemoniat.

95

És vingut lo natzareu

96

y à'l curat com si fos Déu.

97

An-lo adorat tots devant mi!

BE[N]YAMÍN

[vid. 27: 97 rúbr.]

98

Digau, Anna[s], en nom de qui

99

à fet axir lo diable?

[vid. 27: 98-99]

ANNA[s]

[vid. 27: 99 rúbr.]

100	En nom de Satan, son pare! ABDERON	[vid. 27: 100] [vid. 27: 100 rúbr.]
101a	Dons, què'm de fer? AN[NÀS]	[vid. 27: 101a] [vid. 27: 101a rúbr.]
101b	Que trebellem BENGEMÍ	[vid. 27: 101b] [vid. 27: 101b rúbr.]
102a	en aver-lo, CAY[FÀS]	[vid. 27: 102a] [vid. 27: 102b rúbr.]
102b	e que y mirem!	[vid. 27: 102b-104]
103	Morir és lur expedient	
104	per no petir tanta de gent. ANNA[s]	[vid. 27: 104 rúbr.]
105a	Oÿu AB[DERON]	[vid. 27: 105a] [vid. 27: 105a rúbr.]
105b	que és BEN[JAMÍ]	[vid. 27: 105b] [vid. 27: 105b rúbr.]
105c	com fer no's pot	[vid. 27: 105c-106]
106	que en festa li donem mort. CAY[FÀS]	[vid. 27: 106 rúbr.]

107a	Què consellau?	[vid. 27: 107a]	
	AN[NÀS]	[vid. 27: 107a rúbr.]	
107b	Que sperem.	[vid. 27: 107b]	
	CAY[FÀS]	[vid. 27: 107b rúbr.]	
108	Plau-me bé sols que no'l dexem	[vid. 27: 108-110]	
109	de castigar lo seu peccat.		
110	Façam que muyra lo malvat!		
			<i>Aiustat lo consell devant Cay[fàs], y fet son acato, diu CAY[FÀS]:</i>
			45 Molt magnífichs consellers:
			46 lo perquè-ls he fets iuntar
			47 és perquè pugam trectar
			48 y cloure aquest proçes
			49 lo qual tant nos pot danyar.
			50 Pensau, senyor, què ferem?
			51 Est home molts senyals fa,
			52 lo poble seguint-lo va;
			53 que per petit que'ns torbem
			54 tot lo món nos dexarà.
			55 Si axí-l dexam anar
			56 y no procuram remey,
			57 tot lo món creurà ab ell
			58 y vindran-lo adorar
			59 per Messies com a rey.

60 Y sabut per los romans
61 ab axèrcit poderós
62 vindran a destruir-nós,
63 nostras casas he infants.
64 Per axò mirem per nós!

CONSELLER PRIMER

65 Io, per lo que só més vell,
66 me toca primer votar,
67 y axí don mon consell
68 purament y ab bon zel
69 del que pens se deu obrar.

70 Lo que io entench votar
71 contra de aquest malvat
72 és que li sia manat
73 que més no gos predicar,
74 si no, serà castigat.

75 Tament, que si li posam
76 scilensi eternament,
77 no tirarà més la gent,
78 ni iamés lo seguiran,
79 y asò és mon intent.

CONSELLER SEGON

80 Molt bé'm par que ha votat
81 aquest senyor conseller,
82 y lo meu vot y parer
83 és que sia desterrat
84 per no més ia comparar.

	CAY[FÀS]	
85	Vosaltres anau errats	
86	y molt fora de raó!	
87	Ningú eu sap millor que io	
88	qui los libres he mirats	
89	ab molta afectió.	
90	Cosa és espedient	
91	que un home té de morir	
92	per profit de tanta gent	
93	perquè no s vagen perdent,	
94	ni tots víngan a petir.	
	TERCER	
95	Molt bé'm par que ha votat,	
96	y tal és lo parer meu:	
97	Que muyra aqueix malvat	
98	alt en una creu posat,	
99	puis diu que és Fill de Déu!	
	QUART	
100	Io som del mateix parer.	
	CINQUÈ	
101	Ni io no som discrepant.	
	CAY[FÀS]	
102	Vage lo consell avant	
103	que crech serà vertader.	

SCRIVA

104 No y à nigú discrepant.

Alse's LO SCRIVA, y anirà letgint lo consell següent:

Lo dia y any desús dit y avistat lo rey magnífich y gran consell, celebrat per los senyors scribas y phariseus, en el qual és stat preposat per dits senyors què farem de Iesús, qui fa tants senyals y maravellas perquè si axí'l dexam anar y perseverar, tot lo món creurà ab ell, y vindran los romans ab axèrcit poderós y llevar-nos-han nòstron loch y béns, la qual preposetió discorreguda per dits senyors, de un en altre, fonch conclus, difinit y determinat que muyra un home per profit dels hòmens y la sua mort sia: "clavat en una creu", per sò com se fa [dir] Fill [de] Déu y rey dels iueus.

[vid. 27: 110 rúbr.]

BENGEMÍ

111] Joseph, vullau-nos escoltar:
112] Jesús, com lo poreu matar?

[vid. 27: 111-112]

ABDERON

113] Car ja no és de sufrir:
114] eydau-nos en fer-lo morir!

[vid. 27: 112 rúbr.]

[vid. 27: 113-114]

127	JOSEPH		JOSEPH	[vid. 27: 114 rúbr.]
128	No só io de aqueix parer que li donem sols un diner.		Senyors, consell io no's vull dar ans vull io Jesús defensar, car certament axí ell és lo vertader Massias.	[vid. 27: 115-118]
			ANNA[s]	[vid. 27: 118 rúbr.]
			NICODEMUS, deyts vostro vot, aquest home si mareix mort.	[vid. 27: 119-120]
			NICODEMUS	[vid. 27: 120 rúbr.]
129	Ni io tenpoch a tal traydor, qui vol traïr a son senyor.		Maravell-me!	[vid. 27: 121a]
130			CAY[FÀS]	[vid. 27: 121a rúbr.]
			De què?	[vid. 27: 121b]
			Ni[CODEM]	[vid. 27: 121b rúbr.]
131	JOSEPH y NICODEMUS		D'assò	[vid. 27: 121c-122]
132	Ni consentim a tal maldat, que muyra hom qui's sens peccat.		que li doneu mort sens raó!	
			ANNA[s]	[vid. 27: 122 rúbr.]
133	TOTS LOS RABINS		Com axí?	[vid. 27: 123a]
134	Fora, fora, o mala gent! No'ns destorbau nòstron intent.			

	Ni[CODEM]	[vid. 27: 123a rúbr.]
123b	No conxeu	[vid. 27: 123b-125]
124	les obras que fa són de Déu?	
125	He voleu-lo axí matar?	
	BENGEMÍ	[vid. 27: 125 rúbr.]
126a	Anau!	[vid. 27: 126a]
	CAY[FAS]	[vid. 27: 126a rúbr.]
126b	Ja no podeu negar	[vid. 27: 126b-127]
127	que dexebles seus no siau!	
	ANNA[s]	[vid. 27: 127 rúbr.]
128	Axiu d'asi! Descenpetxau!	[vid. 27: 128]
	<i>Are iscan del consell JOSEPH y</i>	[vid. 27: 128 rúbr.]
	NICODEMUS, <i>cantant los dos a to de "Anant,</i>	
	<i>anant":</i>	
135	Anem-nos-ne, nosaltres dos,	[vid. 27: 129-140]
136	perquè no'ns an mester a nós;	
137	puis defora nos an lançat	
138	de lur consell y malvestat.	
129	Anem, puis som fora lansats	
130	de lur consell y malvestats	
131	que quantre el Mestra y	
132	Redemtor	
133	an comesos en gran furor.	
134	Puis no avén volgut consentir,	
135	del consell nos an fets axir.	
136	Bé an lo cor andurait:	
137	treclar la mort a Je[s]ucrist!	
138	Si sabien lo gran poder	
139	de mon Mestra vertader,	
140	guardarien de dar-li mort y de condemnar-lo a tort.	

	CAY[FÀS]	[vid. 27: 140 rúbr.]
141	Conexeu com an malparlat:	[vid. 27: 141-142]
142	dexeubles seus són amagats!	[vid. 27: 142 rúbr.]
	ANNA[s]	[vid. 27: 143a]
143a	Norns curem d'ells.	[vid. 27: 143a rúbr.]
	ADD[ERON]	[vid. 27: 143b-144]
143b	Façam-o nós	[vid. 27: 144 rúbr.]
144	y dexem lo parlar dels dos!	[vid. 27: 145-146]
	BENGEMÍ	[vid. 27: 146]
145	Traydors, inichs e aprovats,	[vid. 27: 147-150]
146	manténan semblants malvestats!	
	CAY[FÀS]	
147	Senyors, tot clar vos ó vull dir,	
148	que de present un deu morir,	
149	per tot lo poble a salvar.	
150	Prest ho veureu, no deu trigar!	

[PREPARACIÓ DEL SANT SOPAR]

*Fer-se-an dos cadefals. Entre primer
Jesús ab sos dexebles, y diu ab son to de
"Sitis":*

- 1 Mos fills, io us dich que:ns en
- 2 pugem:
- 3 en Hierusalem Pascha ferem.
- 4 Puis así no puch aturar,
de present ma'n convé anar.

[PREPARACIÓ DEL SANT SOPAR]

Are diu Jesús an els apòstols:

- 151 Mos fills, lo temps és arribat
- 152 dels prophetas lo prophetat;
- 153 cert lo que ells de mi an dit
- 154 certament serà sta nit.
- 155 Mos fills desí nos n'em d'ènar
- 156 aquesta nit per salabrar
- 157 la Pasca que tenim de fer
- 158 per la salut de l'hom primer.

[PREPARACIÓ DEL SANT SOPAR]

[...] diu Jesús an els apòstols a son to:

- 1 Mos fills, lo temps és arribat
- 2 dels prophetas lo prophetat;
- 3 cert lo que ells de mi an dit
- 4 sertament serà sta nit.
- 5 Mos fills d'esi nos n'em d'ènar
- 6 aquesta nit per salabrar
- 7 la Pasca que tenim de fer
- 8 per la salut de l'hom primer.

[PREPARACIÓ DEL SANT SOPAR]

*Despedit lo Jesús de Maria, se'n entren
tots, y après axirà lo Jesús ab sos dexebles,
y diu:*

- 405 Dexebles molt amats,
- 406 mireu que us vull advertir
- 407 que lo temps és arribat
- 408 en lo qual, de voluntat,
- 409 per a tots tinch a morir.
- 410 Y per lo amor que us port
- 411 vull la Pascha selebrar
- 412 antes de la mia mort;
- 413 y per dar-vos més conort
- 414 ab vosaltres vull restar.

Are diu CAYPHÀS a to de "Rabi":

- 9 Mos conseillers, què us ne apar
- 10 de lo que:m vist are parlar
- 11 a mon sogre de continent
- 12 devant tota aquesta gent:
- 13 que lo mut e endimoniait
- 14 és sa y bo y curat?

ABDERON

- 15 E dient-nos, l'acelerat,
- 16 que Jesús és qui l'à curat!

- BENGEMÍ
- 17 Y sens dupte ó diu, senyor,
18 de aquell gran encantador
- ABDERON
- 19 qui Jesús se fa anomenar,
20 perquè lo món puga enganar!
- BENGEMÍ
- 21 Entenent dóna que Déu és,
22 els simples qui no saben res!
- CAY[FÀS]
- 23 Aqueix és un gran innocent
24 y perverteix a molta gent!
- ABDERON
- 25 Y per axò és bé tractar
26 de quin modo's pot castigar.
- BE[N]GEMÍ
- 27 Puis que Jesús se vol fer dir,
28 treballem prest fer-lo morir!

CAY[FÀS]

- 29 Per mon sogre fa enviar
 30 perquè pugam comonicar.
 31 O porter meu, molt diligent,
 32 anau a Annà[s] prestament
 33 y vullau-lo per nós pregar
 34 que fins así vulla aribar!

PORTER

- 35 Senyor, per sert, molt
 36 prestament
 se farà vostra manament.

*Are va LO PORTER a casa de Annà[s], e
 diga ab molta reverència:*

- 37 Senyor Annà[s], lo meu senyor,
 38 vos prega sert ab molta mor
 39 que vullau venir promptement;
 40 allí us spera molta gent.

ANNÀ[s]

- 41 Digau-los sert que só content!
 42 Ara y nirà de continent.

*Are se'n va Annà[s] ab lo porter a casa
 de Cay[fàs], y diga ANNA[s]:*

- 43 Molt me alegra, sertament,
 44 de veura tanta bona gent!

CAY[FÀS]

45 Y nosaltres, en veritat,
46 que vós siau prest aribat.

ABDERON

47 Perquè volem are tractar
48 de hu qui's fa anomenar
49 per Fill de Déu, tot vertader,
50 y és pobre fill de un fuster!

BENGEMÍ

51 Per sert ell és encantador,
52 y pose'l poble en gran error!

CAY[FÀS]

53 Si aquest no és castigat
54 no'ns cal star en la siutat!

ADDERON

55 A los coxos fa caminar
56 en son diabòlich parlar!

BENGEMÍ

57 Tantas cosas m'an ditas d'ell
58 que'n tinch pudrit ia lo servell!

CAY[FÀS]

59 Veiam, senyors, dons què manau?

ABDERON

60 Que doneu modo que·l prengau!

CAY[FÀS]

61 Tal cosa molt bé serà.

62 Veïam, de quin modo's ferà?

ANNÀ[s]

63 Mos senyors, io he pensat

64 no's fase en dia firiat.

CAY[FÀS]

65 Perquè lo poble no's moguéis

66 ab avalot l'ora que'ls ves

BENGEMÍ

67 Molt bé me par sia axí.

ANNÀ[s]

68 Déu nos y donarà camí!

Are diuen LOS DEXEBLES an el JESÚS,

cantant:

PERE

415 Mestra y ver Fill de Déu,
416 on és vostra voluntat
417 que sia aparallat
418 la Pascha axí com dieu
419 del anyell immaculat?

[PREPARACIÓ DEL SANT SOPAR]

LOS APÒSTOLS, a to de "Papagay":

LOS APÒSTOLS

159 Digau, Mestra a on nirem
160 fer la Pasca que fer devem?

5 O nostre Mestra gloriós,
6 on voleu fer la Pascha, vós?
7 Digau-nos-o, prest nirem
8 fer lo pertret que fer devem.

JESÚS	JESÚS	JESÚS	JESÚS	IESÚS	
9	Anau! - Allà en la ciutat	161	Pera y Ioan y vós, amich,	420	Vosaltres, Pera y Ioan,
10	troberu un hom carregat,	162	a vosaltres tots vos ó dich:	421	anau-vos-na en la siutat!
11	portant un cànter en la mà.	163	Anau-vos-na a la ciutat!	422	Veureu un home carregat
12	Seguiu-lo fins el loch on val!	164	Troberu un home cuytat	423	de un cànter d'aygua gran.
13	Y quant sereu en lo portal,	165	ab un cànter d'aygua en la mà.	424	Seguiu-lo de voluntat!
14	direu el senyor del casal:	166	Seguiu-lo allà a on irà!	425	La casa on entrarà
15	"Lo nostre Mestre verteder	167	Direu el senyor del casal	426	vosaltres també entrareu.
16	diu vindrà en vós le Pasca fer."	168	yo y vull anar si a ell plau	427	El senyor d'ella direu
		169	aquesta nit la Pasca fer.	428	que us mostre on dech selebrar
		170	Aparellau lo qu'és master!	429	la Pasca com tots veyeu.
			LOS APÒSTOLS		JOAN
17	Mestre Senyor, molts som contents	171	Mestre Senyor, molt som contents	430	Senyor, vostra manament
18	de fer los vostros manaments.	172	obair vostras manaments.	431	complirem de voluntat,
19	Anem ten prest, aguiarem	173	Irem, Senyor, a on dieu!	432	y anirem en la ciutat
20	la Pascha segons fer devem.	174	Pregam-vos así:ns espereu.	433	nosaltres dos prestament
			SANT PERA	434	per fer lo que'ns és manat.
					<i>Anant-se'n, trobant l'ome qui porta lo</i>
					<i>cànter de aygua, diuen un duo:</i>
					[PERE i JOAN]
		85	Aquell home, per sert, serà	435	Aquest l'ome és, sertament,
				436	que nostra Mestre ens à splicat
				437	que troberíem carregat.
				438	Anem ab ell de continent!

SANT IOAN

86 lo que el Mestre dit nos à.

*Are van los apòstols a l'osta. Diuen:**Are vagen dos apòstols el cenacle.
Encontren qui aporta aygua, y digan en to
'Avant, avant, aribat allí':*

SANT PERA, a l'osta:

21 O bon senyor, vós qui regiu
 22 aquesta case, veyts que diu
 23 lo nostre Mestre verteder
 24 qu'ell vindrà ab vós la Pasca fer.

175 O bon senyor, vós qui regiu
 176 aquesta casa, veus que diu
 177 lo nostro Mestre vertader,
 178 diu vindrà en vós la Pasca fer.

87 Home de bé y stimat,
 88 vós siau de Déu saludat!

SANT IOAN y SANT PERA

Aribats an el cenacle, diran:

89 Nostre Mestre nos hi tremet
 90 perquè ns mostreu lo loch sacret
 91 que ab nós té de salabrar
 92 aquesta Pascua a meniar.

439 Nostro Mestre ens à nviats
 440 per dir-vos y splicar
 441 que ns mostreu, sens més terdar,
 442 lo loch qui stà dedicat
 443 per la Pascha celebrar.

L'OSTA

25 Hòmens devots, io só content
 26 que vinga Jesús ab se gent,
 27 car así io'ls deré bon loch,
 28 anyell, pa, vi, letugas, foch.

179 Bé siau vinguts, mos germans,
 180 ab tota honor y descans
 181 per vosaltres io puga fer:
 182 veus-ma açí a vostro pler.

L'OSTE

93 O benaventurade gent,
 94 io us donaré loch condeseent.
 95 Veniu en mi, y no cureu
 96 que bon recapte trobereu.

		<i>Are los mostra lo loch y aparellat:</i>		LO SENYOR DE LA CASA
	183	E digau-me a mon Senyor	97	Veus así lo loch on serà:
	184	io só content de bona amor	98	io crech per cert que li plaurà.
	185	que vinga quan a ell plaurà	99	Y dir-li-eu el meu Senyor
	186	pendra de mi lo que voldrà.	100	que io'l prega ab molta amor
			101	que vinga antes de la nit;
			102	procurerem sia servit.
		LOS APÒSTOLS		SANT PERA
	187	O, Déu vos mantenga en pau,	103	Molt bon loch és y excel·lent!
	188	senyor en la companyia!		
	189	Del bon repost que'ns donau		
	190	nós tenim gran alagria.		
				SANT IOAN
	191	Ara mateix nos na anirem,	104	Tornem-nos-ne molt
	192	puis sabem la voluntat.		prestament.
	193	An el bon Mestre n'irem,		
	194	puis tot stà aparallat.		
	195	Vostra casa nos dexeu	449	Puis tot és aparallat
	196	ab tot lo manester sia,	450	a nòstron Mestra tornem,
	197	tenim nós gran alagria,	451	y del que'ns à ell manat
	198	bon senyor, adéu-siau!	452	la resposta li'n darem.
				<i>Tornant-se'n diuen, cantant:</i>
				[PERE i JOAN]
29	Nosaltres nos na anirem			
30	an el Mestre qui'ns à enviats			
31	y resposta li tornerem			
32	que tot stà aparellat.			
33	Onrat senyor, en Déu siau,			
34	vós y vostre companyia!			
35	Molt és gran la alagria			
36	del bon pertret que'ns donau.			
		LOS APÒSTOLS, en son to, après de <i>aparellat:</i>		

Are tornen los apòstols a Jesús, ecý a zaga.

Van-se'n, y diuen an el Jesús:

*Are se'n van los dexebles a on és lo Jesús
y diga[n] SANT IOAN y SANT PERA:*

Diuen a Iesús:

37 O nóstron Mestre molt perfet,
38 aparallat és lo pertret
39 de la Pasca, segons au dit.
40 Anem, si us plau, que ia és nit!

199 Mestra, nosaltres som stats
200 allà on nos eu enviats.
201 Lòsta à'ns dit de bon voler
202 que tot stà a vòstron pler.

105 Mestra Senyor, ia s'és saguit
106 tot lo que vós nos aveu dit,
107 e tot aparallat stà
108 bé pot anar quan li plaurà.

453 Senyor, lo que'ns eu manat,
454 avem fet, sens més terdar,
455 y ab molta voluntat
456 stà tot aparallat
457 per quant ý vullau anar.

[ANUNCI DE LA PASSIÓ]

Are axirà Iesús ab sos dexebles, y dirà:

105 Dexebles meus, ab dolor
106 vos vull are splicar
107 lo que vos à de causar
108 molt gran pena y terror
109 quant tots me veureu penar.

110 Sepiau, dexebles meus,
111 que pasats estos dos dias,
112 seré pres per los iueus,
113 ma[]tretrat de cap a peus,
114 aumentant las penas mias.

- 115 Saré traït y ligat
 116 ab grandísima dolor,
 117 molt cruelment asotat,
 118 y d'espinas coronat
 119 me veureu, ab gran furor.
- 120 Y per fi del meu turment
 121 tinch de ser més turmentat.
 122 Veureu-me crucificat
 123 y clavat en una creu,
 124 ab molta de crueltat.
- SANT IOAN
- 125 O Mestra dols y amat,
 126 Senyor y Déu infinit,
 127 en lo que'ns eu splicat
 128 lo nostro cor eu nafrat
 129 y en dolor entristit!
- SANT PERE
- 130 Tots stam ab gran dolor
 131 per lo que'ns eu splicat;
 132 entristit nos és lo cor
 133 de lo que'ns eu dit, Senyor,
 134 qu'eu de ser tant maltreatat.
- SANT LAUME
- 135 Quina pèrdia será
 136 la nostra, perdent a vós!
 137 Tristor nos circuirà
 138 que iamés se troberà
 139 en nosaltres lo rapòs.

JESÚS

- 140 Sosegau, dexeibles meus,
141 no tingau tante tristor,
142 que ab tot que los iueus greus
143 me donen turments tal[en]ts,
144 io axiré vencedor.
- 145 Perquè esent crucificat,
146 tres dias mort staré.
147 Aprés resucitaré
148 ab lo cos glorificat,
149 que tots vos alegraré.
- 150 Sols are vos vull pregar
151 que demostreu alegria
152 devant de la Mare mia,
153 puis temps tindrà de plorar
154 quant veurà la pena mia.
- 155 Encubriu aqueix dolor
156 y aqueixa vostra pena,
157 y també devant Magdalena
158 que per lo seu gran amor
159 sentirà dolor strema.

*Aribats entre-se'n lo Iesús, y resteran
los apòstols fora ab Magdalena, y diu
MAG[DALENA]:*

160 O Senyor omnipotent,
161 què s aquesta novedad?
162 Los apòstols veig posats
163 ab gran pena y turment,
164 y no sé què u ha causat.
165 Digau-me la veritat,
166 dexebles de mon Senyor,
167 com axí tanta dolor?
168 À-y alguna novedad
169 contra de mon Redemptor?

PERE

170 Causa tenim de dolor,
171 Magdalena, en veritat,
172 per lo que nos à contat
173 nòstron Mestra y Senyor,
174 que à de ser pres y ligat.

JUAN

175 Àns dit que d'equí dos dies
176 serà pres per los iueus,
177 maltreatat de cap a peus
178 serà ab gran agonia
179 clavat alt en una creu.

MAGDALENA

- 180 O pena y gran dolor!
 181 Qui la porà comportar?
 182 Que io vege maltreçar
 183 mon Mestra y Redemptor!
 184 Vindrè del tot a finir!
- 185 O trista, desconsolada
 186 y plena de gran turment!
 187 Del tot pert lo sentiment,
 188 si dons no som ajudada
 189 de mon Déu omnipotent.

Ixirà MARIA y vent lo de Magdalena diu:

- 190 Magdalena, amada mia,
 191 què és vostro tractat?
 192 Auria-ý res innovat?
 193 Sabeu res qui de nou sia
 194 contra de mon Fill amat?
- 195 Los apòstols veig posats
 196 ab gran pena y dolor,
 197 y de veure vòstron plor
 198 tem no se age innovat
 199 contra mon Fill y Senyor.

MAGDALENA

- 200 Senyora, bé sabeu, vós,
 201 tot lo que se à de seguir
 202 del vostro Fill gloriós.
 203 Pensant-y, no tinch repòs,
 204 que voldria més morir!

MARIA

205 Molt temps, filla amada, [ha]
 206 que io tinch aqueix dolor;
 207 mes tinch io molta temor
 208 que no vinga la diada
 209 per mi de tanta tristor.

Ixirà LO IESÚS, diu:

210 Mare mia, molt amada,
 211 vullau-vos aconortar,
 212 puis encara la diada
 213 vos dich que no's aribada
 214 en la qual tinch de penar.

215 Si bé ia se és acostat
 216 aquest dia dolorós
 217 de tanta temor per vós,
 218 però puis no és arribat,
 219 teniu un poch de repòs!

*Ara parla lo Jesús a la Maria, y diga
 IESÚS:*

109 Mare mia, tant amade,
 110 vera mercè vos deman!
 111 No stigau tant tribulade
 112 e bé que mon treball és gran.

113 Puis veyeu quan nessesari
 114 és el món la mia mort,
 115 e no y vullau fer contrari;
 116 io us prega, prengau conort!

117 Hi us promet en veritat
 118 del ters iorn resucitar
 119 en lo meu cos glorificat
 120 y anar-vos a consolar.

LA MARIA, e to de "Vex[illa]":

MARIA

121 O lo meu Fill, y quin conort
 122 és aquest per mi ten fort?
 123 Io us prega no'm vullau dexar
 124 o ab vós dexau-me anar!
 125 Trista de mi, y què faré,
 126 ni ab qui ma consolaré?
 127 No som io sert per a sufrir
 128 star sens vós ans vull morir!

220 Per a tenir lo cor trist
 221 y estar io lamentant,
 222 me baste lo que meu dit;
 223 que aquest dia tant trist
 224 se vage apropincant.

JESÚS

IESÚS

129 Mare mia sert no's pot fer
 130 que vós sola aveu de ser,
 131 la qui la fe may no perdreu,
 132 y perdran-la altres arreu,
 133 e tots ma tenen a dexar,
 134 io sols ho tinch a pagar.

225 Veritat és, Mare mia,
 226 que tenui raó plorar,
 227 però aveu de pensar
 228 com sabeu que'l tercer dia
 229 tinch io de resucitar.

230 Y esent resucitat,
 231 glorificat me veureu
 232 de què tots vos alagreu,
 233 y tot lo dolor pesat
 234 ab gran goig convertireu.

235 Y puis me tenui present,
 236 mitigau vostra tristor,
 237 puis sabeu que vencedor
 238 ixié d'questa gent,
 239 qui m'ha de dar tal dolor.

*Despedit, Iudas se'n va, y també los
fariseus. Y ix[en] Jesús y Maria. Y diu
Jesús:*

330 Mare mia, molt amada,
331 are vos vull splicar
332 com la hora s'és acostada
333 en la qual sereu nafrada
334 de pena que no té par.
335 Are vos tinch a dexar
336 per anar-mé'n a morir.
337 Vullau-vos aconortar,
338 si bé de veure'm penar
339 serà molt mal de sufrir.

MARIA

135	O lo meu Fill y tant amat,	340	O Fill meu, tant stimat,
136	muyra io el vostro costat,	341	vós qui sou tant piadós,
137	que sert sens vós io no viuré	342	prengueu's de mi piatat!
138	ni may de plorar cessaré!	342	Puis sabeu ma voluntat,
		344	remediau mes dolors!
		345	Donau-me, Senyor, confort
		346	y sfoç per a sufrir
		347	aquesta pena tant fort,
		348	perquè a la vostra mort
		349	io que us hi puga servir!

LA MARIA

JESÚS

139 Mare mia, vós no dupteu
140 que d'aquest modo fer-se deu,
141 y puis a mon Pare és plasant,
142 io li vull fer obedient.

LA MARIA

143 Puix axí és, Fill tant amat,
144 sia feta sa voluntat.
145 Donau-me benedicció
146 que no puch més, morte só io!

Cau smortida, y diu LO JESÚS:

147 Restau, Mare, y no ploure!
148 Beneyta siau vós de Déu!

Axirà MAGDELENA:

350 O Sen[y]ora excel·lent
351 y Mare de mon Senyor,
352 feu-ma part de aqueix dolor,
353 que sert lo vostro turment
354 me penetre lo meu cor!

MARIA

355 Ay, Magdalena amada,
356 més dolor no puch tenir!
357 Vòstron Mestra vol pertir,
358 lo meu Fill, que io tant ame,
359 veig que se'n va a morir!

MAG[DALENA], *llensant-se els peus de*
Jesús, diu:

360 O Senyor y Mestre meu,
361 Déu, tot ple de caritat,
362 sia asò canviat:
363 muyre io, ab turment greu,
364 qui he comesos peccats!

JESÚS

365 Magdalena, amada mia,
366 encare no u de morir.
367 Io tot sol tinch a sufrir
368 est treball y agonia
369 que maior no's pot sentir.

370 Lo que més vos acoman
371 és la mia Mare amade,
372 puis lo seu dolor és gran,
372 a vós, io le-us acoman,
374 puis resta tant congoxada.

375 Procurau de servir-la,
376 y de fer son manament,
377 perquè io més pena sent
378 del dolor que ella té
379 que del meu, pròpiament.

Diga Jesús a Marta y a Magdalena:

149 Magdalena, tant amada,

150 la mia Mare vos coman,
151 y a vós, Marta stimada,
152 perquè lo seu treball és gran.

MAGDELENA

153 O Mestra meu, y què faré?
154 Que sensa vós io no viuré!
155 Io us vull, lo meu Senyor, servir
156 y ab vós viure y morir!

MARTA

157 Lo meu Senyor, y què's stat?
 158 Per què'ns donau tal comiat?
 159 Que se[r]t ab vós volem morir!
 160 y totas vos volem seguir!

Jesús

161 Puis Mare sou retornada,
 162 io us prech ab molta raó,
 163 dau-me la benedicció.
 164 No stigau agenollade,
 165 puis vos he dada la mia,
 166 dexau-me las mans besar;
 167 io'us prega, Senyora mia,
 168 no mió vullau denegar!

LA MARIA

169 Mon Fill, io só molt contenta
 170 de voler-vos obeir,
 171 volria no ser absenta,
 172 iuntament ab vós morir.
 173 En nom del Pare infinit
 174 e de mi siau beneït.

*Despedir Jesús de Magdalena, aionollat
devant se mare:*

380 Puis que me'n tinch de anar
 381 a la mort y passió
 382 agonollat ab raó,
 383 Mare mia, vullau dar
 384 vostra benedicció.

MARIA

385 O, Déu meu y Creador,
 386 gran és vostra humilitat!
 387 Donau-lé'm, vós, mon Senyor,
 388 a le benedicció,
 389 puis sou mon Déu increat.

IESÚS

390 No le us deman com a Déu,
391 sinó com a fill natural.

MARIA

392 Puis axí, Senyor, vos plau,
393 io faré lo que voleu
394 ab un dolor sens yqual.

395 Puis que consolatió humana
396 niguna poreu tenir,
397 acoman-vos an el Pare
398 y a lo Sperit Sant are,
399 puis vós n'anau a morir.

400 Y prech-lo que'm vulla dar
401 sfoç per a seguir-vos,
402 ab vostras tantas dolors,
403 que haveu de comportar
404 per totas pars d'èquest cos.

La Maria, a Iudas, "Vexilla":

175 Iudas, germà, per caritat,
176 tingas-me per recomanat,
177 lo meu Fill y Mestra teu;
178 també ho dich a tots arreu.

IUDAS

179 Senyora, no us ý cal pensar
180 que io no'l tinch sert de dexar.
181 Fiau de mi en veritat,
182 que sempre staré el seu costat!

IESÚS

- 458 Dexeble meus molt amats,
 459 puis la hora és aribada,
 460 y stà aparallat,
 461 complirem de voluntat
 462 la Pascha tant desitiada.

SANT SOPAR

Ariba Jesús a l'ostaler. Diu Jesús:

*Are resten las Marias, y vage lo Iesús ab
 los dexebles an el cadefal de la cena, y diu*

IESÚS a l'osta:

Aribats an el cenacle, diu:

- 463 Dexeble y apòstols meus,
 464 si sabésseu la voluntat
 465 en què io he desitiat
 466 esta Pascha, com veyeu,
 467 ans que sia en creu posat
- 468 Perquè per la mia mort
 469 que are me an de dar,
 470 veig io que us tinch a dexar,
 471 y per lo amor que us port
 472 ab vosaltres vull restar.

IOAN

- 473 O tristos y desconsolats!
 474 De nosaltres, què serà?
 475 Si'ns trobam ià separats
 476 de nòstron Mestra amats,
 477 qui iamés nos regirà?

IESÚS

478 No tingau tal pensament
 479 qual de tots serà maior.
 480 Amau-vos tots de bon cor,
 481 que si us amau fermament,
 482 lo maior serà menor.

183 En esta casa sia pau
 184 y en tots quans y abitau!

L'OSTA

185 Senyor, molt bé sia aribat,
 186 ab la sua gran magestat!
 187 Segue's, Senyor, si manarà,
 188 que tot aparallat stà.

203 Bon osta, Déu vos dóna salut!

OSTA

204 O Senyor, bé siau vingut,
 205 car certament conech, Senyor,
 206 que maraxeu molta honor.
 207 Prech-vos, Senyor, que'm perdoneu
 208 si no fas lo que maraxeu.

Aseguen-se tots, y façe LO IESÚS la benedició, y feta, coménsan a meniar.

189 En nom del Pare infinit,
 190 que tot hic sia beneït.
 191 Io us dich, mos fills, en veritat,
 192 ab gran desig he desitiat
 193 aquesta Pasca selebrar
 194 y en vosaltres tots meniar.
 195 Dons, meniau tots aquest anyell,
 196 que prop stà lo temps de ell.

[ABLUCIÓ]	[ABLUCIÓ]	[ABLUCIÓ]	[ABLUCIÓ]
<p><i>Ara vage lo Jesús ab sos dexebles an el cenacle. Rentarà los peus primer a Pera, [a] lo qual diga rim[ant]:</i></p> <p>41 Rentar-vos vull los peus, mos fills, 42 a tots perquè siau umils. 43 Descalse't, Pera, rentar-té!</p> <p>44 O Senyor, no u comportaré!</p> <p>45 O Pera, tu torna así 46 e met los peus dins el basí, 47 car aximpla io's vull donar; 48 lo que io fas deus comportar.</p>	<p><i>Are es lleva lo Jesús de taula, y pren una tovallola y un basí, y posés els peus de sant Pera. Y diga PERA en gran admiració:</i></p> <p>197 Què voleu fer, lo meu Senyor? 198 Què voleu fer ab tanta amor?</p> <p>199 Don'm los peus, rentar-los-té!</p>	<p><i>Alçat-se Iesús de taula y senyal[n]t-se una tevallola, poserà aygua en una baçina, y anirà a Pere. Diu PERA:</i></p> <p>Jesús</p> <p>Jesús</p> <p>Pera</p> <p>O Senyor, no u comportaré!</p> <p>Jesús</p> <p>O Pera, tu torna así e met los peus dins el basí, car aximpli io's vull donar; lo que io fas deus comportar.</p>	<p>Jesús</p> <p>Pera</p> <p>O Senyor, no u comportaré!</p> <p>Jesús</p> <p>O Pera, tu torna así e met los peus dins el basí, car aximpli io's vull donar; lo que io fas deus comportar.</p>

49	A mi, Senyor, los peus rentar?								
50	May tal voldré io comportar!								
51	Pera, no sabs per què u vull fer,								
52	per sò segueix lo meu voler,								
217	Mestra, o, què vol dir asò?								
218	No'm par que cert age rahó								
219	que vós, Senyor, degau tocar								
220	los meus peus, ni menys los rentar!								
200	Per sert, Senyor, tal no faré,								
201	ni és cosa sert de raó,								
202	essent io aquell que só,								
203	que vós me vullau los peus rentar								
204	no és cosa sols de pensar!								
221	Guarde, Pera, tu no u entens,								
222	asò sabràs per algun temps;								
223	aprés de mi tu romandràs;								
224	cert lavors ó conexaràs.								
483	Com axí, Mestra, Senyor,								
484	tanta de humilitat?								
485	Vós, qui lo mon eu creat								
486	devant de mi peccador								
487	humilment stau prostat?								
488	Vós, Senyor, a mi los peus								
489	del tot me voleu rentar?								
490	No u som per a comportar								
491	que vós, qui sou Fill de Déu,								
492	vos vullau tant humiliar!								
493	Lo que io are vull fer,								
494	Pera, tu sert no u entens,								
495	però ia u sebràs per temps;								
496	sols per are dexem fer,								
497	y no vages per strems.								
498	Per <i>in aeternum</i> , Senyor,								
499	no vull que los peus me renteu,								
500	essent vós ver Fill de Déu,								
501	y io ten gran peccador,								
502	que tant vos humilieu!								
209	May vós me rentareu los peus								
210	ans cridaré en altas veus!								
209	Per sert, Senyor, no y cal pensar								
210	que tal no és de comportar!								

<p><i>Are renta los peus a sant Pera y [a] tots los dexebles, y diu Jesús:</i></p>	<p><i>Avent rentat los peus a tots, cobrerà lo manto, y diu asentat:</i></p>
219 Dexebles meus, tots ia sabeu	518 Dexebles meus molt amats,
220 que tots vosaltres me dieu:	519 ia heu vist lo que he fet;
221 “O Mestre” y, en veritat,	520 ab asò vos he ensenyats
222 per sò no us sia oblidat.	521 que stigau conformats
223 Preniu aximpli tots de mi,	522 ab un amor molt perfet.
224 tots los que are sou así:	
225 no n'ý hage nigú maior	523 Exemple eus he volgut dar,
226 ans sempre vulla se[r] menor!	524 que lo que mèu vist fet,
	525 lo mateix vullau obrar,
	526 los uns els altres rentar
	527 ab amor molt verdeder.
	[vid. infra, vv. 528-552]

<p><i>Rentat[s] los peus a los apòstols, tornen-se[la la taula]. Lo Jesús, rim[ant]:</i></p>	<p><i>Are los renta los peus y en aver fet, diu LO Jesús a l'osta:</i></p>
59 Onrat amich, an Déu stau;	231 Onrat amich, en Déu siau;
60 la mia amor vos sia pau!	232 la mia amor vos sia pau.
	OSTA
61 Nostro Senyor, en ora bona	233 Nostro Senyor, en ora bona
62 io us acomana la mia ànima.	234 io us acomana la mia ànima.

IUDAS	IUDAS	IUDAS	IUDAS
77	Senyor, Mestre, seria io?		543
			544
			545
			546
			547
			548
			549
			550
			551
			552
			553
			554
			555
			556
			557
			558
			559
			560
			561
			562
			563
			564
			565
			566
			567
			568
			569
			570
			571
			572
			573
			574
			575
			576
			577
			578
			579
			580
			581
			582
			583
			584
			585
			586
			587
			588
			589
			590
			591
			592
			593
			594
			595
			596
			597
			598
			599
			600
			601
			602
			603
			604
			605
			606
			607
			608
			609
			610
			611
			612
			613
			614
			615
			616
			617
			618
			619
			620
			621
			622
			623
			624
			625
			626
			627
			628
			629
			630
			631
			632
			633
			634
			635
			636
			637
			638
			639
			640
			641
			642
			643
			644
			645
			646
			647
			648
			649
			650
			651
			652
			653
			654
			655
			656
			657
			658
			659
			660
			661
			662
			663
			664
			665
			666
			667
			668
			669
			670
			671
			672
			673
			674
			675
			676
			677
			678
			679
			680
			681
			682
			683
			684
			685
			686
			687
			688
			689
			690
			691
			692
			693
			694
			695
			696
			697
			698
			699
			700
			701
			702
			703
			704
			705
			706
			707
			708
			709
			710
			711
			712
			713
			714
			715
			716
			717
			718
			719
			720
			721
			722
			723
			724
			725
			726
			727
			728
			729
			730
			731
			732
			733
			734
			735
			736
			737
			738
			739
			740
			741
			742
			743
			744
			745
			746
			747
			748
			749
			750
			751
			752
			753
			754
			755
			756
			757
			758
			759
			760
			761
			762
			763
			764
			765
			766
			767
			768
			769
			770
			771
			772
			773
			774
			775
			776
			777
			778
			779
			780
			781
			782
			783
			784
			785
			786
			787
			788
			789
			790
			791
			792
			793
			794
			795
			796
			797
			798
			799
			800
			801
			802
			803
			804
			805
			806
			807
			808
			809
			810
			811
			812
			813
			814
			815
			816
			817
			818
			819
			820
			821
			822
			823
			824
			825
			826
			827
			828
			829
			830
			831
			832
			833
			834
			835
			836
			837
			838
			839
			840
			841
			842
			843
			844
			845
			846
			847
			848
			849
			850
			851
			852
			853
			854
			855
			856
			857
			858
			859
			860
			861
			862
			863
			864
			865
			866</

*Iudas se alse y va-se'n, y diu JESÚS:**Va-se'n Iudas.*

78 Vés, Iudas, prest concertaràs
79 lo que molt temps pensat te as.

548 Lo que as principiàt,
549 procure en dar-y fi,
550 y puis te veig afectat,
551 y que vas ten ocupat:
552 ix prest y vés-te'n d'esi!

Diu SANT PERA:

256 Digau-ho! Que ab aquest coltell
257 pel mig del cap lo partiré!
258 Fer mal a vós, qui féu tot bé!
259 Ioan, tu qui ets cusí seu
260 y sacratari molt fayel,
261 sàpias q'un traydor serà,
262 qui de tots nos lo trairà.

SANT IOAN

263 O Senyor, com stich torbat
264 d'asò que'ns aveu declarat!
265 Prech-vos, Senyor, que'm vullau dir
266 qual és aquell qui's deu traïr.

JESÚS

267 Amich, Ioan, no stigas trist,
268 no t'espantas del que às vist.
269 Ages sforç! Alça lo cap!
270 Déu lo Pare ó à ordenat;
271 tal misteri se à de saguir
272 per donar fi an el meu dir,
273 perquè iot dich en veritat
274 un de tots fa lo malvestat.

[TRAÏCIÓ DE JUDES]	[TRAÏCIÓ DE JUDES]	[TRAÏCIÓ DE JUDES]
<i>Ara va Jesús en l'ort y Judas an els iueus.</i>	<i>Ara va Jesús en l'ort, y diu LO PORTER a</i>	
<i>Dient a to de "Alme", IUDAS:</i>	<i>Iudas, rim[ant]:</i>	
80 O, bé só foll desventurat!		
81 Aquest home, no sé d'on,		
82 que per son viura em fa acaptar		
83 y per sos plers io pert lo món.		
84 Res que faça no li ve bé		
85 y repren-ma devant la gent.		
86 No y à més dir: que io l vendré		
87 an els iueus en loch d'ergent!		
88 Io jur que l faré prest matar;		
89 lo que mareix li faré dar,		
90 que asò à mester ell,		
91 per sò mè n vaig an el consell.		
92 Quant serà fet seré veniat		
93 d'esò que m'avia levat,		
94 de aquella capsa d'ungüent		
95 que an despesa vanament.		
	258 No y à remey: Io u he de fer,	
	259 y vinga lo que puga ser!	
	260 Are mateix y vull anar.	
	261 Norm poran sinó ben pagar!	
	262 De bons diners me à llevats	
	263 de un unguent qui s'és vessat	
	264 sobre son cap y s'és perdut,	
	265 la qual se fóra ben venut.	
	266 Io crech per sert lo compreran	
	267 segons la gana que ells n'han!	
	268 De bons diners na tocaré,	
	269 que per tostamps rich ma faré!	
		275 Tornau atrás! A on anau?

240 Puis que veix la gent torbada,
 241 y no se adonen de mi,
 242 vull donar una pesada
 243 an els iueus, gent magnada,
 244 puis y aurà guany per mi.

Are se'n va IUDAS an el consell:

Ara va Jesús en l'ort, y diu LO PORTER a

Iudas, rim[ant]:

[TRAÏCIÓ DE JUDES]

I. IUDAS

[TRAÏCIÓ DE JUDES]

[TRAÏCIÓ DE JUDES]

[TRAÏCIÓ DE JUDES]

98b	IUDAS	Iu[DES]			
	Per què?	279b	De Crist!		
	Por[TALER]		Po[RTER]		
98c	Faynas an!	279c	Mirau què deys, vós!		
	IUDAS		IUDAS		
99	Digau-los-o! Gran pler n'auran!	280	E no siau profidiós!		
	PORTALÀ		PORTER		PORTER
100	Y si'm demànan: vós qui sou?	281a	Com aveu nom, digau?	272	Lo vostro nom digau primer,
	IUDAS		IUDAS	273	y io veuré si's porà fer.
101	Digau-los que Iudas he nom.	281b	Iudas.	274	Iudas per sert és lo nom meu,
	PORTALÀ	282a	Tornau ten prest!	275	digau-los-ho y no trigueu!
102a	Sperau, donchs!		Po[RTER]		
	IUDAS	282b	No cal dir més.		
102b	Desempetxau!				

PORTER

278 Io faré de voluntat,
279 senyors, lo vostro manar.

Diu a Iudas:

280 Judas, bé podeu puïar
281 así, segons desitiau;
282 licència tenui d'entrar
283 a estos senyors parlar.

IUDAS

284 Puïaré, puix axí ls plau.

Y diu:

285 Déu los mantenga, senyors,
286 ab son gènero d'estat!

CAY[FÀS]

287 Molt bé siau aribat!
288 Què se à de fer per a vós?
289 Digau: per què sou entrat?

PORTER, a Iudas

P[ORTER]

287b Veniu, bon om!

Iu[DES]

287c Què diuen?

[PORTER]

288 Los rabins diuen que entreu.
289 per a dir-los lo que voleu.

280 Entrau, Iudas, entrau dedins,
281 ia són contents tots los rabins.

IUDAS

282 Senyors, Déu vos dona salut!

CAY[FÀS]

283 Iudas, siau molt ben vingut!

PORTER *diu a Iudas, rimant:*

109 Los rabins diuen que entreu
110 per a dir-los lo que voleu.

Entre IUDAS, y diu rim[ant]:

111 Senyors, Déu vos do sanitat!

CAY[FÀS]

112 Iudas, bé sias aribat!

ABDERON

113c Què tens de fer?

FERISEU

305 Demanau lo que volreu,
306 que si no baste argent,
307 tots nos enpenyorem.
308 Fins a nostros fill[s] vendrem,
309 sols de nós siau content!

IUDAS

114 Molt, si'm pagau quant és manester!

IUDAS

294 Per sert, senyors, no's bul·laré,
295 fiau de mi, io us do la fe,
296 que, sert, stich ia enlleit
297 de tant de temps que l'é servit!

BENGEMÍ

298 Aquest, per sert, fa lo que deu,
299 és bon home segons veyeu.

ANNA[s]

300 Teniu per sert y no dupteu
301 que de Déu bon guardó n'aureu,

ABDERON

302 segons la obra que ell fa,

BENGEMÍ

303 may, per sert, no li mancarà.

ANNA[s]

296 Digas què'n vols! Conta así!

CAYPHÀS

115a Què y à de nou?

IUDAS

115b Voldrie-us contentar
 116 y en mans Jesús entregar
 117 - jo sé ont és aquesta nit -
 118 si'm donau diners o scrit;
 119 trenta diners serà lo preu
 120 y serà sert, si axí u feu!

IUDAS

297 Trenta diners vull que'm doneu!

IUDAS

304 Teniu per sert lo que us promet,
 305 fiau de mi, siau secret!

IUDAS

310 Donau-me trenta diners,
 311 senyors, si sareu servits,
 312 y no cureu de res més,
 313 perquè io [sé] ahont és,
 314 sols heu d'estar prevists.
 315 Teniu-me gent ben armada
 316 per quan los demanaré,
 317 perquè el punt que veuré
 318 la hora més descuydada,
 319 aquí mateix tornaré.

CAYPHÀS

121 Io só de parer de donar
 122 a Iudas tot quan ell voldrà.

CAY[FÀS]

298 Germà, Iudas, vet así'l preu!
 299a Vols-na tu més?

CAY[FÀS]

306 Nosaltres vos darem primers
 307 d'argent, per sert, trenta diners.

FARISEU TERCER

320 Lo que'ns aveu demanat
 321 vos donarem de present.
 322 Veus así vòstron argent:
 323 trenta diners són contats;
 324 sols de nós resteu content.

IUDAS	IUDAS
308 Per sert, senyors, io só content, 309 vinga, donques, lo bon argent. 310 Aquest diner sert no'm par bo: 311 feu-me un pler, canviau-ló!	325 Io resta molt obligat 326 per a servir-los a tots, 327 y vull esser afectat 328 fins que'ls a vós age entregat, 329 y no vull dir altres mots.
312 Veiam, Iudas, com se ferà?	
IUDAS	
313 Ia u tinch pensat, tot bé serà: 314 teniu, Annà[s], de bona gent, 315 y armada secretament 316 e io vindré'ls tots a cridar, 317 quan vauré se porà ligar.	
318 Mirau, Iudas, siau discret!	
IUDAS	
319 Teniu per sert lo que us promet.	

Iu[DES]

Io no'n vull pus!

299b

ABDERON

300 Gran duptha tinch siam segurs!

IUDAS

301a Da qui?

BEN[JAMÍ]

301b De tu!

IU[DES]

301c No cal duphtar!

ANNÀ[s]

ANNÀ[s]

123 Y io també, sens més duphtar,
124 y no'ns vullam acovardar.

302 Hom és de qui porem fiar.

[TOTS LOS RABINS]

125 Are és ora prestament
126 de complir bé nòstron intent.

JOSEPH

127 No só io de aqueix parer
128 que li donem sols un diner.

NICODEMUS

129 Ni io tenpoch a tal traydor,
130 qui vol trair a son senyor.

JOSEPH y NICODEMUS

131 Ni consentim a tal maldat
132 que muyra hom qui's sens peccat.

TOTS LOS RABINS

133 Fora, fora, o mala gent!
134 No'ns destorbeu nòstron intent.

Van-se'n LOS DOS, dient:

135 Anem-nos-ne, nosaltres dos,
136 perquè no'ns an mester a nós;
137 puis defora nos an lançat
138 de lur consell y malvestat.

CAY[FÀS]

303 Germà, Judas, com ho ferem?
304 En pendre'l, quin modo tendrem?

IUDAS

305 Ell en l'ort de Hiericó,
306 io crech que fa oratió.
307 Veuré què fa. – Tornaré así.
308 Feu armar gent qui vinga en mi!

BENGEMÍ

309 Dexa a nós aquest pensar!

ANNA[s]

310 Sols sias-nos tu vertader!

IUDAS

311 No'm turmenteu, per vostra fe,

312 siau a punt com tornaré!

Diuen LOS RABINS a Iudas:

139 Iudas, nosaltres concordants
 140 te volem dar tot quan demants
 141 y los diners ab bon argent.

IUDAS

142 Dons, vinga en mi alguna gent,
 143 y aqueix que io besaré,
 144 ferrau-lo fort, ligau-lo bé!

Ara se'n va la gent, y diu CA[Y]PHÀS:

145 Vós, Abderon y Bengemí,
 146 anau ab Iudas fins allí;
 147 armau-vos ab molte de gent;
 148 anau-vos-ne molt prestament.

Va-se'n Iudas, y diu CAY[FÀS]:

313 Déu à Iudas il·luminat!

*Are se'n va Iudas.
CAY[FÀS]*

320 La cosa va segons volem.

ANNA[s]

321 Molt bé serà, si no'l perdem.

ABDERON

314 Lo seu sant nom sia loat!
315 O, si n'és preocupador!

ABDERON

322 Déu sert nos y ajudarà!

BENGEMÍ

316 De nós, o lo beneyt Senyor

BENGEMÍ

323 Io crech per sert no fugirà.

CAY[FÀS]

317 sia tostemps glorificat!

CAY[FÀS], a l'algorzir:

324 Avisau-vos la nostra gent
325 que stiga present de continent!

ANNÀ[s]

318 Vingut serem a nóstron optat.

CAY[FÀS]

319 Vaníu, Absalon, y anau:
320 a Aron y Musa digau
321 víngan armats tan prest así!

ALGUTZIR

326 Ia stan tots aperellats,
327 stau, senyors, molt descansats.

ANNÀ[s]

322 Digau que nosaltres ó manam!

ABRAM

323a Desempetxau!

PORT[ER]

323b Molt som contents!

ABDERON

324 Guardau que no's senta la gent!

Ara va lo PORTER els armats. Dii:

325a Armau-vos tots!

ARM[ATS]

325b Digau per què?

PORTER

326 Los grans ó manen! Io no u sé.

327 An el consell eu de venir.

ARMAT[s]

328a À-y res de nou?

PO[RTER]

328b No us ó puch dir.

329 Desempetxau! Veniu en mi!

ARMATS

330 A punt stà! Donau camí!

Va-se'n en el consell, y diu [EL] PORTER:

331 Veus así vostos valadors?

CAY[FÀS]

332 Bé siau vinguts, mos senyors!

333a Asentau-vos!

AN[NÀS]

333b No us anutgeu!

ABDERON

334 Irem a pendre'l natzareu.

TOTS LOS RABINS

149 Serà fet prest lo que'ns manau,
150 y vosaltres así sperau.*Are senya la taula lo Iesús, y lleven-se
tots, y diu LO IESÚS:*

328 En nom del Pare infinit

329 y del Fill y Sant Sperit.

Iesús, a l'osta:

330 Gràtias vos sían fetas
 331 de ten bon aculliment!
 332 Les obras que m'aveu fetas
 333 no las perdreu vós, sertament.

OSTA

334 Senyor, la casa y quan tench
 335 stà [a] vostra manament,
 336 y si voleu poreu restar
 337 per esta nit a descansar.

IESÚS

338 No's pot fer en veritat,
 339 lo temps és ia apropincat;
 340 mos dexebles vos acoman
 341 com ells así se'n tornaran.

OSTA

342 Senyor, en molt de honor
 343 los serviré per vostra amor!

[PREGÀRIA A L'HORT DE GETSEMANÍ]

[PREGÀRIA A L'HORT DE GETSEMANÍ]

[PREGÀRIA A L'HORT DE GETSEMANÍ]

Diu] Iesús an els dexebles, esent en l'ort:

151 Stau un poch, io pregaré
 152 lo meu Pare per vòstron bé.

IESÚS

578 Are bé, dexebles meus
 579 seguuiu-me, veniu ab mi,
 580 e l'ort de Getzamani,
 581 com altres voltes soleu
 582 acompanyar-me allí.

Lo Jesús, a Pera, Ioan y Iaume:

Jesús

*Are va LO IESÚS a la volta de l'ort.
Diga per lo camí a los dexebles:**Essent a la porta de l'ort, diu:*

344 Dexebles meus, qui us guardar[à]
 345 que lo temps és aribat ia?
 346 A vós, Pare, los coman
 347 perquè só sert que no's perdiran.
 348 Vós, Pera, Iaume y Ioan,
 349 tots tres en mi ells se'n vindran,
 350 que vull anar un poch orar;
 351 vosaltres vullau-me sperar.

335 Veniu, Pera, y vós, Ioan,

583 Vós, Pera, Iaume y Iuan,
 584 seguuiu-me, veniu en mi!
 585 Los altres resten así,
 586 vel'lant ab cuydado gran,
 587 y guardau-vos de adormir!

*Lo IESÚS, essent més prop de l'ort, y
dexa los dexebles, y diu:**Apartiat un poch ab los tres:*

153 Veniu ab mi, vosaltres tres,
 154 la tristor que tinch molt gran és,
 155 la qual tinch io fins a le mort;

332 ànima mia [ha] tristor gran,
 333 la qual aurà fins a la mort.
 338 Pare etern, tenui-o en racort.

588 Dexebles meus, sens conort,
 589 me trobe tant afligit.
 590 Trist stà mon sperit
 591 fins a lo strem de la mort
 592 aquesta penosa nit.

339 Mos fills, así m'asperareu,
 340 no dormigau y no caureu
 341 en ninguna temptació.
 342 Io iré a fer oració.

JOAN

593 Senyor, veiau, què voleu?
 594 Què ferem per servir-vos?
 595 Tots stam plens de dolors,
 596 veyent vostra pena greu,
 597 que sentiu pels peccadors.

IESÚS			
156	vel·lau un poch an aquest ort.	598	Puis que me pena és tal
		599	que no'm poreu ajudar,
		600	apartat-m'é per pregar
		601	mon Pare celestial.
		602	Prech-vos que vullau vel·lar!
			<i>Apartat y agenollat, diu:</i>
		603	O Pare celestial,
		604	esta tenebrosa nit
		605	me troba tan afligit,
		606	circuit de tant de mal!
		607	Trist stà mon sperit.
		608	la veys que'm trop apartat
		609	de tot pler y alagria
		610	luny de aquella Mare mia,
		611	y dels dexebles amats,
		612	y de tota companyia.
		613	Asi stich tan solament
		614	per rahonar-me ab vós.
		615	Mirau que stas dolors
		616	io les sent humanament
		617	per totas las pars del cos.
		618	Aquest galzer de amargor,
		619	qui per mi stà aparallat,
		620	si's pot fer sia vasat.
		621	Altrement, Pare, Senyor,
		622	faç's vostra voluntat.
			<i>Lo Iesus fa oració:</i>
354	Restau y vullau vel·lar,		
355	que io vull un poch orar.		
			<i>Oració</i>
		343	Aternal Pare y Senyor,
		344	la mia carn té gran dolor!
			<i>Ara entre Jesus en l'ort. Diu:</i>
157	Pare, Senyor omnipotent,		
158	si és possible, aquest turment		
159	leva de mi tan congoxat;		
160	però faç's te voluntat.	345	Pare, io som aparallat,
		346	de obair te voluntat.
		356	O mon Pare, si fer-se pot,
		357	no pas per mi aquesta mort,
		358	y si as vostra voluntat,
		359	io stich ia aparellat.

Torna lo Jesús an el[s] dexebles:

347 No eu pugut en mi vel·lar,
 348 una ora per a Déu pregar?
 349 Vullau fer oratió:
 350 no entreru en tentació!

Torna lo Jesús a l'ort:

351 Pare, si vols fer trespassar
 352 de mi lo gálzer que'm vols dar,
 353 e no la mia voluntat,
 354 la tua vull saguir de grat.

Are va lo Jesús an els apóstols, y trobe'ls adormits, y diu:

360 No eu pugut un poch vel·lar,
 361 ni fer gens de oració?
 362 Vullau vel·lar y orar:
 363 no entreu en temptació!

Torne-se'n lo Jesús, y fa oració:

364 Eternal Pare, inmens Déu,
 365 an esta pena atén greu
 366 que per a mi à de pasar
 367 no'm vullau deseparar.

Alsant-se, anirà a sos dexebles, y trobant-los dormint, diu a Pera:

623 Pera, que stàs dormint?
 624 Axò és lo teu amor?
 625 Are que'm veus ab dolor,
 626 que la vida em va finint,
 627 dorms tu ab tanta sabor?
 628 Axò és la companyia
 629 que'm fas an aquesta nit?
 630 Are que mon sperit
 631 stà ab tal agonia
 632 te troba io adormit?

Tornat a la oració, diu:

633 Clementissim Pare meu,
 634 si's pot fer sia pasat,
 635 est gálzer de crueltat.
 636 Pare, ab tot quan voleu,
 637 façe's vostra voluntat.

Tornat a sos dexebles, y trobant-los dormint, diu:

638 Reposau, dexebles meus,
 639 no's tindrà molta durada,
 640 puis l'ora s'és acostada
 641 en què vosaltres veureu
 642 ma persona maltrectada.

Lo Jesús, an els dexebles:

368 Dexebles meus, puis axí stau,
 369 dormiu, dons, y reposau!

<i>Torna a fer oració:</i>	<i>Tornat a la oració, y diu:</i>
370 Trista stà l'ànima mia	643 O Pare, Déu eternal,
371 y serà fins a la mort.	644 io'm troba humanament
372 Pare, puis axí's plauria,	645 ple de pena y turment,
373 io y pendré molt de conort.	646 circuit de tant de mal,
374 Emperò, com io tinch dit:	647 que sempre va en augment.
375 no segons ma voluntat	648 Mirau que ia tinch present
376 sinó com sia servit	649 tot lo que tinch a petir:
377 la sua immensa bondat.	650 las cadenas y turment,
	651 los açots que cruelment
	652 tant me an de afligir.
	653 La corona d'espinas
	654 que me an de posar;
	655 los claus que m'an de clavar;
	656 los bufets y scopines;
	657 de sanch tot me fan suar.

<i>L'ÀNGEL, ab una creu, [d'iu a to de] "Vexilla":</i>	<i>L'ÀNGEL, a to de "Vexilla":</i>	<i>Are li apareix l'àngel, y diga L'ÀN[GEL]:</i>	<i>Prostat, abaxarà UN ÀNGEL:</i>
161 O ver Fill de Déu, Jesuchrist,	355 Jesús, Fill de Déu gloriós,	378 Inmens Iesús y Creador,	658 Eternal ver Fill de Déu,
162 Senyor qui ara stau ten trist,	356 Rey eternal sobre els senyors:	379 Déu lo Pare ab gran amor	659 io som así enviat
163 mostrereu esser Fill de Déu,	357 preniu sforç, o bon Senyor,	380 vos prega per caritat	660 per vòstron Pare increat
164 morint per tots en semblant	358 molt cert s'espera de vós.	381 que vullau esser sforçat,	661 perquè vos aconsoleu,
creu.		382 puis lo rescat se à de fer.	662 en fer lo que stà ordenat.
	359 O Rey, Iesús, Déu, Redemptor,	383 Vós, Senyor, ó aveu de ser.	663 De la sanch que-veu scampada,
	360 per la vostra tante amor	384 Vullau-o, Senyor, acceptar,	664 una gota solament
	361 confortau-vos, mirau así	385 que per vós se à de rescatar.	665 ere molt suficient
	362 on sterau per el matí!	386 Aquest càlzer de amargor	666 per rembre natura humana
		387 aveu de rabre, mon Senyor,	667 sensa ningun pensament.
		388 y en la creu aveu d'estar,	668 Però stà difinit
		389 que lo rescat se à de pagar.	669 per la Sancta Trinitat
			670 que aveu de ser turmentat
			671 a la mort y scarnit
			672 fins en una creu posat.
			673 Bé veig, vertader Senyor,
			674 entrau velerosament
			675 en esta mar de turment,
			676 puis axireu vensador
			677 per regnar eternalment.

IESÚS	IESÚS
678	678
679	679
680	680
681	681
682	682
683	683
684	684
685	685
686	686
687	687
688	688
689	689
690	690
691	691
692	692

390 O àngel sant, celestial,
 391 diràs a mon Pare eternal
 392 que io stich aparallat
 393 de fer la sua voluntat.

O arcàngel sant de Déu,
 siau molt ben aribat!
 Sert molt me som alegrat
 de la enbaxada que m féu
 de tanta iucunditat.

Retornau a lo meu Pare
 y digau-li prestament
 que io, sert, só molt content
 morir per natura humana
 y pagar complidament.

Sols ell sia satisfet
 de la iniúria pasada;
 pagaré esta vegada
 lo mal que lo home à fet
 ab voluntat inflamada.

Pren Jesús la creu, adorant-la diu:

JESÚS

165	363
166	364
167	365
168	366

L'ÀNGEL

169 No féu peccat, vostra cos sant,
 170 are, Senyor, suau de sanch
 171 per gran angoxa de la mort.
 172 Jesús, en patir bé sou fort!

O creu sancte ador-ta
 sobra la qual io peniaré,
 per satisfer lo gran peccat
 que féu Adam quan fonch cresat.

Jesús

173 De bon cor vull io morir
174 y paradís a tots obrir.

[LA PRESA]

[LA PRESA]

Fet asò, va IUDAS el consell, y diu:

367 Ara és ora de venir:
368 en loch és que no pot fugir.

[LA PRESA]

*Are ve Iudas an el consell per la gent
d'armas, y diu IUDAS:*

394 Alto, senyors, vinga la gent,
395 ab bonas armas prestement,
396 que dintre l'ort io lè dexat,
397 tothom sia molt ben armat!
398 Preniu-me lums y grans farons,
399 no s'emaga's per los racons,
400 y bonas cordas per ligar
401 perquè no ns puga scapar!

CAY[FÀS]

CAY[FÀS]

369 Llevau, germans, anau ab Iudas!

402 Alto, sariants y bona gent,
403 saguiu a Iudas prestement,
404 y preniu lo que us mostrerà,
405 lligat fort, y vinga ia!

ANNA[s]

370 Cade hu prenga las armas!

CAY[FÀS]

371 Io tindria en bé, senyors,
372 ab ells anar alguns de nós.

ABDERON y BENGEMÍ

373 NÓS y anirem, si vós voleu.

CAY[FÀS] y ANNA[s]

374 Grandíssim pler nos na fereu!

ABDERON

375a Tira primer!

BE[NJAMÍ]

375b Germà Judas!

IUDAS

376 Anau secrets, no digau res!

406 Guardau que no fásau ramor!
407 Veniu en nós, vós, mon senyor!

CAY[FÀS]

408 Vós, Abderon y Bengemí,
409 aneu [amb] Judas fins allí!

ANNA[s]

410 Anau, los dos, que axí's master!

ABDERON y BENGEMÍ

411 Passau, Judas, anau primer!

ABDERON

377 Un n'i à qui és tal com ell!

IUDAS

378 Io faré que pendreu a ell.
 379 Preniu aquell que 'uré bessat!
 380 Guardau-lo fort que no us scap!

Ara van a la volta de l'ort.

IUDAS

412 Senyors, io us do aquest senyal,
 413 a tot[s] ó dich en general:
 414 aquell serà que besaré.
 415 Ligau-lo fort, y vage bé!

*Ara ix lo Iesús de l'ort, y desperta los
 dexebles, y diu LO Iesús:*

416 O mos fills, vullau-vos llevar!
 417 Anem els altres a cridar!

*Despedit lo àngel, va a sos dexebles, y
 trobant-los dormint, cobre lo manto, y diu:*

693 Age fi, vòstron dormir,
 694 dexebles, esta vegada,
 695 puis la ora és aribade
 696 en què io tinch de morir,
 697 puis ia ve la gent armada.

Isca de l'ort, y diga an els dexebles:

175 Dormiu, mos fills, y reposau?
 176 Prou! Basta! Veniu! Prest levau!
 177 Lo traydor és ia prop d'esi.
 178 Anem, i[s] cam-li a camí!

Ara van a l'ort. Diu Iesús an els apòstols:

381 Dormiu, mos fill[s], y reposau?
 382 Iudas no dorm, si bé u pensau!
 383 Lo Fill de l'home stà traït.
 384 Llevau y pertigam-nos-ich!

Iesús, an els altres dexebles:

418 Llevau, llevau-vos de dormir,
 419 que ia ve qui m'à de traïr!

*Alsant-se va a los altres dexebles, y
 despertant-los, diu lo Iesús:*

698 Alsau-vos, dexebles meus,
 699 no dorm Iudas, certament,
 700 ans trebala incessantment,
 701 entregat-me els iueus
 702 per aumentar mon turment.

703 Y puis que la gent armada
 704 és ia molt prop de así,
 705 isquen-los an el camí
 706 puis que io de bona gana
 707 me oferesch a morir.

[vid. infra, 192 rúbr.-193]	[vid. infra, 392 rúbr.-393]	<i>Iesús, a Iudas:</i>	
	420	Amich Iudas, què vas cercar?	<i>Aribats los iueus, ve IUDAS, y bese lo Iesús a la galte, dient:</i>
		IUDAS	
	421	Ave, Senyor, vull vos besar!	708 Mestre, Déu vos do salut!
		Iesús	Lo Iesús
	422	O Iudas, y ab lo besar	709 A! Iudes, dexeble meu,
	423	mò as tu volgut demostrar?	710 en senyal de amistat
	424	Creure tu pots en veritat	711 me as a la mort portat.
	425	que tot és de ma voluntat.	712 As-me venut per baix preu
			713 ab tanta de crueltat!
		<i>Iesús, an els iueus:</i>	<i>Diu an els iueus:</i>
		<i>Dit asò, los rabins an de ser a la porta de l'ort. Y diu Iesús:</i>	
	385	Vosaltres per què sou así?	714 Digau, hòmens: què sercau,
	386	Lo que sercau dieu a mi!	715 de nits y ab tant de fret?
		ABDERON y BENGEMÍ	LOS IUEUS
	387	Jesús de Natzaret sercam!	716 Lo Iesús de Natzaret!
		Jesús	Iesús
	388	Io só aqueix que demanau!	717 Io som lo que demanau.
	182	Preniu a mi! Estos dexau!	
		DOS RABINS	
	179	Què demanau, iueus, en l'ort?	
	180	Jesús Nazareu, ab cor fort!	
		<i>Jesús, y cáygan los iueus:</i>	

		<i>Cayga la turba en terra.</i>	<i>Dit asò, cau en terra los iueus esmortits, y diu Iudas, fent com qui's desperta, y diu IUDAS:</i>	<i>Cauen en terra, y torne'ls interrogar, dient:</i>
183	Què demanau? Digau-o breu!			
		<i>Alsan-se, y diu Jesús:</i>	<i>Jesús</i>	<i>Iesús</i>
		<i>IUEUS</i>	<i>ABD[ERON]</i>	<i>Los IUEUS</i>
184	Jesús volen, lo nazareu!	389 Levau, senyors, no us spenteu!	436 Llevau-vos y responeu!	
		390a Què demanau?	437 Veiam, què és lo que voleu?	718 Què sercau ni demanau?
				719 Digau-me la veritat!
			<i>ABDERON y BENGEMÍ</i>	<i>Los IUEUS</i>
185	Io só aqueix; veus-ma así.	390b	438 Iesús anam cert a sercar;	720 Iesús és lo que sercam,
186	Feu tot lo que voldreu en mi!		439 si'ch és, no'l nos cal amagar.	721 de Natzaret anomenat.
			<i>Iesús</i>	<i>Iesús</i>
		391 Ia us ho he dit que som así!	440 Io us é dita la veritat:	722 Io som lo que demanau,
		392 Ningun toqueu, preniu a mi!	441 io só así apere'llat!	723 sertament me aveu trobat.
			<i>Tornen caure, y diu IUDAS, y anar-se'n-à mig corrent com age dit:</i>	<i>Tornan caure en terra, y diu lo Iesús:</i>
			442 May io no viu ten grans covarts,	
			443 ni hòmens tant prest spantats!	
			444 Are mateix los vull dexar	
			445 que no u volria io comprar.	

Y diu Jesús:

187 Hòmens onrats, què demanau?

[IUEUS]

188 A Jesús Nazareu sercam.

[JESÚS]

189 Per cert vos dich, en veritat:

190 Jo só aqueix tant desitiat.

191 Mas si vosaltres voleu a mi,

192 dexau aquets qui són así!

IESÚS

446 Dons, no us vullau tant spantar.

447 Alsau-vos prest, vullau parlar!

448 Que io ia sé lo que sercau.

449 Preniu a mi, aquests dexau!

724 Alsau-vos y no temau,

725 puis veig me sercau a mi,

726 promptement veus-me así.

727 Feu, donç, de mi quant vullau,

728 puis que no'm vull scondir!

Are se afferren tots ab lo Iesús. Y digan

ABDERON y BENGEMÍ:

450 Lligau-lo fort, an aquest foll!

451 Posau-li la cadena el coll!

*Are lo afferran ab gran furia,**dient:*

729 En tacany y atrevit,

730 puis tant nos as anutiats,

731 are seràs castigat

732 y com a treydor punit

733 per la tua malvestat.

[vid. supra, 419 rúbr.-425]

[vid. supra, 707 rúbr.-713]

Are Judas besa lo Jesús.

IUDAS

193 Ave, Rabi, Mestre, Senyor!

393 Ave, Rabi, Mestre, Senyor!

Are prenen Jesús y sona la trompeta. Diu[en]

ABDERON y BENGEMÍ:

194 No fugireu are en traydor!

394 No fugirás are en traydor!

PERA, a "Plant", arrencant lo coltell:	SANT PERA, to de "Plant", arrencant lo coltel:	Dit asò, diu SANT PERA:	PERA
195 Qual serà aquell qui gos tocar	395 Qual serà qui gos tocar	452 Dexau mon Mestre y Senyor!	734 Senyor, no puch comportar
196 lo meu Mestre y maltrehtar?	396 lo meu Mestre y maltrehtar?	453 Dexau mon Déu y Creador!	735 que siau ten maltrehtar.
197 En ribalt, vós ó comprendreu!	397 En ribalt, vós ó comprendreu!	454 O mals hòmens sens piatat:	736 Licèntia me vullau dar,
198 Io us iur, Malcus, que mal eureu!	398 Io us iur, Malcus, que mal eureu!	455 no cometau ten gran peccat!	737 perquè us puga ajudar
199 O atrevit y asselerat!			738 en esta nesesçitat.
200 Teniu axò ab vostre cap!			
<i>[Pere talla l'orella a Malcus, y diu:]</i>		<i>Pera, arrencant lo coltell, leverà lo orella, y diu Iesús:</i>	
		456 Y tu Malcus, no l dexaràs,	
		457 io:t promet que tu u pagaràs!	
		Iesús	
201 Pera, el coltell torna enbeynar,	399 O Pera, tu torna stojar	458 Pera, Pera! - Vullas star,	739 Pera, torna enbaynar,
202 que qui fereix, ferit serà.	400 ton coltell, no l'as a nafra!	459 torna ton coltell stojar,	740 y mirà bé lo que fas!
203 Tens Malcus, tu, la orella	401 Qui de coltell voldrà fer mal,	460 que aquest càlzer de amargor	741 Que si mal fas, mal auràs.
204 y agreyeix tal maravella!	402 nafra serà ab estoch tal.	461 io l'é passar, ab gran dolor.	742 Cert, io no'm vull defensar
	403 Malcus, on és lo colp teu?	462 Mira que't dich en veritat:	743 en les armas que tu fas.
	404 Vés en bon ora, loa Déu!	463 qui de coltell aurà pegat,	
		464 coltell per sert l'à de ferit,	
		465 y de tal colp aurà de morir.	
		466 Vina, Malcus, guarir-ta-he,	
		467 e la orellè:t tornaré!	
		468 Per què ab tanta desonor	
		469 me nau sercant ab tal furor?	
		470 An el temple eus he predicat	
		471 y may de mi no's sou curats!	

*Pren la orella y restitueix-la a Malchus.
Y los iueus, lligan-li las mans y rosegan, lo
porten a Annás. Y los dexebles donen en
fuyte cade hu per sa part. [...]*

Are toquen la trompeta y diga

ABDARON, donant-li una caygada

Bengemí:

472 Teniu-me pertot bé sment

473 no us scapàs entra la gent!

ADDARON, donant-li una caygada

474 Mirau, en terra sés lensat!

475 Mirau lo gran asclerat!

Dit axò, giràs an els iueus:

205 Axi com a lladre mèveu pres!

405

Axi com a ladre mèveu pres!

ABDERON

[ABDERON]

206 Tirau-lo fort, no'l plengau res!

406

Tirau-lo fort, no'l plengau res!

BENGEMÍN

476 Passau anant, rosegau-lo!

477 No'l plengau gens, trepitiau-lo!

JESÚS DAVANT DEL SANEDRÍ

Are ariban a Anna[s], y diu ANNA[s]:

478 Digas, traydor, atén malvat,
 479 quina's la ley que as predicat?
 480 Què's de la gent que sols tenir,
 481 an els quals Mestre te fas dir?

BENGEMÍN

482 Sapiau cert que l'à mogut
 483 a voler viura disculut!

ANNA[s]

484 No parlareu, vós, don traydor,
 485 io us faré morir en dolor!

Iesús

486 Io may per sert é predicat,
 487 en ninguna part amagat,
 488 sinó en loch de molta gent,
 489 y per los temples verament.
 490 No m'ò cal a mi demanar
 491 puis tenpoch no y aveu d'estar.
 492 Demanau de mon parlar
 493 els qui m'an oit predicar.

*[...] Y aribats ab gran avelot devant
de Annàs, diu ANNÀS:*

744 Digas-me, home maligne,
 745 hont són los dexebles teus?
 746 Què és de la tua doctrina,
 747 que are tot sol te veus?

Lo Iesús

748 Per què m vols interrogar,
 749 de lo que io he ensenyat?
 750 Io sempre he predicat
 751 el temple a ont veyé star
 752 tot lo poble aiustat.
 753 Y si tu no as sentit
 754 lo que io he predicat,
 755 veges los que m'an oït
 756 y dir-te-han lo que io he dit,
 757 y lo que he ensenyat.

MALCUS <i>dóna un bufet a Iesús, diu:</i>	<i>Alsa la mà UN PHARISEU y dóna un bufet a Iesús, diu:</i>
494 O vellaco y gran traydor!	758 Axò és resposta que fas
495 Axí respons an el senyor?	759 an aquest ten gran senyor?
	760 Promet-te que u pagaràs,
	761 puis pal·les sensa temor!
	IESÚS
496 E si io mal no he parlat,	762 Si io ten mal he parlat,
497 dons, per què m'as bufetetià?	763 fes testimoni de mal,
	764 però si bé he parlat
	765 per què ab tal crueltat,
	766 m'as volgut trectar mal?
	ANNÀS
498 Ligau-lo fort per cade bras	767 Conforme stà ligat
499 y vage [a] casa [de] Cayfàs!	768 a Cayfàs l'aportereu,
	769 y quant l'aurà exeminat
	770 que'l remeta a Pilat,
	771 sols que muyre en la creu.
<i>Aporten Jesús devant Cayfàs. Diga[n]</i> ABDERON y BENGEMÍ:	<i>Porten Iesús a Cayfàs ab gran fúria y, asent a vista de Cayfàs, comensen a dir ab gran crita a to de "Rabi".</i> UN
<i>Diu Adderon:</i>	772 Veus-lo, veus-lo, lo malvat?
	ALTRE
	773 Ia-l tenim a nòstron pler!

ALTRE

774 A ell anirà de fer.

ALTRE

775 Que ia'l tenim ben ligat!

Asent devant Cayfàs, diuen:

776 Reverendíssim senyor,

777 así aportam ligat

778 nosaltres aquest malvat

779 perquè ab molta furor

780 sia mort ab crueltat.

781 Estos dos avem portats

782 que poreu interrogar,

783 los quals vos diran molt clar

784 totas las suas bondats,

785 per los quals mereix matar.

CAY[FÀS], cridant los testimonis, diu:

786 Veniu así prestament!

787 Digau-me la veritat:

788 què sabeu de aquest malvat?

789 Splicau-m'ò clarament

790 per què sia castigat.

CAY[FÀS]

211 Vós sou trencador de la ley,
212 lo vostro crim aurà remey!

ABDERON

213 Veus así lo samarità?

407 Veus así lo samarità?

CAY[FÀS]

CAY[FÀS]

214 Vinga, y portau-lo ensà!

408 Vinga, y portau-lo ensà!

BENIAMÍ

BENGEMÍ

215 Bé stà ligat lo sadorctor!

409 Bé stà ligat lo sadorctor!

ANNA[s]

ANNA[s]

216 Are stà ab se onor!

410 Are stà ab se honor!

CAYFÀS

CAY[FÀS]

217 No'ns sou pugut are scapar!

411 No'ns sou pugut are scapar!

ANNA[s]

ANNA[s]

218 Invoca ton familiar!

412 Invoca ton familiar!

ABDERON

ABDERON

219 Crida aquells que as curats

413 Crida aquells que as curats

220 que te aiuden en semblants arts!

414 que te aiuden en semblants arts!

221a	Fuig-nos si pots!	BENIAMÍ	415a	Fuig-nos si pots!	BENGEMÍ
221b	Digas, traydor,		415b	Digas, traydor,	
222	on és la tua gran furor?	CAY[FÀS]	416	a on és la tua gran furor?	CAY[FÀS]
223	Dexau-lo, que matar-lo vull!	ANNÀ[s]	417	Dexau-lo, que matar-lo vull!	ANNÀ[s]
224	Levau! Ont és lo teu argull?	ABDERON	418	Llevau! On és lo teu argull?	ABDERON
225	Scapé'ns, en lo teu gran saber!	BENCAMÍ	419	Scapé'ns, en lo teu gran saber!	BENGEMÍ
226	Io't coniuir en Déu verteder		420	Coniuir-te en Déu vertader	
227	que digas si ets, natzareu,		421	que digas si ets, natzareu,	
228	si ets tu Crist, ver Fill de Déu.	CAY[FÀS]	422	tu, si ets Crist, ver Fill de Déu.	CAY[FÀS]
			514	Respon-me, e vulls parlar	
			515	del que io't vull interrogar:	
			516	y coniuir-te, per aquell Déu,	
			517	que digas si ets Fill de Déu!	
			801	Io't coniuira en Déu viu	
			802	que'm digas la veritat	
			803	del que ets interrogat:	
			804	tu si ets Fill de Déu viu	
			805	declere-u ab brevedat!	

Lo Iesús calla, y diu CAY[FÀS], molt ferós:

ALTRE

823 Sia prest crucificat,

ALTRE

824 puis que n'és maraxedor!

CAY[FÀS]

825 Posau-lo encarçerat,

826 y demà, molt dematí,

827 aportau-lo a Pilat,

828 que sia sententiat,

829 puis ell ho mareix axí!

[NEGACIÓ DE PERE]

*Entren-sé'n ab lo Iesús, y ixirà sant
Pera ab una criada, y dirà LA CRIADA:*

830 Digas, tu no ets dexeble

831 de aquest home que an pres?

PERE

832 No'l conech, ni sé qui sés!

CRIADA

833 Sert ab lo teu gest me semble

834 que ests dexeble de aqueix!

[NEGACIÓ DE PERE]

Diga LA SIRVENTA a sant Pera:

541 Digau, bon home, vós qui sayeu

542 de Iesús sou-s, de Nazareu?

SANT PERA

543 No sé què't dius, en veritat,

544 may en tal tinguí amistat!

SIRVENTA

545 Io t'è vist a tu eb ell,

546 que tu ets sert del seu consell!

[NEGACIÓ DE PERE]

*Are van lo Ioan y Pera devers lo Iesús.
LA SIR[VENTA] diu, rimant:*

235 Digas, tu no ets galileu,

236 dexeble d'èquest nazareu?

PERA

237 No u digas! Que no és axí!

238 Que nunca el viu ni conaguí!

SIRVENTA

239 Bé u demostra lo teu parlar,

240 per sò no't cal gens scusar!

PERA	SANT PERA	PERE
241 Io·t prech que no mé'n digas res,	547 Error preniu molt cert de mi:	835 Io·t iura que no·l conech,
242 que ·queix que dius no sé qui s'és!	548 que io ab ell may no visqui!	836 ni manco sé ell qui és!
	UN SAIG	<i>Ixen dos fariseus, y dir-los LA CRIADA:</i>
	549 Tu per sert ets de aquell	837 Io crech, vertaderament,
	550 que ton parlar és galileu,	838 que aquest és galileu,
		839 y mostra molt sertament
		840 ser dexeble verament
		841 d'equaix que valtros eu pres.
		PHARISEU
	551 y io t'é vist ab ell en l'ort:	842 Tu, axò no u pots negar,
	552 també deurias prendra mort!	843 perquè io t'é vist en l'ort.
		844 No·t vullas, donchs, amagar,
		845 ni t vullas mudar la sort!
	SANT PERA	PERE
	553 Per Déu te iur que no·s axí,	846 Jur-te, per Déu verament,
	554 perquè tal hom may conegui!	847 y de bona veritat,
		848 que may lé vist ni mirat,
		849 ni iamay, per pensament,
		850 en tal home he parlat.
PERA	Diga UN SAIG a Pera:	
243 Digas, no t'é vist io en l'ort		
244 quan a Malcus as dat lo colp?		
	PERA	
245 Io·t jur en Déu, per veritat,		
246 que may ab ell me só trobat,		
247 ni may lé vist ni conegut,		
248 si Déu ma do bona salut!		

*Cant lo gall. Pere isca del cadefal. Diu
CAYFÀS a Jesús:*

*Ara canta lo gall, y sant Pera se aparta.
[...]*

*Canterà lo gall, y entren-se'n los
phariseus, y diu Pere:*

851 O trist de mi! Què és stat?
852 No sé lo que me ha seguit.
853 Trist y malaventurat
854 a mon Mestra he negat,
855 qui és ver Déu infinit!
856 Ell ma avia declarat
857 ans que ll gall sentís cantar
858 que l'avia de negar
859 y io, trist, desconsolat,
860 no me'n som sabut gordar.
861 No maresch io esser oït
862 de mon Mestra y Senyor,
863 essent io ten gran traydor
864 que, avent mò ell ia dit,
865 l'é negat sensa temor!
866 Ploraré sens may sesar
867 mon peccat ab gran dolor
868 fins que mon Déu y Senyor
869 vulla a mi perdonar
870 aquesta ten gran error.

Finis

[Jesús DAVANT DEL SANEDRÍ]

[...] *Diu CAYFÀS a Jesús:*

249 Digas, samarità malvat,
250 lo sant disapte as trencat,
251 lo poble vols tot pervertir
252 y Déu te fas per aque ll dir?

ANNA[s]

253 Gran és lo teu atreviment,
254 que vaies pervertint la gent,
255 ensenyant false doctrina
256 ab tanta gran osadia.

JESÚS

257 Moltes vegades só anat
258 el temple hi us he predicat.
259 Interrogau lo que he dit
260 a tots los qui me an oït.

[vid. supra, vv. 486-489]

[vid. supra, vv. 748-752]

MALCUS *dóna una bofetada a Jesús:*

261 Os ten, traydor asclerat,
262 an el bisbe axí as parlat!

[vid. supra, vv. 492-493]

[vid. supra, vv. 753-757]

IESÚS

263 Si malament io he parlat,
264 testifica la veritat.

BENIAMÍ

265 Oïu, senyors, lo qu'è pensat:
266 No tenim naltros potestat
267 de dar le mort sens Pons Pilat,
268 per sò li sia presentat.

[PLANY DE JOAN I MARIA]

[...] *Lo Ioan se parteix de casa de Cayfús, cercant la Maria, la qual l'à de trobar el cap dels banchs. Y diu SANT IOAN, fent lo plant sagüent:*

555 O trist de mi! Y què faré?
 556 A la Verge com la veuré?
 557 Portant-li nova tant cruel,
 558 com no sclat per mig del fel!
 559 Que veig son Fill ten maltractat
 560 y en la cara arrapat!
 561 Io crech per sert com lo veurà
 562 que ella no'l conerà!
 563 Forsadement l'ey vaig a dir,
 564 e veurà'l antes de morir,
 565 perquè segons se à tractat,
 566 volen sia sententiat.
 567 O Verge, Mare, on vos veuré,
 568 per dir-vos tot lo que io cé,
 569 del vostro Fill y Mestra meu,
 570 abans que no'l poseu en creu?

Arriba sant Ioan a la Maria y abraça-la. Y diu sant Ioan:

571 O Mare, Verge, gran dolor
 572 que és de veure mon Senyor,
 573 lo vostro Fill e tant amat,
 574 que trobreu molt maltractat!

Ara cau la Maria en terra, y sant Ioan y las Marias alsen-le. Diu MARIA:

575 Nabot Ioan, què m'aveu dit?
576 Torbade stich, no us he sentit.

SANT IOAN

577 Seguiu, Verge y caminau,
578 seguiu-me prest y no trigueu!
579 Lo meu Mestra tenen iueus,
580 calsigan-lo entra los peus!

LA MARIA

581 Nabot Ioan, passau primer,
582 mostrau-me mon Fill vertader,
583 perquè io'l puga abraçar
584 que lo cor me vol scatar!
585 Pensau, donas, quina dolor
586 que sent io are en mon cor!
587 Tenir un fill y tant amat,
588 y que l'agen ten maltractat!

[DAVANT CAIFÀS]

*Ara romangu la Maria enmig del
corredor per fer-se encontradissa ab lo Iesús,
y diu CAIFÀS:*

589 Preniu-lo fort y ben ligat
590 y en càrçer sia portat!

[DAVANT CAIFÀS]

CAY[FÀS]

269 Per sta nit ferrau-lo fort,
270 que dematí aurà la mort.
271 No pot Pilat dexar-lo anar,
272 no'n iustícia'ns ha de faltar.
273 En case nostra el portem.

429 En case nostra el portem.

	ABDERON			
591	O bona gent, serviu-lo bé!			
	ANNA[s]			
592	Que sert a tots strenaré!			
	BENGEMÍ			
593	Strau ab ell tota la nit,			
594	y feu sia molt ben ponit!			
		BENGEMÍ		
430	Allí starà fins que'l liurem.			
	ABDERON			
431a	Guardau-lo fort!			
	AN[N]AS			
431b	Que no us scap!			
	TURBA			
432	Per terra sia roçegat!			
		BENIAMÍ		
274	Allí sterà fins que'l liurem.			
	ABDERON			
275a	Guardau-lo fort!			
	ANNA[s]			
275b	Que no es scap!			
	LA TURBA			
276	Per terra sia roçegat!			

[PLANY DE JOAN]

*Fan-li inproperis los iueus, y posen-lo en Finis
presó, y va-se'n IOAN ab "Plant":*

277 De gran dolor só turmentat,
278 l'ènteniment me té torbat,
279 no puch en res io ben pensar,
280 lo cor me ve per sclatar!
281 Dintre de l'ort de Hiericó
282 stant que feya oratió,
283 an pres Jesús molt cruelment,
284 enpresonat iniustament.
285 Are serà fet y complit
286 tot lo que'ls profetas an dit.
287 Ell ferà la redentió
288 per donar-nos salvatió.
289 O trist de mi! Y què faré?
290 Un tal desastre! Sclataré!
291 O, si trobàs qui l'ey dignés,
292 y tal vista io nunca ves!

[PLANY DE LS PROFETES]

*Are lo aporten a la presó, y enquantren
quatre prophetas, cantant lo "Miserere", y
cantat, diu LO PRIMER:*

595a O val-nos Déu!

SEGON

595b O cosa greu!

TERCER

596a O dolorós!

QUART

596b E qui sou vós?

IESÚS

597 Io só lo Iesús piatós,
598 qui de tots he piatat.

PRIMER

599a O gran peccat!

SEGON

599b O gran maldat!

TERCER

600 Per qual raó, ni per quin dir,

QUART

601 vos volen axí fer morir?

IESÚS

602 Pel gran peccat de l'om finit,
603 lo infinit l'à de pagar.

PRIMER

604 Plàsic-us aser plasant!

SEGON

605 Vos façam un suplicat,

TERCER

606 tots cantant devotament,

QUART

607 davant vostra Magestat.

*Agenollen-se tots davant lo Iesús, y digan,
a to de "Le mia gran pena":*

608 Iesús, Iesús, Salvador,

609 gràtias tantas a vós,

610 qui·ls peccats dels peccadors

611 voleu comprar en dolor!

Mudan-se.

612 Preu de sanch del vostro cos

613 donau per bona sabor,

614 per lo gust de aquell mos,

615 del fruyt de tanta margor.

Tornada

616 O bé'ns porta gran terror,
617 com axí tots vos miram!
618 O nostro sant pare Adam,
619 Déu vos perdó tal arror!

Iesús

620 Anau, mos fills, tots prest anau,
621 la mia Mare consolau!

Are se'n van, a to de "Dona tan dolorosa":

622 A on serà la trista Mare,
623 que li portem tal dolor
624 com de son Fill se prepare
625 per la sua tanta ·mor?

626 Dir-li-em la tanta pena!
627 Dir-li-em lo gran turment!
628 Dir-li-em de la cadena,
629 que porta tan umilment!

ANNÀ[s]

630 Lo més parlar és perda temps:
631 dexant anar los tals strems!

ABBERON

632 Dons, senyor, aporten-ló
633 per sta nit a la prasó!

CAY[FÀS]

634 Y el matí, sens més trigar,
635 a Pons Pilat fer-l'em peniar!

BENGEMÍ

636 Bé'm par, senyors, que així's deu fer,
637 com bé à dit vòstron perer,
638 car puis tenir lo proçes clos,
639 tot quant volrem farà per nós.

CAY[FÀS]

640 Ara, dons, tots saguiu a mi,
641 tirau, seriants, donau camí!

*Are lo aporten a la prasó, y enquantren-
se en la Maria. Y antes de aribar, diga sant
Ioan, sentint la trompeta.*

SANT IOAN

642 Io sent, per sert, molta de gent,
643 y la trompeta sertament,
644 y la cadena rosegat,
645 que d'esi io la sent sonar.

Enquantren lo Iesús.

LA MARIA

646 O lo meu Fill! Y què's stat?
647 Qui us à ten mal aparallat?
648 Del cap els peus, tot sangonós,
649 are és mort lo meu rapòs!

L'ALGOTZIR

650 Si tu l'aguesses ben criat,
651 are no'l veras maltractat!
652 Vés-te'n d'esí molt prestament,
653 no'ns rompes més l'enteniment!

Are s'enporten lo Iesús el càrter.

Finis.

CONSUETA DEL
DIVENDRES SANT, núm. 20*Comensa Pere, ab "Plant":*

1 O trist, o llas, ple de maldat!
 2 A mon Senyor io he lexat,
 3 divent morir a son costat,
 4 tres vegades l'è io negat!
 5 Anit me dix lo meu Senyor:
 6 "Pera, sosega te furor!
 7 Abans que'l gall age cantat,
 8 tres vegades mèuràs negat."
 9 Por de le mort mà desviat
 10 de lo que via preposat.
 11 Valent fuy si durat m'agués
 12 quant los iueus l'agueren pres.
 13 Bé poria io brevetiar
 14 que ab ell volia mort pasar!
 15 Y are, o més que mesquí,
 16 dit he que may lo conaguí!
 17 No menjeré ni beuré
 18 ans per tosttemps io ploraré
 19 fins qu'ell me age perdonat
 20 y que'l vege resucitat.
 21 Perdó, perdó, Mestra, us deman
 22 per lo peccat qu'é fet ten gran,
 23 car per los peccadors sou vingut
 24 a donar-nos vere salut!
 25 A tu, Senyor, qui m'as creat,
 26 invoca io per mon peccat.
 27 No m deys, Senyor, per lo qu'é fet,
 28 car certament io me'n penet.

CONSUETA DEL
DIVENDRES SANT, núm. 28CONSUETA DEL
DIVENDRES SANT, núm. 39CONSUETA DEL
DIVENDRES SANT, núm. 43

Venen los rabins en el cadéfal, y ve IUDAS, cantant a to de "Plant":

29 O desditxat, o trist de mi,
 30 per què en lo món io may
 31 nasqui?
 32 A mon mestre io he venut,
 33 traint-lo veix me só perdut!
 34 Maleyt sia el iorn que nasquí,
 35 y ma mare més, qui'm parí,
 36 puis tant de mal avia fer!
 37 Vaig-los a tornar son diner.
 38 Preniu, senyors, vostros diners
 39 del preu de l'hom iust qu'é trait.
 40 Peccat he com a maleit,
 y deslíber no viura més!

Entre Pilat y entra Cayfás en los rabins, y van an el seu cadéfal. Entra IUDAS, fent lo "Plant":

1 O trist de mi, ia no fos nat,
 2 puis tant de mal é io tretat
 3 en trair io lo meu Senyor,
 4 que vuy morrà en gran dolor!
 5 Cert més ma agure valgut
 6 que quan en lo món fuy vingut
 7 me mare m'agués ofegat,
 8 puis he comès ten gran peccat!
 9 De demanar-li io perdó,
 10 may ho faré car no's raó
 11 que de un home tan traydor
 12 mercè li age lo Senyor!
 13 Maleyts sien tots mos parents
 14 y mos amichs plens de
 15 turments!
 16 Mal age qui m'à aletat,
 17 y el ventre qui m'à aportat!
 18 O trist de mi, o gran traydor,
 19 com le é trait a mon Senyor!
 20 An els iueus io l'é liurat
 per trenta diners que m'an dat!

Entra IUDAS, a to de "Plant":

1 O trist de mi, o gran traydor
 2 com he trait a mon Senyor!
 3 An els iueus io l'é liurat
 4 per trenta diners que m'an dat!
 5 No sé per sert si'l cobraré,
 6 que los diners los tornaré.
 7 No crech io que l me vullen dar
 8 emperò io ey vull anar.

<i>Ariba IUDAS an el consell, y diu, "Plant":</i>		<i>Aribat el consell:</i>	
21	Nobles senyors e presidents:	9	Noble senyor he president:
22	veus así vòstron argent!	10	veul[s] así lo vostro argent!
23	Tornau-me prest lo meu Senyor,	11	Tornau-me prest lo meu Senyor,
24	io us na prech de bona amor!	12	io us na prech de bona amor!
25	No vullau io sia perdut	13	No vullau io sia perdut
26	per aver-vos io venut	14	per aver-vos io venut
27	la sanch del iust, en veritat,	15	la sanch del iust, en veritat,
28	veus así lo que meu donat!	16	y veus así lo que meu dat!
	CAY[FÀS]		CAY[FÀS]
29	Per cer[t], Iudas, no'ns enteneu!	17	Per sert, Iudas, no'ns enteneu!
30	Anau-vos-ne! No'ns anutgeu!	18	Anau-vos-na! No'ns anutgeu!
	ANNA[s]		ANNA[s]
31	Tu mateix t'i ets convidat.		
32	Vés-te'n d'és! Que ets orat!		
	ABDERON		ABDERON
33	Què'ns fa a naltros si ets salvat?	19	Què'ns fa a nós si sou salvat?
	BENGEMÍ		BENGEMÍ
34	Què'ns fa a naltros si ets demnat?	20	Què'ns fa a nós si sou demnat?
			IUDAS <i>y lanssa los diners:</i>
35	Què'ns fa a naltros si ets demnat?	21	Preniu, donques, vostros diners,
		22	teniu-o tot, puis axí és!
36	Què'ns fa a naltros si ets demnat?	23	Puis mà portat la mala sort,
		24	scanyar-mè ab dogal fort!

IUDAS, y se'n va:

47 O trist de mi, iamay fos nat!
48 Ia u veyts aquí, lo que meü dat!

*Are se'n va Iudas, fent lo "Plant", y done's
an el diable. Y diu Iudas:*

35 Bé u maresch io, en veritat,
36 mal traydor ascelerat!
37 Veiam, dons, are què faré?
38 An el diable io-m daré!
39 Per cert tostems m'ó é pensat
40 de l'ora ensà que fuy nat
41 segons era mon mal obrar
42 infern, sert, no m'à de fallar!

43 Aprés ab Déu, per se bondat,
44 per dexeble era entrat,
45 y are l'é volgut liurar
46 an equells qui l'an de matar!

Va-se'n Iudas, y diu:

25 Bé maresch io, en veritat,
26 mal hom, traydor ascelerat!
27 Veiam, dons, are què faré?
28 An el diable io-m daré!
29 Per sert tostems m'ó he pensat
30 de l'ora ensà que som nat
31 segons era mon mal obrar
32 infern no m'à, sert, de faltar!
33 En ma mare io he dormit,
34 y a mon pare he ferit,
35 y he mort a qui m'à creat:
36 bé maresch sert aser demnat!
37 Aprés ab Déu, per se bondat,
38 per dexeble era entrat
39 y are l'é volgut liurar
40 an equells qui l'an de matar.
41 O bé! m'avia comanat,
42 se Mare, sert, en veritat!
43 An el diable io-m vull dar
44 que a l'infern io vull anar!
45 Anar-m'é'n vull prest a peniar,
46 puis Déu ia no-m pot perdonar.

47 O Lucifer, diable gran,
48 lo cos y l'ànima t coman!

49 Are de prest ma vull peniar,
50 y pens Déu no-m vol perdonar.
51 Perquè no tinch nigung remey
52 de mi mateix faré omey.
53 El diable invocaré,
54 ànima y cos li daré!

Ara ve la Maria y lo Ioan y Magdalena y Marta. Y diu LA MARIA, encontrant-se ab las tres donas qui steran an el corredor, "Plant":

49 Digau-me, senyors y donas,
50 qui stau an aquest carrer
51 si'm sabríeu donar novas
52 del meu Fill, Déu vertader?
53 O desdixade de mi!
54 Per què no'n voleu parlar?
55 Si as passat per así,
56 no m'ò vullau denagar!

LA PRIMERA DONA, a to de "Vexilla":

57 Què veu perdut, bona dona?
58 Asentau-vos una stona!
59 Veiam què's lo que sercau:
60 per què tant vos turmentau?

LA MARIA

61 Perdonau-me, bona gent
62 que sert no puch reposar.
63 Fora stich de sentiment,
64 lo cor tinch per sclatar!
65 Lo meu Fill no puch trobar,
66 la qual m'an dit tenen pres.
67 Si novas me'n sabríeu dar,
68 me faríeu grans marçès!

L'ALTRA DONA

69 Digau-nos, vós, la sua adat:
70 si és minyó o si's barbat,
71 si as gran o si's petit.
72 Que si u sabem, vos serà dit.

LA MARIA

73 Ell té sert trenta-tres anys,
74 no és dels xichs ans és dels grans.
75 Un home és sert ben tallat,
76 may n'eu vist ten ben carat.
77 És ten blanch com lo cotó,
78 colorat per sa raó,
79 molt gentil y delicat,
80 may nigú ó és stat!
81 Ell és sert molt ben criat,
82 may nigú à anuñat!
83 Digau-me, dons, si d'ell sabeu!
84 Digau-m'ò, si us aiut Déu!

TERCERA DONA

85 Sta nit, en veritat,
86 n'an portat un, molt maltreatat.
87 Si as aqueix no us ó puch dir,
88 bé diuen sert té de morir.

PRIMERA DONA

89 No era tan ben carat,
90 com vós lo'ns aveu figurat:
91 antes que nave tot fangós
92 y maltractat y sangonós!

Do[NA] SEGONA

93 Io viu portava los cabells
94 de molta sanch casi vermells!

TERCERA

95 Y tot banyat, en veritat,
96 que sert era gran piatat.

LA MARIA

97 O lla! Y què'm dieu?
98 Aqueix serà lo Fill meu!
99 Que per asens l'agen passat
100 y d'aqueix modo maltreatat!

SANT IOAN

101 O Mare, vullau caminar:
102 veiam si'l poreu encontrar,
103 y ·nem-y prest y no triguem,
104 io crech per sert l'encontrarem.

LA MARIA

105 Caminau, germanas mias,
106 scoltau si sentireu
107 los crits e las falsias,
108 que són ditas del Fill meu!

ANNA[s], a los seriants:

CAY[FÀS]

55 Tornem a nòstron fet sisplau:
 56 Iesús así molt prest tornau!

47 No som dignas de la honor
 48 per bé aver bé comensat
 49 de oprimir la gran arror
 50 de Jesús, l'encantador,
 51 si no n'axim en nostra honor
 52 que sia crucificat!
 53 Què'ns val aver comensat
 54 un acta tan axcel'lent
 55 si per nós deguda mort
 56 no fem sia acabat?

CAY[FÀS]

ANNA[s]

57 Molt bé parlau, cert, ab me fe.
 58 Vingau, interrogar-l'em bé!

57 O com és gran veritat
 58 lo que diu lo raverent,
 59 car de poca fermetat
 60 seria el nostro enteniment,
 61 si dexàvem soltament
 62 el que tant aviem desitiat!
 63 Dons, are qu'és presoner,
 64 feu que siam tot[s] de bon cor
 65 en donar-li prest la mort
 66 e serà acabat lo fet!

ABDERON

67 De tots és la voluntat
 68 que'l façam crucificar!
 69 Si nós li fessem atorgar
 70 aser Cristo com à parlat,
 71 no us par que lavors Pilat
 72 ab tot que y vingúes forçat
 73 manara sia penia?
 74 Que per sò feu-lo aportar,
 75 y si per ell és negat
 76 serà li tantost provat
 77 e fer-l'em sententiar!

BENGEMÍ

78 O, com és tant singular,
 79 lo consell que m'èveu dat,
 80 que millor no's pot trobar
 81 per bé que vullau sercar!
 82 Dons, senyors, sia portat
 83 de la presó, sertament,
 84 y oït lo seu intent
 85 aportar-l'em devant Pilat.

BENGEMÍ

109 Senyor Cay[fiàs], què fereu
 110 d'èquell traydor de Nazareu?

ANNÀ[s]

111 Per sert tots devem treballar
 112 en fer-lo prest sententiar.

ABDERON

113 Y crech que és speditent
 114 que muyra per sert promptament!

CAY[FÀS]

115 Molt bé serà, en veritat,
116 que sia prest sententiat.

Cayfàs crida lo algutzir badell.

S'ALGUTZIR

86a Senyor?

CAYFÀS

86b Anau-vos-na prest cuytat,
87 d'esi en nostra presó!
88 Feu Jesús sia portat,
89 estret fort y ben ligat
90 per hòmens de gran faysó!

Cay[fàs], a l'algutzir:

117 Anau-lo prest are a portar,
118 y farem-lo sententiar!

ALGUTZIR

91 Ara mateix serà assí.
92 No y penseu més, fiáu de mi.

ALGUTZIR

119 Are mateix serà assí.
120 No y penseu més, fiáu de mi.

Ara va lo algutzir en la prasó, y porta lo Jesús. Algutzir:

93 Onrats hòmens y bons botxins,
94 portau Jesús an els rabins!

Ara va l'algutzir a portar Iesús, y diu CAY[FÀS]:

121 A mi me par, en veritat,
122 que s deu portar a Pons Pilat!

ANNA[s]

123 Molt bé serà y promptament

ABDERON

124 sententiar-lo verament.

BENGEMÍN

125 Anem-y nosaltres ab ell,
126 y dir-li-em lo qui és ell!

CAY[FÀS]

127 En aportar-lo verament
128 anem-y tots molt promptament!*Are aporten lo Jesús devant los rabins,
y essent arribat, no'l pugen el cadeja, l'y diu
LO ALGUTZIR:*129 Senyors, l'ome é fet aportar,
130 si manau, vos fer-l'é puïar.*Are ve Jesús.
Aporten lo Jesús ab so de trompeta an els
rabins.*

CAY[FÀS]

95 Are puis stà[s] así present
96 devant tanta bona gent:
97 digas-nos la veritat
98 si ets Crist anomanat
99 así manifestament!

ANNA[s]

59 Digas, ets tu qui't fas dir Déu,
60 y sabem tots qu'ets nazareu?

JESÚS

100 Si dich que u só, no'm creureu,
 101 si us interroga no'm respondreu,
 102 ni dexareu lo comensat.
 103 Dons, per què mèu interrogat?
 104 Sapiau cert, en veritat,
 105 que 'prés de ser resucitat
 106 lo Fill de l'hom se'n puiairà;
 107 el dret costat de Déu seirà,
 108 del seu Pare celestial
 109 y iudicant lo bé y mal.

CAY[FÀS]

110 Dons, rey ets, segons ton parlar
 111 iatsia que no u dius prou clar.

JESÚS

112 Tu dius are que io só rey,
 113 no vinch en res contra la ley.

[CAIFÀS]

61 Puis matar-lo no'ns és permès,
 62 façam-li, dons, molt mal proçés!
 63 A Pons Pilat aportar-l'em,
 64 iustítia demenerem!

CAY[FÀS]

114 Aportau-lo devant Pilat
 115 perquè sia sententiat!

CAY[FÀS]

131 No és master, en veritat.
 132 Aportau-lo devant Pilat!

*Are ixiran LOS JUEUS ab lo Iesús ligat, y
 diran:*

1 Aquest és l'enganador
 2 qui tant de mal à causat.
 3 Aportem-lo a Pilat,
 4 y cridem ab gran furor
 5 que sia sententiat.

BENGEMÍ

65 Singularment aveu parlat;
66 fins allí sia maltrectat.

AN[N]A[S]

116 No us cal testimonis secar
117 puis ell ó atorga molt clar.

[CAIFÀS]

CAY[FÀS]

67 Façé's axí, no digam més!
68 Sergants, tirau valtros primers!

118 Are tots, dons, saguiu a mi!
119 Tirau, serians, donau camí!

*E fet asò, tòcan la trompeta, y vagen los
sergants ab lo Jesús. Se troben ab sant Joan,
y diu IOAN:*

120 Déu varteder, o bon Senyor!
121 Per què tant cruel desonor
122 sosté lo vostro cos sagrat
123 y per vil gent maltrectat?
124 O dolçe Mare de Jesús,
125 ia no viuré més ni pus!
126 Aconortar-la vull anar
127 ans que vagen son Fill a peniar.

Aribant Ioan, a la Maria:

128 O dolçe Mare del Senyor,
129 lo meu cor mor de gran dolor
130 que'l vostro Fill, Jesús sagrat,
131 los iueus l'an pres y ligat!

MARIA

- 132 O atribulade mare,
 133 nade sols per a treball!
 134 Ioan, lo que m'eu dit are,
 135 triste, lo cor m'i defall!

Cayga la Maria esmortida, execant-la
Ioan ab las Marias. IOAN

- 136 O Verge, Mare, sus, levau!
 137 Veniu, donas, y ajudau!
 138 Aconortar-lem d'un tal mal
 139 que té son Fill ab dolor gran.

LES MARIAS

- 140 O Verge sancta singular,
 141 llevau y no vullau plorar!
 142 En vostra case anirem
 143 y allí totas plorarem.
 144 Mirau, senyors, la gran dolor
 145 passe la Mare del Senyor!
 146 De pas a pas ve a morir,
 147 bé u poreu veure y sentir.

VERÒNICA

148 Mirau, senyors, lo gran spil!
 149 Mirau acte tant asenyalat!
 150 Mirau la fas de l'Increat
 151 com apar en lo meu manastil!

152 Donas, plorau la gran dolor
 153 que passa vuy per a salvar
 154 de hon poreu considirar
 155 la sua santa bona amor!

Sona la trompeta, y apórtan Iesús, y
 tots plegats van a Pilat.

Are aporten lo Iesús devant Pilat, y Essent a vista de Pilat, alsé's PILAT, y
diuen TOTS LOS RABINS iunts: diu:

133 Senly]or, Déu li do sanitat!

PILAT

69 Qui és l'ome que portau pres?

134 Y ells sían ben aribats! 6 Quina acusatió
 135 Què's asò? – Per què portau 7 contra de aquest portau,
 136 aquest home axí, digau? 8 que tan irats vos mostrau?
 137 Sapiam, dons, ell què à fet, 9 Digau-me per qual raó
 138 que ligat ve y tant stret? 10 axí veig lo maltrectau?

CAY[FÀS]

CAYFÀS

70 Oges, Pillat, dir-t'em qui és!

156 Spectable, ia sabeu
 157 la cura nostra parlant
 158 de punir lo malitant
 159 segons are com som direm.

160 Así's Jesús de Nazareu,
 161 que us portam pres y ligat,
 162 de nostra ley condemnat
 163 per los actes que veureu.

ANNA[s]

71 Pilat, spectable senyor,
72 oges de nós nostra clamor:
73 Aquest home que t'aportam,
74 d'encantador lo acusam.

CAY[FÀS]

75 És trencador de nostra lley,
76 per sò en faràs prest homey!

BENGEMÍ

77 À avalotade le gent,
78 mirau-y, senyor president!

ABDERON

79 La veritat nos fa parlar;
80 vullau-lo dons crucificar!

CAY[FÀS]

81 Si us na voleu certificar,
82 veig les obres ó parlen clar.

PILAT

83 Honrats senyors, reposau-vós,
84 io entendré vostras clamors.

CAY[FÀS]

85 Lo zel de Déu nos fa parlar
 86 que no'ns porem asosegar.
 87 Si aquest no fos malfactor,
 88 no'l vos portaríem, senyor!

[vid. infra, vv. 200-205]

ANNA[S]

139 Si ell no fos un malfactor,
 140 no'l portaríem assí, senyor!

Responen:
[ELS JUEUS]

11 Si ell no fos malfactor,
 12 no'l vos agüerem portat!
 13 Y perquè n'estam el cap
 14 reclamam ab gran furor
 15 que sia sententiat.

PILAT

141 A mi, senyors, sert no m'apar
 142 que axí'l degau maltrehtar.
 143 Y si'l tenu axaminat,
 144 feu que sia sententiat
 145 per vosaltres y no per mi;
 146 que a mi, sert, no m'apar axí.

PILAT

16 Puis n'estau també el cap
 17 y conexeu la raó,
 18 vosaltres, donç, preniu-lo
 19 y ab tota brevedad
 20 prest asententiau-lo.

CAY[FÀS]

[vid. supra, v. 61]

147 A nosaltres no és permès,
 148 per axò el te aportam pres.

Responen:
[ELS JUEUS]

21 A nosaltres és vedad
 22 lo iuy de sanch, com sebeu,
 23 y per sò l'avem portat
 24 devant vós, senyor Pilat,
 25 perquè l'asententieu.

ANNA[S]

149 Per sò vullau-lo iudicar!

BENGEMÍN

150 Segons ell és, no's pot errar!

PILAT

151 E io ia cé qu'és veritat
 152 que a vosaltres no és dat,
 153 emperò vós vullau-me dir:
 154 quin cas à fet per ell morir?

CAY[FÀS]

155 De tres cossas lo acusam
 156 y totas tres las aprovam!

ANNA[s]

164 Lo primer és que's fa rey
 165 y tots li fan gran honor,
 166 del que us dich que si no mor
 167 destròida's nostra ley!
 168 Llavors per l'Emperador
 169 nosaltres rebrem lo dan
 170 qui en lo mal no culpan
 171 ni ab la sua gran arror.

ABDERON

172 Més avant, comou la gent
 173 perquè no vullen donar
 174 lo que pertany degudament
 175 –lo tribut– el gran Cèssar.

176 A vós toque, a vós, senyor,
 177 perquè deveu molt mirar
 178 e l'útil de l'Enperador
 179 y tals hòmens castigar!

ANNA[s]

157 Ell à dit, en veritat,
 158 que lo tribut és mal pagat
 159 a Cèsar y que no's deu fer;
 160 Sols per asò ó ha mester!

ABDERON

161 E més avant, segonament,
 162 à enganada molta gent,
 163 dient la ley de Moysès
 164 no la guàrdan, que no val res.

BENGEMÍ

180 Nòs lo avem vist blesfemar,
 181 dient que és Fill de Déu,
 182 y trenca lo disapte seu
 183 y fa lo poble molt errar!

BENGEMÍN

165 Ell és pobre fill d'un fuster,
 166 y diu que és Déu vertader,
 167 y dels iueus ell rey se fa.
 168 Tot quan em dit provat stà!

PILAT

89 Per iudicar io rectament
 90 y no matar iniustament
 91 a les parts interrogaré
 92 y, segons dret, iudicaré.

CAY[FÀS]

93 Cridar a nós és molt forçat,
94 puis lo que deym és veritat.

PILAT

95 Io vull ab ell parlar un poch.
96 Deteniu-vos an aquest loch!

PILAT, a Iesús:

169 E no hoïu, masquí de vós,
170 quantas cosas diuen de vós?
171 Per què, donchs, no responeu,
172 de lo que así enteneu?

Puia Jesús devant Pillat, y diu [PILAT]:

97 Bon home, digas si és axí,
98 del que t'acusen davant mi.
99 No crech io sia veritat,
100 si per tu no és confessat.

IESÚS

101 Axò dius tu, iutge Pilat,
102 segons mir io te voluntat,
103 però de mi se à de fer
104 segons del Pare lo voler.

Dit asò, prenga Pilat a Jesús a esa istantia, y diu PILAT:

184 Digas-me la veritat
185 si de rey tens tu potestat!

Pilat aparta a Iesús, y diu Pi[LAT]:

173 Fes-me un pler de molt bon
174 grat
175 que m vullas dir la veritat,
tu, si ets rey dels iueus.

Entre-se'n PILAT ab lo Iesús an el pretori, y diu-li:

26 Digas-me la veritat:
27 eres tu rey dels iueus?
28 Com axí te an aportat
29 ab tanta de crueltat
30 aquestes qui són dels teus?

IESÚS

176 Asò diuen-ho tots los teus
177 o voleu saber la veritat
178 perquè siau més descansat?

PILAT			
179	Amich, sert, io no só iueu;		
180	hoc tots aquests así arreu		
181	an-te devant mi aportat		
182	perquè sias sententiat.		
[Jesús]		IESÚS	
		31	Mon regna y potestat
		32	de aquest món sert no és.
		33	Si d'aquest món fos stat,
		34	agueren-me defensat
		35	los qui are me són ministres.
Jesús, cantant:			
186	Lo regna meu no's d'aquest món,		
187	per sò no u volen los qui y són.		
188	Si de aquest fos mon regnat,		
189	los meus m'agueren defensat.		
PILAT			
190	Dons, rey ets tu, segons me par		
191	ab lo modo de ton parlar.		
Jesús			
192	Io dich que per asò só vingut		
193	an aquest món e só así		
194	per demostrar la veritat		
195	com per are serà provat.		
PILAT			
187	Ara, dons, és veritat,	36	Rey ets tu, donç, sertament
188	que rey ets tu anomenat?	37	segons lo que as contat.
Jesús			
189	Vós mateix, sert, ó dieu	38	Io an aquest món som nat
190	y sert és ver lo iuy que feu,	39	per ensenyar verament
191	e per sò só enviat	40	lo camí de la veritat.
192	testimoni de veritat.		
PILAT			
193	Per sert que stich molt spantat,	41	Quina cosa és veritat?
194	dígas-me, donchs: Què's veritat?		

<i>Pilat torna els iueus.</i>	<i>Pilat, an els rabins.</i> PILAT	<i>Pilat, els iueus:</i>	<i>Pilat, an els iueus:</i>
105 Io tinch est hom interrogat:	196 Io he aquest hom interrogat,	195 Io he bé examinat	42 Io he ben examinat
106 ab ell mal io no he trobat.	197 diligentment examinat,	196 aquest home molt verament,	43 aquest home, com veyeu,
107 Segons é vist lo parlar seu,	198 però causa no puch trobar	197 y veig que iniustament	44 y ab ell no he trobat
108 lo meu parer és que-l dexeu.	199 per què l'age de condemnar.	198 ell és stat a mal acusat.	45 causa per ser condemnat
			46 com tots vosaltros voleu.
	CAY[FÀs]		
	200 Si no fos aquest malfactor,		[vid. supra, 11-12]
	ANNA[s]		
	201 no-l portèrem a vós, senyor,		
	ABDERON		
	202 que l'aguésseu a castigar		
	203 si no-l véssem ten mal obrar.		
	BENGEMÍ		
	204 Nos som nós ten mala gent		
	205 que condemnàsem l'innocent!		
	PILAT, an el Jesús, cantant:		
	206 Mira com t'an mal acusat!		
	207 Per què no-t vols tu defensar?		
	208 Per què a mi no vols parlar,		
	209 puis que sabs que tinch potestat		
	210 de dar-te mort o castigar,		
	211 també si u vull, te puch dexar!		

IESÚS

212 No tingueres tu potestat
 213 si de l'alt çel no't fos donat,
 214 per què auran més gran pecat
 215 aquells qui a tu m'an portat.

CAY[FÀS]

109 Muyra, muyra crucificat!
 110 No't metes en rahons, Pilat!

CAY[FÀS]

199 Senyor, creyeu que és traydor
 200 y és molt gran encantador!

ANNA[s]

201 E persuadint va la gent

ABDERON

202 en lo seu mal enteniment!

BENGE[MÍ]

111 A Galilea à comensat
 112 y fins así à predicat.

BENGEMÍN

47 Sert que té alborotat
 48 tot lo poble de Iudea,
 49 comensant en Galilea
 50 fins así may à sesat.

LOS IUEUS

CAY[FÀS]

205 Y és molt gran encantador!

ANNA[s]

206 Lo poble met en gran error!

PILAT

113 Per ventura és galileu?

CAY[FÀS]

114a Sí, senyor.

PILAT

114b Dons, no és meu!

115 A Harodes l'aportereu:

116 ell iudicar-l'à, puis és seu.

Van a Harodes. CAY[FÀS]

117 Noble senyor, avem portat

118 a aquest home a Pilat;

119 a sabut qu'és galileu,

120 vol que l'iudicas, puis és teu.

PILAT

207 Si lo qu'eu [dit] és veritat,

208 ha Arodes sia portat,

209 y ell per sert iudicar-l'à

210 segons la culpa trobarà.

PILAT

51 Puis dieu qu'és galileu,

52 no'm toca iudicar-lo,

53 serà, donç, molt gran raó

54 que a Herodes lo porteu,

55 puis a ell toca y a mi no.

Aporten Iesús a Arodes. L'ALGOTZI[R]

211 Senyor Arodes: Pons Pilat

212 vos tremet aquest malvat

213 perquè vós lo castigueu

214 segons los mals li trobereu.

Porten lo Iesús a Herodes. Diuen:

[ELS JUEUS]

56 Lo senyor governador

57 de Judea, Pons Pilat,

58 tremet a se magestat

59 aquest home malfector

60 perquè sia castigat.

HARODES

- 121 Miracles fas, segons m'an dit:
 122 fes-ne algu[n], si ets servit!
 123 Molt temps à que't desitiave.

124 Feràs-ne si t'aliberave?

125 No respons? Qu'ets innocent?

ARODES [*díu a Jesús:*]

HERODES

61 Molt temps à que desitiave
 62 ab aquest home parlar,
 63 per lo qu'é sentit contar
 64 dels miracles que obrave,
 65 que és sert d'èspantar.

66 Bon home, veniu así!

67 Què's lo que us an oposat?

68 Feu alguna novedad

69 are que sou devant mi,

70 puis vos puch dar libertat!

215 Puis que así sou aribat:

216 feu-na alguna novitat!

ALGUTZIR [*díu a Jesús:*]

217 Per què no parles, innocent?

218 Vullés parlar el president!

71 Com? Axí no vols parlar

72 a lo que t'é demanat?

73 No veus que tinch potestat

74 de poder-te condemnar

75 o donar-te libertat?

ARODES

219 Resusat m'an dit que as
 220 a Lätzer, donchs per què no fas
 221 algun miracle devant mi,
 222 y io creuré que és axí?
 223 Aquest me par que és innocent:
 224 bé serà que'l conega la gent!
 225 Feu que sia despullat!

76 Puis no trech raó ninguna
 77 de aquest que me aveu portat,
 78 vestiu-lo com a mancat,
 79 perquè ab tal vestidura
 80 anirà asenyalat.

126 Vestiu-lo de blanch vestiment!

127 Tornau-lo-vos-ne a Pilat,
 128 y per ell sia iudicat!

227 Tornau-lo a Pons Pilat,
 228 que per ell sia castigat,
 229 an el qual me acomeneu;
 230 de sò us prech no us ne oblideu.

81 Y tornau-lo a Pilat,
 82 el qual me comanereu,
 83 y de ma part li direu
 84 que de bona voluntat
 85 vull io esser amich seu.

ALGUTZIR

231 Per sert, senyor, que de bon grat
 232 io faré lo que m té manat.

Tornen a Pilat.
 [RABINS]

129 Senyor, Arodes l'à nterrogat,
 130 y vol per vos sia iutiat.

Tornen a Pilat, y diu l'algutzir:

233 Senyor Arodes és content
 234 y d'aquest hom vos fa present
 235 que vos lo vullau castigar.
 236 Fa lo mut, no vol parlar!

Tornen Iesús a Pilat, y diuen:
 [ELS JUEUS]

86 Est home avem portat
 87 a Herodes, com veyeu,
 88 lo qual ell nos à manat
 89 que'l tornem a vós, Pilat,
 90 perquè l'asententieu.

ABDERON

237 Tot[s] lo pregam, senyor Pilat,
 238 que aquest sia sententiat.
 239 Pregam-lo prest, y no trigueu,
 240 perquè la culpa és molt greu!

PILAT

131 Si Arodes no'l vol iutiar,
 132 ni io tenpoch a tort matar,

133 en vostra ley teniu usat
 134 que's dóna un sententiat.

135 Voleu Barrabàs, que ·xí·m par
 136 e a Iesús desliurat?

RABINS

137 A Barrabàs nos donereu,

PILAT

241 Io, per sert no puch pensar
 242 com lo puga sententiar,
 243 perquè no és res provat
 244 de tot lo que és acusat.
 245 Arodes, sert, no m'apar
 246 l'age pugut sententiar.

216 Segons lo que és praticat
 217 vós tinch a dar un adalat:

218 Barrabàs tinch, si'l voleu,
 219 o Iesús que's diu Nazareu.

CAY[FAS] y ANNA[s]

220 Senyor, Barrabàs sia desliurat!

PILAT

91 Io no sé per qual raó
 92 aquest me aveu portat.
 93 Io l'è ben examinat,
 94 y no content de axò
 95 a Herodes l'è ·nviat.
 96 Ell ni io no avem trobat
 97 niguna causa bastant
 98 que ha de esser condemnat
 99 y a mort sententiat
 100 com tots anau desitiant.
 101 Però és consuetut
 102 que se ha de alliberar
 103 per la Pasqua a selebrar
 104 un home dels més tinguts.
 105 Io us ho vull en mans posar:
 106 Barrabàs que conaxeu
 107 o Iesús de Nazaret.
 108 Veiau dels dos qual voleu,
 109 que ell que senyalareu
 110 de la presó serà tret.

LOS IUBUS

111 Barrabàs volem, senyor,
 112 que sia alliberat,

ABDERON

253 Dexau anar a Barrabàs!

	BENGEMÍ		
254	Muyra aquest an aquest cas!	113	y muyre aquest malvat
		114	que com a home malfactor
		115	sia asententiat!
	PILAT		PILAT
255	Dons, que faré io de Iesús?	116	Lo vostro rey y senyor
		117	voleu asententiar?
	CAY[FÁS] y ANNA[s]		IUEUS
		118	No tenim sinó Cèsar
		119	que conegam per senyor!
		120	Muyra aquest sens terdar!
138	y vage Iesús alt en creu!		
221	Jesús sia crucificat!		
256	Crucifica'! - No volem pus.		
	PILAT		
257	E io no sé per quin peccat,		
258	voleu sia crucificat,		
259	que no trop cause ni rahó,		
260	per axò crucificar-lo.		
	BENG[EMÍ]		
261	Senyor, no li pot gens errar		
	ABD[ERON]		
262	en fer-lo crucificar.		

PILAT

263 Veiam si'ls poré contentar.

[PILAT]

139 Per sasiar aquesta gent
140 asotau-lo molt cruellment!222 Io vull a Jesús desliurar,
223 que no'l troba digna de mort,
224 mas perquè's à fet irar
225 lo faré asotar molt fort!226 Bortxins, despullau-me Jesús,
227 e donau-li asots molt forts,
228 sols que no sían fins a la mort,
229 que los bisbas sían contents!*Pilat, a l'agutzair:*

PILAT

121 Si us à tant iniuriats
122 com tots demostrau star,
123 io'l faré ben castigar
124 sols resteu asatiats,
125 y manar-l'é aliberar.264 Feu-lo are despullar,
265 y feu-lo molt bé asotar!126 Per sò are, de present,
127 ligau-lo a un pilar,
128 y per fer son manament
129 asotau-lo cruelment
130 perquè més no gos parlar.*Are asoten a Jesús y [el] coronan [...]**E dit avò, asoten a Jesús, e posen-li una
vestidura vermella [...]**Are asoten lo Jesús, ligan-lo el pilar.
Aprés fassen-lo aseure a un scambell, y
coronaran-lo d'èspinas. ALGUT[ZIR]**Prenen Jesús DOS BORTXINS, y ligan-lo
a un pilar, y diuen:*131 Puis que Pilat és content
132 que aquest sia asotat,
133 pegam-li ab crueltat
134 sols que muyre prestantment!

ALTRE

135 Y iamés que'ns à pregats
136 que el asotem cruelment
137 y an-nos-ne ben pagats
138 puis que no y [ha] res tatxat,
139 façam-los a tots contents.

*Desferran los ligams, y vestint-se lo
Iesús, van LOS IUEUS a Pilat, y diuen:*

140 Senyor, vullau consentir
141 a lo que demanarem,
142 puis aquest vol presumir
143 i-s feya per rey tenir
144 per bul·la que coronem.

PILAT

145 Io us atorga largament
146 y de bona voluntat
147 lo que me aveu demanat
148 sols que ab aqueix turment
149 stigau asiats.

*Coronen lo Iesús, y posant-li una canya
en la mà, diran [LOS IUEUS], ationollant-
se davant ell:*

266 Puis rey te fas anomenar
267 digna ets sert de coronar!

*Are li enbenen los ulls, donen-li un
ceptra, y acanyatar-l'an.
Algut[ziir]*

268 Pren lo septre excel·lent
269 que cosa t'és convenient!

150 Déu vos guarde, gran senyor,
151 vós qui sou rey dels iueus!

ALTRE

152 Prostats an els vostros peus
153 vos volem fer gran honor!

CAY[FÀS]

270 Senyor Pilat, no s'à res fet
271 d'aquest Iesús de Natzaret!

[...] y [li posen una] canya en la mà
[...]
[...]

*Y alsant-se cade bu, donerà un bufet a
Iesús y un colp an el cap en la canya, y fet
asò, se'n entraran lo Iesús. Y ixirà PILAT, y
dirà a los iueus:*

154 No crech que no stigau
155 an lo cor asaciat,
156 puis veys que he castigat
157 est home, que si'l mirau
158 pertot lo veureu nafrat.

PILAT

"Ecce homo". Diga PILAT a l'algotzir:

y diga PILAT "Ecce homo":

272 Per sert, ell stà castigat,
273 si en res ell vós à ·nutiat.

Pilat

Treu Pilat lo Iesús per la mà, y d[iu]:

274 Mostrau-lo así, sens terdar!
275 Mirau com l'é fet castigat!

230 Mostrau-lo así sens terdar!
231 Mirau com l'é fet castigat!

141 Veu[s] así l'ome maltrectat
142 qu'és cosa de gran piatat!
143 Prenga-vos-na compasió
144 de la sua afflictió!

159 Veus así l'ome, senyors,
160 aquest és, en veritat,
161 que may altre n'és stat
162 tant turmentat en lo cos
163 ni ab tanta crueltat!

164 Asò's l'ome, sertament,
165 tan ferit y maltrectat!
166 Prengueu's-na, dons, piatat
167 y basta prou son turment,
168 sia per sò aliberat!

IUEUS

169 No basta axò, senyor!
 170 Molt poch l'aveu castigat.
 171 Muiyre, dons, crucificat!
 172 Age fi ab gran dolor
 173 la vida de aquest malvat!

PILAT

174 Valtros crucificau-lo,
 175 puis tant ó anau cercant,
 176 perquè io causa bastant
 177 no trop per condemnar-lo
 178 ni vull passar més avant.

Leven-li la roba y mostren-lo.
 Pilat

276 Io no trobe cause, en veritat,
 277 perquè sia crucificat.

CAY[FÀS] y ANNA[s]

278 Senyor, vullau-nos contentar

ABDE[RON] y BENG[EMÍ]

279 en fer-lo prest crucificar!

PILAT

280 Io ia us he dit que no m'apar
 281 que io'l dega crucificar.
 282 Per sò, vosaltras preniu-lo,
 283 y si us par, crucificau-lo!

Are li lleven la roba y mostren-lo, y diu
 PILAT:

232 Io no troba causa, en veritat,
 233 perquè sia crucificat.

CAY[FÀS]

234 Senyor, vullau-nos contentar

ABDERON y BENGEMÍ

235 en fer-lo prest crucificar!

PILAT

236 Io us he dit que no m'apar
 237 que io'l dega crucificar.
 238 Per sò, vosaltras preniu-lo,
 239 y si us apar crucificau-lo!

RABINS TOTS

145 No, no, senyor, crucifica'l!

CAY[FÀS]

146 Si no, a Roma anirem,
147 y molt de vós clamar-nos-em!

CAY[FÀS]

284 Senyor Pilat, creure poreu
285 que a Cèsar sebrà molt greu
286 que vullau, vós, aquest dexar
287 qui rey se fa anomenar.

CAY[FÀS]

179 No y à causa sufisient
180 per poder-lo de[s]condemnar.
181 Ell ve contra de Sèsar
182 y ab veu, publicament,
183 se fa rey anomenar!

IUEUS

184 Si no'l voleu condemnar
185 a nosaltres a dir aurem
186 que veniu contra Cèsar
187 y de así, sens pensar,
188 notícia li'n donerem.

ANNA[s]

148 Y Cèsar, molt segurament,
149 vos levarà el regiment!

PILAT

150 Puis axí és com a forçat,
151 man que sia sententiat!
152 Vosaltros, los mals ne eureu,
153 que io d'esò las mans me'n lav.

PILAT

189 Puis tant voleu porfiar
190 que muyre iniustement,
191 vull que veiau clarament
192 com les mans ma'n vull rentar
193 per mostrar que no y consent.

Renta's las mans PILAT:
288 De la sanch de aquest innocent
289 io m rent las mans molt sertament.

RABINS

154 Sobre nós y nostros infans
155 víngan, senyor, tots aquests dans!

ANNÀ[s] y CAY[FÀs]

290 Sobre nós y nostros infans
291 víngan, senyor, tots aquests dans!

Are se renta Pilat les mans, y diuen LOS

IUEUS:

194 No temau, senyor Pilat,
195 puis en res no y à perill!
196 La sanch de aquest condemnat
197 volem que vinga de grat
198 sobre nós y nostres fills!

I. PILAT, a l'algut[zir]:

292 Preniu-lo, dons, sens més tardar,
293 aportau-lo crucificar!

CAY[FÀs]

294 Correga la vila lo foll!

ANNÀ[s]

295 Y aport ell la creu el coll!

ABDERON

296 Are morreu-vos, don traydor!

BENGEMÍN

297 Ara morrás ab te honor!

PILAT dóna la sentència:

156 Jo, Pons Pilat, governador
 157 de César, gran emperador,
 158 com a forçat y mig confús
 159 do sentència a Jesús:
 160 Que de mans y peus enclavat
 161 muyra entre ladres peniat!

Asentá's Pilat. Y LO SCRIVA scriu la sentència, y escrita, lix:

A tots sia manifest de part del senyor Ponç Pilat, governador del regna de Iudea, que vol y mana Iesús de Natzaret sia sententiat a mort y clavat en una [creu] per ço com se feya Fill de Déu y rey dels iueus, lo qual per los mateixos iueus és stat acusat, y més avant vol y mana que ninguna persona gosa ni presumisca levar lo cos de la [creu] sens licència de se s[enyor], sots pena de la vida y perquè sia exemple a totes les gens, mana les presents eser publicades per los lochs acustumats.

Are ariben a Monti-Calvari, y aben un Crist. Y van-se'n tots, fora Ioan y les Marias. MARIA, ab "Plant":

162 Mon Fill, bondat increada,
 163 quanta caritat mostrau,
 164 per salvar natura umana
 165 alt en creu vós mort peniau!
 166 Puis és servit vòstron Pare
 167 de una cossa tant cruel,
 168 no oblidant vostra mare
 169 abeurade ab tanta fel!
 170 Los peccadors tenui scrits
 171 en vostras mans conseqrades,
 172 per sò eus prech sien hoïts
 173 y ses maldats perdonades.

Entren-se'n tots, y axirà SANT IOAN, y dirà:

- 199 Mon mestre y Redemptor,
 200 veig-ta sententiat
 201 y a la mort condemnat.
 202 O, trist y ple de dolor,
 203 y com stich turmentat!
- 204 Què dirà la sua Mare
 205 com tal vindrà a sentir?
 206 No sé si l'ey poré dir,
 207 quan veuré la sua care,
 208 que més amaria morir.
- 209 Però no's pot scusar
 210 aquest dolor atant trist,
 211 sinó que me'h tinch d'ènar
 212 y tinch-li de splicar
 213 lo que de son Fill é vist.

Aribat a la Maria, diu:

- 214 Senyora, ab gran dolor
 215 tinch lo cor per sclatar.
 216 No sé si us poré contar
 217 una nova de tristor
 218 que are vos vinch a dar.

LA MARIA	MARIA
298 Nabot Ioan, y quanta gent	219 Nebot Ioan, prestament
299 veig trestetiar molt	220 digau-me: què's del meu Fill?
300 promptement!	221 Quan vos veix ab tal turment,
301 Y la trompeta sent sonar:	222 vinch a creure verament
302 mon Fill volen sententiar!	223 que ell stà en perill!
303 Anem molt prest, sens més trigar,	
304 veiam si'l porem abrasar,	
305 y pendre d'ell comiat	
ans que sia crucificat!	
<i>Are essent prop del Iesús volhà si'i abrasar, y los iueus no u comportaran, y caurà esmortida, y après se alsarà, y diu LA MARIA:</i>	
306 O, lo meu Fill, y què's asò?	
307 Per què a tant gran sensraó	
308 vos volen crucificar?	
309 Vullau-me, mon Fill, abrasar!	
IOAN, ab "Plant":	IUAN
174 Mare sola del Fill de Déu,	224 Io us voldria aportar
175 si bé és gran vostra dolor	225 millor nova que no us port:
176 aconsolau-vos puis sabeu	226 Condemnat stà a mort
177 quant stà trist nòstron cor!	227 vòstron Fill, sens més duptrar.
178 Vullau, Mare, aconsolar-vos	228 Procurau pendra conort!
179 de tal mestra avem perdut,	
180 car a le mort no y val plorar	
181 maiorment qu'ell ó à volgut.	
	[vid. infra, vv.]

*Are aríban a Monti-Catvari, y acalen
las cortinas, y diu MALCUS:*

314 No stà bé aquest forat,
315 massa stà d'aquesta part!

ALGUTZIR

316 Ligau-li, donques, bé lo bras:
317 ab una corda stirar-l'as;
318 y si els peus no y bastaran,
319 de aqueix modo ey vendran!

Alsen la creu, y diga l'alguí[zir]:

320 E tu, qui sabs resucitar,
321 veiam com sabràs devallar!

MALCUS

322 Anem-nos-ne, dexem-le star,
323 veiam com se'n sabrà anar!

Iesús

324 O mon Pare, vull vos pregar
325 vullau a esta gent perdonar,
326 e bé que lur peccat és gran
327 però no saben lo que fan.

LAS MARIAS y IOAN, a consert:

182 Puis axí és, tingam conort
 183 qu'ell à volgut morir tal mort.
 184 Conformem tots lo seu voler
 185 ab aquell eternal saber.
 186 Si asò no's fos sabut
 187 que axí Déu ó à volgut
 188 pasar tal mort per salvar-nós
 189 maiors serien nostras dolors.

*Van-se'n los iueus, y resten los seriants y
 diu LA MARIA:*

MARIA

229 O, quina nova tant trista,
 230 Iuan, me aveu portade!
 231 Bé puch dir som la més trista
 232 que may se sia vista,
 233 ni mare may sia stada!
 328 O lo meu Fill, y tant amat,
 329 y per què us an crucificat?
 330 Lo meu Fill no'm desempareu
 331 e bé que stigau en creu.

234 O Fill meu tant stimat!
 235 Què's stat asò de vós?
 236 Veig que stà ordenat
 237 que siau ten maltreçat
 238 vós qui sou tant poderós!

IUAN

239 O, peccat atant cruel
 240 que comètereu, Adam!
 241 Sens culpa, amat Fill [meu],
 242 complicidament pegareu
 243 dels hòmens la culpa gran!
 244 O Senyor omnipotent,
 245 vós me vullau aidar
 246 perquè us puga acompanyar
 247 an aquest ten gran turment
 248 que aveu de comportar!
 249 Senyora, si manareu,
 250 veniu en mi, sens terdar,
 251 que ia us vindré aportar
 252 a loch a on lo veureu
 253 y que li poreu parlar.

MARIA

254 Levant-me ab tal turment
 255 per los carrers aniré
 256 fins y tant que troberé
 257 al que ame fermament!

*Are i xirà Iesús ab la creu el coll y la
 trompeta devant, y encontrar-sè n ab
 Maria, y dirà MARIA:*

258 O, vista de tal dolor
 259 y pena tant excessiva!
 260 Aiudau-me, vós, Senyor,
 261 que m marvell com som viva!

*Volén la Maria tocar a son Fill, diran LOS
 IUEUS:*

262 Si aquest no fóra malvat
 263 el temps que era petit,
 264 no'l te agüerem castigat
 265 are que ia és nodrit!

Iesús

332 O dona, vet aquí ton fill!
 333 Tu, Iohan, ten-la per mare!

MARIA

334 O lo meu Fill, y tant umil,
 335 plàcie-us io que muyra are!
 336 O quin cambi atan roí
 337 qu'és aquest, sert, per a mi!

IESÚS

338 O Déu meu, o Déu meu,
339 io us prech que no'm desempareu!

L'ALGUTZIR

340 Alias s'és més a cridar,
341 veiam si li vendrà ajudar!

MALCUS

342 Io crech per sert que murirà,
343 ans que no li ajudarà.

IESÚS

344 *Citio*, en veritat!

Are li donaran l'asponge y farà lo
IESÚS *com qui la tasta y no'n vol:*

345 Ara és per sert acabat.
346 O mon Pare, Déu infinit,
347 a vós coman mon sperit!

*Are inclina lo cap, y LA MARIA fa lo
plant sagüent:*

- 348 Aiudau-me a plorar,
349 senyoras, per caritat!
350 Aiudau-me a mirar
351 com stà crucificat!
- 352 Lo cor tenen enpedreit,
353 poca raó és no plorar,
354 pensant com io l'è nodrit,
355 y veure'l axí star!
- 356 O mon Fill, quan delicada
357 era vostra magestat!
358 Are veig stà clavada
359 del cap els peus tot nafrat!
- SANT IOAN
- 360 O trist de mi! Y què faré?
361 O trist de mi! On aniré?
362 Veig mon Senyor crucificat,
363 qui per mi era tant amat!
364 Mirau la Mare, quina stà,
365 y molta de rahó que ha:
366 veure son Fíll y Mestra meu
367 sententiat an esta creu!

MARIA

368 Mon Fill, bondad increada,
 369 quanta caritat mostra!
 370 Per salvar natura humana,
 371 vós, mort en creu peniau!

372 Los peccadors tenu scrits
 373 en vostras mans consagrades.
 374 Feu que tots sían oïts,
 375 y lurs maldats perdonades!

SANT IOAN

376 Vullau, Mare, consolar-vos
 377 de tal Senyor avem perdut,
 378 qui és mort per salvar-nos
 379 y tot lo món qu-ell à remut.

LAS MARIA[s], *consert*

380 Mare de Déu, preniu conort,
 381 que axí se avia de saguir,
 382 puis sabeu que la sua mort
 383 lo món té de redemir.

MARIA

384 Si bé sabia son morir
 385 no és posible no sentir
 386 lo seu dolor, que mare som,
 387 y sentit s'és de tot lo món.

[vid. supra, vv. 178-181]

MARIA

190 Si bé sabia son morir,
 191 no és posible no sentir
 192 lo seu dolor, que mare som,
 193 y sentit s'és de tot lo món.

LAS MARIAS

388 Lo temps difícil de pervenir
 389 ni cor no dexa de sentir.
 390 Quan ell serà resucitat
 391 tot nòstron dol serà acabat!

Finis

*Are mostreran una image crucificat
 de Cristo, y tots aiononollats envers lo
 Cristo, crideran: "Senyor ver, ver Déu!
 Misericòrdia!"*

LAS MARIAS

194 Lo temps difícil de pervenir
 195 ni cor no dexa de sentir.
 196 Quan ell serà resucitat
 197 tot nòstron dolor serà acabat!

*Laus Deo
 Finis*

42: <i>Cantera lo gall, y entren-se'n los phariseus, y diu PERE:</i>	COBLES DE DEVALLEMEENT DE LA CREU QUE-S FA CADE ANY EN LA SEU DE MALORCA, núm. 21	CONSUETA DEL DEVALLAMENT, núm. 41	REPRESENTAZIÓ DEL DEVALLAMENT DE LA CREU, núm. 49
<p><i>Comensa sant Pera, y diu a to de "Plant" SANT PERE:</i></p>	<p><i>Primo lo pròlech ab son camí y una didema y cabellera negra ab una capa de dol, closa devant com a capús, y comensa lo pròlech a to de "Pange lingua":</i></p> <p style="text-align: center;">PRÒLECH</p>	<p><i>Interlocutores: Joseph Abarimatbia, Nicodemus, Ponçio Pilato, Centurió, page de Pilat, Nostra Senyora, sant Ioan, Maria Magdalena, Maria Iacobe, Maria Salome, Hieremias propheta, que fa lo introit.</i></p> <p><i>Con privilegio.</i></p> <p><i>Entra HIEREMIAS, vestit de negra, y diu "Plant":</i></p>	<p><i>Interlocutores: Joseph Abarimatbia, Nicodemus, Ponçio Pilato, Centurió, page de Pilat, Nostra Senyora, sant Ioan, Maria Magdalena, Maria Iacobe, Maria Salome, Hieremias propheta, que fa lo introit.</i></p> <p><i>Con privilegio.</i></p> <p><i>Entra HIEREMIAS, vestit de negra, y diu "Plant":</i></p>
<p>1 Los qui sabeu las grans penas</p> <p>2 que sentí lo Fill de Déu,</p> <p>3 quan ligat ab fort cadenas</p> <p>4 fonch aportat a la creu,</p> <p>5 on obrí las suas venas</p> <p>6 per curar lo poble seu:</p> <p>7 contemplau que mort tan dura</p> <p>8 comportà lo Salvador.</p> <p>9 Y asent del Pare figura,</p> <p>10 ygal ab lo Creador,</p> <p>11 per salvar la creatura</p> <p>12 pres forma de peccador.</p> <p>13 Que caritat ten enseza</p> <p>14 era la de Iesuchrist,</p> <p>15 que sent la terna belleza</p> <p>16 per l'ome ingrati y trist</p> <p>17 és vingut a tal baxesa</p> <p>18 que spanta a qui l'à vist!</p> <p>19 Dolén-se dels qui peccàran</p>	<p>1 Los qui aureu vist aportar</p> <p>2 a Isach la llenya el coll</p> <p>3 y per més lo disfamar</p> <p>4 los ladres a la par</p> <p>5 anomenats Dimas y Gestas,</p> <p>6 axí u veureu: l'encumbrat</p> <p>7 com la serp de coura</p> <p>8 de peus y mans enclavat</p> <p>9 y ubert el sant costat</p> <p>10 per a fer rich el més pobra.</p> <p>11 Axí u veureu: el pacient</p> <p>12 de Iob lebrós y no hi veu</p> <p>13 y avent mort lo ignocent</p> <p>14 y lo gran Jacob humilment.</p> <p>15 Si Iacob sols hi creuats,</p> <p>16 tenia los braços uberts cert.</p> <p>17 Iesús los té enclavats.</p> <p>18 Si Iacob sans y creuats</p> <p>19 Iesús sangonosos y uberts</p>		

20 meniant d'equell fruyt vedat,
 21 puis en arbre se enganyàran
 22 an arbre are peniat
 23 y ells qui la mort causàran
 24 en mort los à 'l cap trencat.
 25 No poria l'ome pobre
 26 satisfèr deuta ten gran,
 27 ni fer alguna bon· obre
 28 ab què reparàs tal dan.
 29 Y la de Iesucrist sobra,
 30 puis Déu y home iunts van.
 31 La culpa tenim nosaltres;
 32 ell à pasat lo turment;
 33 per reparar nostra falte
 34 és mort lo qui's innozent.
 35 À mort més cruel que·ls altres
 36 presa molt pesientment!

Are se agenollarà devant la creu.

37 O creu, sagrada y pura,
 38 carregade de dolors!
 39 Qui starà sens amargura
 40 contempla[n]t aquest sant cos?
 41 Resta dar-li sapultura
 42 en loch que sia honrós.

CONSUETA DEL DIVENDRES

SANT PERA, a to de "Plant":

SANT, núm. 20

Comensa PERA, ab "Plant":

851	O trist de mi, què és stat?	1	O dolorós! Y què faré?	1	O trist, o llas, ple de maldat!
852	No sé lo que me ha seguit.	2	Tota ma vida ploraré!	2	A mon Senyor io he lexat,
853	Trist y malaventurat	3	O desolat y més que trist:	3	devent morir a son costat,
854	a mon Mestra he negat,	4	axí é negat Jesuchrist!	4	tres vegades l'è io negat!
855	qui és ver Déu infinit!	5	O variable y traydor:		
		6	dexar axí a mon Senyor!		
		7	Com aguerer altri servit		
		8	que d'ell qui's Déu me só partit?		
		9	Bé poria io brevetiar		
		10	que ab ell volia mort pasar!		
		11	Confús ne rest eternalment		
		12	d'ever comès tal felliment.		
		13	Bon dexeble li só estat		
		14	en temps de la prosperitat		
		15	però el ravés mudant-se'l temps		
		16	y dexar-lo tot fonch ensemps.		
					[vid. infra, vv. 13-14]

Y mostra las claus:

17 No:l dexí que res no'n tenguéis
 18 ni que maltretrat ma agués:
 19 que lo poder m'à volgut dar
 20 de obrir los cels y tencar!

Mostra las claus:

59 No:l dexí que raó'n tinguéis
 60 ni que maltretrat ma agués:
 61 que plen poder me volgué dar
 62 d'obrir los cels, hoc, y tencar!

*Mostre los filats:**Mostrarà los filats:*

21	D'equets filats vells y dolents	63	D'equets filats, trists y dolents,
22	vivia io ab prou turments,	64	vivia io ab prou turments,
23	y ell à'm fet dispensador	65	y ell à'm fet dispensador
24	dels cófrens d'infnit tresor.	66	dels cófrens d'infnit tresor.
25	No'm resta més sinó morir	67	No'm resta ia sinó morir
26	com pens que ia mò dix àyr,	68	com pens qu'ell ia mò dix àyr,
27	dient: "Ans que'l gall sentiràs,	69	dient: "Ans que'l gall sentiràs,
28	tres vegades ma negaràs."	70	tres voltas me renegaràs."
856	Ell ma avia declarat	5	Anit me dix lo meu Senyor:
857	ans que'l gall sentís cantar	6	"Pera, sosega te furor!
858	que l'avia de negar	7	Abans que'l gall age cantat,
859	y io, trist, desconsolat,	8	tres vegades m'euràs negat."
860	no me'n som sabut gordar.		
861	No maresch io esser oit		
862	de mon Mestra y Senyor,		
863	essent io ten gran traydor		
864	que, avent mò ell ia dit,		
865	l'é negat sensa temor!		
866	Ploraré sens may sesar		
867	mon peccat ab gran dolor		
868	fins que mon Déu y Senyor		
869	vulla a mi perdonar		
870	aquesta ten gran error.		

29	Bé fonch propheta vertader	71	Bé fonch propheta vertader	9	Por de le mort m'à desviat
30	y io dexeble mentider,	72	y io dexeble mentider,	10	de lo que ·via preposat.
31	per un poch de por que tenguí	73	per un poch de por que tinguí	11	Valent fuy si durat m'agués
32	tant é perdut, masquí de mi!	74	tant he perdut, o trist de mi!	12	quant los iueus l'agueren pres.
33	Valent fuy, si m'agués durat	75	Valent fuy, si m'agués durat		
34	quan l'agueren pres y lligat.	76	com l'agueren pres y lligat.		
35	Arencant aquest coltell meu,	77	Arencant aquest coltell meu		
36	llevi l'orella a un iueu.	78	levi l'orella a un iueu.		
37	Mon Senyor dix: "Pera, què fas?"	79	Lo Senyor dix: "Pera, què fas?"		
38	Car si fas mal, també n'auràs."	80	Car si fas mal, també n'auràs."		
39	Y com a Déu, tot sobirà,	81	Y com a Déu, tot sobirà,		
40	a Malcus l'orella tornà.	82	a Malcus l'orella tornà.		
	[vid. supra, vv. 9-10]		[vid. supra, vv. 51-52]	13	Bé poria io brevetiar
				14	que ab ell volia mort pasar!
				15	Y are, o més que mesquí,
				16	dit he que may lo conaguí!
				17	No mengeré ni beuré
				18	ans per tosttemps io ploraré
				19	fins qu·ell me age perdonat
				20	y que·l vege resucitat.
	<i>Aprés, el peu de la creu, agenollat, diu:</i>		<i>Así se agenolla devant la creu.</i>	21	Perdó, perdó, Mestra, us deman,
41	Perdó, perdó, Déu, vos deman,	83	Perdó, perdó, Déu, vos deman,	22	per lo peccat qu'é fet ten gran,
42	si bé lo meu peccat és gran,	84	si bé lo meu peccat és gran,	23	car per los peccadors sou vingut
43	car pels peccadors sou vingut	85	car per los peccadors sou vingut	24	a donar-nos vere salut!
44	y per dar-nos vere salut!	86	y per dar els malalts salut!	25	A tu, Senyor, qui m'as creat,
				26	invoca io per mon peccat.
				27	No'n deys, Senyor, per lo qu'é fet
				28	car certament io mé'n penet.

<i>Alse's</i> SANT IOAN, y <i>volta la creu, y diu en son "Plant"</i> :		SANT IOAN	
45	O trist, perdut y sens conort!	87	O trist, perdut y sens conort!
46	O perseguit de mala sort!	88	O perseguit de mala sort!
47	Dolor me lleva el sentiment	89	Dolor me lleva el sentiment
48	tal senyor he mestre perdent!	90	tal senyor y mestre perdent!
	<i>[Abaxa del cadafal, y essent baix, diu al matex to:]</i>		<i>[Abaxa del cadafal, y essent baix, diu al matex to:]</i>
49	O Mestre dols, y què's stat	91	O Mestra meu, y què's stat
50	aquest cas de tal novitat?	92	aquesta ten gran novedat?
51	Axí'ns aveu dexas, Senyor,	93	Axí'ns aveu dexats, Senyor,
52	com a ovel·las sens pastor.	94	com a ovel·las sens pastor.
			<i>Así se acosta a la Maria:</i>
53	E si no que'ns eu volgut dar	95	Si no que'ns eu volgut donar
54	la vostra Mare per raparar,	96	a vostra Mare per reparar
55	no crech que més duràs lo món	97	no crech que més duràs lo món
56	ni quantes creaturas són.	98	ni quantas creaturas són.
	<i>[Acosta's sant Juan a Maria, qui ja està en el creuer, y diu-li:]</i>		
57	Mare de Déu, Verge, sforçau	99	Mare de Déu, vós ia sabeu,
58	he vosstras dolós mesurau.	100	y la salut del món veyeu,
59	Si bé's mort lo qu'eu parit vós,	101	si as mort lo qu'eu parit vós,
60	mort és per rembre els peccadors.	102	mort és per rembra els peccadors.

28: MARIA

132 O atribulade mare,
 133 nade sols per a trebal!
 134 Ioan, lo que mèu dit are,
 135 triste, lo cor m'í defall.

Diu LA MARIA en son "Plant":

MARIA

61 O atribulade mare,
 62 nade sols per a treball!
 63 Puis he perdut fill e pare,
 64 trista, lo cor m'í defall!

103 O atribulade mare,
 104 quan fort és nostro treball greu!
 105 Puis he perdut fill e pare,
 106 quin dolor és com lo meu?

*[Caiga la Maria esmortida, aixecant-la
 Joani:]*

SANT IOAN

SANT IOAN

65 Levau, Mare, nem-lo mirar
 66 ans que'l porten a soterrar,
 67 y mesurau lo dol que feu:
 68 mostrau que sou Mare de Déu.

107 Anem, Mare, anem-lo mirar
 108 ans que'l porten a setorar,
 109 puis mesurau lo dol que feu:
 110 mostrau esser Mare de Déu.

LA MARIA

MARIA

69 O plena de amargura!
 70 Lo meu conort, quin serà?
 71 Que'l Redemptor de natura,
 72 mon Fil, en creu mort stà!

111 O plena de amargura!
 112 Lo meu conort, quin serà?
 113 Que'l Redemptor de natura,
 114 mon Fill, en creu mort stà!

La Maria, anant devers el cadafal:

73	Perdut he fill, sense pare	115	Perdut-he fill sense pare,
74	consebut per l'Esperit,	116	consebut pel Sant Sperit,
75	engenrat el cel sens mare,	117	engendrat els cels sens mare,
76	eternal Déu infinit.	118	increat e infinit.
77	O Fill, bondat sobirana,	119	O Fill, bondat sobirana,
78	quanta caritat mostrau!	120	quanta caritat mostrau!
79	Per salvar natura umana	121	Per salvar natura humana
80	en la creu vós, mort, peniau.	122	en la creu vós, mort, peniau.
81	O Fill meu, Senyor y Pare,	123	O Fill meu, Senyor y Pare,
82	què's stat asò de vós?	124	què's stat asò de vós?
83	Com dexau a vostra mare	125	Com dexau a vostra mare,
84	tristre ab ten grans dolors?	126	triste ab tantas dolors?

Aprés [es]sen[t] prop la creu, la Maria y Ioan *Así Ioseph y Nicodemus miran a Pilat,*
partexen-se a Nicodemus y Iosep, y trobant- *y asent devant la creu, feren grans acatos y*
se en lo creuer dels bancs, anant devers Pilat, *reverèntia, y diran consert:*
diuen a quatre veus:

[LA MARIA, SANT JOAN,
NICODEMUS i JOSEP]

85	Puis Jesús perdut avem,	127	Puis Iesús perdut avem,
86	condemnat a mort tant dura,	128	condemnat a mort ten dura,
87	a Pilat lo demenem	129	a Pilat lo demanem
88	que li'n donem sapultura.	130	per a donar li'n sapultura.

Diuen a Pilat [a] quatre veus:

89 Senyor, vós no ignorau
 90 com demà's festa de honrar.
 91 Dons, Jesús vós nos doneu
 92 perquè'l pugam setorrrar.

Ara tornaran fer acato a la creu, y aniran a Pilat, y diran a consert:

131 Senyor Pilat, vós ia sabeu
 132 com demà és festa d'onrar.
 133 A Jesús dar-nos vullau
 134 perquè'l pugam enterrar.

PILAT, a to de "Alme laul[des]":

135 Per sert io stich molt spantat
 136 del que vosaltres me dieu,
 137 que tant prest age spirat
 138 qui ten poch à que stà en creu.

139 Io me'n vull de sert informar
 140 ab lo qui allà s'és trobat.
 141 Page, de prest vés a cridar
 142 Centurió, lo gran soldat!

143 Entretant esta bona gent
 144 se restaran así sperant.

PAGE

145 Io aniré, senyor, volant,
 146 y tornaré molt prestant.

Are va lo page a Centurió, y diu "Alme laul[des]":

147 Senyor Centurió, scoltau
 148 lo que dich de part de Pilat,
 149 y és que encontinent vingau
 150 que vol per vós ser informat.

CENTURIÓ, "*Alme laudes*":

151 Camina, tu, vés-te'n primer,
152 digas que are mateix y só.
153 Vina en mi, tu, scuder!
154 Anem, donar-li-n'ém raó.

Ariba Centurió a Pilat:

155 Senyor, què és lo que voleu?
156 Io stich prompta per obeir
157 a tot lo que vós manareu,
158 car tots vos avem de servir.

PILAT

159 Aquests cavallers de ma cort
160 dien Jesús de Natzare,
161 qui penia en creu, és ia mort.
162 Vull saber si pasa de sert.

CENTURIÓ

163	Senyor, sapiau que és mort,		
164	y el punt que va spirar		
165	donà un crit ten alt y fort		
166	que tots quants eren va spantar.		
167	Io crech molt sert qu'és Fill de Déu		
168	car axí u mostren los senyals:		
169	la terra gran sentiment féu,		
170	los cels may los avem vists tals.		
171	Aprés que fonch, mort un soldat		
172	ab lansa cruel trevesà		
173	lo seu sacratíssim costat		
174	del qual sanch y aygua manà.		
175	Per tant, donau consentiment		
176	que sia baxat de la creu,		
177	y sapultat honrosament		
178	com convé el qui's Fill de Déu.		
		PILAT, a <i>Ioseph y Nicodem[m]</i> :	
179	Molt só content de atorgar,		
180	nobles barons lo que voleu.		
181	Dons, anau-lo a devallar		
182	vosaltres mateixs de la creu.		
183	E donau-li loch condeseut,		
184	que sens dupta hom era honrat,		
185	mas per satisfer a ma gent		
186	a dar-li mort só stat forsat.		
		PILAT, a <i>to de "Alme laudes"</i> :	
93	Mol só content de atorgar		
94	nobles barons lo que voleu.		
95	Dons, anau-lo a devallar		
96	vosaltres mateixs de la creu.		
97	E donau-li loch condeseut		
98	que sens dupta om era onrat,		
99	mes per satisfer a ma gent		
100	en dar-li mort só stat forçat.		

Responen, fent-li gràties:[LA MARIA, SANT JOAN,
NICODEMUS i JOSEF]

101 Del gran do que'ns aveu dat,
102 gràcias vos fem, senyor,
103 segons nostra potestat
104 vuy li'n serà feta honor.

Mudan-se:

105 Nós li'n derem sapultura,
106 no tal com a ell pertany,
107 puis la mort ab tanta cura
108 pres per nós ab tant afany.

Tornade:

109 Puis de tots és Redemptor,
110 y per nós tant[s] béns procura,
111 cascú ab se pensa pura
112 donerà a ell laor.

*Partexen-se, y van a la creu, y fan una
contemplatió, dient:*

113 O Jesús, Redemptor nostre,
114 sententiat a gran tort,
115 per la culpa que no's vostra
116 en la creu vós peniau mort!

Ara faran las gràties a quatre veus:[LA MARIA, SANT JOAN,
NICODEMUS i JOSEF]

187 Del gran do que'ns aveu dat,
188 gràties vos fem, senyor,
189 segons vostra potestat
190 vuy li'n serà feta honor.

Mudan-sa:

191 Nós li'n derem sapultura,
192 no tal com a ell pertany,
193 puis la mort ab tanta cura
194 pres per nó[s] ab tant afany.

Tornade:

195 Puis de tots és Redemp[t]lor,
196 y per nós tans béns procura,
197 cascú en sa pensa pura,
198 donerà a ell laor.

*Partexen-se, y van a la creu, y fan una
contemplatió:*

199 O Jesús, Redemptor nostra,
200 sententiat a gran tort,
201 per la culpa qui no's vostra
202 en la creu stau vós mort!

Diu NICODEMUS a Ioseph a to de "O Diu NICODEMUS a Ioseph a to de "Eterne Susanna, care muller":

117 Senyor Ioseph, puiau primer,
118 que vós tal honor maraxeu,
119 y a Gesús, Déu verteder,
120 lo bras dret li desclavareu.

JOSEPH

121 Nicodemus, vós no m'ónreu,
122 mentre Jesús tingam devant:
123 qu'ell sol és qui onrar-se deu,
124 que devant ell no meresch tant.

IOSEPH

207 Nicodemus, vós no m'ónreu
208 tan quant Jesús tingam devant:
209 ell sol és qui onrar-se deu,
210 que devant ell no meresch tant.

125 Absent, los dos puiaem
126 tant quan porem devotament,
127 y a Gesús omnipotent
128 lo bras dret li desclavarem.

211 Absent, los dos tots puiaem
212 tan quan porem devotament,
213 y a Iesús omnipotent
214 lo bras dret li desclavarem.

Puian los dos per les scales, y contemplant los peus, diuen un duo:

[NICODEMUS i JOSEF]

129 Claus divinals qui eu tingut
130 aquell que'l món no pot tenir!
131 El tresor de nostra salut,
132 les claus són que'ns poden obrir!

Quant són el costat, diuen:

133 Costat ubert de colp cruel
134 que fins el cor trevesat ha!
135 La porta és uberta del cel,
136 la qual lo vell Adam tencà!

Puian los dos per las scales, y diuen quan són els peus un duo:

[NICODEMUS i JOSEF]

215 Claus divinals qui eu tingut
216 aquell que'l món no pot tenir!
217 Las claus són de nostra salut!
218 Las claus són qui'ns poden obrir!

Quan són el costat:

219 Costat ubert de colp cruel
220 qui fins el cor trevesat ha!
221 Uberta és la porta del cel,
222 la qual lo vell Adam tencà!

Quan són el cap:

- 137 Cap divinal, y com stau
 138 tot travessat fins el cervell!
 139 Los peccats d'altri vós portau
 140 ab turment de modo novell!

Dit asò, abaxen lo crucifíci, y tots lo tenen.

Diu SANT IOAN:

- 141 Ioseph, prech-vos que atureu
 142 y a la Mare el Fill mostreu,
 143 qu 'n poch lo puga elmenys tenir
 144 puis en la creu l'an fet morir.

*Posen lo Jesús a la falda de la Maria, y diu
 NICODEMUS a to de "Eterna rerum":*

- 145 Vullau-vos, Mare, aconortar,
 146 si bé tal fill aveu perdut,
 147 que ell és mort per a donar
 148 a tot lo món vere salut.

*Tenint LA MARIA lo Jesús a la falda, diu a
 son "Plant":*

- 149 Les mans teniu foradadas,
 150 el costat de sanch vermell:
 151 tantes nafras vos an dadas
 152 que no pareu gens aquell.

Finis

Quan són el cap:

- 223 Cap divinal, y com stau
 224 tot treusat fins el sarvell!
 225 Los peccats d'altri vós portau
 226 ab turment de modo novell!

Dit axò, abaxen lo crucifíci.

SANT IOAN

- 227 Ioseph, prech-vos que atureu
 228 y a la Mare el Fill mostreu,
 229 que un poch lo puga elmenys tenir
 230 puis en la creu l'an fet morir.

*Posen lo Jesús a la falda de la Maria.
 IOSEPH, "Eterne":*

- 231 Vullau-vos, Mare, aconortar,
 232 si bé tal fill aveu perdut,
 233 que ell és mort per a donar
 234 a tot lo món vera salut.

*Tenint LA MARIA lo Jesús a la falda, diu
 en son "Plant":*

- 235 Las mans teniu foradades,
 236 el costat de sanch vermell:
 237 tantas nafras vos an dadas
 238 que sert no parexeu aquell.

Finis

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

QUARTA PART

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

LLISTAT DE PARAULES PER CATEGORIES GRAMATICALS

1. Substantius i paraules substantivades

1.1. Substantius

abís (abisme) **27**: 34

acato (acatament) **41**: 130 rúbr., **42**: 44 rúbr.

acatos (acataments) **41**: 126 rúbr.

acte - acta **28**: 54 i s. (2)

actes **28**: 163

aculliment **38**: 331

acusació **43**: 6

adalat (= adelat: delatat) **28**: 217

adat (= edat) **39**: 69

admiració **38**: 196 rúbr.

afany **21**: 108, **41**: 194

afectió (= afecció: afició) **42**: 89

aflicció **20**: 144

agonia **42**: 178 i s. (3)

alegria - alagria **19**: 35, **22**: 174, **27**: 190 i s. (2), **42**: 151 i s. (2)

algutzir - algotzir - agutzir **28**: 85 rúbr. i s. (5), **28**: 229 rúbr., **38**: 323 rúbr. i s. (2), **39**: 116 rúbr. i s. (10)

almoyna **27**: 38

altar **22**: 140 rúbr.

amargor - margor **38**: 386 i s. (3), **42**: 618

amargura **21**: 69, **41**: 39 i s. (2)

amich **19**: 59, **27**: 161 i s. (3), **38**: 420, **39**: 179, **42**: 295, **43**: 85

amichs **28**: 14

amistat **38**: 544, **42**: 710

amor - mor **19**: 60, **22**: 73 i s. (2), **27**: 37 i s. (4), **28**: 24 i s. (2), **38**: 38 i s. (7), **39**: 12, **42**: 4 i s. (7)

àngel **19**: 160 rúbr. i s. (2), **22**: rúbr. in. i s. (7), **27**: 354 rúbr., **38**: 377 rúbr. i s. (2), **42**: 657 rúbr. i s. (2)

angoxa **19**: 171

ànima **19**: 62, **20**: 54, **27**: 234 i s. (3), **38**: 352 i s. (2), **39**: 48

any **21**: rúbr. in., **42**: 104 seg.

anyell **19**: 28, **38**: 195, **42**: 419

anys **39**: 73

aparitions **22**: 302

aportador **27**: 58

apòstols **19**: 4 rúbr. i s. (6), **22**: 119, **27**: 52b i s. (7), **38**: rúbr. in. i s. (2), **42**: 159 rúbr. i s. (4)

arbre **41**: 21 i s. (2)

arcabús (arma de foc) **22**: 44 rúbr.

arcàngel **42**: 678

argent - ergent **19**: 87 i s. (2), **28**: 22, **38**: 307 i s. (2), **39**: 10, **42**: 306 i s. (2)

argull (= orgull) **19**: 224, **27**: 418

armes - armas **22**: 20 rúbr., **27**: 370, **38**: 393 rúbr. i s. (2), **39**: 186, **42**: 743

arts **19**: 220, **27**: 85 i s. (2)

asot **22**: 231

asots - açots **28**: 227, **42**: 651

atreuiment **19**: 253

augment **42**: 647

avalot - avelot **38**: 66, **42**: 743 rúbr.

axèrcit **42**: 61 i s. (2)

aygua **19**: 20 rúbr., **27**: 165, **38**: 76, **41**: 174, **42**: 423 i s. (3)

baçina (= bacina: gibrella) **42**: 482 rúbr.

badell (= bedell, bidell) **28**: 85 rúbr.

bal·le (= batlle) **27**: 36 rúbr.

banch **27**: 36 rúbr.

bancs - banchs **21**: 84 rúbr., **38**: 554 rúbr.

bandera **22**: 44 rúbr.

barons **21**: 94, **41**: 180

basí (= bací: gibrella) **19**: 46, **27**: 214, **38**: 196 rúbr.

baxesa **41**: 17

bé **22**: 70, **38**: 87

belleza **41**: 15

benà **38**: 538 rúbr.

benedicció **22**: 159 i s. (2), **38**: 145 i s. (3), **42**: 384 i s. (2)

béns **21**: 110, **41**: 196, **42**: 104 seg.

bisbas **28**: 229

bisbe **19**: 262, **42**: 810 rúbr.

blasfèmia **38**: 532

bondat - bondad **20**: 162, **21**: 77, **22**: 101, **27**: 74, **28**: 43, **38**: 377, **39**: 37 i s. (2), **41**: 119

bondats **42**: 784

bosí (= bocí) **22**: 87

botxins **28**: 93 i s. (2), **43**: 130 rúbr.

braços **49**: 16

bras **21**: 120 i s. (2), **38**: 498, **39**: 316, **41**: 206 i s. (2)

brevedat - brevedad **42**: 805; **43**: 19

bufet (bufetada) **38**: 493 rúbr., **42**: 757 rúbr., **43**: 153 rúbr.

bufets (bufetades) **42**: 656 i s. (2)

bufetada - bofetade **19**: 260 rúbr., **38**: 538 rúbr.

bul·la (= burla) **22**: 35, **43**: 144

cabellera **22**: 44 rúbr., **41**: rúbr. in.

cabelleres **22**: 64 rúbr.

cabells **39**: 93

cadefal **19**: 248 rúbr., **20**: 28 rúbr., **21**: 72 rúbr., **27**: 90 rúbr., **28**: rúbr. in., **38**: 182 rúbr., **39**: 128 rúbr.

cadefals **19**: rúbr. in.

cadena **38**: 451 i s. (3)

cadena **41**: 3, **42**: 650

calzer - gälzer (= calze) **27**: 352, **38**: 249 rúbr. i s. (3), **42**: 618 i s. (2)

cambi **39**: 336

camí **19**: 178, **22**: 11 i s. (4), **27**: 330, **28**: 119, **38**: 68 i s. (3), **42**: 705, **43**: 40

camís (túnica) **41**: rúbr. in.

cànter **19**: 11, **27**: 165, **38**: 76, **42**: 423 i s. (2)

càntichs **22**: 326

canya **20**: 140 rúbr., **28**: 229 rúbr., **43**: 149 rúbr. i s. (2)

cap **19**: 58 i s. (2), **21**: 136 rúbr. i s. (2), **22**: 140 rúbr., **27**: 229 i s. (3), **38**: 217 i s. (4), **39**: 347 rúbr. i s. (2), **41**: 24 i s. (3), **42**: 113 i s. (2), **43**: 13 i s. (3)

capa **41**: rúbr. in.

capella **27**: rúbr. in.

capsa **19**: 94

capús (vesta llarga) **41**: rúbr. in.

cara - care **19**: 232, **27**: 426, **38**: 560, **43**: 207

càrçer - çàrcer **38**: 590 i s. (2)

caritat **20**: 163, **21**: 78, **38**: 175 i s. (2), **39**: 310 i s. (3), **41**: 13 i s. (2), **42**: 361

carn **27**: 6 i s. (2)

carrer **39**: 50

carrers **22**: 259, **43**: 255

cas **21**: 50, **39**: 154 i s. (2)

casa - case **19**: 22 i s. (2), **27**: 36 rúbr. i s. (4), **28**: 142, **38**: 36 rúbr. i s. (6), **42**: 8 i s. (3)

casal **19**: 14, **27**: 167

casas **42**: 63

càstich **27**: 252

catius (= captius) **22**: 63 i s. (2)

causa - cause **28**: 198 i s. (2), **39**: 259 i s. (2), **42**: 170, **43**: 44 i s. (4)

cavallers **41**: 159

cayguda - caygude **38**: 471 rúbr. i s. (2)

cel - çel **21**: 75 i s. (2), **22**: 157 i s. (2), **27**: 5 i s. (2), **28**: 213, **38**: 522, **41**: 221

cels **21**: 20, **41**: 62 i s. (3)

cena - çena **38**: 182 rúbr., **42**: rúbr. in.

cenacle **19**: 20 rúbr. i s. (2), **42**: 438 rúbr. i s. (2)

centurió **41**: 142 i s. (6), **49**: rúbr. in.

ceptra - septre **39**: 267 rúbr. i s. (2)

ciutat - çiutat - siutat **19**: 9, **27**: 163, **38**: 54 i s. (2), **42**: 421 i s. (2)

clamor **20**: 72

clamors **20**: 84

claus **21:** 16 rúbr. i s. (3), **41:** 58 rúbr. i s. (4), **42:** 655

cobles **21:** rúbr. in.

còfrens **21:** 24, **41:** 66

coll **38:** 451, **39:** 295, **43:** 257 rúbr., **49:** 2

colp **19:** 244, **21:** 133, **27:** 403, **38:** 465, **41:** 219, **43:** 153 rúbr.

coltell - coltel - colltell **19:** 194 rúbr. i s. (2), **21:** 35, **27:** 256 i s. (4), **38:** 459, **41:** 77, **42:** 738 rúbr.

comiat **38:** 158, **39:** 304

companyia **19:** 34, **27:** 188, **42:** 612 i s. (2)

compassió - compasió **20:** 143, **22:** 106

concert - consert **20:** 181 rúbr., **22:** 64 rúbr. i s. (3), **38:** 426, **39:** 379 rúbr., **41:** 126 rúbr. i s. (2)

confort **22:** 138, **42:** 345

confusió **27:** 90

conort (= conhort: consol) **20:** 182, **21:** 45 i s. (2), **38:** 116 i s. (3), **39:** 380, **41:** 87 i s. (2), **42:** 413 i s. (2), **43:** 228

consell **19:** 91 i s. (2), **22:** 221, **27:** 87 i s. (8), **28:** 20 rúbr. i s. (2), **38:** rúbr. in. i s. (5), **39:** 8 rúbr., **42:** 34 i s. (9)

conseller **42:** 64 rúbr. i s. (3)

consellers **38:** 9, **42:** 45

consentiment **41:** 175

consolació **42:** 395

consolations **22:** 302

consueta **19, 20, 22, 27, 28, 38, 39, 41, 43** rúbriques inicials

consuetut **43:** 101

contemplatió - contenplatió **21:** 112 rúbr., **41:** 198 rúbr.

cor **19:** 173 i s. (3), **20:** 177 i s. (2), **21:** 64 i s. (2), **22:** 44 i s. (4), **27:** 135, **28:** 64 i s. (3), **38:** 584 i s. (2), **39:** 64 i s. (3), **41:** 220, **42:** 128 i s. (5), **43:** 155 i s. (2)

corda **39:** 317

cordas **38:** 400

corona **22:** 44 rúbr. i s. (2), **42:** 653

corredor **38:** 588 rúbr., **39:** 48 rúbr.

cort **41:** 159

cortinas **39:** 313 rúbr.

cos - cors **19:** 169, **20:** 54, **22:** 55 i s. (5), **27:** 30 i s. (2), **28:** 122, **38:** 119 i s. (3), **39:** 48, **41:** 40, **42:** 148 i s. (3), **43:** 162 i s. (2)

cosa - cossa **20:** 142 i s. (2), **22:** 265, **38:** 61 i s. (6), **39:** 269, **42:** 90, **43:** 41

cosas - cossas **38:** 57, **39:** 155 i s. (2)

cosos **22:** 58

costat **20:** 3, **21:** 132 rúbr. i s. (3), **22:** 77, **27:** 240, **28:** 107, **38:** 136 i s. (2), **41:** 173 i s. (4), **42:** 566, **49:** 9

cotó **39:** 77

coura (= coure) **49:** 7

creador **38:** 378 i s. (2), **41:** 10, **42:** 385

creatura **41:** 11

creaturas **21:** 56, **41:** 98

creu **19:** 160 i s. (3), **20:** 138 i s. (2), **21:** rúbr. in. i s. (10), **22:** 44 rúbr. i s. (8), **27:** 362 rúbr. i s. (2), **38:** 388 i s. (2), **39:** 295 i s. (5), **41:** 4 i s. (15), **42:** 98 i s. (7), **43:** 257 rúbr., **49:** rúbr. in.

creuer **21:** 84 rúbr.

creus **38:** rúbr. in.

criada **42:** 829 rúbr. i s. (4)

criats **42:** 35 i s. (2)

crim **19:** 212

crims **22:** 68 i s. (2)

crit **41:** 165

crita (= crida) **42:** 771 rúbr.

crits **39:** 107

crucifici **21:** 140 rúbr., **41:** 226 rúbr.

crueltat **22:** 95, **42:** 124 i s. (6), **43:** 29 i s. (3)

culpa - *cullpa* **21:** 115, **22:** 136, **27:** 11, **39:** 210 i s. (2), **41:** 31 i s. (2), **43:** 241 i s. (2)

cura **21:** 107, **28:** 157, **41:** 193

cusí **27:** 259

cuydado **42:** 586

dan (= dany) **28:** 169, **41:** 28, **42:** 29

dans (= danys) **20:** 155, **39:** 291

defensions (defenses) **42:** 800

desastre **19:** 290

descans **27:** 180

desconcert **22:** 124

desert **38:** 427

desig **22:** 94, **38:** 192

desonor **28:** 121, **38:** 468

Déu **19:** 33 i s. (10), **20:** 50 i s. (5), **21:** 8 i s. (7), **22:** 99 i s. (3), **27:** 37 i s. (18), **28:** 43 i s. (4), **38:** 21 i s. (19), **39:** 37 i s. (10), **41:** 2 i s. (10), **42:** 99 i s. (23), **43:** 150 i s. (3)

deuta (= deute) **22:** 104 i s. (3), **41:** 26

devallament - *devallement* **21:** rúbr. in., **41:** rúbr. in., **49:** rúbr. in.

devotió **38:** 248

dexeble **19:** 236, **21:** 13 i s. (2), **28:** 44, **39:** 38, **41:** 55 i s. (2), **42:** 260 i s. (7)

dexebles **19:** rúbr. in. i s. (4), **22:** 23 i s. (9), **27:** 127 i s. (3), **38:** 68 rúbr. i s. (13), **42:** 104 rúbr.'i s. (24)

dia **22:** 30 i s. (6), **38:** 64, **42:** 104 seg. i s. (5)

diable **20:** 53, **27:** 79 i s. (2), **28:** 34 rúbr. i s. (2), **39:** 28 i s. (3)

diada **42:** 208 i s. (2)

diedema **41:** rúbr. in.

dies - *dias* **22:** 276, **42:** 111 i s. (3)

diner **19:** 128, **20:** 36, **38:** 310

diners **19:** 118 i s. (3), **20:** 37, **22:** 250 i s. (2), **27:** 295 i s. (2), **28:** 20 i s. (2), **38:** 262 i s. (3), **39:** 4 i s. (4), **42:** 310 i s. (2)

- disapte* **19:** 250, **28:** 182
- dispensador* **21:** 23, **41:** 65
- ditious* **19, 27, 38, 42:** rúbr. inicials
- divendres* **20, 28, 39, 43** rúbr. inicials
- do* **21:** 101, **22:** 108, **41:** 187
- doctrina* **19:** 255, **42:** 746
- dogal* (soga) **39:** 24
- dol* **21:** 67, **39:** 391, **41:** rúbr. in. i s. (2), **42:** 9
- dolor* **19:** 277, **20:** 175 i s. (3), **21:** 47, **27:** 344, **28:** 4 i s. (5), **38:** 461 i s. (6), **39:** 386, **41:** 89 i s. (2), **42:** 11 i s. (25), **43:** 172 i s. (5)
- dolors - dolós* **20:** 189, **21:** 58 i s. (2), **22:** 144 i s. (3), **41:** 38 i s. (2), **42:** 344 i s. (4)
- don* (partícula de tractament) **38:** 484, **39:** 296
- dona* **38:** 621 rúbr., **39:** 56 rúbr. i s. (6)
- donas* **28:** 137 i s. (2), **38:** 585, **39:** 48 rúbr. i s. (2)
- draps* **22:** 283
- dret* **20:** 92
- duo* **21:** 128 rúbr., **41:** 214 rúbr.
- dupte - dupta* **21:** 98, **22:** 234, **27:** 300, **38:** 17, **41:** 184, **42:** 301
- durada* **42:** 639
- emperador - enperador* **20:** 157, **28:** 168 i s. (2)
- enbaxada* **42:** 681
- encantador* **20:** 74, **28:** 50, **38:** 18 i s. (2), **39:** 200 i s. (2)
- enganador* **43:** 1
- enteniment* **19:** 278, **28:** 60, **38:** 653, **39:** 202
- envege* **27:** 19
- error - arror* **22:** 323, **27:** 84, **28:** 49 i s. (2), **38:** 52 i s. (4), **39:** 206, **42:** 870
- errors* **22:** 212
- escàndol* **27:** 236
- estat* **42:** 286
- estoch* (cop de punta d'espasa) **27:** 402
- exemple - aximpla - aximpli* **19:** 47, **27:** 215, **38:** 223, **42:** 523, **43:** 198 rúbr.'
- falda - falde* **21:** 144 rúbr. i s. (2), **41:** 230 rúbr. i s. (2)
- falsia* **39:** 107
- falte* **41:** 33
- fanch* **38:** 253
- fariseus - phariseus* **42:** rúbr. in. i s. (5)
- farons* (llanternes) **38:** 398
- fàs* (= faç) **28:** 150
- faynas* **19:** 98c
- faysó* (= faisó: manera) **28:** 90
- fe* **20:** 57, **22:** 234, **27:** 50 i s. (2), **38:** 131 i s. (2)
- fèl* **20:** 169, **38:** 558

felliment (= falliment: falta moral) **21:** 12

feriseu - phariseu **22:** rúbr. in i s. (3), **42:** 15 rúbr. i s. (6)

fermetat **28:** 59

festa **21:** 90, **27:** 106, **41:** 132

fet **20:** 55, **28:** 66, **42:** 447

fi **27:** 272, **42:** 120 i s. (3), **43:** 172

fiansa **27:** 42

fidelitat **42:** 30

figura **41:** 9

filats **21:** 20 rúbr. i s. (2), **41:** 62 rúbr. i s. (2)

fill - fil **19:** 161 i s. (3), **20:** 162 i s. (2), **21:** 63 i s. (7), **22:** 60 i s. (7), **27:** 38 i s. (11), **28:** 106 i s. (5), **38:** 49 i s. (21), **39:** 52 i s. (15), **41:** 2 i s. (10), **42:** 99 i s. (15), **43:** 198 rúbr. i s. (7)

filla **42:** 205

fills **19:** 1 i s. (3), **22:** 177 i s. (2), **27:** 151 i s. (5), **38:** 1 i s. (5), **43:** 198

foch **19:** 28

fo[lio] **38:** rúbr. in.

foll **19:** 80, **38:** 450, **39:** 294

forat **39:** 314

forma **41:** 13

fret **42:** 715

fruyt **38:** 615, **41:** 20

fúria **39:** 728 rúbr. i s. (2)

furor **19:** 222, **20:** 6, **27:** 132 i s. (2), **38:** 469, **42:** 119 i s. (3), **43:** 4 i s. (2)

fuster **38:** 50, **39:** 165

fuyte (= fuita: fugida) **42:** 743 rúbr.

gall **19:** 70 i s. (2), **20:** 7, **21:** 27, **27:** 241, **38:** 236 i s. (2), **41:** 69, **42:** 569 i s. (3)

galte **42:** 707 rúbr.

gana **38:** 267, **42:** 706

gènere **42:** 286

gent **19:** 26 i s. (7), **20:** 77 i s. (2), **21:** 99, **22:** 159 i s. (2), **27:** 104 i s. (3), **28:** 96 i s. (4), **38:** 12 i s. (15), **39:** 61 i s. (7), **41:** 143 i s. (2), **42:** 77 i s. (8)

gents - gens **22:** 3, **43:** 198 seg.

germà **27:** 298 i s. (3), **38:** 175 i s. (2), **42:** 10 i s. (2)

germanas **22:** 15, **39:** 105

germans **22:** 246, **27:** 179 i s. (2)

gest **42:** 833

goig **22:** 56 i s. (8), **42:** 234

gota **42:** 664

governador **20:** 156, **43:** 56 i s. (2)

gràcias - gràtias **21:** 100 rúbr. i s. (2), **22:** 65 i s. (4), **38:** 330 i s. (2), **41:** 186 rúbr. i s. (2)

guany **42:** 244

guarda **22:** 24 rúbr. i s. (4)

guardes - guardas **22**: rúbr. in. i s. (6)

guardó **38**: 301

guerra - guera **22**: 167 i s. (2)

gust **38**: 614

hom - om **19**: 10 i s. (2), **20**: 38 i s. (2), **21**: 98, **27**: 70 i s. (5), **28**: 106 i s. (2), **38**: 8 i s. (4), **39**: 26 i s. (2), **41**: 184

home - ome **19**: 81 i s. (2), **20**: 69 i s. (5), **27**: 120 i s. (3), **28**: 11, **38**: 74 i s. (5), **39**: 75 i s. (3), **41**: 16 i s. (3), **42**: 51 i s. (13), **43**: 43 i s. (10)

hòmens **19**: 25 i s. (2), **28**: 90 i s. (3), **38**: 432 i s. (6), **42**: 104 seg. i s. (2), **43**: 243

homey - omey (homicidi) **20**: 52 i s. (2)

homo **42**: 267 i s. (2)

honor - onor **19**: 216, **21**: 104 i s. (2), **22**: 112, **27**: 180 i s. (3), **28**: 47 i s. (3), **38**: 342, **39**: 297, **41**: 190, **43**: 153

honra **41**: 204

hora - ora **19**: 61 i s. (2), **22**: 6, **27**: 233 i s. (4), **28**: 40, **38**: 66, **39**: 30, **42**: 318 i s. (6)

humilitat **42**: 386 i s. (2)

image **43**: 264 rúbr.

imnes **22**: 111

infants - infans **20**: 154, **39**: 290, **42**: 63

infern **27**: 32, **28**: 42, **39**: 32 i s. (2)

infern **27**: 64

inimics **42**: 557

iniúria **42**: 689

iniúrias **42**: 820

inproperis **19**: 276 rúbr.

intent **19**: 126 i s. (2), **28**: 84, **38**: 208, **42**: 79

interès **22**: 26

introit (entrada o principi d'un parlament) **49**: rúbr. in.

iorn **20**: 33, **22**: 39, **27**: 29, **38**: 118

iorns **38**: 503, **42**: 794

istàntia (= estància: departament, habitació) **28**: 183 rúbr.

iucunditat (= jocunditat: alegria plàcida) **42**: 682

iustitia **19**: 272, **20**: 64

iutge **20**: 101

iuj (= juí: judici) **39**: 190, **43**: 22

ladres **20**: 161, **49**: 3

lansa **41**: 172

laors **22**: 162 i s. (2)

letugas (= lletugues: enciam) **19**: 28

libertat **22**: 66 i s. (4), **43**: 70 i s. (2)

libres **42**: 88

licència - licèntia **22**: 310, **42**: 282 i s. (2), **43**: 198 seg.

ligams **43**: 139 rúbr.

ligar (= lligar: peça d'adorn per al cap o per al vestit femení) **22**: 140 rúbr.

ligars **22**: rúbr. in.

lims (= llimbs) **22**: 62 i s. (3)

lin[at]ge **27**: 2

loch **19**: 12 i s. (3), **20**: 96, **21**: 97, **22**: 95 i s. (2), **27**: 368, **38**: 71 i s. (7), **41**: 42 i s. (2), **42**: 17 i s. (3), **43**: 252

lochs **43**: 198 seg.

lums **38**: 398

luna **27**: 25

lladre - ladre **19**: 205, **27**: 405

llaor - laor **21**: 112, **22**: 110 i s. (3), **27**: 72, **41**: 198

lley - ley **19**: 211, **20**: 75 i s. (2), **27**: 58, **28**: 113 i s. (3), **38**: 479, **39**: 163

mà **19**: 11, **20**: 140 rúbr., **22**: rúbr. in. i s. (3), **27**: 165 i s. (2), **28**: 229 rúbr., **38**: 76 i s. (2), **42**: 538 i s. (2), **43**: 149 i s. (2)

magestat **38**: 186 i s. (2), **39**: 357, **43**: 48

magnats **42**: 266

maldat **19**: 131, **20**: 1, **22**: 225, **38**: 599b

maldats **20**: 173, **39**: 375

malvestat **19**: 138, **27**: 274, **42**: 733

malvestats **27**: 130 i s. (2)

manament **22**: 28 i s. (3), **27**: 9, **38**: 36 i s. (3), **42**: 41 i s. (3), **43**: 128

manaments **19**: 18, **27**: 172, **38**: 84

manastil (mandil?: peça de drap) **28**: 151

mancament **41**: 54

mans **19**: 58 i s. (2), **20**: 153 i s. (3), **21**: 149, **22**: 64 rúbr. i s. (3), **27**: 229, **38**: 167 i s. (3), **39**: 289 i s. (3), **41**: 235, **42**: 294 i s. (6), **43**: 105 i s. (3)

mantell **22**: 140 rúbr.

mantells **22**: rúbr. in.

manto (mantell) **42**: 517 rúbr. i s. (2)

mar **42**: 675

maravella **19**: 204

maravellas **42**: 104 seg.

maraxadors **22**: 103

maraxedor **42**: 824

mare - mara **20**: 34 i s. (5), **21**: 54 i s. (9), **22**: 53 i s. (7), **28**: 7 i s. (6), **38**: 109 i s. (10), **39**: 33 i s. (9), **41**: 96 i s. (9), **42**: 152 i s. (9), **43**: 204 i s. (2)

matí **22**: 10 i s. (2), **27**: 362, **38**: 634

medi **22**: 163 i s. (2)

menester - manester **19**: 90 i s. (2), **22**: 14 i s. (5), **27**: 196, **42**: 248

mercè - merçè **22**: 192 i s. (2), **28**: 12, **38**: 110, **42**: 31

merçès - marçès **27:** 68, **39:** 68

Messies - Massies **27:** 3 i s. (4), **42:** 59

mester - master **19:** 136, **27:** 170, **38:** 410 i s. (2), **39:** 131 i s. (2), **42:** 514

mestre - mestra **19:** 5 i s. (9), **20:** 21 i s. (3), **27:** 48 i s. (13), **38:** 69 i s. (13), **39:** 366, **41:** 90 i s. (2), **42:** 125 i s. (16), **43:** 199

ministres **20:** 138 rúbr., **43:** 35

minyó **39:** 70

miracle **39:** 221, **42:** 26

miracles **20:** 121, **27:** 46, **43:** 64

misericòrdia **43:** 265 rúbr.

misteri **27:** 271

modo **21:** 140, **27:** 304, **28:** 191, **38:** 26 i s. (4), **39:** 100 i s. (2), **41:** 226

món **19:** 83, **20:** 30 i s. (2), **21:** 5 i s. (3), **22:** 316 i s. (2), **27:** 16 i s. (3), **28:** 6 i s. (3), **38:** 20 i s. (2), **39:** 184 i s. (5), **41:** 97 i s. (4), **42:** 54 i s. (4), **43:** 32 i s. (3)

moniment (monument) **22:** 12 i s. (2)

mort **19:** 155 i s. (4), **20:** 9 i s. (5), **21:** 10 i s. (4), **22:** 48 i s. (8), **27:** 12 i s. (7), **28:** 55 i s. (5), **38:** 114 i s. (4), **39:** 382, **41:** 7 i s. (8), **42:** 104 seg. i s. (8), **43:** 99 i s. (4)

mos **38:** 614

mostre (= mostra) **22:** 52

mots **42:** 329

muller **21:** 116 rúbr.

nafras **21:** 151, **41:** 237

natura **20:** 164, **21:** 71 i s. (2), **39:** 370, **41:** 113 i s. (2), **42:** 666 i s. (2)

nebot - nabot **38:** 575 i s. (2), **39:** 298, **43:** 219

nesescitat **42:** 738 i s. (2)

nit **19:** 40 i s. (5), **22:** 32, **27:** 154 i s. (6), **38:** 4 i s. (7), **39:** 85, **42:** 554 i s. (4)

nits **42:** 715

nom **19:** 101, **27:** 61 i s. (6), **38:** 173 i s. (7)

notícia **43:** 188

novitat - novedad - novedat **21:** 50, **39:** 216, **41:** 92, **42:** 161 i s. (2), **43:** 68

novitats **27:** 92b

núvols **38:** 522

obra - obre **38:** 302, **41:** 27

obres - obras **20:** 82, **27:** 78 i s. (2), **38:** 332

olós **22:** 1

ocasió **42:** 28

optat (desig acomplit) **27:** 318

oració - oratió **19:** 282, **27:** 306 i s. (4), **38:** 355 rúbr. i s. (4), **42:** 632 i s. (2)

orella - orelle **19:** 203, **21:** 36 i s. (2), **38:** 455 rúbr. i s. (2), **41:** 78 i s. (2), **42:** 738 rúbr. i s. (2)

ort (= hort) **19:** 79 rúbr. i s. (9), **27:** 274 rúbr. i s. (5), **38:** 343 rúbr. i s. (6), **42:** 580 i s. (3)

os **19:** 261

osadia **19:** 256

ostaler **27**: 202 rúbr.

oste - osta **19**: 24 rúbr. i s. (2), **27**: 174 rúbr. i s. (7), **38**: 86 rúbr. i s. (2)

ovelles - ovellas **19**: 66, **21**: 52, **27**: 238, **41**: 94, **42**: 560

pa **19**: 28, **38**: 243 rúbr.

page (= patge) **41**: 141 i s. (3), **49**: rúbr. in.

Papagay **19**: 4 rúbr.

par (parell) **42**: 334

paradís **19**: 174

pare **19**: 152 i s. (2), **20**: 104 i s. (2), **21**: 63 i s. (3), **27**: 8 i s. (20), **28**: 108, **38**: 141 i s. (15), **39**: 34 i s. (3), **41**: 9 i s. (4), **42**: 397 i s. (9)

parents **28**: 13

parer - perer **19**: 121 i s. (2), **20**: 108, **22**: 13 i s. (2), **38**: 533 i s. (2), **42**: 82 i s. (3)

pares - paras **22**: 57 i s. (8)

part **19**: 54, **27**: 86 i s. (2), **38**: 214 i s. (2), **39**: 315, **41**: 148, **42**: 352 i s. (3), **43**: 83 i s. (2)

parts - pars **20**: 91, **42**: 404 i s. (2)

partida **38**: 353

partit **21**: 8, **41**: 50

pas **22**: 222 i s. (2), **28**: 146 (2)

Pasqua - Pascha - Pasca - Pascua **19**: 2 i s. (6), **27**: 157 i s. (4), **38**: 7 i s. (4), **39**: 248, **42**: 411 i s. (6), **43**: 103

passió **22**: 107, **42**: 381

pastor **19**: 65, **21**: 52, **27**: 237, **41**: 94, **42**: 559

pau **19**: 60, **22**: 157, **27**: 16 i s. (3), **38**: 183

pecat - peccat **19**: 132 i s. (2), **20**: 22 i s. (3), **21**: 42, **22**: 78 i s. (6), **27**: 7 i s. (4), **28**: 8 i s. (2), **38**: 455 i s. (3), **39**: 257 i s. (2), **41**: 84, **42**: 867, **43**: 239

peccador **41**: 12, **42**: 486 i s. (2)

peccadors **20**: 23 i s. (2), **21**: 43 i s. (2), **22**: 102 i s. (2), **38**: 610, **39**: 372, **41**: 85 i s. (2), **42**: 597

peccats **21**: 139, **38**: 610, **41**: 225, **42**: 364

pedra **22**: 266 i s. (2), **42**: 21

pena **22**: 152, **38**: 365 i s. (3), **42**: 108 i s. (13), **43**: 198 seg. i s. (2)

penes - penas **22**: 307, **41**: 1, **42**: 114

pensa (= pensament) **21**: 111, **41**: 197

pensament **42**: 478 i s. (3)

perditió **42**: 547

perdó **20**: 21 i s. (2), **21**: 42 i s. (2), **27**: 9, **38**: 619, **41**: 83 i s. (2)

pèrdua **42**: 135

perill **43**: 195 i s. (2)

persona **22**: 133, **42**: 642, **43**: 198 seg.

personas **22**: 127

personatges **22**: rúbr. in.

pertret (esforços per a preparar una cosa) **19**: 8 i s. (3)

pesada (= passada) **42**: 242

peu **21**: 40 rúbr.

peus **19**: 40 rúbr. i s. (8), **20**: 160, **21**: 128 rúbr., **27**: 209 i s. (6), **38**: 196 rúbr. i s. (7), **39**: 318 i s. (2), **41**: 214 rúbr., **42**: 113 i s. (9), **43**: 152, **49**: 7

piatat **20**: 142, **22**: 100 i s. (2), **27**: 59, **38**: 454 i s. (2), **39**: 96, **42**: 342, **43**: 166

pilar **39**: 265 rúbr., **43**: 127 i s. (2)

plant **19**: 54 rúbr. i s. (3), **20**: rúbr. in. i s. (4), **21**: rúbr. in. i s. (4), **22**: 275, **27**: 66 rúbr. i s. (2), **28**: rúbr. in. i s. (3), **38**: 554, **39**: rúbr. i s. (3), **41**: 42 rúbr. i s. (2), **49**: rúbr. in.

plat **27**: 254, **38**: 242, **42**: 539

pler **19**: 99 i s. (2), **27**: 182 i s. (3), **38**: 311, **39**: 173, **42**: 609 i s. (2)

plers **19**: 83

plor **42**: 197

poble **19**: 251, **27**: 68 i s. (3), **28**: 183, **38**: 52 i s. (5), **39**: 206, **41**: 6, **42**: 52 i s. (2), **43**: 48

poder **21**: 19, **22**: 203 i s. (2), **27**: 31 i s. (3), **41**: 61

poma **22**: 86

por **20**: 9, **21**: 31, **22**: 41 i s. (2), **41**: 73

porta **21**: 135, **27**: 384 rúbr., **41**: 221, **42**: 582 rúbr.

portal **19**: 13

portalà (= portaler) **19**: 95 rúbr. i s. (4)

porter **19**: 108 rúbr., **27**: 274 rúbr. i s. (5), **38**: 31 i s. (9), **42**: 244 rúbr. i s. (5)

pot **22**: rúbr. in.

potestat **19**: 266, **21**: 103, **28**: 185 i s. (3), **41**: 189, **43**: 31 i s. (2)

precurador **27**: 315

predicador **42**: 14

preposetió **42**: 104 seg.

president **20**: 78, **38**: 509, **39**: 9 i s. (2)

presidents **28**: 21

presó - prasó **19**: 276 rúbr., **28**: 83 i s. (3), **38**: 594 rúbr. i s. (3), **43**: 110

presoner **28**: 63

pretori **43**: 25 rúbr.

preu **19**: 119, **20**: 38, **27**: 298, **38**: 612, **42**: 712

proçés **20**: 62, **38**: 638, **42**: 48

profeta - propheta **21**: 29, **27**: 12 rúbr. (3), **41**: 71, **49**: rúbr. in.

profetas - prophetas **19**: 286, **27**: rúbr. in. i s. (2), **38**: rúbr. in. i s. (3)

profit **42**: 92 i s. (2)

pròlech **41**: rúbr. in. (3)

prosperitat **21**: 14, **41**: 56

provisió **27**: 89

punt **27**: 91

quadre (= quadra) **42**: 444

rabí - rabbí **19**: 102 rúbr. i s. (3), **27**: 90 rúbr. i s. (4), **38**: 8 rúbr., **42**: 771 rúbr. i s. (2)

rabins **19**: 97 i s. (7), **20**: 28 rúbr. i s. (4), **22**: 220 rúbr., **27**: 90 rúbr. i s. (8), **28**: rúbr. in. i s. (4), **38**: 271 i s. (3), **39**: 128 rúbr. i s. (2)

- racons* **38**: 399
- ramor* **38**: 406
- raó - rahó* **22**: 113 i s. (2), **27**: 48 i s. (3), **28**: 10, **38**: 162 i s. (3), **39**: 78 i s. (4), **41**: 59 i s. (2), **42**: 27 i s. (4), **43**: 9 i s. (5)
- raons - rahons* **20**: 110, **42**: 791
- raverent* **28**: 58
- ravés* **21**: 15, **41**: 57
- recapte* **38**: 96
- recort - racort* **22**: 130, **27**: 338
- repòs - rapòs* **38**: 649, **42**: 139 i s. (3)
- redemptor - redemtor* **21**: 71 i s. (3), **22**: 67 i s. (7), **27**: 131 i s. (2), **41**: 113 i s. (3), **42**: 169 i s. (2), **43**: 199
- redemptió - redentió* **19**: 287, **22**: 79 i s. (2)
- regiment* **20**: 149
- regna* **28**: 186, **38**: 256, **39**: 183, **43**: 31 i s. (2)
- regnat* **27**: 188
- remey* **19**: 212, **20**: 51, **38**: 258, **42**: 56 i s. (2)
- repost* (provisió de coses de durada en el rebost) **27**: 189
- representatió - representazió* **42**: rúbr. in., **49**: rúbr. in.
- rescat* **22**: 74 i s. (4), **38**: 382 i s. (2)
- resposta* **19**: 31, **42**: 452
- resurrecció - resurecció* **22**: rúbr. in. i s. (4)
- retret* (cambra) **42**: 12
- reverència* **38**: 36 rúbr., **41**: 126 rúbr.
- rey* **27**: 57 i s. (3), **28**: 110 i s. (5), **39**: 167 i s. (5), **42**: 59 i s. (3), **43**: 27 i s. (7)
- reyna* **22**: 166 i s. (4)
- ribalt* (= ribald: persona sense escrúpols) **19**: 197 i s. (2), **27**: 397 i s. (2)
- roba* **28**: 231 rúbr., **39**: 275 rúbr., **42**: 810
- robas* **39**: 226
- sabor* **38**: 613, **42**: 627
- sacratari* **27**: 260
- saductor* **19**: 215, **27**: 409
- saig* **19**: 242 rúbr., **38**: 548 rúbr.
- salut* **19**: 248, **20**: 24, **21**: 44 i s. (3), **27**: 158 i s. (2), **38**: 8 i s. (2), **41**: 86 i s. (4), **42**: 708
- salvador* **22**: 316, **38**: 608, **41**: 8
- salvatió* **19**: 288, **38**: 249
- samarità* **19**: 213 i s. (2), **27**: 407
- sanch* **19**: 170, **21**: 150, **22**: 155, **28**: 27, **38**: 252 i s. (2), **39**: 15 i s. (3), **41**: 174 i s. (2), **42**: 657 i s. (2), **43**: 22 i s. (2)
- sanitat* **19**: 111, **39**: 133
- sapultura* **21**: 88 i s. (2), **41**: 41 i s. (3), **42**: 17
- scales* **21**: 128 rúbr., **41**: 214 rúbr.
- scambell* **38**: 538 rúbr., **39**: 265 rúbr.

scilenci **42**: 76
scopinas (escopinades) **42**: 656
scriba - *scriva* **22**: rúbr. in. i s. (3), **42**: 103 rúbr. i s. (2), **43**: 198 rúbr.
scribas **42**: 104 seg.
scuder **41**: 153
sensraó **39**: 307
sentència **20**: 155 rúbr. i s. (2), **43**: 198 rúbr.
sentiment **21**: 47, **38**: 207, **39**: 63, **41**: 89 i s. (2), **42**: 187
senyal **27**: 13, **38**: 412, **42**: 710
senyals **27**: 21, **41**: 168, **42**: 51 i s. (3)
senyor - *sen[y]or* **19**: 14 i s. (16), **20**: 2 i s. (12), **21**: 48 i s. (8), **22**: rúbr. in. i s. (16), **27**: 71 i s. (24), **28**: 3 i s. (12), **38**: 17 i s. (31), **39**: 2 i s. (18), **41**: 48 i s. (12), **42**: 1 i s. (36), **43**: 24 i s. (13)
senyora - *sen[y]ora* **22**: 173 i s. (3), **38**: 167 i s. (2), **42**: 200 i s. (2), **43**: 214 i s. (2), **49**: rúbr. in.
senyoras **39**: 349
senyoria **42**: 6
senyors **19**: 103 i s. (4), **20**: 37 i s. (2), **22**: 4 i s. (7), **27**: 88 i s. (9), **28**: 21 i s. (4), **38**: 59 i s. (11), **39**: 49 i s. (3), **42**: 104 seg. i s. (9), **43**: 159
sergants - *serians* - *seriants* - *sariants* (sergents) **20**: 54 rúbr. i s. (2), **28**: 119 i s. (2), **38**: 402 i s. (2), **39**: 327 rúbr.
serp **49**: 7
servell - *sarvell* **21**: 138, **38**: 58, **41**: 224
servey **42**: 445
seu **21**: rúbr. in.
sforç **27**: 269 i s. (2), **42**: 346 i s. (2)
sirventa **19**: 238 rúbr., **38**: 540 i s. (2)
sment **38**: 472
so **28**: 94 rúbr.
sogre **38**: 11 i s. (2)
sol **27**: 25
soldat **41**: 142 i s. (2)
sort **21**: 46, **39**: 23, **41**: 88, **42**: 845
spatles **22**: rúbr. in.
sperit **19**: 72, **38**: 245 i s. (3), **39**: 347, **41**: 116, **42**: 398 i s. (4)
spil **28**: 148
spinas **22**: 140 rúbr., **39**: 265 rúbr., **42**: 118 i s. (3)
sponge **39**: 344 rúbr.
strem **42**: 591
stremes **38**: 631, **42**: 497
suplicat (súplica) **38**: 605
taerratrèmol (= terratrèmol) **27**: 27
taula **38**: 196 rúbr. i s. (3), **42**: 482 i s. (2)
temor **42**: 207 i s. (4)

temple **19:** 258, **38:** 470 i s. (2), **42:** 751 i s. (2)

temples **38:** 489

temps **19:** 79, **20:** 123 i s. (2), **21:** 14 i s. (2), **22:** 301, **27:** 151 i s. (2), **38:** 1 i s. (6), **39:** 388, **41:** 56 i s. (2), **42:** 153 i s. (4), **43:** 61 i s. (2)

temptatió - tentació **27:** 341 i s. (2), **28:** 11 i s. (2), **38:** 363

tenebres **27:** 26

terra **19:** 276, **22:** 157 i s. (3), **27:** 388 rúbr. i s. (2), **38:** 431 rúbr. i s. (3), **41:** 169, **42:** 717 i s. (2)

terror **38:** 616, **42:** 108

testimoni **39:** 192, **42:** 763

testimonis **28:** 116, **38:** 534, **42:** 785 rúbr. i s. (3)

tirà **22:** 148 i s. (2)

to **19:** rúbr. in. i s. (5), **20:** 28 rúbr., **21:** rúbr. in. i s. (4), **22:** rúbr. in. i s. (9), **27:** rúbr. in. i s. (9), **38:** rúbr. i s. (5), **39:** rúbr. in. i s. (2), **41:** rúbr. in. i s. (4), **42:** 771 rúbr. i s. (2)

tornada - tornade **21:** 108 rúbr., **38:** 615 rúbr., **41:** 194 rúbr.

tovallola - tevallola **22:** rúbr. in., **38:** 196 rúbr., **42:** 482

traydor - traydor - treydor **19:** 129 i s. (6), **21:** 5, **27:** 261 i s. (4), **28:** 11 i s. (3), **38:** 478 i s. (5), **39:** 1 i s. (5), **41:** 47, **42:** 534 i s. (4)

traydors **22:** 156, **27:** 145

treball **21:** 62, **28:** 133, **38:** 112 i s. (2), **41:** 104, **42:** 368

tretrat **42:** 191

trencador **19:** 211, **20:** 75

tresor **21:** 24, **22:** 247, **41:** 66

tresoror (= tresor) **21:** 131

tribut **28:** 175, **39:** 158

Trinitat **42:** 669

tristor **19:** 154, **27:** 336, **42:** 237 i s. (4), **43:** 217

tristura **22:** 272

tro **22:** 199

trompeta **27:** 393 rúbr., **28:** 94 rúbr. i s. (3), **38:** 471 rúbr. i s. (3), **39:** 300, **43:** 257 rúbr.

turba **27:** 388 i s. (2)

turment **19:** 158 i s. (2), **21:** 140, **22:** 152, **27:** 427, **38:** 627, **39:** 313, **41:** 32 i s. (2), **42:** 120 i s. (9), **43:** 148 i s. (5)

turments - turmens **21:** 22, **22:** 90 i s. (3), **28:** 14, **41:** 64, **42:** 142

ulls **38:** 538 rúbr., **39:** 267 rúbr., **42:** 820 rúbr.

ungüent **19:** 94, **38:** 263

ungüents **22:** 2

valadors (= valedors: protectors) **27:** 331

varí (= verí) **22:** 85

vegada **42:** 690 i s. (2)

vegades **19:** 71 i s. (2), **20:** 4 i s. (2), **21:** 28, **38:** 237

venas **41:** 5

vencedor - vençedor - vensador **22:** 168 i s. (2), **42:** 237 i s. (2)

ventre **28**: 16

ventura **20**: 113, **38**: 241, **42**: 544

verge **21**: 57, **27**: 1 i s. (2), **28**: 136 i s. (2), **38**: 521 i s. (5)

veritat **19**: 69 i s. (4), **20**: 79 i s. (3), **22**: 205 i s. (3), **27**: 273, **28**: 27 i s. (8), **38**: 45 i s. (19), **39**: 15 i s. (19), **42**: 165 i s. (10), **43**: 26 i s. (4)

vestidura **28**: 229 rúbr., **43**: 79

vestment **20**: 126

vestit **38**: 528 rúbr.

veu **43**: 182

veus **21**: 84 rúbr. i s. (2), **41**: 186 rúbr.

via **38**: 77

vi **19**: 28

vida **21**: 2, **22**: 137 i s. (3), **41**: 44, **42**: 626, **43**: 173 i s. (2)

vila **39**: 294

virtut **38**: 525

vista **19**: 292, **27**: 24, **42**: 771 rúbr., **43**: 5 rúbr. i s. (2)

volta **21**: 44 rúbr., **38**: 343 rúbr. i s. (2)

voltas - voltas **27**: 243, **41**: 70, **42**: 570 i s. (2)

voluntat **19**: 160, **20**: 102, **22**: 97 i s. (3), **27**: 192 i s. (3), **28**: 67, **38**: 144 i s. (5), **42**: 40 i s. (13), **43**: 84 i s. (2)

vot **27**: 119, **42**: 82

zaga (saga: part posterior d'una cosa o d'un grup de gent) **19**: 36 rúbr.

zel **20**: 85, **42**: 68

1.2. Adjectius substantivats

acelerat - asclerat - asselerat (malvat) **19**: 199, **38**: 15 i s. (2)

amada **42**: 190 i s. (2)

atrevit **19**: 199, **42**: 729

beneït - beneyt **22**: 71 i s. (2)

comú (conjunt de persones que formen societat) **19**: 166

contrets (paralítics) **27**: 23

covarts **38**: 442

coxos **38**: 55

desconsolats **42**: 473

desdixade **39**: 53

desdixat **20**: 29

desolat **21**: 3, **41**: 45

dit (dita, declaració) **22**: 51

endimoniait - endemoniat **27**: 36 rúbr. i s. (3), **38**: 13

expedient (convenient) **27**: 103

familiar **19**: 218, **27**: 76 i s. (2)

- galileu* **19:** 235, **20:** 113 i s. (2), **42:** 838, **43:** 51
- ignocent* **49:** 13
- increat* **28:** 150
- iueu* **21:** 36, **27:** 81, **39:** 179, **41:** 78
- iust* **28:** 27, **39:** 15
- jueus - iueus* **19:** 79 rúbr. i s. (9), **20:** 12 i s. (2), **27:** 404 rúbr., **28:** 19 i s. (2), **38:** 425 rúbr. i s. (4), **39:** 3 i s. (6), **42:** 104 seg. i s. (11), **43:** rúbr. in. i s. (15)
- llas* (infeliç) **20:** 1
- llasa* (infeliç) **39:** 97
- maior* **42:** 482
- mal* **19:** 198, **20:** 35 i s. (2), **21:** 38, **27:** 39 i s. (6), **28:** 15 i s. (4), **39:** 198, **41:** 80, **42:** 606 i s. (6)
- malalts* **41:** 86
- maleït* **20:** 39
- malfactor - malfector* **20:** 87, **28:** 200, **39:** 139 i s. (2), **43:** 11
- malitant* (= militant) **28:** 158
- mals* **20:** 152, **22:** 134, **39:** 214
- malvat* **19:** 207, **27:** 110, **38:** 478, **39:** 212, **42:** 71 i s. (7), **43:** 113 i s. (2)
- mancat* **43:** 78
- mateix* **42:** 525
- mentider* **21:** 30, **41:** 72
- mesquí - masquí* **20:** 15, **21:** 32, **39:** 169
- mig* **27:** 257, **38:** 558
- mut* **27:** 94, **38:** 13, **39:** 236
- muts* **27:** 22
- natzareu - nazareu* **19:** 184 i s. (3), **20:** 60, **27:** 44 i s. (6), **28:** 219
- nova* (notícia) **22:** 229 i s. (2), **38:** 289 i s. (2), **43:** 217 i s. (3)
- novas* (notícies) **22:** 286, **39:** 51 i s. (2)
- orbs* (cecs) **27:** 24
- pacient* **49:** 11
- plena* **21:** 69, **41:** 111
- pobra* (= pobre) **49:** 10
- poch* **21:** 31, **41:** 73 i s. (2), **42:** 219 i s. (2)
- presents* **43:** 198 seg.
- primer* **28:** 164, **38:** 594 rúbr. i s. (3), **42:** rúbr. in.
- roí* (dolent) **38:** 537
- romans* **42:** 60 i s. (2)
- sagüent* **22:** 328 rúbr., **38:** 554 rúbr., **39:** 347 rúbr.
- sancta* **19:** 165, **27:** 36 rúbr., **28:** 140, **42:** 669
- secret* **27:** 248
- sert* **38:** 300 i s. (4)
- simples* **38:** 22
- tacany* (malèvol i enganyador) **38:** 513, **42:** 729

trist **19:** 289, **20:** 1 i s. (3), **21:** 3 i s. (2), **28:** 1 i s. (2), **38:** 555, **39:** 1 i s. (3), **41:** 74 i s. (3), **42:** 851, **43:**

202

trista - triste **21:** 64, **28:** 135, **38:** 125, **42:** 185, **43:** 231

tristos - trists **22:** 306, **42:** 473

útil **28:** 178

variable **21:** 5, **41:** 47

vellaco (astut, enginyós) **38:** 494 i s. (2)

xichs **22:** 260, **39:** 74

ygual **42:** 394

1.3. Infinitius substantivats

besar **38:** 422

dir **19:** 86, **20:** 41, **27:** 272, **38:** 600

manar **42:** 279

maràxer (= merèixer) **22:** 328

obrar **27:** 18, **28:** 41, **39:** 31

parlar **19:** 239, **20:** 107, **22:** 34, **27:** 144, **28:** 110 i s. (2), **38:** 56 i s. (3), **42:** 271

pensar **27:** 309

resuscitar **22:** 115

saber - seber **19:** 225, **20:** 185, **22:** 240, **27:** 419

voler **19:** 52, **20:** 104 i s. (2), **27:** 201

viura **19:** 82

1.4. Participis passats substantivats

armats **27:** 321 i s. (3)

armat[s] **27:** 327 rúbr.

arm[ats] **27:** 325a rúbr.

comensat **28:** 102

condemnat **43:** 196

encumbrat (enlairat) **49:** 6

prophetat **27:** 152, **38:** 2

prophetitzat **22:** 45

rescatats **22:** 161

resuscitat **22:** 324

scrit **19:** 118

sentenciat **20:** 134

2. Antropònims

Abderon – Abdaron – Addaron – Adderon **19:** 113b i s. (9), **20:** 44 i s. (2), **27:** 100 rúbr. i s. (15), **28:** 66 rúbr. i s. (5), **38:** 14 rúbr. i s. (19), **39:** 18 rúbr. i s. (8)

Abel **22:** rúbr. in. i s. (5)

Abraam – Abram – Abaam **22:** rúbr. in. i s. (5), **27:** 83 i s. (2)

Absalon **27:** 319

Adam **21:** 136, **22:** rúbr. in. i s. (7), **27:** 8 i s. (3), **38:** 618, **41:** 222, **43:** 240

Alias **39:** 340

Annà – Annàs **19:** 112 i s. (8), **20:** 42 rúbr. i s. (5), **22:** rúbr. i s. (3), **27:** 36 rúbr. i s. (32), **28:** 29 rúbr. i s. (5), **38:** rúbr. in. i s. (5), **39:** 17 rúbr. i s. (12), **42:** 743 rúbr. i s. (4)

Aron **27:** 320

Barrabàs **20:** 135 i s. (2), **28:** 218 i s. (2), **39:** 251 i s. (2), **43:** 106 i s. (2)

Bengemí – Beniamí – Bengemín – Bencamí – Beyamín **19:** 145 i s. (7), **20:** 45 rúbr. i s. (4), **27:** 97 rúbr. i s. (14), **28:** 31 rúbr. i s. (6), **38:** 16 rúbr. i s. (20), **39:** 19 rúbr. i s. (8)

Cayfàs – Cayphàs **19:** 106 rúbr. i s. (6), **20:** 40 rúbr. i s. (11), **22:** rúbr. in. i s. (2), **27:** 406 rúbr., **28:** rúbr. in. i s. (4), **38:** 8 rúbr. i s. (5), **42:** rúbr. in. i s. (7)

Cèsar – Cèssar – Sèsar **20:** 148 i s. (2), **28:** 175, **39:** 159 i s. (2), **43:** 118 i s. (3)

Crist – Cristo **19:** 228, **20:** 161 rúbr., **22:** 44 rúbr. i s. (17), **27:** 279b i s. (2), **28:** 70 i s. (2), **38:** 539, **43:** 265 rúbr. i s. (2)

David **27:** 12 rúbr. i s. (3)

Dimas **49:** 5

Eva **22:** rúbr. in. i s. (5)

Gestas **49:** 5

Herodes – Harodes – Arodes **20:** 129 i s. (5), **39:** 208 i s. (7), **43:** 54 i s. (5)

Hieremies – Hieremias **27:** 24 rúbr., **49:** rúbr. in. i s. (2)

Iaume **19:** 152 rúbr., **38:** 348, **42:** 134 rúbr. i s. (2)

Ioan – Iohan – Iuan **19:** 152 i s. (3), **20:** 161 rúbr. i s. (3), **21:** 144 rúbr. i s. (4), **27:** 161 i s. (5), **28:** 119 rúbr. i s. (5), **38:** 82 rúbr. i s. (16), **39:** 48 rúbr. i s. (7), **41:** 86 rúbr. i s. (3), **42:** 124 rúbr. i s. (4), **43:** 198 rúbr. i s. (4), **49:** rúbr. in.

Iob **49:** 12

Isach **22:** rúbr. in. i s. (4), **49:** 2

Isaïas **27:** rúbr. in. i s. (2)

Iudas – Iudes – Iuda[s] **19:** 76 rúbr. i s. (24), **20:** 28 rúbr. i s. (2), **27:** 254 rúbr. i s. (27), **28:** rúbr. in. i s. (6), **38:** 174 rúbr. i s. (39), **39:** rúbr. in. i s. (4), **42:** 239 rúbr. i s. (19)

Jacob – Iacob **22:** rúbr. in. i s. (4), **49:** 14 i s. (3)

Jacobi – Iacobe – Iacobi **22:** rúbr. in. i s. (7), **49:** rúbr. in.

Jesucrist – Jesuchrist – Iesuchrist – Iesucrist – Je[s]ucrist **21:** 4, **22:** rúbr. in. i s. (5), **27:** 136, **41:** 14 i s. (3)

Jesús – Iesús – Gesús **19:** rúbr. in. (39), **20:** 56 i s. (8), **21:** 85 i s. (8), **22:** rúbr. in. i s. (3), **27:** 52b rúbr. i s. (42), **28:** 50. i s. (22), **38:** rúbr. in. i s. (69), **39:** 120 rúbr. i s. (18), **41:** 127 i s. (9), **42:** 15 i s. (49), **43:** rúbr. in. i s. (15), **49:** 17 i s. (2)

Jessè **27:** 2

Joan - Juan **28:** 119 rúbr., **42:** 174 rúbr. i s. (3)

Joseph - Iosep - Ioseph **19:** 126 rúbr. i s. (2), **21:** 84 rúbr. i s. (5), **27:** 111 i s. (3), **41:** 126 rúbr. i s. (7), **49:** rúbr. in.

Lucifer **39:** 47

Llàtzer - Lätzer **39:** 220, **42:** 22

Magdalena - Magdalena - Magdelana **22:** rúbr. i s. (11), **38:** 148 i s. (3), **39:** 48 rúbr., **42:** 157 rúbr. i s. (11), **49:** rúbr. in.

Malcus - Malchus **19:** 198 i s. (4), **21:** 40, **27:** 398 i s. (2), **38:** 455 rúbr. i s. (5), **39:** 313 i s. (3), **41:** 82, **42:** 743 rúbr.

Maria **20:** 161 rúbr. i s. (2), **21:** 60 rúbr. i s. (6), **22:** rúbr. in. i s. (13), **28:** 127 rúbr. i s. (3), **38:** 108 rúbr. i s. (14), **39:** 48 rúbr. i s. (13), **41:** 94 rúbr. i s. (5), **42:** 8 i s. (10), **43:** 213 i s. (7), **49:** rúbr. in. (3)

Marias - Maria[s] **20:** 161 rúbr. i s. (3), **22:** rúbr. in. i s. (3), **28:** 135 rúbr. i s. (2), **38:** 182 rúbr. i s. (2), **39:** 379 rúbr.

Marta **38:** 148 rúbr. i s. (3), **39:** 48 rúbr., **42:** 8

Moysès **39:** 163

Musa **27:** 320

Nicodemus **19:** 128 rúbr. i s. (2), **21:** 84 rúbr. i s. (2), **27:** 119 i s. (3), **41:** 126 rúbr. i s. (3 + 1), **49:** rúbr. in.

Pere - Pera **19:** 40 rúbr. i s. (18), **20:** rúbr. in. i s. (2), **21:** rúbr. in. i s. (3), **27:** 161 i s. (17), **38:** 84 rúbr. i s. (24), **41:** 42 rúbr. i s. (2), **42:** 129 rúbr. i s. (25)

Pilat - Pilato - Pillat **19:** 267 i s. (2), **20:** 63 i s. (23), **21:** 84 rúbr. i s. (4), **22:** 241, **28:** rúbr. in. i s. (15), **38:** 635, **39:** 122 i s. (30), **41:** 126 rúbr. i s. (9), **42:** 770 i s. (3), **43:** 3 i s. (28), **49:** rúbr. in. (2)

Pons - Ponç - Ponçio **19:** 267, **20:** 63 i s. (2), **22:** 241, **38:** 635, **39:** 122 i s. (2), **43:** 57 i s. (2), **49:** rúbr. in.

Salomé **22:** rúbr. in. i s. (7), **49:** rúbr. in.

Satan **27:** 33 i s. (2)

Susanna **21:** 116 rúbr.

Verònica **28:** 147 rúbr.

3. Topònims

Arimathia (Arimatea) **49:** rúbr. in.

Galilea **20:** 111, **22:** 294, **39:** 203, **43:** 49

Getzamani (Guetsemani) **42:** 580

Hiericó (Jericó) **19:** 281, **27:** 305

Hierusalem (Jerusalem) **19:** 2

Iudea **43:** 48 i s. (3)

Malorca **21:** rúbr. in.

Monti-Calvari **20:** 161 rúbr., **39:** 313 rúbr.

Natzaret - Natzareth - Nazareu **27:** 387, **28:** 160, **38:** 429 i s. (2), **39:** 110 i s. (3), **41:** 160, **42:** 15 i s. (3), **43:** 107 i s. (2)

Roma **20:** 146

4. Articles

4.1. Article definit

4.1.1. Article definit masculí singular

a l'inici de vers: *lo*

19: 15 i s. (13), **20:** 85 i s. (4), **21:** 70 i s. (3), **22:** 78 i s. (4), **27:** 12 i s. (18), **28:** 58 i s. (8), **38:** 75 i s. (15), **39:** 48 i s. (10), **41:** 79 i s. (6), **42:** 2 i s. (32), **43:** 22 i s. (7)

a l'inici de vers: *el*

20: 53, **21:** 131, **28:** 62

precedit per paraula acabada en consonant: *lo*

19: 8 i s. (22), **20:** 5 i s. (8), **21:** 19 i s. (5), **22:** 4 i s. (24), **27:** 12 rúbr. i s. (36), **28:** rúbr. in. i s. (17), **38:** 1 i s. (40), **39:** 11 i s. (13), **41:** 6 i s. (15), **42:** rúbr. in. i s. (56), **43:** rúbr. in. i s. (16), **49:** 3 i s. (2)

precedit per paraula acabada en consonant: *el*

19: 30 i s. (6), **20:** 28 rúbr., **21:** 72 rúbr., **22:** 140 rúbr. i s. (2), **27:** 36 rúbr. i s. (10), **28:** rúbr. in. i s. (5), **38:** 68 rúbr. i s. (12), **39:** 28 i s. (4), **42:** 244 rúbr. i s. (5), **43:** 25 rúbr. i s. (2), **49:** 9 i s. (3)

seguit per paraula començada en vocal (o h-): *l'*

19: 79 rúbr. i s. (11), **20:** 38 i s. (3), **21:** 74, **22:** rúbr. in. (2), **27:** 36 rúbr. i s. (14), **28:** 50 i s. (9), **38:** 8 i s. (19), **39:** 44 i s. (10), **41:** 16 i s. (2), **42:** 434 rúbr. i s. (4), **43:** 1 i s. (3), **49:** 6

precedit per paraula acabada en vocal o semivocal: *lo*

19: 40 rúbr. i s. (12), **20:** 10 i s. (3), **21:** 19 i s. (8), **22:** 18 i s. (6), **27:** 9 i s. (23), **28:** 3 i s. (12), **38:** 10 i s. (39), **39:** 10 i s. (17), **41:** rúbr. in. i s. (10), **42:** rúbr. in. i s. (34), **43:** 72 i s. (4), **49:** rúbr. in. i s. (2)

precedit per paraula acabada en vocal o semivocal: *el*

19: 102b rúbr. i s. (3), **20:** 33 i s. (2), **21:** 47 i s. (2), **22:** 39 i s. (2), **27:** 131 i s. (2), **28:** 16 i s. (2), **38:** 86 i s. (2), **41:** 57 i s. (3)

precedit per paraula acabada en vocal o semivocal: *l'*

20: 7, **21:** 15 i s. (3), **22:** 280 i s. (3), **27:** 298 i s. (2), **28:** 130, **38:** 52 i s. (2), **41:** 24 i s. (3), **42:** 228

precedit per *ans que*: *ll*

21: 27, **41:** 69, **42:** 569 i s. (2)

4.1.2. Article definit femení singular

seguit per paraula començada en consonant: *la*

19: 6 i s. (21), **20:** 79 i s. (4), **21:** rúbr. in. i s. (25), **22:** rúbr. in. i s. (39), **27:** 6 i s. (35), **28:** 27 i s. (25), **38:** 7 i s. (74), **39:** 15 i s. (31), **41:** 5 i s. (30), **42:** 17 i s. (58), **43:** 17 i s. (22), **49:** rúbr. in. i s. (4)

seguit per paraula començada en consonant: *le*

19: 16 i s. (3), **20:** 9 i s. (3), **22:** 32 i s. (3), **38:** 607 rúbr., **42:** 388

seguit per paraula començada en vocal (o h-): *la*

19: 35 i s. (2), **28:** 47, **38:** 302 i s. (2), **42:** 318 i s. (9)

seguit per paraula començada en vocal: *l'*

21: 36 i s. (2), **28:** 40, **38:** 66 i s. (4), **39:** 30 i s. (4), **41:** 78 i s. (2), **42:** 448 rúbr. i s. (2)

4.1.3. Article definit masculí plural

a l'inici de vers: *los*

19: 4 rúbr. i s. (3), **20:** 170, **21:** 139, **22:** 119 i s. (2), **27:** 17 i s. (9), **28:** 131 i s. (2), **39:** 107 i s. (2), **41:** 1 i s. (3), **42:** 162 i s. (12), **43:** 35 i s. (3), **49:** 1 i s. (2)

a l'inici de vers: *els*

22: 306, **27:** 24

precedit per paraula acabada en consonant: *los*

19: 18 i s. (17), **20:** 12 i s. (4), **21:** 20 i s. (4), **22:** 40 i s. (7), **27:** 52b i s. (6), **28:** rúbr. in. i s. (4), **38:** 68 i s. (14), **39:** 128 i s. (7), **41:** 62 i s. (5), **42:** 60 i s. (18), **43:** rúbr. in. i s. (8)

precedit per paraula acabada en consonant: *els*

19: 79 rúbr. i s. (6), **22:** 220 rúbr. i s. (3), **27:** 64 i s. (7), **28:** 19 i s. (4), **38:** rúbr. in. i s. (9), **39:** 3, **42:** 243 i s. (3), **43:** 41 rúbr. i s. (2)

precedit per paraula acabada en vocal o semivocal: *los*

19: 40 rúbr. i s. (4), **20:** 54 rúbr., **21:** 20 rúbr., **22:** 2 i s. (3), **27:** 225 i s. (3), **28:** 229, **38:** 55 i s. (9), **39:** 6 i s. (4), **41:** 62 rúbr., **42:** 88 i s. (10), **43:** 153 rúbr., **49:** 16

precedit per paraula acabada en vocal: *·ls*

19: 286, **22:** 254, **38:** 610, **41:** 35

precedit per paraula acabada en vocal o semivocal: *els*

21: 60, **27:** 356, **41:** 102

4.1.4. Article definit femení plural

las **20:** 153 i s. (3), **21:** 16 rúbr., **22:** rúbr. in. i s. (7), **27:** 238 i s. (2), **28:** 135 rúbr., **38:** 166 i s. (3), **39:** 48 rúbr. i s. (8), **41:** 1 i s. (8), **42:** 114 i s. (6)

les **19:** 66, **20:** 82 i s. (3), **21:** 128 rúbr. i s. (3), **22:** 3 i s. (6), **27:** 124, **28:** 139 rúbr., **38:** 332, **42:** 616 i s. (2), **43:** 192 i s. (4)

4.2. Article indefinit

4.2.1. Article indefinit masculí

un **19:** 11 i s. (7), **20:** 95 i s. (3), **21:** 31 i s. (3), **22:** rúbr. in. i s. (14), **27:** 94 i s. (5), **28:** 11 i s. (4), **38:** 23 i s. (15), **39:** 75 i s. (7), **41:** 73 i s. (6), **42:** 6 i s. (17), **43:** 104 i s. (5)

·n (= un) **21:** 143

um (= un) **19:** 10

4.2.2. Article indefinit femení

una **19:** 160 rúbr. i s. (2), **20:** 167, **21:** 112 rúbr., **22:** rúbr. in. i s. (4), **27:** rúbr. in. i s. (3), **28:** 229 rúbr. i s. (2), **38:** 196 rúbr. i s. (5), **39:** 58 i s. (2), **41:** rúbr. in. i s. (3), **42:** 98 i s. (11), **43:** 149 i s. (4)

unas **22:** 286

4.2.3. Article personal

en **19:** 194 i s. (2), **27:** 394 i s. (2), **42:** 729

5. Adjectius i locucions adjectives

5.1. Adjectius demostratius

5.1.1. Per indicar proximitat a la 1a persona

	masculí	femení
sg	<i>aquest</i> 19: 81 i s. (2), 20: 73 i s. (2), 21: 35 i s. (2), 27: 13 i s. (5), 28: 193 i s. (2), 38: 195 i s. (7), 39: 50 i s. (9), 41: 40 i s. (2), 42: 29 i s. (11), 43: 32 i s. (10) <i>equest</i> 19: 156 i s. (2), 20: 96, 28: 186, 38: 140, 39: 234 i s. (2), 42: 404, 43: 33 <i>est</i> 20: 105, 22: 55, 42: 51 i s. (4), 43: 86 i s. (2)	<i>aquesta</i> 19: 22 i s. (3), 20: 139, 27: 156 i s. (4), 38: 6 i s. (5), 39: 312, 41: 92, 42: 161 i s. (6) <i>equesta</i> 38: 353, 39: 315, 42: 238 <i>aqueste</i> 27: 84 <i>esta</i> 27: 235 i s. (2), 38: 183 i s. (4), 39: 325 i s. (2), 41: 143, 42: 466 i s. (6) <i>sta</i> 19: 75 i s. (2), 27: 154, 38: 4, 39: 85, 42: 554 <i>esa</i> 28: 183 rúbr.
pl	<i>aquests</i> 20: 155, 39: 291, 41: 159 <i>equests</i> 41: 63 <i>equets</i> 21: 21 <i>estos</i> 42: 111 i s. (3)	--- <i>stas</i> 42: 615

5.1.2. Per indicar proximitat a la 2a persona

	<i>masculí</i>	<i>femení</i>
sg	<i>aqueix</i> 19: 127, 39: 87 i s. (2), 42: 97 i s. (7), 43: 148 ---	<i>aqueixa</i> 42: 156 <i>exa</i> 27: 50
pl	<i>equexos</i> 42: 247	---

5.1.3. Per indicar una certa distància del qui parla i del qui escolta

	masculí	femení
sg	<i>aquell</i> 20: 185, 27: 8, 38: 18 i s. (4), 42: 13 i s. (2) <i>equell</i> 27: 2, 39: 110, 41: 20	<i>aquella</i> 19: 94, 42: 610
pl	---	---

5.2. Adjectius possessius

5.2.1. Adjectius possessius tòncics

5.2.1.1. ADJECTIUS POSSESSIUS TÒNICS ANTEPOSATS AL SUBSTANTIU I PRECEDITS D'ARTICLE O CONTRACCIÓ DE PREPOSICIÓ I ARTICLE

lo meu ... **19:** 52 i s. (3), **20:** 5 i s. (2), **21:** 42 i s. (2), **22:** 145, **27:** 77 i s. (3), **28:** 3 i s. (4), **38:** 37 i s. (11),
39: 11 i s. (7), **41:** 48 i s. (3), **42:** 82 i s. (4)

el meu ... **27:** 272

el meu ... (= al meu) **38:** 99

del meu ... **39:** 52, **42:** 120, **43:** 220

la mia ... **19:** 60 i s. (2), **22:** 53 i s. (2), **27:** 232 i s. (4), **38:** 114 i s. (5), **42:** 371 i s. (3)

los meus ... **42:** 300

lo nostro ... **22:** 104, **27:** 177, **42:** 128

lo nostre ... **19:** 15 i s. (2)

el nostro ... **28:** 60

la nostra ... **38:** 324

lo teu ... **19:** 224 i s. (4), **27:** 418 i s. (2), **42:** 624 i s. (2)

la tua ... **27:** 74 i s. (3), **42:** 733 i s. (2)

lo vostro ... **19:** 212, **22:** 115, **28:** 122, **38:** 272 i s. (2), **39:** 10, **42:** 279 i s. (2), **43:** 116

el vostro ... (= al vostro) **27:** 240, **38:** 136, **42:** 566

del vostro ... **38:** 569 i s. (2), **42:** 202

del vostra ... **22:** 142

·l vostro ... **28:** 130

la vostra ... **21:** 54, **22:** 106 i s. (3), **27:** 360, **42:** 30 i s. (2)

los vostros ... **19:** 18, **38:** 84

els vostros ... **43:** 152

del seu ... **28:** 108, **38:** 546, **39:** 313

lo seu ... **20:** 184 i s. (2), **22:** 203, **27:** 9 i s. (6), **28:** 84, **38:** 152, **39:** 202 i s. (2), **41:** 173, **42:** 158 i s. (3)

el seu ... **28:** rúbr. in.

el seu ... (= al seu) **38:** 182, **42:** 445

la sua ... **20:** 144, **27:** 6, **28:** 155 i s. (2), **38:** 186 i s. (4), **39:** 69 i s. (2), **42:** 104 seg., **43:** 204 i s. (2)

las suas ... **41:** 5, **42:** 784

5.2.1.2. ADJECTIUS POSSESSIUS TÒNICS POSPOSATS I PRECEDITS D'ARTICLE, D'ADJECTIU DEMONSTRATIU O DE CONTRACCIÓ DE PREPOSICIÓ I ARTICLE

lo ... meu **22:** 325, **28:** 186, **38:** 274, **39:** 98, **42:** 96

del ... meu **39:** 108

la/l' ... mia **38:** 370, **42:** 152 i s. (2)

aquella ... mia **42:** 610

las ... mias **42:** 114

aquell ... nostro **27**: 8
la ... nostra **28**: 157
lo ... teu **27**: 403, **38**: 177
del ... teu **27**: 68
los ... teus **42**: 745
lo ... seu **20**: 107, **22**: 328, **28**: 182, **41**: 6

5.2.1.3. ADJECTIUS POSSESSIUS TÒNICS SENSE ARTICLE I ANTEPOSATS

nòstron ... **19**: 37 i s. (4), **20**: 55 i s. (3), **22**: 117, **27**: 318, **39**: 391, **42**: 104 seg. i s. (5)
nostro ... **19**: 61, **22**: 338, **27**: 233, **38**: 618, **41**: 104, **42**: 439
nostre ... **19**: 5, **22**: rúbr. in. i s. (2), **38**: 89
nostra ... (= nostre) **22**: 322, **42**: 436
nostra ... **20**: 72 i s. (2), **21**: 103 i s. (2), **22**: 318, **28**: 51 i s. (4), **41**: 33 i s. (2), **49**: rúbr. in.
nostros ... **20**: 154, **22**: 68 i s. (2), **39**: 290, **42**: 308
nostres ... (m) **43**: 198
nostras ... **20**: 189, **42**: 63
vòstron **19**: 152, **20**: 166, **27**: 202, **28**: 22, **38**: 637, **42**: 197 i s. (5), **43**: 227
vostra ... (= vostre) **19**: 169, **22**: 167 i s. (3), **38**: 36 i s. (2), **42**: 41 i s. (2)
vostro ... **27**: 119 i s. (2), **42**: 191
vostre ... **19**: 200, **22**: 271
vostros ... **20**: 37, **27**: 331, **28**: 33, **39**: 21
vostras ... (= vostres) **27**: 172
vostra ... **20**: 133 i s. (3), **21**: 83 i s. (2), **22**: 101 i s. (2), **27**: 195 i s. (2), **28**: 142, **38**: 343 i s. (3), **39**: 357,
41: 96 i s. (4), **42**: 6 i s. (9)
vostre ... (= vostra) **19**: 34
vostras ... **20**: 84 i s. (2), **21**: 58, **38**: 287, **39**: 373, **42**: 402
lur ... **19**: 138, **27**: 103 i s. (2), **39**: 326
lurs ... **39**: 375

5.2.1.4. ADJECTIUS POSSESSIUS TÒNICS SENSE ARTICLE I POSPOSATS

... meu **21**: 35 i s. (2), **27**: 38, **38**: 31 i s. (3), **39**: 338 i s. (3), **41**: 77 i s. (3), **42**: 340 i s. (5), **43**: 234
... mia **27**: 336, **38**: 109 i s. (4), **42**: 190 i s. (6)
... meus **22**: 177, **38**: 219 i s. (3), **42**: 35 i s. (12)
... mias **39**: 105
... nostre **21**: 113
... nostra (= nostre) **41**: 199
... nostra **19**: 273, **27**: 429
... seu **22**: 163, **27**: 259, **43**: 85
... seus **22**: 37, **27**: 127 i s. (2)

5.2.2. Adjectius possessius àtons

	masculí		femení	
	sg	pl	sg	pl
1a ps sg	<i>mon</i> 20 : 2 i s. (4), 21 : 6 i s. (3), 22 : 51 i s. (4), 27 : 138 i s. (3), 28 : 18 i s. (3), 38 : 233 i s. (20), 39 : 2 i s. (11), 41 : 114, 42 : 67 i s. (22), 43 : 31 i s. (2)	<i>mos</i> 19 : 1 i s. (3), 27 : 151 i s. (8), 28 : 13 i s. (2), 38 : 9 i s. (8), 42 : 557	<i>ma</i> 20 : 34, 21 : 2 i s. (2), 22 : 112 i s. (2), 38 : 375 i s. (2), 39 : 33, 41 : 44 i s. (3), 42 : 343 i s. (2), 43 : 83 <i>me</i> 22 : 46, 28 : 7, 42 : 598;	<i>mes</i> 42 : 344
2a ps sg	<i>ton</i> 19 : 218, 20 : 41, 27 : 39 i s. (4), 28 : 110 i s. (2), 38 : 459 i s. (2), 39 : 332		<i>te</i> 19 : 160, 20 : 6 i s. (2), 27 : 346, 39 : 297	<i>tes</i> 42 : 800
3a ps sg	<i>son</i> 19 : rúbr. in. i s. (4), 20 : 3 i s. (3), 21 : 44 rúbr. i s. (3), 22 : 34 i s. (8), 27 : 60 rúbr. i s. (3), 28 : 127 i s. (2), 38 : rúbr. in. i s. (5), 39 : 366 i s. (2), 41 : rúbr. in. i s. (2), 42 : 44 rúbr. i s. (4), 43 : 128 i s. (4)	<i>sos</i> 19 : rúbr. in. i s. (3), 20 : 138 rúbr., 22 : rúbr. in. i s. (6), 42 : 104 rúbr. i s. (6)	<i>sa</i> 22 : 137, 38 : 144, 39 : 78, 41 : 197, 42 : 743 rúbr. <i>se</i> 19 : 26 i s. (2), 21 : 111, 22 : 131 i s. (2), 27 : 410, 28 : 43, 39 : 37 i s. (2), 42 : 379 rúbr., 43 : 58 i s. (2)	<i>ses</i> 20 : 173, 22 : 307

5.3. Adjectius i locucions adjectives de qualitat

absenta **38**: 171*alegre* **22**: 56*alegres* **22**: 64 i s. (7)*alt* **20**: 138 i s. (2), **28**: 213, **38**: 522, **41**: 165, **42**: 92 i s. (2)*altes - altas* **22**: 302, **27**: 226*amada - amade* **38**: 109 i s. (2), **42**: 205 i s. (5)*amagats* **27**: 142*amat - amats* (= sg) **38**: 135 i s. (4), **39**: 328, **42**: 125 i s. (4), **43**: 241*amats* **42**: 405 i s. (5)*aprovat*s (= reprovats) **27**: 145*ardent* **38**: 212

armada **42:** 315 i s. (3)
asclerat (= accelerat: malvat) **19:** 261, **28:** 36, **39:** 26
asenyalat **28:** 149
atribulade **21:** 61, **28:** 132, **41:** 103
baix **42:** 712
barbat **39:** 70
benaventurade **38:** 93
beneyt **27:** 316
blanch **20:** 126, **22:** 44 rúbr. i s. (2), **39:** 77
blanchs **22:** rúbr. in.
blesfamador – *blesphamador* **19:** 231, **27:** 425
bo **38:** 14 i s. (2)
bon **19:** 21 i s. (5), **20:** 97, **21:** 13, **22:** 10 i s. (3), **27:** 175 i s. (8), **28:** 64 i s. (2), **38:** 44 i s. (7), **39:** 173 i s. (2), **41:** 55, **42:** 68 i s. (2), **43:** 84 i s. (2)
bona – *bon* **19:** 61 i s. (2), **22:** 6 i s. (2), **27:** 184 i s. (3), **28:** 24 i s. (3), **38:** 96 i s. (5), **39:** 12 i s. (3), **41:** 27 i s. (2), **42:** 40 i s. (3), **43:** 66
bonas **38:** 395 i s. (2)
bons **28:** 93, **38:** 262 i s. (2)
brau **22:** 85
carat **39:** 76 i s. (2)
care (= cara) **21:** 116 rúbr.
celestial **28:** 108, **38:** 256 i s. (3), **42:** 601 i s. (3)
cert **22:** 118
clementíssim **42:** 633
condesent (condecenent: apropiat) **21:** 97, **38:** 94, **41:** 183
confús **20:** 158, **21:** 11, **41:** 53
consagrades – *conseggrades* **20:** 171, **39:** 373
content **19:** 25 i s. (2), **21:** 93, **27:** 55 i s. (2), **38:** 41 i s. (2), **39:** 233, **41:** 179, **42:** 309 i s. (3), **43:** 94 i s. (2)
contenta **22:** 19, **38:** 169
contentes **22:** 289
contents **19:** 17, **27:** 171 i s. (2), **28:** 229, **38:** 83 i s. (2), **43:** 139
contrari **38:** 115
convenient **39:** 269
cruel – *cruell* **20:** 167, **21:** 133, **22:** 146, **28:** 121, **38:** 557, **41:** 35 i s. (3), **43:** 239
cuytat **22:** 222 i s. (2), **27:** 164, **42:** 271
dèbils **27:** 23
deguda **28:** 55
delicada **39:** 356
delicat **39:** 79
demés **22:** 34 i s. (2)
desconsolada **42:** 185
desconsolat **42:** 859

- descuydada* **42:** 318
desitiada **42:** 462
desitiat **19:** 190
desventurat **19:** 80
devots **19:** 25
diabòlich **38:** 56
difícil **20:** 194, **39:** 388
digna (= digne) **28:** 223, **39:** 267, **42:** 811
dignas (= dignes) **28:** 47
diligent **38:** 31
discret **38:** 318
divinal **21:** 137, **41:** 223
divinals **21:** 129, **41:** 215
dolçe **28:** 124 i s. (2)
dolents **21:** 21, **41:** 63
dolorós **21:** 1, **38:** 596a, **41:** 43, **42:** 216
dolorosa **38:** 621 rúbr.
dols **21:** 49, **42:** 125
dret **21:** 120 i s. (2), **28:** 107, **41:** 206 i s. (2)
dreta **38:** 523
dura **21:** 86, **41:** 7 i s. (2)
enpedreït **39:** 352
enceza **41:** 13
encontradissa **38:** 588 rúbr.
endemoniat **27:** 40 i s. (2)
endiablat **38:** 530
espedient - *spedient* (convenient) **39:** 113, **42:** 90
estret **28:** 89
etern **27:** 338
eternal - *aternal* **20:** 185, **21:** 76, **22:** 145, **27:** 61 i s. (3), **38:** 257 i s. (4), **42:** 643 i s. (2)
excel·lent - *axcel·lent* **28:** 54, **38:** 103, **39:** 268, **42:** 350
excessiva **43:** 259
fael - *fayel* **27:** 260, **42:** 295
fals **22:** 209
false (= falsa) **19:** 255
fangós **39:** 91
ferm **19:** 72
ferós (= feroç) **42:** 800 rúbr.
finit **38:** 602
firiat (= feriat) **38:** 64
força **22:** 201
fort (f) **42:** 347

fort (m) **19:** 172 i s. (3), **27:** 27 i s. (2), **38:** 122, **39:** 24, **41:** 104 i s. (2)

forts **28:** 227

galileu **38:** 550

gentill **39:** 79

gloriós **19:** 5, **22:** 150, **27:** 355, **42:** 202

gran **19:** 35 i s. (9), **20:** 22 i s. (4), **22:** 26 i s. (26), **27:** 1 i s. (21), **28:** 4 i s. (15), **38:** 18 i s. (22), **39:** 1 i s. (9), **41:** 26 i s. (7), **42:** 4 i s. (32), **43:** 4 i s. (9), **49:** 14

grandísima **42:** 116

grandíssim **27:** 36 i s. (2)

grans **21:** 84, **22:** 90 i s. (4), **27:** 92b i s. (2), **38:** 398 i s. (2), **39:** 68 i s. (2), **41:** 1 i s. (2)

greu **22:** 91, **38:** 365 i s. (2), **39:** 240, **41:** 104, **42:** 363 i s. (2)

greus **42:** 142

honrat - onrat **19:** 33 i s. (2), **21:** 98, **27:** 231, **41:** 184

honrats - onrats **19:** 187, **20:** 83, **28:** 93

honrós **41:** 42

humana - umana **20:** 164, **21:** 79, **39:** 370, **41:** 121, **42:** 395 i s. (3)

increada **20:** 162, **39:** 368

increat **41:** 118, **42:** 389 i s. (2)

incurable **27:** 41

infernal **22:** 148

infnides **22:** 105 i s. (2)

infnit **21:** 24 i s. (2), **22:** 70, **38:** 173 i s. (6), **39:** 346, **41:** 66 i s. (2), **42:** 126 i s. (2)

inflamada **42:** 692

ingrat **41:** 16

inich (= inic: malvat) **27:** 81

inichs (= inics: malvats) **27:** 145

inmaculat **42:** 419

immens **38:** 364 i s. (2)

immensa **38:** 377

immortal **22:** 187

innocent - innovent **20:** 125, **28:** 205, **38:** 23, **39:** 217 i s. (3), **41:** 34

innovat **42:** 192

irats **43:** 8

iust **20:** 38

lebrós (= llebrós: leprós) **49:** 12

magnada **42:** 243

magnífich **42:** 104 seg.

magnífichs **42:** 45

maior **22:** 84, **27:** 90, **38:** 225, **42:** 369 i s. (2)

maiors **20:** 189, **27:** 46

mal **20:** 62, **22:** 240, **27:** 91, **28:** 36 i s. (3), **39:** 26 i s. (3), **42:** 339

mala - male **19:** 133, **21:** 46, **22:** 229 i s. (2), **28:** 204, **39:** 23, **41:** 88

malaventurat **42:** 853
malfactor - malfector **42:** 537, **43:** 59 i s. (2)
maligna (f) **27:** 19
maligne (m) **42:** 744
mals **38:** 434 i s. (3)
malvat **19:** 249, **27:** 81, **42:** 292 i s. (2), **43:** 262
manifest **43:** 198 seg.
menor **38:** 226, **42:** 482
millor **28:** 80, **43:** 225
mortal **22:** 85
morte **38:** 146
morts **22:** 204
mut **27:** 40 i s. (2)
natural **42:** 391
nazareu **19:** 180 i s. (2)
negra **41:** rúbr. in.
negra (= negre) **49:** rúbr. in.
nessesari **38:** 113
noble **20:** 117, **39:** 9
nobles **21:** 94, **22:** 221, **28:** 21, **41:** 180
nodrit **39:** 354, **43:** 265
nova **27:** 58
novell **21:** 140, **41:** 226
obedient **27:** 10, **38:** 142 i s. (2)
omnipotent **19:** 157, **21:** 127, **41:** 213, **42:** 160 i s. (2), **43:** 244
orat **20:** 44, **39:** 226
pasada **42:** 689
penosa **42:** 592
perfet **19:** 37, **42:** 522
pesat (= passat) **42:** 233
perduts **22:** 204
pestilential **22:** 88
petit **39:** 71, **43:** 263
piadós - piatós **22:** 99, **38:** 597, **42:** 341
plasent **38:** 141 i s. (2)
ple **20:** 1, **42:** 361 i s. (2), **43:** 202
plegades **22:** 64 rúbr.
plegats **28:** 155 rúbr.
plen **41:** 61
plena **42:** 186
plens **28:** 14, **42:** 595
pobre **38:** 50, **39:** 165, **41:** 25

- poderós* **42:** 61 i s. (2), **43:** 238
- possible* **19:** 158, **20:** 191, **39:** 385
- present* **28:** 95, **38:** 325 i s. (2), **39:** 234, **42:** 235 i s. (2)
- profidiós* **27:** 280
- prompta* (= prompte) **41:** 156
- prop* **22:** 22, **38:** 196
- propi* **42:** 562
- pura* **21:** 111, **41:** 37 i s. (2)
- resuscitat* **22:** 330
- reverendíssim* - *reverendísim* **42:** 1 i s. (3)
- rich* **38:** 269, **49:** 10
- roí* **39:** 336
- sa* **38:** 14
- sabut* (savi) **19:** 104
- sacratíssim* **41:** 173
- sacret* **38:** 90
- sagrat* **28:** 130 i s. (2)
- sagrada* **41:** 37
- sangonós* **38:** 648, **39:** 92
- sangonosos* **49:** 19
- sans* **49:** 18
- sant* - *sanct* **19:** rúbr. in. i s. (3), **20:** rúbr. in., **21:** rúbr. in. i s. (5), **22:** 274, **27:** rúbr. in. i s. (7), **28:** rúbr. in. i s. (2), **38:** rúbr. in. i s. (36), **39:** rúbr. in. i s. (5), **41:** 40 i s. (6), **42:** 124 rúbr. i s. (6), **43:** rúbr. in. i s. (2), **49:** rúbr. in. i s. (2)
- santa* - *sancte* **22:** 133, **27:** 363, **28:** 155
- sants* - *sanctus* **22:** 57 i s. (9)
- secret* (= secrets) **38:** 305
- secrets* **27:** 376
- següent* **42:** 104 rúbr.
- segurs* **27:** 300
- semblant* - *senblant* **19:** 164, **22:** 122
- semblants* **19:** 220, **27:** 78 i s. (4)
- resplendent* **22:** 149
- sert* **19:** 120
- sforçats* **38:** 432
- singular* **28:** 78 i s. (2)
- smortida* **38:** 146 rúbr.
- sobirà* **21:** 39, **41:** 81
- sobirana* **21:** 77, **41:** 119
- sobrat* **22:** 73 i s. (2)
- sol* **21:** 123, **41:** 209, **42:** 367 i s. (2)
- sola* **20:** 174, **38:** 130

spectable (= espectral: respectable) **20**: 71, **28**: 156
stimada **38**: 151
stimat **38**: 87, **42**: 340, **43**: 234
strema **42**: 159
stret **39**: 138
suficient - *sufisient* **42**: 665, **43**: 179
tallat **39**: 75
tenebrosa **42**: 604
terna (tendra) **41**: 15
trist **19**: 162, **20**: 177, **22**: 255 i s. (3), **27**: 267, **41**: 16, **42**: 220 i s. (6), **43**: 210
trista - *triste* - *tristre* **21**: 84, **38**: 353 i s. (3), **41**: 126, **43**: 229
trists **22**: 164 i s. (2), **41**: 63
ubert **21**: 133, **41**: 219, **49**: 9
uberta **21**: 135, **41**: 221
uberts **49**: 16 i s. (2)
umil **39**: 334
umils **19**: 42, **27**: 210
valent **20**: 11, **21**: 33, **41**: 75
vell **21**: 136, **41**: 222, **42**: 65
vells **21**: 21
ver **19**: 161 i s. (2), **22**: 281, **27**: 3 i s. (3), **38**: 528, **39**: 190, **42**: 415 i s. (4), **43**: 265 rúbr. (2)
vera - *vere* **20**: 24, **21**: 44 i s. (2), **38**: 110, **41**: 234
vermell **21**: 150, **41**: 236
vermella **28**: 229 rúbr.
vermells **39**: 94
vertader - *verteder* - *varteder* - *verdeder* **19**: 15 i s. (3), **21**: 29 i s. (2), **27**: 118 i s. (5), **28**: 120, **38**: 49 i s. (2), **39**: 52 i s. (2), **41**: 71 i s. (2), **42**: 103 i s. (3)
vil **28**: 123
viu **22**: 128, **42**: 801 i s. (2)
viva **43**: 261
ygual **41**: 10

5.4. Adjectius i locucions adjectives de quantitat

bastant **43**: 97 i s. (2)
més **19**: 86, **22**: 212 i s. (2), **27**: 86, **38**: 630, **42**: 312 i s. (4)
més que **20**: 15, **21**: 3, **39**: 45, **41**: 45
molt **19**: 79, **20**: 123, **38**: 342 i s. (3)
molt (= molta) **22**: 113
molta - *molte* **19**: 147, **27**: 206, **38**: 24 i s. (10), **39**: 94 i s. (3), **42**: 31 i s. (8)
moltes **19**: 257
molts **22**: 250, **42**: 51

poca **28:** 59, **39:** 353

tans (= tants, adj.) **41:** 196

tant **21:** 108, **41:** 194

tant[s] **21:** 110, **22:** 110

tant de **20:** 35, **28:** 2, **38:** 297, **42:** 606 i s. (3), **43:** 2

tanta - tante **19:** 256, **20:** 169, **21:** 107, **22:** 136, **27:** 360, **28:** 96, **38:** 44 i s. (6), **41:** 193, **42:** 92 i s. (7), **43:** 163

tanta de **27:** 104, **42:** 484 i s. (2), **43:** 29

tantes - tantas **21:** 151, **38:** 57 i s. (2), **41:** 126 i s. (2), **42:** 402

tants **22:** 135, **42:** 104 seg.

5.5. Adjectius indefinits

algun **19:** 233, **27:** 222 i s. (2), **39:** 221

alguna **19:** 142, **39:** 216, **41:** 27, **42:** 168, **43:** 68

alguns **42:** 820 rúbr. i s. (2)

altra - altre **22:** rúbr. in., **39:** 68 rúbr.

altre **42:** 15 rúbr.

altres **38:** 417 rúbr., **42:** 266 i s. (5)

cade **21:** rúbr. in., **38:** 498, **39:** 248

mateix **19:** 229, **20:** 43 i s. (2), **22:** 224, **27:** 12 rúbr. i s. (2), **38:** 527, **39:** 189, **42:** 100 i s. (2)

mateixos - mateixs - mateys **21:** 96, **27:** 17, **41:** 182, **43:** 198 seg.

ningun - ningum - nigung **20:** 51, **42:** 301 i s. (2)

ninguna - niguna **27:** 341, **38:** 487, **42:** 396, **43:** 76 i s. (3)

tal **20:** 179 i s. (3), **21:** 12 i s. (5), **22:** 138 i s. (3), **27:** 48 i s. (3), **28:** 138, **38:** 61 i s. (8), **39:** 377, **41:** 17 i s. (6), **42:** 28 i s. (10), **43:** 79 i s. (4)

tals **22:** 286, **28:** 179, **38:** 631, **41:** 170

tot - to[t] **19:** 251, **20:** 193 i s. (2), **21:** 148, **22:** 34 i s. (4), **27:** 16 i s. (5), **39:** 379 i s. (3), **41:** 234, **42:** 36 i s. (7)

tota **21:** 2, **27:** 180, **38:** 12 i s. (2), **41:** 44, **42:** 612, **43:** 19

tots **19:** 132 rúbr. i s. (2), **20:** 144 rúbr. i s. (2), **22:** 40 i s. (2), **27:** 52b, **28:** 13, **38:** 194 i s. (4), **39:** 132 rúbr. i s. (4), **41:** 211, **42:** 266, **43:** 46

totes - totas **22:** 298, **39:** 156, **42:** 404 i s. (3), **43:** 198 seg.

5.6. Adjectius numerals

dos (m) **19:** rúbr. in. i s. (6), **21:** 125 i s. (2), **27:** 128 rúbr. i s. (2), **38:** 410, **41:** 211 i s. (2), **42:** rúbr. in. i s. (6), **43:** 108 i s. (2)

dos (f) **38:** rúbr. in.

primer **27:** 158, **38:** 8, **42:** 64 rúbr. i s. (2)

primera **39:** 56 rúbr. i s. (2)

primers **20:** 68, **38:** 306

quatre **21:** 84 rúbr. i s. (2), **22:** rúbr. in., **38:** 594 rúbr., **41:** 186 rúbr.

tercer - terçer **22:** 30 i s. (5), **42:** 228

terç - ters **27:** 29, **38:** 118

trenta **19:** 119, **27:** 297, **38:** 307, **39:** 4, **42:** 310 i s. (2)

trenta-tres **39:** 73

tres **19:** 71 i s. (2), **20:** 4 i s. (2), **21:** 28, **22:** rúbr. in. i s. (2), **27:** rúbr. in. i s. (2), **38:** rúbr. in. i s. (4), **39:** 48 rúbr. i s. (3), **41:** 70, **42:** 146 i s. (4)

vint **22:** rúbr. in.

5.7. Adjectius interrogatius

qual **38:** 600, **43:** 9 i s. (2)

quanta **20:** 163, **21:** 78, **39:** 298 i s. (2), **41:** 120

quantas - quantes **21:** 56, **39:** 170, **41:** 98

quin **22:** 85 i s. (2), **27:** 39 i s. (2), **38:** 26 i s. (4), **39:** 154 i s. (3), **41:** 106

quina **38:** 585, **42:** 135, **43:** 6 i s. (3)

quins **38:** 432 i s. (2)

6. Pronoms

6.1. Pronoms personals forts

jo - io - yo (1 sg, cas subjecte) **19:** 1 i s. (34), **20:** 2 i s. (18), **21:** 9 i s. (3), **22:** 47 i s. (9), **27:** 42 i s. (35), **28:** 2 i s. (16), **38:** 63 i s. (67), **39:** 3 i s. (29), **41:** 51 i s. (8), **42:** 31 i s. (3), **43:** 38 i s. (11)

mi (1 sg, cas complement) **19:** 49 i s. (9), **20:** 29 i s. (5), **21:** 32, **22:** 52 i s. (2), **27:** 97 i s. (12), **28:** 1 i s. (5), **38:** 3 i s. (20), **39:** 1 i s. (14), **41:** 74 i s. (2), **42:** 209 i s. (17), **43:** 55 i s. (3)

tu (2 sg) **19:** 45 i s. (7), **20:** 25 i s. (6), **27:** 70 i s. (14), **28:** 112 i s. (6), **38:** 214 i s. (14), **39:** 175 i s. (4), **41:** 151 i s. (2), **42:** 494 i s. (10), **43:** 27 i s. (2)

vós - os (2 sg) **19:** 6 i s. (10), **20:** 130 i s. (3), **21:** 59 i s. (9), **22:** 120 i s. (9), **27:** 161 i s. (12), **28:** 176 i s. (4), **38:** 46 i s. (30), **39:** 69 i s. (12), **41:** 99 i s. (11), **42:** 136 i s. (17), **43:** 24 i s. (7)

ell - el (3 sg) **19:** 24 i s. (5), **20:** 14 i s. (9), **21:** 8 i s. (8), **22:** 27 i s. (8), **27:** 22 i s. (12), **28:** 75 i s. (2), **38:** 51 i s. (12), **39:** 73 i s. (21), **41:** 32 i s. (10), **42:** 39 i s. (14), **43:** 11 i s. (9)

ella (3 sg) **22:** 118, **38:** 562, **42:** 378 i s. (2)

nosaltres (1 pl) **19:** 29 i s. (3), **20:** 41, **22:** 102 i s. (3), **27:** 73 i s. (3), **28:** 169, **38:** 45 i s. (3), **39:** 125 i s. (2), **41:** 31, **42:** 7 i s. (6), **43:** 21 i s. (2)

naltros (1 pl) **19:** 266, **20:** 45 i s. (2)

nós (1 pl) **19:** 136, **20:** 72 i s. (3), **21:** 105 i s. (3), **22:** 135 i s. (3), **27:** 143b i s. (7), **28:** 31 i s. (6), **38:** 33 i s. (6), **39:** 19 i s. (3), **41:** 191 i s. (3), **42:** 42 i s. (5), **43:** 198

vosaltres - vosaltras (2 pl) **19:** 75 i s. (4), **21:** 96, **22:** 160 i s. (3), **27:** 162 i s. (3), **28:** 238, **38:** 194 i s. (4), **39:** 145 i s. (4), **41:** 136 i s. (2), **42:** 85 i s. (6), **43:** 18

vosaltros (2 pl) **19:** 105, **20:** 152, **43:** 46

valtros (2 pl) **20:** 68, **38:** 427, **42:** 841, **43:** 174

ells (3 pl) **22:** 29 i s. (6), **27:** 153 i s. (3), **38:** 3 i s. (4), **39:** 134, **41:** 23, **42:** 248 i s. (3)

elles (3 pl) **22:** 268 rúbr.

6.2. Pronoms personals febles

6.2.1. Formes plenes

me (1 sg) **19:** 91 i s. (6), **20:** 5 i s. (4), **21:** 8 i s. (2), **27:** 78 i s. (2), **28:** 190, **38:** 43 i s. (11), **39:** 7 i s. (6),

41: 61 i s. (5), **42:** 66 i s. (33), **43:** 35 i s. (8)

-me (1 sg) **19:** 96a, **22:** 54 i s. (3), **27:** 108 i s. (5), **28:** 23 i s. (3), **38:** 124 i s. (13), **39:** 11 i s. (11), **42:** 36 i s. (18), **43:** 9 i s. (6)

ma (1 sg) **19:** 4 i s. (2), **20:** 49 i s. (2), **21:** 18 i s. (2), **22:** 197 i s. (2), **27:** 254, **28:** 5, **38:** 126 i s. (3), **41:** 50 i s. (2), **42:** 540 i s. (2), **43:** 192

-ma (1 sg) **19:** 85 i s. (3), **22:** 149, **27:** 182 i s. (2), **42:** 352

te (2 sg) **19:** 79 i s. (4), **20:** 42 i s. (2), **27:** 80 i s. (2), **28:** 211, **38:** 481 i s. (2), **39:** 148 i s. (2), **42:** 550 i s. (3), **43:** 28 i s. (2)

-te (2 sg) **27:** 64 i s. (3), **28:** 210, **38:** 516 i s. (2), **39:** 181, **41:** 151, **42:** 552 i s. (4), **43:** 74 i s. (2)

ta (= te) **27:** 47

-ta (= te) **27:** 363, **38:** 466, **43:** 200

se (3 sg i pl) **19:** 62 rúbr. i s. (4), **20:** 46 rúbr. i s. (2), **22:** 32 i s. (8), **27:** 43 i s. (5), **28:** 34 rúbr. i s. (3), **38:** rúbr. in. i s. (24), **39:** 167 i s. (5), **41:** 21 i s. (5), **42:** 2 i s. (14), **43:** 102 i s. (6)

-se (3 sg i pl) **19:** rúbr. in. i s. (7), **20:** 161 rúbr., **21:** 15 i s. (6), **22:** 20 rúbr. i s. (4), **27:** 6 i s. (7), **38:** 70 i s. (11), **39:** 24 rúbr. i s. (3), **41:** 19 i s. (4), **42:** 159 rúbr. i s. (12), **43:** 25 rúbr. i s. (6)

-sa (= -se) **27:** 285, **41:** 190 rúbr., **42:** 810 rúbr.

nos (1 pl) **19:** 29 i s. (2), **20:** 79 i s. (3), **21:** 91, **22:** 98 i s. (8), **27:** 134 i s. (7), **38:** 5 i s. (7), **42:** 49 i s. (9), **43:** 88

-nos (1 pl) **19:** 7 i s. (5), **20:** 24 i s. (2), **21:** 44, **22:** 24 i s. (9), **27:** 111 i s. (6), **28:** 97 i s. (2), **38:** 15 i s. (4), **39:** 69 i s. (4), **41:** 133, **42:** 104 seg. i s. (2), **43:** 137

-nós (1 pl) **20:** 188, **42:** 62

vos (2 pl) **19:** 60 i s. (3), **21:** 41 i s. (3), **22:** 65 i s. (2), **27:** 54 i s. (8), **38:** 38 i s. (20), **39:** 60 i s. (7), **41:** 83 i s. (4), **42:** 106 i s. (19), **43:** 8 i s. (7)

-vos (2 pl) **19:** 41 i s. (3), **20:** 96 i s. (5), **21:** 141 i s. (2), **22:** 71 i s. (11), **27:** 163 i s. (8), **28:** 26 i s. (3), **38:** 38 i s. (9), **39:** 14 i s. (5), **41:** 227 i s. (2), **42:** 211 i s. (17)

-vós (2 pl) **20:** 83, **22:** 151

lo (3 sg) **20:** 16 i s. (2), **21:** 87 i s. (3), **22:** 169 i s. (4), **27:** 17 i s. (5), **28:** 180 i s. (2), **38:** 266 i s. (6), **39:** 90 i s. (6), **41:** 129 i s. (2), **42:** 78 i s. (5), **43:** 10 i s. (4)

-lo (3 sg) **19:** 12 i s. (12), **20:** 32 i s. (6), **21:** 16 i s. (3), **22:** 43 i s. (2), **27:** 97 i s. (13), **28:** 74 i s. (7), **38:** 28 i s. (14), **39:** 112 i s. (23), **41:** 58 i s. (3), **42:** 52 i s. (10), **43:** 3 i s. (12)

-ló (3 sg) **27:** 55, **38:** 311 i s. (2)

-le (= lo) **39:** 322

-leu (= -lo) **39:** 227

la (3 sg) **22:** 266 i s. (3), **38:** 556 i s. (2), **39:** 164 i s. (2), **42:** 181

le (= la) **22:** 312 i s. (3), **42:** 373 i s. (2)

-le (= -la) **38:** 574 rúbr., **42:** 387

-la (3 sg) **22:** 140 rúbr. (2), **27:** 362 rúbr., **28:** 126 i s. (2), **38:** 132 i s. (2), **39:** 333, **42:** 375 i s. (2)

- li* (3 sg) **19:** 31 i s. (6), **20:** 54, **21:** 13 i s. (6), **22:** 189 i s. (2), **27:** 19 i s. (5), **28:** 12 i s. (5), **38:** 71 i s. (7), **39:** 133 i s. (7), **41:** 55 i s. (6), **42:** 72 i s. (3), **43:** 83 i s. (3)
- li* (3 sg) **19:** 178 i s. (2), **20:** 62, **21:** 97 i s. (3), **22:** 56 i s. (2), **27:** 139, **28:** 9 i s. (4), **38:** 79 i s. (11), **39:** 126 i s. (5), **41:** 41 i s. (4), **42:** 684 i s. (4), **43:** 25 rúbr. i s. (4)
- los* (3 pl) **22:** 291, **27:** 22 i s. (3), **38:** 96 rúbr. i s. (4), **39:** 6, **41:** 24 i s. (2), **42:** 262 i s. (3), **49:** 17
- los* (3 pl) **19:** 99 i s. (3), **20:** 36, **22:** 213 i s. (3), **38:** 41 i s. (3), **42:** 250 i s. (10), **43:** 139
- lo* (= los) **22:** 259
- las* (3 pl) **38:** 333, **39:** 156
- ho* (pronom neutre) **22:** 121, **27:** 56 i s. (5), **28:** 35 i s. (2), **38:** rúbr. in. i s. (3), **39:** 176, **42:** 829, **43:** 105
- ho* (pronom neutre) **27:** 256, **38:** 72, **42:** 535
- hó* (pronom neutre) **22:** 220
- eu* (= ho) **22:** 118, **42:** 87 i s. (2)
- ó* (= ho) **19:** 197 i s. (2), **20:** 82 i s. (3), **22:** 287 i s. (2), **27:** 88 i s. (10), **28:** 117, **38:** 17 i s. (7), **39:** 80 i s. (4), **43:** 175
- o* (= ho) **19:** 7 i s. (3), **22:** 289, **27:** 143b i s. (2), **38:** 384
- o* (= ho) **38:** 168 i s. (3), **42:** 789 i s. (2)
- u* (= ho) **19:** 44 i s. (6), **20:** 48, **22:** 28 i s. (4), **27:** 45b i s. (5), **28:** 35 i s. (6), **38:** 218 i s. (7), **39:** 72 i s. (2), **41:** 168, **42:** 164 i s. (8), **49:** 6 i s. (2)
- hi* (pronom adverbial de direcció o situació) **27:** 283, **38:** 89, **42:** 349, **49:** 12
- hi* (pronom adverbial de direcció o situació) **38:** 293
- ey* (= hi) **19:** 291, **38:** 563, **39:** 8 i s. (2), **43:** 206
- i* (= hi) **20:** 43, **21:** 64, **27:** 377, **28:** 135, **39:** 305 rúbr., **42:** 9 i s. (2)
- ich* (= hi) **27:** 384
- ch* (= hi) **27:** 56, **38:** 439
- y* (= hi) **19:** 86 i s. (2), **20:** 180, **22:** 25 i s. (4), **27:** rúbr. in. i s. (5), **28:** 72 i s. (3), **38:** 42 i s. (13), **39:** 20 rúbr. i s. (3), **41:** 152, **42:** 104 i s. (5), **43:** 138 i s. (4)
- y* (= hi) **20:** 78, **27:** 92a i s. (2), **38:** 279b, **39:** 103 i s. (3), **42:** 168 i s. (5)
- ne* (pronom adverbial de procedència) **20:** 152, **21:** 11, **38:** 9, **39:** 230, **43:** 13 i s. (2)
- ne* (pronom adverbial de procedència) **19:** 135 i s. (2), **20:** 124 i s. (3), **28:** 30, **38:** 104 i s. (2), **39:** 322, **42:** 27 i s. (2), **43:** 137
- na* (= ne) **19:** 29, **20:** 81 i s. (2), **22:** 299, **27:** 191 i s. (2), **28:** 24 i s. (2), **38:** 268 i s., **39:** 12 i s. (3), **41:** 53
- na* (= -ne) **27:** 163 i s. (2), **42:** 421 i s. (2), **43:** 166

6.2.2. Formes reforçades

- em* (1 sg) **19:** 82, **42:** 626
- ens* - *n[s]* (1 pl) **22:** 21, **42:** 436 i s. (2)
- es* (3 sg) **19:** 275b, **38:** 196 rúbr.
- el* (3 sg) **19:** 238 i s. (2), **22:** 294, **27:** 429, **39:** 148, **43:** 136
- le* (= el) **28:** 18
- en* (pronom adverbial de procedència) **19:** 1 i s. (2), **20:** 76

6.2.3. Formes reduïdes

- m'* (1 sg) **20:** 8 i s. (6), **21:** 19 i s. (5), **27:** 77 i s. (4), **28:** 7 i s. (14), **38:** 57 i s. (11), **39:** 4 i s. (16), **41:** 68 i s. (3), **42:** 222 i s. (12)
- ḿ* (1 sg) **19:** 76 i s. (3), **21:** 23, **38:** 199, **41:** 65, **42:** 338 i s. (3)
- m* (1 sg) **19:** 56 i s. (5), **20:** 27 i s. (4), **21:** 25, **22:** 5 i s. (5), **27:** 207 i s. (7), **28:** 38 i s. (3), **38:** 123 i s. (6), **39:** 28 i s. (10), **41:** 67, **42:** 80 i s. (16), **43:** 52 i s. (2)
- t'* (2 sg) **19:** 43 i s. (3), **20:** 43 i s. (5), **27:** 211 i s. (2), **28:** 206, **38:** 199 i s. (5), **39:** 269, **42:** 843, **43:** 72
- ṭ* (2 sg) **19:** 43, **27:** 47 i s. (2)
- t* (2 sg) **19:** 69 i s. (5), **20:** 59 i s. (3), **27:** 62 i s. (4), **28:** 207 i s. (2), **38:** 213 i s. (6), **39:** 48, **42:** 503 i s. (7)
- l'* (3 sg) **19:** 247 i s. (2), **20:** 4 i s. (7), **21:** 34 i s. (2), **22:** 211 i s. (6), **28:** 19 i s. (10), **38:** 16 i s. (12), **39:** 3 i s. (12), **41:** 18 i s. (3), **42:** 18 i s. (7), **43:** 23 i s. (8)
- ʎ* (3 sg) **20:** 145, **27:** 96 i s. (2), **39:** 256 i s. (2), **38:** 278b
- ʎ* (3 sg) **19:** 72 i s. (7), **20:** 20 i s. (5), **21:** 17 i s. (3), **27:** 20 i s. (7), **28:** 68 i s. (6), **38:** 60 i s. (13), **39:** 5 i s. (12), **41:** 59 i s. (3), **42:** 55 i s. (8), **43:** 12 i s. (6)
- s'* (3 sg i pl refl) **20:** 193, **22:** 39 i s. (3), **27:** 25 i s. (3), **38:** 105 i s. (6), **39:** 270 i s. (4), **41:** 140, **42:** 9 i s. (7)
- ś* (3 sg i pl refl) **19:** 160 i s. (2), **20:** 67, **21:** 44 rúbr., **22:** 45 i s. (4), **27:** 404 rúbr., **38:** 187 i s. (2), **39:** 287 rúbr., **42:** 104 rúbr. i s. (3), **43:** 5 rúbr. i s. (4)
- s* (3 sg i pl refl) **19:** 98a, **21:** rúbr. in., **22:** 27 i s. (4), **27:** 105c, **28:** 80 i s. (2), **38:** 26 i s. (11), **39:** 122 i s. (3), **42:** 93 i s. (5), **43:** 143 i s. (2)
- ḥs* (1 pl) **19:** 225, **22:** 312 i s. (3), **27:** 201 i s. (2), **42:** 2 i s. (2)
- ns* (1 pl) **19:** 1 i s. (9), **20:** 41 i s. (5), **21:** 51 i s. (4), **22:** 3 i s. (14), **27:** 52b i s. (7), **28:** 29 i s. (5), **38:** 54 i s. (9), **39:** 17 i s. (5), **41:** 93 i s. (4), **42:** 52 i s. (10), **43:** 135
- us* (2 pl) **19:** 1 i s. (6), **20:** 21 i s. (2), **22:** 110 i s. (5), **27:** 234 i s. (11), **28:** 11 i s. (8), **38:** 9 i s. (29), **39:** 12 i s. (9), **42:** 259 i s. (15), **43:** 67 i s. (9); – vid. *eus*
- us* (2 pl) **19:** 115b, **27:** 292, **38:** 604, **39:** 335
- eus* (= *us*) **20:** 172, **38:** 470, **42:** 523
- s* (= *us*) **19:** 47, **22:** 152, **27:** 52a i s. (6), **28:** 224, **38:** 294 i s. (4), **42:** 342
- ʎs* (3 pl) **38:** 316 i s. (2), **42:** 717 rúbr.
- ls* (3 pl) **19:** 27, **22:** 33, **27:** 278a, **38:** 66 i s. (2), **39:** 263, **42:** 46 i s. (6)
- n'* (pronom adverbial de procedència) **19:** 99 i s. (2), **21:** 38, **22:** 300, **27:** 155 i s. (3), **38:** 5 i s. (5), **39:** 76 i s. (2), **41:** 80 i s. (2), **42:** 399 i s. (2), **43:** 13
- ḥn* (pronom adverbial de procedència) **19:** 4 i s. (8), **20:** 28 i s. (6), **21:** 88 i s. (3), **22:** 32 i s. (5), **27:** 12 rúbr. i s. (9), **28:** 34 rúbr. i s. (2), **38:** 42 rúbr. i s. (11), **39:** 24 rúbr. i s. (5), **41:** 130 i s. (5), **42:** 159 rúbr. i s. (14), **43:** 25 rúbr. i s. (7)
- n* (= *en*) **21:** 17, **38:** 58, **39:** 54 i s. (2), **41:** 59

6.3. Pronoms demostratius

6.3.1. Per indicar proximitat a la 1a persona

	<i>masculí</i>	<i>femení</i>	<i>neutre</i>
sg	<i>aquest</i> 20 : 87, 22 : 49 i s. (3), 27 : 5 i s. (3), 28 : 188 i s. (2), 38 : 53 i s. (3), 39 : 223 i s. (5), 42 : 435 i s. (2), 43 : 1 i s. (9)	---	<i>ço</i> 22 : rúbr. in., 43 : 198 seg. <i>sò</i> 19 : 52 i s. (4), 20 : 76 i s. (2), 22 : 7 i s. (3), 28 : 74 i s. (3), 38 : 222, 39 : 149 i s. (5), 42 : 104 seg., 43 : 23 i s. (3) <i>assò</i> 19 : 90 i s. (2), 20 : 186, 21 : 82 i s. (2), 22 : 20 rúbr., 27 : 217 i s. (6), 28 : 119 rúbr. i s. (3), 38 : rúbr. in. i s. (6), 39 : 135 i s. (4), 41 : 124, 42 : 79 i s. (4), 43 : 153 rúbr. i s. (3) <i>assò</i> 27 : 121c <i>esò</i> 19 : 93, 20 : 153, 42 : 262
pl	<i>aquests</i> 38 : 449, 39 : 180 <i>aquets</i> 19 : 192 <i>estos</i> 19 : 182	<i>aquestes</i> (= <i>aquests</i>) 43 : 30	

6.3.2. Per indicar proximitat a la 2a persona

	masculí	femení	neutre
sg	<i>aqueix</i> 19 : 143 i s. (4), 27 : 251 i s. (4), 38 : 23, 39 : 100 i s. (2), 42 : 304 i s. (3) <i>aquix</i> 42 : 33 <i>equeix</i> 42 : 841 <i>·queix</i> 19 : 242	---	<i>axò</i> 19 : 200, 20 : 101, 22 : 327, 27 : 47 i s. (2), 28 : 229 rúbr., 38 : 25, 39 : 148 i s. (2), 41 : 226 rúbr., 42 : 64 i s. (6), 43 : 94 i s. (2)

6.3.3. Per indicar una certa distància de la 1a i 2a persona

	masculí	femení	neutre
sg	<i>aquell</i> 19: 195 i s. (2), 21: 130 i s. (2), 22: 224, 27: 266 i s. (2), 38: 202 i s. (6), 41: 216 i s. (2)	---	---
pl	<i>aquells</i> 19: 219, 27: 413, 28: 215 <i>equells</i> 28: 46, 39: 40	---	---

6.4. Pronoms indefinits

algú - *algun* **20:** 122, **22:** 267

alguns **27:** 372

altre **22:** 92 i s. (2), **42:** 104 seg. i s. (7), **43:** 134 i s. (3)

altres **38:** 132 i s. (2), **41:** 35, **42:** 526 i s. (3)

altri **21:** 7 i s. (2), **41:** 49 i s. (2)

cade una **22:** rúbr. in.

cade hu **27:** 370, **42:** 743 rúbr., **43:** 153 rúbr.

casquí **21:** 111, **38:** 230, **41:** 197

molt **19:** 114

molts **22:** 47

ningú - *nigú* - *ningun* **27:** 392, **38:** 225, **39:** 80 i s. (2), **42:** 87 i s. (2)

res **19:** 54 i s. (5), **21:** 17, **22:** 251 i s. (3), **27:** 63 i s. (4), **28:** 113, **38:** 22 i s. (3), **39:** 164 i s. (4), **42:** 192 i s. (3), **43:** 138 i s. (2)

tal **19:** 50, **21:** 106, **22:** 160 i s. (2), **27:** 276 i s. (2), **38:** 200 i s. (3), **41:** 192, **42:** 96 i s. (3), **43:** 205

tant **21:** 32 i s. (2), **41:** 74 i s. (2)

tothom **38:** 397

tot **19:** 32 i s. (5), **21:** 16, **27:** 88 i s. (4), **28:** 34, **38:** 106 i s. (9), **39:** 22 i s. (3), **41:** 58 i s. (2), **42:** 201 i s. (9)

tots - *tot[s]* **19:** 42 i s. (6), **20:** 60 i s. (3), **21:** 109 i s. (2), **22:** 40 i s. (12), **27:** 97 i s. (9), **28:** 64 i s. (5), **38:** 133 i s. (26), **39:** 111 i s. (4), **41:** 158 i s. (3), **42:** 4 i s. (20), **43:** 100 i s. (6)

totes - *totas* **22:** 13, **28:** 143, **38:** 160

un - *hu* **19:** 75, **22:** 196 rúbr., **27:** rúbr. in. i s. (7), **38:** 48 i s. (3), **39:** 86, **42:** 104 seg. i s. (3)

uns **42:** 526

6.5. Pronoms relatius

6.5.1. Pronoms relatius variables

lo qual **19:** 40 rúbr., **27:** 284, **38:** 75, **42:** 49 i s. (4), **43:** 88

la qual (= *lo qual*) **38:** 265 i s. (2), **39:** 66, **42:** 23

el qual **39**: 229, **41**: 174, **42**: 104 seg., **43**: 82

la qual **19**: 155, **22**: rúbr. in., **27**: 36 rúbr. i s. (3), **38**: 554 rúbr., **41**: 222, **42**: 104 seg. i s. (4)

los quals **42**: 783 i s. (2)

els quals **38**: 481

6.5.2. Pronoms relatius invariables

que - qu **19**: 8 i s. (12), **20**: 22 i s. (6), **21**: rúbr. in. i s. (8), **22**: 26 i s. (19), **27**: 15 i s. (19), **38**: 7 i s. (19),
39: 4 i s. (7), **41**: 2 i s. (6), **42**: 9 i s. (25), **43**: 64 i s. (16), **49**: rúbr. in.

què **38**: 543, **41**: 28, **42**: 232 i s. (5)

qui **19**: 20 i s. (14), **20**: 25 i s. (3), **21**: 8 i s. (3), **22**: 25 i s. (15), **27**: rúbr. in. i s. (19), **38**: 16 i s. (19), **39**:
35 i s. (10), **41**: 1 i s. (15), **42**: 14 i s. (17), **43**: 2 i s. (5), **49**: 1

al que **43**: 257

del que **20**: 98, **27**: 268, **28**: 166, **38**: 515, **41**: 136, **42**: 69 i s. (4)

lo que - lo qu **19**: 48 i s. (9), **20**: 10 i s. (4), **21**: 94, **22**: 5 i s. (7), **27**: 82 i s. (7), **28**: 28 i s. (5), **38**: 3 i s.
(14), **39**: 16 i s. (7), **41**: 101 i s. (5), **42**: 2 i s. (137), **43**: 37 i s. (7)

el que - l que **22**: 280, **28**: 62

la que **22**: 162

los que **38**: 224, **42**: 755

on - ont - hon **19**: 12 i s. (3), **22**: 282, **27**: 166 i s. (4), **28**: 154, **38**: 78 i s. (6), **39**: 311, **41**: 5, **42**: 18 i s. (4)

6.6. Pronoms possessius

6.6.1. Sense article

meu **20**: 114b

teu **20**: 120

seu **20**: 116

seus **22**: 180

6.6.2. Precedit d'article o de contracció de preposició i article

el meu **42**: 379

del meu **19**: 54

lo meu **41**: 106

los meus **22**: 40, **27**: 220, **28**: 189, **42**: 507

la mia **38**: 165

los teus **39**: 176

dels teus (contracció *de* + art. + pron. poss.) **43**: 30

la nostra **42**: 136

los seus **27**: 17

dels seus **27**: 230

6.7. Pronoms interrogatius

qual **19:** 195, **27:** 266 i s. (2), **42:** 479, **43:** 108

quan (= quant, quina quantitat) **22:** 77

quan (= quant, allò que) **19:** 122 i s. (2), **38:** 217 i s. (2), **39:** 168, **42:** 511

quans (= quants) **38:** 184

quant (= allò que) **19:** 114, **38:** 639, **42:** 727

quants **41:** 166

què **19:** 51 i s. (12), **20:** 30 i s. (4), **21:** 1 i s. (4), **22:** 17 i s. (3), **27:** 53 i s. (16), **28:** 31 i s. (10), **38:** 9 i s. (23), **39:** 19 i s. (20), **41:** 43 i s. (5), **42:** 46 i s. (22), **43:** 67 i s. (4)

qui **19:** 100 i s. (2), **20:** 69 i s. (2), **22:** 69 i s. (3), **27:** 98 i s. (5), **28:** 15 i s. (6), **38:** 126 i s. (5), **41:** 39, **42:** 181 i s. (5)

quin **21:** 70, **41:** 112

quina **38:** 479

7. Conjuncions i locucions conjuntives

7.1. Conjuncions i locucions conjuntives copulatives

com (= que) **21:** 90, **41:** 132, **42:** 7 i s. (2), **43:** 261

i - e - he - hi - y **19** (49), **21** (37), **22** (64), **27** (56), **28** (45), **38** (176), **41** (50), **42** (174), **43** (62), **49** (10):
rúbr. in. i s., **20:** 15 i s. (31), **39:** 16 i s. (85)

ni **19:** 129 i s. (3), **20:** 17 i s. (3), **21:** 18 i s. (2), **22:** 130, **27:** 220, **28:** 102 i s. (3), **38:** 126 i s. (6), **39:** 259 i s. (2), **41:** 27 i s. (3), **42:** 78 i s. (9), **43:** 96 i s. (5)

ni ... ni **19:** 247, **42:** 848-849

que - qu **19:** 1 i s. (30), **20:** 14 i s. (21), **21:** 3 i s. (18), **22:** 16 i s. (32), **27:** 42 i s. (39), **28:** 5 i s. (22), **38:** 13 i s. (78), **39:** 6 i s. (51), **41:** 68 i s. (2), **42:** 24 i s. (107), **43:** 5 i s. (33)

7.2. Conjuncions i locucions conjuntives temporals

abans que **20:** 7, **27:** 250, **38:** 236 i s. (2)

ans que **19:** 70, **21:** 27 i s. (2), **22:** 3, **28:** 127, **39:** 305 i s. (2), **41:** 69 i s. (2), **42:** 467 i s. (3)

antes que **39:** 91, **42:** 567 i s. (2)

après que **22:** 172, **41:** 171

ara que - are que - are qu **22:** 32 i s. (3), **28:** 63 i s. (2), **42:** 625 i s. (2), **43:** 69 i s. (2)

fins que - fins qu **19:** 274, **20:** 19, **27:** 242 i s. (3), **42:** 328 i s. (2)

fins y tant que **43:** 256

mentre **21:** 122, **27:** 56

quan **19:** 244, **20:** 196, **21:** 34 i s. (2), **27:** 28 i s. (4), **28:** 6, **38:** 108 i s. (2), **39:** 390, **41:** 3 i s. (4), **43:** 207 i s. (2)

per quan **42:** 316

quant (= quan) **19:** 13 i s. (2), **20:** 12, **21:** 132 rúbr., **27:** 14, **42:** 109 i s. (4)

per quant (= per quan) **42:** 457

el punt que (= al punt que) **41:** 164, **42:** 317

7.3. Conjuncions i locucions conjuntives causals

car (= perquè) **19:** 27 i s. (2), **20:** 23 i s. (3), **21:** 38 i s. (2), **27:** 85 i s. (5), **28:** 10 i s. (2), **38:** 638, **41:** 80 i s. (4)

perquè **19:** 136, **20:** 51, **27:** 273, **28:** 177 i s. (2), **38:** 45 i s. (5), **39:** 240 i s. (2), **42:** 38 i s. (8), **43:** 13 i s. (9)

puis **19:** 3 i s. (4), **20:** 35 i s. (9), **21:** 63 i s. (5), **22:** 1 i s. (8), **27:** 82 i s. (5), **28:** 8 i s. (5), **38:** 113 i s. (10), **39:** 22 i s. (5), **41:** 21 i s. (8), **42:** 99 i s. (27), **43:** 16 i s. (10)

puis que **28:** 209, **38:** 27 i s. (2), **39:** 215, **42:** 240 i s. (8), **43:** 131 i s. (2)

puix **42:** 284

7.4. Conjunció final

perquè **19:** 42, **21:** 92, **22:** 126, **27:** 210, **28:** 115 i s. (3), **38:** 20 i s. (6), **39:** 178 i s. (4), **41:** 134, **42:** 28 i s. (9), **43:** 25 i s. (6)

7.5. Conjuncions i locucions conjuntives adversatives

ans (= sinó) **20:** 18, **27:** 116 i s. (2), **38:** 128 i s. (2), **39:** 74, **42:** 700

antes (= sinó) **42:** 565

emperò **38:** 238 i s. (2), **39:** 8 i s. (2)

enperò **42:** 510 i s. (2)

mes - mas (= mes, però) **19:** 19, **21:** 99, **28:** 224, **38:** 217, **41:** 185, **42:** 207

però **19:** 58 i s. (2), **20:** 103, **21:** 15, **22:** 99, **28:** 198, **38:** 519, **39:** 327, **41:** 57, **42:** 218 i s. (7), **43:** 101 i s. (2)

sinó **21:** 25, **22:** 14, **38:** 213 i s. (4), **41:** 67, **42:** 391, **43:** 118

sinó que **22:** 8, **42:** 576, **43:** 211

7.6. La conjunció disjuntiva

o - ho **19:** 118, **21:** 26, **28:** 210 i s. (3), **38:** 124, **39:** 70 i s. (4), **41:** 68, **43:** 75 i s. (2)

7.7. Conjuncions i locucions conjuntives consecutives

donchs - donç - dons **19:** 102a i s. (3), **20:** 62 i s. (3), **21:** 91 i s. (2), **22:** 15 i s. (4), **27:** 101a, **28:** 33 i s. (8), **38:** 59 i s. (8), **39:** 27 i s. (9), **41:** 181, **42:** 188 i s. (4), **43:** 18 i s. (5)

donques **38:** 309, **39:** 21 i s. (2)

per tant **41:** 175

7.8. Conjuncions i locucions conjuntives modals

segons **19:** 20 i s. (2), **20:** 102 i s. (3), **28:** 41 i s. (3), **38:** 286 i s. (4), **39:** 31 i s. (2), **42:** 281

segons que **19:** 64

7.9. Conjuncions i locucions conjuntives condicionals

si **19:** 40 i s. (18), **20:** 11 i s. (12), **21:** 33 i s. (3), **22:** 9 i s. (9), **27:** 85 i s. (15), **28:** 31 i s. (19), **38:** 53 i s. (15), **39:** 5 i s. (29), **41:** 75 i s. (5), **42:** 55 i s. (24), **43:** 11 i s. (9), **49:** 15 i s. (2)
sols que **27:** 108, **28:** 228, **42:** 771, **43:** 134 i s. (2), **49:** 15

7.10. Conjuncions i locucions conjuntives concessives

ab tot que **28:** 72, **42:** 142
iatsia que (= encara que) **28:** 111
bé que **38:** 112, **39:** 326 i s. (2)
per bé que **28:** 81
per petit que **42:** 53
si bé **20:** 175 i s. (2), **21:** 42 i s. (3), **27:** 382, **39:** 384, **41:** 84 i s. (2), **42:** 215 i s. (2)

8. Preposicions i locucions preposicionals

8.1. Preposicions febles

8.1.1. La preposició *a*

a **19:** 4 rúbr. i s. (33), **20:** 2 i s. (35), **21:** rúbr. in. i s. (32), **22:** rúbr. in. i s. (46), **27:** rúbr. in. i s. (47), **28:** 18 i s. (24), **38:** rúbr. in. i s. (75), **39:** 2 i s. (43), **41:** rúbr. in. i s. (46), **42:** 4 i s. (85), **43:** 3 i s. (39), **49:** 2 i s. (3)
ab (= al, contracció *a + el*) **19:** 200
al (contracció *a + el*) **43:** 257
als (contracció *a + els*) **22:** 304
an **19:** 30 i s. (11), **22:** 140 i s. (4), **27:** 38 i s. (12), **28:** rúbr. in. i s. (11), **38:** rúbr. in. i s. (18), **39:** 3 i s. (6)
e **38:** 120 rúbr., **42:** 580
el (= al, contracció *a + el*) **19:** 12 i s. (4), **20:** 28 rúbr. i s. (4), **21:** 15 i s. (8), **22:** 12, **27:** 167 i s. (4), **28:** 107 i s. (2), **38:** 99 i s. (10), **39:** 8 rúbr. i s. (5), **41:** 56 i s. (9), **42:** 317 i s. (5), **43:** 13 i s. (5), **49:** 2
els (= als, contracció *a + els*) **20:** 104 rúbr., **27:** 324 rúbr., **38:** 22 i s. (4), **39:** 194 rúbr. i s. (3), **41:** 86 i s. (3), **42:** 359 rúbr. i s. (2)
en **39:** 203, **42:** 421
ha **22:** 334 i s. (2), **39:** 208

8.1.2. La preposició *en*

an **19:** 156, **20:** 96, **38:** 229 i s. (2), **39:** 50 rúbr. i s. (5), **41:** 22, **42:** 243 i s. (10), **43:** 25 rúbr. i s. (7)
en **19:** 2 i s. (25), **20:** 28 rúbr. i s. (8), **21:** i s. (10), **22:** rúbr. in. i s. (14), **27:** rúbr. in. i s. (44), **28:** 3 i s. (17), **38:** 45 rúbr. i s. (48), **39:** 15 i s. (23), **41:** 21 i s. (12), **42:** 8 i s. (44), **43:** 49 i s. (8)
n **19:** 272, **22:** 294, **27:** 296 i s. (2)

8.1.3. La preposició *amb*

ab **19:** rúbr. in. i s. (19), **20:** rúbr. in. i s. (9), **21:** 10 i s. (7), **22:** rúbr. in. i s. (30), **27:** 52b rúbr. i s. (10), **28:** 43 i s. (10), **38:** 36 rúbr. i s. (31), **39:** 24 i s. (6), **41:** rúbr. in. i s. (13), **42:** 4 i s. (65), **43:** rúbr. in. i s. (19)

an **19:** 59, **42:** 247

eb **22:** 94, **38:** 545

en **19:** 16 i s. (5), **27:** 277 i s. (4), **28:** rúbr. in., **38:** 56 i s. (12), **39:** 33, **41:** 153, **42:** 276 i s. (4), **43:** 153 rúbr. i s. (2)

8.1.4. La preposició *de*

d' **19:** 81 i s. (6), **20:** 44 i s. (3), **21:** 8 i s. (5), **22:** 79 i s. (8), **27:** 2 i s. (11), **28:** 87 i s. (3), **38:** 5 i s. (13), **39:** 83 i s. (8), **41:** 20 i s. (7), **42:** 118 i s. (14), **43:** 33 i s. (3)

de - da **19:** rúbr. i s. (40), **20:** 1 i s. (27), **21:** rúbr. in. i s. (28), **22:** rúbr. in. i s. (81), **27:** rúbr. i s. (72), **28:** 1 i s. (40), **38:** 3 i s. (115), **39:** rúbr. in. i s. (41), **41:** rúbr. in. i s. (38), **42:** rúbr. in. i s. (148), **43:** 2 i s. (40), **49:** rúbr. in. i s. (6)

del (contracció: *de + el*) **19:** rúbr. in. i s. (5), **20:** rúbr. in. i s. (5), **21:** 101 i s. (2), **22:** 142 i s. (7), **27:** rúbr. in. i s. (14), **28:** rúbr. in. i s. (6), **38:** rúbr. in. i s. (20), **39:** rúbr. in. i s. (7), **41:** rúbr. in. i s. (7), **42:** rúbr. in. i s. (16), **43:** rúbr. in. i s. (4), **49:** rúbr. in.

dels (contracció *de + els*) **21:** 24 i s. (2), **22:** 4 i s. (5), **27:** 144 i s. (3), **38:** 2 i s. (3), **39:** 74 i s. (4), **41:** 19 i s. (2), **42:** 104 seg. i s. (4), **43:** 27 i s. (8)

8.1.5. La preposició *per*

pel (contracció *per + el*) **38:** 253 i s. (3), **41:** 116

pels (contracció *per + els*) **21:** 43, **42:** 597

per **19:** 51 i s. (20), **20:** 18 i s. (16), **21:** 31 i s. (13), **22:** 7 i s. (30), **27:** 36 rúbr. i s. (23), **28:** 20 i s. (28), **38:** 6 i s. (69), **39:** 4 i s. (49), **41:** 6 i s. (21), **42:** rúbr. in. i s. (88), **43:** 9 i s. (23), **49:** 3 i s. (2)

8.2. Preposicions fortes i incorporacions al camp preposicional

8.2.1. Preposicions i locucions preposicionals de temps

ans de **19:** 167, **27:** 90

antes de **38:** 101 i s. (3), **42:** 412

après de **19:** 28 rúbr., **22:** 48 i s. (2), **27:** 223

prés de **28:** 105

8.2.2. Preposicions i locucions preposicionals de qualitat

com a (= en qualitat de) **19:** 205, **20:** 39 i s. (3), **21:** 39 i s. (2), **22:** 99 i s. (2), **27:** 405, **41:** rúbr. in. i s. (3), **42:** 59 i s. (5), **43:** 78 i s. (2)

entra **38:** 473 i s. (2)

entre **20**: 161

fora (= excepte) **20**: 161 rúbr.

segons **20**: 92 i s. (2), **21**: 103, **27**: 74, **28**: 110 i s. (2), **38**: 267 i s. (3), **39**: 210 i s. (2), **41**: 189, **43**: 37

8.2.3. Preposicions i locucions preposicionals de quantitat

sens **19**: 58 i s. (4), **21**: 45 i s. (4), **22**: 168 i s. (5), **27**: 122 i s. (2), **28**: 230, **38**: 17 i s. (7), **39**: 274 i s. (3),

41: 39 i s. (5), **42**: 24 i s. (8), **43**: 120 i s. (6)

sensa **21**: 73, **38**: 154, **41**: 115, **42**: 667 i s. (3)

8.2.4. Preposicions i locucions preposicionals de direcció

contra **22**: 336, **28**: 113, **42**: 71 i s. (4), **43**: 7 i s. (3)

contre **22**: 324

devers **19**: 234 rúbr., **21**: rúbr. i s. (2)

envers **43**: 265 rúbr.

fins **19**: 12 i s. (3), **20**: 66 i s. (2), **21**: 134 i s. (2), **22**: rúbr. in. i s. (3), **27**: 337, **28**: 228, **38**: rúbr. in. i s.

(5), **41**: 220 i s. (2), **42**: 308 i s. (3), **43**: 50

quantre (= contre) **27**: 131

8.2.5. Preposicions i locucions preposicionals de situació

davant - devant **19**: 85 i s. (2), **20**: 96 rúbr. i s. (2), **21**: 122 i s. (2), **22**: 19 i s. (4), **27**: 36 rúbr. i s. (3), **28**:

85 i s. (3), **38**: 12 i s. (3), **39**: 128 rúbr. i s. (5), **41**: rúbr. in. i s. (6), **42**: 44 rúbr. i s. (7), **43**: 24 i s. (4)

dins **19**: 46, **27**: rúbr. in. i s. (3), **42**: 12 i s. (2)

dintre **19**: 281, **38**: 396

enmig de **38**: 588 rúbr.

fora de **39**: 63, **42**: 86

prop **21**: 84 rúbr.

prop de **19**: 177, **38**: 351 rúbr., **39**: 305 rúbr., **42**: 704

sobre - sopra **20**: 154, **22**: rúbr. in., **27**: 356 i s. (2), **38**: 264, **39**: 290, **43**: 198

sots **43**: 198 seg.

8.2.6. Preposicions i locucions preposicionals concessives

a pesar de **22**: 333

9. Interjeccions

a! **42**: 709

adéu-siau **27**: 198

alto **38**: 394 i s. (2)

ave **19**: 193, **27**: 393, **38**: 421

ay **42**: 355

eya **22**: 21

o! **19**: 5 i s. (12), **20**: 1 i s. (6), **21**: 3 i s. (12), **22**: 77 i s. (10), **27**: 37 i s. (17), **28**: 1 i s. (11), **38**: 31 i s. (28), **39**: 1 i s. (19), **41**: 37 i s. (13), **42**: 125 i s. (14), **43**: 202 i s. (6)

Osanna **27**: 57

sus **22**: 15, **28**: 136

10. Infinitius

abitar **27**: 64

abrasar **19**: 167, **38**: 583, **39**: 303 i s. (3)

acanyatar **39**: 267 rúbr.

acaptar **19**: 82

acceptar **38**: 384

acompanyar **22**: 59, **42**: 582, **43**: 246

aconortar **21**: 145, **28**: 126 i s. (2), **41**: 231, **42**: 211 i s. (2)

aconsolar **22**: 114

acovardar **19**: 124

adorar **42**: 58

adormir **42**: 587

advertir **42**: 3 i s. (2)

afligir **42**: 652

agafar **42**: 291

aidar **43**: 245

aiudar **27**: 44, **39**: 341, **42**: 599 i s. (2)

alegrar **22**: 151

alliberar – *aliberar* **43**: 102 i s. (2)

amagar **38**: 439, **42**: 844

anar – *enar* **19**: 5 i s. (2), **27**: 155 i s. (3), **38**: 5 i s. (9), **39**: 8 i s. (6), **42**: 55 i s. (6), **43**: 211

anomenar **38**: 19 i s. (2), **39**: 266 i s. (2), **43**: 183

anutiar **38**: 512

aparallar – *aparellar* **38**: 72 i s. (2)

apartar **42**: 600

aportar **20**: 63, **28**: 74 i s. (2), **39**: 127 i s. (2), **43**: 224 i s. (2), **49**: 1

aribar **22**: 12, **38**: 34 i s. (2)

armar **27**: 308

asententiar **43**: 117

aseure **39**: 265 rúbr.

asignar **38**: 71

asolar (= assolar: tirar abaix un edifici) **42**: 793

asosegar (= assosegar: tranquil·litzar) **20**: 86

asotar **28**: 225, **39**: 265

atorgar **21**: 93, **28**: 69, **41**: 179

aturar **19**: 3

aumentar **42**: 702

aver - ever **21**: 12, **22**: 123 i s. (5), **27**: 102a i s. (2), **28**: 26 i s. (2), **39**: 14, **41**: 54

avisar **27**: 290

axir **27**: 99 i s. (2)

besar **38**: 166

comonicar (= comunicar) **38**: 30

comparer (comparèixer) **42**: 84

complir **19**: 126

comportar **19**: 48 i s. (2), **27**: 216, **38**: 210, **42**: 181 i s. (4), **43**: 248

comprar **38**: 445 i s. (2)

condemnar - condemnar **27**: 140, **28**: 199, **43**: 74 i s. (3)

conèxer **27**: 69

blesfemar **28**: 180

bravetiar (= bravejar: vanar-se) **20**: 13, **21**: 9, **41**: 51

bul·lar (= burlar) **38**: 292

caminar **38**: 55, **39**: 101

cantar **22**: 140 rúbr.; **42**: 857

castigar **22**: 226 i s. (2), **27**: 109, **28**: 179 i s. (4), **38**: 26 i s. (2), **39**: 235 i s. (2), **43**: 123

caure **19**: 186 rúbr., **38**: 441 rúbr., **42**: 723 rúbr.

causar **42**: 107

celebrar **42**: 443

certificar **20**: 81

clamar **20**: 147, **27**: 278b i s. (2)

clavar **42**: 655

cloure **42**: 48

consolar **22**: 306, **38**: 120, **39**: 376

consentir **27**: 133, **42**: 505, **43**: 140

considirar (= considerar) **28**: 154

contar **43**: 63 i s. (2)

contentar **19**: 115b, **28**: 234, **39**: 263 i s. (2)

contrestar **19**: 58, **38**: 205

coronar **39**: 267

creure **38**: 424, **39**: 284, **42**: 263, **43**: 222

cridar **20**: 93, **38**: 316 i s. (2), **39**: 340, **41**: 141

crucificar **20**: 80, **28**: 68 i s. (3), **39**: 260 i s. (6)

curar **27**: 43 i s. (2), **41**: 6

danyar **42**: 49

dar **19**: 89 i s. (3), **21**: 19 i s. (4), **22**: 71 i s. (5), **27**: 115 i s. (3), **28**: 210 i s. (2), **38**: 284, **39**: 7 i s. (3),

41: 41 i s. (5), **42**: 27 i s. (10), **43**: 70 i s. (2)

defensar **27**: 116, **28**: 107, **42**: 742

demanar **28**: 9, **38**: 490

- demostrar* **27:** 65, **28:** 194, **38:** 81 i s. (2)
- denegar - denagar* **38:** 168, **39:** 56
- descansar* **22:** 307, **38:** 337
- descondemnar* **43:** 180
- desemparar* **38:** 367
- desfer* **22:** 83
- desliurar* **20:** 136, **28:** 222
- despullar* **39:** 264
- destruir* **42:** 62
- detenir* **22:** 7 i s. (2)
- determinar* **39:** 250
- devallar* **21:** 95, **39:** 321, **41:** 181
- dexar* **19:** 271, **21:** 6 i s. (2), **28:** 211, **38:** 123 i s. (4), **39:** 286, **41:** 48 i s. (2), **42:** 335 i s. (2)
- dir* **19:** 110 i s. (2), **20:** 17 i s. (2), **22:** 20 rúbr. i s. (6), **27:** 147 i s. (6), **38:** 27 i s. (10), **39:** 87 i s. (4), **42:** 2 i s. (8), **43:** 185 i s. (3)
- disfamar (difamar)* **49:** 3
- donar* **19:** 47 i s. (3), **20:** 24, **21:** 147, **22:** 122 i s. (3), **27:** 215 i s. (2), **28:** 65 i s. (2), **39:** 51, **41:** 95 i s. (4), **42:** 242 i s. (2), **43:** 75
- dormir* **38:** 418, **42:** 693
- duptar* **19:** 123, **22:** 207, **27:** 286 i s. (2), **43:** 227
- enbeynar* **19:** 20, **42:** 739
- encontrar* **39:** 102, **43:** 257 rúbr.
- enganar* **38:** 20
- ensenyar* **37:** 39
- enterrar* **41:** 134
- entrar - ntrar* **19:** 96a i s. (3), **27:** 276 i s. (2), **38:** 270 i s. (3), **42:** 246 i s. (5)
- entregar - entragar* **19:** 116, **42:** 556 i s. (2)
- enviar* **38:** 29
- errar* **28:** 183, **39:** 150 i s. (2)
- escoltar* **27:** 111
- esser - eser - aser* **19:** 163, **28:** 70 i s. (2), **38:** 206 i s. (6), **39:** 36, **41:** 110, **42:** 327 i s. (3), **43:** 85 i s. (3)
- estar* **38:** 388 i s. (2), **42:** 221 i s. (2)
- fallar* **28:** 42
- faltar* **19:** 272, **39:** 32
- fer* **19:** rúbr. in. i s. (12), **20:** 35 i s. (2), **22:** 52 i s. (10), **27:** 157 i s. (16), **28:** 77 i s. (2), **38:** 7 i s. (26), **39:** 112 i s. (5), **41:** 27 i s. (2), **42:** 376 i s. (10), **43:** 128 i s. (2), **49:** 10
- ferir* **19:** 65, **27:** 237, **38:** 464
- fiar* **27:** 302, **42:** 254
- finar* **42:** 184
- fugir* **27:** 368, **42:** 563
- furtar* **22:** 24 i s. (3)
- guardar - gordar* **22:** 31 i s. (2), **42:** 860

guarir **27:** 49, **38:** 466
honrar – onrar **21:** 90 i s. (2), **41:** 132 i s. (2)
humiliar **42:** 492
informar **41:** 139
interrogar – interogar **20:** 58, **38:** 515, **42:** 717 rúbr. i s. (3)
irar **28:** 224
iudicar **20:** 89 i s. (2), **39:** 149 i s. (2), **43:** 52
iuntar **42:** 46
iutiar **20:** 131
ligar **38:** 317 i s. (2), **42:** 261 i s. (2)
liurar **28:** 45, **39:** 39
llevar – levar **22:** 91 i s. (2), **38:** 416, **42:** 21 i s. (2), **43:** 198 seg.
maltretractar **19:** 196, **20:** 66 i s. (2), **27:** 396, **39:** 142, **42:** 182
manar **43:** 125
matar **19:** 88 i s. (2), **20:** 61 i s. (3), **27:** 112 i s. (3), **28:** 46, **39:** 40, **42:** 785
meniar **38:** 92 i s. (3)
mentir **22:** 239 i s. (2)
mirar **21:** 65, **28:** 177, **39:** 350, **41:** 107
morir **19:** 73 i s. (4), **20:** 3 i s. (3), **21:** 25 i s. (2), **22:** 43 i s. (5), **27:** 50 i s. (5), **28:** 146, **38:** 28 i s. (10),
39: 88 i s. (3), **41:** 67 i s. (2), **42:** 91 i s. (11), **43:** 208
mostrar **22:** 54, **43:** 193
mudar **42:** 845
nafrar **27:** 400
negar **27:** 75 i s. (2), **41:** 46, **42:** 842 i s. (2)
negosiar **38:** 271
nomenar **38:** 277
obeir – obair **27:** 172 i s. (2), **38:** 170, **41:** 156
obrar **27:** 78, **28:** 203, **42:** 69 i s. (2)
obrir **19:** 174, **21:** 20 i s. (2)
oprimir **28:** 49
orar **38:** 350 i s. (3)
oyr **22:** 286
pagar **22:** 69 i s. (2), **38:** 134 i s. (4), **42:** 687
parlar – perlar **19:** 97 i s. (2), **20:** 79 i s. (3), **27:** 22 i s. (4), **28:** 208, **38:** 10 i s. (6), **39:** 54 i s. (3), **42:** 247
i s. (7), **43:** 62 rúbr. i s. (4)
partir **19:** 74, **22:** 6 i s. (2), **42:** 357
passar – pasar **20:** 14 i s. (2), **21:** 10, **22:** 19, **38:** 366 i s. (2), **41:** 52, **43:** 178
patir **19:** 172, **27:** 104, **42:** 94 i s. (3)
penar **42:** 109 i s. (3)
pendre – pendra **22:** 18, **27:** 186 i s. (3), **38:** 552, **39:** 304, **43:** 228
penedir **20:** 42
peniar **20:** 49, **28:** 127, **38:** 635, **39:** 45

pensar **19:** 279, **22:** 84, **38:** 179 i s. (3), **39:** 241, **42:** 24 i s. (3), **43:** 187
perdonar **20:** 50, **39:** 46 i s. (2), **42:** 869
perdra (= perdre) **38:** 630
perseverar **42:** 104 seg.
pervertir **19:** 251, **20:** 194
pervenir **39:** 388
plorar **20:** 180, **28:** 141, **38:** 138, **39:** 348 i s. (2), **42:** 153 i s. (2)
poder **43:** 74 i s. (2)
porfiar (porfidiar) **43:** 189
portar **39:** 117 i s. (3)
posar **42:** 294 i s. (2), **43:** 105
predicar **38:** 493 i s. (2), **42:** 73
pregar **27:** 348, **38:** 33, **39:** 324, **42:** 150 i s. (2)
presumir **43:** 142, **41:** 62 i s. (2)
provar **22:** 227
puiar **39:** 130, **42:** 280
punir **28:** 158
rabre (= rebre) **38:** 387
rahonar **42:** 614
redemir **39:** 383
regnar **42:** 677
rembre - rembra (redimir) **21:** 60, **41:** 102, **42:** 666
rentar **19:** 41 i s. (4), **27:** 209 i s. (3), **38:** 199 i s. (2), **42:** 489 i s. (3), **43:** 192
reparar - raparar **21:** 54, **41:** 33 i s. (2), **42:** 795
reposar **39:** 62
rescatar **38:** 385
ressucitar - resucitar - resuscitar - resusitar **22:** 35 i s. (7), **38:** 118, **39:** 320, **42:** 229
restar **38:** 336, **42:** 414 i s. (2)
robar **22:** 243
rosegar **38:** 644
saber **39:** 177, **41:** 162
salvar **20:** 164 i s. (2), **21:** 79, **27:** 149, **28:** 153, **39:** 370 i s. (2), **41:** 11 i s. (2)
sasiar **20:** 139
satisfere **21:** 99, **27:** 365, **41:** 26 i s. (2)
scanyar **39:** 24
scapar **19:** 217, **27:** 411, **38:** 401, **42:** 264
sclatar **19:** 280, **38:** 584, **39:** 64, **43:** 215
scondir **42:** 728
scusar **19:** 240, **43:** 209
seguir - saguir **19:** 168, **27:** 271 i s. (2), **38:** 160, **39:** 381, **42:** 201 i s. (2)
selebrar - salabrar **27:** 156, **38:** 6 i s. (3), **42:** 411 i s. (2), **43:** 103
sententiar **28:** 77, **39:** 112 i s. (6)

sentir **20:** 191 i s. (2), **28:** 147, **38:** 535, **39:** 386 i s. (2), **42:** 369, **43:** 205
ser - se[r] **22:** 63 i s. (2), **27:** 384 rúbr., **28:** 105, **38:** 130 i s. (6), **41:** 150, **42:** 121 i s. (6), **43:** 45
sercar **28:** 81 i s. (2), **38:** 420 i s. (2)
servir **38:** 155, **41:** 158, **42:** 326 i s. (4)
sesar (= cessar) **42:** 866
sobrar **27:** 63
sonar **38:** 645, **39:** 300
soterrar - setorrar - soterrar **21:** 66 i s. (2), **41:** 108
spantar **38:** 446, **41:** 166, **43:** 65
spargir **19:** 66
sperar **38:** 351
spirar (= expirar) **41:** 164
splicar **42:** 106 i s. (3), **43:** 212
sprimir (= esprimir: expressar) **42:** 5
star **22:** 36, **38:** 54 i s. (3), **39:** 322 i s. (2), **42:** 751, **43:** 122
stirar **39:** 317
stoiar (= estojar) **27:** 399, **38:** 459
suar **42:** 657
sufrir **27:** 113, **38:** 127, **42:** 339 i s. (3)
tencar **21:** 20, **41:** 62
tenir **21:** 130 i s. (2), **22:** 132 i s. (3), **38:** 480 i s. (3), **41:** 216 i s. (2), **42:** 20 i s. (4), **43:** 143
terdar **28:** 230, **38:** 279b i s. (2), **39:** 274 i s. (2), **42:** 250 i s. (3), **43:** 120 i s. (2)
tirar **27:** 86
tocar **19:** 195, **27:** 219 i s. (2), **43:** 261 rúbr.
tornar **20:** 36, **22:** 300
tractar - trectar **27:** 136, **38:** 25 i s. (2), **42:** 39 i s. (3)
trair **19:** 130, **27:** 266, **28:** 3, **38:** 240 i s. (2), **42:** 530
traura **22:** 152
treballar **39:** 111
trespassar **27:** 351
trestetiar (= trastejar: anar i venir sovint) **39:** 299
trigar **27:** 150, **38:** 634 i s. (2), **39:** 302
trobar **28:** 80 i s. (2), **38:** 554 rúbr., **39:** 65
untar **22:** 4
valer **22:** 335
vel·lar **27:** 347, **38:** 354 i s. (3), **42:** 602
venir **22:** 42 i s. (2), **27:** 327 i s. (2), **38:** 39
verificar **22:** 51
veure - veura **22:** 128, **27:** 18, **28:** 147, **38:** 44 i s. (2), **39:** 355 i s. (2), **42:** 197 i s. (2)
visitar **22:** 311
viure - viura **20:** 40, **22:** 188, **38:** 156 i s. (2)
voler **22:** 72, **27:** 285, **38:** 170 i s. (3)
votar **42:** 66 i s. (2)

11. Gerundis*abrasant* **22**: 140 rúbr*acabant* **22**: 20 rúbr. i s. (2)*adorant* **27**: 362 rúbr.*aionollant* **43**: 149 rúbr.*alçant - alsant* **42**: 482 rúbr. i s. (4), **43**: 153 rúbr.*anant* **21**: 72 rúbr. i s. (2), **27**: 128 rúbr. (2), **38**: 476, **42**: 434 rúbr.*apropincant* (aproximant) **42**: 224*arancant - arencant* **19**: 194 rúbr., **21**: 35, **27**: 394 rúbr., **41**: 77, **42**: 738 rúbr.*aribant* **28**: 127 rúbr.*aumentant* **42**: 114*avent - avén* **22**: 67 i s. (3), **27**: 133, **42**: 517 rúbr. i s. (2), **49**: 13*besant* **19**: 192*calsigan* (esclafant) **38**: 580*caminant* **22**: 12 rúbr.*cantant* **20**: 28 rúbr., **22**: 111 i s. (3), **27**: rúbr. in. i s. (2), **28**: 185 rúbr. i s. (2), **38**: 68 rúbr. i s. (3), **42**: 448 rúbr. i s. (2)*comensant* **43**: 49*contempla[n]t - contenplant* **21**: 128 rúbr., **22**: 140 rúbr. i s. (2), **41**: 40*corrent* **38**: 441 rúbr.*cridant* **42**: 785 rúbr.*culpan* (culpant) **28**: 170*dant* **22**: 174*desitiant* **43**: 100*despertant* **42**: 697 rúbr.*devent* **20**: 3, **22**: 185*dient* **19**: 79 rúbr. i s. (3), **21**: 27 i s. (2), **22**: 248 i s. (2), **28**: 181, **38**: 15, **39**: 163, **41**: 69, **42**: 707 i s. (4)*discrepant* **42**: 101 i s. (2)*dolén* **41**: 19*donant - donan* **22**: 56 i s. (2), **38**: 471 rúbr. i s. (3)*dormint* **42**: 622 i s. (4)*encontrant* **39**: 48 rúbr.*ensenyant* **19**: 255*entenent* **38**: 21*essent - esent - asent* **19**: 150 rúbr., **38**: 202 i s. (3), **39**: 128 rúbr. i s. (2), **41**: 9 i s. (2), **42**: 145 i s. (7), **43**: 5 rúbr.*execant* (= aixecant) **28**: 135 rúbr.*fent* **21**: 100 rúbr., **22**: 335, **27**: 62, **28**: rúbr. in. i s. (2), **38**: 431 rúbr. i s. (2)*fnint* **42**: 626*iudicant* **28**: 109*lamentant* **42**: 221

letgint **42**: 104 rúbr.
levant **43**: 254
llensant **42**: 359 rúbr.
lligan - ligan (= lligant) **39**: 265 rúbr., **42**: 743 rúbr.
matant **22**: 147
meniant **41**: 20
merexent **22**: 184
morint **19**: 164, **22**: 147
mostrant **22**: 203
mudant - mudan **21**: 15 i s. (2), **38**: 611 rúbr., **41**: 57 i s. (2)
oblidant **20**: 168
pagant **42**: 820 rúbr.
parlant **27**: 36 rúbr. i s. (2), **28**: 157
passant **22**: 135
pensant **39**: 354, **42**: 203
perdent **21**: 48, **41**: 90, **42**: 93 i s. (3)
persuadint **39**: 201
pervertint **19**: 254
pesetiant **27**: 36 rúbr.
portant **19**: 11, **38**: 557
posant **43**: 149 rúbr.
publicant **22**: 253
resucitant **22**: 202 i s. (2)
rimant - rim[ant] **19**: 24 rúbr. i s. (11), **20**: 68 rúbr., **27**: 274 rúbr. i s. (2)
rosegan **42**: 743 rúbr.
scopint **42**: 820 rúbr.
seguint **42**: 52
sent - sen (= essent) **21**: 84 rúbr., **22**: 102, **41**: 15
sentint **38**: 641 rúbr.
senya[n]t (= cenyint) **42**: 482 rúbr.
sercant **38**: 426 i s. (3), **43**: 175
spantant **22**: 268 rúbr.
sperant **22**: 96, **41**: 144
squinsant **42**: 810 rúbr.
stant **19**: 282, **42**: 11
tapant **42**: 820 rúbr.
tenint **21**: 148 rúbr., **22**: 73, **41**: 234 rúbr.
tornant **42**: 448 rúbr.
traint **20**: 32
trobant **21**: 84 rúbr., **42**: 434 rúbr. i s. (4)
vel·lant **42**: 586
vencent **22**: 148

venint **27**: 93

vent (= veient) **22**: 140 rúbr. i s. (4), **42**: 189 rúbr.

vestint **27**: 6, **43**: 139 rúbr.

veyent **42**: 596

volant **41**: 145

volén (= volent) **43**: 261 rúbr.

12. Participis passats

abeurade **20**: 169

abrigades **22**: rúbr. in.

abrigat **22**: 140 rúbr.

acabat **20**: 197, **28**: 56 i s. (2), **39**: 345 i s. (2)

aconsellats **22**: 216

acostada **42**: 332 i s. (2)

acostat **42**: 215

acusat **28**: 206, **38**: 504, **39**: 198 i s. (2), **43**: 198 seg.

acustumats **43**: 198 seg.

adorat **27**: 97

adormit **42**: 632

adormits **38**: 359 rúbr.

afectat **42**: 327 i s. (2)

afligida **38**: 352

afligit **42**: 589 i s. (2)

agenollade **22**: 140 rúbr., **38**: 164

agenollat - *agonollat* - *aionellat* **21**: 40 rúbr., **42**: 379 rúbr. i s. (3)

agenolat[s] - *aiononollats* **22**: 164 rúbr., **43**: 265 rúbr.

aiudada **42**: 188

aiuntats **22**: 187

aiustat **42**: 43 i s. (3)

alborotat **43**: 47

alegrat **42**: 680

aletat (= alletat) **28**: 15

aliberat **43**: 112 i s. (2)

alsat **42**: 23

amagat **38**: 487

amat **39**: 363

anat - *nats* **19**: 257, **27**: 91

anats **42**: 7

anomenat - *anomanat* **28**: 98, **39**: 188, **42**: 270 i s. (3)

anomenats **49**: 5

anutiat **39**: 82

anutiats **42:** 730

aparallat - aparellat **19:** 28 rúbr. i s. (3), **27:** 194 i s. (2), **38:** 96 rúbr. i s. (8), **42:** 417 i s. (5)

aparallats - aparellats **22:** 2, **38:** 326

apartat **42:** 587 rúbr. i s. (3)

aportat **28:** 16, **39:** 181, **41:** 4, **43:** 28

apropincat (= aproximat) **38:** 339

aribada - aribade **42:** 213 i s. (3)

aribats **22:** 220 rúbr., **39:** 134, **42:** 159 rúbr. i s. (5)

armada **38:** 315

armat **38:** 397

arrapat **38:** 560

arribat - aribat **19:** 20 rúbr. i s. (2), **27:** 151, **38:** 1 i s. (3), **39:** 8 rúbr. i s. (5), **42:** 218 rúbr. i s. (8), **43:** 213 rúbr.

asaciat **43:** 155

asasiats - asatiats **43:** 124 i s. (2)

asentat **38:** 521, **42:** rúbr. in. i s. (2)

asententiat **43:** 115

asenyalat **43:** 80

asotat **42:** 117, **43:** 132

avalotade **20:** 77

avisats **22:** 213

avistat (reunit) **42:** 104 seg.

banyat **39:** 95

baxat (= baixat) **41:** 176

beneït **38:** 174 i s. (2)

beneyta **38:** 148

bessat **27:** 379

blesfemat - blesphemmat **19:** 230, **27:** 424, **38:** 529, **42:** 813

clavada **39:** 358

clavat **22:** 80, **42:** 104 seg. i s. (3), **43:** 198 seg.

clos **38:** 638

cloa **41:** rúbr. in.

colorat **39:** 78

comprades **22:** 1

conclus **42:** 104 seg.

concordants **19:** 139

condemnat **21:** 86, **28:** 162, **41:** 128, **42:** 818, **43:** 45 i s. (4)

conegut **19:** 247

confessat **20:** 100

conformats **42:** 521

andurait (= endurit) **27:** 135

bufetetiat **38:** 497

callat **27**: 248

cantat **19**: 70, **20**: 7, **38**: 236 i s. (2), **42**: 569

canviat **42**: 362

carregade **41**: 38

carregat **19**: 10, **42**: 422 i s. (2)

castigat **38**: 53, **39**: 228 i s. (2), **42**: 33 i s. (6), **43**: 60 i s. (4)

causade **22**: 180

causat **22**: 74 i s. (3), **42**: 164, **43**: 2

cayguts **22**: 201

celebrat **42**: 104 seg.

circuít **42**: 606 i s. (2)

cobrat **22**: 150

comanat **39**: 41

comensat **20**: 111, **28**: 48 i s. (2)

comès **21**: 12, **28**: 8, **41**: 54

comesos **27**: 132, **42**: 364

complít **19**: 285

congoxada **42**: 374

congoxat **19**: 159

consebut **21**: 74, **41**: 116

conseguida **22**: 132 i s. (2)

consertada **42**: 447

contat **22**: 208, **42**: 172, **43**: 37

contats **42**: 323

convidat **20**: 43

coronat **42**: 118

creat - cresat **20**: 25, **39**: 35, **27**: 366, **42**: 485

creuats **49**: 15 i s. (2)

criat **38**: 650, **39**: 81

crídat **42**: 22 i s. (2)

crucificat **20**: 109, **22**: 48 i s. (2), **28**: 52 i s. (3), **39**: 258 i s. (6), **42**: 122 i s. (3), **43**: 171 i s. (2)

curat **27**: 96, **38**: 14 i s. (2)

curats **19**: 219, **27**: 413, **38**: 471

cuytat **19**: 113b

dada **22**: 66 i s. (2), **38**: 165

dadas **21**: 151, **41**: 237

dat **19**: 244, **21**: 101, **27**: 69, **28**: 20 i s. (2), **38**: 247, **39**: 4 i s. (3), **41**: 187

dats **22**: 291, **38**: 433

declerat **27**: 264, **42**: 856

dedicat **42**: 442

dedicada **42**: 446

defensat **28**: 189, **43**: 34

demanat - demenat **42:** 16 i s. (2), **43:** 72 i s. (2)
demnat **20:** 46, **28:** 32, **39:** 20 i s. (2)
demonstrat **42:** 19
descansat **39:** 178
descansats **38:** 327
desitiat **28:** 62, **38:** 192, **42:** 465
desliurat **28:** 220
desliurats **22:** 164
despedit **42:** 329 rúbr. (4)
despesa **19:** 95
despullat **39:** 225
desterrat **42:** 83
destroïda **28:** 167
desviat **20:** 9
determinat **42:** 104 seg.
devellat (= davallat) **27:** 15
dexat **21:** 51, **38:** 396, **42:** 792
dexats **41:** 93
difinit **42:** 104 seg. i s. (2)
discorreguda **42:** 104 seg.
dit **19:** 39 i s. (7), **20:** 16 i s. (2), **21:** 140 rúbr., **27:** 153 i s. (8), **28:** 134 i s. (4), **38:** rúbr. in. i s. (12), **39:** 66 i s. (6) **41:** 226 rúbr., **42:** 104 seg. i s. (7)
dita **22:** 205, **38:** 440
ditas **38:** 57, **39:** 108
dits **42:** 104 seg. (2)
donat **22:** 202, **27:** 13, **28:** 28 i s. (2)
donats **22:** 190 i s. (2)
dormit **39:** 33
durat **20:** 11, **21:** 33, **41:** 75
encadenat **27:** 34
encarçerat **42:** 825
enclavat **20:** 160, **49:** 8
enclavats **49:** 17
encontrat **27:** 93
enculpat **42:** 798
enganada **39:** 162
engendrat - engenrat **21:** 75, **41:** 117
enlleït (consumit de fastidi) **38:** 296
enmanat **19:** 208
ensenyat **42:** 749 i s. (2)
ensenyats **42:** 520
enpresonat **19:** 284

·ntès **27**: 45b
entrat **28**: 44, **39**: 38, **42**: 289
entregat **42**: 328
entristit **42**: 129 i s. (2)
·nutiat **39**: 273
·nutiats **42**: 822
enviat - *·nviat* **39**: 191, **42**: 659, **43**: 95
enviats - *·nviats* **19**: 30, **27**: 200, **42**: 439
errats **42**: 85
esmortida **28**: 135 rúbr., **39**: 305 rúbr.
esmortits **38**: 431 rúbr.
estat **21**: 13, **27**: 10
evacuat **27**: 32
examinat - *exeminat* - *axaminat* **28**: 197, **39**: 143 i s. (2), **42**: 769, **43**: 42 i s. (2)
ferit **19**: 202, **38**: 540, **39**: 34, **43**: 165
fet **19**: 92 i s. (3), **20**: 22 i s. (2), **21**: 23 i s. (2), **22**: 87 i s. (4), **27**: 99 i s. (3), **28**: 119 rúbr. i s. (3), **39**: 129 i s. (5), **41**: 65 i s. (2), **42**: 44 rúbr. i s. (4), **43**: 153 rúbr.
fets **22**: 103 i s. (2), **27**: 134, **42**: 46
feta **21**: 104, **22**: 158 i s. (2), **38**: 144 i s. (2), **41**: 190, **42**: 21
fetas **38**: 330 i s. (2)
figurat **39**: 90
foradades - *foradadas* **21**: 149, **41**: 235
forçat - *forsat* **20**: 93 i s. (3), **21**: 100, **28**: 72, **41**: 186
furtat **22**: 240 i s. (3)
glorificat **22**: 55, **27**: 30 i s. (2), **38**: 119, **42**: 148 i s. (2)
gosat **42**: 814
guanyada **22**: 154
guardat **22**: 218
il·luminat **27**: 313
informat **41**: 150, **42**: 290
iniuriats **43**: 121
innovat **42**: 198
interrogat - *·nterrogat* **20**: 105 i s. (2), **28**: 103 i s. (2), **42**: 803
iudicat **20**: 128
iutiat **20**: 130
iutiats **42**: 810
lançat - *lensat* **19**: 137, **38**: 474
lansats **27**: 129
levat **19**: 93
lexat **20**: 2
limpiats **42**: 516
liurat **28**: 19, **39**: 3

loat **22:** 191, **27:** 314
llevats **38:** 262
llevada **22:** 268
lliberts - llibers **22:** 63 i s. (3)
lligat - ligat **19:** 215, **21:** 34, **27:** 409, **28:** 89 i s. (3), **38:** 405 i s. (2), **39:** 138, **41:** 3 i s. (2), **42:** 115 i s. (5), **43:** rúbr. in.
maleyt **20:** 33
maleyts **28:** 13
malparlat **27:** 141
maltractat - maltrectat - ma[l]trectat **21:** 18, **28:** 123, **38:** 559 i s. (4), **39:** 86 i s. (3), **41:** 60, **42:** 113 i s. (4), **43:** 165 i s. (2)
maltrectada **42:** 642
manat **39:** 232, **42:** 72 i s. (4), **43:** 88
mès **39:** 340
messa (mesa) **27:** 253
mirat **42:** 848
mirats **42:** 88
mogut **38:** 482
mort **20:** 165, **21:** 59 i s. (6), **22:** 143 i s. (3), **27:** 28, **38:** 649, **39:** 35 i s. (3), **41:** 34 i s. (10), **42:** 146 i s. (2), **49:** 13
mostrat **22:** 98
nade (nascuda) **21:** 62, **28:** 133
nafrada **42:** 333
nafrat **27:** 402, **39:** 359, **42:** 128, **43:** 48 i s. (2)
nat **20:** 47, **28:** 1 i s. (2), **39:** 30, **43:** 38
negat **20:** 4 i s. (2), **21:** 4, **28:** 75, **42:** 570 i s. (3)
oblidad **38:** 222
obligat **42:** 325
obligats **42:** 299
obrat **27:** 73
obsegats (= obcegats: ofuscats) **27:** 20
ocupat **42:** 551
ofegat **28:** 7
oït **19:** 260, **28:** 84, **38:** 493, **42:** 755 i s. (2)
oïts - hoïts **20:** 172, **39:** 374
oposat **43:** 67
ordenat **27:** 270, **42:** 662, **43:** 236
pagat **22:** 67 i s. (6), **39:** 158
pagats **43:** 137
parit **21:** 59, **41:** 101
parlat **19:** 263 i s. (2), **20:** 65, **28:** 70, **38:** 496, **42:** 572 i s. (5)
pasats **42:** 111

passat - pasat **39:** 55 i s. (2), **41:** 32, **42:** 634
pegat **38:** 463
peniat **20:** 161, **28:** 73, **41:** 22
pensat **19:** 79 i s. (2), **28:** 39, **38:** 63 i s. (2), **39:** 29
perdonades **20:** 173, **39:** 375
perdonat **20:** 19
perdut **20:** 32, **21:** 32 i s. (6), **28:** 25, **38:** 264, **39:** 13 i s. (3), **41:** 74 i s. (6)
permès **20:** 61, **39:** 147
perseguit **21:** 46, **41:** 88
portade **43:** 230
portat **20:** 117, **28:** 82 i s. (3), **38:** 590, **39:** 23 i s. (4), **42:** 711, **43:** 12 i s. (5)
portats **42:** 781
posat **22:** 275 i s. (2), **39:** 184, **42:** 18 i s. (4)
posats **22:** 284, **42:** 162 i s. (2)
praticat **28:** 216
predicat **19:** 258, **20:** 112, **38:** 470 i s. (3), **39:** 204, **42:** 750 i s. (2)
pregats **43:** 135
preposat **20:** 10, **42:** 104 seg.
pres **19:** 205 i s. (2), **20:** 12 i s. (2), **21:** 34, **27:** 405, **28:** 131 i s. (2), **39:** 66 i s. (2), **41:** 76, **42:** 112 i s. (6)
presa **41:** 36
presentat **19:** 268
prevists **42:** 314
principiat **42:** 548
promès **22:** 50 i s. (2)
prophetitzat **42:** 558
prostat **42:** 487 i s. (2)
prostats **43:** 152
provat **28:** 76 i s. (2), **39:** 168 i s. (2)
publicades **43:** 198 seg.
podrit **38:** 58
pugut **19:** 217, **22:** 336, **27:** 347 i s. (2), **38:** 360, **39:** 246
punit - ponit **38:** 594, **42:** 732
rabut **22:** 108
rabuda **22:** 192
recomanat **38:** 176
remut (redimit) **39:** 379
rentat **19:** 53, **42:** 513 i s. (2)
rentat[s] **19:** 58 rúbr.
reposit **22:** 261
resucitat - resuscitat - resusitat **20:** 20 i s. (2), **22:** 54 i s. (10), **28:** 105, **39:** 219 i s. (2), **42:** 25 i s. (2)
resuscitats **22:** 186
retornada **38:** 161

robat **22:** 260

roçegat - *rosegat* (rossegat: arrossegat) **19:** 276, **27:** 432

sabut **20:** 119 i s. (2), **27:** 291, **42:** 60 i s. (2)

saludat **38:** 88

saguit **38:** 105

salvat **20:** 45, **28:** 31, **39:** 19

satisfet **42:** 688

scampada **38:** 253, **42:** 663

scanpat **42:** 561

scandalitzat **27:** 239, **38:** 230

scandalitzats - *scandelitzats* **19:** 67, **42:** 555

scarnit **42:** 671

scrit **19:** 64, **27:** 236

scrita **43:** 198 rúbr.

scrits **20:** 170, **39:** 372

seguit **42:** 852

sententiat **20:** 151, **21:** 114, **28:** 115, **38:** 566, **39:** 116 i s. (5), **41:** 200, **42:** 828, **43:** 5 i s. (5)

sentit **20:** 193, **38:** 531 i s. (2), **39:** 387, **42:** 753, **43:** 63

separats **42:** 475

sepultat - *sapultat* **22:** 283, **41:** 177, **42:** 10

servit **20:** 122 i s. (2), **21:** 7, **38:** 102 i s. (3), **41:** 49

servits **42:** 311

sesat (= cessat) **43:** 50

sforçat **38:** 381

spantat **22:** 197, **39:** 193, **41:** 135

spantats **38:** 443

sperat **22:** 94

spirat (= expirat) **41:** 137

splicat **42:** 127 i s. (3)

stada **43:** 233

stat **21:** 49 i s. (3), **22:** 80 i s. (4), **38:** 157 i s. (2), **39:** 80 i s. (3), **41:** 55 i s. (4), **42:** 104 seg. i s. (2), **43:** 33 i s. (4)

stats **27:** 199

tatxat (= taxat) **43:** 138

tinguda **22:** 100

tingut **21:** 129, **22:** 107, **41:** 215

tinguts **43:** 104

torbada - *torbade* **38:** 576, **42:** 240

torbat **19:** 278, **27:** 263

tornat **42:** 632 rúbr. i s. (3)

tractat - *trectat* **28:** 2, **38:** 565

traüt **19:** 76, **20:** 38, **27:** 249 i s. (2), **28:** 18, **39:** 2, **42:** 115

tremès **27**: 77

trencat **19**: 250, **41**: 24

tret **43**: 110

trets **22**: 334

trevesat - trevesat **21**: 134 i s. (2), **41**: 220 i s. (2)

tribulade **38**: 111

trobat **19**: 246, **20**: 106, **41**: 140, **42**: 723, **43**: 44 i s. (2)

turmentat **19**: 277, **42**: 121 i s. (3), **43**: 162 i s. (2)

usat **20**: 133

valgut **28**: 5

vedat - vedad **41**: 20, **43**: 21

veniat **19**: 92

vensut **27**: 33

venut **19**: 76, **20**: 31, **28**: 26, **38**: 265, **39**: 14, **42**: 712

vessat - vasat **38**: 263, **42**: 620

vestida **22**: 140 rúbr.

vestit **22**: 44 rúbr., **49**: rúbr. in.

vestits **22**: 64 rúbr.

vingut **19**: 103, **20**: 23, **21**: 43, **27**: 95 i s. (3), **28**: 6 i s. (2), **38**: 283, **41**: 17 i s. (2), **42**: 13

vinguts **27**: 179 i s. (2)

vist **19**: 243 i s. (2), **20**: 107, **22**: 123 i s. (4), **27**: 268, **28**: 180, **38**: 10 i s. (3), **39**: 76, **41**: 18, **42**: 26 i s. (6), **43**: 213, **49**: 1

vista **43**: 232

vists **41**: 170

volgut **20**: 181 i s. (3), **21**: 19 i s. (2), **27**: 133, **28**: 45, **38**: 423, **39**: 39, **41**: 95, **42**: 523 i s. (2)

votat **42**: 80 i s. (2)

13. Imperatius

13.1. Imperatius dirigits a la 2a persona del singular

ages **27**: 59

agreyeix **19**: 204

alça **27**: 269

camina **41**: 151

conta **27**: 296

contan (= contén) **27**: 84

crida **19**: 219, **27**: 413

crucífica **20**: 145, **39**: 256

declere **42**: 805

descalse **19**: 43, **27**: 211

dexa - dexe **27**: 47 i s. (2), **42**: 496

digas **19:** 221b i s. (4), **20:** 59 i s. (2), **27:** 39 i s. (3), **28:** 97 i s. (2), **38:** 478, **39:** 194, **41:** 152, **42:** 744
i s. (2), **43:** 26

done **38:** 199

fes **19:** 107, **20:** 122, **27:** 38 i s. (2), **39:** 173, **42:** 277 i s. (2)

fuiig **19:** 221a, **27:** 415

garde **27:** 221

invoca **19:** 218, **27:** 412

ix **42:** 552

leva **19:** 159

loa **27:** 404

met **19:** 46, **27:** 214

mira **28:** 206, **38:** 462 i s. (2), **42:** 503

oges **20:** 72 i s. (2)

parla **38:** 508 i s. (2)

procure **42:** 549

prophetitza **38:** 539

respon **38:** 514

scape **19:** 225, **27:** 419

seu **19:** 113a

sias **19:** 112, **27:** 310, **38:** 211

sosega (= sossega: calma) **20:** 6

ten **19:** 261, **39:** 333

testifica **19:** 264

tingas **38:** 176

tira **27:** 375a

torna **19:** 45 i s. (2), **27:** 213 i s. (3), **42:** 739

veges **42:** 755

vés **19:** 78, **20:** 44, **27:** 64 i s. (3), **38:** 652, **41:** 141 i s. (2), **42:** 552

vet **27:** 298, **39:** 332

vina **38:** 466, **41:** 153, **42:** 796

vulles - vullas **38:** 206 i s. (2), **39:** 218

13.2. Imperatius dirigits a la 3a persona del singular

aport **39:** 295

cant **19:** 248 rúbr.

cayga **27:** 388 rúbr., **28:** 135 rúbr.

correga **39:** 294

diga **19:** 40 rúbr. i s. (4), **20:** 140 rúbr., **28:** 229 rúbr., **38:** 36 rúbr. i s. (10), **39:** 319 rúbr.

do **19:** 111, **39:** 133, **42:** 708

dóna **27:** 203, **38:** 282

emaga (= amague) **38:** 399

faça **19:** 160, **20:** 67, **22:** 262 i s. (2), **38:** 188 rúbr., **42:** 622 i s. (2)
garde **43:** 150
hage **38:** 225
age **28:** 15, **43:** 172
isca **19:** 174 rúbr. i s. (2)
mantenga **27:** 187, **42:** 285
muyre - muyra **19:** 232, **20:** 109 i s. (2), **22:** 42, **27:** 426, **38:** 538, **39:** 254, **42:** 820 i s. (3), **43:** 113 i s. (3)
plàcie - plàsie **38:** 604, **39:** 335
prenga **27:** 370, **28:** 183 rúbr.
romanga **38:** 588 rúbr.
segue **38:** 187
sia **19:** 60 i s. (3), **20:** 33 i s. (3), **22:** 191, **27:** 232 i s. (4), **28:** 82 i s. (3), **38:** 144 i s. (6), **39:** 208, **42:** 362 i s. (5), **43:** 168 i s. (2)
vage **19:** 40 rúbr., **20:** 138, **22:** 20, **38:** 182 rúbr. i s. (3), **42:** 102
val **38:** 595a
vinga **19:** 142 i s. (2), **20:** 58, **22:** 27, **27:** 408, **38:** 259 i s. (4), **42:** 448
visca **22:** 43
vulla **38:** 226

13.3. Imperatius dirigits a la 1a persona del plural

anem - ·nem **19:** 19 i s. (4), **21:** 65, **22:** 3 i s. (6), **27:** 129, **38:** 417, **39:** 103 i s. (5), **41:** 107 i s. (3), **42:** 438
aportem **43:** 3
caminem **22:** 15 i s. (2)
conformem **20:** 184
cridem **43:** 4
demanem - demenem **21:** 87, **41:** 129
dexem **27:** 144, **39:** 322
donem **22:** 329
façam **20:** 62, **22:** 43, **27:** 110 i s. (2), **38:** 605, **43:** 139
icam (= iscam) **19:** 178
loem **22:** 129 i s. (2)
mirem **22:** 235, **42:** 64
parem **22:** 11
pegam (= peguem) **43:** 133
pensem **19:** 233, **27:** 427
pertigam **27:** 384
portem **19:** 273, **27:** 429
sapiam **39:** 137
stigam **22:** 44
tirem **22:** 14 i s. (2)
tornem **20:** 55, **38:** 104, **42:** 450

treballem **38**: 28 i s. (2)

veiam **19**: 107 i s. (2), **28**: 37, **38**: 59 i s. (5), **39**: 27 i s. (10), **42**: 297 i s. (3)

13.4. Imperatius dirigits a la 2a persona plural

acomeneu (= *acomanau*) **39**: 229

aconsolau **20**: 176

aiudau **28**: 137, **39**: 348 i s. (2), **43**: 260

alegrau **22**: 141 i s. (6)

alsau **38**: 447, **39**: 310, **42**: 698 i s. (2)

amau **42**: 480

anau - *aneu* **19**: 9 i s. (3), **21**: 95, **22**: 253 i s. (2), **27**: 126a i s. (5), **28**: 30 i s. (2), **38**: 32 i s. (6), **39**: 18 i s. (2), **41**: 181, **42**: 421

aparellau **27**: 170

aportau **28**: 114, **42**: 819 i s. (2)

armau **19**: 147, **27**: 325a

asententiau **43**: 20

asotau **20**: 140, **43**: 129

assentau - *asentau* **22**: 193, **27**: 333a, **39**: 58

avisau **38**: 324

axiu **22**: 62, **27**: 128

beveu **38**: 254

caminau **38**: 577, **39**: 105

cantau **22**: 64

canviau **38**: 311

confortau **27**: 361

consolau **38**: 621

contemplau **41**: 7

creyeu **39**: 199

cridau **42**: 36

crucificau **28**: 239, **39**: 283, **43**: 174

dat **22**: 257

dau **22**: 162 i s. (5), **38**: 163

demanau **38**: 492, **42**: 305

descansau **22**: 193

desempetxau - *desenpetxau* **19**: 102, **27**: 128 i s. (3)

despullau **28**: 226

deteniu **20**: 96, **42**: 255

dexau - *dexeu* **19**: 96a i s. (4), **22**: 272, **27**: 195 i s. (3), **38**: 124 i s. (6), **39**: 253

deyts (= *digau*) **27**: 119

dieu **27**: 386

digau **19**: 7 i s. (4), **22**: 273, **27**: 53 i s. (10), **38**: 41 i s. (6), **39**: 49 i s. (5), **42**: 165 i s. (9), **43**: 9 i s. (2)

donau - doneu **21:** 91 i s. (2), **27:** 330, **28:** 119 i s. (2), **38:** 145 i s. (2), **41:** 175 i s. (2), **42:** 310 i s. (3)
dormiu **38:** 369
encubriu **42:** 155
entrau **38:** 78 i s. (3), **42:** 674
eydau **27:** 114
ferrau **19:** 144 i s. (2)
feu **19:** 186, **27:** 52b i s. (3), **28:** 64 i s. (3), **38:** 311 i s. (3), **39:** 144 i s. (6), **42:** 352 i s. (3), **43:** 68
fiu **27:** 295, **28:** 92, **38:** 181 i s. (3), **39:** 120
guardau - gordau **19:** 275a, **22:** 233, **27:** 52a i s. (5), **38:** 406, **42:** 587
iau **22:** 253
interrogau **19:** 259
llevau - levau **19:** 176 i s. (2), **21:** 65, **27:** 369 i s. (4), **28:** 136 i s. (2), **38:** 418 i s. (3)
lligau - ligau **19:** 144, **38:** 415 i s. (3), **39:** 316, **43:** 127
manau **38:** 218
meniau **38:** 195 i s. (2)
mesurau **21:** 58 i s. (2), **41:** 109
mirau **19:** 230 i s. (2), **20:** 78, **22:** 283, **27:** 279c i s. (4), **28:** 144 i s. (5), **38:** 290 i s. (9), **39:** 275 i s. (2),
42: 406 i s. (3)
mitigau **42:** 236
mostrau **21:** 68, **28:** 230, **38:** 582, **39:** 274, **41:** 110
oïu - oïu - hoïu **19:** 265, **27:** 105a, **39:** 169
passau **38:** 411 i s. (3)
pensau **38:** 585, **42:** 50
perdonau **22:** 323, **39:** 61
plorau **28:** 152
portau **19:** 214, **27:** 408, **28:** 94, **39:** 132 i s. (2)
posau **38:** 451, **39:** 226, **42:** 825
pregau **22:** 173
prengueu **42:** 342, **43:** 166
preniu **19:** 182, **20:** 37, **27:** 357 i s. (3), **28:** 33 i s. (2), **38:** 223 i s. (6), **39:** 21 i s. (4), **43:** 18
procurau **42:** 375, **43:** 228
publicau **22:** 288
puiau **21:** 117, **41:** 203
remediau **42:** 344
rentau **27:** 230
reposau **20:** 83, **38:** 369, **42:** 638
responeu **38:** 436
restau **38:** 147 i s. (2)
resucitau **22:** 61
retornau **42:** 683
rosegau **38:** 476
sapiau - sepiu **22:** 277, **28:** 104, **38:** 482, **41:** 163, **42:** 110 i s. (2)

scoltau **39:** 106, **41:** 147

seguiu - saguiu **19:** 12, **22:** 109 i s. (3), **27:** 166, **28:** 118, **38:** 77 i s. (5), **42:** 424 i s. (3)

serviu **38:** 591

sforçau **21:** 57

siau **19:** 33, **27:** 179 i s. (5), **38:** 88 i s. (6), **42:** 287 i s. (4)

sosegau **42:** 140

sperau **19:** 102a i s. (2)

splicau **42:** 789

stau **19:** 59 i s. (2), **38:** 327 i s. (2)

teniu **19:** 200, **27:** 338, **28:** 34, **38:** 300 i s. (5), **39:** 22, **42:** 219 i s. (2)

tirau **19:** 206, **20:** 68, **27:** 406, **28:** 119, **38:** 641

tornau **20:** 56 i s. (2), **27:** 275 i s. (2), **28:** 23, **38:** 279b, **39:** 11 i s. (2), **43:** 81

tractau **38:** 537 i s. (2)

trepitau **38:** 477

veiau **42:** 593, **43:** 108

vel·lau **19:** 156

veniu - vaniu **19:** 153 i s. (2), **22:** 62 i s. (3), **27:** 287b i s. (4), **28:** 137, **38:** 95 i s. (2), **42:** 579 i s. (3),

43: 66 i s. (2)

vestiu **20:** 126, **43:** 78

veus - veu[s] (= veis: veieu) **19:** 185 i s. (3), **20:** 141, **22:** 149 i s. (2), **27:** 176 i s. (4), **28:** 22 i s. (2), **38:**

97 i s. (2), **39:** 10 i s. (2), **42:** 322 i s. (5), **43:** 159

veyeu **38:** 113

veyts **19:** 22

vullau **20:** 80 i s. (2), **21:** 145, **22:** 310, **27:** 111 i s. (2), **28:** 234, **38:** 33 i s. (9), **39:** 101 i s. (8), **41:** 133

i s. (2), **42:** 211 i s. (7), **43:** 140 i s. (2)

13.5. Imperatius dirigits a la 3a persona plural

aseguen **38:** 188 rúbr. i s. (2)

càygan **19:** 180 rúbr.

dexant (= deixen) **38:** 631

dígan - díga[n] **19:** 20 rúbr., **38:** 104 rúbr. i s. (3)

fasen **39:** 265 rúbr.

isquen - íscan **27:** 128 rúbr., **42:** 705

sien - sían **28:** 13, **38:** 330, **39:** 134

vagen **19:** 20 rúbr., **28:** 119 rúbr.

víngan **20:** 155, **22:** 23, **39:** 291

14. Present d'indicatiu

14.1. Primera persona singular del present d'indicatiu

acomana **38:** 340, **42:** 370 i s. (3)

acomana **19:** 62, **27:** 234

ador **27:** 363

ame **42:** 358, **43:** 257

atorga **43:** 145

conech **19:** 72, **27:** 205, **42:** 832 i s. (2)

coniur **19:** 226, **27:** 420, **38:** 516

coniura **42:** 801

consent **43:** 193

crech **20:** 99, **21:** 55, **22:** 38, **27:** 49 i s. (2), **38:** 98 i s. (6), **39:** 7 i s. (4), **41:** 97 i s. (2), **42:** 103 i s. (3),
43: 154

dech **42:** 428

deman **20:** 21, **21:** 41, **38:** 110, **41:** 83, **42:** 390

desliber **20:** 40

dich **19:** 1 i s. (3), **22:** 281, **27:** 82 i s. (4), **28:** 100 i s. (3), **38:** 178 i s. (10), **41:** 148, **42:** 213 i s. (5)

dicte **42:** 807

do **20:** 159, **38:** 295 i s. (2)

don **42:** 67

entench **42:** 70

fas (= faig) **19:** 48, **27:** 208 i s. (2)

he - é **19:** 43 i s. (10), **20:** 2 i s. (10), **21:** 4 i s. (4), **22:** 50 i s. (2), **27:** 45b i s. (5), **28:** 2 i s. (9), **38:** 63 i s. (18), **39:** 2 i s. (14), **41:** 74 i s. (3), **42:** 46 i s. (21), **43:** 42 i s. (9)

interroga **28:** 101

invoca **20:** 26

iura **42:** 835

jur - iur **19:** 88 i s. (3), **27:** 398, **38:** 553, **42:** 846

lav **20:** 153

man **20:** 151

mana **27:** 62

maravell **27:** 121a, **43:** 261

meresch - maresch **21:** 124, **28:** 35, **39:** 25 i s. (2), **41:** 210, **42:** 861

mir **20:** 102

obliga **42:** 303

oferesch **42:** 707

penet **20:** 28

pens **20:** 50, **21:** 26, **41:** 68, **42:** 69

pert **19:** 83, **42:** 187

port **42:** 410 i s. (2), **43:** 225

prech **19:** 241, **20:** 172, **21:** 141, **27:** 207 i s. (2), **28:** 24, **38:** 162, **39:** 12 i s. (3), **41:** 227, **42:** 400 i s. (2)
prega **38:** 80 i s. (5)
promet **38:** 117 i s. (4), **42:** 760
puch **19:** 3 i s. (2), **27:** 328b, **28:** 198 i s. (2), **38:** 146, **39:** 62 i s. (4), **42:** 356 i s. (2), **43:** 70 i s. (2)
reb **42:** 31
rent **27:** 228, **39:** 289, **42:** 504
rest **21:** 11
resta **41:** 53, **42:** 325
sclat **38:** 558
sé - cé - çé **19:** 81 i s. (3), **27:** 326, **38:** 286 i s. (4), **39:** 5 i s. (3), **42:** 164 i s. (4), **43:** 91 i s. (3)
sent **38:** 586 i s. (3), **39:** 300, **42:** 377 i s. (2)
só **19:** 25 i s. (12), **20:** 32, **21:** 8 i s. (4), **22:** 59 i s. (3), **27:** 55 i s. (5), **28:** 100 i s. (4), **38:** 41 i s. (10), **39:** 179 i s. (2), **41:** 50 i s. (5), **42:** 65 i s. (2)
som **20:** 192, **27:** 345 i s. (2), **38:** 127, **39:** 30 i s. (2), **42:** 100 i s. (13), **43:** 38 i s. (3)
stich **27:** 263, **38:** 296 i s. (4), **39:** 63 i s. (2), **41:** 135 i s. (2), **42:** 290 i s. (2), **43:** 203
tem **42:** 198
tench (tinc) **38:** 334
tinch **19:** 154 i s. (2), **20:** 51 i s. (2), **27:** 42 i s. (2), **28:** 209 i s. (3), **38:** 58 i s. (7), **39:** 64, **42:** 121 i s. (15), **43:** 73 i s. (4)
trech **43:** 76
trobe - troba **28:** 223 i s. (2), **39:** 276, **42:** 589 i s. (4)
trop **39:** 259, **42:** 608, **43:** 177
vaig **19:** 91, **20:** 36, **38:** 563
veig - veix - veys (= veig) **20:** 32 i s. (2), **22:** 205, **38:** 559, **39:** 197 i s. (4), **42:** 162 i s. (9), **43:** 10 i s. (4)
vinch **22:** 151, **28:** 113, **43:** 218 i s. (2)
vull **19:** 41 i s. (6), **20:** 49 i s. (2), **22:** 52 i s. (4), **27:** 50 i s. (16), **28:** 126 i s. (3), **38:** 128 i s. (10), **39:** 8 i s. (5), **41:** 139 i s. (2), **42:** 5 i s. (20), **43:** 85 i s. (5)

14.2. Segona persona singular del present d'indicatiu

calles **38:** 506
creus **27:** 82
demants (= demanes) **19:** 140
deus **19:** 48, **27:** 216
dius **19:** 242, **20:** 101, **28:** 111 i s. (2), **38:** 506 i s. (2), **42:** 545
dorms **42:** 627
entens **27:** 221, **38:** 207, **42:** 494
ests (= ets) **42:** 834
ets **19:** 53 i s. (4), **20:** 43 i s. (8), **27:** 70 i s. (4), **28:** 98 i s. (3), **38:** 517 i s. (5), **39:** 175 i s. (3), **42:** 798 i s. (4), **43:** 36
fas **19:** 252, **20:** 59 i s. (2), **21:** 37 i s. (2), **38:** 481, **39:** 220 i s. (2), **41:** 79 i s. (2), **42:** 629 i s. (5)
has - as **19:** 79 i s. (6), **20:** 25, **27:** 68 i s. (7), **38:** 423 i s. (3), **39:** 219 i s. (2), **42:** 548 i s. (8), **43:** 37

pal·les (= parles) **42:** 761

pots **19:** 221a, **27:** 75 i s. (2), **38:** 424, **42:** 842

respons **20:** 125, **38:** 495, **42:** 797

saps - sabs **19:** 51, **27:** 47 i s. (2), **28:** 209, **38:** 510, **39:** 320

sols **38:** 480

spantas **27:** 268

stàs **42:** 623

tens **19:** 113c i s. (2), **28:** 185

veus **42:** 625 i s. (2), **43:** 73

vols **19:** 251, **20:** 42, **27:** 278a i s. (5), **28:** 207 i s. (2), **38:** 511, **42:** 505 i s. (2), **43:** 71

14.3. Tercera persona singular del present d'indicatiu

abrassa **38:** 570 rúbr.

acosta - ecosta **22:** 39, **41:** 94 rúbr.

agenolla **41:** 82 rúbr.

aiut **39:** 84

alarga **42:** 538

alegra **38:** 43

alsa - alse **19:** 77 rúbr., **21:** 44 rúbr., **42:** 104 rúbr. i s. (2), **43:** 5 rúbr.

apar **28:** 151 i s. (3), **38:** 9, **39:** 141 i s. (4)

apareix **38:** 377 rúbr.

aparta - parta **38:** 108 rúbr. i s. (2), **39:** 172 rúbr.

arriba - ariba **27:** 52b rúbr. i s. (2), **28:** 20 rúbr., **38:** 269 rúbr. i s. (2), **41:** 154 rúbr.

aporta **19:** 20 rúbr.

asenta **43:** 198 rúbr.

atorga **28:** 117

basta - baste **19:** 176, **42:** 222 i s. (2), **43:** 167 i s. (2)

beneyeix **38:** 243 rúbr. i s. (2)

besa **27:** 392 rúbr.

bese **42:** 707 rúbr.

cal **19:** 240, **22:** 33, **27:** 282b i s. (2), **28:** 116, **38:** 54 i s. (5)

calla **42:** 800

canta **38:** 554 rúbr.

cau **38:** 46 rúbr. i s. (2)

cobre **42:** 692 rúbr.

comou **28:** 172

comensa **20:** rúbr. in., **21:** rúbr. in., **41:** rúbr. in.

convé **19:** 4, **22:** 235, **41:** 178

creu **27:** 80

crida **28:** 85 rúbr.

cumple **22:** 45

- dabat* (= debat) **22**: 200
- defall* **21**: 64, **28**: 135
- demostra* **19**: 239, **27**: 285
- desperta* **38**: 415 rúbr. i s. (2)
- deu* **21**: 123, **27**: 148 i s. (3), **38**: 140 i s. (4), **39**: 122 i s. (2), **41**: 209, **42**: 69
- dexa* **20**: 195, **38**: 351 rúbr., **39**: 389
- diu* **19**: 22 i s. (14), **20**: 68 rúbr. i s. (2), **21** rúbr. in. i s. (8), **22**: rúbr. in. i s. (9), **27**: 12 rúbr. i s. (22), **28**: 20 rúbr. i s. (7), **38**: rúbr. in. i s. (26), **39**: 24 rúbr. i s. (10), **41**: 146 rúbr. i s. (3), **42**: rúbr. in. i s. (34), **43**: 5 rúbr. i s. (3), **49**: rúbr. in.
- do* **19**: 248
- dóna - done* **19**: 260 rúbr., **20**: 155 rúbr., **28**: 34 rúbr., **38**: 21 i s. (2), **42**: 757 rúbr.
- dorm* **27**: 382, **42**: 699
- entra - entre* **19**: rúbr. in. i s. (3), **28**: rúbr. in. i s. (3), **39**: rúbr. in., **42**: 159 rúbr., **43**: 25 rúbr., **49**: rúbr. in.
- és - as* **19**: 35 i s. (15), **20**: 61 i s. (21), **21**: 42 i s. (6), **22**: rúbr. in. i s. (29), **27**: 10 i s. (24), **28**: 34 i s. (9), **38**: 1 i s. (40), **39**: 22 i s. (45), **41**: 17 i s. (18), **42**: 5 i s. (47), **43**: 1 i s. (12)
- es* (= és) **19**: 132, **21**: 8 i s. (6), **22**: 14 i s. (4), **27**: 60, **28**: 10 i s. (5), **38**: 157 i s. (8), **39**: 59 i s. (6), **41**: i s. (6), **42**: 14 i s. (3), **43**: 67 i s. (4)
- fa* **19**: 82, **20**: 41 i s. (5), **21**: rúbr. in., **27**: 46 i s. (6), **28**: 31 i s. (4), **38**: 19 i s. (9), **39**: 19 i s. (7), **42**: 51 i s. (3), **43**: 183, **49**: rúbr. in.
- fereix* **19**: 202
- gira* **19**: 204 rúbr., **27**: 404 rúbr.
- ha - à* **19**: 30 i s. (9), **20**: 9 i s. (12), **21**: 19 i s. (3), **22**: 25 i s. (17), **27**: 41 i s. (16), **28**: 15 i s. (5), **38**: 16 i s. (24), **39**: 23 i s. (15), **41**: 218 i s. (7), **42**: 80 i s. (29), **43**: 2 i s. (10)
- inclina* **39**: 347 rúbr.
- ix* **22**: 300 rúbr., **27**: 12 rúbr. i s. (2), **38**: 415 rúbr., **42**: 329 rúbr.
- lansa* **39**: 20 rúbr.
- lix* **43**: 198 rúbr.
- lleva* **21**: 47, **38**: 196 rúbr., **41**: 89
- mana* **42**: 44, **43**: 198 seg. (3)
- me[n]ge* **38**: 242
- mereix - mareix* **19**: 89, **22**: 118, **27**: 120 i s. (2), **42**: 785 i s. (3)
- met* **39**: 206
- mor* **28**: 129 i s. (2)
- mostra - mostre* **21**: 16 rúbr. i s. (2), **38**: 96 rúbr., **41**: 58 rúbr., **42**: 839
- oblida* **22**: 129
- ofereix* **42**: 2
- par* **19**: 104, **20**: 135, **22**: 5 i s. (2), **27**: 218, **28**: 71 i s. (2), **38**: 67 i s. (3), **39**: 121 i s. (3), **42**: 80 i s. (2), **49**: 4
- pareix* **42**: 269
- parteix* **38**: rúbr. in. i s. (2)
- passa - pasa - passe* **28**: 145 i s. (2), **41**: 162
- penetre* **42**: 354

penia **41**: 161
pert **22**: 130
pertany **21**: 106, **28**: 174, **41**: 192
perverteix **38**: 24
plau **19**: 40, **22**: 232, **27**: 108 i s. (2), **42**: 284 i s. (2)
porta **19**: 108, **28**: 92 rúbr., **38**: 616 i s. (2), **42**: 434 rúbr.
pot **19**: 98a i s. (2), **21**: 130, **22**: 84 i s. (3), **27**: 43 i s. (5), **28**: 80, **38**: 26 i s. (6), **39**: 46 i s. (3), **41**: 216,
42: 49 i s. (4), **43**: 209
prega **27**: 54, **38**: 38 i s. (2)
pren **27**: 362 rúbr., **38**: 196 rúbr., **42**: 743 rúbr.
prepare **38**: 624
pretén **38**: 208
procura **21**: 110, **41**: 196
puia **20**: 96 rúbr., **27**: 90 rúbr.
pose **38**: 52 i s. (2)
renta **27**: 230 rúbr., **38**: 218 rúbr., **39**: 287 rúbr., **43**: 193 rúbr.
repren **19**: 85
resta **21**: 25, **41**: 41 i s. (2), **42**: 374
restituex **42**: 743 rúbr.
sap **42**: 87
scriu **43**: 198 rúbr.
semble **42**: 833
senya **38**: 327 rúbr.
sobra **41**: 29
sona **27**: 393 rúbr., **28**: 155 rúbr.
sosté **28**: 122
spanta **41**: 18
spera **22**: 116, **27**: 358, **38**: 40
squinça **38**: 528 rúbr.
stà **19**: 32 i s. (3), **20**: 177, **21**: 72, **27**: 36 rúbr. i s. (7), **28**: 95, **38**: 107 i s. (6), **39**: 168 i s. (7), **41**: 114 i
s. (2), **42**: 251 i s. (15), **43**: 223 i s. (3)
talla **38**: 455 rúbr.
tasta **39**: 344 rúbr.
té **19**: 278, **22**: 157, **27**: 39 i s. (2), **28**: 139, **38**: 82 i s. (2), **39**: 73 i s. (4), **42**: 91 i s. (3), **43**: 47, **49**: 17
toca **42**: 66, **43**: 52 i s. (2)
toque **28**: 176
torna - torne **27**: 346 i s. (2), **38**: 226 rúbr. i s. (3), **42**: 717 rúbr.
trebala **42**: 700
tremet **38**: 89, **39**: 212, **43**: 58
trenca **28**: 182
treu **43**: 158 rúbr.
trobe **38**: 359 rúbr.

va **19:** 12 i s. (7), **20:** 46 rúbr., **22:** 26 i s. (2), **27:** 12 rúbr. i s. (11), **28:** 34 rúbr. i s. (2), **38:** 36 rúbr. i s. (7), **39:** 24 rúbr. i s. (3), **41:** 146 rúbr. i s. (3), **42:** 52 i s. (9)

val **20:** 180, **28:** 53, **39:** 164

vas **38:** 420, **42:** 551

ve **19:** 280, **20:** 28 rúbr. i s. (2), **28:** 146, **38:** 393 rúbr. i s. (2), **39:** 48 rúbr. i s. (2), **42:** 697 i s. (2), **43:** 181

veu **49:** 12

viu **27:** 85

vol **19:** 105 i s. (3), **20:** 50 i s. (4), **27:** 217, **38:** 27 i s. (3), **39:** 236 i s. (2), **41:** 150, **42:** 252 i s. (3), **43:** 142 i s. (3)

14.4. Primera persona plural del present d'indicatiu

acusam **20:** 74, **39:** 155

anam **38:** 438

aportam **20:** 73, **39:** 148, **42:** 777

aprovam **39:** 156

aribam **22:** 268

avem **19:** 210, **20:** 117 i s. (2), **21:** 85, **22:** 108 i s. (4), **28:** 180, **39:** 377, **41:** 127 i s. (3), **42:** 454 i s. (2), **43:** 23 i s. (3)

axim **28:** 51

besam **22:** 257

consentim **19:** 131

devem **19:** 8 i s. (2), **27:** 160, **38:** 512, **39:** 111

dexam **42:** 55 i s. (2)

deym **20:** 94

diem **22:** 227

donam **27:** 72

fem **21:** 102, **22:** 65 i s. (3), **28:** 56, **41:** 188

glorificam (1 pl pres. d'ind.) **27:** 71

guardam (1 pl pres. d'ind.) **22:** 24

·vem (= havem) **38:** 534

em - *·m* (= hem) **20:** 58 i s. (4), **22:** 219 i s. (2), **27:** 101a i s. (3), **28:** 77 i s. (3), **38:** 5 i s. (9), **39:** 126 i s. (3), **41:** 154

manam **27:** 322

miram **38:** 617

partim **22:** 9

pensam **22:** 265

perdem **38:** 321

porem **20:** 86, **21:** 126, **27:** 112 i s. (2), **39:** 102 i s. (2), **41:** 212

portam **28:** 161

posam **42:** 75

pregam **27:** 174, **39:** 237 i s. (2)

procuram **42:** 56
recleram **43:** 14
restam **42:** 299
sabem **20:** 60, **27:** 192, **39:** 72 i s. (2), **42:** 791
sercam **19:** 188, **27:** 387, **42:** 720
som **19:** 17, **22:** 13 i s. (3), **27:** 91 i s. (5), **28:** 47 i s. (3), **38:** 83, **42:** 7
stam **42:** 130 i s. (2), **43:** 13
tenim **19:** 209 i s. (2), **22:** 1, **27:** 157 i s. (3), **38:** 7, **41:** 31, **42:** 170 i s. (4), **43:** 118
trobam **42:** 475
venim **22:** 222, **42:** 27
veyem **42:** 25
volem **19:** 140 i s. (2), **38:** 47 i s. (4), **39:** 256, **43:** 111 i s. (3)

14.5. Segona persona plural del present d'indicatiu

abitau **38:** 184
amau **42:** 481
anau - nau **27:** 275, **38:** 426 i s. (2), **42:** 85 i s. (2), **43:** 100 i s. (2)
causau **22:** 285
concertau **27:** 291
conexeu - conaxeu **27:** 123b i s. (2), **43:** 17 i s. (2)
contemplau **22:** 168 i s. (2)
consellau **27:** 107a
dau **22:** 312, **27:** 295
demanau **19:** 96b i s. (5), **27:** 388 i s. (2), **42:** 717 i s. (3)
demostrau **43:** 122
desitiau **42:** 274 i s. (3)
deveu **28:** 177
dexau **21:** 83, **39:** 249, **41:** 125
deys **22:** 233, **27:** 279c
dieu **22:** 5 i s. (4), **27:** 173, **38:** 220 i s. (3), **39:** 97 i s. (2), **41:** 136, **42:** 298 i s. (2), **43:** 51
donau **19:** 36 i s. (2), **22:** 159 i s. (2), **27:** 189, **38:** 158 i s. (3)
dormiu **19:** 175, **27:** 381
enteneu **28:** 29, **39:** 17 i s. (2)
feu **19:** 120, **21:** 67, **22:** 251, **39:** 190, **41:** 109, **42:** 298 i s. (2)
heu - au - eu - u **19:** 39, **20:** 48, **21:** 53 i s. (3), **22:** 256, **27:** 200 i s. (3), **28:** 28 i s. (3), **38:** 79 i s. (3), **39:** 16 i s. (3), **41:** 95 i s. (3), **42:** 128 i s. (14)
haveu - aveu - eveu - veu **19:** 205, **20:** 65, **21:** 41 i s. (3), **22:** 98 i s. (5), **27:** 264 i s. (3), **28:** 79, **38:** 106 i s. (9), **39:** 57 i s. (2), **41:** 93 i s. (2), **42:** 227 i s. (6), **43:** 77 i s. (6)
ignorau **21:** 89
maltrectau **43:** 10
manau **19:** 149, **22:** 300 i s. (2), **38:** 59, **39:** 130

- maraxeu* **21:** 118, **27:** 206 i s. (2), **41:** 204
- mirau* **43:** 157
- mostrau* **20:** 163, **21:** 78, **39:** 369, **41:** 120, **43:** 8
- pagau* **19:** 114, **27:** 292
- pareu* (= sembleu) **21:** 152
- parexeu* **41:** 238
- parlau* **20:** 57, **27:** 51
- pensau* **27:** 382
- peniau* **20:** 165, **21:** 80 i s. (2), **39:** 371, **41:** 122
- poreu* **22:** 287, **28:** 147 i s. (2), **38:** 336, **39:** 284, **42:** 396 i s. (3)
- podau* **27:** 126b, **42:** 280
- portau* **20:** 69, **21:** 139, **22:** 229, **39:** 135, **41:** 225, **43:** 7
- posau* **42:** 508
- preniu* **38:** 547
- prometeu* **27:** 294, **38:** 291
- regiu* **19:** 21, **27:** 175
- reposau* **19:** 175, **27:** 381
- responeu* **39:** 171
- sabeu* **20:** 176, **22:** 144 i s. (3), **28:** 156, **38:** 219, **39:** 83 i s. (3), **41:** 1 i s. (3), **42:** 193 i s. (6), **43:** 22
- sayeu* (= seieu) **38:** 541
- sentiu* **42:** 597
- sercau* **27:** 386, **38:** 286 i s. (2), **39:** 59, **42:** 714 i s. (3)
- soleu* **39:** 248, **42:** 581
- sou* **19:** 100 i s. (4), **20:** 23, **21:** 43 i s. (2), **22:** 63, **27:** 385 i s. (2), **28:** 31 i s. (2), **38:** 161 i s. (5), **39:** 19 i s. (3), **41:** 45, **42:** 289 i s. (5), **43:** 69 i s. (3)
- sperau* **22:** 17
- stau* **19:** 162, **21:** 137, **22:** 196, **38:** 368, **39:** 50, **41:** 202 i s. (2), **42:** 487 i s. (3), **43:** 16
- suau* **19:** 170
- teniu* **20:** 133 i s., **21:** 149, **39:** 143 i s. (2), **41:** 235, **42:** 226 i s. (3)
- turmentau* **39:** 60
- veniu* **43:** 186
- veyeu* **22:** 162, **38:** 299, **41:** 100, **42:** 429 i s. (3), **43:** 43 i s. (2)
- veyts* **20:** 48, **22:** 151, **42:** 813
- veys* (= veieu) **43:** 156
- voleu* **19:** 6 i s. (3), **20:** 81 i s. (2), **21:** 94, **27:** 53 i s. (3), **28:** 218, **38:** 197 i s. (6), **39:** 54 i s. (3), **41:** 155 i s. (2), **42:** 297 i s. (6), **43:** 46 i s. (5)

14.6. Tercera persona plural del present d'indicatiu

- abaxen* **21:** 140 rúbr., **41:** 226 rúbr.
- acalen* (abaixen) **39:** 313 rúbr.
- acúsan* **20:** 98

- adonen* **42**: 241
- aferren* **38**: 449 rúbr.
- agenollen* **27**: 66 rúbr., **38**: 607 rúbr.
- alegren* **22**: 153
- àlçan - àlsan - alsen* **19**: 182 rúbr. i s. (2), **20**: 161 rúbr., **38**: 574 rúbr., **39**: 319 rúbr.
- apórtan* **28**: 155 rúbr.
- aporten* **19**: 206 rúbr., **27**: 406 rúbr., **28**: 94 rúbr., **38**: 594 rúbr. i s. (3), **39**: 128 rúbr. i s. (3)
- ariben - aríban* **19**: 178 rúbr., **20**: 161 rúbr., **22**: 140 rúbr. i s. (2), **38**: 477 rúbr. i s. (2), **39**: 313 rúbr.
- aseuen* **22**: 20 rúbr. i s. (2)
- asoten* **20**: 140 rúbr., **28**: 229 rúbr., **39**: 265 rúbr.
- cauen* **38**: 431 rúbr., **42**: 717 rúbr.
- comensen - coménsan* **38**: 188 rúbr., **42**: 771 rúbr.
- coronen - corónan* **20**: 140 rúbr., **43**: 149 rúbr.
- demànan* **19**: 100
- desfèrran* **43**: 139 rúbr.
- deuen* **22**: 36
- dexen* **42**: 253
- dien* (= diuen) **41**: 160
- diuen* **19**: 109 i s. (2), **21**: 84 rúbr. (4), **22**: 29 i s. (2), **27**: 174 rúbr. i s. (4), **38**: 68 rúbr., **39**: 88 rúbr. i s. (4), **41**: 214 rúbr., **42**: 434 i s. (4), **43**: 55 rúbr. i s. (5)
- dispàran* **22**: 44 rúbr.
- donen* **39**: 267 rúbr., **42**: 143 i s. (2)
- dorm[en]* **22**: 40
- enbenen* **39**: 267 rúbr.
- encontren - enquantren* **19**: 21 rúbr., **38**: 594 i s. (3)
- enganen* **22**: 37
- enporten* **38**: 653 rúbr.
- entren* **22**: rúbr. in. (2), **42**: 404 rúbr. i s. (3), **43**: 198 seg.ʹ
- fan* **19**: 276 rúbr., **21**: 112 rúbr., **28**: 165, **39**: 327, **41**: 198 rúbr., **42**: 657
- han - an* **19**: 95 i s. (7), **20**: 121, **21**: 144 i s. (2), **22**: 140 i s. (4), **27**: 97 i s. (6), **28**: 20 i s. (5), **38**: 3 i s. (6), **39**: 4 i s. (7), **41**: 230 i s. (2), **42**: 10 i s. (10), **43**: 28 i s. (3)
- ixen* **22**: 196 rúbr., **42**: rúbr. in. i s. (2)
- lígan* (= lliguen) **38**: 538 rúbr., **43**: 130 rúbr.
- lleven - leven* **28**: 231 rúbr., **38**: 327 rúbr., **39**: 275 rúbr.
- manen* **27**: 326
- manténan* **27**: 146
- merexen* **22**: 121
- mostren* **28**: 231 rúbr., **39**: 275 rúbr., **41**: 168
- parlen* **20**: 82
- partexen* **21**: 84 rúbr. i s. (2), **41**: 198 rúbr.
- pasen* **22**: 308
- pensant* (= pensen) **22**: 40

poden **21:** 132, **41:** 218, **42:** 254

porten **21:** 66, **41:** 108, **42:** 743 rúbr. i s. (2), **43:** 55 rúbr.

prenen **19:** 193 rúbr., **27:** 393 rúbr., **43:** 130 rúbr.

pugen - puian **21:** 128 rúbr., **39:** 128 rúbr., **41:** 214 rúbr.

posen **19:** 276 rúbr., **21:** 144 rúbr., **28:** 229 rúbr., **38:** 570, **41:** 230 rúbr.

responen **21:** 100 rúbr., **43:** 10 rúbr.

resten **38:** 182 rúbr., **39:** 327 rúbr., **42:** 585

saben **38:** 22, **39:** 327

són **19:** 192, **21:** 56 i s. (4), **22:** 304 i s. (2), **27:** 124 i s. (2), **28:** 187, **38:** 281, **39:** 108, **41:** 98 i s. (6), **42:** 323 i s. (2), **43:** 30 i s. (2)

speren **22:** 128

stan **22:** 38, **38:** 326

tenen **21:** 140 rúbr., **38:** 133 i s. (2), **39:** 66 i s. (2)

toquen - tócan **28:** 119 rúbr., **38:** 471 rúbr.

tornen **19:** 36 rúbr. i s. (3), **20:** 128 rúbr., **38:** 441 rúbr., **39:** 232 rúbr., **42:** 723 rúbr., **43:** 85 rúbr.

troben **22:** 140 rúbr., **28:** 119 rúbr.

van **19:** 134 rúbr. i s. (2), **20:** 68 rúbr. i s. (3), **21:** 112 rúbr., **22:** 128 rúbr. i s. (4), **27:** 74 rúbr. i s. (3), **28:** rúbr. in. i s. (2), **38:** 104 rúbr. i s. (3), **39:** 327 rúbr., **41:** 30 i s. (2), **43:** 139 rúbr.

venen **20:** 28 rúbr.

veuen **22:** 268 rúbr.

volen **28:** 187, **38:** 566 i s. (2), **39:** 301 i s. (2), **42:** 261 i s. (2)

15. Present de subjuntiu

15.1. Primera persona singular del present de subjuntiu

age **42:** 328

dega **28:** 237, **39:** 281

façe **19:** 84

fos **20:** 47, **28:** 1, **43:** 33

muyra - muyre **38:** 136, **42:** 363 i s. (2)

puga **21:** 143, **27:** 181, **38:** 583, **39:** 242, **41:** 229, **42:** 349 i s. (2), **43:** 246

sia **27:** 230, **28:** 25, **39:** 13

tinga **27:** 246

vege **20:** 20, **42:** 182

15.2. Segona persona singular del present de subjuntiu

ages **27:** 262

deys (= deixs: deixis) **20:** 27

digas **19:** 227 i s. (3), **27:** 421, **38:** 517, **42:** 802

iscas **27:** 62

iudicas **20:** 120

metes **20**: 110
parles **27**: 48
rompes **38**: 653
sàpias **27**: 261
sias **39**: 182
stigas **27**: 267
tingas **27**: 76
vages **42**: 497
vaias (= vages) **19**: 254
vulles - vullas **27**: 63, **38**: 205 i s. (2), **39**: 174, **42**: 844 i s. (2)

15.3. Tercera persona singular del present de subjuntiu

conega **39**: 224
cost **27**: 52a
dóna **27**: 134
dorma **22**: 25
façe - fase **22**: 242 i s. (2), **38**: 64
fós **20**: 87 i s. (2), **27**: 96, **28**: 188 i s. (3), **39**: 139, **43**: 11
gos **19**: 195, **27**: 395, **42**: 73, **43**: 130
gosa (= gose) **43**: 198 seg.
hage - age **19**: 70, **20**: 7 i s. (2), **27**: 218, **28**: 12 i s. (2), **38**: 236 i s. (2), **39**: 246, **41**: 137, **42**: 198 i s. (3)
mostre **42**: 428
muyre - muyra **19**: 132, **20**: 161, **27**: 110, **39**: 114 i s. (2), **42**: 97 i s. (3), **43**: 134 i s. (2)
pas **27**: 250, **38**: 357
presumesca **43**: 198 seg.
puga **38**: 20 i s. (3)
remeta **42**: 770
scap **19**: 275b, **27**: 380 i s. (2)
senta **27**: 324
sia **19**: 104, **20**: 99 i s. (3), **22**: 233, **27**: 196, **28**: 52 i s. (6), **38**: 67 i s. (6), **39**: 116 i s. (8), **41**: 42 i s. (2),
42: 33 i s. (11), **43**: 5 i s. (10)
stiga **38**: 325
vage **42**: 224
vinga **19**: 26, **27**: 185 i s. (2), **38**: 101, **42**: 37 i s. (2), **43**: 197
vulla **22**: 27 i s. (2), **38**: 34 i s. (2), **42**: 400 i s. (2)

15.4. Primera persona plural del present de subjuntiu

asotem **43**: 136
conegam **43**: 119
coronem **43**: 144

curem **27**: 143a
detingam **22**: 20
dexem **27**: 108
digam **20**: 67
donem - donam **19**: 128 i s. (2), **21**: 88, **22**: 262, **27**: 106 i s. (2)
dormigam **22**: 21
façam **22**: 238, **28**: 68
fessem **28**: 69
liurem **19**: 274, **27**: 430
mirem **27**: 102b
portem **38**: 623
pugam **21**: 92, **38**: 30, **41**: 134, **42**: 47
pugem **19**: 1
siam **27**: 300, **28**: 64
sperem **27**: 107b
tingam **20**: 182, **21**: 122, **22**: 41, **41**: 208
torbem **42**: 53
tornem **43**: 89
trebellem **27**: 101b
triguem **39**: 103
vullam **19**: 124, **22**: 7

15.5. Segona persona plural del present de subjuntiu

aconsoleu **42**: 661
anutgeu **27**: 333b, **28**: 30, **39**: 18
asententieu **43**: 25 i s. (2)
atureu **21**: 141, **41**: 227
castigueu **39**: 213
cometau **38**: 455
crideu **27**: 53
cureu **27**: 54, **38**: 95, **42**: 312
demostreu **42**: 151
desempareu **39**: 330 i s. (2)
destorbeu **19**: 134
dexeu **20**: 108, **38**: 435
digau **27**: 244 i s. (2)
doneu **27**: 122 i s. (2), **38**: 60
dormigau **27**: 340
dupteu **22**: 251 i s. (2), **38**: 139 i s. (2)
entreu **19**: 109, **27**: 288, **38**: 363
espereu **27**: 174

fàsau **38:** 406
humilieu **42:** 502
mostreu **21:** 142, **38:** 90, **41:** 228, **42:** 441
oblideu **39:** 230
onreu **21:** 121, **41:** 207
penseu **28:** 92, **39:** 120
perdoneu **27:** 207
plengau (= planyeu) **19:** 206, **27:** 406, **38:** 477
ploreu **38:** 147
porteu **43:** 54
poseu **42:** 301
prengau **38:** 60 i s.
prenga[u] **20:** 143
remedieu **42:** 29
renteu **19:** 56, **42:** 499
resteu **42:** 324, **43:** 124
siau **19:** 42, **22:** 80, **27:** 127 i s. (4), **38:** 46, **39:** 178, **42:** 735, **43:** 237
spanteu – *spenteu* **22:** 269, **27:** 389, **38:** 434
stigau **38:** 111 i s. (2), **39:** 331, **42:** 521, **43:** 149 i s. (2)
temau **42:** 724, **43:** 194
tingau **42:** 141 i s. (2)
tireu **22:** 8
toqueu **27:** 392
trigueu **38:** 275 i s. (2), **39:** 239
turmenteu **27:** 311
degau **27:** 219, **39:** 142
veiau **43:** 191
vingau **38:** 288, **41:** 149
vullau **27:** 52b i s. (2), **28:** 25 i s. (3), **38:** 39 i s. (7), **39:** 13 i s. (4), **42:** 492 i s. (4)

15.6. Tercera persona plural del present de subjuntiu

agen **38:** 588, **39:** 99
aiuden **19:** 220, **27:** 414
culpen **22:** 218
fassen **27:** 89
guàrdan **39:** 164
miren **22:** 220
senten **22:** 3
sien – *sían* **20:** 172, **28:** 228 i s. (2), **39:** 374
vagen **28:** 127, **42:** 93
vegen **22:** 126

víngan **22:** 59, **42:** 94

vullen **28:** 173, **39:** 7

16. Condicional

16.1. Primera persona singular del condicional

amaria **43:** 208

poria **38:** 270

seria **19:** 77, **27:** 255

tindria **27:** 371

voldria - *voldrie* **19:** 115b, **42:** 204, **43:** 224

volria **38:** 171 i s. (2)

16.2. Segona persona singular del condicional

deurias **38:** 552

16.3. Tercera persona singular del condicional

aurie **42:** 192 i s. (2)

fóra **38:** 265, **43:** 262

plauria **38:** 372

seria **28:** 60

tornaria **42:** 795

vindria **42:** 793

volria **38:** 276

16.4. Primera persona plural del condicional

portaríem **20:** 88, **39:** 140

troberíem **42:** 437

volríem **42:** 3

16.5. Segona persona plural del condicional

dexaríeu **19:** 106

faríeu **39:** 68

sabríeu **38:** 428, **39:** 51 i s. (2)

16.6. Tercera persona plural del condicional

guardarien **27:** 139

serien **20:** 189

17. Pretèrit perfet simple

17.1. Primera persona singular del pretèrit perfet simple

cometí **22**: 78

coneguí - *conaguí* **19**: 238, **20**: 16, **38**: 554

dexí **21**: 17, **41**: 59

diguí **22**: 47

fonch **21**: 29, **41**: 71

fuy **20**: 11, **21**: 33, **28**: 6 i s. (2), **41**: 75

lleví - *leví* **21**: 36, **41**: 78

mengí **22**: 86

nasquí **20**: 30 i s. (2)

tenguí **21**: 31

tinguí **38**: 544, **41**: 73

veyé **42**: 751

visquí **38**: 548

viu (1 sg pret. perf. simple de *veure*) **19**: 238, **38**: 442, **39**: 93

17.2. Segona persona singular del pretèrit perfet simple

En les consuetes editades no apareix cap exemple d'aquesta forma verbal.

17.3. Tercera persona singular del pretèrit perfet simple

agué **22**: 276

comportà **41**: 8

dix **20**: 5, **21**: 26 i s. (2), **22**: 268 rúbr., **41**: 68 i s. (2)

donà **41**: 165

féu **19**: 169, **27**: 36 i s. (3), **41**: 169

fonch **21**: 16, **22**: 86 i s. (2), **27**: 366, **41**: 4 i s. (3), **42**: 104 seg.

manà **41**: 174

obrí **41**: 5

parí **20**: 34

pres **21**: 108, **41**: 12 i s. (2)

sentí **41**: 2

temptà **27**: 35

tencà **21**: 139, **41**: 222

tornà **21**: 40, **41**: 82

trespassà **27**: 9

trevesà **41**: 172

volgué **41**: 61

17.4. Primera persona plural del pretèrit perfet simple

En les consuetes editades no apareix cap exemple d'aquesta forma verbal.

17.5. Segona persona plural del pretèrit perfet simple.

cometèreu **43**: 240

portàreu **22**: 169

17.6. Tercera persona plural del pretèrit perfet simple.

causàran **41**: 23

donaren **22**: 172

enganyàran **41**: 21

peccàran **41**: 19

prengueren **39**: 186

18. Pretèrit imperfet d'indicatiu

18.1. Primera persona singular del pretèrit imperfet d'indicatiu

aliberave **20**: 124

desitiave **20**: 123, **43**: 61

avia - *·via* (= havia) **19**: 93, **20**: 10 i s. (2), **42**: 858

poria **20**: 13, **21**: 9, **41**: 51

sabia **20**: 190, **39**: 384

tenia **22**: 208

vivia **21**: 22, **41**: 64

·volia **21**: 10, **20**: 14, **41**: 52

18.2. Segona persona singular del pretèrit imperfet d'indicatiu

eres **43**: 27

18.3. Tercera persona singular del pretèrit imperfet d'indicatiu

·nave (= anave) **39**: 91

avia - *·via* (= havia) **22**: 82 i s. (3), **39**: 41 i s. (2), **42**: 856

era - *ere* **21**: 98, **28**: 41 i s. (2), **39**: 31 i s. (6), **41**: 14 i s. (2), **42**: 665, **43**: 263

feya **19**: 282, **43**: 143 i s. (2)

obrave **43**: 64

poria **22**: 92, **41**: 25

portava **39**: 92

tenia **42**: 9, **49**: 16

18.4. Primera persona plural del pretèrit imperfect d'indicatiu*aviem* **28:** 62*dexàvem* **28:** 61**18.5. Segona persona plural del pretèrit imperfect d'indicatiu**

En les consuetes editades no apareix cap exemple d'aquesta forma verbal.

18.6. Tercera persona plural del pretèrit imperfect d'indicatiu*avien - vien* **22:** 211, **42:** 18*deyen* **22:** 209*eren* **41:** 166*sabien* **27:** 137**19. Pretèrit imperfect de subjuntiu****19.1. Primera persona singular del pretèrit imperfect de subjuntiu***aguera - aguer* **41:** 49, **21:** 7*sentís* **42:** 857*tengués* **21:** 17*tingués* **41:** 59*trobàs* **19:** 291*ves* **19:** 292**19.2. Segona persona singular del pretèrit imperfect de subjuntiu***aguesses* **38:** 650*tingueres* **28:** 212*veras* **38:** 651**19.3. Tercera persona singular del pretèrit imperfect de subjuntiu***aguere* **28:** 5*agués* **20:** 11, **21:** 18 i s. (2), **28:** 7, **41:** 60 i s. (2)*digués* **19:** 291*duràs* **21:** 55, **41:** 97*manara* **28:** 73*mogués* **38:** 65*reparàs* **41:** 28*scapàs* **38:** 473*stigués* **39:** 185

ves (= veies) **38**: 66

vingués **28**: 72

19.4. Primera persona plural del pretèrit imperfect de subjuntiu

aguérem **43**: 12 i s. (2)

aportàssem **19**: 208

condemnásem **28**: 205

portérem (= portàrem) **28**: 201

véssem **28**: 203

19.5. Segona persona plural del pretèrit imperfect de subjuntiu

aguésseu **28**: 202

sabésseu **42**: 464

19.6. Tercera persona plural del pretèrit imperfect de subjuntiu

agueren **20**: 12, **21**: 34, **28**: 189, **41**: 76, **43**: 34

20. Futur simple

20.1. Primera persona singular del futur simple

aconortaré **42**: 565

alegraré **42**: 149

aparteré **27**: 245

aniré - *niré* **27**: 87, **38**: 42, **39**: 361, **41**: 145, **43**: 255

axiré **42**: 144

besaré **19**: 143, **38**: 414

beuré **20**: 17

bul·laré (= burlaré) **38**: 294

cessaré **38**: 138

cobraré **39**: 5

comportaré - *comporteré* **19**: 44, **27**: 212

conortaré **42**: 573

consolaré **38**: 126

confessaré **42**: 576

creuré **39**: 222

cridaré **27**: 226, **42**: 34

daré - *deré* **19**: 27, **20**: 54, **28**: 38, **39**: 28

demanaré **42**: 316

descobriré **27**: 247

dexaré **38**: 232, **42**: 567

diré **27**: 88

donaré **38**: 94

entendré **20**: 84

faré **19**: 88 i s. (3), **20**: 52, **21**: 1, **22**: 226, **27**: 378, **28**: 10 i s. (3), **38**: 125 i s. (7), **39**: 27 i s. (4), **41**: 43, **42**: 278 i s. (2), **43**: 123

fugiré **42**: 564

·uré (= hauré) **27**: 379

interrogaré **20**: 91

invocaré **20**: 53

iré **27**: 342

iudicaré **20**: 92

ixiré **42**: 238

liuraré **38**: 287

mengeré **20**: 17

moriré **38**: 231

negaré **42**: 575

pagaré **42**: 690

partiré **27**: 257

pendré **38**: 373

peniaré **27**: 364

ploraré **20**: 18, **21**: 2, **41**: 44, **42**: 866

poré **39**: 263, **43**: 206 i s. (2)

pregaré **19**: 151

procuraré **42**: 32

puiaré **42**: 284

resucitaré **42**: 147

sclataré **19**: 290

seré - saré **19**: 68 i s. (2), **27**: 239 i s. (2), **42**: 112 i s. (3)

serviré **38**: 343

staré **38**: 182, **42**: 146

strenaré **38**: 592

tocaré **38**: 268

tornaré **27**: 307 i s. (2), **38**: 467, **39**: 6, **41**: 146, **42**: 319

troberé **43**: 256

vendré **19**: 86, **27**: 293

veuré - vauré **27**: 307, **38**: 273 i s. (4), **42**: 317, **43**: 207

vindré **38**: 316, **42**: 184, **43**: 251

viuré **28**: 125, **38**: 137 i s. (2)

voldré **19**: 50

20.2. Segona persona singular del futur simple

auràs - euràs - uràs (= hauràs) **19:** 54 i s. (2), **20:** 8, **21:** 38, **27:** 28, **38:** 214 i s. (2), **41:** 80, **42:** 570 i s. (2)

conexaràs **27:** 224

consertaràs **19:** 78

conteràs **42:** 507

dexaràs **38:** 456

diràs **38:** 391, **42:** 571

faràs - feràs **20:** 76 i s. (2)

fugiràs **27:** 394

morràs **39:** 297

negaràs **21:** 28, **38:** 237

pagaràs **38:** 457, **42:** 760

parlaràs **27:** 66

renegaràs **41:** 70

romandràs **27:** 223

sabràs - sebràs **27:** 222, **39:** 321, **42:** 495

sentiràs **21:** 27, **41:** 69

seràs **42:** 731

tindràs **42:** 506

veuràs **38:** 238

20.3. Tercera persona singular del futur simple

abaxarà **42:** 657 rúbr.

agenollarà **41:** 36 rúbr.

aiudarà **38:** 322, **39:** 343

alsarà **22:** 266, **39:** 305 rúbr.

anirà - nirà **22:** 140 rúbr., **42:** 104 rúbr. i s. (6), **43:** 80

aportarà **38:** 75

axirà **42:** rúbr. in. i s. (4), **43:** 198 rúbr.'

cantarà - cantarà **27:** 241, **42:** 850 rúbr.

caurà **39:** 305 rúbr.

cobrerà **42:** 517 rúbr.

conexerà **38:** 562

convindrà **19:** 73

creurà **42:** 57 i s. (2)

destruyrà **38:** 502

devallarà **27:** 5

dexarà **42:** 54

dirà **22:** 140 rúbr., **42:** 104 rúbr.' i s. (2), **43:** 149 rúbr. i s. (4)

donarà - donerà **21:** 112, **38:** 68, **41:** 198, **42:** 541, **43:** 153 rúbr.

entrarà - entrerà **38:** 78, **42:** 425

farà - ferà **19:** 287, **27:** 22, **38:** 36 i s. (4), **39:** 344 rúbr.

fugirà **38:** 323

gorrà **27:** 42

gosarà **22:** 42

guardar[à] **38:** 344

haurà- aurà - eurà **19:** 76 i s. (3), **22:** 267, **27:** rúbr. in. i s. (2), **38:** 463 i s. (2), **42:** 244 i s. (2)

irà **27:** 166

ixirà **42:** 189 rúbr. i s. (3), **43:** 153 rúbr. i s. (2)

llevarà - levarà - leverà **20:** 149, **27:** 11, **42:** 738 rúbr.

manarà **38:** 187

mancarà **38:** 303

morrà **22:** 27, **28:** 4

mostrarà **27:** 21 i s. (2), **38:** 404, **41:** 62 rúbr.

murirà **39:** 342

naxarà **27:** 1

parirà **27:** 3

pendrà **27:** 12

plaurà **27:** 185, **38:** 71 i s. (3)

porà **22:** 69, **38:** 273 i s. (3), **42:** 181 i s. (2)

poserà **42:** 482 rúbr.

puiarà **28:** 106

regirà **42:** 477

regnarà **27:** 14

rentarà **19:** 40 rúbr.

repararà **27:** 7

resuscitarà - resussitarà **22:** 29 i s. (2), **27:** 29

sabrà - sebrà **22:** 252, **39:** 285 i s. (2), **42:** 6

sentirà **42:** 159

serà **19:** 92 i s. (7), **20:** 196 i s. (2), **21:** 70 i s. (2), **22:** 262 i s. (2), **27:** 4 i s. (12), **28:** 66 i s. (4), **38:** 61 i s. (15), **39:** 72 i s. (9), **41:** 112 i s. (2), **42:** 42 i s. (11), **43:** 53 i s. (2)

seurà **28:** 107

sircujrà **42:** 137

starà - sterà **19:** 274, **27:** 16 i s. (3), **41:** 39

stirarà **42:** 77

tindrà **42:** 153 i s. (2)

tornarà **38:** 503

trairà **27:** 254 i s. (2), **42:** 540

trobarà - troberà **39:** 210, **42:** 138

vendrà **39:** 341

veurà **38:** 561, **42:** 154

vindrà **19:** 16 i s. (2), **27:** 178, **42:** 808, **43:** 205

voldrà **19:** 122, **27:** 186 i s. (2), **42:** 448

volrà **39:** 305 rúbr.

20.4. Primera persona plural del futur simple

aguialem (= prepararem) **19:** 19

anirem - *nirem* **19:** 7 i s. (2), **20:** 146, **22:** 241, **27:** 159 i s. (2), **28:** 142

aribarem **22:** 10

aurem **43:** 185

complirem **42:** 431 i s. (2)

demanarem - *demenerem* **20:** 64, **43:** 141

darem - *derem* - *daram* **21:** 105, **22:** 181, **38:** 306, **41:** 191, **42:** 452

desclavarem **21:** 128, **41:** 214

direm **22:** 242 i s. (2), **28:** 159

donarem - *donerem* **42:** 321, **43:** 188

encontrarem **39:** 104

enpenyorerem **42:** 307

farem - *ferem* **19:** 2, **22:** 249 i s. (3), **27:** 303, **39:** 118, **42:** 41 i s. (4)

irem **27:** 173 i s. (2)

partirem **22:** 312

plorarem **28:** 143

procurerem **38:** 102

puiarem **21:** 125, **41:** 211

rebrem **28:** 169

saguiem **39:** 312

sebrem **19:** 108

serem **27:** 318

tendrem **27:** 304

tornarem **19:** 31

vendrem **42:** 308

volrem **38:** 639

20.5. Segona persona plural del futur simple

alagrereu **42:** 232

anireu **38:** 73

aportareu - *aportereu* **20:** 115, **42:** 768

aureu - *eureu* **19:** 198, **20:** 152, **22:** 247, **27:** 398, **38:** 255 i s. (2), **49:** 1

axireu **42:** 676

caureu **27:** 340

comanereu **43:** 82

comportereu **27:** 235

comprereu **19:** 197, **27:** 397

convertireu **42:** 234

desclavareu **21:** 120, **41:** 206

dexareu **28:** 102, **38:** 229, **39:** 251

direu **19:** 14, **22:** 293, **27:** 167, **42:** 427, **43:** 83

donereu **20:** 137, **42:** 302

encontrereu **38:** 74

entrareu - entrereu **27:** 350, **42:** 426

fereu **27:** 374, **39:** 109

fugireu **19:** 63 i s. (2)

manareu **41:** 157, **42:** 510, **43:** 249

morreu **39:** 296

mostrereu **19:** 163

parlareu **38:** 484

pegareu (= pagareu) **43:** 242

pendreu **27:** 378

perdreu **38:** 131 i s. (2)

poreu **43:** 253

rentareu **27:** 225

respondreu **28:** 101

sentireu **39:** 106

senyalareu **43:** 109

sereu - sareu **19:** 13, **42:** 311 i s. (4)

sperareu **27:** 339

sterau **27:** 362

trobareu **19:** 10 i s. (2), **27:** 164, **38:** 96 i s. (2), **39:** 214

veureu **19:** 65 i s. (2), **22:** 296, **27:** 21 i s. (3), **28:** 163, **38:** 520, **42:** 109 i s. (7), **43:** 158 i s. (2), **49:** 6 i s. (2)

voldreu **19:** 186, **27:** 293

volreu **42:** 305 i s. (2)

20.6. Tercera persona plural del futur simple

aferreran **42:** 728 rúbr.

aniran **41:** 126 rúbr. i s. (2)

auran **19:** 99, **28:** 214

axiran **27:** rúbr. in.

bastaran **39:** 318

caminaran **27:** 23

cobreran **27:** 24

comportaran **39:** 305 rúbr.

compreran **38:** 266

conexeran **27**: 20*coronaran* **39**: 265 rúbr.*creureu* **28**: 100, **38**: 518*crideran* **43**: 265 rúbr.*dexeran* **42**: 259*dexaran* **42**: 259*diran* **41**: 126 rúbr. i s. (2), **42**: 438 rúbr. i s. (2), **43**: rúbr. in. i s. (3)*donaran* **39**: 344 rúbr.*entraran - entreran* **38**: rúbr. in., **43**: 153 rúbr.*escuraran* (= obscuriran) **27**: 25*faran - fèran* **41**: 126 rúbr. i s. (2), **42**: 820 rúbr.*fugiran* **27**: 238*ixiran* **22**: 64 rúbr.*mataran* **27**: 17*mostreran* **43**: 264 rúbr.*perdran* **38**: 132 i s. (2)*poran* **38**: 261, **42**: 563*restaran - resteran* **41**: 144, **42**: 159 rúbr.*seguiran* **42**: 78*seran* **19**: 67, **27**: 26*steran* **27**: rúbr. in., **39**: 48 rúbr.*tindran* **27**: 19*tornaran* **41**: 130 rúbr., **38**: 341*trobaran - troberan* **22**: 294, **38**: rúbr. in. (2)*vendran* **39**: 319*veuran* **22**: 295*vindran* **38**: 349, **42**: 58 i s. (3)

21. Futur compost

21.1. Primera persona singular del futur compost

abrasar-t'è (= t'abraçaré) **19**: 167*anar-los-he parlar* (= els aniré parlar) **42**: 256*apartar-m'è* (= m'apartaré) **42**: 600*fèr-l'è pujar* (= el faré pujar) **39**: 130*manar-l'è* (= el manaré) **43**: 125*l'è passar* (= el passaré) **38**: 461*rentar-los-t'è* (= te'ls rentaré) **38**: 199*rentar-t'è* (= et rentaré) **19**: 43, **27**: 211*scanyar-m'è* (= m'escanyaré) **39**: 24

21.2. Segona persona singular del futur compost

stirar-l'as (= l'estiraràs) **39**: 317

21.3. Tercera persona singular del futur compost

anar-se'n-à (= se n'anirà) **38**: 441 rúbr.

guarir-ta-ha (= et guarirà) **38**: 466

iudicar-l'à (= el judicarà) **20**: 116, **39**: 209

tirar-s'à (= es tirerà) **27**: 86

21.4. Primera persona plural del futur compost

aconortar-l'em (= l'aconhortarem) **28**: 138

anar-ho-em aparallar (= anirem a aparellar-ho) **38**: 72

aportar-l'em (= l'aportarem) **20**: 63, **28**: 85

clamar-nos-em (= ens clamarem) **20**: 147

dir-li-em (= li direm) **38**: 626 i s. (3), **39**: 126

dir-t'em (= et direm) **20**: 70

donar-li-n'em (= li en donarem) **41**: 154

fer-l'em penjar (= el farem penjar) **38**: 635

fer-l'em sententiar (= el farem sententiar) **28**: 77

fer-vos-hi-em castigar (= us hi farem castigar) **38**: 293

interrogar-l'em (= l'interrogarem) **20**: 58

tornar-nos-n'em (= ens en tornarem) **22**: 300

21.5. Segona persona plural del futur compost

dir-li-eu (= li direu) **38**: 79 i s. (2)

21.6. Tercera persona plural del futur compost

acanyatar-l'an (= l'acanyataran) **39**: 267 rúbr.

dir-te-han (= et diran) **42**: 756

fer-se-an (= es faran) **19**: rúbr. in.

llevar-nos-han (= ens llevaran) **42**: 104 seg.

22. Adverbis i locucions adverbials

22.1. Adverbis i locucions adverbials de manera

afirmadament **42**: 571

alerta (= en alerta) **22**: 36

altrement **42**: 621

axí - xí **19:** 120 i s. (5), **20:** 67 i s. (6), **21:** 4 i s. (3), **22:** 28 i s. (7), **27:** 45b i s. (8), **28:** 34, **38:** 67 i s. (10), **39:** 22 i s. (7), **41:** 46 i s. (4), **42:** 26 i s. (14), **43:** 10 i s. (3), **49:** 6 i s. (2)

axí mateix **22:** 119

bé **19:** 80 i s. (9), **20:** 13 i s. (5), **21:** 9 i s. (5), **22:** 5 i s. (5), **27:** 108 i s. (10), **28:** 35 i s. (6), **38:** 25 i s. (15), **39:** 25 i s. (13), **41:** 51 i s. (4), **42:** 80 i s. (12), **43:** 231

ben **19:** 279, **22:** 208 i s. (2), **28:** 89, **38:** 261 i s. (7), **39:** 75 i s. (5), **42:** 296 i s. (4), **43:** 42 i s. (4)

breu **19:** 183

clar **20:** 82, **27:** 147, **28:** 111 i s. (2), **42:** 783

clarament **42:** 24 i s. (3), **43:** 191

com **21:** 7 i s. (4), **22:** 47 i s. (10), **27:** 43 i s. (14), **28:** 70 i s. (9), **38:** 312 i s. (9), **39:** 2 i s. (11), **41:** 49 i s. (6), **42:** 44 i s. (14), **43:** 22 i s. (11), **49:** 7

complidament **42:** 687, **43:** 242

conforme **42:** 767

cruelment - cruellment **19:** 283, **20:** 140, **27:** 12, **42:** 117 i s. (2), **43:** 129 i s. (2)

cuytat **27:** 87, **28:** 86b, **42:** 269

degudament **28:** 174

devotament **21:** 126, **38:** 606, **41:** 212

diligentment **28:** 197

discilut **38:** 483

ensemps - absent **21:** 16 i s. (2), **41:** 58 i s. (2)

eternalment - eternament **21:** 11, **42:** 76 i s. (2)

fermament **42:** 481, **43:** 257

forsadament **38:** 563

fort **19:** 144 i s. (4), **22:** 197, **27:** 380 i s. (3), **28:** 89 i s. (2), **38:** 405 i s. (5), **41:** 3

generalment **42:** 809

en general **38:** 413

de (molt bon) grat **22:** 249, **27:** 354, **39:** 173 i s. (2), **43:** 197

(saber) greu **39:** 285

greument **41:** 53

honrosament **41:** 177

humanament **42:** 616 i s. (2)

humilment - umilment **38:** 629, **42:** 487, **49:** 14

incessantment **42:** 700

iniustament - iniustement **19:** 284, **20:** 90, **39:** 197, **43:** 190

iunt **22:** 139 rúbr. i s. (2)

iuntament **38:** 172

iunts - iuns **22:** 236, **39:** 132 rúbr., **41:** 30

largament **43:** 145

maiorment **20:** 181

mal **22:** 216 i s. (2), **28:** 2 i s. (2), **38:** 496 i s. (4), **39:** 158, **42:** 762 i s. (2), **43:** 2

malament **19:** 263, **42:** 799

manifestament **28:** 99

millor **42:** 87

de nou **27:** 92a i s. (2)

pesientment **41:** 36

pla **27:** 66

prest **19:** 7 i s. (6), **20:** 56 i s. (2), **27:** 150 i s. (3), **28:** 23 i s. (4), **38:** 28 i s. (8), **39:** 11 i s. (9), **41:** 137, **42:** 23 i s. (5), **43:** 20

de prest **20:** 49, **22:** 217, **41:** 141

prestament - prestement **19:** 125 i s. (3), **27:** 428, **38:** 32 i s. (6), **41:** 146, **42:** 35 i s. (6), **43:** 134 i s. (2)

promptament - promptement **38:** 39, **39:** 114 i s. (4), **42:** 726

pròpiament **42:** 379

publicament **43:** 182

a punt **27:** 312 i s. (2)

purament **42:** 68

rectament **20:** 89

secretament **38:** 315, **42:** 38

segurament **20:** 148

sisplau (= contracció *si us plau*, adv.) **20:** 55

singularment **20:** 65

soltament **28:** 61

talment **42:** 75

en tamarari **27:** 51

a tort **20:** 132, **21:** 114, **27:** 140, **41:** 200

vanament **19:** 95

velerosament **42:** 674

22.2. Adverbis i locucions adverbials de lloc

así - assí - açí - ecý - esí (= ací) **19:** 3 i s. (10), **20:** 44 i s. (4), **22:** 23 i s. (8), **27:** 93 i s. (17), **28:** 22 i s. (9), **38:** 5 i s. (14), **39:** 10 i s. (9), **41:** 82 rúbr. i s. (4), **42:** 251 i s. (14), **43:** 50 i s. (4)

ahon - ahont **38:** rúbr. in., **42:** 313

allà **19:** 9, **27:** 166 i s. (2), **38:** rúbr. in., **41:** 140

allí **19:** 20 rúbr. i s. (3), **20:** 66, **22:** 95 i s. (4), **27:** 430, **28:** 143, **38:** 40 i s. (2), **39:** 204, **42:** 12 i s. (3)

aquí - equí **20:** 48, **39:** 332, **42:** 175

aquí mateix **42:** 319

arreu - areu **22:** 288, **38:** 132 i s. (4), **39:** 180

asens (= acens: ací) **39:** 99

atràs **27:** 275

avant **19:** 20 rúbr. (2), **22:** 18 i s. (2), **42:** 102, **43:** 178

baix **22:** 95

dedins **38:** 280

defora **19:** 137, **27:** 283

desús **42:** 104 seg.

ensà **19:** 214, **27:** 408, **28:** 40, **39:** 30

entorn **22:** 38

fora **19:** 62 rúbr. i s. (3), **27:** 129 i s. (2), **42:** 159 rúbr.

hic (aquí) **38:** 190

là **27:** 36 rúbr.

luny **42:** 610

on - ont - hont **19:** 6 i s. (3), **27:** 159 i s. (5), **38:** 69 i s. (3), **39:** 361, **42:** 416 i s. (2)

pertot **38:** 472, **43:** 148

se (= ça: a aquesta part) **22:** 257

22.3. Adverbis i locucions adverbials de temps

abans **38:** 231

aïr - ajr (= ahir) **21:** 26, **22:** 276, **41:** 68

anit **20:** 5, **22:** 255

ans (abans) **27:** 4

aun (encara, cast.) **19:** 76

après **21:** 40 rúbr. i s. (2), **22:** 46 i s. (2), **27:** 4, **28:** 43, **39:** 37 i s. (3), **42:** 147 i s. (2)

ara - are **19:** 20 rúbr. i s. (18), **20:** 15 i s. (6), **22:** 9 i s. (9), **27:** 36 rúbr. i s. (21), **28:** 34 rúbr. i s. (11), **38:** 8 i s. (46), **39:** 27 i s. (20), **41:** 22 i s. (5), **42:** 104 rúbr. i s. (13), **43:** rúbr. in. i s. (7)

ara mateix - are mateix **27:** 191, **28:** 91, **38:** 260 i s. (2), **39:** 119, **41:** 152

com (quan) **21:** 26, **27:** 234 rúbr. i s. (2), **38:** 341 i s. (4), **41:** 68 i a. (2), **43:** 205

demà **21:** 90, **41:** 132, **42:** 826

dematí **19:** 170, **22:** 120 i s. (3), **42:** 826

d'equí avant **27:** 66

despús-ajr (el dia immediatament anterior a ahir) **22:** 284

encara - encare - ncare **22:** 200, **38:** 239, **42:** 212 i s. (2)

encontinent (tot seguit) **38:** 508, **41:** 149, **42:** 37

entretant **41:** 143

ia **19:** 40 i s. (2), **20:** 48, **21:** 26, **22:** 2 i s. (8), **27:** 391, **28:** 1 i s. (3), **38:** 58 i s. (14), **39:** 46 i s. (3), **41:** 67 i s. (5), **42:** 84 i s. (15), **43:** 251 i s. (2)

iamay **19:** 68, **20:** 47, **38:** 255, **42:** 849

iamés **42:** 78 i s. (4), **43:** 135

ja **27:** 113 i s. (2)

llavors - lavors **27:** 224, **28:** 71 i s. (2)

may **19:** 50 i s. (4), **20:** 16 i s. (2), **22:** 129 i s. (5), **27:** 225 i s. (2), **28:** 10, **38:** 131 i s. (9), **39:** 76 i s. (3), **41:** 170, **42:** 572 i s. (3), **43:** 50 i s. (4)

nunca **19:** 238 i s. (2)

perpètuament **22:** 188

de present **19:** 4 i s. (2), **22:** 9, **27:** 148, **42:** 321, **43:** 126

primer **19:** rúbr. in. i s. (2), **21:** 117, **22:** rúbr. in. i s. (5), **27:** 375a, **38:** 272 i s. (3), **42:** 66 i s. (2), **41:** 151 i s. (2)

primerament **27**: rúbr. in., **38**: rúbr. in.

primo **41**: rúbr. in.

segonament **39**: 161

sempre **38**: 182 i s. (2), **42**: 647 i s. (2)

tantost (tot seguit) **28**: 76

tostemps - tosttemps (sempre) **20**: 18, **22**: 190, **27**: 317, **28**: 39, **38**: 77 i s. (2), **39**: 29

vuy (= avui) **20**: 118, **21**: 104, **22**: 30 i s. (4), **28**: 4 i s. (2), **41**: 190

de continent (= tot seguit) **22**: 299, **38**: 11 i s. (3), **42**: 438 i s. (2)

de matinet **22**: 268

22.4. Adverbis i locucions adverbials de quantitat

atan - atant - atén (tan) **38**: 365 i s. (2), **39**: 336, **43**: 210 i s. (2)

casi **39**: 94

elmenys **21**: 143, **41**: 229

gens **19**: 240, **21**: 152, **22**: 20 i s. (3), **38**: 361 i s. (2), **39**: 261

manco **42**: 836

massa **39**: 315

menys **27**: 220

més **19**: 123, **20**: 34 i s. (3), **21**: 25 i s. (2), **22**: 320, **27**: 282b i s. (3), **28**: 5 i s. (4), **38**: 146 i s. (7), **39**: 120 i s. (3), **41**: 35 i s. (2), **42**: 65 i s. (14), **43**: 104 i s. (6), **49**: 3 i s. (2)

més avant (= a més a més) **28**: 172, **39**: 161, **43**: 198 seg.

mig **20**: 158, **38**: 441 rúbr.

molt - mol **19**: 35 i s. (7), **20**: 56 i s. (7), **21**: 93, **22**: 5 i s. (12), **27**: 27 i s. (6), **28**: 117 i s. (4), **38**: 35 i s. (20), **39**: 79 i s. (17), **41**: 36 i s. (6), **42**: 4 i s. (37), **43**: 53 i s. (3)

molts (= molt) **19**: 17, **22**: 189 i s. (2), **28**: 227

un petit **42**: 255

un poch **19**: 151 i s. (2), **20**: 95, **21**: 143, **22**: 261, **38**: 350 i s. (3), **41**: 229, **43**: 170

un pochet **42**: 39

prou **19**: 176, **21**: 22, **28**: 111, **41**: 64, **43**: 167

quan (= quant, en quin grau) **22**: 101 i s. (2), **38**: 113, **39**: 356, **41**: 104 i s. (2)

quant **20**: 177, **22**: 245, **42**: 511 i s. (2)

quants (quant) **22**: 209

quina (com) **39**: 364

res (gens) **19**: 206, **27**: 406

tant quan (= tant quant) **21**: 126

tan quan (= tant quant) **41**: 212

tan quant **41**: 208

solament - solement **19**: 57, **38**: 216, **42**: 509 i s. (3)

soles (= a soles) **38**: 134

sols **19**: 128, **21**: 62, **27**: 72 i s. (3), **28**: 133, **38**: 204, **39**: 160, **42**: 150 i s. (6), **43**: 124

tan - tam - tant - ten **19:** 19 i s. (4), **20:** 22 i s. (2), **21:** 84 i s. (2), **22:** 70 i s. (3), **27:** 12 i s. (3), **28:** 8 i s. (7), **38:** 109 i s. (22), **39:** 89 i s. (8), **41:** 13 i s. (7), **42:** 14 i s. (19), **43:** 8 i s. (8)
tant **21:** 126, **22:** 195, **28:** 62, **38:** 446, **39:** 60, **42:** 49 i s. (8), **43:** 162 i s. (3)
tot **21:** 39 i s. (2), **22:** 149, **27:** 146, **38:** 49 i s. (2), **39:** 91 i s. (3), **41:** 81 i s. (2), **42:** 361 i s. (4), **43:** 48
del tot **42:** 184 i s. (4)

22.5. Adverbis i locucions adverbials d'afirmació

cert - sert - se[r]t (= certament) **20:** 57, **22:** 5 i s. (5), **27:** 153 i s. (5), **28:** 5 i s. (3), **38:** 3 i s. (21), **39:** 32 i s. (18), **41:** 167 i s. (2), **42:** 248 i s. (7), **49:** 16
certament **20:** 28, **22:** 25, **27:** 117 i s. (3), **42:** 699
per cert **19:** 189, **22:** 121, **27:** 49 i s. (2), **28:** 39, **38:** 98
per cer[t] **28:** 29
hoc - oc **38:** 254, **39:** 180, **41:** 62
sertament **28:** 83, **38:** 4 i s. (6), **39:** 289, **42:** 435 i s. (5), **43:** 36 i s. (2)
de sert **41:** 139 i s. (2)
per sert **38:** 35 i s. (20), **39:** 5 i s. (13), **41:** 135, **43:** 32 i s. (3)
sí **20:** 114a
també **19:** 123, **21:** 38, **28:** 211, **38:** 178 i s. (2), **41:** 80, **42:** 157 i s. (3), **43:** 16
verament **38:** 215 i s. (2), **39:** 124 i s. (3), **42:** 840 i s. (2), **43:** 39 i s. (2)
en veritat **19:** 69 i s. (2), **27:** 273, **28:** 27 i s. (4), **38:** 45 i s. (15), **39:** 15 i s. (12), **42:** 171 i s. (3), **43:** 160
per veritat **19:** 245
vertaderament **42:** 837

22.6. Adverbis de negació

no **19:** 3 i s. (35), **20:** 17 i s. (27), **21:** 17 i s. (12), **22:** 7 i s. (29), **27:** 10 i s. (59), **28:** 1 i s. (36), **38:** 22 i s. (86), **39:** 9 i s. (60), **41:** 25 i s. (11), **42:** 56 i s. (62), **43:** 11 i s. (30), **49:** 12
nos (= no) **28:** 204
pus **27:** 48 i s. (2), **28:** 125, **39:** 256
tenpoch **19:** 129, **20:** 132, **38:** 491

23. Altres

23.1. Xifres

i (= primer) **38:** 594 rúbr. i s. (3), **42:** 64 rúbr. i s. (2)
i (= primera) **39:** 89 rúbr.
2 (= segon) **38:** 595a i s. (3), **42:** 79 rúbr.
2 (= segona) **39:** 92 rúbr.
3 (= tercer) **38:** 595b i s. (3), **42:** 94 rúbr. i s. (2)
3 (= tercera) **22:** 28 rúbr. i s. (7), **39:** 84 rúbr. i s. (2)
4 (= quart) **42:** 99 rúbr.

4 (= quarta) **22**: 32 rúbr. i s. (7)

5 (= cinquè) **42**: 100 rúbr.

30 (= trenta) **28**: 20

23.2. Incipits llatins

Ad cenam agni providi **22**: rúbr. in. i s. (4)

Alme laudes **19**: 79 rúbr., **21**: 92 rúbr., **22**: 20 rúbr. i s. (4), **27**: 82 rúbr., **41**: 134 rúbr. i s. (3)

Citio **39**: 344

Ecce homo **20**: 140 rúbr., **28**: 229 rúbr.

Eterna rerum **21**: 144 rúbr., **27**: rúbr. i s. (2), **41**: 202 rúbr. i s. (2)

Finis **21**: 152 rúbr., **22**: 340 rúbr., **27**: 432 rúbr., **38**: 653 rúbr., **39**: 391 rúbr., **41**: 238 rúbr., **42**: 870 rúbr.

in aeternum **42**: 498

Laus Deo **20**: 197 rúbr.

Miserere **38**: 594 rúbr.

Pange lingua **41**: rúbr. in.

Quem terra pontus **22**: 44 rúbr. i s. (3)

Sitis **19**: rúbr. in.

Veni Creator **27**: 56 rúbr.

Vexilla **19**: 160 rúbr., **27**: 354 rúbr., **38**: 174 rúbr., **39**: 56 rúbr.

23.3. Rúbriques en castellà

interlocutores **49**: rúbr. in.

con privilegio **49**: rúbr. in.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

LLISTAT ALFABÈTIC

Llistat de paraules de les consuetes editades

En el present llistat hi consten tots els mots, formes i accepcions de les consuetes aquí editades. Els que surten en més d'un passatge són citats per la primera aparició en cada consueteta que els inclou i entre parèntesis s'indica el nombre total d'aparicions per consueteta. Les diferents grafies es recullen per separat amb referència a les variants corresponents.

a (prep.) **19**: 4 rúbr. i s. (33), **20**: 2 i s. (35), **21**: rúbr. in. i s. (32), **22**: rúbr. in. i s. (46), **27**: rúbr. in. i s. (47), **28**: 18 i s. (24), **38**: rúbr. in. i s. (75), **39**: 2 i s. (43), **41**: rúbr. in. i s. (46), **42**: 4 i s. (85), **43**: 3 i s. (39), **49**: 2 i s. (3)

a' (interj.) **42**: 709

à (= ha, 3 sg pres. d'ind.) **19**: 30 i s. (8), **20**: 9 i s. (12), **21**: 19 i s. (2), **22**: 25 i s. (17), **27**: 77 i s. (15), **28**: 15 i s. (5), **38**: 16 i s. (23), **39**: 23 i s. (13), **41**: 18 i s. (6), **42**: 16 i s. (20), **43**: 2 i s. (8)

ab (prep.) **19**: rúbr. in. i s. (19), **20**: rúbr. in. i s. (9), **21**: 10 i s. (7), **22**: rúbr. in. i s. (30), **27**: 52b rúbr. i s. (10), **28**: 43 i s. (10), **38**: 36 rúbr. i s. (31), **39**: 24 i s. (6), **41**: rúbr. in. i s. (13), **42**: 4 i s. (65), **43**: rúbr. in. i s. (19); – vid. *an* / *eb* / *en*

ab (= al, contracció *a* + *el*) **19**: 200

ab tot que (loc. conj.) **28**: 72, **42**: 142

Abaam (antr.) **22**: 306 rúbr.; – vid. *Abraam* / *Abram*

abans (adv.) **38**: 231

abans que (loc. conj.) **20**: 7, **27**: 250, **38**: 236 i s. (2)

abaxarà (3 sg futur) **42**: 657 rúbr.

abaxen (3 pl pres. d'ind.) **21**: 140 rúbr., **41**: 226 rúbr.

Abdaron (antr.) **38**: 471 rúbr.; – vid. *Abderon* / *Addaron* / *Adderon*

Abderon (antr.) **19**: 113b i s. (9), **20**: 44 i s. (2), **27**: 100 rúbr. i s. (14), **28**: 66 rúbr. i s. (5), **38**: 14 rúbr. i s. (16), **39**: 18 rúbr. i s. (8); – vid. *Abdaron* / *Addaron* / *Adderon*

Abel (antr.) **22**: rúbr. in. i s. (5)

abeurade (part. pass.) **20**: 169

abís (abisme, subst.) **27**: 34

abitar (inf.) **27**: 64

abitau (2 pl pres. d'ind.) **38**: 184

Abraam (antr.) **22**: rúbr. in. i s. (2); – vid. *Abaam* / *Abram*

Abram (antr.) **22**: 92 rúbr. in. i s. (2), **27**: 83 i s. (2); – vid. *Abram* / *Abraam*

abrasa (3 sg pres. d'ind.) **38**: 570 rúbr.

abrasant (ger.) **22**: 140 rúbr

abrasar (inf.) **19**: 167, **38**: 583, **39**: 303 i s. (3)

abrigades (part. pass.) **22**: rúbr. in.

abrigat (part. pass.) **22**: 140 rúbr.

- Absalon* (antr.) **27**: 319
- absent* (ensems, adv.) **21**: 125, **41**: 211
- absenta* (adj.) **38**: 171
- acabant* (ger.) **22**: 20 rúbr. i s. (2)
- acabat* (part. pass.) **20**: 197, **28**: 56 i s. (2), **39**: 345 i s. (2)
- acalen* (abaixen, 3 pl pres. d'ind.) **39**: 313 rúbr.
- acanyatar* (inf.) **39**: 267 rúbr.
- acaptar* (inf.) **19**: 82
- acato* (acatament, subst.) **41**: 130 rúbr., **42**: 44 rúbr.
- acatos* (acataments, subst.) **41**: 126 rúbr.
- acceptar* (inf.) **38**: 384
- acelerat* (malvat, adj. subst.) **38**: 15; – vid. *ascelerat* / *asselerat*
- acomana* (1 sg pres. d'ind.) **38**: 340, **42**: 370 i s. (3)
- acomana* (1 sg pres. d'ind.) **19**: 62, **27**: 234
- acomeneu* (= acomanau, 2 pl imp.) **39**: 229
- acompanyar* (inf.) **22**: 59, **42**: 582, **43**: 246
- aconortar* (inf.) **21**: 145, **28**: 126 i s. (2), **41**: 231, **42**: 211 i s. (2)
- aconortaré* (1 sg futur) **42**: 565
- aconsellats* (part. pass.) **22**: 216
- aconsolar* (inf.) **22**: 114
- aconsolau* (2 pl imp.) **20**: 176
- aconsoleu* (2 pl pres. de subj.) **42**: 661
- acosta* (3 sg pres. d'ind.) **41**: 94 rúbr.; – vid. *ecosta*
- acostada* (part. pass.) **42**: 332 i s. (2)
- acostat* (part. pass.) **42**: 215
- acovardar* (inf.) **19**: 124
- acta* (subst.) **28**: 54; – vid. *acte*
- acte* (subst.) **28**: 149; – vid. *acta*
- actes* (subst.) **28**: 163
- aculliment* (subst.) **38**: 331
- acusam* (1 pl pres. d'ind.) **20**: 74, **39**: 155
- acúsan* (3 pl pres. d'ind.) **20**: 98
- acusat* (part. pass.) **28**: 206, **38**: 504, **39**: 198 i s. (2), **43**: 198 seg.
- acusatió* (subst.) **43**: 6
- acustumats* (part. pass.) **43**: 198 seg.
- açí* (adv.) **27**: 182; – vid. *así* / *assí* / *ecý* / *esí*
- açots* (subst.) **42**: 651; – vid. *asots*
- adalat* (= adelat: delatat, subst.) **28**: 217
- Adam* (antr.) **21**: 136, **22**: rúbr. in. i s. (7), **27**: 8 i s. (3), **38**: 618, **41**: 222, **43**: 240
- adat* (= edat, subst.) **39**: 69
- Addaron* (antr.) **38**: 473 rúbr.; – vid. *Abdaron* / *Abderon* / *Adderon*
- Adderon* (antr.) **27**: 406 i s. (2), **38**: 54 rúbr.; – vid. *Abdaron* / *Abderon* / *Addaron*

- adéu-siau* (interj.) **27**: 198
- admiració* (subst.) **38**: 196 rúbr.
- adonen* (3 pl pres. d'ind.) **42**: 241
- ador* (1 sg pres. d'ind.) **27**: 363
- adorant* (ger.) **27**: 362 rúbr.
- adorar* (inf.) **42**: 58
- adorat* (part. pass.) **27**: 97
- adormir* (inf.) **42**: 587
- adormit* (part. pass.) **42**: 632
- adormits* (part. pass.) **38**: 359 rúbr.
- advertir* (inf.) **42**: 3 i s. (2)
- afany* (subst.) **21**: 108, **41**: 194
- afectat* (part. pass.) **42**: 337 i s. (2)
- afectió* (= afecció: afició, subst.) **42**: 89
- aferren* (3 pl pres. d'ind.) **38**: 449 rúbr.
- aferreran* (3 pl futur) **42**: 728 rúbr.
- afirmadament* (adv.) **42**: 571
- aflicció* (subst.) **20**: 144
- afligida* (part. pass.) **38**: 352
- afligir* (inf.) **42**: 652
- afligit* (part. pass.) **42**: 589 i s. (2)
- agafar* (inf.) **42**: 291
- age* (3 sg imp.) **28**: 15, **43**: 172; – vid. *hage*
- age* (1 sg pres. de subj.) **42**: 328
- age* (3 sg pres. de subj.) **19**: 70, **20**: 7 i s. (2), **27**: 218, **28**: 12 i s. (2), **38**: 236 i s. (2), **39**: 246, **41**: 137, **42**: 198 i s. (3)
- agen* (3 pl pres. de subj.) **38**: 588, **39**: 99
- agenolat[s]* (part. pass.) **22**: 164 rúbr.; – vid. *aiononollats*
- agenolla* (3 sg pres. d'ind.) **41**: 82 rúbr.
- agenollade* (part. pass.) **22**: 140 rúbr., **38**: 164
- agenollarà* (3 sg futur) **41**: 36 rúbr.
- agenollat* (part. pass.) **21**: 40 rúbr., **42**: 602 rúbr.; – vid. *agonollat* / *aionellat*
- agenollen* (3 pl pres. d'ind.) **27**: 66 rúbr., **38**: 607 rúbr.
- ages* (2 sg imp.) **27**: 59
- ages* (2 sg pres. de subj.) **27**: 262
- agonia* (subst.) **42**: 178 i s. (3)
- agonollat* (part. pass.) **42**: 382; – vid. *agenollat* / *aionollat*
- agreyeix* (2 sg imp.) **19**: 204
- agué* (3 sg pret. perf. simple) **22**: 276
- aguera* (1 sg pret. imperf. de subj.) **41**: 49; – vid. *aguere*
- aguere* (1 sg pret. imperf. de subj.) **21**: 7; – vid. *aguera*
- aguere* (3 sg pret. imperf. de subj.) **28**: 5

- aguérem* (1 pl pret. imperf. de subj.) **43**: 12 i s. (2)
- agueren* (3 pl pret. imperf. de subj.) **20**: 12, **21**: 34, **28**: 189, **41**: 76, **43**: 34
- agués* (3 sg pret. imperf. de subj.) **20**: 11, **21**: 18 i s. (2), **28**: 7, **41**: 60 i s. (2)
- aguesses* (2 sg pret. imperf. de subj.) **38**: 650
- aguésseu* (2 pl pret. imperf. de subj.) **28**: 202
- aguiarem* (= prepararem, 1 pl futur) **19**: 19
- agutzir* (subst.) **39**: 263 rúbr.; – vid. *algotzir* / *algutzir*
- ahon* (adv.) **38**: rúbr. in.; – vid. *ahont*
- ahont* (adv.) **42**: 313; – vid. *ahon*
- aidar* (inf.) **43**: 245
- aionollant* (ger.) **43**: 149 rúbr.
- aionollat* (part. pass.) **42**: 379 rúbr.; – vid. *agenollat* / *agonollat*
- aiononollats* (part. pass.) **43**: 265 rúbr.; – vid. *agenolat[s]*
- aïr* (= ahir, adv.) **22**: 276; – vid. *aïr*
- aiudada* (part. pass.) **42**: 188
- aiudar* (inf.) **27**: 44, **39**: 341, **42**: 599 i s. (2)
- aiudarà* (3 sg futur) **38**: 322, **39**: 343
- aiudau* (2 pl imp.) **28**: 137, **39**: 348 i s. (2), **43**: 260
- aiuden* (3 pl pres. de subj.) **19**: 220, **27**: 414
- aiuntats* (part. pass.) **22**: 187
- aiustat* (part. pass.) **42**: 43 i s. (3)
- aiut* (3 sg pres. d'ind.) **39**: 84
- al* (contracció *a + el*) **43**: 257
- alagrereu* (2 pl futur) **42**: 232
- alagria* (subst.) **19**: 35, **22**: 174, **27**: 190 i s. (2), **42**: 609; – vid. *alegria*
- alarga* (3 sg pres. d'ind.) **42**: 538
- alborotat* (part. pass.) **43**: 47
- alegra* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 43
- alegrar* (inf.) **22**: 151
- alegraré* (1 sg futur) **42**: 149
- alegrat* (part. pass.) **42**: 680
- alegrau* (2 pl imp.) **22**: 141 i s. (6)
- alegre* (adj.) **22**: 56
- alegren* (3 pl pres. d'ind.) **22**: 153
- alça* (2 sg imp.) **27**: 269
- àlcan* (3 pl pres. d'ind.) **19**: 186 rúbr.; – vid. *àlsan*
- alçant* (ger.) **42**: 482 rúbr. i s. (2); – vid. *alsant*
- alegres* (adj.) **22**: 64 i s. (7)
- alegria* (subst.) **42**: 151; – vid. *alagria*
- alerta* (= en alerta, adv.) **22**: 36
- aletat* (= alletat, part. pass.) **28**: 15
- algotzir* (subst.) **28**: 229 rúbr., **38**: 323 rúbr. i s. (2), **39**: 116 rúbr.; – vid. *agutzir* / *algutzir*

- algú* (pron.) **22**: 267
- algun* (adj.) **19**: 233, **27**: 222 i s. (2), **39**: 221
- algun* (pron.) **20**: 122
- alguna* (adj.) **19**: 142, **39**: 216, **41**: 27, **42**: 168, **43**: 68
- alguns* (adj.) **42**: 820 rúbr. i s. (2)
- alguns* (pron.) **27**: 372
- algutzir* (subst.) **28**: 85 rúbr. i s. (4), **39**: 118 rúbr. i s. (8); – vid. *agutzir* / *algotzir*
- Alias* (antr.) **39**: 340
- aliberar* (inf.) **43**: 125; – vid. *alliberar*
- aliberat* (part. pass.) **43**: 112 i s. (2)
- aliberave* (1 sg pret. imperf. d'ind.) **20**: 124
- allà* (adv.) **19**: 9, **27**: 166 i s. (2), **38**: rúbr. in., **41**: 140
- allí* (adv.) **19**: 20 rúbr. i s. (3), **20**: 66, **22**: 95 i s. (4), **27**: 430, **28**: 143, **38**: 40 i s. (2), **39**: 204, **42**: 12 i s. (3)
- alliberar* (inf.) **43**: 102; – vid. *aliberar*
- almoyna* (subst.) **27**: 38
- als* (contracció *a + els*) **22**: 304
- alsa* (3 sg pres. d'ind.) **42**: 757 rúbr.; – vid. *alse*
- àlsan* (3 pl pres. d'ind.) **19**: 182 rúbr.; – vid. *àlcan*
- alsant* (ger.) **42**: 622 rúbr. i s. (2), **43**: 153 rúbr.; – vid. *alçant*
- alsarà* (3 sg futur) **22**: 266, **39**: 305 rúbr.
- alsat* (part. pass.) **42**: 23
- alsau* (2 pl imp.) **38**: 447, **39**: 310, **42**: 698 i s. (2)
- alse* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 77 rúbr., **21**: 44 rúbr., **42**: 104 rúbr., **43**: 5 rúbr.; – vid. *alsa*
- alsen* (3 pl pres. d'ind.) **20**: 161 rúbr., **38**: 574 rúbr., **39**: 319 rúbr.
- alt* (adj.) **20**: 138 i s. (2), **28**: 213, **38**: 522, **41**: 165, **42**: 92 i s. (2)
- altar* (subst.) **22**: 140 rúbr.
- altas* (adj.) **27**: 226; – vid. *altes*
- altes* (adj.) **22**: 302; – vid. *altas*
- alto* (interj.) **38**: 394 i s. (2)
- altra* (adj.) **39**: 68 rúbr.; – vid. *altre*
- altre* (= *altra*, adj.) **22**: rúbr. in.; – vid. *altra*
- altre* (adj.) **42**: 15 rúbr.
- altre* (pron.) **22**: 92 i s. (2), **42**: 104 seg. i s. (7), **43**: 134 i s. (3)
- altrement* (adv.) **42**: 621
- altres* (adj.) **38**: 417 rúbr., **42**: 266 i s. (5)
- altres* (pron.) **38**: 132 i s. (2), **41**: 35, **42**: 526 i s. (3)
- altri* (pron.) **21**: 7 i s. (2), **41**: 49 i s. (2)
- amada* (adj. subst.) **42**: 190 i s. (2)
- amada* (adj.) **38**: 149, **42**: 205 i s. (4); – vid. *amade*
- amade* (adj.) **38**: 109, **42**: 371; – vid. *amada*
- amagar* (inf.) **38**: 439, **42**: 844

- amagat* (part. pass.) **38**: 487
- amagats* (adj.) **27**: 142
- amargor* (subst.) **38**: 386 i s. (2), **42**: 618; – vid. *·margor*
- margor* (subst.) **38**: 615; – vid. *amargor*
- amargura* (subst.) **21**: 69, **41**: 39 i s. (2)
- amaria* (1 sg cond.) **43**: 208
- amat* (adj.) **38**: 135 i s. (4), **39**: 328, **42**: 125 i s. (3), **43**: 241
- amat* (part. pass.) **39**: 363
- amats* (adj.) **42**: 405 i s. (5)
- amats* (= amat, adj.) **42**: 476
- amau* (2 pl imp.) **42**: 480
- amau* (2 pl pres. d'ind.) **42**: 481
- ame* (1 sg pres. d'ind.) **42**: 358, **43**: 257
- amich* (subst.) **19**: 59, **27**: 161 i s. (3), **38**: 420, **39**: 179, **42**: 295, **43**: 85
- amichs* (subst.) **28**: 14
- amistat* (subst.) **38**: 544, **42**: 710
- amor* (subst.) **19**: 60, **22**: 73 i s. (2), **27**: 37 i s. (4), **28**: 24 i s. (2), **38**: 198 i s. (3), **39**: 12, **42**: 4 i s. (7); – vid. *·mor*
- mor* (subst.) **38**: 38 i s. (4); – vid. *amor*
- an* (= a, prep.) **19**: 30 i s. (11), **22**: 140 i s. (4), **27**: 38 i s. (12), **28**: rúbr. in. i s. (11), **38**: rúbr. in. i s. (18), **39**: 3 i s. (6)
- an* (= amb, prep.) **19**: 59, **42**: 247; – vid. *ab / eb / en*
- an* (= en, prep.) **19**: 156, **20**: 96, **38**: 229 i s. (2), **39**: 50 rúbr. i s. (5), **41**: 22, **42**: 243 i s. (10), **43**: 25 rúbr. i s. (7)
- an* (= han, 3 pl pres. d'ind.) **19**: 95 i s. (8), **20**: 121, **21**: 144 i s. (2), **22**: 140 i s. (4), **27**: 97 i s. (6), **28**: 20 i s. (5), **38**: 3 i s. (6), **39**: 4 i s. (8), **41**: 230 i s. (2), **42**: 10 i s. (8), **43**: 28 i s. (3) – vid. *han*
- anam* (1 pl pres. d'ind.) **38**: 438
- anant* (ger.) **21**: 72 rúbr. i s. (2), **27**: 128 rúbr. (2), **38**: 476, **42**: 434 rúbr.
- anar* (inf.) **19**: 5 i s. (2), **27**: 168 i s. (2), **38**: 72 i s. (8), **39**: 8 i s. (6), **42**: 55 i s. (6); – vid. *enar*
- anat* (part. pass.) **19**: 257
- anats* (part. pass.) **42**: 7; – vid. *·nats*
- nats* (part. pass.) **27**: 91; – vid. *anats*
- anau* (2 pl imp.) **19**: 9 i s. (3), **21**: 95, **22**: 253 i s. (2), **27**: 126a i s. (5), **28**: 30 i s. (2), **38**: 32 i s. (5), **39**: 18 i s. (2), **41**: 181, **42**: 421
- anau* (2 pl pres. d'ind.) **27**: 275, **42**: 85 i s. (2), **43**: 100 i s. (2); – vid. *·nau*
- nau* (2 pl pres. d'ind.) **38**: 426 i s. (2); – vid. *anau*
- nave* (3 sg pret. imperf. d'ind.) **39**: 91
- andurait* (= endurit, part. pass.) **27**: 135
- anem* (1 pl imp.) **19**: 19 i s. (4), **22**: 3 i s. (6), **27**: 129, **38**: 417, **39**: 125 i s. (4), **41**: 107 i s. (3), **42**: 438; – vid. *·nem*
- nem* (1 pl imp.) **21**: 65, **39**: 103; – vid. *anem*
- aneu* (= anau, 2 pl imp.) **38**: 409

- àngel* (subst.) **19**: 160 rúbr. i s. (2), **22**: rúbr. in. i s. (7), **27**: 354 rúbr., **38**: 377 rúbr. i s. (2), **42**: 657 rúbr. i s. (2)
- angoxa* (subst.) **19**: 171
- ànima* (subst.) **19**: 62, **20**: 54, **27**: 234 i s. (3), **38**: 352 i s. (2), **39**: 48
- anirà* (3 sg futur) **22**: 140 rúbr., **42**: 104 rúbr. i s. (5), **43**: 80; – vid. *·nirà*
- nirà* (3 sg futur) **42**: 740; – vid. *anirà*
- aniran* (3 pl futur) **41**: 126 rúbr. i s. (2)
- aniré* (1 sg futur) **39**: 361, **41**: 145, **43**: 255; – vid. *·niré*
- niré* (1 sg futur) **27**: 87, **38**: 42; – vid. *aniré*
- anirem* (1 pl futur) **19**: 29, **20**: 146, **22**: 241, **27**: 191 i s. (2), **28**: 142, **42**: 432; – vid. *·nirem*
- nirem* (1 pl futur) **19**: 7, **27**: 159 i s.; – vid. *anirem*
- anireu* (2 pl futur) **38**: 73
- anit* (adv.) **20**: 5, **22**: 255
- Annà* (antr.) **19**: 112 i s. (8), **20**: 42 rúbr. i s. (5), **22**: rúbr., **27**: 36 rúbr. i s. (32), **28**: 29 rúbr. i s. (5), **38**: rúbr. in. i s. (5), **39**: 17 rúbr. i s. (12); – vid. *Annàs*
- Annàs* (antr.) **22**: 228 i s. (2), **42**: 743 rúbr. i s. (4); – vid. *Annà*
- anomanat* (part. pass.) **28**: 98; – vid. *anomenat*
- anomenar* (inf.) **38**: 19 i s. (2), **39**: 266 i s. (2), **43**: 183
- anomenat* (part. pass.) **39**: 188, **42**: 270 i s. (3); – vid. *anomanat*
- anomenats* (part. pass.) **49**: 5
- ans* (sinó, conj.) **20**: 18, **27**: 116 i s. (2), **38**: 128 i s. (2), **39**: 74, **42**: 700
- ans* (abans, adv.) **27**: 4
- ans de* (loc. prep.) **19**: 167, **27**: 90
- ans que* (loc. conj.) **19**: 70, **21**: 27 i s. (2), **22**: 3, **28**: 127, **39**: 305 i s. (2), **41**: 69 i s. (2), **42**: 467 i s. (3)
- antes* (sinó, conj.) **42**: 565
- antes de* (loc. prep.) **38**: 101 i s. (3), **42**: 412
- antes que* (loc. conj.) **39**: 91, **42**: 567 i s. (2)
- anutgeu* (2 pl pres. de subj.) **27**: 333b, **28**: 30, **39**: 18
- anutiar* (inf.) **38**: 512
- anutiat* (part. pass.) **39**: 82
- anutiat* (part. pass.) **42**: 730
- any* (subst.) **21**: rúbr. in., **42**: 104 seg.
- anyell* (subst.) **19**: 28, **38**: 195, **42**: 419
- anys* (subst.) **39**: 73
- apar* (3 sg pres. d'ind.) **28**: 151 i s. (3), **38**: 9, **39**: 141 i s. (4)
- aparallar* (inf.) **38**: 72; – vid. *aparellar*
- aparallat* (part. pass.) **19**: 38, **27**: 194 i s. (2), **38**: 107 i s. (5), **42**: 417 i s. (5); – vid. *aparellat*
- aparallats* (part. pass.) **22**: 2; – vid. *aparellats*
- apareix* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 377 rúbr.
- aparellar* (inf.) **38**: 82; – vid. *aparallar*
- aparellat* (part. pass.) **19**: 28 rúbr. i s. (2), **38**: 96 rúbr. i s. (3); – vid. *aparallat*
- aparellats* (part. pass.) **38**: 326; – vid. *aparallats*

- aparellau* (2 pl imp.) **27**: 170
- aparitions* (subst.) **22**: 302
- aparta* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 554 rúbr., **39**: 172 rúbr.; – vid. *·parta*
- parta* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 108 rúbr.; – vid. *aparta*
- apartar* (inf.) **42**: 600
- apartat* (part. pass.) **42**: 587 rúbr. i s. (3)
- aparteré* (1 sg futur) **27**: 245
- aport* (3 sg imp.) **39**: 295
- aporta* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 20 rúbr.
- aportador* (subst.) **27**: 58
- aportam* (1 pl pres. d'ind.) **20**: 73, **39**: 148, **42**: 777
- apórtan* (3 pl pres. d'ind.) **28**: 155 rúbr.; – vid. *aporten*
- aportar* (inf.) **20**: 63, **28**: 74 i s. (2), **39**: 127 i s. (2), **43**: 224 i s. (2), **49**: 1
- aportarà* (3 sg futur) **38**: 75
- aportareu* (2 pl futur) **42**: 768; – vid. *aportereu*
- aportàssem* (1 pl pret. imperf. de subj.) **19**: 208
- aportat* (part. pass.) **28**: 16, **39**: 181, **41**: 4, **43**: 28
- aportau* (2 pl imp.) **28**: 114, **42**: 819 i s. (2)
- aportem* (1 pl imp.) **43**: 3
- aporten* (3 pl pres. d'ind.) **19**: 206 rúbr., **27**: 406 rúbr., **28**: 94 rúbr., **38**: 594 rúbr. i s. (3), **39**: 128 rúbr. i s. (3); – vid. *apórtan*
- aportereu* (2 pl futur) **20**: 115; – vid. *aportareu*
- apòstols* (subst.) **19**: 4 rúbr. i s. (6), **22**: 119, **27**: 52b i s. (7), **38**: rúbr. in. i s. (2), **42**: 159 rúbr. i s. (4)
- après* (adv.) **21**: 40 rúbr. i s. (2), **22**: 46 i s. (2), **27**: 4, **28**: 43, **39**: 37 i s. (3), **42**: 147 i s. (2)
- après de* (loc. prep.) **19**: 28 rúbr., **22**: 48 i s. (2), **27**: 223; – vid. *·prés de*
- prés de* (loc. prep.) **28**: 105; – vid. *après de*
- après que* (loc. conj.) **22**: 172, **41**: 171
- apropincant* (aproximant, ger.) **42**: 224
- apropincat* (aproximat, part. pass.) **38**: 339
- aprovam* (1 pl pres. d'ind.) **39**: 156
- aprovat* (= reprovats, adj.) **27**: 145
- aqueix* (adj.) **19**: 127, **39**: 87 i s. (2), **42**: 97 i s. (7), **43**: 148
- aqueix* (pron.) **19**: 143 i s. (4), **27**: 251 i s. (4), **38**: 23, **39**: 100 i s. (2), **42**: 304 i s. (3); – vid. *aqueix /
equeix / ·queix*
- queix* (pron.) **19**: 242; – vid. *aqueix / aqueix / equeix*
- aqueixa* (adj.) **42**: 156
- aqueix* (pron.) **42**: 33; – vid. *aqueix / equeix / ·queix*
- aquell* (adj.) **20**: 185, **27**: 8, **38**: 18 i s. (4), **42**: 13 i s. (2); – vid. *equell*
- aquell* (pron.) **19**: 195 i s. (2), **21**: 130 i s. (2), **22**: 224, **27**: 266 i s. (2), **38**: 202 i s. (6), **41**: 216 i s. (2)
- aquella* (adj.) **19**: 94, **42**: 610
- aquells* (pron.) **19**: 219, **27**: 413, **28**: 215; – vid. *equells*

- aquest* (adj.) **19:** 81 i s. (2), **20:** 73 i s. (2), **21:** 35 i s. (2), **27:** 13 i s. (5), **28:** 193 i s. (2), **38:** 195 i s. (7), **39:** 50 i s. (9), **41:** 40 i s. (2), **42:** 29 i s. (11), **43:** 32 i s. (10); – vid. *equest*
- aquest* (pron.) **20:** 87, **22:** 49 i s. (3), **27:** 5 i s. (3), **28:** 188 i s. (2), **38:** 53 i s. (3), **39:** 223 i s. (5), **42:** 435 i s. (2), **43:** 1 i s. (9)
- aquesta* (adj.) **19:** 22 i s. (3), **20:** 139, **27:** 156 i s. (4), **38:** 6 i s. (5), **39:** 312, **41:** 92, **42:** 161 i s. (6); – vid. *aqueste / equesta*
- aqueste* (adj.) **27:** 84; – vid. *aquesta / equesta*
- aquestes* (= *aquests*, pron.) **43:** 30
- aquests* (adj.) **20:** 155, **39:** 291, **41:** 159
- aquests* (pron.) **38:** 449, **39:** 180; – vid. *aquets*
- aquets* (pron.) **19:** 192; – vid. *aquests*
- aquí* (adv.) **20:** 48, **39:** 332; – vid. *equí*
- aquí mateix* (loc. adv.) **42:** 319
- ara* (adv.) **19:** 40 rúbr. i s. (6), **22:** 9 i s. (7), **27:** 36 rúbr. i s. (7), **38:** 42 i s. (11), **39:** 48 rúbr. i s. (5), **41:** 130 rúbr. i s. (2); – vid. *are*
- ara mateix* (loc. adv.) **27:** 191, **28:** 91
- ara que* (loc. conj.) **22:** 32 i s. (3); – vid. *are que / are qu*
- arancant* (ger.) **19:** 194 rúbr., **27:** 394 rúbr.; – vid. *arencant*
- arbre* (subst.) **41:** 21 i s. (2)
- arcabús* (arma de foc, subst.) **22:** 44 rúbr.
- arcàngel* (subst.) **42:** 678
- ardent* (adj.) **38:** 212
- are* (adv.) **19:** 20 rúbr. i s. (12), **20:** 15 i s. (6), **22:** 128 rúbr. i s. (2), **27:** 56 i s. (14), **28:** 34 rúbr. i s. (10), **38:** 8 i s. (35), **39:** 27 i s. (15), **41:** 22 i s. (3), **42:** 104 rúbr. i s. (13), **43:** rúbr. in. i s. (7); – vid. *ara*
- are mateix* (loc. adv.) **38:** 260 i s. (2), **39:** 119, **41:** 152
- are que* (loc. conj.) **28:** 112, **42:** 625 i s. (2), **43:** 69 i s. (2); – vid. *ara que / are qu*
- are qu* (loc. conj.) **28:** 63; – vid. *ara que / are que*
- arencant* (ger.) **21:** 35, **41:** 77, **42:** 738 rúbr.; – vid. *arancant*
- areu* (adv.) **22:** 288; – vid. *arreu*
- argent* (subst.) **19:** 141, **28:** 22, **38:** 307 i s. (2), **39:** 10, **42:** 306 i s. (2); – vid. *ergent*
- argull* (= *orgull*, subst.) **19:** 224, **27:** 418
- ariba* (3 sg pres. d'ind.) **27:** 52b rúbr. i s. (2), **28:** 20 rúbr., **38:** 269 rúbr., **41:** 154 rúbr.; – vid. *arriba*
- aribada* (part. pass.) **42:** 213 i s. (2); – vid. *aribade*
- aribade* (part. pass.) **42:** 695; – vid. *aribada*
- aribam* (1 pl pres. d'ind.) **22:** 268
- ariban* (3 pl pres. d'ind.) **38:** 477 rúbr. i s. (2), **39:** 313 rúbr.; – vid. *ariben*
- aribant* (ger.) **28:** 127 rúbr.
- aribar* (inf.) **22:** 12, **38:** 34 i s. (2)
- aribarem* (1 pl futur) **22:** 10
- aribat* (part. pass.) **19:** 20 rúbr., **38:** 1 i s. (3), **39:** 8 rúbr. i s. (4), **42:** 244 rúbr. i s. (7), **43:** 213 rúbr.; – vid. *arribat*
- aribats* (part. pass.) **22:** 220 rúbr., **39:** 134, **42:** 159 rúbr. i s. (5)

- ariben* (3 pl pres. d'ind.) **19**: 178 rúbr., **20**: 161 rúbr., **22**: 140 rúbr. i s. (2); – vid. *ariban*
- Arimathia* (top.) **49**: rúbr. in.
- armada* (adj.) **42**: 315 i s. (3)
- armada* (part. pass.) **38**: 315
- armar* (inf.) **27**: 308
- armas* (subst.) **22**: 20 rúbr., **27**: 370, **38**: 393 rúbr. i s. (2), **42**: 743; – vid. *armes*
- armat* (part. pass.) **38**: 397
- armats* (part. pass. subst.) **27**: 321 i s. (3)
- armat[s]* (part. pass. subst.) **27**: 327 rúbr.
- arm[ats]* (part. pass. subst.) **27**: 325a rúbr.
- armau* (2 pl imp.) **19**: 147, **27**: 325a
- armes* (subst.) **39**: 186; – vid. *armas*
- Arodes* (antr.) **20**: 129 i s. (2), **39**: 208 i s. (7); – vid. *Herodes / Harodes*
- Aron* (antr.) **27**: 320
- arrapat* (part. pass.) **38**: 560
- arreu* (adv.) **38**: 132 i s. (4), **39**: 180; – vid. *areu*
- arriba* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 570 rúbr; – vid. *ariba*
- arribat* (part. pass.) **19**: 112, **27**: 151, **39**: 128 rúbr., **42**: 218; – vid. *aribat*
- error* (subst.) **27**: 84, **28**: 49 i s. (2), **38**: 234 i s. (3), **39**: 206; – vid. *error*
- arts* (subst.) **19**: 220, **27**: 85 i s. (2)
- as* (2 sg pres. d'ind.) **19**: 79 i s. (6), **20**: 25, **27**: 68 i s. (6), **38**: 423 i s. (3), **39**: 219 i s. (2), **42**: 548 i s. (7), **43**: 37; – vid. *has*
- as* (= és, 3 sg pres. d'ind.) **22**: 295, **38**: 358 i s. (2), **39**: 55 i s. (3), **41**: 101, **42**: 559; – vid. *és*
- asaciat* (part. pass.) **43**: 155
- asasiats* (part. pass.) **43**: 149; – vid. *asatiats*
- asatiats* (part. pass.) **43**: 124; – vid. *asasiats*
- asclerat* (= acclerat: malvat, adj. subst.) **38**: 475; – vid. *acclerat / asclerat*
- asclerat* (= acclerat: malvat, adj.) **19**: 261, **28**: 36, **39**: 26
- aseguen* (3 pl imp.) **38**: 188 rúbr. i s. (2)
- asens* (= acens, ací, adv.) **39**: 99
- asent* (= essent, ger.) **41**: 9 i s. (2), **42**: 771 i s. (2); – vid. *esent / essent*
- asenta* (3 sg pres. d'ind.) **43**: 198 rúbr.
- asentat* (part. pass.) **38**: 521, **42**: rúbr. in. i s. (2)
- asentau* (2 pl imp.) **27**: 333a, **39**: 58; – vid. *assentau*
- asententiar* (inf.) **43**: 117
- asententiat* (part. pass.) **43**: 115
- asententiau* (2 pl imp.) **43**: 20
- asententieu* (2 pl pres. de subj.) **43**: 25 i s. (2)
- asenyalat* (adj.) **28**: 149
- asenyalat* (part. pass.) **43**: 80
- aser* (inf.) **28**: 70, **38**: 206 i s. (2), **39**: 36; – vid. *esser / eser*
- aseuen* (3 pl pres. d'ind.) **22**: 20 rúbr. i s. (2)

aseure (inf.) **39**: 265 rúbr.

así (adv.) **19**: 3 i s. (8), **20**: 56 i s. (3), **22**: 23 i s. (8), **27**: 93 i s. (15), **28**: 22 i s. (7), **38**: 34 i s. (11), **39**: 10 i s. (8), **41**: 82 rúbr. i s. (4), **42**: 251 i s. (13), **43**: 50 i s. (4); – vid. *assí* / *açí* / *ecý* / *esí*

asignar (inf.) **38**: 71

asò (pron.) **19**: 90 i s. (2), **20**: 186, **21**: 82 i s. (2), **22**: 20 rúbr., **27**: 217 i s. (6), **28**: 119 rúbr. i s. (3), **38**: rúbr. in. i s. (6), **39**: 135 i s. (4), **41**: 124, **42**: 79 i s. (4), **43**: 153 rúbr. i s. (3); – vid. *assò* / *esò*

asolar (= assolar: tirar abaix un edifici, inf.) **42**: 793

asosegar (= assossegar: tranquil·litzar, inf.) **20**: 86

asot (subst.) **22**: 231

asotar (inf.) **28**: 225, **39**: 265

asotat (part. pass.) **42**: 117, **43**: 132

asotau (2 pl imp.) **20**: 140, **43**: 129

asotem (1 pl pres. de subj.) **43**: 136

asoten (3 pl pres. d'ind.) **20**: 140 rúbr., **28**: 229 rúbr., **39**: 265 rúbr.

asots (subst.) **28**: 227; – vid. *açots*

asselerat (= accelerat: malvat, adj. subst.) **19**: 199; – vid. *acelerat* / *ascleracat*

assentau (2 pl imp.) **22**: 193; – vid. *asentau*

assí (adv.) **28**: 91, **39**: 140; – vid. *así* / *açí* / *ecý* / *esí*

assò (pron.) **27**: 121c; – vid. *asò* / *esò*

atan (= tan, adv.) **39**: 336; – vid. *atant* / *atén*

atant (= tan, adv.) **43**: 210 i s. (2); – vid. *atan* / *atén*

atén (= tan, adv.) **38**: 365 i s. (2); – vid. *atant* / *atan*

aternal (adj.) **27**: 343; – vid. *eternal*

atorga (1 sg pres. d'ind.) **43**: 145

atorga (3 sg pres. d'ind.) **28**: 117

atorgar (inf.) **21**: 93, **28**: 69, **41**: 179

atràs (adv.) **27**: 275

atreuiment (subst.) **19**: 253

atreuít (adj. subst.) **19**: 199, **42**: 729

atribulade (adj.) **21**: 61, **28**: 132, **41**: 103

aturar (inf.) **19**: 3

atureu (2 pl pres. de subj.) **21**: 141, **41**: 227

au (= heu, 2 pl pres. d'ind.) **19**: 39, **22**: 256; – vid. *eu* / *heu* / *·u*

augment (subst.) **42**: 647

aumentant (ger.) **42**: 114

aumentar (inf.) **42**: 702

aun (= encara, adv., cast.) **19**: 76

aurà (3 sg futur) **19**: 212 i s. (2), **22**: 267, **27**: 337, **38**: 463 i s. (2), **42**: 244 i s. (2); – vid. *eurà* / *haurà*

auran (3 pl futur) **19**: 99, **28**: 214

auràs (2 sg futur) **19**: 71, **21**: 38, **38**: 214, **41**: 80, **42**: 741; – vid. *euràs* / *·uràs*

·uràs (= hauràs, 2 sg futur) **27**: 28; – vid. *auràs* / *euràs*

·uré (= hauré, 1 sg futur) **27**: 379

- aurem* (1 pl futur) **43**: 185
- aureu* (2 pl futur) **22**: 247, **38**: 255 i s. (2), **49**: 1; – vid. *eureu*
- aurie* (3 sg cond.) **42**: 192 i s. (2)
- avalot* (subst.) **38**: 66; – vid. *avelot*
- avalotade* (part. pass.) **20**: 77
- avant* (adv.) **19**: 20 rúbr. (2), **22**: 18 i s. (2), **27**: 66, **28**: 172, **39**: 161, **42**: 102, **43**: 178 i s. (2)
- ave* (interj.) **19**: 193, **27**: 393, **38**: 421
- avelot* (subst.) **42**: 743 rúbr.; – vid. *avalot*
- avem* (1 pl pres. d'ind.) **19**: 210, **20**: 117 i s. (2), **21**: 85, **22**: 108 i s. (4), **28**: 180, **39**: 377, **41**: 127 i s. (3), **42**: 454 i s. (2), **43**: 23 i s. (3)
- avén* (ger.) **27**: 133; – vid. *avent*
- avent* (ger.) **22**: 67 i s. (3), **42**: 517 rúbr. i s. (2), **49**: 13; – vid. *avén*
- aver* (inf.) **22**: 338 i s. (2), **27**: 102a i s. (2), **28**: 26 i s. (2), **39**: 14, **41**: 54; – vid. *ever*
- aveu* (2 pl pres. d'ind.) **20**: 65, **21**: 41 i s. (3), **22**: 98 i s. (5), **27**: 264 i s. (2), **38**: 106 i s. (9), **39**: 90, **41**: 93 i s. (2), **42**: 227 i s. (4), **43**: 77 i s. (6); – vid. *haveu* / *aveu* / *·veu*
- avia* (1 sg pret. imperf. d'ind.) **19**: 93, **20**: 35, **42**: 858
- via* (= havia, 1 sg pret. imperf. d'ind.) **20**: 10
- avia* (3 sg pret. imperf. d'ind.) **22**: 82, **39**: 41 i s. (2), **42**: 856
- via* (= havia, 3 sg pret. imperf. d'ind.) **22**: 206 i s. (2)
- aviem* (1 pl pret. imperf. d'ind.) **28**: 62
- avien* (3 pl pret. imperf. d'ind.) **42**: 18
- vien* (= havien, 3 pl pret. imperf. d'ind.) **22**: 211
- avisar* (inf.) **27**: 290
- avisats* (part. pass.) **22**: 213
- avisau* (2 pl imp.) **38**: 324
- avistat* (reunit, part. pass.) **42**: 104 seg.
- axaminat* (part. pass.) **39**: 143; – vid. *examinat*
- axcel·lent* (adj.) **28**: 54; – vid. *excel·lent*
- axèrcit* (subst.) **42**: 61 i s. (2)
- axí* (adv.) **19**: 120 i s. (5), **20**: 67 i s. (5), **21**: 4 i s. (3), **22**: 28 i s. (7), **27**: 45b i s. (8), **28**: 34, **38**: 67 i s. (10), **39**: 22 i s. (7), **41**: 46 i s. (4), **42**: 26 i s. (14), **43**: 10 i s. (3), **49**: 6 i s. (2); – vid. *·xí*
- xí* (adv.) **20**: 135; – vid. *axí*
- axí mateix* (loc. adv.) **22**: 119
- axim* (1 pl pres. d'ind.) **28**: 51
- aximpla* (subst.) **19**: 47; – vid. *aximpli*
- aximpli* (subst.) **27**: 215, **38**: 223; – vid. *aximpla*
- axir* (inf.) **27**: 99 i s. (2)
- axirà* (3 sg futur) **42**: rúbr. in. i s. (4), **43**: 198 rúbr. '
- axiran* (3 pl futur) **27**: rúbr. in.
- axiré* (1 sg futur) **42**: 144
- axireu* (2 pl futur) **42**: 676
- axiu* (2 pl imp.) **22**: 62, **27**: 128

axò (pron.) **19**: 200, **20**: 101, **22**: 327, **27**: 47 i s. (2), **28**: 229 rúbr., **38**: 25, **39**: 148 i s. (2), **41**: 226 rúbr.,
42: 64 i s. (6), **43**: 94 i s. (2)

ay! (interj.) **42**: 355

aygua (subst.) **19**: 20 rúbr., **27**: 165, **38**: 76, **41**: 174, **42**: 423 i s. (3)

ayr (= ahir, adv.) **21**: 26, **41**: 68; – vid. *aïr*

baçina (= bacina: gibrella, subst.) **42**: 482 rúbr.

badell (= bedell, bidell, subst.) **28**: 85 rúbr.

baix (adj.) **42**: 712

baix (adv.) **22**: 95

bal·le (= batlle, subst.) **27**: 36 rúbr.

banch (subst.) **27**: 36 rúbr.

banchs (subst.) **38**: 554 rúbr.; – vid. *bancs*

bancs (subst.) **21**: 84 rúbr.; – vid. *banchs*

bandera (subst.) **22**: 44 rúbr.

banyat (part. pass.) **39**: 95

barbat (adj.) **39**: 70

barons (subst.) **21**: 94, **41**: 180

Barrabàs (antr.) **20**: 135 i s. (2), **28**: 218 i s. (2), **39**: 251 i s. (2), **43**: 106 i s. (2)

basí (= bací: gibrella, subst.) **19**: 46, **27**: 214, **38**: 196 rúbr.

basta (3 sg pres. d'ind.) **19**: 176, **43**: 167 i s. (2); – vid. *baste*

bastant (adv.) **43**: 97 i s. (2)

bastaran (3 pl futur) **39**: 318

baste (3 sg pres. d'ind.) **42**: 222 i s. (2); – vid. *bastar*

baxat (= baixat, part. pass.) **41**: 176

baxesa (= baixesa, subst.) **41**: 17

bé (adv.) **19**: 80 i s. (9), **20**: 13 i s. (5), **21**: 9 i s. (5), **22**: 5 i s. (5), **27**: 108 i s. (10), **28**: 35 i s. (6), **38**: 25
i s. (15), **39**: 25 i s. (13), **41**: 51 i s. (4), **42**: 80 i s. (12), **43**: 231

bé (subst.) **22**: 70, **38**: 87

bé que (loc. conj.) **38**: 112, **39**: 326 i s. (2)

per bé que (loc. conj.) **28**: 81

belleza (subst.) **41**: 15

ben (adv.) **19**: 279, **22**: 208 i s. (2), **28**: 89, **38**: 261 i s. (7), **39**: 75 i s. (5), **42**: 296 i s. (4), **43**: 42 i s. (4)

benà (subst.) **38**: 538 rúbr.

benaventurade (adj.) **38**: 93

Bencamí (antr.) **19**: 224 rúbr.; – vid. *Bengemí / Bengemín / Beniamí / Beyamín*

benedicció (subst.) **22**: 159 i s. (2)

b[e]n[edicci]ó (subst.) **38**: 145 i s. (3), **42**: 384 i s. (2)

beneït (adj. subst.) **22**: 71; – vid. *beneyt*

beneït (part. pass.) **38**: 174 i s. (2); – vid. *beneyt*

beneyeix (3 sg pres. d'ind.) **38**: 243 rúbr. i s. (2)

beneyt (adj. subst.) **22**: 160; – vid. *beneït*

- beneyt* (adj.) **27**: 316
- beneyta* (part. pass.) **38**: 148
- Bengemí* (antr.) **19**: 145 i s. (2), **20**: 45 rúbr. i s. (4), **27**: 101b rúbr. i s. (13), **28**: 31 rúbr. i s. (6), **38**: 16 rúbr. i s. (17), **39**: 19 rúbr. i s. (3); – vid. *Bencamí / Bengemín / Beniamí / Beyamín*
- Bengemín* (antr.) **38**: 475 rúbr. i s. (3), **39**: 124 rúbr. i s. (5); – vid. *Bencamí / Bengemí / Beniamí / Beyamín*
- Beniamí* (antr.) **19**: 214 i s. (4); – vid. *Bencamí / Bengemí / Bengemín / Beyamín*
- béns* (subst.) **21**: 110, **41**: 196, **42**: 104 seg.
- besa* (3 sg pres. d'ind.) **27**: 392 rúbr.
- besam* (1 pl pres. d'ind.) **22**: 257
- besant* (ger.) **19**: 192
- besar* (inf. subst.) **38**: 422
- besar* (inf.) **38**: 166
- besaré* (1 sg futur) **19**: 143, **38**: 414
- bese* (3 sg pres. d'ind.) **42**: 707 rúbr.
- bessat* (part. pass.) **27**: 379
- beuré* (1 sg futur) **20**: 17
- beveu* (2 pl imp.) **38**: 254
- Beyamín* (antr.) **27**: 97 rúbr.; – vid. *Bengemí / Bengemín / Beniamí / Bencamí*
- bisbas* (subst.) **28**: 229
- bisbe* (subst.) **19**: 262, **42**: 810 rúbr.
- blanch* (adj.) **20**: 126, **22**: 44 rúbr. i s. (2), **39**: 77
- blanchs* (adj.) **22**: rúbr. in.
- blasfèmia* (subst.) **38**: 532
- blesfamador* (adj.) **27**: 425; – vid. *blesphamador*
- blesfemar* (inf.) **28**: 180
- blesfemat* (part. pass.) **19**: 230, **27**: 424, **38**: 529; – vid. *blesphemat*
- blesphamador* (adj.) **19**: 231; – vid. *blesfamador*
- blesphemat* (part. pass.) **42**: 813; – vid. *blesfemat*
- bo* (adj.) **38**: 14 i s. (2)
- bofetade* (subst.) **19**: 260 rúbr.; – vid. *bufetada*
- bon* (adj.) **19**: 21 i s. (5), **20**: 97, **21**: 13, **22**: 10 i s. (3), **27**: 175 i s. (8), **28**: 64 i s. (2), **38**: 44 i s. (7), **39**: 173 i s. (2), **41**: 55, **42**: 68 i s. (2), **43**: 84 i s. (2)
- bona* (adj.) **19**: 61 i s. (2), **22**: 6 i s. (2), **27**: 184 i s. (2), **28**: 24 i s. (3), **38**: 96 i s. (5), **39**: 12 i s. (3), **41**: 143, **42**: 40 i s. (3), **43**: 66; – vid. *bon·*
- bon·* (= bona, adj.) **27**: 404, **41**: 27; – vid. *bona*
- bonas* (adj.) **38**: 395 i s. (2)
- bondad* (subst.) **39**: 368; – vid. *bondat*
- bondat* (subst.) **20**: 162, **21**: 77, **22**: 101, **27**: 74, **28**: 43, **38**: 377, **39**: 37, **41**: 119; – vid. *bondad*
- bondats* (subst.) **42**: 784
- bons* (adj.) **28**: 93, **38**: 262 i s. (2)
- bosí* (= bocí, subst.) **22**: 87

- botxins* (subst.) **28**: 93 i s. (2), **43**: 130 rúbr.
- braços* (subst.) **49**: 16
- bras* (subst.) **21**: 120 i s. (2), **38**: 498, **39**: 316, **41**: 206 i s. (2)
- brau* (adj.) **22**: 85
- breu* (adv.) **19**: 183
- brevedad* (subst.) **43**: 19; – vid. *brevedat*
- brevedat* (subst.) **42**: 805; – vid. *brevedad*
- brevetiar* (= bravejar: vanar-se, inf.) **20**: 13, **21**: 9, **41**: 51
- bufet* (bufetada, subst.) **38**: 493 rúbr., **42**: 757 rúbr., **43**: 153 rúbr.
- bufetada* (subst.) **38**: 538 rúbr.; – vid. *bofetade*
- bufetetiàt* (part. pass.) **38**: 497
- bufets* (bufetades, subst.) **42**: 656 i s. (2)
- bul·la* (= burla, subst.) **22**: 35, **43**: 144
- bul·lar* (= burlar, inf.) **38**: 292
- bul·laré* (= burlaré, 1 sg futur) **38**: 294
- cabellera* (subst.) **22**: 44 rúbr., **41**: rúbr. in.
- cabelleres* (subst.) **22**: 64 rúbr.
- cabells* (subst.) **39**: 93
- cade* (adj. m) **21**: rúbr. in., **38**: 498
- cade* (adj. f) **39**: 248
- cade hu* (pron.) **27**: 370, **42**: 743 rúbr., **43**: 153 rúbr.
- cade una* (pron.) **22**: rúbr. in.
- cadefal* (subst.) **19**: 248 rúbr., **20**: 28 rúbr., **21**: 72 rúbr., **27**: 90 rúbr., **28**: rúbr. in., **38**: 182 rúbr., **39**: 128 rúbr.
- cadefals* (subst.) **19**: rúbr. in.
- cadena* (subst.) **38**: 451 i s. (3)
- cadenas* (subst.) **41**: 3, **42**: 650
- cal* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 240, **22**: 33, **27**: 282b i s. (2), **28**: 116, **38**: 54 i s. (5)
- calla* (3 sg pres. d'ind.) **42**: 800
- callat* (part. pass.) **27**: 248
- calles* (2 sg pres. d'ind.) **38**: 506
- calsigan* (= calcigant: esclafant, ger.) **38**: 580
- càlzer* (subst.) **38**: 386 i s. (2); – vid. *gàlzer*
- cambi* (subst.) **39**: 336
- camí* (subst.) **19**: 178, **22**: 11 i s. (4), **27**: 330, **28**: 119, **38**: 68 i s. (3), **42**: 705, **43**: 40
- camina* (2 sg imp.) **41**: 151
- caminant* (ger.) **22**: 12 rúbr.
- caminar* (inf.) **38**: 55, **39**: 101
- caminaran* (3 pl futur) **27**: 23
- caminau* (2 pl imp.) **38**: 577, **39**: 105
- caminem* (1 pl imp.) **22**: 15 i s. (2)

- camís* (túnica, subst.) **41**: rúbr. in.
- cant* (3 sg imp.) **19**: 248 rúbr.
- canta* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 554 rúbr.
- cantant* (ger.) **20**: 28 rúbr., **22**: 111 i s. (3), **27**: rúbr. in. i s. (2), **28**: 185 rúbr. i s. (2), **38**: 68 rúbr. i s. (3), **42**: 448 rúbr. i s. (2)
- cantar* (inf.) **22**: 140 rúbr.; **42**: 857
- cantarà* (3 sg futur) **27**: 241; – vid. *canterà*
- cantat* (part. pass.) **19**: 70, **20**: 7, **38**: 236 i s. (2), **42**: 569
- cantau* (2 pl imp.) **22**: 64
- cànter* (subst.) **19**: 11, **27**: 165, **38**: 76, **42**: 423 i s. (2)
- canterà* (3 sg futur) **42**: 850 rúbr.; – vid. *cantarà*
- càntichs* (subst.) **22**: 326
- canviat* (part. pass.) **42**: 362
- canviau* (2 pl imp.) **38**: 311
- canya* (subst.) **20**: 140 rúbr., **28**: 229 rúbr., **43**: 149 rúbr. i s. (2)
- cap* (subst.) **19**: 58 i s. (2), **21**: 136 rúbr. i s. (2), **22**: 140 rúbr., **27**: 229 i s. (3), **38**: 217 i s. (4), **39**: 347 rúbr. i s. (2), **41**: 24 i s. (3), **42**: 113 i s. (2), **43**: 13 i s. (3)
- capa* (subst.) **41**: rúbr. in.
- capella* (subst.) **27**: rúbr. in.
- capsa* (subst.) **19**: 94
- capús* (vesta llarga, subst.) **41**: rúbr. in.
- car* (= perquè, conj.) **19**: 27 i s. (2), **20**: 23 i s. (3), **21**: 38 i s. (2), **27**: 85 i s. (5), **28**: 10 i s. (2), **38**: 638, **41**: 80 i s. (4)
- cara* (subst.) **38**: 560; – vid. *care*
- carat* (adj.) **39**: 76 i s. (2)
- càrçer* (subst.) **38**: 590; – vid. *çàrcer*
- care* (subst.) **19**: 232, **27**: 426, **43**: 207; – vid. *cara*
- care* (= cara, adj.) **21**: 116 rúbr.
- caritat* (subst.) **20**: 163, **21**: 78, **38**: 175 i s. (2), **39**: 310 i s. (3), **41**: 13 i s. (2), **42**: 361
- carn* (subst.) **27**: 6 i s. (2)
- carregade* (part. pass.) **41**: 38
- carregat* (part. pass.) **19**: 10, **42**: 422 i s. (2)
- carrer* (subst.) **39**: 50
- carrers* (subst.) **22**: 259, **43**: 255
- cas* (subst.) **21**: 50, **39**: 154 i s. (2)
- casa* (subst.) **27**: 36 rúbr. i s. (3), **38**: 36 rúbr. i s. (6), **42**: 8 i s. (3); – vid. *case*
- casal* (subst.) **19**: 14, **27**: 167
- casas* (subst.) **42**: 63
- casquí* (pron.) **21**: 111, **38**: 230, **41**: 197
- case* (subst.) **19**: 22 i s. (2), **27**: 429, **28**: 142; – vid. *casa*
- casi* (adv.) **39**: 94
- càstich* (subst.) **27**: 252

- castigar* (inf.) **22**: 226 i s. (2), **27**: 109, **28**: 179 i s. (4), **38**: 26 i s. (2), **39**: 235 i s. (2), **43**: 123
- castigat* (part. pass.) **38**: 53, **39**: 228 i s. (2), **42**: 33 i s. (6), **43**: 60 i s. (4)
- castigueu* (2 pl pres. de subj.) **39**: 213
- catius* (= *captius*, subst.) **22**: 63 i s. (2)
- cau* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 46 rúbr. i s. (2)
- cauen* (3 pl pres. d'ind.) **38**: 431 rúbr., **42**: 717 rúbr.
- caurà* (3 sg futur) **39**: 305 rúbr.
- caure* (inf.) **19**: 186 rúbr., **38**: 441 rúbr., **42**: 723 rúbr.
- caureu* (2 pl futur) **27**: 340
- causa* (subst.) **28**: 198 i s. (2), **42**: 170, **43**: 44 i s. (4); – vid. *cause*
- causade* (part. pass.) **22**: 180
- causar* (inf.) **42**: 107
- causàran* (3 pl pret. perf. simple) **41**: 23
- causat* (part. pass.) **22**: 74 i s. (3), **42**: 164, **43**: 2
- causau* (2 pl pres. d'ind.) **22**: 285
- cause* (subst.) **39**: 259 i s. (2); – vid. *causa*
- cavallers* (subst.) **41**: 159
- Cayfàs* (antr.) **19**: 106 rúbr. i s. (4), **20**: 40 rúbr. i s. (11), **22**: rúbr. in. i s. (2), **27**: 406 rúbr., **28**: rúbr. in. i s. (4), **38**: 499 i s. (3), **42**: 274 rúbr. i s. (6); – vid. *Cayphàs*
- cayga* (3 sg imp.) **27**: 388 rúbr., **28**: 135 rúbr.
- càygan* (3 pl imp.) **19**: 180 rúbr.
- cayguda* (subst.) **38**: 471 rúbr.; – vid. *caygude*
- caygude* (subst.) **38**: 473 rúbr.; – vid. *cayguda*
- cayguts* (part. pass.) **22**: 201
- Cayphàs* (antr.) **19**: 114 rúbr. i s. (2), **38**: 8 rúbr. i s. (2), **42**: rúbr. in.; – vid. *Cayfàs*
- cé* (1 sg pres. d'ind.) **39**: 151; – vid. *sé / çé*
- cel* (subst.) **21**: 75 i s. (2), **22**: 157 i s. (2), **27**: 5 i s. (2), **41**: 221; – vid. *çel*
- celebrar* (inf.) **42**: 443
- celebrat* (part. pass.) **42**: 104 seg.
- celestial* (adj.) **28**: 108, **38**: 256 i s. (3), **42**: 601 i s. (3)
- cels* (subst.) **21**: 20, **41**: 62 i s. (3)
- cena* (subst.) **38**: 182 rúbr.; – vid. *çena*
- cenacle* (subst.) **19**: 20 rúbr. i s. (2), **42**: 438 rúbr. i s. (2)
- centurió* (subst.) **41**: 142 i s. (6), **49**: rúbr. in.
- ceptra* (subst.) **39**: 267 rúbr.; – vid. *septre*
- cert* (adj.) **22**: 118
- cert* (adv.) **20**: 57, **22**: 5 i s. (5), **27**: 153 i s. (5), **28**: 5 i s. (2), **38**: 3 i s. (4), **42**: 742, **49**: 16; – vid. *sert*
- per cert* (loc. adv.) **19**: 189, **22**: 121, **27**: 49 i s. (2), **28**: 39, **38**: 98
- per cer[t]* (loc. adv.) **28**: 29
- certament* (adv.) **20**: 28, **22**: 25, **27**: 117 i s. (3), **42**: 699
- certificar* (inf.) **20**: 81
- Cèsar* (antr.) **20**: 148 i s. (2), **39**: 159 i s. (2), **43**: 118 i s. (2); – vid. *Cèssar / Sèsar*

- Cèssar* (antr.) **28**: 175; – vid. *Cèsar / Sèsar*
- cessaré* (1 sg futur) **38**: 138
- circuit* (part. pass.) **42**: 606 i s. (2)
- ciutat* (subst.) **19**: 9, **27**: 163, **42**: 432; – vid. *çiutat*
- clamar* (inf.) **20**: 147, **27**: 278b i s. (2)
- clamor* (subst.) **20**: 72
- clamors* (subst.) **20**: 84
- clar* (adv.) **20**: 82, **27**: 147, **28**: 111 i s. (2), **42**: 783
- clarament* (adv.) **42**: 24 i s. (3), **43**: 191
- claus* (subst.) **21**: 16 rúbr. i s. (3), **41**: 58 rúbr. i s. (4), **42**: 655
- clavada* (part. pass.) **39**: 358
- clavar* (inf.) **42**: 655
- clavat* (part. pass.) **22**: 80, **42**: 104 seg. i s. (3), **43**: 198 seg.
- clementíssim* (adj.) **42**: 633
- clos* (part. pass.) **38**: 638
- closa* (part. pass.) **41**: rúbr. in.
- cloure* (inf.) **42**: 48
- cobles* (subst.) **21**: rúbr. in.
- cobraré* (1 sg futur) **39**: 5
- cobrat* (part. pass.) **22**: 150
- cobre* (3 sg pres. d'ind.) **42**: 692 rúbr.
- cobrerà* (3 sg futur) **42**: 517 rúbr.
- cobreran* (3 pl futur) **27**: 24
- cófrens* (subst.) **21**: 24, **41**: 66
- coll* (subst.) **38**: 451, **39**: 295, **43**: 257 rúbr., **49**: 2
- colltell* (subst.) **19**: 201, **38**: 459; – vid. *coltell / colltell*
- colorat* (part. pass.) **39**: 78
- colp* (subst.) **19**: 244, **21**: 133, **27**: 403, **38**: 465, **41**: 219, **43**: 153 rúbr.
- coltel* (subst.) **27**: 394; – vid. *coltell / colltell*
- coltell* (subst.) **19**: 194 rúbr., **21**: 35, **27**: 256 i s. (3), **41**: 77, **42**: 738 rúbr.; – vid. *coltel / colltell*
- com* (adv.) **21**: 7 i s. (4), **22**: 47 i s. (10), **27**: 43 i s. (14), **28**: 70 i s. (9), **38**: 312 i s. (9), **39**: 2 i s. (11), **41**: 49 i s. (6), **42**: 44 i s. (14), **43**: 22 i s. (11), **49**: 7
- com* (= quan, adv.) **21**: 26, **27**: 234 rúbr. i s. (2), **38**: 341 i s. (4), **41**: 68 i a. (2), **43**: 205
- com* (= que, conj.) **21**: 90, **41**: 132, **42**: 7 i s. (2), **43**: 261
- com a* (= en qualitat de, loc. prep.) **19**: 205, **20**: 39 i s. (3), **21**: 39 i s. (2), **22**: 99 i s. (2), **27**: 405, **41**: rúbr. in. i s. (3), **42**: 59 i s. (5), **43**: 78 i s. (2)
- comanat* (part. pass.) **39**: 41
- comanereu* (2 pl futur) **43**: 82
- comensa* (3 sg pres. d'ind.) **20**: rúbr. in., **21**: rúbr. in., **41**: rúbr. in.
- coménsan* (3 pl pres. d'ind.) **38**: 188 rúbr.; – vid. *comensen*
- comensant* (ger.) **43**: 49
- comensat* (part. pass. subst.) **28**: 102

- comensat* (part. pass.) **20:** 111, **28:** 48 i s. (2)
- comensen* (3 pl pres. d'ind.) **42:** 771 rúbr.; – vid. *coménsan*
- comès* (part. pass.) **21:** 12, **28:** 8, **41:** 54
- comesos* (part. pass.) **27:** 132, **42:** 364
- cometau* (2 pl pres. de subj.) **38:** 455
- cometèreu* (2 pl pret. perf. simple) **43:** 240
- cometí* (1 sg pret. perf. simple) **22:** 78
- comiat* (subst.) **38:** 158, **39:** 304
- comonicar* (= comunicar, inf.) **38:** 30
- comou* (3 sg pres. d'ind.) **28:** 172
- companyia* (subst.) **19:** 34, **27:** 188, **42:** 612 i s. (2)
- comparer* (comparèixer, inf.) **42:** 84
- compasió* (subst.) **20:** 143; – vid. *compassió*
- compassió* (subst.) **22:** 106; – vid. *compassió*
- complidament* (adv.) **42:** 687, **43:** 242
- complir* (inf.) **19:** 126
- complirem* (1 pl futur) **42:** 431 i s. (2)
- complit* (part. pass.) **19:** 285
- comportà* (3 sg pret. perf. simple) **41:** 8
- comportar* (inf.) **19:** 48 i s. (2), **27:** 216, **38:** 210, **42:** 181 i s. (4), **43:** 248
- comportaran* (3 pl futur) **39:** 305 rúbr.
- comportaré* (1 sg futur) **27:** 212; – vid. *comporteré*
- comporteré* (1 sg futur) **19:** 44; – vid. *comportaré*
- comportereu* (2 pl futur) **27:** 235
- comprades* (part. pass.) **22:** 1
- comprar* (inf.) **38:** 445 i s. (2)
- compreran* (3 pl futur) **38:** 266
- comprereu* (2 pl futur) **19:** 197, **27:** 397
- comú* (adj. subst.) **19:** 166
- conaguí* (1 sg pret. perf. simple) **19:** 238, **20:** 16; – vid. *coneguí*
- conaxeu* (2 pl pres. d'ind.) **43:** 106; – vid. *conexeu*
- concert* (subst.) **22:** 64 rúbr. i s. (3); – vid. *consert*
- concertau* (2 pl pres. d'ind.) **27:** 291
- conclus* (part. pass.) **42:** 104 seg.
- concordants* (part. pass.) **19:** 139
- condemnar* (inf.) **28:** 199, **43:** 74 i s. (3); – vid. *condennar*
- condemnäsem* (1 pl pret. imperf. de subj.) **28:** 205
- condemnat* (part. pass. subst.) **43:** 196
- condemnat* (part. pass.) **21:** 86, **28:** 162, **41:** 128, **42:** 818, **43:** 45 i s. (4)
- condennar* (inf.) **27:** 140; – vid. *condemnar*
- condesent* (= condecient: apropiat, adj.) **21:** 97, **38:** 94, **41:** 183
- conech* (1 sg pres. d'ind.) **19:** 72, **27:** 205, **42:** 832 i s. (2)

- conega* (3 sg pres. de subj.) **39**: 224
conegam (1 pl pres. de subj.) **43**: 119
coneguí (1 sg pret. perf. simple) **38**: 554; – vid. *conaguí*
conegut (part. pass.) **19**: 247
conexaràs (2 sg futur) **27**: 224
conèxer (inf.) **27**: 69
conexerà (3 sg futur) **38**: 562
conexeran (3 pl futur) **27**: 20
conexeu (2 pl pres. d'ind.) **27**: 123b i s. (2), **43**: 17; – vid. *conaxeu*
confessaré (1 sg futur) **42**: 576
confessat (part. pass.) **20**: 100
conformats (part. pass.) **42**: 521
conforme (adv.) **42**: 767
conformem (1 pl imp.) **20**: 184
confort (subst.) **22**: 138, **42**: 345
confortau (2 pl imp.) **27**: 361
confús (adj.) **20**: 158, **21**: 11, **41**: 53
confusió (subst.) **27**: 90
congoxada (part. pass.) **42**: 374
congoxat (part. pass.) **19**: 159
coniur (1 sg pres. d'ind.) **19**: 226, **27**: 420, **38**: 516
coniura (1 sg pres. d'ind.) **42**: 801
conort (= conhort: consol, subst.) **20**: 182, **21**: 45 i s. (2), **38**: 116 i s. (3), **39**: 380, **41**: 87 i s. (2), **42**: 413 i s. (2), **43**: 228
conortaré (= conhortaré: consolaré, 1 sg futur) **42**: 573
consagrades (adj.) **39**: 373; – vid. *consegrades*
consebut (part. pass.) **21**: 74, **41**: 116
consegrades (adj.) **20**: 171; – vid. *consagrades*
conseguida (part. pass.) **22**: 132 i s. (2)
consell (subst.) **19**: 91 i s. (2), **22**: 221, **27**: 87 i s. (8), **28**: 20 rúbr. i s. (2), **38**: rúbr. in. i s. (5), **39**: 8 rúbr., **42**: 34 i s. (9)
consellau (2 pl pres. d'ind.) **27**: 107a
conseller (subst.) **42**: 64 rúbr. i s. (3)
consellers (subst.) **38**: 9, **42**: 45
consent (1 sg pres. d'ind.) **43**: 193
consentim (1 pl pres. d'ind.) **19**: 131
consentiment (subst.) **41**: 175
consert (subst.) **20**: 181 rúbr., **38**: 426, **39**: 379 rúbr., **41**: 126 rúbr. i s. (2); – vid. *concert*
consertada (part. pass.) **42**: 447
consertaràs (2 sg futur) **19**: 78
consolar (inf.) **22**: 306, **38**: 120, **39**: 376
consolaré (1 sg futur) **38**: 126

- consolació* (subst.) **42**: 395
- consolations* (subst.) **22**: 302
- consolau* (2 pl imp.) **38**: 621
- consentir* (inf.) **27**: 133, **42**: 505, **43**: 140
- considerar* (= considerar, inf.) **28**: 154
- consueta* (subst.) **19**, **20**, **22**, **27**, **28**, **38**, **39**, **41**, **43** rúbriques inicials
- consuetut* (subst.) **43**: 101
- conta* (2 sg imp.) **27**: 296
- contan* (= contén; 2 sg imp.) **27**: 84
- contar* (inf.) **43**: 63 i s. (2)
- contat* (part. pass.) **22**: 208, **42**: 172, **43**: 37
- contats* (part. pass.) **42**: 323
- contempla[n]t* (ger.) **41**: 40
- contemplació* (subst.) **21**: 112 rúbr.; – vid. *contenplatió*
- contemplau* (2 pl imp.) **41**: 7
- contemplau* (2 pl pres. d'ind.) **22**: 168 i s. (2)
- contenplant* (ger.) **21**: 128 rúbr., **22**: 140 rúbr. i s. (2)
- contenplatió* (subst.) **41**: 198 rúbr.; – vid. *contemplatió*
- content* (adj.) **19**: 25 i s. (2), **21**: 93, **27**: 55 i s. (2), **38**: 41 i s. (2), **39**: 233, **41**: 179, **42**: 309 i s. (3), **43**: 94 i s. (2)
- contenta* (adj.) **22**: 19, **38**: 169
- contentar* (inf.) **19**: 115b, **28**: 234, **39**: 263 i s. (2)
- contentes* (adj.) **22**: 289
- contents* (adj.) **19**: 17, **27**: 171 i s. (2), **28**: 229, **38**: 83 i s. (2), **43**: 139
- conteràs* (2 sg futur) **42**: 507
- de continent* (loc. adv.) **22**: 299, **38**: 11 i s. (3), **42**: 438 i s. (2)
- contra* (prep.) **22**: 336, **28**: 113, **42**: 71 i s. (4), **43**: 7 i s. (3); – vid. *contre / quantre*
- contrari* (adj.) **38**: 115
- contre* (prep.) **22**: 324; – vid. *contra / quantre*
- contrestar* (inf.) **19**: 58, **38**: 205
- contrets* (adj. subst.) **27**: 23
- convé* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 4, **22**: 235, **41**: 178
- convenient* (adj.) **39**: 269
- convertireu* (2 pl futur) **42**: 234
- convidat* (part. pass.) **20**: 43
- convindrà* (3 sg futur) **19**: 73
- cor* (subst.) **19**: 173 i s. (3), **20**: 177 i s. (2), **21**: 64 i s. (2), **22**: 44 i s. (4), **27**: 135, **28**: 64 i s. (3), **38**: 584 i s. (2), **39**: 64 i s. (3), **41**: 220, **42**: 128 i s. (5), **43**: 155 i s. (2)
- corda* (subst.) **39**: 317
- cordas* (subst.) **38**: 400
- corona* (subst.) **22**: 44 rúbr. i s. (2), **42**: 653
- corónan* (3 pl pres. d'ind.) **20**: 140 rúbr.; – vid. *coronen*

- coronar* (inf.) **39**: 267
- coronaran* (3 pl futur) **39**: 265 rúbr.
- coronat* (part. pass.) **42**: 118
- coronem* (1 pl pres. de subj.) **43**: 144
- coronen* (3 pl pres. d'ind.) **43**: 149 rúbr.; – vid. *corónan*
- corredor* (subst.) **38**: 588 rúbr., **39**: 48 rúbr.
- correga* (3 sg imp.) **39**: 294
- corrent* (ger.) **38**: 441 rúbr.
- cors* (subst.) **38**: 246; – vid. *cos*
- cort* (subst.) **41**: 159
- cortinas* (subst.) **39**: 313 rúbr.
- cos* (subst.) **19**: 169, **20**: 54, **22**: 55 i s. (5), **27**: 30 i s. (2), **28**: 122, **38**: 119 i s. (2), **39**: 48, **41**: 40, **42**: 148 i s. (3), **43**: 162 i s. (2); – vid. *cors*
- cosa* (subst.) **20**: 142, **22**: 265, **38**: 61 i s. (6), **39**: 269, **42**: 90, **43**: 41; – vid. *coassa*
- cosas* (subst.) **38**: 57, **39**: 170; – vid. *coassas*
- cosos* (subst.) **22**: 58
- coassa* (subst.) **20**: 167; – vid. *cosa*
- coassas* (subst.) **39**: 155; – vid. *cosas*
- cost* (3 sg pres. de subj.) **27**: 52a
- costat* (subst.) **20**: 3, **21**: 132 rúbr. i s. (3), **22**: 77, **27**: 240, **28**: 107, **38**: 136 i s. (2), **41**: 173 i s. (4), **42**: 566, **49**: 9
- cotó* (subst.) **39**: 77
- coura* (= coure, subst.) **49**: 7
- covarts* (adj. subst.) **38**: 442
- coxos* (adj. subst.) **38**: 55
- creador* (subst.) **38**: 378 i s. (2), **41**: 10, **42**: 385
- creat* (part. pass.) **20**: 25, **39**: 35, **42**: 485; – vid. *crestat*
- creatura* (subst.) **41**: 11
- creaturas* (subst.) **21**: 56, **41**: 98
- crech* (1 sg pres. d'ind.) **20**: 99, **21**: 55, **22**: 38, **27**: 49 i s. (2), **38**: 98 i s. (6), **39**: 7 i s. (4), **41**: 97 i s. (2), **42**: 103 i s. (3), **43**: 154
- crestat* (creat, part. pass.) **27**: 366; – vid. *creat*
- creu* (subst.) **19**: 160 i s. (3), **20**: 138 i s. (2), **21**: rúbr. in. i s. (10), **22**: 44 rúbr. i s. (8), **27**: 362 rúbr. i s. (2), **38**: 388 i s. (2), **39**: 295 i s. (5), **41**: 4 i s. (15), **42**: 98 i s. (7), **43**: 257 rúbr., **49**: rúbr. in.
- creu* (3 sg pres. d'ind.) **27**: 80
- creuats* (part. pass.) **49**: 15 i s. (2)
- creuer* (subst.) **21**: 84 rúbr.
- creurà* (3 sg futur) **42**: 57 i s. (2)
- creure* (inf.) **38**: 424, **39**: 284, **42**: 263, **43**: 222
- creuré* (1 sg futur) **39**: 222
- creureu* (3 pl futur) **28**: 100, **38**: 518
- creus* (subst.) **38**: rúbr. in.

- creus* (2 sg pres. d'ind.) **27**: 82
creyeu (2 pl imp.) **39**: 199
criada (subst.) **42**: 829 rúbr. i s. (4)
criat (part. pass.) **38**: 650, **39**: 81
criats (subst.) **42**: 35 i s. (2)
crida (2 sg imp.) **19**: 219, **27**: 413
crida (3 sg pres. d'ind.) **28**: 85 rúbr.
cridant (ger.) **42**: 785 rúbr.
cridar (inf.) **20**: 93, **38**: 316 i s. (2), **39**: 340, **41**: 141
cridaré (1 sg futur) **27**: 226, **42**: 34
cridat (part. pass.) **42**: 22 i s. (2)
cridau (2 pl imp.) **42**: 36
cridem (1 pl imp.) **43**: 4
crideran (3 pl futur) **43**: 265 rúbr.
crideu (2 pl pres. de subj.) **27**: 53
crim (subst.) **19**: 212
crims (subst.) **22**: 68 i s. (2)
Crist (antr.) **19**: 228, **20**: 161 rúbr., **22**: 44 rúbr. i s. (17), **27**: 279b i s. (2), **28**: 98, **38**: 539
Cristo (antr.) **28**: 70, **43**: 265 rúbr. i s. (2)
crit (subst.) **41**: 165
crita (= crida, subst.) **42**: 771 rúbr.
crits (subst.) **39**: 107
crucifica (2 sg imp.) **20**: 145, **39**: 256
crucificar (inf.) **20**: 80, **28**: 68 i s. (3), **39**: 260 i s. (6)
crucificat (part. pass.) **20**: 109, **22**: 48 i s. (2), **28**: 52 i s. (3), **39**: 258 i s. (6), **42**: 122 i s. (3), **43**: 171 i s. (2)
crucificau (2 pl imp.) **28**: 239, **39**: 283, **43**: 174
crucifici (subst.) **21**: 140 rúbr., **41**: 226 rúbr.
cruel (adj.) **20**: 167, **21**: 133, **28**: 121, **38**: 557, **41**: 35 i s. (3), **43**: 239; – vid. *cruell*
cruell (adj.) **22**: 146; – vid. *cruel*
cruellment (adv.) **20**: 140; – vid. *cruelment*
cruelment (adv.) **19**: 283, **27**: 12, **42**: 117 i s. (2), **43**: 129 i s. (2); – vid. *cruellment*
crueltat (subst.) **22**: 95, **42**: 124 i s. (6), **43**: 29 i s. (3)
cullpa (subst.) **39**: 240; – vid. *culpa*
culpa (subst.) **21**: 115, **22**: 136, **27**: 11, **39**: 210, **41**: 31 i s. (2), **43**: 241 i s. (2); – vid. *cullpa*
culpan (ger.) **28**: 170
culpen (3 pl pres. de subj.) **22**: 218
cumple (3 sg pres. d'ind.) **22**: 45
cura (subst.) **21**: 107, **28**: 157, **41**: 193
curar (inf.) **27**: 43 i s. (2), **41**: 6
curat (part. pass.) **27**: 96, **38**: 14 i s. (2)
curats (part. pass.) **19**: 219, **27**: 413, **38**: 471

- curem* (1 pl pres. de subj.) **27**: 143a
- cureu* (2 pl pres. de subj.) **27**: 54, **38**: 95, **42**: 312
- cusí* (subst.) **27**: 259
- cuydado* (subst.) **42**: 586
- cuytat* (adj.) **22**: 222 i s. (2), **27**: 164, **42**: 271
- cuytat* (adv.) **27**: 87, **28**: 86b, **42**: 269
- cuytat* (part. pass.) **19**: 113b
- çàrcer* (subst.) **38**: 653 rúbr.; – vid. *càrçer*
- çé* (1 sg pres. d'ind.) **38**: 568; – vid. *cé / sé*
- çel* (subst.) **28**: 213, **38**: 522; – vid. *cel*
- çena* (subst.) **42**: rúbr. in.; – vid. *cena*
- çiutat* (subst.) **38**: 73; – vid. *ciutat*
- ço* (pron.) **22**: rúbr. in., **43**: 198 seg.; – vid. *sò*
- d'* (prep.) **19**: 81 i s. (6), **20**: 44 i s. (3), **21**: 8 i s. (5), **22**: 79 i s. (8), **27**: 2 i s. (11), **28**: 87 i s. (3), **38**: 5 i s. (12), **39**: 83 i s. (8), **41**: 20 i s. (7), **42**: 118 i s. (14), **43**: 33 i s. (3)
- da* (= de, prep.) **27**: 249 i s. (3); – vid. *de*
- dabat* (= debat, 3 sg pres. d'ind.) **22**: 200
- dada* (part. pass.) **22**: 66 i s. (2), **38**: 165
- dadas* (part. pass.) **21**: 151, **41**: 237
- dan* (= dany, subst.) **28**: 169, **41**: 28, **42**: 29
- dans* (= danys, subst.) **20**: 155, **39**: 291
- dant* (ger.) **22**: 174
- danyar* (inf.) **42**: 49
- dar* (inf.) **19**: 89 i s. (3), **21**: 19 i s. (4), **22**: 71 i s. (5), **27**: 115 i s. (3), **28**: 210 i s. (2), **38**: 284, **39**: 7 i s. (3), **41**: 41 i s. (5), **42**: 27 i s. (10), **43**: 70 i s. (2)
- daram* (1 pl futur) **22**: 181; – vid. *darem / derem*
- daré* (1 sg futur) **20**: 54, **28**: 38, **39**: 28; – vid. *deré*
- darem* (1 pl futur) **38**: 306, **42**: 452; – vid. *daram / derem*
- dat* (part. pass.) **19**: 244, **21**: 101, **27**: 69, **28**: 20 i s. (2), **38**: 247, **39**: 4 i s. (3), **41**: 187
- dat* (2 pl imp.) **22**: 257
- dats* (part. pass.) **22**: 291, **38**: 433
- dau* (2 pl imp.) **22**: 162 i s. (5), **38**: 163
- dau* (2 pl pres. d'ind.) **22**: 312, **27**: 295
- davant* (prep.) **22**: 19, **43**: 149 rúbr.; – vid. *devant*
- David* (antr.) **27**: 12 rúbr. i s. (3)
- de* (prep.) **19**: rúbr. i s. (40), **20**: 1 i s. (27), **21**: rúbr. in. i s. (28), **22**: rúbr. in. i s. (81), **27**: rúbr. i s. (69), **28**: 1 i s. (40), **38**: 3 i s. (115), **39**: rúbr. in. i s. (41), **41**: rúbr. in. i s. (38), **42**: rúbr. in. i s. (148), **43**: 2 i s. (40), **49**: rúbr. in. i s. (6); – vid. *da*
- dèbils* (adj.) **27**: 23
- dech* (1 sg pres. d'ind.) **42**: 428
- declere* (2 sg imp.) **42**: 805

- declerat* (part. pass.) **27**: 264, **42**: 856
- dedicada* (part. pass.) **42**: 446
- dedicat* (part. pass.) **42**: 442
- dedins* (adv.) **38**: 280
- defall* (3 sg pres. d'ind.) **21**: 64, **28**: 135
- defensar* (inf.) **27**: 116, **28**: 107, **42**: 742
- defensat* (part. pass.) **28**: 189, **43**: 34
- defensions* (defenses, subst.) **42**: 800
- de fora* (adv.) **19**: 137, **27**: 283
- dega* (1 sg pres. de subj.) **28**: 237, **39**: 281
- degau* (2 pl pres. de subj.) **27**: 219, **39**: 142
- deguda* (adj.) **28**: 55
- degudament* (adv.) **28**: 174
- del* (contracció: *de + el*) **19**: rúbr. in. i s. (5), **20**: rúbr. in. i s. (5), **21**: 101 i s. (2), **22**: 142 i s. (7), **27**: rúbr. in. i s. (14), **28**: rúbr. in. i s. (6), **38**: rúbr. in. i s. (20), **39**: rúbr. in. i s. (7), **41**: rúbr. in. i s. (7), **42**: rúbr. in. i s. (16), **43**: rúbr. in. i s. (4), **49**: rúbr. in.
- delicada* (adj.) **39**: 356
- delicat* (adj.) **39**: 79
- dels* (contracció *de + els*) **21**: 24 i s. (2), **22**: 4 i s. (5), **27**: 144 i s. (3), **38**: 2 i s. (3), **39**: 74 i s. (4), **41**: 19 i s. (2), **42**: 104 seg. i s. (4), **43**: 27 i s. (8)
- demà* (adv.) **21**: 90, **41**: 132, **42**: 826
- deman* (1 sg pres. d'ind.) **20**: 21, **21**: 41, **38**: 110, **41**: 83, **42**: 390
- demànan* (3 pl pres. d'ind.) **19**: 100
- demanar* (inf.) **28**: 9, **38**: 490
- demanaré* (1 sg futur) **42**: 316
- demanarem* (1 pl futur) **43**: 141; – vid. *demenarem*
- demanat* (part. pass.) **42**: 320, **43**: 72 i s. (2); – vid. *demenat*
- demanau* (2 pl imp.) **38**: 492, **42**: 305
- demanau* (2 pl pres. d'ind.) **19**: 96b i s. (5), **27**: 388 i s. (2), **42**: 717 i s. (3)
- demanem* (1 pl imp.) **41**: 129; – vid. *demenem*
- demants* (= demanes, 2 sg pres. d'ind.) **19**: 140
- dematí* (adv.) **19**: 170, **22**: 120 i s. (3), **42**: 826
- demenat* (part. pass.) **42**: 16; – vid. *demanat*
- demenem* (1 pl imp.) **21**: 87; – vid. *demanem*
- demenarem* (1 pl futur) **20**: 64; – vid. *demanarem*
- demés* (adj.) **22**: 34 i s. (2)
- demnat* (part. pass.) **20**: 46, **28**: 32, **39**: 20 i s. (2)
- demonstra* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 239, **27**: 285
- demonstrar* (inf.) **27**: 65, **28**: 194, **38**: 81 i s. (2)
- demonstrat* (part. pass.) **42**: 19
- demonstrau* (2 pl pres. d'ind.) **43**: 122
- demostreu* (2 pl pres. de subj.) **42**: 151

denagar (inf.) **39**: 56; – vid. *denegar*
denegar (inf.) **38**: 168; – vid. *denagar*
deré (1 sg futur) **19**: 27; – vid. *daré*
derem (1 pl futur) **21**: 105, **41**: 191; – vid. *daram / darem*
desastre (subst.) **19**: 290
descalse (2 sg imp.) **19**: 43, **27**: 211
descans (subst.) **27**: 180
descansar (inf.) **22**: 307, **38**: 337
descansat (part. pass.) **39**: 178
descansats (part. pass.) **38**: 327
descansau (2 pl imp.) **22**: 193
desclavarem (1 pl futur) **21**: 128, **41**: 214
desclavareu (2 pl futur) **21**: 120, **41**: 206
descobriré (1 sg futur) **27**: 247
desconcert (subst.) **22**: 124
descondemnar (inf.) **43**: 180
desconsolada (adj.) **42**: 185
desconsolat (adj.) **42**: 859
desconsolats (adj. subst.) **42**: 473
descuydada (adj.) **42**: 318
desdixade (adj. subst.) **39**: 53
desdixat (adj. subst.) **20**: 29
desemparar (inf.) **38**: 367
desempareu (2 pl pres. de subj.) **39**: 330 i s. (2)
desempetxau (2 pl imp.) **19**: 102, **27**: 323a i s. (2); – vid. *desempetxau*
desempetxau (2 pl imp.) **27**: 128; – vid. *desempetxau*
desert (subst.) **38**: 427
desfer (inf.) **22**: 83
desfèrran (3 pl pres. d'ind.) **43**: 139 rúbr.
desig (subst.) **22**: 94, **38**: 192
desitiada (adj.) **42**: 462
desitiant (ger.) **43**: 100
desitiat (adj.) **19**: 190
desitiat (part. pass.) **28**: 62, **38**: 192, **42**: 465
desitiau (2 pl pres. d'ind.) **42**: 274 i s. (3)
desitiave (1 sg pret. imperf. d'ind.) **20**: 123, **43**: 61
desliber (1 sg pres. d'ind.) **20**: 40
desliurar (inf.) **20**: 136, **28**: 222
desliurat (part. pass.) **28**: 220
desliurats (part. pass.) **22**: 164
desolat (adj. subst.) **21**: 3, **41**: 45
desonor (subst.) **28**: 121, **38**: 468

- despedit* (part. pass.) **42**: 329 rúbr. (4)
- desperta* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 415 rúbr. i s. (2)
- despertant* (ger.) **42**: 697 rúbr.
- despesa* (part. pass.) **19**: 95
- despuis-ajr* (despuis-ahir: el dia immediatament anterior a ahir, adv.) **22**: 284
- despullar* (inf.) **39**: 264
- despullat* (part. pass.) **39**: 225
- despullau* (2 pl imp.) **28**: 226
- desterrat* (part. pass.) **42**: 83
- destorbeu* (2 pl pres. de subj.) **19**: 134
- destroïda* (part. pass.) **28**: 167
- destruïr* (inf.) **42**: 62
- destruïrà* (3 sg futur) **38**: 502
- desús* (adv.) **42**: 104 seg.
- desventurat* (adj.) **19**: 80
- desviat* (part. pass.) **20**: 9
- detenir* (inf.) **22**: 7 i s. (2)
- deteniu* (2 pl imp.) **20**: 96, **42**: 255
- determinar* (inf.) **39**: 250
- determinat* (part. pass.) **42**: 104 seg.
- detingam* (1 pl pres. subj.) **22**: 20
- deu* (3 sg pres. d'ind.) **21**: 123, **27**: 148 i s. (3), **38**: 140 i s. (4), **39**: 122 i s. (2), **41**: 209, **42**: 69
- Déu* (subst.) **19**: 33 i s. (10), **20**: 50 i s. (5), **21**: 8 i s. (7), **22**: 99 i s. (3), **27**: 37 i s. (18), **28**: 43 i s. (4), **38**: 21 i s. (19), **39**: 37 i s. (10), **41**: 2 i s. (10), **42**: 99 i s. (23), **43**: 150 i s. (3)
- deuen* (3 pl pres. d'ind.) **22**: 36
- deurias* (2 sg cond.) **38**: 552
- deus* (2 sg pres. d'ind.) **19**: 48, **27**: 216
- deuta* (= deute, subst.) **22**: 104 i s. (3), **41**: 26
- devallar* (inf.) **21**: 95, **39**: 321, **41**: 181
- devallarà* (3 sg futur) **27**: 5
- devallament* (subst.) **41**: rúbr. in., **49**: rúbr. in.; – vid. *devallement*
- devallement* (subst.) **21**: rúbr. in.; – vid. *devallament*
- devant* (prep.) **19**: 85 i s. (2), **20**: 96 rúbr. i s. (2), **21**: 122 i s. (2), **22**: 164 rúbr. i s. (3), **27**: 36 rúbr. i s. (3), **28**: 85 i s. (3), **38**: 12 i s. (3), **39**: 128 rúbr. i s. (5), **41**: rúbr. in. i s. (6), **42**: 44 rúbr. i s. (7), **43**: 24 i s. (3); – vid. *davant*
- devellat* (= davallat, part. pass.) **27**: 15
- devem* (1 pl pres. d'ind.) **19**: 8 i s. (2), **27**: 160, **38**: 512, **39**: 111
- devent* (ger.) **20**: 3, **22**: 185
- devers* (prep.) **19**: 234 rúbr., **21**: rúbr. i s. (2)
- deveu* (2 pl pres. d'ind.) **28**: 177
- devotament* (adv.) **21**: 126, **38**: 606, **41**: 212
- devotió* (subst.) **38**: 248

devots (adj.) **19:** 25

dexa (3 sg pres. d'ind.) **20:** 195, **38:** 351 rúbr., **39:** 389

dexa (2 sg imp.) **27:** 47 i s. (2); – vid. *dexe*

dexam (1 pl pres. d'ind.) **42:** 55 i s. (2)

dexant (= deixen, 3 pl imp.) **38:** 631

dexar (inf.) **19:** 271, **21:** 6 i s. (2), **28:** 211, **38:** 123 i s. (4), **39:** 286, **41:** 48 i s. (2), **42:** 335 i s. (2)

dexarà (3 sg futur) **42:** 54

dexaràs (2 sg futur) **38:** 456

dexàvem (1 pl pret. imperf. d'ind.) **28:** 61

dexen (3 pl pres. d'ind.) **42:** 253

dexeran (3 pl futur) **42:** 259

dexaré (1 sg futur) **38:** 232, **42:** 567

dexareu (2 pl futur) **28:** 102, **38:** 229, **39:** 251

dexaríeu (2 pl cond.) **19:** 106

dexat (part. pass.) **21:** 51, **38:** 396, **42:** 792

dexats (part. pass.) **41:** 93

dexau (2 pl imp.) **19:** 96a i s. (4), **27:** 276 i s. (2), **38:** 124 i s. (6), **39:** 253; – vid. *dexeu*

dexau (2 pl pres. d'ind.) **21:** 83, **39:** 249, **41:** 125

dexe (2 sg imp.) **42:** 496; – vid. *dexa*

dexeble (subst.) **19:** 236, **21:** 13 i s. (2), **28:** 44, **39:** 38, **41:** 55 i s. (2), **42:** 260 i s. (7)

dexebles (subst.) **19:** rúbr. in. i s. (4), **22:** 23 i s. (9), **27:** 127 i s. (3), **38:** 68 rúbr. i s. (13), **42:** 104 rúbr. i s. (24)

dexem (1 pl imp.) **27:** 144, **39:** 322

dexem (1 pl pres. de subj.) **27:** 108

dexeu (= deixau, 2 pl imp.) **22:** 272, **27:** 195; – vid. *dexau*

dexeu (2 pl pres. de subj.) **20:** 108, **38:** 435

dexí (1 sg pret. perf. simple) **21:** 17, **41:** 59

deyen (3 pl pret. imperf. d'ind.) **22:** 209

deym (1 pl pres. d'ind.) **20:** 94

deys (2 pl pres. d'ind.) **22:** 233, **27:** 279c

deys (= deixis: deixis, 2 sg pres. de subj.) **20:** 27

deyts (= digueu, 2 pl imp.) **27:** 119

dexaran (3 pl futur) **42:** 259

dia (subst.) **22:** 30 i s. (6), **38:** 64, **42:** 104 seg. i s. (5)

diable (subst.) **20:** 53, **27:** 79 i s. (2), **28:** 34 rúbr. i s. (2), **39:** 28 i s. (3)

diabòlich (adj.) **38:** 56

diada (subst.) **42:** 208 i s. (2)

dias (subst.) **22:** 276, **42:** 111 i s. (2); – vid. *dies*

dich (1 sg pres. d'ind.) **19:** 1 i s. (3), **22:** 281, **27:** 82 i s. (4), **28:** 100 i s. (3), **38:** 178 i s. (10), **41:** 148, **42:** 213 i s. (5)

dicte (1 sg pres. d'ind.) **42:** 807

diedema (subst.) **41:** rúbr. in.

diem (1 pl pres. d'ind.) **22**: 227

dien (3 pl pres. d'ind.) **41**: 160; – vid. *diuen*

dient (ger.) **19**: 79 rúbr. i s. (3), **21**: 27 i s. (2), **22**: 248 i s. (2), **28**: 181, **38**: 15, **39**: 163, **41**: 69, **42**: 707
i s. (4)

dies (subst.) **42**: 175; – vid. *dias*

dieu (2 pl imp.) **27**: 386

dieu (2 pl pres. d'ind.) **22**: 5 i s. (4), **27**: 173, **38**: 220 i s. (3), **39**: 97 i s. (2), **41**: 136, **42**: 298 i s. (2),
43: 51

difícil (adj.) **20**: 194, **39**: 388

difinit (part. pass.) **42**: 104 seg. i s. (2)

diga (3 sg imp.) **19**: 40 rúbr. i s. (4), **20**: 140 rúbr., **28**: 229 rúbr., **38**: 36 rúbr. i s. (10), **39**: 319 rúbr.

digam (1 pl pres. de subj.) **20**: 67

digam (3 pl imp.) **19**: 20 rúbr., **38**: 449 rúbr. i s. (2)

diga[n] (3 pl imp.) **38**: 104 rúbr.

digas (2 sg imp.) **19**: 221b i s. (4), **20**: 59 i s. (2), **27**: 39 i s. (3), **28**: 97 i s. (2), **38**: 478, **39**: 194, **41**: 152,
42: 744 i s. (2), **43**: 26

digas (2 sg pres. de subj.) **19**: 227 i s. (3), **27**: 421, **38**: 517, **42**: 802

digau (2 pl imp.) **19**: 7 i s. (4), **22**: 273, **27**: 53 i s. (10), **38**: 41 i s. (6), **39**: 49 i s. (5), **42**: 165 i s. (9),
43: 9 i s. (2)

digau (2 pl pres. de subj.) **27**: 244 i s. (2)

digna (= digne, adj.) **28**: 223, **39**: 267, **42**: 811

dignas (= dignes, adj.) **28**: 47

digués (3 sg pret. imperf. de subj.) **19**: 291

diguí (1 sg pret. perf. simple) **22**: 47

diligent (adj.) **38**: 31

diligentment (adv.) **28**: 197

Dimas (antr.) **49**: 5

diner (subst.) **19**: 128, **20**: 36, **38**: 310

diners (subst.) **19**: 118 i s. (3), **20**: 37, **22**: 250 i s. (2), **27**: 295 i s. (2), **28**: 20 i s. (2), **38**: 262 i s. (3), **39**:
4 i s. (4), **42**: 310 i s. (2)

dins (prep.) **19**: 46, **27**: rúbr. in. i s. (3), **42**: 12 i s. (2)

dintre (prep.) **19**: 281, **38**: 396

dir (inf. subst.) **19**: 86, **20**: 41, **27**: 272, **38**: 600

dir (inf.) **19**: 110 i s. (2), **20**: 17 i s. (2), **22**: 20 rúbr. i s. (6), **27**: 147 i s. (6), **38**: 27 i s. (10), **39**: 87 i s.
(4), **42**: 2 i s. (8), **43**: 185 i s. (3)

dirà (3 sg futur) **22**: 140 rúbr., **42**: 104 rúbr. i s. (2), **43**: 149 rúbr. i s. (4)

diran (3 pl futur) **41**: 126 rúbr. i s. (2), **42**: 438 rúbr. i s. (2), **43**: rúbr. in. i s. (3)

diràs (2 sg futur) **38**: 391, **42**: 571

diré (1 sg futur) **27**: 88

direm (1 pl futur) **22**: 242 i s. (2), **28**: 159

direu (2 pl futur) **19**: 14, **22**: 293, **27**: 167, **42**: 427, **43**: 83

disapte (subst.) **19**: 250, **28**: 182

- discilut* (adv.) **38**: 483
- discorreguda* (part. pass.) **42**: 104 seg.
- discrepant* (ger.) **42**: 101 i s. (2)
- discret* (adj.) **38**: 318
- disfamar* (difamar, inf.) **49**: 3
- dispàran* (3 pl pres. d'ind.) **22**: 44 rúbr.
- dispensador* (subst.) **21**: 23, **41**: 65
- dit* (part. pass. subst.) **22**: 51
- dit* (part. pass.) **19**: 39 i s. (7), **20**: 16 i s. (2), **21**: 140 rúbr., **27**: 153 i s. (8), **28**: 134 i s. (4), **38**: rúbr. in. i s. (12), **39**: 66 i s. (6) **41**: 226 rúbr., **42**: 104 seg. i s. (7)
- dita* (part. pass.) **22**: 205, **38**: 440
- ditas* (part. pass.) **38**: 57, **39**: 108
- ditious* (subst.) **19**, **27**, **38**, **42**: rúbr. inicials
- dits* (part. pass.) **42**: 104 seg. (2)
- diu* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 22 i s. (14), **20**: 68 rúbr. i s. (2), **21** rúbr. in. i s. (8), **22**: rúbr. in. i s. (9), **27**: 12 rúbr. i s. (22), **28**: 20 rúbr. i s. (7), **38**: rúbr. in. i s. (26), **39**: 24 rúbr. i s. (10), **41**: 146 rúbr. i s. (3), **42**: rúbr. in. i s. (34), **43**: 5 rúbr. i s. (3), **49**: rúbr. in.
- diuen* (3 pl pres. d'ind.) **19**: 109 i s. (2), **21**: 84 rúbr. (4), **22**: 29 i s. (2), **27**: 174 rúbr. i s. (4), **38**: 68 rúbr., **39**: 88 rúbr. i s. (4), **41**: 214 rúbr., **42**: 434 i s. (4), **43**: 55 rúbr. i s. (5); – vid. *dien*
- dius* (2 sg pres. d'ind.) **19**: 242, **20**: 101, **28**: 111 i s. (2), **38**: 506 i s. (2), **42**: 545
- divendres* (subst.) **20**, **28**, **39**, **43** rúbr. inicials
- divinal* (adj.) **21**: 137, **41**: 223
- divinals* (adj.) **21**: 129, **41**: 215
- dix* (3 sg pret. perf. simple) **20**: 5, **21**: 26 i s. (2), **22**: 268 rúbr., **41**: 68 i s. (2)
- do* (subst.) **21**: 101, **22**: 108, **41**: 187
- do* (3 sg imp.) **19**: 111, **39**: 133, **42**: 708
- do* (1 sg pres. d'ind.) **20**: 159, **38**: 295 i s. (2)
- do* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 248
- doctrina* (subst.) **19**: 255, **42**: 746
- dogal* (soga, subst.) **39**: 24
- dol* (subst.) **21**: 67, **39**: 391, **41**: rúbr. in. i s. (2), **42**: 9
- dolçe* (adj.) **28**: 124 i s. (2)
- dolén* (ger.) **41**: 19
- dolents* (adj.) **21**: 21, **41**: 63
- dolor* (subst.) **19**: 277, **20**: 175 i s. (3), **21**: 47, **27**: 344, **28**: 4 i s. (5), **38**: 461 i s. (6), **39**: 386, **41**: 89 i s. (2), **42**: 11 i s. (25), **43**: 172 i s. (5)
- dolorós* (adj.) **21**: 1, **38**: 596a, **41**: 43, **42**: 216
- dolorosa* (adj.) **38**: 621 rúbr.
- dolors* (subst.) **20**: 189, **21**: 84, **22**: 144 i s. (3), **41**: 38 i s. (2), **42**: 344 i s. (4); – vid. *dolós*
- dolós* (subst.) **21**: 58; – vid. *dolors*
- dols* (= dolç, adj.) **21**: 49, **42**: 125
- don* (partícula de tractament, subst.) **38**: 484, **39**: 296

- don* (1 sg pres. d'ind.) **42**: 67
- dona* (subst.) **38**: 621 rúbr., **39**: 56 rúbr. i s. (6)
- dóna* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 260 rúbr., **20**: 155 rúbr., **38**: 21 i s. (2), **42**: 757 rúbr.; – vid. *done*
- dóna* (3 sg pres. de subj.) **20**: 134
- dóna* (3 sg imp.) **27**: 203, **38**: 282
- donà* (3 sg pret. perf. simple) **41**: 165
- donam* (1 pl pres. d'ind.) **27**: 72
- donam* (1 pl pres. subj.) **22**: 262
- donan* (ger.) **38**: 473 rúbr.; – vid. *donant*
- donant* (ger.) **22**: 56 i s. (2), **38**: 471 rúbr. i s. (2); – vid. *donan*
- donar* (inf.) **19**: 47 i s. (3), **20**: 24, **21**: 147, **22**: 122 i s. (3), **27**: 215 i s. (2), **28**: 65 i s. (2), **39**: 51, **41**: 95 i s. (4), **42**: 242 i s. (2), **43**: 75
- donarà* (3 sg futur) **38**: 68; – vid. *donerà*
- donaran* (3 pl futur) **39**: 344 rúbr.
- donaré* (1 sg futur) **38**: 94
- donarem* (1 pl futur) **42**: 321; – vid. *donerem*
- donaren* (3 pl pret. perf. simple) **22**: 172
- donas* (subst.) **28**: 137 i s. (2), **38**: 585, **39**: 48 rúbr. i s. (2)
- donat* (part. pass.) **22**: 202, **27**: 13, **28**: 28 i s. (2)
- donats* (part. pass.) **22**: 190 i s. (2)
- donau* (2 pl imp.) **21**: 97, **27**: 330, **28**: 119 i s. (2), **38**: 145 i s. (2), **41**: 175 i s. (2), **42**: 310 i s. (3)
- donau* (2 pl pres. d'ind.) **19**: 36 i s. (2), **22**: 159 i s. (2), **27**: 189, **38**: 158 i s. (3)
- donchs* (conj.) **19**: 102a, **39**: 171 i s. (3), **42**: 844; – vid. *dons* / *donç* / *donques*
- donç* (conj.) **42**: 727, **43**: 18 i s. (3); – vid. *donchs* / *dons* / *donques*
- done* (2 sg imp.) **38**: 199
- done* (3 sg pres. d'ind.) **28**: 34 rúbr.; – vid. *dóna*
- donem* (1 pl imp.) **22**: 329
- donem* (1 pl pres. de subj.) **19**: 128 i s. (2), **21**: 88, **27**: 106 i s. (2)
- donen* (3 pl pres. d'ind.) **39**: 267 rúbr., **42**: 143 i s. (2)
- donerà* (3 sg futur) **21**: 112, **41**: 198, **42**: 541, **43**: 153 rúbr.; – vid. *donarà*
- donerem* (1 pl futur) **43**: 188; – vid. *donarem*
- donereu* (2 pl futur) **20**: 137, **42**: 302
- doneu* (= donau, 2 pl imp.) **21**: 91
- doneu* (2 pl pres. de subj.) **27**: 122 i s. (2), **38**: 60
- donques* (conj.) **38**: 309, **39**: 21 i s. (2); – vid. *donchs* / *donç* / *dons*
- dons* (conj.) **19**: 142 i s. (2), **20**: 62 i s. (3), **21**: 91 i s. (2), **22**: 15 i s. (4), **27**: 101a, **28**: 33 i s. (8), **38**: 59 i s. (8), **39**: 27 i s. (6), **41**: 181, **42**: 188 i s. (2), **43**: 166 i s. (2); – vid. *donchs* / *donç* / *donques*
- dorm* (3 sg pres. d'ind.) **27**: 382, **42**: 699
- dorma* (3 sg pres. de subj.) **22**: 25
- dorm[en]* (3 pl pres. d'ind.) **22**: 40
- dormigam* (1 pl pres. de subj.) **22**: 21
- dormigau* (2 pl pres. de subj.) **27**: 340

- dormint* (ger.) **42**: 622 i s. (4)
- dormir* (inf.) **38**: 418, **42**: 693
- dormit* (part. pass.) **39**: 33
- dormiu* (2 pl imp.) **38**: 369
- dormiu* (2 pl pres. d'ind.) **19**: 175, **27**: 381
- dorms* (2 sg pres. d'ind.) **42**: 627
- dos* (num. m pl) **19**: rúbr. in. i s. (6), **21**: 125 i s. (2), **27**: 128 rúbr. i s. (2), **38**: 410, **41**: 211 i s. (2), **42**: rúbr. in. i s. (6), **43**: 108 i s. (2)
- dos* (num. f pl) **38**: rúbr. in.
- draps* (subst.) **22**: 283
- dret* (subst.) **20**: 92
- dret* (adj.) **21**: 120 i s. (2), **28**: 107, **41**: 206 i s. (2)
- dreta* (adj.) **38**: 523
- duo* (subst.) **21**: 128 rúbr., **41**: 214 rúbr.
- dupta* (subst.) **21**: 98, **22**: 234, **27**: 300, **41**: 184, **42**: 301; – vid. *dupte*
- duptar* (inf.) **19**: 123, **22**: 207, **27**: 286 i s. (2), **43**: 227
- dupte* (subst.) **38**: 17; – vid. *dupta*
- dupteu* (2 pl pres. de subj.) **22**: 251 i s. (2), **38**: 139 i s. (2)
- dura* (adj.) **21**: 86, **41**: 7 i s. (2)
- durada* (subst.) **42**: 639
- duràs* (3 sg pret. imperf. de subj.) **21**: 55, **41**: 97
- durat* (part. pass.) **20**: 11, **21**: 33, **41**: 75
- e* (= a, prep.) **38**: 120 rúbr., **42**: 580
- e* (= i, conj.) **19**: 46, **21**: 53 i s. (3), **27**: 40 i s. (9), **28**: 21 i s. (8), **38**: rúbr. in. i s. (17), **39**: 107 rúbr. i s. (10), **41**: 105 i s. (3); – vid. *he / hi / y* (= i)
- e* (= o, conj.) **20**: 136
- é* (= he, 1 sg pres. d'ind.) **19**: 43 i s. (6), **20**: 4 i s. (5), **21**: 4 i s. (2), **22**: 50, **27**: 45b i s. (3), **28**: 2 i s. (6), **38**: 199 i s. (9), **39**: 3 i s. (7), **42**: 600 i s. (4), **43**: 63 i s. (6); – vid. *he*
- eb* (= amb, prep.) **22**: 94, **38**: 545; – vid. *an / ab / en*
- ecosta* (3 sg pres. d'ind.) **22**: 39; – vid. *acosta*
- ecý* (= ací, adv.) **19**: 36 rúbr.; – vid. *así / assí / açí / esí*
- el* (art.) **19**: 30 i s. (9), **20**: 28 rúbr. i s. (4), **21**: 47 i s. (4), **22**: 39 i s. (4), **27**: 36 rúbr. i s. (12), **28**: rúbr. in. i s. (8), **38**: 68 rúbr. i s. (14), **39**: 28 i s. (4), **41**: 57 i s. (3), **42**: 244 rúbr. i s. (5), **43**: 25 rúbr. i s. (2), **49**: 9 i s. (3); – vid. *·l / ·ll*
- l* (= el, art.) **20**: 7, **21**: 15 i s. (3), **22**: 280 i s. (3), **27**: 298 i s. (2), **28**: 130, **38**: 52 i s. (2), **41**: 24 i s. (3), **42**: 228; – vid. *el*
- ll* (= el, art.) **21**: 27, **41**: 69, **42**: 569 i s. (2); – vid. *el*
- el* (= al, contracció *a + el*) **19**: 12 i s. (4), **21**: 15 i s. (8), **22**: 12, **27**: 167 i s. (4), **28**: 107 i s. (2), **38**: 99 i s. (10), **39**: 8 rúbr. i s. (5), **41**: 56 i s. (9), **42**: 317 i s. (5), **43**: 13 i s. (5), **49**: 2
- el* (= ell, pron.) **22**: 27
- el* (pron.) **19**: 238 i s. (2), **22**: 294, **27**: 429, **39**: 148, **43**: 136

- ell* (pron.) **19**: 24 i s. (5), **20**: 14 i s. (9), **21**: 8 i s. (8), **22**: 35 i s. (7), **27**: 22 i s. (12), **28**: 75 i s. (2), **38**: 51 i s. (12), **39**: 73 i s. (21), **41**: 32 i s. (10), **42**: 39 i s. (14), **43**: 11 i s. (9)
- ella* (pron.) **22**: 118, **38**: 562, **42**: 378 i s. (2)
- elles* (pron.) **22**: 268 rúbr.
- ells* (pron.) **22**: 29 i s. (6), **27**: 153 i s. (3), **38**: 3 i s. (4), **39**: 134, **41**: 23, **42**: 248 i s. (3)
- elmenys* (adv.) **21**: 143, **41**: 229
- els* (= als, contracció *a + els*) **20**: 104 rúbr., **27**: 324 rúbr., **38**: 22 i s. (4), **39**: 194 rúbr. i s. (3), **41**: 86 i s. (3), **42**: 359 rúbr. i s. (2)
- els* (art.) **19**: 79 rúbr. i s. (6), **21**: 60, **22**: 220 rúbr. i s. (4), **27**: 24 i s. (10), **28**: 19 i s. (4), **38**: rúbr. in. i s. (9), **39**: 3, **41**: 102, **42**: 243 i s. (3), **43**: 41 rúbr. i s. (2); – vid. *·ls*
- ls* (art.) **19**: 286, **22**: 254, **38**: 610, **41**: 35; – vid. *els*
- el* (= els; art.) **27**: 346 rúbr.
- em* (pron.) **19**: 82, **42**: 626
- em* (= hem, 1 pl pres. d'ind.) **20**: 58 i s. (4), **22**: 219 i s. (2), **27**: 155, **28**: 77 i s. (3), **38**: 5 i s. (7), **39**: 126 i s. (2), **41**: 154; – vid. *·m*
- emaga* (= amague; 3 sg imp.) **38**: 399
- emperador* (subst.) **20**: 157, **28**: 168; – vid. *emperador*
- emperò* (conj.) **38**: 238 i s. (2), **39**: 8 i s. (2); – vid. *emperò*
- en* (pron.) **19**: 1 i s. (2), **20**: 76
- en* (prep.) **19**: 2 i s. (25), **20**: 28 rúbr. i s. (8), **21**: i s. (10), **22**: rúbr. in. i s. (14), **27**: rúbr. in. i s. (44), **28**: 3 i s. (17), **38**: 45 rúbr. i s. (48), **39**: 15 i s. (23), **41**: 21 i s. (12), **42**: 8 i s. (44), **43**: 49 i s. (8); – vid. *an*
- en* (art.) **19**: 194 i s. (2), **27**: 394 i s. (2), **42**: 729
- en* (= a, prep.) **39**: 203, **42**: 421
- en* (= amb, prep.) **19**: 16 i s. (5), **27**: 277 i s. (4), **28**: rúbr. in., **38**: 56 i s. (12), **39**: 33, **41**: 153, **42**: 276 i s. (4), **43**: 153 rúbr. i s. (2); – vid. *ab / eb / an*
- enclavat* (part. pass.) **20**: 160, **49**: 8
- enclavats* (part. pass.) **49**: 17
- enpedreït* (adj.) **39**: 352
- emperador* (subst.) **28**: 178; – vid. *emperador*
- emperò* (conj.) **42**: 510 i s. (2); – vid. *emperò*
- enar* (inf.) **27**: 155, **38**: 5, **43**: 211; – vid. *anar*
- enbaxada* (subst.) **42**: 681
- enbenen* (3 pl pres. d'ind.) **39**: 267 rúbr.
- enbeynar* (inf.) **19**: 20, **42**: 739
- encadenat* (part. pass.) **27**: 34
- encantador* (subst.) **20**: 74, **28**: 50, **38**: 18 i s. (2), **39**: 200 i s. (2)
- encara* (adv.) **38**: 239; – vid. *encare / ·ncare*
- encare* (adv.) **42**: 212 i s. (2); – vid. *encara / ·ncare*
- ncare* (adv.) **22**: 200; – vid. *encara / encare*
- encarçerat* (part. pass.) **42**: 825
- enceza* (= encesa, adj.) **41**: 13
- encontinent* (adv.) **38**: 508, **41**: 149, **42**: 37

encontradissa (adj.) **38**: 588 rúbr.
encontrant (ger.) **39**: 48 rúbr.
encontrar (inf.) **39**: 102, **43**: 257 rúbr.
encontrarem (1 pl futur) **39**: 104
encontrat (part. pass.) **27**: 93
encontren (3 pl pres. d'ind.) **19**: 21 rúbr.; – vid. *enquantren*
encontrereu (2 pl futur) **38**: 74
encubriu (2 pl imp.) **42**: 155
enculpat (part. pass.) **42**: 798
encumbrat (enlairat; part. pass. subst.) **49**: 6
endemoniat (adj.) **27**: 40 i s. (2)
endemoniat (adj. subst.) **27**: 94; – vid. *endimoniat*
endiablat (adj.) **38**: 530
endimoniat (adj. subst.) **27**: 36 rúbr. i s. (2), **38**: 13; – vid. *endemoniat*
enganada (part. pass.) **39**: 162
enganador (subst.) **43**: 1
enganar (inf.) **38**: 20
enganen (3 pl pres. d'ind.) **22**: 37
enganyàran (3 pl pret. perf. simple) **41**: 21
engendrat (part. pass.) **41**: 117; – vid. *engenrat*
engenrat (part. pass.) **21**: 75; – vid. *engendrat*
enlleït (consumit de fastidi, part. pass.) **38**: 296
enmanat (part. pass.) **19**: 208
enmig de (loc. prep.) **38**: 588 rúbr.
enpenyorerem (1 pl futur) **42**: 307
enporten (3 pl pres. d'ind.) **38**: 653 rúbr.
enpresonat (part. pass.) **19**: 284
enquantren (3 pl pres. d'ind.) **38**: 594 i s. (3); – vid. *encontren*
ens (pron.) **42**: 436 i s. (2)
ensà (adv.) **19**: 214, **27**: 408, **28**: 40, **39**: 30
ensemps (adv.) **21**: 16, **41**: 58
ensenyant (ger.) **19**: 255
ensenyar (inf.) **37**: 39
ensenyat (part. pass.) **42**: 749 i s. (2)
ensenyats (part. pass.) **42**: 520
entenç (1 sg pres. d'ind.) **42**: 70
entendré (1 sg futur) **20**: 84
entenent (ger.) **38**: 21
enteneu (2 pl pres. d'ind.) **28**: 29, **39**: 17 i s. (2)
enteniment (subst.) **19**: 278, **28**: 60, **38**: 653, **39**: 202
entens (2 sg pres. d'ind.) **27**: 221, **38**: 207, **42**: 494
·ntès (part. pass.) **27**: 45b

- enterrar* (inf.) **41**: 134
- entorn* (adv.) **22**: 38
- entra* (3 sg pres. d'ind.) **28**: rúbr. in. (2), **39**: rúbr. in., **49**: rúbr. in.; – vid. *entre*
- entra* (prep.) **38**: 473 i s. (2); – vid. *entre* (prep.)
- entregar* (inf.) **42**: 556; – vid. *entregar*
- entrar* (inf.) **19**: 106 i s. (2), **27**: 287a, **38**: 270 i s. (3), **42**: 246 i s. (5); – vid. *·ntrar*
- ntrar* (inf.) **19**: 96a, **27**: 276; – vid. *entrar*
- entrerà* (3 sg futur) **42**: 425; – vid. *entrerà*
- entraran* (3 pl futur) **43**: 153 rúbr.; – vid. *entraran*
- entrareu* (2 pl futur) **42**: 426; – vid. *entrareu*
- entrat* (part. pass.) **28**: 44, **39**: 38, **42**: 289
- entrau* (2 pl imp.) **38**: 78 i s. (3), **42**: 674
- entre* (3 sg pres. d'ind.) **19**: rúbr. in. i s. (3), **28**: rúbr. in., **42**: 159 rúbr., **43**: 25 rúbr.; – vid. *entra*
- entre* (prep.) **20**: 161; – vid. *entra* (prep.)
- entregar* (inf.) **19**: 116, **42**: 701; – vid. *entregar*
- entregat* (part. pass.) **42**: 328
- entren* (3 pl pres. d'ind.) **22**: rúbr. in. (2), **42**: 404 rúbr. i s. (3), **43**: 198 seg.ʹ
- entrerà* (3 sg futur) **38**: 78; – vid. *entrerà*
- entraran* (3 pl futur) **38**: rúbr. in.; – vid. *entraran*
- entrareu* (2 pl futur) **27**: 350; – vid. *entrareu*
- entretant* (adv.) **41**: 143
- entreu* (2 pl pres. de subj.) **19**: 109, **27**: 288, **38**: 363
- entristit* (part. pass.) **42**: 129 i s. (2)
- nutiat* (part. pass.) **39**: 273
- nutiats* (part. pass.) **42**: 822
- envege* (subst.) **27**: 19
- envers* (prep.) **43**: 265 rúbr.
- enviar* (inf.) **38**: 29
- enviat* (part. pass.) **39**: 191, **42**: 659; – vid. *·nviat*
- nviat* (part. pass.) **43**: 95; – vid. *enviat*
- enviats* (part. pass.) **19**: 30, **27**: 200; – vid. *·nviats*
- nviats* (part. pass.) **42**: 439; – vid. *enviats*
- aqueix* (pron.) **42**: 841; – vid. *aqueix / aquix*
- aquell* (adj.) **27**: 2, **39**: 110, **41**: 20; – vid. *aquell*
- aquells* (pron.) **28**: 46, **39**: 40; – vid. *aquells*
- aquest* (adj.) **19**: 156 i s. (2), **20**: 96, **28**: 186, **38**: 140, **39**: 234 i s. (2), **42**: 404, **43**: 33; – vid. *aquest*
- aquesta* (adj.) **38**: 353, **39**: 315, **42**: 238; – vid. *aquesta / aqeste*
- equets* (adj.) **41**: 63; – vid. *equets*
- equets* (adj.) **21**: 21; – vid. *equets*
- equexos* (adj.) **42**: 247
- equí* (adv.) **27**: 66, **42**: 175; – vid. *aquí*
- era* (3 sg pret. imperf. d'ind.) **21**: 98, **28**: 41 i s. (2), **39**: 31 i s. (6), **41**: 14 i s. (2), **43**: 263; – vid. *ere*

- ere* (3 sg pret. imperf. d'ind.) **42**: 665; – vid. *era*
- eren* (3 pl pret. imperf. d'ind.) **41**: 166
- eres* (2 sg pret. imperf. d'ind.) **43**: 27
- ergent* (subst.) **19**: 87; – vid. *argent*
- errar* (inf.) **28**: 183, **39**: 150 i s. (2)
- errats* (part. pass.) **42**: 85
- error* (subst.) **38**: 52, **22**: 323, **42**: 870; – vid. *arror*
- errors* (subst.) **22**: 212
- és* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 35 i s. (15), **20**: 61 i s. (21), **21**: 42 i s. (6), **22**: rúbr. in. i s. (28), **27**: 10 i s. (24), **28**: 34 i s. (9), **38**: 1 i s. (38), **39**: 22 i s. (42), **41**: 17 i s. (17), **42**: 5 i s. (46), **43**: 1 i s. (12); – vid. *as*
- es* (pron.) **19**: 275b, **38**: 196 rúbr.
- esa* (adj.) **28**: 183 rúbr.
- escàndol* (subst.) **27**: 236
- escoltar* (inf.) **27**: 111
- escuraran* (= obscuriran, 3 pl futur) **27**: 25
- esent* (ger.) **19**: 150 rúbr., **42**: 145 i s. (2); – vid. *asent* / *essent*
- eser* (inf.) **43**: 198 seg.; – vid. *aser* / *esser*
- esí* (adv.) **19**: 177, **20**: 44, **27**: 155, **28**: 87, **38**: 5 i s. (3), **42**: 552; – vid. *así* / *assí* / *açí* / *ecý*
- esmortida* (part. pass.) **28**: 135 rúbr., **39**: 305 rúbr.
- esmortits* (part. pass.) **38**: 431 rúbr.
- esò* (pron.) **19**: 93, **20**: 153, **42**: 262; – vid. *asò* / *assò*
- espedient* (convenient, adj.) **42**: 90; – vid. *expedient* / *spedient*
- espereu* (2 pl pres. de subj.) **27**: 174
- essent* (ger.) **38**: 202 i s. (3), **39**: 128 rúbr. i s. (2), **42**: 500 i s. (3), **43**: 5 rúbr.; – vid. *esent* / *asent*
- esser* (inf.) **19**: 163, **38**: 212 i s. (3), **41**: 110, **42**: 327 i s. (2), **43**: 85 i s. (2); – vid. *aser* / *eser*
- est* (adj.) **20**: 105, **22**: 55, **42**: 51 i s. (4), **43**: 86 i s. (2)
- esta* (adj.) **27**: 235 i s. (2), **38**: 183 i s. (4), **39**: 325 i s. (2), **41**: 143, **42**: 466 i s. (6); – vid. *sta*
- estar* (inf.) **38**: 388 i s. (2), **42**: 221 i s. (2)
- estat* (subst.) **42**: 286
- estat* (part. pass.) **21**: 13, **27**: 10
- estoch* (cop de punta d'espasa, subst.) **27**: 402
- estos* (adj.) **42**: 111 i s. (3)
- estos* (pron.) **19**: 182
- estret* (adj.) **28**: 89
- ests* (= ets, 2 sg pres. d'ind.) **42**: 834
- etern* (adj.) **27**: 338
- eternal* (adj.) **20**: 185, **21**: 76, **22**: 145, **27**: 61 i s. (2), **38**: 257 i s. (4), **42**: 643 i s. (2); – vid. *aternal*
- eternalment* (adv.) **21**: 11, **42**: 677; – vid. *eternament*
- eternament* (adv.) **42**: 76; – vid. *eternalment*
- ets* (2 sg pres. d'ind.) **19**: 53 i s. (4), **20**: 43 i s. (8), **27**: 70 i s. (4), **28**: 98 i s. (3), **38**: 517 i s. (5), **39**: 175 i s. (3), **42**: 798 i s. (4), **43**: 36

eu (= heu, 2 pl pres. d'ind.) **20:** 48, **21:** 53 i s. (3), **27:** 200 i s. (3), **28:** 28 i s. (3), **38:** 79 i s. (3), **39:** 16 i s. (3), **41:** 95 i s. (3), **42:** 128 i s. (11); – vid. *au* / *heu* / *·u*

eu (= ho, pron.) **22:** 118, **42:** 87 i s. (2); – vid. *u* / *ho* / *ó*

eurà (3 sg futur) **19:** 76; – vid. *aurà* / *haurà*

euràs (= hauràs, 2 sg futur) **19:** 54, **20:** 8, **38:** 237, **42:** 570; – vid. *auràs* / *·uràs*

eureu (2 pl futur) **19:** 198, **20:** 152, **27:** 398; – vid. *aureu*

eus (= us, pron.) **20:** 172, **38:** 470, **42:** 523

Eva (antr.) **22:** rúbr. in. i s. (5)

evacuat (part. pass.) **27:** 32

ever (= haver, inf.) **21:** 12, **22:** 123 i s. (3); – vid. *aver*

eveu (= haveu, 2 pl pres. d'ind.) **19:** 205, **27:** 405, **28:** 79; – vid. *haveu* / *aveu* / *·veu*

exa (adj.) **27:** 50

examinat (part. pass.) **39:** 195, **43:** 42 i s. (2); – vid. *axaminat*

excel·lent (adj.) **38:** 103, **39:** 268, **42:** 350; – vid. *axcel·lent*

excessiva (adj.) **43:** 259

execant (= aixecant, ger.) **28:** 135 rúbr.

exeminat (part. pass.) **28:** 197, **42:** 769

exemple (subst.) **42:** 523, **43:** 198 rúbr.; – vid. *aximpli* / *aximpla*

expedient (convenient, adj. subst.) **27:** 103; – vid. *espedient* / *spedient*

ey (= hi, pron.) **19:** 291, **38:** 563, **39:** 8 i s. (2), **43:** 206

eya (interj.) **22:** 21

eydau (2 pl imp.) **27:** 114

fa (3 sg pres. d'ind.) **19:** 82, **20:** 41 i s. (5), **21:** rúbr. in., **27:** 46 i s. (6), **28:** 31 i s. (4), **38:** 19 i s. (9), **39:** 19 i s. (7), **42:** 51 i s. (3), **43:** 183, **49:** rúbr. in.

façam (1 pl pres. de subj.) **22:** 238, **28:** 68

façam (1 pl imp.) **20:** 62, **22:** 43, **27:** 110 i s. (2), **38:** 605, **43:** 139

façe (3 sg imp.) **19:** 160, **20:** 67, **22:** 262 i s. (2), **38:** 188 rúbr., **42:** 622 i s. (2)

façe (1 sg pres. de subj.) **19:** 84

façe (3 sg pres. de subj.) **22:** 245; – vid. *fase*

fael (adj.) **42:** 295; – vid. *fayel*

falda (subst.) **21:** 144 rúbr. i s. (2), **41:** 234 rúbr.; – vid. *falde*

falde (subst.) **41:** 230 rúbr.; – vid. *falda*

fallar (inf.) **28:** 42

fals (adj.) **22:** 209

false (= falsa, adj.) **19:** 255

falsia (subst.) **39:** 107

faltar (inf.) **19:** 272, **39:** 32

falte (subst.) **41:** 33

familiar (adj. subst.) **19:** 218, **27:** 76 i s. (2)

fan (3 pl pres. d'ind.) **19:** 276 rúbr., **21:** 112 rúbr., **28:** 165, **39:** 327, **41:** 198 rúbr., **42:** 657

fanch (subst.) **38:** 253

fangós (adj.) **39**: 91

farà (3 sg futur) **27**: 22, **38**: 36 i s. (2), **39**: 344 rúbr.; – vid. *ferà*

faran (3 pl futur) **41**: 186 rúbr.; – vid. *feran*

faràs (2 sg futur) **20**: 76; – vid. *feràs*

faré (1 sg futur) **19**: 88 i s. (3), **20**: 52, **21**: 1, **22**: 226, **27**: 378, **28**: 10 i s. (3), **38**: 125 i s. (7), **39**: 27 i s. (4), **41**: 43, **42**: 278 i s. (2), **43**: 123

farem (1 pl futur) **39**: 118, **42**: 104 seg.; – vid. *ferem*

faríeu (2 pl cond.) **39**: 68

fariseus (subst.) **42**: rúbr. in. i s. (3); – vid. *phariseus*

farons (llanternes, subst.) **38**: 398

fas (= faç, subst.) **28**: 150

fas (= faig, 1 sg pres. d'ind.) **19**: 48, **27**: 208 i s. (2)

fas (2 sg pres. d'ind.) **19**: 252, **20**: 59 i s. (2), **21**: 37 i s. (2), **38**: 481, **39**: 220 i s. (2), **41**: 79 i s. (2), **42**: 629 i s. (5)

fàsau (2 pl pres. de subj.) **38**: 406

fase (3 sg pres. de subj.) **22**: 242, **38**: 64; – vid. *façe*

fasen (3 pl imp.) **39**: 265 rúbr.

fassen (3 pl pres. de subj.) **27**: 89

fayel (adj.) **27**: 260; – vid. *fael*

faynas (subst.) **19**: 98c

faysó (= faisó: manera, subst.) **28**: 90

fe (subst.) **20**: 57, **22**: 234, **27**: 50 i s. (2), **38**: 131 i s. (2)

fel (subst.) **20**: 169, **38**: 558

felliment (= falliment, falta moral, subst.) **21**: 12

fem (1 pl pres. d'ind.) **21**: 102, **22**: 65 i s. (3), **28**: 56, **41**: 188

fent (ger.) **21**: 100 rúbr., **22**: 335, **27**: 62, **28**: rúbr. in. i s. (2), **38**: 431 rúbr. i s. (2)

fer (inf.) **19**: rúbr. in. i s. (12), **20**: 35 i s. (2), **22**: 52 i s. (10), **27**: 157 i s. (16), **28**: 77 i s. (2), **38**: 7 i s. (26), **39**: 112 i s. (5), **41**: 27 i s. (2), **42**: 376 i s. (10), **43**: 128 i s. (2), **49**: 10

ferà (3 sg futur) **19**: 287, **38**: 62 i s. (2); – vid. *farà*

feran (3 pl futur) **41**: 126 rúbr., **42**: 820 rúbr.; – vid. *faran*

feràs (2 sg futur) **20**: 124; – vid. *faràs*

fereix (3 sg pres. d'ind.) **19**: 202

ferem (1 pl futur) **19**: 2, **22**: 249 i s. (3), **27**: 303, **42**: 41 i s. (3); – vid. *farem*

ferreu (2 pl futur) **27**: 374, **39**: 109

ferir (inf.) **19**: 65, **27**: 237, **38**: 464

feriseu (subst.) **22**: 234 rúbr., **42**: 304 rúbr. i s. (2); – vid. *phariseu*

ferit (part. pass.) **19**: 202, **38**: 540, **39**: 34, **43**: 165

ferm (adj.) **19**: 72

fermament (adv.) **42**: 481, **43**: 257

fermetat (subst.) **28**: 59

ferós (= feroç, adj.) **42**: 800 rúbr.

ferrau (2 pl imp.) **19**: 144 i s. (2)

- fes* (2 sg imp.) **19:** 107, **20:** 122, **27:** 38 i s. (2), **39:** 173, **42:** 277 i s. (2)
- fessem* (1 pl pres. de subj.) **28:** 69
- feſta* (subst.) **21:** 90, **27:** 106, **41:** 132
- fet* (subst.) **20:** 55, **28:** 66, **42:** 447
- fet* (part. pass.) **19:** 92 i s. (3), **20:** 22 i s. (2), **21:** 23 i s. (2), **22:** 87 i s. (4), **27:** 99 i s. (3), **28:** 119 rúbr. i s. (3), **39:** 129 i s. (5), **41:** 65 i s. (2), **42:** 44 rúbr. i s. (4), **43:** 153 rúbr.
- feta* (part. pass.) **21:** 104, **22:** 158 i s. (2), **38:** 144 i s. (2), **41:** 190, **42:** 21
- fetas* (part. pass.) **38:** 330 i s. (2)
- fets* (part. pass.) **22:** 103 i s. (2), **27:** 134, **42:** 46
- feu* (2 pl imp.) **19:** 186, **27:** 52b i s. (3), **28:** 64 i s. (3), **38:** 311 i s. (3), **39:** 144 i s. (6), **42:** 352 i s. (3), **43:** 68
- feu* (2 pl pres. d'ind.) **19:** 120, **21:** 67, **22:** 251, **39:** 190, **41:** 109, **42:** 298 i s. (2)
- fèu* (3 sg pret. perf. simple) **19:** 169, **27:** 36 i s. (3), **41:** 169
- feya* (3 sg pret. imperf. d'ind.) **19:** 282, **43:** 143 i s. (2)
- fi* (subst.) **27:** 272, **42:** 120 i s. (3), **43:** 172
- fiansa* (subst.) **27:** 42
- fiar* (inf.) **27:** 302, **42:** 254
- fiau* (2 pl imp.) **27:** 295, **28:** 92, **38:** 181 i s. (3), **39:** 120
- fidelitat* (subst.) **42:** 30
- figura* (subst.) **41:** 9
- figurat* (part. pass.) **39:** 90
- fil* (subst.) **21:** 72; – vid. *fill*
- filats* (subst.) **21:** 20 rúbr. i s. (2), **41:** 62 rúbr. i s. (2)
- fill* (subst.) **19:** 161 i s. (3), **20:** 162 i s. (2), **21:** 63 i s. (6), **22:** 60 i s. (7), **27:** 38 i s. (11), **28:** 106 i s. (5), **38:** 49 i s. (21), **39:** 52 i s. (15), **41:** 2 i s. (10), **42:** 99 i s. (15), **43:** 198 rúbr. i s. (7); – vid. *fil*
- filla* (subst.) **42:** 205
- fills* (subst.) **19:** 1 i s. (3), **22:** 177 i s. (2), **27:** 151 i s. (5), **38:** 1 i s. (5), **43:** 198
- finar* (inf.) **42:** 184
- finint* (ger.) **42:** 626
- fnit* (adj.) **38:** 602
- fins* (prep.) **19:** 12 i s. (3), **20:** 66 i s. (2), **21:** 134 i s. (2), **22:** rúbr. in. i s. (3), **27:** 337, **28:** 228, **38:** rúbr. in. i s. (5), **41:** 220 i s. (2), **42:** 308 i s. (3), **43:** 50
- fins que* (loc. conj.) **19:** 274, **27:** 242 i s. (3), **42:** 328 i s. (2)
- fins qu* (loc. conj.) **20:** 19
- firiāt* (= feriat, adj.) **38:** 64
- focb* (subst.) **19:** 28
- fo[lio]* (subst.) **38:** rúbr. in.
- fol* (subst.) **19:** 80, **38:** 450, **39:** 294
- fonch* (1 sg pret. perf. simple) **21:** 29, **41:** 71
- fonch* (3 sg pret. perf. simple) **21:** 16, **22:** 86 i s. (2), **27:** 366, **41:** 4 i s. (3), **42:** 104 seg.
- fora* (adv.) **19:** 62 rúbr. i s. (3), **27:** 129 i s. (2), **42:** 159 rúbr.
- fora* (= excepte, prep.) **20:** 161 rúbr.

- fora de* (loc. prep.) **39**: 63, **42**: 86
fóra (3 sg cond.) **38**: 265, **43**: 262
forat (subst.) **39**: 314
foradadas (part. pass.) **21**: 149; – vid. *foradades*
foradades (part. pass.) **41**: 235; – vid. *foradadas*
força (adj.) **22**: 201
forçat (part. pass.) **20**: 93 i s. (3), **21**: 100, **28**: 72; – vid. *forsat*
forma (subst.) **41**: 13
forsadament (adv.) **38**: 563
forsat (part. pass.) **41**: 186; – vid. *forçat*
fort (adj. f) **42**: 347
fort (adj. m) **19**: 172 i s. (3), **27**: 27 i s. (2), **38**: 122, **39**: 24, **41**: 104 i s. (2)
fort (adv.) **19**: 144 i s. (4), **22**: 197, **27**: 380 i s. (3), **28**: 89 i s. (2), **38**: 405 i s. (5), **41**: 3
forts (adj.) **28**: 227
fos (1 sg pres. de subj.) **20**: 47, **28**: 1, **43**: 33
fos (3 sg pres. de subj.) **20**: 87 i s. (2), **27**: 96, **28**: 188 i s. (3), **39**: 139, **43**: 11
fret (subst.) **42**: 715
fruyt (subst.) **38**: 615, **41**: 20
fugir (inf.) **27**: 368, **42**: 563
fugirà (3 sg futur) **38**: 323
fugiran (3 pl futur) **27**: 238
fugiràs (2 sg futur) **27**: 394
fugiré (1 sg futur) **42**: 564
fugireu (2 pl futur) **19**: 63 i s. (2)
fuiç (2 sg imp.) **19**: 221a, **27**: 415
fúria (subst.) **39**: 728 rúbr. i s. (2)
furor (subst.) **19**: 222, **20**: 6, **27**: 132 i s. (2), **38**: 469, **42**: 119 i s. (3), **43**: 4 i s. (2)
furtar (inf.) **22**: 24 i s. (3)
furtat (part. pass.) **22**: 240 i s. (3)
fuster (subst.) **38**: 50, **39**: 165
fuy (1 sg pret. perf. simple) **20**: 11, **21**: 33, **28**: 6 i s. (2), **41**: 75
fuyte (= fuita: fugida, subst.) **42**: 743 rúbr.
- Galilea* (top.) **20**: 111, **22**: 294, **39**: 203, **43**: 49
galileu (adj. subst.) **19**: 235, **20**: 113 i s. (2), **42**: 838, **43**: 51
galileu (adj.) **38**: 550
gall (subst.) **19**: 70 i s. (2), **20**: 7, **21**: 27, **27**: 241, **38**: 236 i s. (2), **41**: 69, **42**: 569 i s. (3)
galte (subst.) **42**: 707 rúbr.
gälzer (subst.) **27**: 352, **38**: 249 rúbr., **42**: 618 i s. (2); – vid. *cälzer*
gana (subst.) **38**: 267, **42**: 706
en general (loc. adv.) **38**: 413
generalment (adv.) **42**: 809

- gènere* (subst.) **42**: 286
- gens* (adv.) **19**: 240, **21**: 152, **22**: 20 i s. (3), **38**: 361 i s. (2), **39**: 261
- gens* (= gents, subst.) **43**: 198 seg.; – vid. *gents*
- gent* (subst.) **19**: 26 i s. (7), **20**: 77 i s. (2), **21**: 99, **22**: 159 i s. (2), **27**: 104 i s. (3), **28**: 96 i s. (4), **38**: 12 i s. (15), **39**: 61 i s. (7), **41**: 143 i s. (2), **42**: 77 i s. (8)
- gentill* (adj.) **39**: 79
- gents* (subst.) **22**: 3; – vid. *gens* (= gents)
- germà* (subst.) **27**: 298 i s. (3), **38**: 175 i s. (2), **42**: 10 i s. (2)
- germanas* (subst.) **22**: 15, **39**: 105
- germans* (subst.) **22**: 246, **27**: 179 i s. (2)
- gest* (subst.) **42**: 833
- Gestas* (antr.) **49**: 5
- Gesús* (antr.) **21**: 119 i s. (2); – vid. *Iesús / Jesús*
- Getzamani* (top.) **42**: 580
- gira* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 204 rúbr., **27**: 404 rúbr.
- glorificam* (1 pl pres. d'ind.) **27**: 71
- glorificat* (part. pass.) **22**: 55, **27**: 30 i s. (2), **38**: 119, **42**: 148 i s. (2)
- gloriós* (adj.) **19**: 5, **22**: 150, **27**: 355, **42**: 202
- goig* (subst.) **22**: 56 i s. (8), **42**: 234
- gordar* (inf.) **42**: 860; – vid. *guardar*
- gordau* (2 pl imp.) **27**: 52a; – vid. *guardau*
- gorrà* (3 sg futur) **27**: 42
- gos* (3 sg pres. de subj.) **19**: 195, **27**: 395, **42**: 73, **43**: 130
- gosa* (= gose; 3 sg pres. de subj.) **43**: 198 seg.
- gosarà* (3 sg futur) **22**: 42
- gosat* (part. pass.) **42**: 814
- gota* (subst.) **42**: 664
- governador* (subst.) **20**: 156, **43**: 56 i s. (2)
- gràcias* (subst.) **21**: 102, **22**: 105 i s. (2); – vid. *gràtias*
- gran* (adj.) **19**: 35 i s. (9), **20**: 22 i s. (4), **22**: 26 i s. (26), **27**: 1 i s. (21), **28**: 4 i s. (15), **38**: 18 i s. (22), **39**: 1 i s. (9), **41**: 26 i s. (7), **42**: 4 i s. (32), **43**: 4 i s. (9), **49**: 14
- grandísima* (adj.) **42**: 116
- grandíssim* (adj.) **27**: 36 i s. (2)
- grans* (adj.) **21**: 84, **22**: 90 i s. (4), **27**: 92b i s. (2), **38**: 398 i s. (2), **39**: 68 i s. (2), **41**: 1 i s. (2)
- de (molt bon) grat* (loc. adv.) **22**: 249, **27**: 354, **39**: 173 i s. (2), **43**: 197
- gràtias* (subst.) **21**: 100 rúbr., **22**: 65 i s. (2), **38**: 330 i s. (2), **41**: 186 rúbr. i s. (2); – vid. *gràcias*
- greu* (adj.) **22**: 91, **38**: 365 i s. (2), **39**: 240, **41**: 104, **42**: 363 i s. (2)
- (saber) greu* (adv.) **39**: 285
- greus* (adj.) **42**: 142
- greument* (adv.) **41**: 53
- guany* (subst.) **42**: 244
- guanyada* (part. pass.) **22**: 154

- guarda* (subst.) **22**: 24 rúbr. i s. (4)
- guardam* (1 pl pres. d'ind.) **22**: 24
- guàrdan* (3 pl pres. de subj.) **39**: 164
- guardar* (inf.) **22**: 31 i s. (2); – vid. *gordar*
- guardar[à]* (3 sg futur) **38**: 344
- guardarien* (3 pl cond.) **27**: 139
- guardas* (subst.) **22**: 196 rúbr. i s. (4); – vid. *guardes*
- guardat* (part. pass.) **22**: 218
- guardau* (2 pl imp.) **19**: 275a, **22**: 233, **27**: 294 i s. (4), **38**: 406, **42**: 587; – vid. *gordau*
- guarde* (2 sg imp.) **27**: 221
- guarde* (3 sg imp.) **43**: 150
- guardes* (subst.) **22**: rúbr. in. i s. (2); – vid. *guardas*
- guardó* (subst.) **38**: 301
- guarir* (inf.) **27**: 49, **38**: 466
- guera* (subst.) **22**: 175; – vid. *guerra*
- guerra* (subst.) **22**: 167; – vid. *guera*
- gust* (subst.) **38**: 614
- ha* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 272, **21**: 134, **27**: 41, **38**: 466, **39**: 160 i s. (2), **41**: 220, **42**: 80 i s. (9), **43**: 98 i s. (2)
- ha* (= a, prep.) **22**: 334 i s. (2), **39**: 208
- hage* (3 sg imp.) **38**: 225; – vid. *age*
- han* (3 pl pres. d'ind.) **42**: 104 seg. i s. (2); – vid. *an*
- Harodes* (antr.) **20**: 115 i s. (3); – vid. *Arodes* / *Herodes*
- has* (2 sg pres. d'ind.) **27**: 69, **42**: 572; – vid. *as*
- haurà* (3 sg futur) **27**: rúbr. in.; – vid. *aurà* / *eurà*
- vem* (= havem, 1 pl pres. d'ind.) **38**: 534
- haveu* (2 pl pres. d'ind.) **42**: 403; – vid. *aveu* / *eveu* / *·veu*
- veu* (= haveu, 2 pl pres. d'ind.) **39**: 57, **42**: 663; – vid. *haveu* / *aveu* / *eveu*
- he* (= i, conj.) **21**: 48 i s. (2), **27**: 70 i s. (2), **39**: 9, **42**: 63; – vid. *e* / *hi* / *y* (= i)
- he* (1 sg pres. d'ind.) **19**: 101 i s. (4), **20**: 2 i s. (5), **21**: 63 i s. (2), **22**: 164, **27**: 93 i s. (2), **28**: 8 i s. (3), **38**: 63 i s. (9), **39**: 2 i s. (7), **41**: 74 i s. (3), **42**: 46 i s. (17), **43**: 42 i s. (3); – vid. *é*
- Herodes* (antr.) **43**: 54 i s. (5); – vid. *Harodes* / *Arodes*
- heu* (2 pl pres. d'ind.) **42**: 314 i s. (2); – vid. *au* / *eu* / *·u*
- hi* (= i, conj.) **19**: 258, **38**: 117; – vid. *e* / *he* / *y* (= i)
- hi* (pron.) **27**: 283, **38**: 89, **42**: 349, **49**: 12; – vid. *ey* / *i* / *y*
- hic* (aquí, adv.) **38**: 190
- Hieremias* (antr.) **49**: rúbr. in. i s. (2); – vid. *Hieremias*
- Hieremias* (antr.) **27**: 24 rúbr.; – vid. *Hieremias*
- Hiericó* (top.) **19**: 281, **27**: 305
- Hierusalem* (top.) **19**: 2

ho (pron.) **22**: 121, **27**: 56 i s. (5), **28**: 35 i s. (2), **38**: rúbr. in. i s. (3), **39**: 176, **42**: 829, **43**: 105; – vid.

u / ó / eu

ho (= o, conj.) **39**: 252; – vid. *o*

-hó (pron.) **22**: 220

-ho (pron.) **27**: 256, **38**: 72, **42**: 535

hoc (adv.) **39**: 180, **41**: 62; – vid. *oc*

hoïts (part. pass.) **20**: 172; – vid. *oïts*

hoïu (2 pl pres. d'ind.) **39**: 169; – vid. *oïu / oïu*

hom (subst.) **19**: 10 i s. (2), **20**: 38 i s. (2), **27**: 158 i s. (3), **28**: 106 i s. (2), **38**: 8 i s. (3), **39**: 26 i s. (2), **41**: 184; – vid. *om*

home (subst.) **19**: 81 i s. (2), **20**: 73 i s. (3), **27**: 120 i s. (3), **28**: 11, **38**: 74 i s. (5), **39**: 75 i s. (3), **41**: 30, **42**: 51 i s. (11), **43**: 43 i s. (8); – vid. *ome*

hòmens (subst.) **19**: 25 i s. (2), **28**: 90 i s. (3), **38**: 432 i s. (6), **42**: 104 seg. i s. (2), **43**: 243

homey (subst.) **20**: 76; – vid. *omey*

homo (subst.) **42**: 267 i s. (2)

hon (= on, pron.) **28**: 154; – vid. *on / ont / hont*

honor (subst.) **21**: 104 i s. (2), **22**: 112, **27**: 180 i s. (3), **28**: 47 i s. (3), **39**: 297, **41**: 190, **43**: 153; – vid.

onor

honra (subst.) **41**: 204

honrar (inf.) **21**: 90; – vid. *onrar*

honrat (adj.) **41**: 184; – vid. *onrat*

honrats (adj.) **20**: 83; – vid. *honrats*

honρός (adj.) **41**: 42

honrosament (adv.) **41**: 177

hont (adv.) **42**: 745; – vid. *on / ont / hon*

hora (subst.) **22**: 6, **42**: 318 i s. (3); – vid. *ora*

hu (= un, pron.) **38**: 48

humana (adj.) **39**: 370, **41**: 121, **42**: 395 i s. (3); – vid. *umana*

humanament (adv.) **42**: 616 i s. (2)

humiliar (inf.) **42**: 492

humilieu (2 pl pres. d'ind.) **42**: 502

humilitat (subst.) **42**: 386 i s. (2)

humilment (adv.) **42**: 487, **49**: 14

i (conj.) **43**: 143

i (= hi, pron.) **20**: 43, **21**: 64, **27**: 377, **28**: 135, **39**: 305 rúbr., **42**: 9 i s. (2); – vid. *ey / hi / y*

ia (adv.) **19**: 40 i s. (2), **20**: 48, **21**: 26, **22**: 2 i s. (8), **27**: 391, **28**: 1 i s. (3), **38**: 58 i s. (14), **39**: 46 i s. (3), **41**: 67 i s. (5), **42**: 84 i s. (15), **43**: 251 i s. (2)

Iacob (antr.) **22**: rúbr. in. i s. (4), **49**: 15 i s. (2); – vid. *Jacob*

Iacobe (antr.) **49**: rúbr. in.

Iacobi (antr.) **22**: rúbr. in. i s. (4); – vid. *Iacobe / Jacobi*

iamay (adv.) **19**: 68, **20**: 47, **38**: 255, **42**: 849

- iamés* (adv.) **42**: 78 i s. (4), **43**: 135
- iatsia que* (= encara que, conj.) **28**: 111
- iau* (2 pl imp.) **22**: 253
- Iaume* (antr.) **19**: 152 rúbr., **38**: 348, **42**: 134 rúbr. i s. (2)
- icam* (= iscam, 1 pl imp.) **19**: 178
- ich* (= hi, pron.) **27**: 384
- ch* (= hi, pron.) **27**: 56, **38**: 439; – vid. *hi*
- Iesuchrist* (antr.) **41**: 14; – vid. *Iesucrist* / *Jesuchrist* / *Jesucrist*
- Iesucrist* (antr.) **41**: 29 i s. (2); – vid. *Iesuchrist* / *Jesuchrist* / *Jesucrist*
- Iesús* (antr.) **19**: 262 rúbr., **20**: 56 i s. (4), **27**: 359, **28**: 155 rúbr. i s. (3), **38**: 108 rúbr. i s. (50), **39**: 120 rúbr. i s. (18), **41**: 127 i s. (9), **42**: 15 i s. (47), **43**: rúbr. in. i s. (15), **49**: 17 i s. (2); – vid. *Gesús* / *Jesús*
- ignocent* (adj. subst.) **49**: 13; – vid. *innocent* / *innosent*
- ignorau* (2 pl pres. d'ind.) **21**: 89
- il·luminat* (part. pass.) **27**: 313
- image* (subst.) **43**: 264 rúbr.
- imnes* (subst.) **22**: 111
- incessantment* (adv.) **42**: 700
- inclina* (3 sg pres. d'ind.) **39**: 347 rúbr.
- increada* (adj.) **20**: 162, **39**: 368
- increat* (adj. subst.) **28**: 150
- increat* (adj.) **41**: 118, **42**: 389 i s. (2)
- incurable* (adj.) **27**: 41
- infans* (subst.) **20**: 154; – vid. *infants*
- infants* (subst.) **39**: 290, **42**: 63; – vid. *infans*
- infern* (subst.) **27**: 32, **28**: 42, **39**: 32 i s. (2)
- infernal* (adj.) **22**: 148
- infernns* (subst.) **27**: 64
- infinides* (adj.) **22**: 105 i s. (2)
- infnit* (adj.) **21**: 24 i s. (2), **22**: 70, **38**: 173 i s. (6), **39**: 346, **41**: 66 i s. (2), **42**: 126 i s. (2)
- inflamada* (adj.) **42**: 692
- informar* (inf.) **41**: 139
- informat* (part. pass.) **41**: 150, **42**: 290
- ingrat* (adj.) **41**: 16
- inich* (= inic: malvat, adj.) **27**: 81
- inichs* (= inics: malvats, adj.) **27**: 145
- inimics* (subst.) **42**: 557
- iniúria* (subst.) **42**: 689
- iniúrias* (subst.) **42**: 820
- iniuriats* (part. pass.) **43**: 121
- iniustament* (adv.) **19**: 284, **20**: 90, **39**: 197; – vid. *iniustement*
- iniustement* (adv.) **43**: 190; – vid. *iniustament*
- inmaculat* (adj.) **42**: 419

- inmens* (adj.) **38**: 364 i s. (2)
- inmensa* (adj.) **38**: 377
- immortal* (adj.) **22**: 187
- innocent* (adj.) **20**: 125, **28**: 205, **38**: 23, **39**: 217 i s. (3); – vid. *ignocent* / *innosent*
- innosent* (adj.) **41**: 34; – vid. *ignocent* / *innocent*
- innovat* (adj.) **42**: 192
- innovat* (part. pass.) **42**: 198
- improperis* (subst.) **19**: 276 rúbr.
- intent* (subst.) **19**: 126 i s. (2), **28**: 84, **38**: 208, **42**: 79
- interès* (subst.) **22**: 26
- interogar* (inf.) **42**: 748; – vid. *interrogar*
- interroga* (1 sg pres. d'ind.) **28**: 101
- interrogar* (inf.) **20**: 58, **38**: 515, **42**: 717 rúbr. i s. (2); – vid. *interogar*
- interrogaré* (1 sg futur) **20**: 91
- interrogat* (part. pass.) **20**: 105, **28**: 103 i s. (2), **42**: 803; – vid. *interrogat*
- interrogat* (part. pass.) **20**: 129; – vid. *interrogat*
- interrogau* (2 pl imp.) **19**: 259
- introit* (entrada o principi d'un parlament, subst.) **49**: rúbr. in.
- invoca* (2 sg imp.) **19**: 218, **27**: 412
- invoca* (1 sg pres. d'ind.) **20**: 26
- invocaré* (1 sg futur) **20**: 53
- io* (pron.) **19**: 1 i s. (32), **20**: 2 i s. (17), **21**: 9 i s. (3), **22**: 47 i s. (9), **27**: 42 i s. (34), **28**: 2 i s. (16), **38**: 63 i s. (67), **39**: 3 i s. (29), **41**: 51 i s. (8), **42**: 31 i s. (2), **43**: 38 i s. (11)
- Ioan* (antr.) **19**: 152 i s. (3), **20**: 161 rúbr. i s. (3), **21**: 144 rúbr. i s. (4), **27**: 161 i s. (5), **28**: 119 rúbr. i s. (5), **38**: 82 rúbr. i s. (16), **39**: 48 rúbr. i s. (6), **41**: 86 rúbr. i s. (3), **42**: 124 rúbr. i s. (3), **43**: 198 rúbr., **49**: rúbr. in.; – vid. *Iohan* / *Iuan*
- Iob* (antr.) **49**: 12
- Iohan* (antr.) **39**: 333; – vid. *Ioan* / *Iuan*
- iorn* (subst.) **20**: 33, **22**: 39, **27**: 29, **38**: 118
- iorns* (subst.) **38**: 503, **42**: 794
- Iosep* (antr.) **21**: 84 rúbr.; – vid. *Ioseph* / *Joseph*
- Ioseph* (antr.) **21**: 116 i s. (3), **41**: 126 rúbr. i s. (7); – vid. *Iosep* / *Joseph*
- irà* (3 sg futur) **27**: 166
- irar* (inf.) **28**: 224
- irats* (adj.) **43**: 8
- iré* (1 sg futur) **27**: 342
- irem* (1 pl futur) **27**: 173 i s. (2)
- Isach* (antr.) **22**: rúbr. in. i s. (4), **49**: 2
- Isaïas* (antr.) **27**: rúbr. in. i s. (2)
- isca* (3 sg imp.) **19**: 174 rúbr. i s. (2)
- iscan* (3 pl imp.) **27**: 128 rúbr.; – vid. *isquen*
- iscas* (2 sg pres. de subj.) **27**: 62

- isquen* (3 pl imp.) **42**: 705; – vid. *íscan*
- istantia* (= estància: departament, habitació, subst.) **28**: 183 rúbr.
- Iuan* (antr.) **42**: 583, **43**: 223 i s. (3); – vid. *Ioan / Iohan*
- iucunditat* (= jocunditat: alegria plàcida, subst.) **42**: 682
- Iuda[s]* (antr.) **38**: 277
- Iudas* (antr.) **19**: 76 rúbr. i s. (24), **20**: 28 rúbr. i s. (2), **27**: 254 rúbr. i s. (27), **28**: rúbr. in. i s. (6), **38**: 174 rúbr. i s. (38), **39**: rúbr. in. i s. (4), **42**: 239 rúbr. i s. (17); – vid. *Iudes*
- Iudea* (top.) **43**: 48 i s. (3)
- Iudes* (antr.) **42**: 552 i s. (2); – vid. *Iudas*
- iudicant* (ger.) **28**: 109
- iudicar* (inf.) **20**: 89 i s. (2), **39**: 149 i s. (2), **43**: 52
- iudicaré* (1 sg futur) **20**: 92
- iudicas* (2 sg pres. de subj.) **20**: 120
- iudicat* (part. pass.) **20**: 128
- ieue* (adj. subst.) **21**: 36, **27**: 81, **39**: 179, **41**: 78
- ieus* (adj. subst.) **19**: 79 rúbr. i s. (9), **20**: 12 i s. (2), **27**: 404 rúbr., **28**: 19 i s. (2), **38**: 425 rúbr. i s. (4), **39**: 3 i s. (6), **42**: 104 seg. i s. (11), **43**: 27 i s. (14); – vid. *jueus*
- iuns* (adv.) **22**: 236; – vid. *iunts*
- iunt* (adv.) **22**: 139 rúbr. i s. (2)
- iuntar* (inf.) **42**: 46
- iuntament* (adv.) **38**: 172
- iunts* (adv.) **39**: 132 rúbr., **41**: 30; – vid. *iuns*
- iur* (1 sg pres. d'ind.) **19**: 198, **38**: 553, **42**: 846; – vid. *jur*
- iura* (1 sg pres. d'ind.) **42**: 835
- iust* (adj. subst.) **28**: 27, **39**: 15
- iust* (adj.) **20**: 38
- iustítia* (subst.) **19**: 272, **20**: 64
- iutge* (subst.) **20**: 101
- iutiar* (inf.) **20**: 131
- iutiat* (part. pass.) **20**: 130
- iutiats* (part. pass.) **42**: 810
- iuyí* (= juí: judici, subst.) **39**: 190, **43**: 22
- ix* (2 sg imp.) **42**: 552
- ix* (3 sg pres. d'ind.) **22**: 300 rúbr., **27**: 12 rúbr. i s. (2), **38**: 415 rúbr., **42**: 329 rúbr.
- ixen* (3 pl pres. d'ind.) **22**: 196 rúbr., **42**: rúbr. in. i s. (2)
- ixirà* (3 sg futur) **42**: 189 rúbr. i s. (3), **43**: 153 rúbr. i s. (2)
- ixiran* (3 pl futur) **22**: 64 rúbr.
- ixiré* (1 sg futur) **42**: 238
- ja* (adv.) **27**: 113 i s. (2)
- Jacob* (antr.) **49**: 14
- Jacobi* (antr.) **22**: 274 rúbr. i s. (3); – vid. *Iacobi*

Jessè (antr.) **27**: 2

Jesuchrist (antr.) **21**: 4, **22**: 224; – vid. *Iesucrist* / *Iesuchrist* / *Jesucrist*

Jesucrist (antr.) **22**: rúbr. in. i s. (4); – vid. *Iesucrist* / *Iesuchrist* / *Jesuchrist*

Je[s]ucrist (antr.) **27**: 136

Jesús (antr.) **19**: rúbr. in. (38), **20**: 58 rúbr. i s. (4), **21**: 85 i s. (6), **22**: rúbr. in. i s. (3), **27**: 52b rúbr. i s. (41), **28**: 50 i s. (19), **38**: rúbr. in. i s. (19), **42**: 139 rúbr. i s. (2); – vid. *Jesús* / *Iesús*

jo (pron.) **19**: 117 i s. (2), **20**: 156

Joan (antr.) **28**: 119 rúbr., **42**: 429 rúbr. i s. (2); – vid. *Juan*

Joseph (antr.) **19**: 126 rúbr. i s. (2), **21**: 120 rúbr., **27**: 111 i s. (3), **49**: rúbr. in.; – vid. *Iosep* / *Ioseph*

Juan (antr.) **42**: 174 rúbr.; – vid. *Juan*

jueus (adj. subst.) **43**: rúbr. in.; – vid. *iueus*

jur (1 sg pres. d'ind.) **19**: 88 i s. (2), **27**: 398; – vid. *iur*

l' (art.) **19**: 79 rúbr. i s. (11), **20**: 38 i s. (3), **21**: 36 i s. (3), **22**: rúbr. in. (2), **27**: 36 rúbr. i s. (14), **28**: 40 i s. (10), **38**: 8 i s. (23), **39**: 30 i s. (14), **41**: 16 i s. (4), **42**: 434 rúbr. i s. (6), **43**: 1 i s. (3), **49**: 6

l' (pron.) **19**: 247 i s. (2), **20**: 4 i s. (7), **21**: 34 i s. (2), **22**: 211 i s. (6), **28**: 19 i s. (10), **38**: 16 i s. (12), **39**: 3 i s. (12), **41**: 18 i s. (3), **42**: 18 i s. (7), **43**: 23 i s. (8)

l (pron.) **20**: 145, **27**: 96 i s. (2), **39**: 356 i s. (2), **38**: 278b

·l (pron.) **19**: 72 i s. (7), **20**: 20 i s. (5), **21**: 17 i s. (3), **27**: 20 i s. (7), **28**: 68 i s. (6), **38**: 60 i s. (13), **39**: 5 i s. (12), **41**: 59 i s. (3), **42**: 55 i s. (8), **43**: 12 i s. (6)

-le (= lo, pron.) **39**: 322

-leu (= -lo, pron.) **39**: 227

la (art.) **19**: 6 i s. (23), **20**: 79 i s. (4), **21**: rúbr. in. i s. (25), **22**: rúbr. in. i s. (39), **27**: 6 i s. (35), **28**: 27 i s. (26), **38**: 7 i s. (76), **39**: 15 i s. (31), **41**: 5 i s. (30), **42**: 17 i s. (67), **43**: 17 i s. (22), **49**: rúbr. in. i s. (4)

la (pron.) **22**: 266 i s. (3), **38**: 556 i s. (2), **39**: 164 i s. (2), **42**: 181

-la (pron.) **22**: 140 rúbr. (2), **27**: 362 rúbr., **28**: 126 i s. (2), **38**: 132 i s. (2), **39**: 333, **42**: 375 i s. (2)

là (adv.) **27**: 36 rúbr.

ladre (subst.) **27**: 405; – vid. *lladre*

ladres (subst.) **20**: 161, **49**: 3

lançat (part. pass.) **19**: 137; – vid. *lensat*

lansa (subst.) **41**: 172

lansa (3 sg pres. d'ind.) **39**: 20 rúbr.

lansats (part. pass.) **27**: 129

laor (subst.) **21**: 112, **22**: 110 i s. (3), **41**: 198; – vid. *llaor*

laors (subst.) **22**: 162 i s. (2)

largament (adv.) **43**: 145

las (art.) **20**: 153 i s. (3), **21**: 16 rúbr., **22**: rúbr. in. i s. (7), **27**: 238 i s. (2), **28**: 135 rúbr., **38**: 166 i s. (3), **39**: 48 rúbr. i s. (8), **41**: 1 i s. (8), **42**: 114 i s. (6)

las (pron.) **38**: 333, **39**: 156

Làtzer (antr.) **39**: 220; – vid. *Llàtzer*

lav (1 sg pres. d'ind., *llavar*) **20**: 153

lavors (adv.) **27**: 224, **28**: 71; – vid. *llavors*

- le* (= la, art.) **19:** 16 i s. (3), **20:** 9 i s. (3), **22:** 32 i s. (3), **38:** 607 rúbr., **42:** 388
- le* (= la, pron.) **22:** 312 i s. (3), **42:** 373 i s. (2)
- le* (= -la, pron.) **38:** 574 rúbr., **42:** 387
- le* (= el, pron.) **28:** 18
- lebrós* (= llebrós: leprós, adj.) **49:** 12
- lamentant* (ger.) **42:** 221
- lensat* (part. pass.) **38:** 474; – vid. *lançat*
- les* (art.) **19:** 66, **20:** 82 i s. (3), **21:** 128 rúbr. i s. (3), **22:** 3 i s. (6), **27:** 124, **28:** 139 rúbr., **38:** 332, **42:** 616 i s. (2), **43:** 192 i s. (4)
- letgint* (ger.) **42:** 104 rúbr.
- letugas* (= lletugues: enciam, subst.) **19:** 28
- leva* (2 sg imp.) **19:** 159
- levant* (ger.) **43:** 254
- levar* (inf.) **43:** 198 seg.; – vid. *llevar*
- levarà* (3 sg futur) **20:** 149; – vid. *leverà* / *llevarà*
- levat* (part. pass.) **19:** 93
- levau* (2 pl imp.) **19:** 176 i s. (2), **21:** 65, **27:** 389, **28:** 136; – vid. *llevau*
- leven* (3 pl pres. d'ind.) **39:** 275 rúbr.
- leverà* (3 sg futur) **42:** 738 rúbr.; – vid. *levarà* / *llevarà*
- leví* (1 sg pret. perf. simple) **41:** 78; – vid. *lleví*
- lexat* (part. pass.) **20:** 2
- ley* (subst.) **19:** 211, **20:** 133, **28:** 113 i s. (3), **38:** 479, **39:** 163; – vid. *lley*
- li* (pron.) **19:** 31 i s. (6), **20:** 54, **21:** 13 i s. (6), **22:** 189 i s. (2), **27:** 19 i s. (5), **28:** 12 i s. (5), **38:** 71 i s. (7), **39:** 133 i s. (7), **41:** 55 i s. (6), **42:** 72 i s. (3), **43:** 83 i s. (3)
- li* (pron.) **19:** 178 i s. (2), **20:** 62, **21:** 97 i s. (3), **22:** 56 i s. (2), **27:** 139, **28:** 9 i s. (4), **38:** 79 i s. (11), **39:** 126 i s. (5), **41:** 41 i s. (4), **42:** 684 i s. (4), **43:** 25 rúbr. i s. (4)
- libers* (part. pass.) **22:** 110 i s. (2); – vid. *lliberts*
- libertat* (subst.) **22:** 66 i s. (4), **43:** 70 i s. (2)
- libres* (subst.) **42:** 88
- licència* (subst.) **22:** 310; – vid. *licèntia*
- licèntia* (subst.) **42:** 282 i s. (2), **43:** 198 seg.; – vid. *licència*
- ligams* (subst.) **43:** 139 rúbr.
- ligan* (= lligant, ger.) **39:** 265 rúbr.; – vid. *lligan*
- ligan* (= lliguen, 3 pl pres. d'ind.) **38:** 538 rúbr., **43:** 130 rúbr.
- ligar* (subst.) **22:** 140 rúbr.,
- ligar* (inf.) **38:** 317 i s. (2), **42:** 261 i s. (2)
- ligars* (subst.) **22:** rúbr. in.
- ligat* (part. pass.) **19:** 215, **27:** 409, **28:** 89 i s. (3), **38:** 589, **39:** 138, **41:** 3 i s. (2), **42:** 115 i s. (5), **43:** rúbr. in.; – vid. *lligat*
- ligau* (2 pl imp.) **19:** 144, **38:** 415 i s. (2), **39:** 316, **43:** 127; – vid. *lligau*
- limpiats* (part. pass.) **42:** 516
- lims* (subst.) **22:** 62 i s. (3)

lin[at]ge (subst.) **27**: 2

liurar (inf.) **28**: 45, **39**: 39

liuraré (1 sg futur) **38**: 287

liurat (part. pass.) **28**: 19, **39**: 3

liurem (1 pl pres. de subj.) **19**: 274, **27**: 430

lix (3 sg pres. d'ind.) **43**: 198 rúbr.

lo (= los, pron.) **22**: 259

lo (= la, art.) **27**: 274

lo (art.) **19**: 8 i s. (47), **20**: 5 i s. (15), **21**: 19 i s. (16), **22**: 4 i s. (34), **27**: 3 i s. (77), **28**: rúbr. in. i s. (37), **38**: 1 i s. (94), **39**: 10 i s. (40), **41**: rúbr. in. i s. (31), **42**: rúbr. in. i s. (122), **43**: rúbr. in. i s. (27), **49**: rúbr. in. i s. (4)

lo (pron.) **20**: 16 i s. (2), **21**: 87 i s. (3), **22**: 169 i s. (4), **27**: 17 i s. (5), **28**: 180 i s. (2), **38**: 266 i s. (6), **39**: 90 i s. (6), **41**: 129 i s. (2), **42**: 78 i s. (5), **43**: 10 i s. (4)

-*lo* (pron.) **19**: 12 i s. (12), **20**: 32 i s. (6), **21**: 16 i s. (3), **22**: 43 i s. (2), **27**: 97 i s. (13), **28**: 74 i s. (7), **38**: 28 i s. (14), **39**: 112 i s. (23), **41**: 58 i s. (3), **42**: 52 i s. (10), **43**: 3 i s. (12)

-*ló* (pron.) **27**: 55, **38**: 311 i s. (2)

loa (2 sg imp.) **27**: 404

loat (part. pass.) **22**: 191, **27**: 314

loch (subst.) **19**: 12 i s. (3), **20**: 96, **21**: 97, **22**: 95 i s. (2), **27**: 368, **38**: 71 i s. (7), **41**: 42 i s. (2), **42**: 17 i s. (3), **43**: 252

lochs (subst.) **43**: 198 seg.

loem (1 pl imp.) **22**: 129 i s. (2)

los (art.) **19**: 4 rúbr. i s. (24), **20**: 12 i s. (6), **21**: 20 i s. (6), **22**: 2 i s. (12), **27**: 17 i s. (18), **28**: rúbr. in. i s. (7), **38**: 55 i s. (23), **39**: 6 i s. (13), **41**: 1 i s. (9), **42**: 60 i s. (40), **43**: rúbr. in. i s. (12), **49**: 1 i s. (3)

los (pron.) **22**: 291, **27**: 22 i s. (3), **38**: 96 rúbr. i s. (4), **39**: 6, **41**: 24 i s. (2), **42**: 262 i s. (3), **49**: 17

-*los* (pron.) **19**: 99 i s. (3), **20**: 36, **22**: 213 i s. (3), **38**: 41 i s. (3), **42**: 250 i s. (10), **43**: 139

'ls (pron.) **38**: 316 i s. (2), **42**: 717 rúbr.

·*ls* (pron.) **19**: 27, **22**: 33, **27**: 278a, **38**: 66 i s. (2), **39**: 263, **42**: 46 i s. (6)

Lucifer (antr.) **39**: 47

lums (subst.) **38**: 398

luna (subst.) **27**: 25

luny (adv.) **42**: 610

lur (adj. poss.) **19**: 138, **27**: 103 i s. (2), **39**: 326

lurs (adj. poss.) **39**: 375

lladre (subst.) **19**: 205; – vid. *ladre*

llaor (subst.) **27**: 72; – vid. *laor*

llavors (adv.) **28**: 168; – vid. *lavors*

llas (adj. subst.) **20**: 1

llasa (adj. subst.) **39**: 97

Llàtzer (antr.) **42**: 22; – vid. *Làtzer*

llensant (ger.) **42**: 359 rúbr.

llenyà (subst.) **49**: 2

lleua (3 sg pres. d'ind.) **21**: 47, **38**: 196 rúbr., **41**: 89

lleuada (part. pass.) **22**: 268

lleuar (inf.) **22**: 91 i s. (2), **38**: 416, **42**: 21 i s. (2); – vid. *levar*

llevarà (3 sg futur) **27**: 11; – vid. *levarà* / *leverà*

llevats (part. pass.) **38**: 262

llevau (2 pl imp.) **27**: 369 i s. (3), **28**: 141, **38**: 418 i s. (3); – vid. *levau*

lleven (3 pl pres. d'ind.) **28**: 231 rúbr., **38**: 327 rúbr.

lleví (1 sg pret. perf. simple) **21**: 36; – vid. *leví*

lley (subst.) **20**: 75, **27**: 58; – vid. *ley*

lliberts (part. pass.) **22**: 63; – vid. *libers*

lligan (= lligant, ger.) **42**: 743 rúbr.; – vid. *ligan*

lligat (part. pass.) **21**: 34, **38**: 405; – vid. *ligat*

lligau (2 pl imp.) **38**: 450; – vid. *ligau*

m' (pron.) **20**: 8 i s. (6), **21**: 19 i s. (5), **27**: 77 i s. (4), **28**: 7 i s. (14), **38**: 57 i s. (11), **39**: 4 i s. (16), **41**: 68 i s. (3), **42**: 222 i s. (12)

‘m (pron.) **19**: 76 i s. (3), **21**: 23, **38**: 199, **41**: 65, **42**: 338 i s. (3)

·m (= hem, 1 pl pres. d'ind.) **27**: 101a, **38**: 10

·m (= em, pron.) **19**: 56 i s. (5), **20**: 27 i s. (4), **21**: 25, **22**: 5 i s. (5), **27**: 207 i s. (7), **28**: 38 i s. (3), **38**: 123 i s. (6), **39**: 28 i s. (10), **41**: 67, **42**: 80 i s. (16), **43**: 52 i s. (2)

ma (adj. poss.) **20**: 34, **21**: 2 i s. (2), **22**: 112 i s. (2), **38**: 375 i s. (2), **39**: 33, **41**: 44 i s. (3), **42**: 343 i s. (2), **43**: 83; – vid. *me* (= ma, adj. poss.)

ma (= me, pron.) **19**: 4 i s. (2), **20**: 49 i s. (2), **21**: 18 i s. (2), **22**: 197 i s. (2), **27**: 254, **28**: 5, **38**: 126 i s. (3), **41**: 50 i s. (2), **42**: 540 i s. (2), **43**: 192; – vid. *me*

-ma (= -me, pron.) **19**: 85 i s. (3), **22**: 149, **27**: 182 i s. (2), **42**: 352

mà (subst.) **19**: 11, **20**: 140 rúbr., **22**: rúbr. in. i s. (3), **27**: 165 i s. (2), **28**: 229 rúbr., **38**: 76 i s. (2), **42**: 538 i s. (2), **43**: 149 i s. (2)

Magdalena (antr.) **22**: 12 rúbr. i s. (3), **42**: 157 i s. (8); – vid. *Magdalena* / *Magdelana*

Magdelana (antr.) **38**: 148; – vid. *Magdalena* / *Magdelana*

Magdalena (antr.) **22**: rúbr. i s. (6 + 2), **38**: 149 i s. (2), **39**: 48 rúbr., **42**: 159 rúbr. i s. (3), **49**: rúbr. in.; – vid. *Magdalena* / *Magdelana*

magestat (subst.) **38**: 186 i s. (2), **39**: 357, **43**: 48

magnada (adj.) **42**: 243

magnats (subst.) **42**: 266

magnífich (adj.) **42**: 104 seg.

magnífichs (adj.) **42**: 45

maior (adj. subst.) **42**: 482

maior (adj.) **22**: 84, **27**: 90, **38**: 225, **42**: 369 i s. (2)

maiorment (adv.) **20**: 181

maiors (adj.) **20**: 189, **27**: 46

mal (adv.) **22**: 216 i s. (2), **28**: 2 i s. (2), **38**: 496 i s. (4), **39**: 158, **42**: 762 i s. (2), **43**: 2

mal (adj. subst.) **19**: 198, **20**: 35 i s. (2), **21**: 38, **27**: 39 i s. (6), **28**: 15 i s. (4), **39**: 198, **41**: 80, **42**: 606 i s. (6)

mal (adj.) **20**: 62, **22**: 240, **27**: 91, **28**: 36 i s. (3), **39**: 26 i s. (3), **42**: 339

mala (adj.) **19**: 133, **21**: 46, **22**: 229, **28**: 204, **39**: 23, **41**: 88; – vid. *male*

malalts (adj. subst.) **41**: 86

malament (adv.) **19**: 263, **42**: 799

malaventurat (adj.) **42**: 853

Malchus (antr.) **42**: 743 rúbr.; – vid. *Malcus*

Malcus (antr.) **19**: 198 i s. (4), **21**: 40, **27**: 398 i s. (2), **38**: 455 rúbr. i s. (5), **39**: 313 i s. (3), **41**: 82; – vid.

Malchus

maldat (subst.) **19**: 131, **20**: 1, **22**: 225, **38**: 599b

maldats (subst.) **20**: 173, **39**: 375

male (adj.) **22**: 230; – vid. *mala*

maleit (adj. subst.) **20**: 39

maleyt (part. pass.) **20**: 33

maleyts (part. pass.) **28**: 13

malfactor (adj. subst.) **39**: 139 i s. (2); – vid. *malfactor*

malfactor (adj.) **43**: 114; – vid. *malfactor*

malfactor (adj. subst.) **20**: 87, **28**: 200, **43**: 11; – vid. *malfactor*

malfactor (adj.) **42**: 537, **43**: 59; – vid. *malfactor*

maligna (adj. f) **27**: 19

maligne (adj. m) **42**: 744

malitnant (= militant, adj. subst.) **28**: 158

Malorca (top.) **21**: rúbr. in.

malparlat (part. pass.) **27**: 141

mals (adj. subst.) **20**: 152, **22**: 134, **39**: 214

mals (adj.) **38**: 434 i s. (3)

maltractat (part. pass.) **38**: 559 i s. (4), **39**: 92; – vid. *maltrectat*

maltrectada (part. pass.) **42**: 642

maltrectar (inf.) **19**: 196, **20**: 66 i s. (2), **27**: 396, **39**: 142, **42**: 182

ma[l]trectat (part. pass.) **42**: 113

maltrectat (part. pass.) **21**: 18, **28**: 123, **39**: 86 i s. (2), **41**: 60, **42**: 134 i s. (3), **43**: 165 i s. (2); – vid.

maltractat

maltrectau (2 pl pres. d'ind.) **43**: 10

malvat (adj. subst.) **19**: 207, **27**: 110, **38**: 478, **39**: 212, **42**: 71 i s. (7), **43**: 113 i s. (2)

malvat (adj.) **19**: 249, **27**: 81, **42**: 292 i s. (2), **43**: 262

malvestat (subst.) **19**: 138, **27**: 274, **42**: 733

malvestats (subst.) **27**: 130 i s. (2)

man (1 sg pres. d'ind.) **20**: 151

mana (1 sg pres. d'ind.) **27**: 62

mana (3 sg pres. d'ind.) **42**: 44, **43**: 198 seg. (3)

manà (3 sg pret. perf. simple) **41**: 174

- manam* (1 pl pres. d'ind.) **27**: 322
- manament* (subst.) **22**: 28 i s. (3), **27**: 9, **38**: 36 i s. (3), **42**: 41 i s. (3), **43**: 128
- manaments* (subst.) **19**: 18, **27**: 172, **38**: 84
- manar* (inf. subst.) **42**: 279
- manar* (inf.) **43**: 125
- manara* (3 sg pret. imperf. de subj.) **28**: 73
- manarà* (3 sg futur) **38**: 187
- manareu* (2 pl futur) **41**: 157, **42**: 510, **43**: 249
- manastil* (mandil?: peça de drap, subst.) **28**: 151
- manat* (part. pass.) **39**: 232, **42**: 72 i s. (4), **43**: 88
- manau* (2 pl imp.) **38**: 218
- manau* (2 pl pres. d'ind.) **19**: 149, **22**: 300 i s. (2), **38**: 59, **39**: 130
- mancament* (subst.) **41**: 54
- mancarà* (3 sg futur) **38**: 303
- mancat* (adj. subst.) **43**: 78
- manco* (adv.) **42**: 836
- manen* (3 pl pres. d'ind.) **27**: 326
- manester* (subst.) **19**: 114, **22**: 16 i s. (4), **27**: 196, **42**: 248; – vid. *menester*
- manifest* (adj.) **43**: 198 seg.
- manifestament* (adv.) **28**: 99
- mans* (subst.) **19**: 58 i s. (2), **20**: 153 i s. (3), **21**: 149, **22**: 64 rúbr. i s. (3), **27**: 229, **38**: 167 i s. (3), **39**: 289 i s. (3), **41**: 235, **42**: 294 i s. (6), **43**: 105 i s. (3)
- mantell* (subst.) **22**: 140 rúbr.
- mantells* (subst.) **22**: rúbr. in.
- manténan* (3 pl pres. d'ind.) **27**: 146
- mantenga* (3 sg imp.) **27**: 187, **42**: 285
- manto* (subst.) **42**: 517 rúbr. i s. (2)
- mar* (subst.) **42**: 675
- mara* (subst.) **22**: 114; – vid. *mare*
- maravell* (1 sg pres. d'ind.) **27**: 121a, **43**: 261
- maravella* (subst.) **19**: 204
- maravellas* (subst.) **42**: 104 seg.
- maraxadors* (subst.) **22**: 103
- maraxedor* (subst.) **42**: 824
- maràxer* (inf. subst.) **22**: 328
- maraxeu* (2 pl pres. d'ind.) **21**: 118, **27**: 206 i s. (2), **41**: 204
- marçès* (subst.) **39**: 68; – vid. *merçès*
- mare* (subst.) **20**: 34 i s. (5), **21**: 54 i s. (9), **22**: 53 i s. (6), **28**: 7 i s. (6), **38**: 109 i s. (10), **39**: 33 i s. (9), **41**: 96 i s. (9), **42**: 152 i s. (9), **43**: 204 i s. (2); – vid. *mara*
- mareix* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 89, **22**: 118, **27**: 120 i s. (2), **42**: 820 i s. (2); – vid. *mereix*
- maresch* (1 sg pres. d'ind.) **28**: 35, **39**: 25 i s. (2), **42**: 861; – vid. *meresch*

- Maria* (antr.) **20**: 161 rúbr. i s. (2), **21**: 60 rúbr. i s. (6), **22**: rúbr. in. i s. (13), **28**: 127 rúbr. i s. (3), **38**: 108 rúbr. i s. (14), **39**: 48 rúbr. i s. (13), **41**: 94 rúbr. i s. (5), **42**: 8 i s. (10), **43**: 213 i s. (7), **49**: rúbr. in. (3)
- Marias* (antr.) **20**: 161 rúbr. i s. (3), **22**: rúbr. in. i s. (3), **28**: 135 rúbr. i s. (2), **38**: 182 rúbr. i s. (2)
- Maria[s]* (antr.) **39**: 379 rúbr.
- Marta* (antr.) **38**: 148 rúbr. i s. (3), **39**: 48 rúbr., **42**: 8
- mas* (conj.) **19**: 19, **28**: 224, **41**: 185; – vid. *mes* (= però)
- masquí* (adj. subst.) **21**: 32, **39**: 169; – vid. *mesquí*
- massa* (adv.) **39**: 315
- Massias* (subst.) **27**: 3 i s. (4); – vid. *Messies*
- master* (subst.) **27**: 170, **38**: 410 i s. (2), **39**: 131, **42**: 514; – vid. *mester*
- matant* (ger.) **22**: 147
- matar* (inf.) **19**: 88 i s. (2), **20**: 61 i s. (3), **27**: 112 i s. (3), **28**: 46, **39**: 40, **42**: 785
- mataran* (3 pl futur) **27**: 17
- mateix* (adj. subst.) **42**: 525
- mateix* (adj.) **19**: 229, **20**: 43 i s. (2), **22**: 224, **27**: 12 rúbr. i s. (2), **38**: 527, **39**: 189, **42**: 100 i s. (2)
- mateix* (adv.) **22**: 119, **27**: 191, **28**: 91, **38**: 260 i s. (2), **39**: 119, **41**: 152, **42**: 319
- mateixos* (adj.) **43**: 198 seg.
- mateixs* (= mateixos, adj.) **21**: 96, **41**: 182; – vid. *mateys*
- mateys* (= mateixos, adj.) **27**: 17; – vid. *mateixs*
- matí* (subst.) **22**: 10 i s. (2), **27**: 362, **38**: 634
- de matinet* (loc. adv.) **22**: 268
- may* (adv.) **19**: 50 i s. (4), **20**: 16 i s. (2), **22**: 129 i s. (5), **27**: 225 i s. (2), **28**: 10, **38**: 131 i s. (9), **39**: 76 i s. (3), **41**: 170, **42**: 572 i s. (3), **43**: 50 i s. (4)
- me* (= ma, adj. poss.) **22**: 46, **28**: 7, **42**: 598; – vid. *ma* (adj. poss.)
- me* (pron.) **19**: 91 i s. (6), **20**: 5 i s. (4), **21**: 8 i s. (2), **27**: 78 i s. (2), **28**: 190, **38**: 43 i s. (11), **39**: 7 i s. (6), **41**: 61 i s. (5), **42**: 66 i s. (33), **43**: 35 i s. (8)
- me* (pron.) **19**: 96a, **22**: 54 i s. (3), **27**: 108 i s. (5), **28**: 23 i s. (3), **38**: 124 i s. (13), **39**: 11 i s. (11), **42**: 36 i s. (18), **43**: 9 i s. (6)
- medi* (subst.) **22**: 163 i s. (2)
- menester* (subst.) **19**: 90, **22**: 14; – vid. *manester* / *master* / *mester*
- me[n]ge* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 242
- mengeré* (1 sg futur) **20**: 17
- mengí* (1 sg pret. perf. simple) **22**: 86
- meniant* (ger.) **41**: 20
- meniar* (inf.) **38**: 92 i s. (3)
- meniau* (2 pl imp.) **38**: 195 i s. (2)
- menor* (adj.) **38**: 226, **42**: 482
- mentider* (adj. subst.) **21**: 30, **41**: 72
- mentir* (inf.) **22**: 239 i s. (2)
- mentre* (conj.) **21**: 122, **27**: 56
- menys* (adv.) **27**: 220
- mercè* (subst.) **28**: 12; – vid. *merçè*

- merçè* (subst.) **22**: 192 i s. (2), **38**: 110, **42**: 31; – vid. *mercè*
- merçès* (subst.) **27**: 68; – vid. *marçès*
- mereix* (3 sg pres. d'ind.) **42**: 785; – vid. *mareix*
- meresch* (1 sg pres. d'ind.) **21**: 124, **41**: 210; – vid. *maresch*
- merexen* (3 pl pres. d'ind.) **22**: 121
- merexent* (ger.) **22**: 184
- mes* (= però, conj.) **21**: 99, **38**: 217, **42**: 207; – vid. *mas*
- mes* (adj. poss.) **42**: 344
- més* (adv.) **19**: 86 i s. (2), **20**: 15 i s. (4), **21**: 3 i s. (3), **22**: 212 i s. (3), **27**: 86 i s. (4), **28**: 5 i s. (5), **38**: 146 i s. (8), **39**: 120 i s. (5), **41**: 35 i s. (3), **42**: 65 i s. (18), **43**: 104 i s. (7), **49**: 3 i s. (2)
- mès* (part. pass.) **39**: 340
- mesquí* (adj. subst.) **20**: 15; – vid. *masquí*
- messa* (= mesa, part. pass.) **27**: 253
- Messies* (subst.) **42**: 59; – vid. *Massies*
- mester* (subst.) **19**: 136, **39**: 160; – vid. *master* / *manester* / *menester*
- mestra* (subst.) **19**: 5, **20**: 21 i s. (2), **27**: 131 i s. (7), **38**: 69 i s. (7), **39**: 366, **41**: 91, **42**: 125 i s. (10); – vid. *mestre*
- mestre* (subst.) **19**: 15 i s. (8), **20**: 31, **21**: 48 i s. (2), **27**: 171 i s. (4), **38**: 83 i s. (6), **41**: 90, **42**: 360 i s. (6), **43**: 199; – vid. *mestra*
- mesurau* (2 pl imp.) **21**: 58 i s. (2), **41**: 109
- met* (2 sg imp.) **19**: 46, **27**: 214
- met* (3 sg pres. d'ind.) **39**: 206
- metes* (2 sg pres. de subj.) **20**: 110
- meu* (adj. poss.) **19**: 52 i s. (4), **20**: 5 i s. (2), **21**: 35 i s. (4), **22**: 145 i s. (2), **27**: 38 i s. (5), **28**: 3 i s. (5), **38**: 31 i s. (16), **39**: 11 i s. (13), **41**: 48 i s. (6), **42**: 84 i s. (11), **43**: 220 i s. (2)
- meu* (pron. poss.) **20**: 114b, **41**: 106, **42**: 379
- meus* (adj. poss.) **22**: 177, **38**: 219 i s. (3), **42**: 35 i s. (13)
- meus* (pron. poss.) **22**: 40, **27**: 220, **28**: 189, **42**: 507
- mi* (pron.) **19**: 49 i s. (9), **20**: 29 i s. (5), **21**: 32, **22**: 52 i s. (2), **27**: 97 i s. (12), **28**: 1 i s. (5), **38**: 3 i s. (20), **39**: 1 i s. (14), **41**: 74 i s. (2), **42**: 209 i s. (17), **43**: 55 i s. (3)
- mia* (adj. poss.) **19**: 60 i s. (2), **22**: 53 i s. (2), **27**: 232 i s. (5), **38**: 109 i s. (10), **42**: 152 i s. (12)
- mia* (pron. poss.) **38**: 165
- mias* (adj. poss.) **39**: 105, **42**: 114
- mig* (adv.) **20**: 158, **38**: 441 rúbr.
- mig* (adj. subst.) **27**: 257, **38**: 558
- millor* (adj.) **28**: 80, **43**: 225
- millor* (adv.) **42**: 87
- ministres* (subst.) **20**: 138 rúbr., **43**: 35
- minyó* (subst.) **39**: 70
- mir* (1 sg pres. d'ind.) **20**: 102
- mira* (2 sg imp.) **28**: 206, **38**: 462 i s. (2), **42**: 503
- miracle* (subst.) **39**: 221, **42**: 26

- miracles* (subst.) **20:** 121, **27:** 46, **43:** 64
- miram* (1 pl pres. d'ind.) **38:** 617
- mirar* (inf.) **21:** 65, **28:** 177, **39:** 350, **41:** 107
- mirat* (part. pass.) **42:** 848
- mirats* (part. pass.) **42:** 88
- mirau* (2 pl imp.) **19:** 230 i s. (2), **20:** 78, **22:** 283, **27:** 279c i s. (4), **28:** 144 i s. (5), **38:** 290 i s. (9), **39:** 275 i s. (2), **42:** 406 i s. (3)
- mirau* (2 pl pres. d'ind.) **43:** 157
- mirem* (1 pl imp.) **22:** 235, **42:** 64
- mirem* (1 pl pres. de subj.) **27:** 102b
- miren* (3 pl pres. de subj.) **22:** 220
- misericòrdia* (subst.) **43:** 265 rúbr.
- misteri* (subst.) **27:** 271
- mitigau* (2 pl imp.) **42:** 236
- modo* (subst.) **21:** 140, **27:** 304, **28:** 191, **38:** 26 i s. (4), **39:** 100 i s. (2), **41:** 226
- mogués* (3 sg pret. imperf. de subj.) **38:** 65
- mogut* (part. pass.) **38:** 482
- mol* (adv.) **21:** 93; – vid. *molt*
- molt* (adj.) **19:** 79, **20:** 123, **38:** 342 i s. (3)
- molt* (adv.) **19:** 35 i s. (7), **20:** 56 i s. (7), **22:** 5 i s. (12), **27:** 27 i s. (6), **28:** 117 i s. (4), **38:** 35 i s. (20), **39:** 79 i s. (17), **41:** 36 i s. (6), **42:** 4 i s. (37), **43:** 53 i s. (3); – vid. *mol*
- molt* (pron.) **19:** 114
- molt* (= molta, adj.) **22:** 113
- molta* (adj.) **27:** 206, **38:** 24 i s. (10), **39:** 94 i s. (3), **42:** 31 i s. (8); – vid. *molte*
- moltes* (adj.) **19:** 257
- molte* (adj.) **19:** 147; – vid. *molta*
- molts* (adj.) **22:** 250, **42:** 51
- molts* (pron.) **22:** 47
- molts* (= molt, adv.) **19:** 17, **22:** 189 i s. (2), **28:** 227
- mon* (adj. poss.) **20:** 2 i s. (4), **21:** 6 i s. (3), **22:** 51 i s. (4), **27:** 138 i s. (3), **28:** 18 i s. (3), **38:** 233 i s. (20), **39:** 2 i s. (11), **41:** 114, **42:** 67 i s. (22), **43:** 31 i s. (2)
- món* (subst.) **19:** 83, **20:** 30 i s. (2), **21:** 5 i s. (3), **22:** 316 i s. (2), **27:** 16 i s. (3), **28:** 6 i s. (3), **38:** 20 i s. (2), **39:** 184 i s. (5), **41:** 97 i s. (4), **42:** 54 i s. (4), **43:** 32 i s. (3)
- moniment* (monument, subst.) **22:** 12 i s. (2)
- Monti-Calvari* (top.) **20:** 161 rúbr., **39:** 313 rúbr.
- mor* (3 sg pres. d'ind.) **28:** 129 i s. (2)
- morint* (ger.) **19:** 164, **22:** 147
- morir* (inf.) **19:** 73 i s. (4), **20:** 3 i s. (3), **21:** 25 i s. (2), **22:** 43 i s. (5), **27:** 50 i s. (5), **28:** 146, **38:** 28 i s. (10), **39:** 88 i s. (3), **41:** 67 i s. (2), **42:** 91 i s. (11), **43:** 208
- moriré* (1 sg futur) **38:** 231
- morrà* (3 sg futur) **22:** 27, **28:** 4
- morràs* (2 sg futur) **39:** 297

- morreu* (2 pl futur) **39**: 296
- mort* (subst.) **19**: 155 i s. (4), **20**: 9 i s. (5), **21**: 10 i s. (4), **22**: 48 i s. (8), **27**: 12 i s. (7), **28**: 55 i s. (5), **38**: 114 i s. (4), **39**: 382, **41**: 7 i s. (8), **42**: 104 seg. i s. (8), **43**: 99 i s. (4)
- mort* (part. pass.) **20**: 165, **21**: 59 i s. (6), **22**: 143 i s. (3), **27**: 28, **38**: 649, **39**: 35 i s. (3), **41**: 34 i s. (10), **42**: 146 i s. (2), **49**: 13
- mortal* (adj.) **22**: 85
- morte* (adj.) **38**: 146
- morts* (adj.) **22**: 204
- mos* (adj. poss.) **19**: 1 i s. (3), **27**: 151 i s. (8), **28**: 13 i s. (2), **38**: 9 i s. (8), **42**: 557
- mos* (subst.) **38**: 614
- mostra* (3 sg pres. d'ind.) **21**: 16 rúbr., **38**: 96 rúbr., **41**: 58 rúbr., **42**: 839; – vid. *mostre*
- mostrant* (ger.) **22**: 203
- mostrar* (inf.) **22**: 54, **43**: 193
- mostrat* (part. pass.) **22**: 98
- mostrau* (2 pl imp.) **21**: 68, **28**: 230, **38**: 582, **39**: 274, **41**: 110
- mostrau* (2 pl pres. d'ind.) **20**: 163, **21**: 78, **39**: 369, **41**: 120, **43**: 8
- mostre* (subst.) **22**: 52
- mostre* (3 sg pres. d'ind.) **21**: 20 rúbr.; – vid. *mostra*
- mostre* (3 sg pres. de subj.) **42**: 428
- mostren* (3 pl pres. d'ind.) **28**: 231 rúbr., **39**: 275 rúbr., **41**: 168
- mostrerà* (3 sg futur) **27**: 21 i s. (2), **38**: 404, **41**: 62 rúbr.
- mostreran* (3 pl futur) **43**: 264 rúbr.
- mostrereu* (2 pl futur) **19**: 163
- mostreu* (2 pl pres. de subj.) **21**: 142, **38**: 90, **41**: 228, **42**: 441
- mots* (subst.) **42**: 329
- Moysès* (antr.) **39**: 163
- mudan* (= mudant, ger.) **21**: 104 rúbr., **38**: 611 rúbr., **41**: 190 rúbr.
- mudant* (ger.) **21**: 15, **41**: 57
- mudar* (inf.) **42**: 845
- muller* (subst.) **21**: 116 rúbr.
- murirà* (3 sg futur) **39**: 342
- Musa* (antr.) **27**: 320
- mut* (adj. subst.) **27**: 94, **38**: 13, **39**: 236
- mut* (adj.) **27**: 40 i s. (2)
- muts* (adj. subst.) **27**: 22
- muyra* (3 sg imp.) **19**: 232, **20**: 109 i s. (2), **22**: 42, **27**: 426, **38**: 538, **39**: 254, **42**: 820, **43**: 120
- muyra* (1 sg pres. de subj.) **38**: 136; – vid. *muyre*
- muyra* (3 sg pres. de subj.) **19**: 132, **20**: 161, **27**: 110, **39**: 114 i s. (2), **42**: 97 i s. (2); – vid. *muyre*
- muyre* (3 sg imp.) **42**: 821 i s. (2), **43**: 113 i s. (2); – vid. *muyra*
- muyre* (1 sg pres. de subj.) **42**: 363 i s. (2); – vid. *muyra*
- muyre* (3 sg pres. de subj.) **42**: 771, **43**: 134 i s. (2)

- n'* (pron.) **19:** 99 i s. (2), **21:** 38, **22:** 300, **27:** 155 i s. (3), **38:** 5 i s. (5), **39:** 76 i s. (2), **41:** 80 i s. (2), **42:** 399 i s. (2), **43:** 13
- ñ* (pron.) **19:** 4 i s. (8), **20:** 28 i s. (6), **21:** 88 i s. (3), **22:** 32 i s. (5), **27:** 12 rúbr. i s. (9), **28:** 34 rúbr. i s. (2), **38:** 42 rúbr. i s. (11), **39:** 24 rúbr. i s. (5), **41:** 130 i s. (5), **42:** 159 rúbr. i s. (14), **43:** 25 rúbr. i s. (7)
- n* (= en, prep.) **19:** 272, **22:** 294, **27:** 296 i s. (2)
- n[s]* (= ens, pron.) **22:** 21
- n* (= en, pron.) **21:** 17, **38:** 58, **39:** 54 i s. (2), **41:** 59
- n* (= un, art.) **21:** 143
- na* (= ne, pron.) **19:** 29, **20:** 81 i s. (2), **22:** 299, **27:** 191 i s. (2), **28:** 24 i s. (2), **38:** 268 i s., **39:** 12 i s. (3), **41:** 53; – vid. *ne*
- na* (= -ne, pron.) **27:** 163 i s. (2), **42:** 421 i s. (2), **43:** 166
- nabot* (subst.) **38:** 575 i s. (2), **39:** 298; – vid. *nebot*
- nade* (= nascuda, part. pass.) **21:** 62, **28:** 133
- naltros* (pron.) **19:** 266, **20:** 45 i s. (2)
- nafrada* (part. pass.) **42:** 333
- nafrar* (inf.) **27:** 400
- nafras* (subst.) **21:** 151, **41:** 237
- nafrat* (part. pass.) **27:** 402, **39:** 359, **42:** 128, **43:** 48 i s. (2)
- nasquí* (1 sg pret. perf. simple) **20:** 30 i s. (2)
- nat* (part. pass.) **20:** 47, **28:** 1 i s. (2), **39:** 30, **43:** 38
- natura* (subst.) **20:** 164, **21:** 71 i s. (2), **39:** 370, **41:** 113 i s. (2), **42:** 666 i s. (2)
- natural* (adj.) **42:** 391
- Natzaret* (top.) **27:** 387, **39:** 271, **41:** 160, **42:** 716 i s. (2), **43:** 107 i s. (2); – vid. *Natzareth / Nazareu*
- Natzareth* (top.) **38:** 429, **42:** 15; – vid. *Natzaret / Nazareu*
- nazareu* (adj. subst.) **19:** 227, **27:** 44 i s. (4); – vid. *nazareu*
- naxarà* (3 sg futur) **27:** 1
- nazareu* (adj. subst.) **19:** 184 i s. (2), **20:** 60, **27:** 286 i s. (2), **28:** 219; – vid. *natzareu*
- nazareu* (adj.) **19:** 180 i s. (2)
- Nazareu* (= Natzaret, top.) **28:** 160, **38:** 542, **39:** 110 i s. (2); – vid. *Natzaret / Nazareth*
- ne* (pron.) **20:** 152, **21:** 11, **38:** 9, **39:** 230, **43:** 13 i s. (2)
- ne* (pron.) **19:** 135 i s. (2), **20:** 124 i s. (3), **28:** 30, **38:** 104 i s. (2), **39:** 322, **42:** 27 i s. (2), **43:** 137
- nebot* (subst.) **43:** 219; – vid. *nabot*
- negar* (inf.) **27:** 75 i s. (2), **41:** 46, **42:** 842 i s. (2)
- negaràs* (2 sg futur) **21:** 28, **38:** 237
- negaré* (1 sg futur) **42:** 575
- negat* (part. pass.) **20:** 4 i s. (2), **21:** 4, **28:** 75, **42:** 570 i s. (3)
- negosiar* (inf.) **38:** 271
- negra* (adj.) **41:** rúbr. in.
- negra* (= negre, adj.) **49:** rúbr. in.
- nesescitat* (subst.) **42:** 738 i s. (2)
- nessesari* (adj.) **38:** 113

ni (conj.) **19:** 129 i s. (3), **20:** 17 i s. (3), **21:** 18 i s. (2), **22:** 130, **27:** 220, **28:** 102 i s. (3), **38:** 126 i s. (6),
39: 259 i s. (2), **41:** 27 i s. (3), **42:** 78 i s. (9), **43:** 96 i s. (5)

ni ... ni (conj.) **19:** 247, **42:** 848-849

Nicodemus (antr.) **19:** 128 rúbr. i s. (2), **21:** 84 rúbr. i s. (2), **27:** 119 i s. (3), **41:** 126 rúbr. i s. (3 + 1), **49:**
 rúbr. in.

nigú (pron.) **38:** 225, **39:** 80 i s. (2), **42:** 104

nigun (adj.) **20:** 51; – vid. *ningum* / *ningun*

niguna (adj.) **42:** 396, **43:** 97; – vid. *ninguna*

ningum (adj.) **42:** 301

ningú (pron.) **42:** 87

ningun (adj.) **42:** 667; – vid. *ningum* / *nigun*

ningun (pron.) **27:** 392,

ninguna (adj.) **27:** 341, **38:** 487, **43:** 76 i s. (2); – vid. *niguna*

nit (subst.) **19:** 40 i s. (5), **22:** 32, **27:** 154 i s. (6), **38:** 4 i s. (7), **39:** 85, **42:** 554 i s. (4)

nits (subst.) **42:** 715

no (adv.) **19:** 3 i s. (35), **20:** 17 i s. (27), **21:** 17 i s. (12), **22:** 7 i s. (29), **27:** 10 i s. (59), **28:** 1 i s. (36), **38:**
 22 i s. (86), **39:** 9 i s. (60), **41:** 25 i s. (11), **42:** 56 i s. (62), **43:** 11 i s. (30), **49:** 12

noble (adj.) **20:** 117, **39:** 9

nobles (adj.) **21:** 94, **22:** 221, **28:** 21, **41:** 180

nodrit (adj.) **39:** 354, **43:** 265

nom (subst.) **19:** 101, **27:** 61 i s. (6), **38:** 173 i s. (7)

nomenar (inf.) **38:** 277

nos (= no, adv.) **28:** 204

–*nos* (pron.) **19:** 7 i s. (5), **20:** 24 i s. (2), **21:** 44, **22:** 24 i s. (9), **27:** 111 i s. (6), **28:** 97 i s. (2), **38:** 15 i s.
 (4), **39:** 69 i s. (4), **41:** 133, **42:** 104 seg. i s. (2), **43:** 137

–*nós* (pron.) **20:** 188, **42:** 62

nos (pron.) **19:** 29 i s. (2), **20:** 79 i s. (3), **21:** 91, **22:** 98 i s. (8), **27:** 134 i s. (7), **38:** 5 i s. (7), **42:** 49 i s.
 (9), **43:** 88

nós (pron.) **19:** 136, **20:** 72 i s. (3), **21:** 105 i s. (3), **22:** 135 i s. (3), **27:** 143b i s. (7), **28:** 31 i s. (6), **38:**
 33 i s. (6), **39:** 19 i s. (3), **41:** 191 i s. (3), **42:** 42 i s. (5), **43:** 198

nosaltres (pron.) **19:** 29 i s. (3), **20:** 41, **22:** 102 i s. (3), **27:** 73 i s. (3), **28:** 169, **38:** 45 i s. (3), **39:** 125 i
 s. (2), **41:** 31, **42:** 7 i s. (6), **43:** 21 i s. (2)

nostra (adj.) **19:** 273, **20:** 72 i s. (2), **21:** 103 i s. (2), **22:** 318, **27:** 429, **28:** 51 i s. (5), **38:** 324, **41:** 33 i s.
 (2), **49:** rúbr. in.

nostra (pron.) **42:** 136

nostra (= nostre, adj.) **22:** 322, **41:** 199, **42:** 436

nostras (adj.) **20:** 189, **42:** 63

nostre (adj.) **19:** 5 i s. (3), **21:** 113, **22:** rúbr. in. i s. (2), **38:** 89

nostres (adj.) **43:** 198

nostro (adj.) **19:** 61, **22:** 104 i s. (2), **27:** 8 i s. (3), **28:** 60, **38:** 618, **41:** 104, **42:** 128 i s. (2)

nòstron (adj.) **19:** 37 i s. (4), **20:** 55 i s. (3), **22:** 117, **27:** 318, **39:** 391, **42:** 104 seg. i s. (5)

nostros (adj.) **20:** 154, **22:** 68 i s. (2), **39:** 290, **42:** 308

notícia (subst.) **43**: 188

de nou (loc. adv.) **27**: 92a i s. (2)

nova (adj. subst.) **22**: 229 i s. (2), **38**: 289 i s. (2), **43**: 217 i s. (3)

nova (adj.) **27**: 58

novas (adj. subst.) **22**: 286, **39**: 51 i s. (2)

novedad (subst.) **42**: 161 i s. (2), **43**: 68; – vid. *novedat* / *novitat*

novedat (subst.) **41**: 92; – vid. *novedad* / *novitat*

novell (adj.) **21**: 140, **41**: 226

novitat (subst.) **21**: 50, **39**: 216; – vid. *novedad* / *novedat*

novitats (subst.) **27**: 92b

ns (pron.) **19**: 225, **22**: 312 i s. (3), **27**: 201 i s. (2), **42**: 2 i s. (2)

ns (pron.) **19**: 1 i s. (9), **20**: 41 i s. (5), **21**: 51 i s. (4), **22**: 3 i s. (14), **27**: 52b i s. (7), **28**: 29 i s. (5), **38**: 54 i s. (9), **39**: 17 i s. (5), **41**: 93 i s. (4), **42**: 52 i s. (10), **43**: 135

nunca (adv.) **19**: 238 i s. (2)

nívols (subst.) **38**: 522

o (conj.) **19**: 118, **21**: 26, **28**: 210 i s. (3), **38**: 124, **39**: 70 i s. (3), **41**: 68, **43**: 75 i s. (2); – vid. *ho* (= o)

o! (interj.) **19**: 5 i s. (12), **20**: 1 i s. (6), **21**: 3 i s. (12), **22**: 77 i s. (10), **27**: 37 i s. (17), **28**: 1 i s. (11), **38**: 31 i s. (28), **39**: 1 i s. (19), **41**: 37 i s. (13), **42**: 125 i s. (14), **43**: 202 i s. (6)

-o (pron.) **19**: 7 i s. (3), **22**: 289, **27**: 143b i s. (2), **38**: 384

ó (pron.) **38**: 168 i s. (3), **42**: 789 i s. (2)

ó (= ho, pron.) **19**: 197 i s. (2), **20**: 82 i s. (3), **22**: 287 i s. (2), **27**: 88 i s. (10), **28**: 117, **38**: 17 i s. (7), **39**: 80 i s. (4), **43**: 175; – vid. *eu* / *ho* / *u*

obair (inf.) **27**: 172 i s. (2); – vid. *obeir*

obedient (adj.) **27**: 10, **38**: 142 i s. (2)

obeir (inf.) **38**: 170, **41**: 156; – vid. *obair*

oblida (3 sg pres. d'ind.) **22**: 129

oblidad (part. pass.) **38**: 222

oblidant (ger.) **20**: 168

oblideu (2 pl pres. de subj.) **39**: 230

obliga (1 sg pres. d'ind.) **42**: 303

obligat (part. pass.) **42**: 325

obligats (part. pass.) **42**: 299

obra (subst.) **38**: 302

obrar (inf. subst.) **27**: 18, **28**: 41, **39**: 31

obrar (inf.) **27**: 78, **28**: 203, **42**: 69 i s. (2)

obras (subst.) **27**: 124, **38**: 332; – vid. *obres*

obrat (part. pass.) **27**: 73

obrave (3 sg pret. imperf. d'ind.) **43**: 64

obre (= obra; subst.) **41**: 27

obres (subst.) **20**: 82, **27**: 78; – vid. *obras*

obrí (3 sg pret. perf. simple) **41**: 5

- obrir* (inf.) **19:** 174, **21:** 20 i s. (2)
- obsegats* (= obcegats: ofuscats, part. pass.) **27:** 20
- oc* (adv.) **38:** 254; – vid. *hoc*
- ocasió* (subst.) **42:** 28
- ocupat* (part. pass.) **42:** 551
- ofegat* (part. pass.) **28:** 7
- ofereix* (3 sg pres. d'ind.) **42:** 2
- oferesch* (1 sg pres. d'ind.) **42:** 707
- oges* (2 sg imp.) **20:** 72 i s. (2)
- oït* (part. pass.) **19:** 260, **28:** 84, **38:** 493, **42:** 755 i s. (2)
- oïts* (part. pass.) **39:** 374; – vid. *hoïts*
- oïu* (2 pl imp.) **19:** 265; – vid. *oïu* / *hoïu*
- olós* (subst.) **22:** 1
- om* (subst.) **21:** 98, **27:** 70 i s. (2), **38:** 602; – vid. *hom*
- ome* (subst.) **20:** 69 i s. (2), **41:** 16 i s. (2), **42:** 434 rúbr. i s. (2), **43:** 159 i s. (2); – vid. *home*
- omey* (= homei: homicidi, subst.) **20:** 52; – vid. *homey*
- omnipotent* (adj.) **19:** 157, **21:** 127, **41:** 213, **42:** 160 i s. (2), **43:** 244
- on* (adv.) **19:** 6 i s. (2), **27:** 159 i s. (5), **38:** 69 i s. (3), **39:** 361, **42:** 416; – vid. *ont* / *hon* / *hont*
- on* (pron.) **19:** 12 i s. (2), **27:** 166 i s. (4), **38:** 78 i s. (5), **39:** 311, **41:** 5, **42:** 18 i s. (3), **43:** 252; – vid. *ont* / *hon* / *hont*
- onor* (subst.) **19:** 216, **38:** 342
- onrar* (inf.) **21:** 123, **41:** 132 i s. (2); – vid. *honrar*
- onrat* (adj.) **19:** 33 i s. (2), **21:** 98, **27:** 231; – vid. *honrat*
- onrats* (adj.) **19:** 187, **28:** 93; – vid. *onrats*
- onreu* (2 pl pres. de subj.) **21:** 121, **41:** 207
- ont* (adv.) **19:** 224; – vid. *on* / *hon* / *hont*
- ont* (pron.) **19:** 117, **22:** 282, **38:** 429, **42:** 751; – vid. *on* / *hon* / *hont*
- oposat* (part. pass.) **43:** 67
- oprimir* (inf.) **28:** 49
- optat* (desig acomplit, subst.) **27:** 318
- ora* (subst.) **19:** 61 i s. (2), **27:** 233 i s. (4), **28:** 40, **38:** 66, **39:** 30, **42:** 448 i s. (3); – vid. *hora*
- oració* (subst.) **27:** 342 i s. (2), **38:** 355 rúbr. i s. (4), **42:** 632 i s. (2); – vid. *oratió*
- orar* (inf.) **38:** 350 i s. (3)
- orat* (adj.) **20:** 44, **39:** 226
- oratió* (subst.) **19:** 282, **27:** 306 i s. (2); – vid. *oració*
- orbs* (adj. subst.) **27:** 24
- ordenat* (part. pass.) **27:** 270, **42:** 662, **43:** 236
- orella* (subst.) **19:** 203, **21:** 36 i s. (2), **38:** 455 rúbr., **41:** 78 i s. (2), **42:** 738 rúbr. i s. (2); – vid. *orelle*
- orelle* (subst.) **38:** 467; – vid. *orella*
- ort* (subst.) **19:** 79 rúbr. i s. (9), **27:** 274 rúbr. i s. (5), **38:** 343 rúbr. i s. (6), **42:** 580 i s. (3)
- os* (subst.) **19:** 261
- osadia* (subst.) **19:** 256

Osanna (interj.) **27**: 57

osta (subst.) **19**: 24 rúbr. i s. (2), **27**: 174 rúbr. i s. (7), **38**: 86 rúbr.; – vid. *oste*

ostaler (subst.) **27**: 202 rúbr.

oste (subst.) **38**: 92 rúbr.; – vid. *osta*

ovellas (subst.) **21**: 52, **27**: 238, **41**: 94, **42**: 560; – vid. *ovelles*

ovelles (subst.) **19**: 66; – vid. *ovellas*

oyr (inf.) **22**: 286

oju (2 pl imp.) **27**: 105a; – vid. *oïu / hoïu*

pa (subst.) **19**: 28, **38**: 243 rúbr.

pacient (adj. subst.) **49**: 11

pagant (ger.) **42**: 820 rúbr.

pagar (inf.) **22**: 69 i s. (2), **38**: 134 i s. (4), **42**: 687

pagaràs (2 sg futur) **38**: 457, **42**: 760

pagaré (1 sg futur) **42**: 690

pagat (part. pass.) **22**: 67 i s. (6), **39**: 158

pagats (part. pass.) **43**: 137

pagau (2 pl pres. d'ind.) **19**: 114, **27**: 292

page (= patge, subst.) **41**: 141 i s. (3), **49**: rúbr. in.

pal·les (= parles, 2 sg pres. d'ind.) **42**: 761

Papagay (subst.) **19**: 4 rúbr.

par (subst.) **42**: 334

par (3 sg pres. d'ind.) **19**: 104, **20**: 135, **22**: 5 i s. (2), **27**: 218, **28**: 71 i s. (2), **38**: 67 i s. (3), **39**: 121 i s. (3), **42**: 80 i s. (2), **49**: 4; – vid. *pareix*

paradís (subst.) **19**: 174

paras (subst.) **22**: 57 i s. (3); – vid. *pares*

pare (subst.) **19**: 152 i s. (2), **20**: 104 i s. (2), **21**: 63 i s. (3), **27**: 8 i s. (20), **28**: 108, **38**: 141 i s. (15), **39**: 34 i s. (3), **41**: 9 i s. (4), **42**: 397 i s. (9)

pareix (3 sg pres. d'ind.) **42**: 269

parem (1 pl imp.) **22**: 11

parents (subst.) **28**: 13

parer (subst.) **19**: 121 i s. (2), **20**: 108, **22**: 13 i s. (2), **38**: 533, **42**: 82 i s. (3)

pares (subst.) **22**: 61 i s. (5); – vid. *paras*

pareu (2 pl pres. d'ind.) **21**: 152

parexeu (2 pl pres. d'ind.) **41**: 238

parí (3 sg pret. perf. simple) **20**: 34

parirà (3 sg futur) **27**: 3

parit (part. pass.) **21**: 59, **41**: 101

parla (2 sg imp.) **38**: 508 i s. (2)

parlant (ger.) **27**: 36 rúbr. i s. (2), **28**: 157

parlar (inf.) **19**: 97 i s. (2), **20**: 79 i s. (3), **27**: 22 i s. (4), **28**: 208, **38**: 10 i s. (6), **39**: 54 i s. (3), **42**: 252 i s. (6), **43**: 62 rúbr. i s. (4); – vid. *perlar*

parlar (inf. subst.) **19:** 239, **20:** 107, **22:** 34, **27:** 144, **28:** 110 i s. (2), **38:** 56 i s. (3), **42:** 271; – vid. *perlar*

parlaràs (2 sg futur) **27:** 66

parlareu (2 pl futur) **38:** 484

parlat (part. pass.) **19:** 263 i s. (2), **20:** 65, **28:** 70, **38:** 496, **42:** 572 i s. (5)

parlau (2 pl pres. d'ind.) **20:** 57, **27:** 51

parlen (3 pl pres. d'ind.) **20:** 82

parles (2 sg pres. de subj.) **27:** 48

pars (subst.) **42:** 404 i s. (2); – vid. *parts*

part (subst.) **19:** 54, **27:** 86 i s. (2), **38:** 214 i s. (2), **39:** 315, **41:** 148, **42:** 352 i s. (3), **43:** 83 i s. (2)

parteix (3 sg pres. d'ind.) **38:** rúbr. in. i s. (2)

partexen (3 pl pres. d'ind.) **21:** 84 rúbr. i s. (2), **41:** 198 rúbr.

partida (subst.) **38:** 353

partim (1 pl pres. d'ind.) **22:** 9

partir (inf.) **19:** 74, **22:** 6 i s. (2), **42:** 357

partiré (1 sg futur) **27:** 257

partirem (1 pl futur) **22:** 312

partit (subst.) **21:** 8, **41:** 50

parts (subst.) **20:** 91; – vid. *pars*

pas (subst.) **22:** 222 i s. (2), **28:** 146 (2)

pas (3 sg pres. de subj.) **27:** 250, **38:** 357

pasa (3 sg pres. d'ind.) **41:** 162; – vid. *passa* / *passé*

pasada (adj.) **42:** 689

pasar (inf.) **20:** 14 i s. (2), **21:** 10, **22:** 19, **38:** 366, **43:** 178; – vid. *passar*

pasat (part. pass.) **41:** 32, **42:** 634; – vid. *passat*

pasats (part. pass.) **42:** 111

Pasca (subst.) **19:** 16 i s. (3), **27:** 157 i s. (4), **38:** 7 i s. (3), **42:** 429; – vid. *Pasqua* / *Pascha* / *Pascua*

Pascha (subst.) **19:** 2 i s. (3), **42:** 411 i s. (5); – vid. *Pasqua* / *Pasca* / *Pascua*

Pascua (subst.) **38:** 92; – vid. *Pasqua* / *Pascha* / *Pasca*

pasen (3 pl pres. d'ind.) **22:** 308

Pasqua (subst.) **39:** 248, **43:** 103; – vid. *Pascha* / *Pasca* / *Pascua*

passa (3 sg pres. d'ind.) **28:** 153; – vid. *pasa* / *passé*

passant (ger.) **22:** 135

passar (inf.) **38:** 461, **41:** 52; – vid. *pasar*

passat (part. pass.) **39:** 55 i s. (2); – vid. *pasat*

passau (2 pl imp.) **38:** 411 i s. (3)

passé (3 sg pres. d'ind.) **28:** 145; – vid. *pasa* / *passa*

passió (subst.) **22:** 107, **42:** 381

pastor (subst.) **19:** 65, **21:** 52, **27:** 237, **41:** 94, **42:** 559

patir (inf.) **19:** 172; – vid. *petir*

pau (subst.) **19:** 60, **22:** 157, **27:** 16 i s. (3), **38:** 183

peccat (subst.) **27:** 36, **28:** 214; – vid. *peccat*

peccador (subst.) **41:** 12, **42:** 486 i s. (2)

- peccadors* (subst.) **20:** 23 i s. (2), **21:** 43 i s. (2), **22:** 102 i s. (2), **38:** 610, **39:** 372, **41:** 85 i s. (2), **42:** 597
- peccàran* (3 pl pret. perf. simple) **41:** 19
- peccat* (subst.) **19:** 132 i s. (2), **20:** 22 i s. (3), **21:** 42, **22:** 78 i s. (6), **27:** 7 i s. (3), **28:** 8, **38:** 455 i s. (3), **39:** 257 i s. (2), **41:** 84, **42:** 867, **43:** 239; – vid. *peccat*
- peccats* (subst.) **21:** 139, **38:** 610, **41:** 225, **42:** 364
- pedra* (subst.) **22:** 266 i s. (2), **42:** 21
- pegam* (= peguem, 1 pl imp.) **43:** 133
- pegareu* (= pagareu, 2 pl futur) **43:** 242
- pegat* (part. pass.) **38:** 463
- pel* (contracció *per* + *el*) **38:** 253 i s. (3), **41:** 116
- pels* (contracció *per* + *els*) **21:** 43, **42:** 597
- pena* (subst.) **22:** 152, **38:** 365 i s. (3), **42:** 108 i s. (13), **43:** 198 seg. i s. (2)
- penar* (inf.) **42:** 109 i s. (3)
- penas* (subst.) **41:** 1, **42:** 114; – vid. *penes*
- pendra* (inf.) **27:** 186, **38:** 552, **43:** 228; – vid. *pendre*
- pendrà* (3 sg futur) **27:** 12
- pendre* (inf.) **22:** 18, **27:** 304 i s. (2), **39:** 304; – vid. *pendra*
- pendré* (1 sg futur) **38:** 373
- pendreu* (2 pl futur) **27:** 378
- penedir* (inf.) **20:** 42
- penes* (subst.) **22:** 307; – vid. *penas*
- penet* (1 sg pres. d'ind.) **20:** 28
- penetre* (3 sg pres. d'ind.) **42:** 354
- penia* (3 sg pres. d'ind.) **41:** 161
- peniar* (inf.) **20:** 49, **28:** 127, **38:** 635, **39:** 45
- peniaré* (1 sg futur) **27:** 364
- peniat* (part. pass.) **20:** 161, **28:** 73, **41:** 22
- peniau* (2 pl pres. d'ind.) **20:** 165, **21:** 80 i s. (2), **39:** 371, **41:** 122
- penosa* (adj.) **42:** 592
- pens* (1 sg pres. d'ind.) **20:** 50, **21:** 26, **41:** 68, **42:** 69
- pensa* (= pensament, subst.) **21:** 111, **41:** 197
- pensam* (1 pl pres. d'ind.) **22:** 265
- pensament* (subst.) **42:** 478 i s. (3)
- pensant* (ger.) **39:** 354, **42:** 203
- pensant* (= pensen, 3 pl pres. d'ind.) **22:** 40
- pensar* (inf. subst.) **27:** 309
- pensar* (inf.) **19:** 279, **22:** 84, **38:** 179 i s. (3), **39:** 241, **42:** 24 i s. (3), **43:** 187
- pensat* (part. pass.) **19:** 79 i s. (2), **28:** 39, **38:** 63 i s. (2), **39:** 29
- pensau* (2 pl imp.) **38:** 585, **42:** 50
- pensau* (2 pl pres. d'ind.) **27:** 382
- pensem* (1 pl imp.) **19:** 233, **27:** 427
- penseu* (2 pl pres. de subj.) **28:** 92, **39:** 120

- per* (prep.) **19:** 51 i s. (20), **20:** 18 i s. (16), **21:** 31 i s. (13), **22:** 7 i s. (30), **27:** 36 rúbr. i s. (23), **28:** 20 i s. (28), **38:** 6 i s. (68), **39:** 4 i s. (49), **41:** 6 i s. (21), **42:** rúbr. in. i s. (88), **43:** 9 i s. (23), **49:** 3 i s. (2)
- Pera* (antr.) **19:** 40 rúbr. i s. (17), **20:** rúbr. in. i s. (2), **21:** rúbr. in. i s. (3), **27:** 161 i s. (17), **38:** 84 rúbr. i s. (24), **41:** 42 rúbr. i s. (2), **42:** 414 i s. (18); – vid. *Pere*
- perdem* (1 pl pres. d'ind.) **38:** 321
- perdent* (ger.) **21:** 48, **41:** 90, **42:** 93 i s. (3)
- perditió* (subst.) **42:** 547
- perdó* (subst.) **20:** 21 i s. (2), **21:** 42 i s. (2), **27:** 9, **38:** 619, **41:** 83 i s. (2)
- perdonades* (part. pass.) **20:** 173, **39:** 375
- perdonar* (inf.) **20:** 50, **39:** 46 i s. (2), **42:** 869
- perdonat* (part. pass.) **20:** 19
- perdonau* (2 pl imp.) **22:** 323, **39:** 61
- perdoneu* (2 pl pres. de subj.) **27:** 207
- perdra* (= perdre, inf.) **38:** 630
- perdran* (3 pl futur) **38:** 132 i s. (2)
- perdreu* (2 pl futur) **38:** 131 i s. (2)
- pèrdua* (subst.) **42:** 135
- perdut* (part. pass.) **20:** 32, **21:** 32 i s. (6), **28:** 25, **38:** 264, **39:** 13 i s. (3), **41:** 74 i s. (6)
- perduts* (adj.) **22:** 204
- Pere* (antr.) **19:** 248 rúbr., **42:** 129 rúbr. i s. (7); – vid. *Pera*
- perer* (subst.) **38:** 637; – vid. *parer*
- perfet* (adj.) **19:** 37, **42:** 522
- perill* (subst.) **43:** 195 i s. (2)
- perlar* (inf.) **42:** 247; – vid. *parlar*
- permès* (part. pass.) **20:** 61, **39:** 147
- però* (conj.) **19:** 58 i s. (2), **20:** 103, **21:** 15, **22:** 99, **28:** 198, **38:** 519, **39:** 327, **41:** 57, **42:** 218 i s. (7), **43:** 101 i s. (2)
- perpètuament* (adv.) **22:** 188
- perquè* (conj.) **19:** 42 i s. (2), **20:** 51, **21:** 92, **22:** 126, **27:** 210 i s. (2), **28:** 115 i s. (5), **38:** 20 i s. (12), **39:** 178 i s. (6), **41:** 134, **42:** 28 i s. (17), **43:** 13 i s. (9)
- perseguit* (part. pass.) **21:** 46, **41:** 88
- perseverar* (inf.) **42:** 104 seg.
- persona* (subst.) **22:** 133, **42:** 642, **43:** 198 seg.
- personas* (subst.) **22:** 127
- personatges* (subst.) **22:** rúbr. in.
- persuadint* (ger.) **39:** 201
- pert* (1 sg pres. d'ind.) **19:** 83, **42:** 187
- pert* (3 sg pres. d'ind.) **22:** 130
- pertany* (3 sg pres. d'ind.) **21:** 106, **28:** 174, **41:** 192
- pertigam* (1 pl imp.) **27:** 384
- pertot* (adv.) **38:** 472, **43:** 148
- pertret* (subst.) **19:** 8 i s. (3)

- pervenir* (inf.) **39**: 388
- perverteix* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 24
- pervertint* (ger.) **19**: 254
- pervertir* (inf.) **19**: 251, **20**: 194
- pesada* (= passada, subst.) **42**: 242
- a pesar de* (loc. prep.) **22**: 333
- pesat* (= passat, adj.) **42**: 233
- pesetiant* (ger.) **27**: 36 rúbr.
- pesientment* (adv.) **41**: 36
- pestilential* (adj.) **22**: 88
- petir* (= patir, inf.) **27**: 104, **42**: 94 i s. (3); – vid. *patir*
- petit* (adj.) **39**: 71, **43**: 263
- per petit que* (loc. conj.) **42**: 53
- un petit* (loc. adv.) **42**: 255
- peu* (subst.) **21**: 40 rúbr.
- peus* (subst.) **19**: 40 rúbr. i s. (8), **20**: 160, **21**: 128 rúbr., **27**: 209 i s. (6), **38**: 196 rúbr. i s. (7), **39**: 318 i s. (2), **41**: 214 rúbr., **42**: 113 i s. (9), **43**: 152, **49**: 7
- phariseu* (subst.) **22**: rúbr. in. i s. (2), **42**: 15 rúbr. i s. (4); – vid. *feriseu*
- phariseus* (subst.) **42**: 104 seg. i s. (2); – vid. *fariseus*
- piadós* (adj.) **22**: 99, **42**: 341; – vid. *piatós*
- piatat* (subst.) **20**: 142, **22**: 100 i s. (2), **27**: 59, **38**: 454 i s. (2), **39**: 96, **42**: 342, **43**: 166
- piatós* (adj.) **38**: 597; – vid. *piadós*
- pilar* (subst.) **39**: 265 rúbr., **43**: 127 i s. (2)
- Pilat* (antr.) **19**: 267 i s. (2), **20**: 63 i s. (21), **21**: 84 rúbr. i s. (4), **22**: 241, **28**: rúbr. in. i s. (15), **38**: 635, **39**: 122 i s. (29), **41**: 126 rúbr. i s. (9), **42**: 770 i s. (3), **43**: 3 i s. (28), **49**: rúbr. in.; – vid. *Pilato / Pillat*
- Pilato* (antr.) **49**: rúbr. in. – vid. *Pilat / Pillat*
- Pillat* (antr.) **20**: 70 i s. (2), **39**: 192 rúbr.; – vid. *Pilat / Pilato*
- pla* (adv.) **27**: 66
- plàcie* (3 sg imp.) **39**: 335; – vid. *plàsie*
- plant* (subst.) **19**: 54 rúbr. i s. (3), **20**: rúbr. in. i s. (4), **21**: rúbr. in. i s. (4), **22**: 275, **27**: 66 rúbr. i s. (2), **28**: rúbr. in. i s. (3), **38**: 554, **39**: rúbr. i s. (3), **41**: 42 rúbr. i s. (2), **49**: rúbr. in.
- plasent* (adj.) **38**: 141 i s. (2)
- plàsie* (3 sg imp.) **38**: 604; – vid. *plàcie*
- plat* (subst.) **27**: 254, **38**: 242, **42**: 539
- plau* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 40, **22**: 232, **27**: 108 i s. (2), **42**: 284 i s. (2)
- plaurà* (3 sg futur) **27**: 185, **38**: 71 i s. (3)
- plauria* (3 sg cond.) **38**: 372
- ple* (adj.) **20**: 1, **42**: 361 i s. (2), **43**: 202
- plegades* (adj.) **22**: 64 rúbr.
- plegats* (adj.) **28**: 155 rúbr.
- plen* (adj.) **41**: 61
- plena* (adj. subst.) **21**: 69, **41**: 111

- plena* (adj.) **42**: 186
- plengau* (= planyeu; 2 pl pres. de subj.) **19**: 206, **27**: 406, **38**: 477
- plens* (adj.) **28**: 14, **42**: 595
- pler* (subst.) **19**: 99 i s. (2), **27**: 182 i s. (3), **38**: 311, **39**: 173, **42**: 609 i s. (2)
- plers* (subst.) **19**: 83
- plor* (subst.) **42**: 197
- plorar* (inf.) **20**: 180, **28**: 141, **38**: 138, **39**: 348 i s. (2), **42**: 153 i s. (2)
- ploraré* (1 sg futur) **20**: 18, **21**: 2, **41**: 44, **42**: 866
- plorarem* (1 pl futur) **28**: 143
- plorau* (2 pl imp.) **28**: 152
- ploreu* (2 pl pres. de subj.) **38**: 147
- poble* (subst.) **19**: 251, **27**: 68 i s. (3), **28**: 183, **38**: 52 i s. (5), **39**: 206, **41**: 6, **42**: 52 i s. (2), **43**: 48
- pobra* (= pobre, adj. subst.) **49**: 10
- pobre* (adj.) **38**: 50, **39**: 165, **41**: 25
- poca* (adj.) **28**: 59, **39**: 353
- poch* (adj. subst.) **21**: 31, **41**: 73 i s. (2), **42**: 219 i s. (2)
- un poch* (loc. adv.) **19**: 151 i s. (2), **20**: 95, **21**: 143, **22**: 261, **38**: 350 i s. (3), **41**: 229, **43**: 170
- un pochet* (loc. adv.) **42**: 39
- poden* (3 pl pres. d'ind.) **21**: 132, **41**: 218, **42**: 254
- poder* (subst.) **21**: 19, **22**: 203 i s. (2), **27**: 31 i s. (3), **41**: 61
- poder* (inf.) **43**: 74 i s. (2)
- poderós* (adj.) **42**: 61 i s. (2), **43**: 238
- podeu* (2 pl pres. d'ind.) **27**: 126b, **42**: 280
- poma* (subst.) **22**: 86
- Ponç* (antr.) **43**: 198 seg.; – vid. *Ponçio / Pons*
- Ponçio* (antr.) **49**: rúbr. in.; – vid. *Ponç / Pons*
- ponit* (part. pass.) **38**: 594; – vid. *punit*
- Pons* (antr.) **19**: 267, **20**: 63 i s. (2), **22**: 241, **38**: 635, **39**: 122 i s. (2), **43**: 57; – vid. *Ponç / Ponçio*
- por* (subst.) **20**: 9, **21**: 31, **22**: 41 i s. (2), **41**: 73
- porà* (3 sg futur) **22**: 69, **38**: 273 i s. (3), **42**: 181 i s. (2)
- poran* (3 pl futur) **38**: 261, **42**: 563
- poré* (1 sg futur) **39**: 263, **43**: 206 i s. (2)
- poreu* (2 pl pres. d'ind.) **22**: 287, **28**: 147 i s. (2), **38**: 336, **39**: 284, **42**: 396 i s. (3)
- poreu* (2 pl futur) **43**: 253
- porem* (1 pl pres. d'ind.) **20**: 86, **21**: 126, **27**: 112 i s. (2), **39**: 102 i s. (2), **41**: 212
- porfiar* (porfidiar, inf.) **43**: 189
- poria* (1 sg pret. imperf. d'ind.) **20**: 13, **21**: 9, **41**: 51
- poria* (3 sg pret. imperf. d'ind.) **22**: 92, **41**: 25
- poria* (1 sg cond.) **38**: 270
- port* (1 sg pres. d'ind.) **42**: 410 i s. (2), **43**: 225
- porta* (subst.) **21**: 135, **27**: 384 rúbr., **41**: 221, **42**: 582 rúbr.
- porta* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 108, **28**: 92 rúbr., **38**: 616 i s. (2), **42**: 434 rúbr.

- portade* (part. pass.) **43**: 230
- portal* (subst.) **19**: 13
- portalà* (= portaler, subst.) **19**: 95 rúbr. i s. (4)
- portam* (1 pl pres. d'ind.) **28**: 161
- portant* (ger.) **19**: 11, **38**: 557
- portar* (inf.) **39**: 117 i s. (3)
- portàreu* (2 pl pret. perf. simple) **22**: 169
- portariem* (1 pl cond.) **20**: 88, **39**: 140
- portat* (part. pass.) **20**: 117, **28**: 82 i s. (3), **38**: 590, **39**: 23 i s. (4), **42**: 711, **43**: 12 i s. (5)
- portats* (part. pass.) **42**: 781
- portau* (2 pl imp.) **19**: 214, **27**: 408, **28**: 94, **39**: 132 i s. (2)
- portau* (2 pl pres. d'ind.) **20**: 69, **21**: 139, **22**: 229, **39**: 135, **41**: 225, **43**: 7
- portava* (3 sg pret. imperf. d'ind.) **39**: 92
- portem* (1 pl imp.) **19**: 273, **27**: 429
- portem* (1 pl pres. de subj.) **38**: 623
- porten* (3 pl pres. d'ind.) **21**: 66, **41**: 108, **42**: 743 rúbr. i s. (2), **43**: 55 rúbr.
- porter* (subst.) **19**: 108 rúbr., **27**: 274 rúbr. i s. (5), **38**: 31 i s. (9), **42**: 244 rúbr. i s. (5)
- portérem* (= portàrem; 1 pl pret. imperf. de subj.) **28**: 201
- porteu* (2 pl pres. de subj.) **43**: 54
- posam* (1 pl pres. d'ind.) **42**: 75
- posant* (ger.) **43**: 149 rúbr.
- posar* (inf.) **42**: 294 i s. (2), **43**: 105
- posat* (part. pass.) **22**: 275 i s. (2), **39**: 184, **42**: 18 i s. (4)
- posats* (part. pass.) **22**: 284, **42**: 162 i s. (2)
- posau* (2 pl imp.) **38**: 451, **39**: 226, **42**: 825
- posau* (2 pl pres. d'ind.) **42**: 508
- pose* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 52 i s. (2)
- posen* (3 pl pres. d'ind.) **19**: 276 rúbr., **21**: 144 rúbr., **28**: 229 rúbr., **38**: 570, **41**: 230 rúbr.
- poserà* (3 sg futur) **42**: 482 rúbr.
- poseu* (2 pl pres. de subj.) **42**: 301
- possible* (adj.) **19**: 158, **20**: 191, **39**: 385
- pot* (subst.) **22**: rúbr. in.
- pot* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 98a i s. (2), **21**: 130, **22**: 84 i s. (3), **27**: 43 i s. (5), **28**: 80, **38**: 26 i s. (6), **39**: 46 i s. (3), **41**: 216, **42**: 49 i s. (4), **43**: 209
- potestat* (subst.) **19**: 266, **21**: 103, **28**: 185 i s. (3), **41**: 189, **43**: 31 i s. (2)
- pots* (2 sg pres. d'ind.) **19**: 221a, **27**: 75 i s. (2), **38**: 424, **42**: 842
- prasó* (subst.) **28**: 92 rúbr., **38**: 633 i s. (2); – vid. *presó*
- praticat* (part. pass.) **28**: 216
- prech* (1 sg pres. d'ind.) **19**: 241, **20**: 172, **21**: 141, **27**: 207 i s. (2), **28**: 24, **38**: 162, **39**: 12 i s. (3), **41**: 227, **42**: 400 i s. (2)
- precurador* (subst.) **27**: 315
- predicador* (subst.) **42**: 14

- predicar* (inf.) **38**: 493 i s. (2), **42**: 73
- predicat* (part. pass.) **19**: 258, **20**: 112, **38**: 470 i s. (3), **39**: 204, **42**: 750 i s. (2)
- prega* (1 sg pres. d'ind.) **38**: 80 i s. (5)
- prega* (3 sg pres. d'ind.) **27**: 54, **38**: 38 i s. (2)
- pregam* (1 pl pres. d'ind.) **27**: 174, **39**: 237 i s. (2)
- pregar* (inf.) **27**: 348, **38**: 33, **39**: 324, **42**: 150 i s. (2)
- pregaré* (1 sg futur) **19**: 151
- pregats* (part. pass.) **43**: 135
- pregau* (2 pl imp.) **22**: 173
- pren* (2 sg imp.) **39**: 268
- pren* (3 sg pres. d'ind.) **27**: 362 rúbr., **38**: 196 rúbr., **42**: 743 rúbr.
- prenen* (3 pl pres. d'ind.) **19**: 193 rúbr., **27**: 393 rúbr., **43**: 130 rúbr.
- prenga* (3 sg imp.) **27**: 370, **28**: 183 rúbr.
- prengau* (2 pl pres. de subj.) **38**: 60 i s.
- prenga[u]* (2 pl pres. de subj.) **20**: 143
- prengueren* (3 pl pret. perf. simple) **39**: 186
- prengueu* (2 pl imp.) **42**: 342, **43**: 166
- preniu* (2 pl imp.) **19**: 182, **20**: 37, **27**: 357 i s. (3), **28**: 33 i s. (2), **38**: 223 i s. (6), **39**: 21 i s. (4), **43**: 18
- preniu* (2 pl pres. d'ind.) **38**: 547
- prepare* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 624
- preposat* (part. pass.) **20**: 10, **42**: 104 seg.
- preposetió* (subst.) **42**: 104 seg.
- pres* (part. pass.) **19**: 205 i s. (2), **20**: 12 i s. (2), **21**: 34, **27**: 405, **28**: 131 i s. (2), **39**: 66 i s. (2), **41**: 76, **42**: 112 i s. (6)
- pres* (3 sg pret. perf. simple) **21**: 108, **41**: 12 i s. (2)
- presa* (part. pass.) **41**: 36
- present* (adj.) **28**: 95, **38**: 325 i s. (2), **39**: 234, **42**: 235 i s. (2)
- de present* (adv.) **19**: 4 i s. (2), **22**: 9, **27**: 148, **42**: 321, **43**: 126
- presentat* (part. pass.) **19**: 268
- presents* (adj. subst.) **43**: 198 seg.
- president* (subst.) **20**: 78, **38**: 509, **39**: 9 i s. (2)
- presidents* (subst.) **28**: 21
- prasó* (subst.) **19**: 276 rúbr., **28**: 83 i s. (2), **38**: 594 rúbr., **43**: 110; – vid. *prasó*
- presoner* (subst.) **28**: 63
- prest* (adv.) **19**: 7 i s. (6), **20**: 56 i s. (2), **27**: 150 i s. (3), **28**: 23 i s. (4), **38**: 28 i s. (8), **39**: 11 i s. (9), **41**: 137, **42**: 23 i s. (5), **43**: 20
- de prest* (adv.) **20**: 49, **22**: 217, **41**: 141
- prestament* (adv.) **19**: 125 i s. (3), **27**: 428, **38**: 32 i s. (4), **41**: 146, **42**: 35 i s. (6), **43**: 134 i s. (2); – vid. *prestement*
- prestement* (adv.) **38**: 395 i s. (2); – vid. *prestament*
- presumesca* (3 sg pres. de subj.) **43**: 198 seg.
- presumir* (inf.) **43**: 142, **41**: 62 i s. (2)

- pretén* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 208
- pretori* (subst.) **43**: 25 rúbr.
- preu* (subst.) **19**: 119, **20**: 38, **27**: 298, **38**: 612, **42**: 712
- prevists* (part. pass.) **42**: 314
- primer* (adj. subst.) **28**: 164, **42**: rúbr. in.
- primer* (adj.) **27**: 158, **38**: 8
- primer* (adv.) **19**: rúbr. in. i s. (2), **21**: 117, **22**: rúbr. in. i s. (5), **27**: 375a, **38**: 272 i s. (3), **42**: 66 i s. (2),
41: 151 i s. (2)
- primera* (adj.) **39**: 56 rúbr.
- primerament* (adv.) **27**: rúbr. in., **38**: rúbr. in.
- primers* (adj.) **20**: 68, **38**: 306
- primo* (adv.) **41**: rúbr. in.
- principiat* (part. pass.) **42**: 548
- proçés* (subst.) **20**: 62, **38**: 638, **42**: 48
- procura* (3 sg pres. d'ind.) **21**: 110, **41**: 196
- procuram* (1 pl pres. d'ind.) **42**: 56
- procuraré* (1 sg futur) **42**: 32
- procurau* (2 pl imp.) **42**: 375, **43**: 228
- procure* (2 sg imp.) **42**: 549
- procurerem* (1 pl futur) **38**: 102
- profeta* (subst.) **27**: 12 rúbr. (3); – vid. *propheta*
- profetas* (subst.) **19**: 286, **38**: rúbr. in.; – vid. *prophetas*
- profidiós* (adj.) **27**: 280
- profit* (subst.) **42**: 92 i s. (2)
- pròlech* (subst.) **41**: rúbr. in. (3)
- promès* (part. pass.) **22**: 50 i s. (2)
- promet* (1 sg pres. d'ind.) **38**: 117 i s. (4), **42**: 760
- prometeu* (2 pl pres. d'ind.) **27**: 294, **38**: 291
- prompta* (= prompte, adj.) **41**: 156
- promptament* (adv.) **39**: 114 i s. (3); – vid. *promptement*
- promptement* (adv.) **38**: 39, **39**: 299, **42**: 726; – vid. *promptament*
- prop* (adj.) **22**: 22, **38**: 196
- prop* (prep.) **21**: 84 rúbr
- prop de* (loc. prep.) **19**: 177, **38**: 351 rúbr., **39**: 305 rúbr., **42**: 704
- propheta* (subst.) **21**: 29, **41**: 71, **49**: rúbr. in.; – vid. *profeta*
- prophetas* (subst.) **27**: rúbr. in. i s. (2), **38**: 2 i s. (2); – vid. *profetas*
- prophetat* (part. pass. subst.) **27**: 152, **38**: 2
- prophetitza* (2 sg imp.) **38**: 539
- prophetitzat* (part. pass. subst.) **22**: 45
- prophetitzat* (part. pass.) **42**: 558
- propi* (adj.) **42**: 562
- pròpiament* (adv.) **42**: 379

- prosperitat* (subst.) **21**: 14, **41**: 56
- prostat* (part. pass.) **42**: 487 i s. (2)
- prostats* (part. pass.) **43**: 152
- prou* (adv.) **19**: 176, **21**: 22, **28**: 111, **41**: 64, **43**: 167
- provar* (inf.) **22**: 227
- provat* (part. pass.) **28**: 76 i s. (2), **39**: 168 i s. (2)
- provisió* (subst.) **27**: 89
- publicades* (part. pass.) **43**: 198 seg.
- publicament* (adv.) **43**: 182
- publicant* (ger.) **22**: 253
- publicau* (2 pl imp.) **22**: 288
- puch* (1 sg pres. d'ind.) **19**: 3 i s. (2), **27**: 328b, **28**: 198 i s. (2), **38**: 146, **39**: 62 i s. (4), **42**: 356 i s. (2),
43: 70 i s. (2)
- pudrit* (part. pass.) **38**: 58
- puga* (1 sg pres. de subj.) **21**: 143, **27**: 181, **38**: 583, **39**: 242, **41**: 229, **42**: 349 i s. (2), **43**: 246
- puga* (3 sg pres. de subj.) **38**: 20 i s. (3)
- pugam* (1 pl pres. de subj.) **21**: 92, **38**: 30, **41**: 134, **42**: 47
- pugem* (1 pl pres. de subj.) **19**: 1
- pugen* (3 pl pres. d'ind.) **39**: 128 rúbr.; – vid. *puian*
- pugut* (part. pass.) **19**: 217, **22**: 336, **27**: 347 i s. (2), **38**: 360, **39**: 246
- puia* (3 sg pres. d'ind.) **20**: 96 rúbr., **27**: 90 rúbr.
- puian* (3 pl pres. d'ind.) **21**: 128 rúbr., **41**: 214 rúbr.; – vid. *pugen*
- puiar* (inf.) **39**: 130, **42**: 280
- puiarà* (3 sg futur) **28**: 106
- puiaré* (1 sg futur) **42**: 284
- puiarem* (1 pl futur) **21**: 125, **41**: 211
- puiau* (2 pl imp.) **21**: 117, **41**: 203
- puis* (conj.) **19**: 3 i s. (4), **20**: 35 i s. (9), **21**: 63 i s. (5), **22**: 1 i s. (8), **27**: 82 i s. (5), **28**: 8 i s. (5), **38**: 113
i s. (10), **39**: 22 i s. (5), **41**: 21 i s. (8), **42**: 99 i s. (27), **43**: 16 i s. (10)
- puis que* (loc. conj.) **28**: 209, **38**: 27 i s. (2), **39**: 215, **42**: 240 i s. (8), **43**: 131 i s. (2)
- puix* (conj.) **42**: 284
- punir* (inf.) **28**: 158
- punit* (part. pass.) **42**: 732; – vid. *ponit*
- punt* (subst.) **27**: 91
- a punt* (loc. adv.) **27**: 312 i s. (2)
- el punt que* (= al punt que, loc. conj.) **41**: 164, **42**: 317
- pura* (adj.) **21**: 111, **41**: 37 i s. (2)
- purament* (adv.) **42**: 68
- pus* (adv.) **27**: 48 i s. (2), **28**: 125, **39**: 256
- quadre* (= quadra, subst.) **42**: 444
- qual* (adj.) **38**: 600, **43**: 9 i s. (2)

- qual* (pron.) **19**: 195, **27**: 266 i s. (2), **42**: 479, **43**: 108
- el qual* (pron.) **39**: 229, **41**: 174, **42**: 104 seg., **43**: 82
- lo qual* (pron.) **19**: 40 rúbr., **27**: 284, **38**: 75, **42**: 49 i s. (4), **43**: 88
- la qual* (= lo qual, pron.) **38**: 265 i s. (2), **39**: 66, **42**: 23
- la qual* (pron.) **19**: 155, **22**: rúbr. in., **27**: 36 rúbr. i s. (3), **38**: 554 rúbr., **41**: 222, **42**: 104 seg. i s. (4)
- els quals* (pron.) **38**: 481
- los quals* (pron.) **42**: 783 i s. (2)
- quan* (conj.) **19**: 244, **20**: 196, **21**: 34 i s. (2), **27**: 28 i s. (4), **28**: 6, **38**: 108 i s. (2), **39**: 390, **41**: 3 i s. (4), **43**: 207 i s. (2)
- quan* (= quant, quina quantitat, pron.) **22**: 77
- quan* (= quant, allò que, pron.) **19**: 122 i s. (2), **38**: 217 i s. (2), **39**: 168, **42**: 511
- quan* (= quant, en quin grau, adv.) **22**: 101 i s. (2), **38**: 113, **39**: 356, **41**: 104 i s. (2)
- per quan* (conj.) **42**: 316,
- tant quan* (= tant quant, adv.) **21**: 126
- tan quan* (= tant quant, adv.) **41**: 212
- quans* (= quants, pron.) **38**: 184
- quant* (adv.) **20**: 177, **22**: 245, **42**: 511 i s. (2)
- quant* (= quan, conj.) **19**: 13 i s. (2), **20**: 12, **21**: 132 rúbr., **27**: 14, **42**: 109 i s. (4)
- per quant* (= per quan, conj.) **42**: 457
- quant* (= allò que, pron.) **19**: 114, **38**: 639, **42**: 727
- tan quant* (adv.) **41**: 208
- quanta* (adj.) **20**: 163, **21**: 78, **39**: 298 i s. (2), **41**: 120
- quantas* (adj.) **39**: 170, **41**: 98; – vid. *quantas*
- quantas* (adj.) **21**: 56; – vid. *quantas*
- quantre* (= contre, prep.) **27**: 131; – vid. *contra* / *contre*
- quants* (= quant, adv.) **22**: 209
- quants* (pron.) **41**: 166
- quatre* (num.) **21**: 84 rúbr. i s. (2), **22**: rúbr. in., **38**: 594 rúbr., **41**: 186 rúbr.
- que* (conj.) **19**: 1 i s. (29), **20**: 14 i s. (16), **21**: 3 i s. (17), **22**: 16 i s. (28), **27**: 42 i s. (39), **28**: 5 i s. (22), **38**: 13 i s. (78), **39**: 6 i s. (49), **42**: 24 i s. (106), **43**: 5 i s. (32)
- que* (pron.) **19**: 8 i s. (12), **20**: 33 i s. (3), **21**: rúbr. in. i s. (8), **22**: 26 i s. (15), **27**: 15 i s. (19), **38**: 7 i s. (19), **39**: 4 i s. (6), **41**: 2 i s. (6), **42**: 9 i s. (25), **43**: 64 i s. (16), **49**: rúbr. in.
- al que* (pron.) **43**: 257
- del que* (pron.) **20**: 98, **27**: 268, **28**: 166, **38**: 515, **41**: 136, **42**: 69 i s. (4)
- el que* (pron.) **28**: 62
- l que* (pron.) **22**: 280
- la que* (pron.) **22**: 162
- lo que* (pron.) **19**: 48 i s. (8), **20**: 10 i s. (3), **21**: 94, **22**: 5 i s. (7), **27**: 82 i s. (6), **28**: 28 i s. (5), **38**: 3 i s. (14), **39**: 16 i s. (6), **41**: 148 i s. (4), **42**: 2 i s. (137), **43**: 37 i s. (6)
- lo qu*: (pron.) **19**: 265, **20**: 27, **21**: 59, **27**: 170, **39**: 207, **41**: 101, **43**: 63
- los que* (pron.) **38**: 224, **42**: 755

què (pron.) **19:** 51 i s. (12), **20:** 30 i s. (4), **21:** 1 i s. (4), **22:** 17 i s. (3), **27:** 53 i s. (16), **28:** 31 i s. (10),
38: 9 i s. (23), **39:** 19 i s. (20), **41:** 28 i s. (6), **42:** 46 i s. (27), **43:** 67 i s. (4)

qu· (= que, pron.) **20:** 22 i s. (3), **22:** 50 i s. (4), **39:** 337

qu· (= que, conj.) **19:** 24, **20:** 60 i s. (5), **21:** 123, **22:** 30 i s. (4), **39:** 151 i s. (2), **41:** 68 i s. (2), **42:** 134,
43: 51

qui (pron.) **19:** 20 i s. (14), **20:** 25 i s. (5), **21:** 8 i s. (3), **22:** 25 i s. (18), **27:** rúbr. in. i s. (25), **28:** 15 i s.
(6), **38:** 16 i s. (24), **39:** 35 i s. (10), **41:** 1 i s. (16), **42:** 14 i s. (22), **43:** 2 i s. (5), **49:** 1

quin (pron.) **21:** 70, **41:** 112

quin (adj.) **22:** 85 i s. (2), **27:** 39 i s. (2), **38:** 26 i s. (4), **39:** 154 i s. (3), **41:** 106

quina (adj.) **38:** 585, **42:** 135, **43:** 6 i s. (3)

quina (= com, adv.) **39:** 364

quina (pron.) **38:** 479

quins (adj.) **38:** 432 i s. (2)

rabbí (subst.) **27:** 255 i s. (2); – vid. *rabí*

rabí (subst.) **19:** 102 rúbr. i s. (3), **27:** 90 rúbr. i s. (2), **38:** 8 rúbr., **42:** 771 rúbr. i s. (2); – vid. *rabbí*

rabins (subst.) **19:** 97 i s. (7), **20:** 28 rúbr. i s. (4), **22:** 220 rúbr., **27:** 90 rúbr. i s. (8), **28:** rúbr. in. i s. (4),
38: 271 i s. (3), **39:** 128 rúbr. i s. (2)

rabre (= rebre, inf.) **38:** 387

rabubuda (= rebuda, part. pass.) **22:** 192

rabut (part. pass.) **22:** 108

racons (subst.) **38:** 399

racort (subst.) **27:** 338; – vid. *recort*

rahó (subst.) **27:** 48 i s. (2), **39:** 259 i s. (2); – vid. *raó*

rahonar (inf.) **42:** 614

rahons (subst.) **20:** 110; – vid. *raons*

ramor (subst.) **38:** 406

raó (subst.) **22:** 113 i s. (2), **27:** 122, **28:** 10, **38:** 162 i s. (3), **39:** 78 i s. (2), **41:** 59 i s. (2), **42:** 27 i s. (4),
43: 9 i s. (5); – vid. *rahó*

raons (subst.) **42:** 791; – vid. *rahons*

raparar (inf.) **21:** 54; – vid. *reparar*

rapòs (subst.) **38:** 649, **42:** 139; – vid. *repòs*

raverent (subst.) **28:** 58

ravés (subst.) **21:** 15, **41:** 57

reb (1 sg pres. d'ind.) **42:** 31

rebrem (1 pl futur) **28:** 169

recapte (subst.) **38:** 96

reclmam (1 pl pres. d'ind.) **43:** 14

recomanat (part. pass.) **38:** 176

recort (subst.) **22:** 130; – vid. *racort*

rectament (adv.) **20:** 89

redemir (inf.) **39:** 383

redemptor (subst.) **21:** 71 i s. (3), **22:** 81 i s. (4), **27:** 359, **41:** 113 i s. (3), **42:** 169 i s. (2), **43:** 199; – vid.

redemtor

redemptió (subst.) **22:** 79 i s. (2); – vid. *redentió*

redemtor (subst.) **22:** 67 i s. (3), **27:** 131; – vid. *redemptor*

redentió (subst.) **19:** 287; – vid. *redemptió*

regiment (subst.) **20:** 149

regirà (3 sg futur) **42:** 477

regiu (2 pl pres. d'ind.) **19:** 21, **27:** 175

regna (subst.) **28:** 186, **38:** 256, **39:** 183, **43:** 31 i s. (2)

regnar (inf.) **42:** 677

regnarà (3 sg futur) **27:** 14

regnat (subst.) **27:** 188

rembra (inf.) **41:** 102; – vid. *rembre*

rembre (inf.) **21:** 60, **42:** 666; – vid. *rembra*

remediau (2 pl imp.) **42:** 344

remedieu (2 pl pres. de subj.) **42:** 29

remeta (3 sg pres. de subj.) **42:** 770

remey (subst.) **19:** 212, **20:** 51, **38:** 258, **42:** 56 i s. (2)

remut (redimit, part. pass.) **39:** 379

renegaràs (2 sg futur) **41:** 70

rent (1 sg pres. d'ind.) **27:** 228, **39:** 289, **42:** 504

renta (3 sg pres. d'ind.) **27:** 230 rúbr., **38:** 218 rúbr., **39:** 287 rúbr., **43:** 193 rúbr.

rentar (inf.) **19:** 41 i s. (4), **27:** 209 i s. (3), **38:** 199 i s. (2), **42:** 489 i s. (3), **43:** 192

rentarà (3 sg futur) **19:** 40 rúbr.

rentareu (2 pl futur) **27:** 225

rentat (part. pass.) **19:** 53, **42:** 513 i s. (2)

rentat[s] (part. pass.) **19:** 58 rúbr.

rentau (2 pl imp.) **27:** 230

renteu (2 pl pres. de subj.) **19:** 56, **42:** 499

reparar (inf.) **41:** 33 i s. (2), **42:** 795; – vid. *raparar*

repararà (3 sg futur) **27:** 7

reparàs (3 sg pret. imperf. de subj.) **41:** 28

repòs (subst.) **42:** 203 i s. (2); – vid. *rapòs*

reposar (inf.) **39:** 62

reposat (part. pass.) **22:** 261

reposau (2 pl imp.) **20:** 83, **38:** 369, **42:** 638

reposau (2 pl pres. d'ind.) **19:** 175, **27:** 381

repost (provisió de coses de durada en el rebost, subst.) **27:** 189

repren (3 sg pres. d'ind.) **19:** 85

representatió (subst.) **42:** rúbr. in.; – vid. *representazió*

representazió (subst.) **49:** rúbr. in.; – vid. *representatió*

res (= gens, adv.) **19:** 206, **27:** 406

- res* (pron.) **19:** 54 i s. (5), **21:** 17, **22:** 251 i s. (3), **27:** 63 i s. (4), **28:** 113, **38:** 22 i s. (3), **39:** 164 i s. (4), **42:** 192 i s. (3), **43:** 138 i s. (2)
- rescat* (subst.) **22:** 74 i s. (4), **38:** 382 i s. (2)
- rescatar* (inf.) **38:** 385
- rescatats* (part. pass. subst.) **22:** 161
- resplendent* (adj.) **22:** 149
- respon* (2 sg imp.) **38:** 514
- respondreu* (2 pl futur) **28:** 101
- responen* (3 pl pres. d'ind.) **21:** 100 rúbr., **43:** 10 rúbr.
- responeu* (2 pl imp.) **38:** 436
- responeu* (2 pl pres. d'ind.) **39:** 171
- respons* (2 sg pres. d'ind.) **20:** 125, **38:** 495, **42:** 797
- resposta* (subst.) **19:** 31, **42:** 452
- ressucitar* (inf.) **22:** 50; – vid. *resucitar* / *resuscitar* / *resusitar*
- rest* (1 sg pres. d'ind.) **21:** 11
- resta* (1 sg pres. d'ind.) **41:** 53, **42:** 325
- resta* (3 sg pres. de subj.) **21:** 25, **41:** 41 i s. (2), **42:** 374
- restam* (1 pl pres. d'ind.) **42:** 299
- restar* (inf.) **38:** 336, **42:** 414 i s. (2)
- restaran* (3 pl futur) **41:** 144; – vid. *rasteran*
- restau* (2 pl imp.) **38:** 147 i s. (2)
- resten* (3 pl pres. d'ind.) **38:** 182 rúbr., **39:** 327 rúbr., **42:** 585
- rasteran* (3 pl futur) **42:** 159 rúbr.; – vid. *restaran*
- resteu* (2 pl pres. de subj.) **42:** 324, **43:** 124
- restituex* (3 sg pres. d'ind.) **42:** 743 rúbr.
- resucitant* (ger.) **22:** 202 i s. (2)
- resucitar* (inf.) **22:** 35 i s. (3), **38:** 118, **39:** 320, **42:** 229; – vid. *ressucitar* / *resuscitar* / *resusitar*
- resucitaré* (1 sg futur) **42:** 147
- resucitat* (part. pass.) **20:** 20 i s. (2), **22:** 126 i s. (9), **28:** 105, **39:** 390, **42:** 25 i s. (2); – vid. *resuscitat* / *resusitat*
- resucitau* (2 pl imp.) **22:** 61
- resurectió* (subst.) **22:** rúbr. in. i s. (3); – vid. *resurrectió*
- resurrectió* (subst.) **22:** 158; – vid. *resurectió*
- resuscitar* (inf. subst.) **22:** 115
- resuscitar* (inf.) **22:** 206; – vid. *ressucitar* / *resucitar* / *resusitar*
- resuscitarà* (3 sg futur) **22:** 44 rúbr., **27:** 29; – vid. *resussitarà*
- resuscitat* (adj.) **22:** 330
- resuscitat* (part. pass.) **22:** 54; – vid. *resucitat* / *resusitat*
- resuscitat* (part. pass. subst.) **22:** 324
- resuscitats* (part. pass.) **22:** 186
- resusitar* (inf.) **22:** 58 i s. (2); – vid. *ressucitar* / *resucitar* / *resuscitar*
- resusitat* (part. pass.) **39:** 219; – vid. *resucitat* / *resuscitat*

- resussitarà* (3 sg futur) **22**: 29; – vid. *resuscitarà*
- retornada* (part. pass.) **38**: 161
- retornau* (2 pl imp.) **42**: 683
- retret* (subst.) **42**: 12
- reverendíssim* (adj.) **42**: 265; – vid. *reverendíssim*
- reverendíssim* (adj.) **42**: 1 i s. (2); – vid. *reverendíssim*
- reverència* (subst.) **38**: 36 rúbr., **41**: 126 rúbr.
- rey* (subst.) **27**: 57 i s. (3), **28**: 110 i s. (5), **39**: 167 i s. (5), **42**: 59 i s. (3), **43**: 27 i s. (7)
- reyna* (subst.) **22**: 166 i s. (4)
- ribalt* (subst.) **19**: 197 i s. (2), **27**: 397 i s. (2)
- rich* (adj.) **38**: 269, **49**: 10
- rimant* (ger.) **19**: 24 rúbr. i s. (6), **20**: 68 rúbr.
- rim[ant]* (ger.) **19**: 40 rúbr. i s. (5), **27**: 274 rúbr. i s. (2)
- roba* (subst.) **28**: 231 rúbr., **39**: 275 rúbr., **42**: 810
- robar* (inf.) **22**: 243
- robas* (subst.) **39**: 226
- robat* (part. pass.) **22**: 260
- roçegat* (part. pass.) **27**: 432; – vid. *rosegat*
- roí* (adj.) **39**: 336
- roí* (adj. subst.) **38**: 537
- Roma* (top.) **20**: 146
- romandràs* (2 sg futur) **27**: 223
- romanga* (3 sg imp.) **38**: 588 rúbr.
- romans* (adj. subst.) **42**: 60 i s. (2)
- rompes* (2 sg pres. de subj.) **38**: 653
- rosegan* (ger.) **42**: 743 rúbr.
- rosegar* (inf.) **38**: 644
- rosegat* (part. pass.) **19**: 276; – vid. *roçegat*
- rosegau* (2 pl imp.) **38**: 476
- s'* (pron.) **20**: 193, **22**: 39 i s. (3), **27**: 25 i s. (3), **38**: 105 i s. (6), **39**: 270 i s. (4), **41**: 140, **42**: 9 i s. (7)
- ś* (pron.) **19**: 160 i s. (2), **20**: 67, **21**: 44 rúbr., **22**: 45 i s. (4), **27**: 404 rúbr., **38**: 187 i s. (2), **39**: 287 rúbr., **42**: 104 rúbr. i s. (3), **43**: 5 rúbr. i s. (4)
- s* (= es, pron.) **19**: 98a, **21**: rúbr. in., **22**: 27 i s. (4), **27**: 105c, **28**: 80 i s. (2), **38**: 26 i s. (11), **39**: 122 i s. (3), **42**: 93 i s. (5), **43**: 143 i s. (2)
- s* (= és, 3 sg pres. d'ind.) **19**: 132, **21**: 8 i s. (6), **22**: 14 i s. (4), **27**: 60, **28**: 10 i s. (5), **38**: 157 i s. (8), **39**: 59 i s. (6), **41**: i s. (6), **42**: 14 i s. (3), **43**: 67 i s. (4)
- s* (= us, pron.) **19**: 47, **22**: 152, **27**: 52a i s. (6), **28**: 224, **38**: 294 i s. (4), **42**: 342
- s* (= vós, pron.) **38**: 542
- sa* (adj.) **38**: 14
- sa* (adj. poss.) **22**: 137, **38**: 144, **39**: 78, **41**: 197, **42**: 743 rúbr.; – vid. *se* (poss.)
- sa* (= -se, pron.) **27**: 285, **41**: 190 rúbr., **42**: 810 rúbr.

- sabem* (1 pl pres. d'ind.) **20:** 60, **27:** 192, **39:** 72 i s. (2), **42:** 791
- saben* (3 pl pres. d'ind.) **38:** 22, **39:** 327
- saber* (inf. subst.) **19:** 225, **20:** 185, **27:** 419; – vid. *seber*
- saber* (inf.) **39:** 177, **41:** 162
- sabésseu* (2 pl pret. imperf. de subj.) **42:** 464
- sabeu* (2 pl pres. d'ind.) **20:** 176, **22:** 144, **28:** 156, **38:** 219, **39:** 83 i s. (3), **41:** 1 i s. (3), **42:** 193 i s. (6); – vid. *sebeu*
- sabia* (1 sg pret. imperf. d'ind.) **20:** 190, **39:** 384
- sabien* (3 pl pret. imperf. d'ind.) **27:** 137
- sabor* (subst.) **38:** 613, **42:** 627
- sabrà* (3 sg futur) **22:** 252, **39:** 323; – vid. *sebrà*
- sabràs* (2 sg futur) **27:** 222, **39:** 321; – vid. *sebràs*
- sabrieu* (2 pl cond.) **38:** 428, **39:** 51 i s. (2)
- sabs* (2 sg pres. d'ind.) **19:** 51, **27:** 243, **28:** 209, **38:** 510, **39:** 320; – vid. *saps*
- sabut* (= savi, adj.) **19:** 104
- sabut* (part. pass.) **20:** 119 i s. (2), **27:** 291, **42:** 60 i s. (2)
- sacratari* (subst.) **27:** 260
- sacratíssim* (adj.) **41:** 173
- sacret* (adj.) **38:** 90
- saductor* (subst.) **19:** 215, **27:** 409
- sagrada* (adj.) **41:** 37
- sagrat* (adj.) **28:** 130 i s. (2)
- sagüent* (adj. subst.) **22:** 328 rúbr., **38:** 554 rúbr., **39:** 347 rúbr.; – vid. *següent*
- saguir* (inf.) **27:** 271 i s. (2), **38:** 160, **39:** 381; – vid. *seguir*
- sagüirem* (1 pl futur) **39:** 312
- saguit* (part. pass.) **38:** 105
- saguiu* (2 pl imp.) **28:** 118, **38:** 77 i s. (3); – vid. *seguiu*
- saig* (subst.) **19:** 242 rúbr., **38:** 548 rúbr.
- salabrar* (inf.) **27:** 156, **38:** 6 i s. (2); – vid. *selebrar*
- Salomé* (antr.) **22:** rúbr. in. i s. (7), **49:** rúbr. in.
- saludat* (part. pass.) **38:** 88
- salut* (subst.) **19:** 248, **20:** 24, **21:** 44 i s. (3), **27:** 158 i s. (2), **38:** 8 i s. (2), **41:** 86 i s. (4), **42:** 708
- salvador* (subst.) **22:** 316, **38:** 608, **41:** 8
- salvar* (inf.) **20:** 164 i s. (2), **21:** 79, **27:** 149, **28:** 153, **39:** 370 i s. (2), **41:** 11 i s. (2)
- salvat* (part. pass.) **20:** 45, **28:** 31, **39:** 19
- salvatió* (subst.) **19:** 288, **38:** 249
- samarità* (subst.) **19:** 213 i s. (2), **27:** 407
- sanch* (subst.) **19:** 170, **21:** 150, **22:** 155, **28:** 27, **38:** 252 i s. (2), **39:** 15 i s. (3), **41:** 174 i s. (2), **42:** 657 i s. (2), **43:** 22 i s. (2)
- sanct* (adj.) **19:** rúbr. in.; – vid. *sant*
- sancta* (adj. subst.) **19:** 165, **27:** 36 rúbr., **28:** 140, **42:** 669; – vid. *santa / sancte*
- sancte* (adj.) **27:** 363; – vid. *sancta / santa*

- sanctus* (adj.) **22**: 61 i s. (3); – vid. *sants*
- sangonós* (adj.) **38**: 648, **39**: 92
- sangonosos* (adj.) **49**: 19
- sanitat* (subst.) **19**: 111, **39**: 133
- sans* (adj.) **49**: 18
- sant* (adj.) **19**: 169 i s. (2), **20**: rúbr. in., **21**: rúbr. in. i s. (5), **22**: 274, **27**: rúbr. in. i s. (7), **28**: rúbr. in. i s. (2), **38**: rúbr. in. i s. (36), **39**: rúbr. in. i s. (5), **41**: 40 i s. (6), **42**: 124 rúbr. i s. (6), **43**: rúbr. in. i s. (2), **49**: rúbr. in. i s. (2); – vid. *sanct*
- santa* (adj.) **22**: 133, **28**: 155; – vid. *sancta / sancte*
- sants* (adj.) **22**: 57 i s. (6); – vid. *sanctus*
- sap* (3 sg pres. d'ind.) **42**: 87
- sapíam* (1 pl imp.) **39**: 137
- sàpias* (2 sg pres. de subj.) **27**: 261
- sapíau* (2 pl imp.) **22**: 277, **28**: 104, **38**: 482, **41**: 163, **42**: 554; – vid. *sepíau*
- saps* (2 sg pres. d'ind.) **27**: 47; – vid. *sabs*
- sapultat* (part. pass.) **41**: 177, **42**: 10; – vid. *sepultat*
- sapultura* (subst.) **21**: 88 i s. (2), **41**: 41 i s. (3), **42**: 17
- saré* (1 sg futur) **42**: 115 i s. (2); – vid. *seré*
- sareu* (2 pl futur) **42**: 311; – vid. *sereu*
- sariants* (subst.) **38**: 402; – vid. *seriants / sergants*
- sarvell* (subst.) **41**: 224; – vid. *servell*
- sasiar* (inf.) **20**: 139
- Satan* (antr.) **27**: 33 i s. (2)
- satisfer* (inf.) **21**: 99, **27**: 365, **41**: 26 i s. (2)
- satisfet* (part. pass.) **42**: 688
- sayeu* (= seieu, 2 pl pres. d'ind.) **38**: 541
- scales* (subst.) **21**: 128 rúbr., **41**: 214 rúbr.
- scambell* (subst.) **38**: 538 rúbr., **39**: 265 rúbr.
- scampada* (part. pass.) **38**: 253, **42**: 663
- scandalitzat* (part. pass.) **27**: 239, **38**: 230
- scandalitzats* (part. pass.) **42**: 555; – vid. *scandelitzats*
- scandelitzats* (part. pass.) **19**: 67; – vid. *scandalitzats*
- scanpat* (part. pass.) **42**: 561
- scanyar* (inf.) **39**: 24
- scap* (3 sg pres. de subj.) **19**: 275b, **27**: 380 i s. (2)
- scapar* (inf.) **19**: 217, **27**: 411, **38**: 401, **42**: 264
- scapàs* (3 sg pret. imperf. de subj.) **38**: 473
- scape* (2 sg imp.) **19**: 225, **27**: 419
- scarnit* (part. pass.) **42**: 671
- scilenci* (subst.) **42**: 76
- sclat* (1 sg pres. d'ind.) **38**: 558
- sclatar* (inf.) **19**: 280, **38**: 584, **39**: 64, **43**: 215

- sclataré* (1 sg futur) **19**: 290
- scoltau* (2 pl imp.) **39**: 106, **41**: 147
- scondir* (inf.) **42**: 728
- scopinias* (subst.) **42**: 656
- scopint* (ger.) **42**: 820 rúbr.
- scriba* (subst.) **22**: 244 rúbr.; – vid. *scriva*
- scribas* (subst.) **42**: 104 seg.
- scrit* (part. pass. subst.) **19**: 118
- scrit* (part. pass.) **19**: 64, **27**: 236
- scrita* (part. pass.) **43**: 198 rúbr.
- scrits* (part. pass.) **20**: 170, **39**: 372
- scriu* (3 sg pres. d'ind.) **43**: 198 rúbr.
- scriva* (subst.) **22**: rúbr. in. i s. (2), **42**: 103 rúbr. i s. (2), **43**: 198 rúbr.; – vid. *scriba*
- scuder* (subst.) **41**: 153
- scusar* (inf.) **19**: 240, **43**: 209
- se* (= ça, adv.) **22**: 257
- se* (pron.) **19**: rúbr. in. i s. (7), **20**: 161 rúbr., **21**: 15 i s. (6), **22**: 20 rúbr. i s. (4), **27**: 6 i s. (7), **38**: 70 i s. (11), **39**: 24 rúbr. i s. (3), **41**: 19 i s. (4), **42**: 159 rúbr. i s. (12), **43**: 25 rúbr. i s. (6)
- se* (pron.) **19**: 62 rúbr. i s. (4), **20**: 46 rúbr. i s. (2), **22**: 32 i s. (8), **27**: 43 i s. (5), **28**: 34 rúbr. i s. (3), **38**: rúbr. in. i s. (24), **39**: 167 i s. (5), **41**: 21 i s. (5), **42**: 2 i s. (14), **43**: 102 i s. (6)
- se* (= sa, adj. poss.) **19**: 26 i s. (2), **21**: 111, **22**: 131 i s. (2), **27**: 410, **28**: 43, **39**: 37 i s. (2), **42**: 379 rúbr., **43**: 58 i s. (2); – vid. *sa*
- sé* (1 sg pres. d'ind.) **19**: 81 i s. (3), **27**: 326, **38**: 286 i s. (3), **39**: 5 i s. (2), **42**: 164 i s. (4), **43**: 91 i s. (3); – vid. *cé / çé*
- seber* (inf. subst.) **22**: 240; – vid. *saber*
- sebeu* (2 pl pres. d'ind.) **22**: 163 i s. (2), **43**: 22; – vid. *sabeu*
- sebrà* (3 sg futur) **39**: 285, **42**: 6; – vid. *sabrà*
- sebràs* (2 sg futur) **42**: 495; – vid. *sabràs*
- sebrem* (1 pl futur) **19**: 108
- secret* (adj. subst.) **27**: 248
- secret* (= secrets, adj.) **38**: 305
- secretament* (adv.) **38**: 315, **42**: 38
- secrets* (adj.) **27**: 376
- segonament* (adv.) **39**: 161
- segons* (conj.) **19**: 20 i s. (2), **20**: 102 i s. (3), **28**: 41 i s. (3), **38**: 286 i s. (4), **39**: 31 i s. (2), **42**: 281
- segons que* (loc. conj.) **19**: 64
- segons* (prep.) **20**: 92 i s. (2), **21**: 103, **27**: 74, **28**: 110 i s. (2), **38**: 267 i s. (3), **39**: 210 i s. (2), **41**: 189, **43**: 37
- segue* (3 sg imp.) **38**: 187
- segueix* (2 sg imp.) **19**: 52
- següent* (adj.) **42**: 104 rúbr.; – vid. *sagüent*
- seguint* (ger.) **42**: 52

- seguir* (inf.) **19**: 168, **42**: 201 i s. (2); – vid. *saguir*
- seguiran* (3 pl futur) **42**: 78
- seguit* (part. pass.) **42**: 852
- seguuu* (2 pl imp.) **19**: 12, **22**: 109 i s. (3), **27**: 166, **38**: 577 i s. (2), **42**: 424 i s. (3); – vid. *saguiu*
- segurament* (adv.) **20**: 148
- segurs* (adj.) **27**: 300
- selebrar* (inf.) **38**: 193, **42**: 411 i s. (2), **43**: 103; – vid. *salabrar*
- semblant* (adj.) **19**: 164; – vid. *senblant*
- semblants* (adj.) **19**: 220, **27**: 78 i s. (4)
- semble* (3 sg pres. d'ind.) **42**: 833
- sempra* (adv.) **38**: 226, **42**: 647; – vid. *sempre*
- sempre* (adv.) **38**: 182, **42**: 750; – vid. *sempra*
- sen* (= essent, ger.) **21**: 84 rúbr.
- senblant* (adj.) **22**: 122; – vid. *semblant*
- sens* (prep.) **19**: 58 i s. (4), **21**: 45 i s. (4), **22**: 168 i s. (5), **27**: 122 i s. (2), **28**: 230, **38**: 17 i s. (7), **39**: 274 i s. (3), **41**: 39 i s. (5), **42**: 24 i s. (8), **43**: 120 i s. (6)
- sensa* (prep.) **21**: 73, **38**: 154, **41**: 115, **42**: 667 i s. (3)
- sensraó* (subst.) **39**: 307
- sent* (= essent, ger.) **22**: 102, **41**: 15
- sent* (1 sg pres. d'ind.) **38**: 586 i s. (3), **39**: 300, **42**: 377 i s. (2)
- sentà* (3 sg pres. de subj.) **27**: 324
- senten* (3 pl pres. de subj.) **22**: 3
- sentenciat* (part. pass. subst.) **20**: 134; – vid. *sententiat*
- sentència* (subst.) **20**: 155 rúbr. i s. (2), **43**: 198 rúbr.
- sentenciar* (inf.) **28**: 77, **39**: 112 i s. (6)
- sentenciat* (part. pass.) **20**: 151, **21**: 114, **28**: 115, **38**: 566, **39**: 116 i s. (5), **41**: 200, **42**: 828, **43**: 5 i s. (5); – vid. *sentenciat*
- sentí* (3 sg pret. perf. simple) **41**: 2
- sentiment* (subst.) **21**: 47, **38**: 207, **39**: 63, **41**: 89 i s. (2), **42**: 187
- sentint* (ger.) **38**: 641 rúbr.
- sentir* (inf.) **20**: 191 i s. (2), **28**: 147, **38**: 535, **39**: 386 i s. (2), **42**: 369, **43**: 205
- sentirà* (3 sg futur) **42**: 159
- sentiràs* (2 sg futur) **21**: 27, **41**: 69
- sentireu* (2 pl futur) **39**: 106
- sentís* (1 sg pret. imperf. de subj.) **42**: 857
- sentit* (part. pass.) **20**: 193, **38**: 531 i s. (2), **39**: 387, **42**: 753, **43**: 63
- sentiu* (2 pl pres. d'ind.) **42**: 597
- senya* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 327 rúbr.
- senyal* (subst.) **27**: 13, **38**: 412, **42**: 710
- senyalareu* (2 pl futur) **43**: 109
- senyals* (subst.) **27**: 21, **41**: 168, **42**: 51 i s. (3)
- senya[n]t* (= cenyint, ger.) **42**: 482 rúbr.

- senyor* (subst.) **19:** 14 i s. (16), **20:** 2 i s. (12), **21:** 48 i s. (8), **22:** rúbr. in. i s. (16), **27:** 71 i s. (24), **28:** 3 i s. (12), **38:** 17 i s. (31), **39:** 2 i s. (17), **41:** 48 i s. (12), **42:** 1 i s. (36), **43:** 24 i s. (13)
- sen[y]or* (subst.) **39:** 133
- senyora* (subst.) **22:** 173 i s. (3), **38:** 167 i s. (2), **42:** 200, **43:** 214 i s. (2), **49:** rúbr. in.
- sen[y]ora* (subst.) **42:** 350
- senyoras* (subst.) **39:** 349
- senyoria* (subst.) **42:** 6
- senyors* (subst.) **19:** 103 i s. (4), **20:** 37 i s. (2), **22:** 4 i s. (7), **27:** 88 i s. (9), **28:** 21 i s. (4), **38:** 59 i s. (11), **39:** 49 i s. (3), **42:** 104 seg. i s. (9), **43:** 159
- separats* (part. pass.) **42:** 475
- sepiau* (2 pl imp.) **42:** 110; – vid. *sapiau*
- septre* (subst.) **39:** 268; – vid. *ceptra*
- sepultat* (part. pass.) **22:** 283; – vid. *sapultat*
- ser* (inf.) **22:** 63 i s. (2), **27:** 384 rúbr., **28:** 105, **38:** 130 i s. (5), **41:** 150, **42:** 121 i s. (6), **43:** 45
- se[r]* (inf.) **38:** 226
- serà* (3 sg futur) **19:** 92 i s. (7), **20:** 196 i s. (2), **21:** 70 i s. (2), **22:** 262 i s. (2), **27:** 4 i s. (12), **28:** 66 i s. (4), **38:** 61 i s. (15), **39:** 72 i s. (9), **41:** 112 i s. (2), **42:** 42 i s. (11), **43:** 53 i s. (2)
- seran* (3 pl futur) **19:** 67, **27:** 26
- seràs* (2 sg futur) **42:** 731
- sercam* (1 pl pres. d'ind.) **19:** 188, **27:** 387, **42:** 720
- sercant* (ger.) **38:** 426 i s. (3), **43:** 175
- sercar* (inf.) **28:** 81 i s. (2), **38:** 420 i s. (2)
- sercau* (2 pl pres. d'ind.) **27:** 386, **38:** 286 i s. (2), **39:** 59, **42:** 714 i s. (3)
- seré* (1 sg futur) **19:** 68 i s. (2), **27:** 239 i s. (2), **42:** 112; – vid. *saré*
- serem* (1 pl futur) **27:** 318
- sereu* (2 pl futur) **19:** 13, **42:** 333 i s. (3); – vid. *sareu*
- sergants* (subst.) **20:** 68, **28:** 119 rúbr.; – vid. *sariants* / *serians* / *seriants*
- seria* (1 sg cond.) **19:** 77, **27:** 255
- seria* (3 sg cond.) **28:** 60
- serians* (subst.) **28:** 119; – vid. *sariants* / *sergants* / *seriants*
- seriants* (subst.) **20:** 54 rúbr., **38:** 641, **39:** 327 rúbr.; – vid. *sariants* / *sergants* / *serians*
- serien* (3 pl cond.) **20:** 189
- serp* (subst.) **49:** 7
- sert* (adj. subst.) **38:** 300 i s. (4)
- sert* (adj.) **19:** 120
- sert* (adv.) **28:** 42, **38:** 38 i s. (16), **39:** 32 i s. (18), **41:** 167 i s. (2), **42:** 248 i s. (6)
- se[r]t* (adv.) **38:** 159
- de sert* (loc. adv.) **41:** 139 i s. (2)
- per sert* (loc. adv.) **38:** 35 i s. (20), **39:** 5 i s. (13), **41:** 135, **43:** 32 i s. (3); – vid. *cert*
- sertament* (adv.) **28:** 83, **38:** 4 i s. (6), **39:** 289, **42:** 435 i s. (5), **43:** 36 i s. (2)
- servell* (subst.) **21:** 138, **38:** 58; – vid. *sarvell*
- servey* (subst.) **42:** 445

- servir* (inf.) **38**: 155, **41**: 158, **42**: 326 i s. (4)
- serviré* (1 sg futur) **38**: 343
- servit* (part. pass.) **20**: 122 i s. (2), **21**: 7, **38**: 102 i s. (3), **41**: 49
- servits* (part. pass.) **42**: 311
- serviu* (2 pl imp.) **38**: 591
- ses* (adj. poss.) **20**: 173, **22**: 307
- sesar* (= cessar, inf.) **42**: 866
- Sèsar* (antr.) **43**: 181; – vid. *Cèsar* / *Cèssar*
- sesat* (= cessat, part. pass.) **43**: 50
- setorar* (inf.) **41**: 108; – vid. *setorrar* / *soterrar*
- setorrar* (inf.) **21**: 92; – vid. *setorar* / *soterrar*
- seu* (subst.) **21**: rúbr. in.
- seu* (2 sg imp.) **19**: 113a
- seu* (adj. poss.) **20**: 107 i s. (3), **22**: 163 i s. (3), **27**: 9 i s. (7), **28**: rúbr. in. i s. (4), **38**: 152 i s. (3), **39**: 202 i s. (3), **41**: 6 i s. (2), **42**: 158 i s. (4), **43**: 85
- seu* (pron. poss.) **20**: 116
- seurà* (3 sg futur) **28**: 107
- seus* (adj. poss.) **22**: 37, **27**: 127 i s. (2)
- seus* (pron. poss.) **22**: 180, **27**: 17 i s. (3)
- sforç* (subst.) **27**: 269 i s. (2), **42**: 346 i s. (2)
- sforçat* (part. pass.) **38**: 381
- sforçats* (adj.) **38**: 432
- sforçau* (2 pl imp.) **21**: 57
- si* (conj.) **19**: 40 i s. (18), **20**: 11 i s. (12), **21**: 33 i s. (3), **22**: 9 i s. (9), **27**: 85 i s. (15), **28**: 31 i s. (19), **38**: 53 i s. (15), **39**: 5 i s. (29), **41**: 75 i s. (5), **42**: 55 i s. (24), **43**: 11 i s. (9), **49**: 15 i s. (2)
- si bé* (loc. conj.) **20**: 175 i s. (2), **21**: 42 i s. (3), **27**: 382, **39**: 384, **41**: 84 i s. (2), **42**: 215 i s. (2)
- sí* (adv.) **20**: 114a
- sia* (3 sg imp.) **19**: 60 i s. (3), **20**: 33 i s. (3), **22**: 191, **27**: 232 i s. (4), **28**: 82 i s. (3), **38**: 144 i s. (6), **39**: 208, **42**: 362 i s. (5), **43**: 168 i s. (2)
- sia* (1 sg pres. de subj.) **27**: 230, **28**: 25, **39**: 13
- sia* (3 sg pres. de subj.) **19**: 104, **20**: 99 i s. (3), **22**: 233, **27**: 196, **28**: 52 i s. (6), **38**: 67 i s. (6), **39**: 116 i s. (8), **41**: 42 i s. (2), **42**: 33 i s. (11), **43**: 5 i s. (10)
- siam* (1 pl pres. de subj.) **27**: 300, **28**: 64
- sián* (3 pl imp.) **38**: 330, **39**: 134; – vid. *sien*
- sián* (3 pl pres. de subj.) **28**: 228 i s. (2), **39**: 374; – vid. *sien*
- sias* (2 sg imp.) **19**: 112, **27**: 310, **38**: 211
- sias* (2 sg pres. de subj.) **39**: 182
- siau* (2 pl imp.) **19**: 33, **27**: 179 i s. (5), **38**: 88 i s. (6), **42**: 287 i s. (4)
- siau* (2 pl pres. de subj.) **19**: 42, **22**: 80, **27**: 127 i s. (4), **38**: 46, **39**: 178, **42**: 735, **43**: 237
- sien* (3 pl imp.) **28**: 13; – vid. *sián*
- sien* (3 pl pres. de subj.) **20**: 172; – vid. *sián*
- simples* (subst.) **38**: 22

- singular* (adj.) **28**: 78 i s. (2)
- singularment* (adv.) **20**: 65
- sinó* (conj.) **21**: 25, **22**: 14, **38**: 213 i s. (4), **41**: 67, **42**: 391, **43**: 118
- sinó que* (loc. conj.) **22**: 8, **42**: 576, **43**: 211
- sircuyrà* (3 sg futur) **42**: 137
- sirventa* (subst.) **19**: 238 rúbr., **38**: 540 i s. (2)
- sisplau* (adv., = contracció de *si us plau*) **20**: 55
- siutat* (subst.) **38**: 54, **42**: 421
- sment* (subst.) **38**: 472
- smortida* (adj.) **38**: 146 rúbr.
- so* (subst.) **28**: 94 rúbr.
- só* (1 sg pres. d'ind.) **19**: 25 i s. (12), **20**: 32, **21**: 8 i s. (4), **22**: 59 i s. (3), **27**: 55 i s. (5), **28**: 100 i s. (4), **38**: 41 i s. (10), **39**: 179 i s. (2), **41**: 50 i s. (5), **42**: 65 i s. (2); – vid. *som*
- sò* (pron.) **19**: 52 i s. (4), **20**: 76 i s. (2), **22**: 7 i s. (3), **28**: 74 i s. (3), **38**: 222, **39**: 149 i s. (5), **42**: 104 seg., **43**: 23 i s. (3); – vid. *ço*
- sobirà* (adj.) **21**: 39, **41**: 81
- sobirana* (adj.) **21**: 77, **41**: 119
- sobra* (3 sg pres. d'ind.) **41**: 29
- sobra* (prep.) **27**: 364; – vid. *sobre*
- sobrar* (inf.) **27**: 63
- sobrat* (adj.) **22**: 73 i s. (2)
- sobre* (prep.) **20**: 154, **22**: rúbr. in., **27**: 356, **38**: 264, **39**: 290, **43**: 198; – vid. *sobra*
- sogre* (subst.) **38**: 11 i s. (2)
- sol* (adj.) **21**: 123, **41**: 209, **42**: 367 i s. (2)
- sol* (subst.) **27**: 25
- sola* (adj.) **20**: 174, **38**: 130
- solament* (adv.) **38**: 216, **42**: 509 i s. (3); – vid. *solement*
- soldat* (subst.) **41**: 142 i s. (2)
- solement* (adv.) **19**: 57; – vid. *solament*
- soles* (= a soles, adv.) **38**: 134
- soleu* (2 pl pres. d'ind.) **39**: 248, **42**: 581
- sols* (2 sg pres. d'ind.) **38**: 480
- sols* (adv.) **19**: 128, **21**: 62, **27**: 72 i s. (3), **28**: 133, **38**: 204, **39**: 160, **42**: 150 i s. (6), **43**: 124
- sols que* (loc. conj.) **27**: 108, **28**: 228, **42**: 771, **43**: 134 i s. (2), **49**: 15
- soltament* (adv.) **28**: 61
- som* (1 sg pres. d'ind.) **20**: 192, **27**: 345 i s. (2), **38**: 127, **39**: 30 i s. (2), **42**: 100 i s. (13), **43**: 38 i s. (3); – vid. *só*
- som* (1 pl pres. d'ind.) **19**: 17, **22**: 13 i s. (3), **27**: 91 i s. (5), **28**: 47 i s. (3), **38**: 83, **42**: 7
- son* (adj. poss.) **19**: rúbr. in. i s. (4), **20**: 3 i s. (3), **21**: 44 rúbr. i s. (3), **22**: 34 i s. (8), **27**: 60 rúbr. i s. (3), **28**: 127 i s. (2), **38**: rúbr. in. i s. (5), **39**: 366 i s. (2), **41**: rúbr. in. i s. (2), **42**: 44 rúbr. i s. (4), **43**: 128 i s. (4)
- són* (3 pl pres. d'ind.) **19**: 192, **21**: 56 i s. (4), **22**: 304 i s. (2), **27**: 124 i s. (2), **28**: 187, **38**: 281, **39**: 108, **41**: 98 i s. (6), **42**: 323 i s. (2), **43**: 30 i s. (2)

- sona* (3 sg pres. d'ind.) **27:** 393 rúbr., **28:** 155 rúbr.
- sonar* (inf.) **38:** 645, **39:** 300
- sort* (subst.) **21:** 46, **39:** 23, **41:** 88, **42:** 845
- sos* (adj. poss.) **19:** rúbr. in. i s. (3), **20:** 138 rúbr., **22:** rúbr. in. i s. (6), **42:** 104 rúbr.'i s. (6)
- sosega* (= sossega: calma, 2 sg imp.) **20:** 6
- sosegau* (2 pl imp.) **42:** 140
- sosté* (3 sg pres. d'ind.) **28:** 122
- soterrar* (inf.) **21:** 66
- sots* (prep.) **43:** 198 seg.
- sou* (2 pl pres. d'ind.) **19:** 100 i s. (4), **20:** 23, **21:** 43 i s. (2), **22:** 63, **27:** 385 i s. (2), **28:** 31 i s. (2), **38:** 161 i s. (5), **39:** 19 i s. (3), **41:** 45, **42:** 289 i s. (5), **43:** 69 i s. (3)
- spanta* (3 sg pres. d'ind.) **41:** 18
- spantant* (ger.) **22:** 268 rúbr.
- spantar* (inf.) **38:** 446, **41:** 166, **43:** 65
- spantas* (2 sg pres. d'ind.) **27:** 268
- spantat* (part. pass.) **22:** 197, **39:** 193, **41:** 135
- spantats* (part. pass.) **38:** 443
- spanteu* (2 pl pres. de subj.) **38:** 434; – vid. *spenteu*
- spargir* (inf.) **19:** 66
- spatles* (subst.) **22:** rúbr. in.
- spectable* (adj.) **20:** 71, **28:** 156
- spedient* (convenient, adj.) **39:** 113; – vid. *espedient* / *expedient*
- spenteu* (2 pl pres. de subj.) **22:** 269, **27:** 389; – vid. *spanteu*
- spera* (3 sg pres. d'ind.) **22:** 116, **27:** 358, **38:** 40
- sperant* (ger.) **22:** 96, **41:** 144
- sperar* (inf.) **38:** 351
- sperareu* (2 pl futur) **27:** 339 – editat: *m'asperareu*
- sperat* (part. pass.) **22:** 94
- sperau* (2 pl imp.) **19:** 102a i s. (2)
- sperau* (2 pl pres. d'ind.) **22:** 17
- sperem* (1 pl pres. de subj.) **27:** 107b
- speren* (3 pl pres. d'ind.) **22:** 128
- sperit* (subst.) **19:** 72, **38:** 245 i s. (3), **39:** 347, **41:** 116, **42:** 398 i s. (4)
- spil* (subst.) **28:** 148
- spinas* (subst.) **22:** 140 rúbr., **39:** 265 rúbr., **42:** 118 i s. (3)
- spirar* (= expirar, inf.) **41:** 164
- spirat* (= expirat, part. pass.) **41:** 137
- splicar* (inf.) **42:** 106 i s. (3), **43:** 212
- splicat* (part. pass.) **42:** 127 i s. (3)
- splicau* (2 pl imp.) **42:** 789
- sponge* (subst.) **39:** 344 rúbr.
- sprimir* (inf.) **42:** 5

- squinça* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 528 rúbr.
- squinsant* (ger.) **42**: 810 rúbr.
- sta* (adj.) **19**: 75 i s. (2), **27**: 154, **38**: 4, **39**: 85, **42**: 554; – vid. *esta*
- stada* (part. pass.) **43**: 233
- stam* (1 pl pres. d'ind.) **42**: 130 i s. (2), **43**: 13
- stan* (3 pl pres. d'ind.) **22**: 38, **38**: 326
- stant* (ger.) **19**: 282, **42**: 11
- stas* (= estas, adj.) **42**: 615
- stà* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 32 i s. (3), **20**: 177, **21**: 72, **27**: 36 rúbr. i s. (7), **28**: 95, **38**: 107 i s. (6), **39**: 168 i s. (7), **41**: 114 i s. (2), **42**: 251 i s. (15), **43**: 223 i s. (3)
- star* (inf.) **22**: 36, **38**: 54 i s. (3), **39**: 322 i s. (2), **42**: 751, **43**: 122
- starà* (3 sg futur) **27**: 430, **41**: 39; – vid. *sterà*
- staré* (1 sg futur) **38**: 182, **42**: 146
- stàs* (2 sg pres. d'ind.) **42**: 623
- stat* (part. pass.) **21**: 49 i s. (3), **22**: 80 i s. (4), **38**: 157 i s. (2), **39**: 80 i s. (3), **41**: 55 i s. (4), **42**: 104 seg. i s. (2), **43**: 33 i s. (4)
- stats* (part. pass.) **27**: 199
- stau* (2 pl imp.) **19**: 59 i s. (2), **38**: 327 i s. (2)
- stau* (2 pl pres. d'ind.) **19**: 162, **21**: 137, **22**: 196, **38**: 368, **39**: 50, **41**: 202 i s. (2), **42**: 487 i s. (3), **43**: 16
- sterà* (3 sg futur) **19**: 274, **27**: 16 i s. (2); – vid. *starà*
- sterau* (2 pl futur) **27**: 362
- steran* (3 pl futur) **27**: rúbr. in., **39**: 48 rúbr.
- stich* (1 sg pres. d'ind.) **27**: 263, **38**: 296 i s. (4), **39**: 63 i s. (2), **41**: 135 i s. (2), **42**: 290 i s. (2), **43**: 203
- stiga* (3 sg pres. de subj.) **38**: 325
- stigam* (1 pl imp.) **22**: 44
- stigas* (2 sg pres. de subj.) **27**: 267
- stigau* (2 pl pres. de subj.) **38**: 111 i s. (2), **39**: 331, **42**: 521, **43**: 149 i s. (2)
- stigués* (3 sg pret. imperf. de subj.) **39**: 185
- stimada* (adj.) **38**: 151
- stimat* (adj.) **38**: 87, **42**: 340, **43**: 234
- stirar* (inf.) **39**: 317
- stirarà* (3 sg futur) **42**: 77
- stoiar* (= estojar, inf.) **27**: 399, **38**: 459
- strem* (subst.) **42**: 591
- strema* (adj.) **42**: 159
- stremes* (subst.) **38**: 631, **42**: 497
- strenaré* (1 sg futur) **38**: 592
- stret* (adj.) **39**: 138
- sua* (adj. poss.) **20**: 144, **27**: 6, **28**: 155 i s. (2), **38**: 186 i s. (4), **39**: 69 i s. (2), **42**: 104 seg., **43**: 204 i s. (2)
- suar* (inf.) **42**: 657
- suas* (adj. poss.) **41**: 5, **42**: 784
- suau* (2 pl pres. d'ind.) **19**: 170

suficient (adj.) **42**: 665; – vid. *sufisient*

sufisient (adj.) **43**: 179; – vid. *suficient*

sufrir (inf.) **27**: 113, **38**: 127, **42**: 339 i s. (3)

suplicat (= súplica, subst.) **38**: 605

sus (interj.) **22**: 15, **28**: 136

Susanna (antr.) **21**: 116 rúbr.

t' (pron.) **19**: 43 i s. (3), **20**: 43 i s. (5), **27**: 211 i s. (2), **28**: 206, **38**: 199 i s. (5), **39**: 269, **42**: 843, **43**: 72

t (pron.) **19**: 43, **27**: 47 i s. (2)

·t (pron.) **19**: 69 i s. (5), **20**: 59 i s. (3), **27**: 62 i s. (4), **28**: 207 i s. (2), **38**: 213 i s. (6), **39**: 48, **42**: 503 i s. (7)

ta (= te, pron.) **27**: 47

-ta (= te, pron.) **27**: 363, **38**: 466, **43**: 200

tacany (adj. subst.) **38**: 513, **42**: 729

taerratrèmol (= terratrèmol, subst.) **27**: 27

tal (adj.) **20**: 179 i s. (3), **21**: 12 i s. (5), **22**: 138 i s. (3), **27**: 48 i s. (3), **28**: 138, **38**: 61 i s. (8), **39**: 377, **41**: 17 i s. (6), **42**: 28 i s. (10), **43**: 79 i s. (4)

tal (pron.) **19**: 50, **21**: 106, **22**: 160 i s. (2), **27**: 276 i s. (2), **38**: 200 i s. (3), **41**: 192, **42**: 96 i s. (3), **43**: 205

talla (3 sg pres. d'ind.) **38**: 455 rúbr.

tallat (adj.) **39**: 75

talment (adv.) **42**: 75

tals (adj.) **22**: 286, **28**: 179, **38**: 631, **41**: 170

en tamarari (adv.) **27**: 51

també (adv.) **19**: 123, **21**: 38, **28**: 211, **38**: 178 i s. (2), **41**: 80, **42**: 157 i s. (3), **43**: 16

tam (= tan, adv.) **38**: 510

tan (adv.) **19**: 159, **27**: 321, **28**: 11, **38**: 621 rúbr. i s. (2), **39**: 89, **42**: 613, **43**: 8 i s. (2); – vid. *atan / aten / atant / ten*

tans (= tants, adj.) **41**: 196

tant (= tan, adv.) **19**: 190, **20**: 167, **21**: 86, **22**: 133, **27**: 12, **28**: 78 i s. (3), **38**: 109 i s. (10), **39**: 138 i s. (5), **41**: 137, **42**: 223 i s. (8), **43**: 121 i s. (5)

tant (adj.) **21**: 108, **41**: 194

tant (adv.) **21**: 126, **22**: 195, **28**: 62, **38**: 446, **39**: 60, **42**: 49 i s. (8), **43**: 162 i s. (3)

tant (pron.) **21**: 32 i s. (2), **41**: 74 i s. (2)

tant de (loc. adj.) **20**: 35, **28**: 2, **38**: 297, **42**: 606 i s. (3), **43**: 2

tant[s] (adj.) **21**: 110, **22**: 110

per tant (loc. conj.) **41**: 175

fins y tant que (loc. conj.) **43**: 256

tanta (adj.) **19**: 256, **20**: 169, **21**: 107, **22**: 136, **28**: 96, **38**: 44 i s. (6), **41**: 193, **42**: 92 i s. (6), **43**: 163; – vid. *tante*

tanta de (loc. adj.) **27**: 104, **42**: 484 i s. (2), **43**: 29

tantas (adj.) **38**: 57 i s. (2), **41**: 126 i s. (2), **42**: 402; – vid. *tantes*

tante (= tanta, adj.) **27**: 360, **42**: 141; – vid. *tanta*

- tantes* (adj.) **21**: 151; – vid. *tantas*
- tantost* (adv.) **28**: 76
- tants* (adj.) **22**: 135, **42**: 104 seg.
- tapant* (ger.) **42**: 820 rúbr.
- tasta* (3 sg pres. d'ind.) **39**: 344 rúbr.
- tatxat* (= taxat, part. pass.) **43**: 138
- taula* (subst.) **38**: 196 rúbr. i s. (3), **42**: 482 i s. (2)
- te* (pron.) **19**: 79 i s. (4), **20**: 42 i s. (2), **27**: 80 i s. (2), **28**: 211, **38**: 481 i s. (2), **39**: 148 i s. (2), **42**: 550 i s. (3), **43**: 28 i s. (2)
- te* (= ta, poss.) **19**: 160, **20**: 6 i s. (2), **27**: 346, **39**: 297
- te* (pron.) **27**: 64 i s. (3), **28**: 210, **38**: 516 i s. (2), **39**: 181, **41**: 151, **42**: 552 i s. (4), **43**: 74 i s. (2)
- té* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 278, **22**: 157, **27**: 39 i s. (2), **28**: 139, **38**: 82 i s. (2), **39**: 73 i s. (4), **42**: 91 i s. (3), **43**: 47, **49**: 17
- tem* (1 sg pres. d'ind.) **42**: 198
- temau* (2 pl pres. de subj.) **42**: 724, **43**: 194
- temor* (subst.) **42**: 207 i s. (4)
- temple* (subst.) **19**: 258, **38**: 470 i s. (2), **42**: 751 i s. (2)
- temples* (subst.) **38**: 489
- temps* (subst.) **19**: 79, **20**: 123 i s. (2), **21**: 14 i s. (2), **22**: 301, **27**: 151 i s. (2), **38**: 1 i s. (6), **39**: 388, **41**: 56 i s. (2), **42**: 153 i s. (4), **43**: 61 i s. (2)
- temptació* (subst.) **27**: 341, **38**: 363; – vid. *tentació*
- temptà* (3 sg pret. perf. simple) **27**: 35
- ten* (2 sg imp.) **19**: 261, **39**: 333
- ten* (= tan, adv.) **19**: 19 i s. (2), **20**: 22, **21**: 84, **22**: 70 i s. (2), **27**: 282a, **28**: 8 i s. (3), **38**: 122 i s. (9), **39**: 76 i s. (2), **41**: 13 i s. (6), **42**: 14 i s. (10), **43**: 237 i s. (2); – vid. *atan* / *aten* / *atant* / *tan*
- tencà* (3 sg pret. perf. simple) **21**: 139, **41**: 222
- tencar* (inf.) **21**: 20, **41**: 62
- tench* (1 sg pres. d'ind.) **38**: 334; – vid. *tinch*
- tendrem* (1 pl futur) **27**: 304
- tenebres* (subst.) **27**: 26
- tenebrosa* (adj.) **42**: 604
- tenen* (3 pl pres. d'ind.) **21**: 140 rúbr., **38**: 133 i s. (2), **39**: 66 i s. (2)
- tengués* (1 sg pret. imperf. de subj.) **21**: 17; – vid. *tingués*
- tenguí* (1 sg pret. perf. simple) **21**: 31; – vid. *tinguí*
- tenia* (1 sg pret. imperf. d'ind.) **22**: 208
- tenia* (3 sg pret. imperf. d'ind.) **42**: 9, **49**: 16
- tenim* (1 pl pres. d'ind.) **19**: 209 i s. (2), **22**: 1, **27**: 157 i s. (3), **38**: 7, **41**: 31, **42**: 170 i s. (4), **43**: 118
- tenint* (ger.) **21**: 148 rúbr., **22**: 73, **41**: 234 rúbr.
- tenir* (inf.) **21**: 130 i s. (2), **22**: 132 i s. (3), **38**: 480 i s. (3), **41**: 216 i s. (2), **42**: 20 i s. (4), **43**: 143
- teniu* (2 pl imp.) **19**: 200, **27**: 338, **28**: 34, **38**: 300 i s. (5), **39**: 22, **42**: 219 i s. (2)
- teniu* (2 pl pres. d'ind.) **20**: 133 i s., **21**: 149, **39**: 143 i s. (2), **41**: 235, **42**: 226 i s. (3)
- tenpoch* (adv.) **19**: 129, **20**: 132, **38**: 491

- tens* (2 sg pres. d'ind.) **19**: 113c i s. (2), **28**: 185
- tentació* (subst.) **27**: 350, **28**: 11 i s. (2); – vid. *temptació*
- tercer* (adj.) **22**: 30 i s. (4), **42**: 228; — vid. *terçer*
- terç* (adj.) **27**: 29; – vid. *ters*
- terçer* (adj.) **22**: 49; – vid. *tercer*
- terdar* (inf.) **28**: 230, **38**: 279b i s. (2), **39**: 274 i s. (2), **42**: 250 i s. (3), **43**: 120 i s. (2)
- terna* (adj.) **41**: 15
- terra* (subst.) **19**: 276, **22**: 157 i s. (3), **27**: 388 rúbr. i s. (2), **38**: 431 rúbr. i s. (3), **41**: 169, **42**: 717 i s. (2)
- terror* (subst.) **38**: 616, **42**: 108
- ters* (adj.) **38**: 118; – vid. *terç*
- tes* (adj. poss.) **42**: 800
- testífica* (2 sg imp.) **19**: 264
- testimoni* (subst.) **39**: 192, **42**: 763
- testimonis* (subst.) **28**: 116, **38**: 534, **42**: 785 rúbr. i s. (3)
- tevallola* (subst.) **22**: rúbr. in., **42**: 482; – vid. *tovallola*
- teu* (adj. poss.) **19**: 224 i s. (4), **27**: 68 i s. (4), **38**: 177, **42**: 624 i s. (2)
- teu* (pron. poss.) **20**: 120
- teus* (adj. poss.) **42**: 745
- teus* (pron. poss.) **39**: 176, **43**: 30
- tinch* (1 sg pres. d'ind.) **19**: 154 i s. (2), **20**: 51 i s. (2), **27**: 42 i s. (2), **28**: 209 i s. (3), **38**: 58 i s. (7), **39**: 64, **42**: 121 i s. (15), **43**: 73 i s. (4); – vid. *tench*
- tindrà* (3 sg futur) **42**: 153 i s. (2)
- tindran* (3 pl futur) **27**: 19
- tindràs* (2 sg futur) **42**: 506
- tindria* (1 sg cond.) **27**: 371
- tinga* (1 sg pres. de subj.) **27**: 246
- tingam* (1 pl pres. de subj.) **20**: 182, **21**: 122, **22**: 41, **41**: 208
- tingas* (2 sg imp.) **38**: 176
- tingas* (2 sg pres. de subj.) **27**: 76
- tingau* (2 pl pres. de subj.) **42**: 141 i s. (2)
- tinguda* (part. pass.) **22**: 100
- tingueres* (2 sg pret. imperf. de subj.) **28**: 212
- tingués* (1 sg pret. imperf. de subj.) **41**: 59; – vid. *tengués*
- tinguí* (1 sg pret. perf. simple) **38**: 544, **41**: 73; – vid. *tenguí*
- tingut* (part. pass.) **21**: 129, **22**: 107, **41**: 215
- tinguts* (part. pass.) **43**: 104
- tira* (2 sg imp.) **27**: 375a
- tirà* (subst.) **22**: 148 i s. (2)
- tirar* (inf.) **27**: 86
- tirau* (2 pl imp.) **19**: 206, **20**: 68, **27**: 406, **28**: 119, **38**: 641
- tirem* (1 pl imp.) **22**: 14 i s. (2)
- tireu* (2 pl pres. de subj.) **22**: 8

- to* (subst.) **19:** rúbr. in. i s. (5), **20:** 28 rúbr., **21:** rúbr. in. i s. (4), **22:** rúbr. in. i s. (9), **27:** rúbr. in. i s. (9), **38:** rúbr. i s. (5), **39:** rúbr. in. i s. (2), **41:** rúbr. in. i s. (4), **42:** 771 rúbr. i s. (2)
- toca* (3 sg pres. d'ind.) **42:** 66, **43:** 52 i s. (2)
- tócan* (3 pl pres. d'ind.) **28:** 119 rúbr.
- tocar* (inf.) **19:** 195, **27:** 219 i s. (2), **43:** 261 rúbr.
- tocaré* (1 sg futur) **38:** 268
- ton* (adj.) **19:** 218, **20:** 41, **27:** 39 i s. (4), **28:** 110 i s. (2), **38:** 459 i s. (2), **39:** 332
- toque* (3 sg pres. d'ind.) **28:** 176
- toquen* (3 pl pres. d'ind.) **38:** 471 rúbr.
- toqueu* (2 pl pres. de subj.) **27:** 392
- torbada* (part. pass.) **42:** 240; – vid. *torbade*
- torbade* (part. pass.) **38:** 576; – vid. *torbada*
- torbat* (part. pass.) **19:** 278, **27:** 263
- torbem* (1 pl pres. de subj.) **42:** 53
- torna* (2 sg imp.) **19:** 45 i s. (2), **27:** 213 i s. (3), **42:** 739
- torna* (3 sg pres. d'ind.) **27:** 346 i s. (2), **38:** 226 rúbr. i s. (2); – vid. *torne*
- tornà* (3 sg pret. perf. simple) **21:** 40, **41:** 82
- tornada* (subst.) **38:** 615 rúbr.; – vid. *tornade*
- tornade* (subst.) **21:** 108 rúbr., **41:** 194 rúbr.; – vid. *tornada*
- tórnan* (3 pl pres. d'ind.) **42:** 723 rúbr.; – vid. *tornen*
- tornant* (ger.) **42:** 448 rúbr.
- tornar* (inf.) **20:** 36, **22:** 300
- tornarà* (3 sg futur) **38:** 503
- tornaran* (3 pl futur) **41:** 130 rúbr., **38:** 341
- tornaré* (1 sg futur) **27:** 307 i s. (2), **38:** 467, **39:** 6, **41:** 146, **42:** 319
- tornaria* (3 sg cond.) **42:** 795
- tornat* (part. pass.) **42:** 632 rúbr. i s. (3)
- tornau* (2 pl imp.) **20:** 56 i s. (2), **27:** 275 i s. (2), **28:** 23, **38:** 279b, **39:** 11 i s. (2), **43:** 81
- torne* (3 sg pres. d'ind.) **38:** 363 rúbr., **42:** 717 rúbr.; – vid. *torna*
- tornem* (1 pl imp.) **20:** 55, **38:** 104, **42:** 450
- tornem* (1 pl pres. de subj.) **43:** 89
- tornen* (3 pl pres. d'ind.) **19:** 36 rúbr. i s. (3), **20:** 128 rúbr., **38:** 441 rúbr., **39:** 232 rúbr., **43:** 85 rúbr.; – vid. *tórnan*
- tornerem* (1 pl futur) **19:** 31
- a tort* (loc. adv.) **20:** 132, **21:** 114, **27:** 140, **41:** 200
- tostemps* (sempre, adv.) **22:** 190, **27:** 317, **28:** 39, **38:** 77 i s. (2), **39:** 29; – vid. *tosttemps*
- tosttemps* (sempre, adv.) **20:** 18; – vid. *tosttemps*
- tot* (adj.) **19:** 251, **20:** 193 i s. (2), **21:** 148, **22:** 34 i s. (4), **27:** 16 i s. (5), **39:** 379 i s. (3), **41:** 234, **42:** 54 i s. (6)
- to[t]* (adj.) **42:** 36
- tot* (adv.) **21:** 39 i s. (2), **22:** 149, **27:** 146, **38:** 49 i s. (2), **39:** 91 i s. (3), **41:** 81 i s. (2), **42:** 361 i s. (4), **43:** 48

- tot* (pron.) **19:** 32 i s. (5), **21:** 16, **27:** 88 i s. (4), **28:** 34, **38:** 106 i s. (9), **39:** 22 i s. (3), **41:** 58 i s. (2), **42:** 201 i s. (9)
- del tot* (loc. adv.) **42:** 184 i s. (4)
- tota* (adj.) **21:** 2, **27:** 180, **38:** 12 i s. (2), **41:** 44, **42:** 612, **43:** 19
- totas* (adj.) **39:** 156, **42:** 404 i s. (3); – vid. *totes*
- totas* (pron.) **28:** 143, **38:** 160
- tots* (adj.) **19:** 132 rúbr. i s. (2), **20:** 144 rúbr. i s. (2), **22:** 40 i s. (2), **27:** 52b, **28:** 13, **38:** 194 i s. (4), **39:** 132 rúbr. i s. (4), **41:** 211, **42:** 266, **43:** 46
- tots* (pron.) **19:** 42 i s. (6), **20:** 60 i s. (3), **21:** 109 i s. (2), **22:** 40 i s. (12), **27:** 97 i s. (8), **28:** 67 i s. (4), **38:** 133 i s. (25), **39:** 111 i s. (3), **41:** 158 i s. (3), **42:** 4 i s. (20), **43:** 100 i s. (6)
- tot[s]* (pron.) **27:** 235, **28:** 64, **38:** 413, **39:** 237
- totes* (adj.) **22:** 298, **43:** 198 seg.; – vid. *totas*
- totes* (pron.) **22:** 13
- tothom* (pron.) **38:** 397
- tovallola* (subst.) **38:** 196 rúbr.; – vid. *tevallola*
- tractar* (inf.) **38:** 25 i s. (2); – vid. *trectar*
- tractat* (part. pass.) **38:** 565 – vid. *trectat*
- tractau* (2 pl imp.) **38:** 537 i s. (2)
- traint* (ger.) **20:** 32
- trair* (inf.) **19:** 130, **27:** 266, **28:** 3, **38:** 240 i s. (2), **42:** 530
- trairà* (3 sg futur) **27:** 254 i s. (2), **42:** 540
- traït* (part. pass.) **19:** 76, **20:** 38, **27:** 249 i s. (2), **28:** 18, **39:** 2, **42:** 115
- traura* (inf.) **22:** 152
- traydor* (subst.) **19:** 129 i s. (6), **21:** 5, **27:** 261 i s. (4), **28:** 11 i s. (3), **38:** 478 i s. (5), **39:** 1 i s. (4), **41:** 47, **42:** 534 i s. (3); – vid. *treydor* / *trajdor*
- trajdor* (subst.) **39:** 199; – vid. *traydor* / *treydor*
- traydors* (subst.) **22:** 156, **27:** 145
- trebal* (subst.) **28:** 133; – vid. *treball*
- trebala* (3 sg pres. d'ind.) **42:** 700
- treball* (subst.) **21:** 62, **38:** 112 i s. (2), **41:** 104, **42:** 368; – vid. *trebal*
- treballar* (inf.) **39:** 111
- treballem* (1 pl imp.) **38:** 28 i s. (2)
- trebellem* (1 pl pres. de subj.) **27:** 101b
- trech* (1 sg pres. d'ind.) **43:** 76
- trectar* (inf.) **27:** 136, **42:** 39 i s. (3); – vid. *tractar*
- trectat* (part. pass.) **28:** 2; – vid. *tractat*
- trectat* (subst.) **42:** 191
- tremès* (part. pass.) **27:** 77
- tremet* (3 sg pres. d'ind.) **38:** 89, **39:** 212, **43:** 58
- trenca* (3 sg pres. d'ind.) **28:** 182
- trencador* (subst.) **19:** 211, **20:** 75
- trencat* (part. pass.) **19:** 250, **41:** 24

- trenta* (num.) **19:** 119, **27:** 297, **38:** 307, **39:** 4, **42:** 310 i s. (2)
- trenta-tres* (num.) **39:** 73
- trepitiau* (2 pl imp.) **38:** 477
- tres* (num.) **19:** 71 i s. (2), **20:** 4 i s. (2), **21:** 28, **22:** rúbr. in. i s. (2), **27:** rúbr. in. i s. (2), **38:** rúbr. in. i s. (4), **39:** 48 rúbr. i s. (3), **41:** 70, **42:** 146 i s. (4)
- tesor* (subst.) **21:** 24, **22:** 247, **41:** 66
- tesosor* (= tesor, subst) **21:** 131
- trespassà* (3 sg pret. perf. simple) **27:** 9
- trespassar* (inf.) **27:** 351
- trestetiar* (= trastejar: anar i venir sovint, inf.) **39:** 299
- tret* (part. pass.) **43:** 110
- trets* (part. pass.) **22:** 334
- treu* (3 sg pres. d'ind.) **43:** 158 rúbr.
- trevesà* (3 sg pret. perf. simple) **41:** 172
- trevesat* (part. pass.) **41:** 220 i s. (2); – vid. *trevesat*
- trevesat* (part. pass.) **21:** 134 i s. (2); – vid. *trevesat*
- treydor* (subst.) **42:** 732; – vid. *traydor*
- tribulade* (part. pass.) **38:** 111
- tribut* (subst.) **28:** 175, **39:** 158
- trigar* (inf.) **27:** 150, **38:** 634 i s. (2), **39:** 302
- triguem* (1 pl pres. de subj.) **39:** 103
- trigueu* (2 pl pres. de subj.) **38:** 275 i s. (2), **39:** 239
- Trinitat* (subst.) **42:** 669
- trist* (adj.) **19:** 162, **20:** 177, **22:** 255 i s. (3), **27:** 267, **41:** 16, **42:** 220 i s. (6), **43:** 210
- trist* (subst.) **19:** 289, **20:** 1 i s. (3), **21:** 3 i s. (2), **28:** 1 i s. (2), **38:** 555, **39:** 1 i s. (3), **41:** 74 i s. (3), **42:** 851, **43:** 202
- trista* (adj. subst.) **21:** 64, **38:** 125, **42:** 185, **43:** 231; – vid. *triste*
- trista* (adj.) **38:** 353 i s. (3), **43:** 229; – vid. *triste* / *tristre*
- triste* (adj. subst.) **28:** 135; – vid. *trista*
- triste* (adj.) **41:** 126; – vid. *trista* / *tristre*
- tristor* (subst.) **19:** 154, **27:** 336, **42:** 237 i s. (4), **43:** 217
- tristos* (adj. subst.) **42:** 473; – vid. *trists*
- tristre* (adj.) **21:** 84; – vid. *trista* / *triste*
- trists* (adj. subst.) **22:** 306; – vid. *tristos*
- trists* (adj.) **22:** 164 i s. (2), **41:** 63
- tristura* (subst.) **22:** 272
- tro* (subst.) **22:** 199
- troba* (1 sg pres. d'ind.) **28:** 223 i s. (2), **42:** 605 i s. (3); – vid. *trobe* / *trop*
- trobam* (1 pl pres. d'ind.) **42:** 475
- trobant* (ger.) **21:** 84 rúbr., **42:** 434 rúbr. i s. (4)
- trobar* (inf.) **28:** 80 i s. (2), **38:** 554 rúbr., **39:** 65
- trobarà* (3 sg futur) **39:** 210; – vid. *troberà*

- trobaran* (3 pl futur) **38**: rúbr. in. (2); – vid. *troberan*
- trobàs* (1 sg pret. imperf. de subj.) **19**: 291
- trobat* (part. pass.) **19**: 246, **20**: 106, **41**: 140, **42**: 723, **43**: 44 i s. (2)
- trobe* (1 sg pres. d'ind.) **39**: 276, **42**: 589; – vid. *trobe* / *trop*
- trobe* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 359 rúbr.
- troben* (3 pl pres. d'ind.) **22**: 140 rúbr., **28**: 119 rúbr.
- troberà* (3 sg futur) **42**: 138; – vid. *trobarà*
- troberan* (3 pl futur) **22**: 294; – vid. *trobaran*
- troberé* (1 sg futur) **43**: 256
- trobereu* (2 pl futur) **19**: 10 i s. (2), **27**: 164, **38**: 96 i s. (2), **39**: 214
- troberíem* (1 pl cond.) **42**: 437
- trompeta* (subst.) **27**: 393 rúbr., **28**: 94 rúbr. i s. (3), **38**: 471 rúbr. i s. (3), **39**: 300, **43**: 257 rúbr.
- trop* (1 sg pres. d'ind.) **39**: 259, **42**: 608, **43**: 177; – vid. *tropa* / *trobe*
- tu* (pron.) **19**: 45 i s. (7), **20**: 25 i s. (6), **27**: 70 i s. (14), **28**: 112 i s. (6), **38**: 214 i s. (14), **39**: 175 i s. (4),
41: 151 i s. (2), **42**: 494 i s. (10), **43**: 27 i s. (2)
- tua* (adj. poss.) **27**: 74 i s. (3), **42**: 733 i s. (2)
- turba* (subst.) **27**: 388 i s. (2)
- turmens* (subst.) **22**: 90; – vid. *turments*
- turment* (subst.) **19**: 158 i s. (2), **21**: 140, **22**: 152, **27**: 427, **38**: 627, **39**: 313, **41**: 32 i s. (2), **42**: 120 i s. (9), **43**: 148 i s. (5)
- turmentat* (part. pass.) **19**: 277, **42**: 121 i s. (3), **43**: 162 i s. (2)
- turmentau* (2 pl pres. d'ind.) **39**: 60
- turmenteu* (2 pl pres. de subj.) **27**: 311
- turments* (subst.) **21**: 22, **22**: 110 i s. (2), **28**: 14, **41**: 64, **42**: 142; – vid. *turmens*
- u* (= ho, pron.) **19**: 44 i s. (6), **20**: 48, **22**: 28 i s. (4), **27**: 45b i s. (5), **28**: 35 i s. (6), **38**: 218 i s. (7), **39**: 72 i s. (2), **41**: 168, **42**: 164 i s. (8), **49**: 6 i s. (2); – vid. *eu* / *ho* / *ó*
- u* (= heu, 2 pl pres. d'ind.) **42**: 366; – vid. *au* / *eu* / *heu*
- ubert* (adj.) **21**: 133, **41**: 219, **49**: 9
- uberta* (adj.) **21**: 135, **41**: 221
- uberts* (adj.) **49**: 16 i s. (2)
- ulls* (subst.) **38**: 538 rúbr., **39**: 267 rúbr., **42**: 820 rúbr.
- um* (= un, art.) **19**: 10
- umana* (adj.) **20**: 164, **21**: 79; – vid. *humana*
- umil* (adj.) **39**: 334
- umilment* (adv.) **38**: 629; – vid. *humilment*
- umils* (adj.) **19**: 42, **27**: 210
- un* (art.) **19**: 11 i s. (7), **20**: 95 i s. (3), **21**: 31 i s. (3), **22**: rúbr. in. i s. (14), **27**: 94 i s. (5), **28**: 11 i s. (4),
38: 23 i s. (15), **39**: 75 i s. (7), **41**: 73 i s. (6), **42**: 6 i s. (17), **43**: 104 i s. (5)
- un* (pron.) **19**: 75, **22**: 196 rúbr., **27**: rúbr. in. i s. (7), **38**: 240 i s. (2), **39**: 86, **42**: 104 seg. i s. (3)
- una* (art.) **19**: 160 rúbr. i s. (2), **20**: 167, **21**: 112 rúbr., **22**: rúbr. in. i s. (4), **27**: rúbr. in. i s. (3), **28**: 229
rúbr. i s. (2), **38**: 196 rúbr. i s. (5), **39**: 58 i s. (2), **41**: rúbr. in. i s. (3), **42**: 98 i s. (11), **43**: 149 i s. (4)

- unas* (art.) **22**: 286
- ungüent* (subst.) **19**: 94, **38**: 263
- ungüents* (subst.) **22**: 2
- uns* (pron.) **42**: 526
- untar* (inf.) **22**: 4
- us* (pron.) **19**: 1 i s. (6), **20**: 21 i s. (2), **22**: 110 i s. (5), **27**: 234 i s. (11), **28**: 11 i s. (8), **38**: 9 i s. (29), **39**: 12 i s. (9), **42**: 259 i s. (15), **43**: 67 i s. (9); – vid. *eus*
- us* (pron.) **19**: 115b, **27**: 292, **38**: 604, **39**: 335
- usat* (part. pass.) **20**: 133
- útil* (adj. subst.) **28**: 178
- va* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 12 i s. (7), **20**: 46 rúbr., **22**: 26 i s. (2), **27**: 12 rúbr. i s. (11), **28**: 34 rúbr. i s. (2), **38**: 36 rúbr. i s. (7), **39**: 24 rúbr. i s. (3), **41**: 146 rúbr. i s. (3), **42**: 52 i s. (9)
- vage* (3 sg imp.) **19**: 40 rúbr., **20**: 138, **22**: 20, **38**: 182 rúbr. i s. (3), **42**: 102
- vage* (3 sg pres. de subj.) **42**: 224
- vagen* (3 pl pres. de subj.) **19**: 20 rúbr., **28**: 119 rúbr. i s. (2), **42**: 93
- vages* (2 sg pres. de subj.) **42**: 497
- vaias* (= vages, 2 sg pres. de subj.) **19**: 254
- vaig* (1 sg pres. d'ind.) **19**: 91, **20**: 36, **38**: 563
- val* (3 sg pres. d'ind.) **20**: 180, **28**: 53, **39**: 164
- val* (3 sg imp.) **38**: 595a
- valadors* (= valedors: protectors, subst.) **27**: 331
- valent* (adj.) **20**: 11, **21**: 33, **41**: 75
- valer* (inf.) **22**: 335
- valgut* (part. pass.) **28**: 5
- valtros* (pron.) **20**: 68, **38**: 427, **42**: 841, **43**: 174; – vid. *vosaltres* / *vosaltros*
- van* (3 pl pres. d'ind.) **19**: 134 rúbr. i s. (2), **20**: 68 rúbr. i s. (3), **21**: 112 rúbr., **22**: 128 rúbr. i s. (4), **27**: 74 rúbr. i s. (3), **28**: rúbr. in. i s. (2), **38**: 104 rúbr. i s. (3), **39**: 327 rúbr., **41**: 30 i s. (2), **43**: 139 rúbr.
- vanament* (adv.) **19**: 95
- vaniu* (2 pl imp.) **27**: 319; – vid. *veniu*
- varí* (= verí, subst.) **22**: 85
- variable* (adj. subst.) **21**: 5, **41**: 47
- varteder* (adj.) **28**: 120; – vid. *verdeder* / *vertader* / *verteder*
- vas* (3 sg pres. d'ind.) **38**: 420, **42**: 551
- vasat* (= vessat, part. pass.) **42**: 620; – vid. *vessat*
- vauré* (1 sg futur) **38**: 317; – vid. *veuré*
- ve* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 280, **20**: 28 rúbr. i s. (2), **28**: 146, **38**: 393 rúbr. i s. (2), **39**: 48 rúbr. i s. (2), **42**: 697 i s. (2), **43**: 181
- vedad* (part. pass.) **43**: 21; – vid. *vedat*
- vedat* (part. pass.) **41**: 20; – vid. *vedad*
- vegada* (subst.) **42**: 690 i s. (2)
- vegades* (subst.) **19**: 71 i s. (2), **20**: 4 i s. (2), **21**: 28, **38**: 237

- vege* (1 sg pres. de subj.) **20**: 20, **42**: 182
- vegen* (3 pl pres. de subj.) **22**: 126
- veges* (2 sg imp.) **42**: 755
- veiam* (1 pl imp.) **19**: 107 i s. (2), **28**: 37, **38**: 59 i s. (5), **39**: 27 i s. (10), **42**: 297 i s. (3)
- veiau* (2 pl imp.) **42**: 593, **43**: 108; – vid. *veus* / *veyeu* / *veyts*
- veiau* (2 pl pres. de subj.) **43**: 191
- veig* (1 sg pres. d'ind.) **20**: 82, **22**: 205, **38**: 559, **39**: 197 i s. (4), **42**: 162 i s. (7), **43**: 10 i s. (3); – vid. *veix* / *veys*
- veix* (= veig, 1 sg pres. d'ind.) **20**: 32, **42**: 240, **43**: 221; – vid. *veig* / *veys*
- velerosament* (adv.) **42**: 674
- vellaco* (astut, adj. subst.) **38**: 494 i s. (2)
- vel·lant* (ger.) **42**: 586
- vel·lar* (inf.) **27**: 347, **38**: 354 i s. (3), **42**: 602
- vel·lau* (2 pl imp.) **19**: 156
- vell* (adj.) **21**: 136, **41**: 222, **42**: 65
- vells* (adj.) **21**: 21
- venas* (subst.) **41**: 5
- vencedor* (subst.) **22**: 168, **42**: 237
- vencent* (ger.) **22**: 148
- vençedor* (subst.) **22**: 176, **42**: 144; – vid. *vensador*
- vendra* (3 sg futur) **39**: 341
- vendran* (3 pl futur) **39**: 319
- vendrem* (1 pl futur) **42**: 308
- vendré* (1 sg futur) **19**: 86, **27**: 293
- venen* (3 pl pres. d'ind.) **20**: 28 rúbr.
- veniat* (part. pass.) **19**: 92
- venim* (1 pl pres. d'ind.) **22**: 222, **42**: 27
- venint* (ger.) **27**: 93
- venir* (inf.) **22**: 42 i s. (2), **27**: 327 i s. (2), **38**: 39
- veniu* (2 pl imp.) **19**: 153 i s. (2), **22**: 62 i s. (3), **27**: 287b i s. (3), **28**: 137, **38**: 95 i s. (2), **42**: 579 i s. (3), **43**: 66 i s. (2); – vid. *vaniu*
- veniu* (2 pl pres. d'ind.) **43**: 186
- vensador* (subst.) **42**: 676; – vid. *vencedor*
- vensut* (part. pass.) **27**: 33
- vent* (= veient, ger.) **22**: 140 rúbr. i s. (4), **42**: 189 rúbr.; – vid. *veyent*
- ventre* (subst.) **28**: 16
- ventura* (subst.) **20**: 113, **38**: 241, **42**: 544
- venut* (part. pass.) **19**: 76, **20**: 31, **28**: 26, **38**: 265, **39**: 14, **42**: 712
- ver* (adj.) **19**: 161 i s. (2), **22**: 281, **27**: 3 i s. (3), **38**: 528, **39**: 190, **42**: 415 i s. (4), **43**: 265 rúbr. (2)
- vera* (adj.) **38**: 110, **41**: 234; – vid. *vere*
- verament* (adv.) **38**: 215 i s. (2), **39**: 124 i s. (3), **42**: 840 i s. (2), **43**: 39 i s. (2)
- veras* (2 sg pret. imperf. de subj.) **38**: 651

- verdeder* (adj.) **42**: 527; – vid. *varteder* / *vertader* / *verteder*
- vere* (adj.) **20**: 24, **21**: 44 i s. (2); – vid. *vera*
- verge* (subst.) **21**: 57, **27**: 1 i s. (2), **28**: 136 i s. (2), **38**: 521 i s. (5)
- verificar* (inf.) **22**: 51
- veritat* (subst.) **19**: 69 i s. (4), **20**: 79 i s. (3), **22**: 205 i s. (3), **27**: 273, **28**: 27 i s. (8), **38**: 45 i s. (19), **39**: 15 i s. (19), **42**: 165 i s. (10), **43**: 26 i s. (4)
- vermell* (adj.) **21**: 150, **41**: 236
- vermella* (adj.) **28**: 229 rúbr.
- vermells* (adj.) **39**: 94
- Verònica* (antr.) **28**: 147 rúbr.
- vertader* (adj.) **21**: 29, **27**: 118 i s. (5), **38**: 49 i s. (2), **39**: 52 i s. (2), **41**: 71 i s. (2), **42**: 103 i s. (2); – vid. *varteder* / *verdeder* / *verteder*
- vertaderament* (adv.) **42**: 837
- verteder* (adj.) **19**: 15 i s. (3), **21**: 119; – vid. *varteder* / *verdeder* / *vertader*
- ves* (= veiés; 1 sg pret. imperf. de subj.) **19**: 292
- ves* (= veiés; 3 sg pret. imperf. de subj.) **38**: 66
- vés* (2 sg imp.) **19**: 78, **20**: 44, **27**: 64 i s. (3), **38**: 652, **41**: 141 i s. (2), **42**: 552
- vessat* (part. pass.) **38**: 263; – vid. *vasat*
- véssem* (1 pl pret. imperf. de subj.) **28**: 203
- vestida* (part. pass.) **22**: 140 rúbr.
- vestidura* (subst.) **28**: 229 rúbr., **43**: 79
- vestment* (subst.) **20**: 126
- vestint* (ger.) **27**: 6, **43**: 139 rúbr.
- vestit* (subst.) **38**: 528 rúbr.
- vestit* (part. pass.) **22**: 44 rúbr., **49**: rúbr. in.
- vestits* (part. pass.) **22**: 64 rúbr.
- vestiu* (2 pl imp.) **20**: 126, **43**: 78
- vet* (2 sg imp.) **27**: 298, **39**: 332
- veu* (subst.) **43**: 182
- veu* (= veis, veieu, 2 pl imp.) **20**: 141
- veu* (3 sg pres. d'ind.) **49**: 12
- veuen* (3 pl pres. d'ind.) **22**: 268 rúbr.
- veura* (inf.) **27**: 18, **38**: 44; – vid. *veure*
- veurà* (3 sg futur) **38**: 561, **42**: 154
- veuran* (3 pl futur) **22**: 295
- veuràs* (2 sg futur) **38**: 238
- veure* (inf.) **22**: 128, **28**: 147, **38**: 572, **39**: 355 i s. (2), **42**: 197 i s. (2); – vid. *veura*
- veuré* (1 sg futur) **27**: 307, **38**: 273 i s. (3), **42**: 317, **43**: 207; – vid. *vauré*
- veureu* (2 pl futur) **19**: 65 i s. (2), **22**: 296, **27**: 21 i s. (3), **28**: 163, **38**: 520, **42**: 109 i s. (7), **43**: 158 i s. (2), **49**: 6 i s. (2)
- veus* (subst.) **21**: 84 rúbr. i s. (2), **41**: 186 rúbr.

- veus* (= veis, veieu, 2 pl imp.) **19:** 185 i s. (3), **22:** 149 i s. (2), **27:** 176 i s. (4), **28:** 22 i s. (2), **38:** 97 i s. (2), **39:** 16, **42:** 322 i s. (5), **43:** 159; – vid. *veiau* / *veyeu* / *veyts*
- veu[s]* (= veis, veieu, 2 pl imp.) **39:** 10
- veus* (2 sg pres. d'ind.) **42:** 625 i s. (2), **43:** 73
- veyé* (1 sg pret. perf. simple) **42:** 751
- veyem* (1 pl pres. d'ind.) **42:** 25
- veyent* (ger.) **42:** 596; – vid. *vent*
- veyeu* (2 pl imp.) **38:** 113; – vid. *veiau* / *veus* / *veyts*
- veyeu* (2 pl pres. d'ind.) **22:** 162, **38:** 299, **41:** 100, **42:** 429 i s. (3), **43:** 43 i s. (2)
- veys* (= veig, 1 sg pres. d'ind.) **42:** 608; – vid. *veix*
- veys* (= veieu, 2 pl pres. d'ind.) **43:** 156
- veyts* (2 pl imp.) **19:** 22; – vid. *veiau* / *veus* / *veyeu*
- veyts* (2 pl pres. d'ind.) **20:** 48, **22:** 151, **42:** 813
- vi* (subst.) **19:** 28
- via* (subst.) **38:** 77
- vida* (subst.) **21:** 2, **22:** 137 i s. (3), **41:** 44, **42:** 626, **43:** 173 i s. (2)
- vil* (adj.) **28:** 123
- vila* (subst.) **39:** 294
- vina* (2 sg imp.) **38:** 466, **41:** 153, **42:** 796
- vinch* (1 sg pres. d'ind.) **22:** 151, **28:** 113, **43:** 218 i s. (2)
- vinrà* (3 sg futur) **19:** 16 i s. (2), **27:** 178, **42:** 808, **43:** 205
- vinran* (3 pl futur) **38:** 349, **42:** 58 i s. (3)
- vinré* (1 sg futur) **38:** 316, **42:** 184, **43:** 251
- vindria* (3 sg cond.) **42:** 793
- vinga* (3 sg imp.) **19:** 142 i s. (2), **20:** 58, **22:** 27, **27:** 408, **38:** 259 i s. (4), **42:** 448
- vinga* (3 sg pres. de subj.) **19:** 26, **27:** 185 i s. (2), **38:** 101, **42:** 37 i s. (2), **43:** 197
- vingan* (3 pl imp.) **20:** 155, **22:** 23, **39:** 291
- vingan* (3 pl pres. de subj.) **22:** 59, **42:** 94
- vingau* (2 pl pres. de subj.) **38:** 288, **41:** 149
- vingués* (3 sg pret. imperf. de subj.) **28:** 72
- vingut* (part. pass.) **19:** 103, **20:** 23, **21:** 43, **27:** 95 i s. (3), **28:** 6 i s. (2), **38:** 283, **41:** 17 i s. (2), **42:** 13
- vinguts* (part. pass.) **27:** 179 i s. (2)
- vint* (num.) **22:** rúbr. in.
- virtut* (subst.) **38:** 525
- visca* (3 sg imp.) **22:** 43
- visquí* (1 sg pret. perf. simple) **38:** 548
- visitar* (inf.) **22:** 311
- vist* (part. pass.) **19:** 243 i s. (2), **20:** 107, **22:** 123 i s. (4), **27:** 268, **28:** 180, **38:** 10 i s. (3), **39:** 76, **41:** 18, **42:** 26 i s. (6), **43:** 213, **49:** 1
- vista* (subst.) **19:** 292, **27:** 24, **42:** 771 rúbr., **43:** 5 rúbr. i s. (2)
- vista* (part. pass.) **43:** 232
- vists* (part. pass.) **41:** 170

- viu* (adj.) **22**: 128, **42**: 801 i s. (2)
- viu* (3 sg pres. d'ind.) **27**: 85
- viu* (1 sg pret. perf. simple de *veure*) **19**: 238, **38**: 442, **39**: 93
- viura* (subst.) **19**: 82
- viura* (inf.) **20**: 40, **22**: 188, **38**: 483; – vid. *viure*
- viure* (inf.) **38**: 156; – vid. *viura*
- viuré* (1 sg futur) **28**: 125, **38**: 137 i s. (2)
- viva* (adj.) **43**: 261
- vivia* (1 sg pret. imperf. d'ind.) **21**: 22, **41**: 64
- vol* (3 sg pres. d'ind.) **19**: 105 i s. (3), **20**: 50 i s. (4), **27**: 217, **38**: 27 i s. (3), **39**: 236 i s. (2), **41**: 150, **42**: 252 i s. (3), **43**: 142 i s. (3)
- volant* (ger.) **41**: 145
- voldrà* (3 sg futur) **19**: 122, **27**: 186 i s. (2), **42**: 448; – vid. *volrà*
- voldreu* (2 pl futur) **19**: 186, **27**: 293; – vid. *voldreu*
- voldré* (1 sg futur) **19**: 50
- voldria* (1 sg cond.) **42**: 204, **43**: 224; – vid. *voldrie* / *volria*
- voldrie* (1 sg cond.) **19**: 115b; – vid. *voldria* / *volria*
- volem* (1 pl pres. d'ind.) **19**: 140 i s. (2), **38**: 47 i s. (4), **39**: 256, **43**: 111 i s. (3)
- volen* (3 pl pres. d'ind.) **28**: 187, **38**: 566 i s. (2), **39**: 301 i s. (2), **42**: 261 i s. (2)
- volén* (= volent, ger.) **43**: 261 rúbr.
- voler* (inf. subst.) **19**: 52, **20**: 104 i s. (2), **27**: 201
- voler* (inf.) **22**: 72, **27**: 285, **38**: 170 i s. (3)
- voleu* (2 pl pres. d'ind.) **19**: 6 i s. (3), **20**: 81 i s. (2), **21**: 94, **27**: 53 i s. (3), **28**: 218, **38**: 197 i s. (6), **39**: 54 i s. (3), **41**: 155 i s. (2), **42**: 297 i s. (6), **43**: 46 i s. (5)
- volgué* (3 sg pret. perf. simple) **41**: 61
- volgut* (part. pass.) **20**: 181 i s. (3), **21**: 19 i s. (2), **27**: 133, **28**: 45, **38**: 423, **39**: 39, **41**: 95, **42**: 523 i s. (2)
- volia* (1 sg pret. imperf. d'ind.) **21**: 10, **20**: 14, **41**: 52
- volrà* (3 sg futur) **39**: 305 rúbr.; – vid. *voldrà*
- volrem* (1 pl futur) **38**: 639
- volreu* (2 pl futur) **42**: 305 i s. (2); – vid. *volreu*
- volria* (1 sg cond.) **38**: 171 i s. (2); – vid. *voldria* / *voldrie*
- volria* (3 sg cond.) **38**: 276
- volriem* (1 pl cond.) **42**: 3
- vols* (2 sg pres. d'ind.) **19**: 251, **20**: 42, **27**: 278a i s. (5), **28**: 207 i s. (2), **38**: 511, **42**: 505 i s. (2), **43**: 71
- volta* (subst.) **21**: 44 rúbr., **38**: 343 rúbr. i s. (2)
- voltas* (subst.) **27**: 243, **41**: 70, **42**: 570; – vid. *voltes*
- voltes* (subst.) **42**: 581; – vid. *voltas*
- voluntat* (subst.) **19**: 160, **20**: 102, **22**: 97 i s. (3), **27**: 192 i s. (3), **28**: 67, **38**: 144 i s. (5), **42**: 40 i s. (13), **43**: 84 i s. (2)
- vos* (pron.) **19**: 60 i s. (3), **21**: 41 i s. (3), **22**: 65 i s. (2), **27**: 54 i s. (8), **38**: 38 i s. (20), **39**: 60 i s. (7), **41**: 83 i s. (4), **42**: 106 i s. (19), **43**: 8 i s. (7)

-vos (pron.) **19:** 41 i s. (3), **20:** 96 i s. (5), **21:** 141 i s. (2), **22:** 71 i s. (11), **27:** 163 i s. (8), **28:** 26 i s. (3),
38: 38 i s. (9), **39:** 14 i s. (5), **41:** 227 i s. (2), **42:** 211 i s. (18)

-vós (pron.) **20:** 83, **22:** 151

vós (pron.) **19:** 6 i s. (10), **20:** 130 i s. (3), **21:** 59 i s. (9), **22:** 120 i s. (9), **27:** 161 i s. (12), **28:** 176 i s. (4),
38: 46 i s. (29), **39:** 69 i s. (12), **41:** 99 i s. (11), **42:** 136 i s. (17), **43:** 24 i s. (7)

vosaltras (= vosaltres, pron.) **39:** 282

vosaltres (pron.) **19:** 75 i s. (4), **21:** 96, **22:** 160 i s. (3), **27:** 162 i s. (3), **28:** 238, **38:** 194 i s. (4), **39:** 145
i s. (3), **41:** 136 i s. (2), **42:** 85 i s. (6), **43:** 18; – vid. *valtros / vosaltros*

vosaltros (pron.) **19:** 105, **20:** 152, **43:** 46; – vid. *valtros / vosaltres*

vostra (adj.) **20:** 133 i s. (3), **21:** 54 i s. (3), **22:** 101 i s. (5), **27:** 195 i s. (3), **28:** 142, **38:** 343 i s. (3), **39:**
357, **41:** 96 i s. (4), **42:** 6 i s. (11)

vostra (= vostre, adj.) **19:** 169, **22:** 142 i s. (4), **38:** 36 i s. (2), **42:** 41 i s. (2); – vid. *vostre*

vostras (= vostres, adj.) **20:** 84 i s. (2), **21:** 58, **27:** 172, **38:** 287, **39:** 373, **42:** 402

vostre (adj.) **19:** 200, **22:** 271

vostre (= vostra, adj.) **19:** 34

vostro (adj.) **19:** 212, **22:** 115, **27:** 119 i s. (3), **28:** 122 i s. (2), **38:** 136 i s. (5), **39:** 10, **42:** 191 i s. (5),
43: 116

vòstron (adj.) **19:** 152, **20:** 166, **27:** 202, **28:** 22, **38:** 637, **42:** 197 i s. (5), **43:** 227

vostros (adj.) **19:** 18, **20:** 37, **27:** 331, **28:** 33, **38:** 84, **39:** 21, **43:** 152

vot (subst.) **27:** 119, **42:** 82

votar (inf.) **42:** 66 i s. (2)

votat (part. pass.) **42:** 80 i s. (2)

vull (1 sg pres. d'ind.) **19:** 41 i s. (6), **20:** 49 i s. (2), **22:** 52 i s. (4), **27:** 50 i s. (16), **28:** 126 i s. (3), **38:**
128 i s. (10), **39:** 8 i s. (5), **41:** 139 i s. (2), **42:** 5 i s. (20), **43:** 85 i s. (5)

vulla (3 sg imp.) **38:** 226

vulla (3 sg pres. de subj.) **22:** 27 i s. (2), **38:** 34 i s. (2), **42:** 400 i s. (2)

vullam (1 pl pres. de subj.) **19:** 124, **22:** 7

vullas (2 sg imp.) **38:** 458

vullas (2 sg pres. de subj.) **38:** 205, **39:** 174, **42:** 844 i s. (2); – vid. *vulles*

vullau (2 pl imp.) **20:** 80 i s. (2), **21:** 145, **22:** 310, **27:** 111 i s. (2), **28:** 234, **38:** 33 i s. (9), **39:** 101 i s.
(8), **41:** 133 i s. (2), **42:** 211 i s. (7), **43:** 140 i s. (2)

vullau (2 pl pres. de subj.) **27:** 52b i s. (2), **28:** 25 i s. (3), **38:** 39 i s. (7), **39:** 13 i s. (4), **42:** 492 i s. (4)

vullen (3 pl pres. de subj.) **28:** 173, **39:** 7

vulles (2 sg pres. de subj.) **27:** 63, **38:** 212; – vid. *vullas*

vulles (2 sg imp.) **38:** 206, **39:** 218

vuy (= avui, adv.) **20:** 118, **21:** 104, **22:** 30 i s. (4), **28:** 4 i s. (2), **41:** 190

xichs (adj. subst.) **22:** 260, **39:** 74

y (conj.) **19** (47), **21** (32), **22** (64), **27** (45), **28** (37), **38** (158), **41** (47), **42** (173), **43** (61), **49** (10): rúbr.
in. i s., **20:** 15 i s. (31), **39:** 16 i s. (85); – vid. *e / he / hi* (= i)

y (= hi, pron.) **19**: 86 i s. (2), **20**: 180, **22**: 25 i s. (4), **27**: rúbr. in. i s. (5), **28**: 72 i s. (3), **38**: 42 i s. (13),

39: 20 rúbr. i s. (3), **41**: 152, **42**: 104 i s. (5), **43**: 138 i s. (4); – vid. *ey / hi / i*

–*y* (= hi, pron.) **20**: 78, **27**: 92a i s. (2), **38**: 279b, **39**: 103 i s. (3), **42**: 168 i s. (5)

yqual (adj. subst.) **42**: 394

yqual (adj.) **41**: 10,

yo (pron.) **27**: 168, **42**: 256

zaga (= saga: part posterior d'una cosa o grup de gent, subst.) **19**: 36 rúbr.

zel (subst.) **20**: 85, **42**: 68

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

BIBLIOGRAFIA

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

8. BIBLIOGRAFIA¹

- ACCARIE (1979): Maurice Accarie, *Le Théâtre sacré de la fin du Moyen Âge. Étude sur le sens moral du Mystère de la Passion de Jean Michel*, Droz, Ginebra, 1979.
- (2004): “Théâtre religieux et théâtre profane au Moyen Âge. Essai de classification”, dins id., *Théâtre, littérature et société au Moyen Âge*, Serre Editeur, Niça, 2004, 13-25.
- ALLEGRI ([1988] 1995): Luigi Allegri, *Teatro e spettacolo nel Medioevo*, Laterza, Roma / Bari, [1988] 1995.
- (1990): “La idea del teatro en la edad media”, *Insula. Revista de Letras y Ciencias Humanas*, 527 (1990), 1-2, 31-32.
- ALMINYANA I VALLÉS (1989): Josep Alminyana i Vallés, “La narrativa valenciana fins al segle d’or”, dins *En torno al 750 aniversario. Antecedentes y consecuencias de la conquista de Valencia*, vol. 2, València, 1989, 269-311.
- ALOMAR I CANYELLES (2001): Antoni I. Alomar i Canyelles, “El teatre en la festa de l’Àngel Custodi de Mallorca (segles XV-XVI)”, dins ROSSICH et al. (eds.), 2001, 161-174.
- AMADE (1908): Jean Amade, “Conversió de la Samaritana”, dins id., *Anthologie Catalane (1re série: les Poètes Roussillonnais)*, Édition de la Bibliothèque Catalane, Perpinyà, 1908.
- AMICOLA (1982): José Amicola, “El ‘Manuscrito Llabrés’ y el teatro castellano del siglo XVI”, dins Eugenio de Bustos Tovar (dir.), *Actas del Cuarto Congreso Internacional de Hispanistas celebrado en Salamanca, agosto de 1971, I*, Asociación Internacional de Hispanistas / Consejo General de Castilla y León / Universidad de Salamanca, Salamanca, 1982, 127-134.
- ANCONA (1966): Alessandro d’Ancona, *Origini del teatro italiano*, 3 vols., Loescher, Torí, 1872; Bardi, Roma, 1966.
- (ed. 1872): *Sacre rappresentazioni dei secoli XIV, XV e XVI*, 3 vols., Le Monnier, Florència, 1872; accessible a:
- vol. 1: <http://archive.org/details/sacrerappresenta01dancuoft>
- vol. 2: <http://archive.org/details/sacrerappresent06dangoog>
- vol. 3: <http://archive.org/details/sacrerappresenta03dancuoft>
- ANGENENDT ([1997] 2009): Arnold Angenendt, *Geschichte der Religiosität im Mittelalter*, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, [1997] 2009.
- (2004): *Grundformen der Frömmigkeit im Mittelalter*, Oldenbourg Verlag, Munic, 2004.
- ANGLÈS ([1935] 1988): Higiní Anglès, *La música a Catalunya fins al segle XIII*, Institut d’Estudis Catalans, Biblioteca de Catalunya, Barcelona, [1935] 1988.
- (1962): “Fra Eiximenis (1340-1409) i la música del seu temps”, *Estudis Romànics*, 10 (1962), 189-208.
- ARAMON I SERRA ([1959] 1997): Ramon Aramon i Serra, “Augats, seyós qui credets Dèu Lo Payre”, *Hispanic Studies in Honour of I. González Llubera*, The Dolphin Book, Oxford, 1959, 11-40; reeditat dins ARAMON I SERRA (1997) 47-78.
- ([1962] 1997): “De gran dolor cruzel ab mortal pena (Assaig d’edició crítica)”, *Homenaje a Johannes Vincke, para el 11 de mayo 1962*, vol. 1, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid, 1962, 265-278; reeditat dins ARAMON I SERRA (1997) 131-146.

1 L’última data d’accés als recursos electrònics citats és el 12 de maig del 2011.

- ([1963] 1997): “Dos planys de la Verge del segle XV”, dins Johannes Vincke (ed.), *Gesammelte Aufsätze zur Kulturgeschichte Spaniens*, vol. 21, Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung, Münster, 1963, 259-276; reeditat dins ARAMON I SERRA (1997) 187-206.
- ([1964] 1997): “Els cants en vulgar del *Llibre Vermell de Montserrat* (assaig d'edició crítica)”, *Analecta Montserratensia*, 10 (1964), 9-54; reeditat dins ARAMON I SERRA (1997), 79-130.
- (1997): *Estudis de llengua i literatura*, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 1997.
- ATKINSON JENKINS (ed. 1967): Thomas Atkinson Jenkins (ed.), *La Seinte Resurreccion from the Paris and Canterbury Manuscripts*, edició començada per Thomas Atkinson i John M. Manley i completada per Mildred K. Pope i Jean G. Wright, Blackwell, Oxford, 1943; Johnson Repr., Nova York, 1967.
- AUBAILLY / DUBRUCK (eds. 1988): Jean-Claude Aubailly i Edelgard E. Dubruck (eds.), *Le Théâtre et la cité dans l'Europe médiévale. Actes du Vème Colloque International de la Société Internationale pour l'étude du Théâtre Médiéval (Perpignan, juillet 1986)*, Hans-Dieter Heinz, Stuttgart, 1988.
- AUERBACH ([1946] 1994): Erich Auerbach, *Mimesis. Dargestellte Wirklichkeit in der abendländischen Literatur* [1946], Francke, Berna, 1994.
- AVENOZA / BELTRAN (cur.): Gemma Avenozza i Vicenç Beltran (cur.), *BITECA, Bibliografia dels textos catalans antics*, accessible a:
http://bancroft.berkeley.edu/philobiblon/biteca_ca.html
- BAIER (1977): Walter Baier, *Untersuchungen zu den Passionsbetrachtungen in der Vita Christi des Ludolf von Sachsen*, 3 vols., Analecta cartusiana, Institut für englische Sprache und Literatur, Universität Salzburg, Salzburg, 1977.
- BAKHTIN [(1940) 1974]: Mikhail Bakhtin (Mijail Bajtin), *La cultura popular en la Edad Media y en el Renacimiento en el contexto de François Rabelais*, trad. de Julio Forcat i César Conroy, Barral, Barcelona, 1974. [Versió original: id., *Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса*, Moscou, 1965, escrit el 1940].
- BALCELLS XURIACH (1964): Josep Maria Balcells Xuriach, “Felipe de Malla y el ‘Pecador remut’: contribución al estudio de sus fuentes” tesi de llicenciatura, núm. 237, Universitat de Barcelona, Facultat de Filosofia i Lletres, Seminari de Literatures Romàniques, Barcelona, 1964.
- BALTHASAR [(1973) 1990]: Hans Urs von Balthasar, “La Iglésia y el teatro”, dins id., *Teodramática*, vol. 1, *Prolegómenos*, Encuentro Ediciones, Madrid, 1990, 85-117. [Versió original: id., *Theodramatik. Prolegomena*, Johannes Verlag, Einsiedeln, 1973].
- BANFI (ed. 1974): Luigi Banfi (ed.), *Teatro del Quattrocento. Sacre rappresentazioni*, Unione Tipografico-Editrice Torinese, Torí, 1974.
- BARCELÓ / ENSENYAT (2000): Maria Barceló i Gabriel Ensenyat, *Els nous horitzons culturals a Mallorca al final de l'Edat mitjana*, Menjaments, 36, Edicions Documenta Balear, Palma, 2000.
- BARTHOLOMAEIS (1889): Vincenzo de Bartholomaeis, “Ricerche abbruzzesi”, *Bullettino dell'Istituto storico italiano*, 8 (1889), 81-143.
- (ed. [1926] 1977), *Rime giullaresche e popolari d'Italia*, Casa Editrice Zanichelli, Bolonya, 1926; novament: Arnaldo Forni editore, Bolonya, 1977.
- (ed. 1943): *Laude drammatiche e rappresentazioni sacre*, 3 vols., Le Monnier, Florència, 1943.
- ([1924] 1952): *Origini della poesia drammatica italiana*, Zanichelli, Bolonya, 1924; SEI, Torí, 1952.

- BATLLE I PRATS (1962): Lluís Batlle i Prats, “La Passió de Fra Antoni de Sant Jeroni i la Processó dels Dolors de Mieres”, *Estudis Romànics*, 11 (1962), 133-144.
- BAUM (1916): Paul Baum, “The Mediaeval Legend of Judas Iscariot”, *Publications of the Modern Language Association*, 31, 3 (1916), 481-632.
- BEADLE / KING (eds. 1989): Richard Beadle i Pamela M. King (eds.), *York Mystery Plays*, Clarendon Press, Oxford, 1989.
- BECKE (1999): Andreas Becke, “Die Struktur der Religion oder: Ist die Phänomenologie der Religion eine Methode, die in der Religionswissenschaft zur Anwendung kommen kann?”, *Zeitschrift für Missionswissenschaft und Religionswissenschaft*, 1 (1999), 3-28.
- BÉDIER (1895): Joseph Bédier, “Fragment d’un ancien mystère”, *Romania*, 24 (1895), 86-94.
- BEIN (2008): Thomas Bein, *Textkritik. Eine Einführung in die Grundlagen germanistisch-mediävistischer Editionswissenschaften – Lehrbuch mit Übungsteil*, Peter Lang, Frankfurt am Main, 2008.
- BELTRÁN et al. (eds. 2003): Rafael Beltrán et al. (eds.), *Homenaje a Luis Quirante*, vol. I: *Estudios Teatrales*, (Anejo núm. L de la Revista *Cuadernos de Filología*), Universitat de València, València, 2003.
- BERNARDI (1991): Claudio Bernardi, *La drammaturgia della settimana santa in Italia*, Vita e Pensiero, Milà, 1991.
- (1996): “La déposition paraliturgique du Christ au vendredi saint en Italie”, dins MASSIP (ed.) 1996, 27-31.
- (2005): “Teatro e teatralità nel medioevo”, dins BERNARDI / SUSA (cur.) 2005, 85-120.
- BERNARDI / SUSA (cur. 2005): Claudio Bernardi i Carlo Susa (cur.), *Storia essenziale del teatro*, Vita e Pensiero, Milà, 2005.
- BERNT / FISCHER (eds. 1974): Günter Bernt i Carl Fischer (eds.), *Carmina Burana*, Hugo Kuhn, Zuric / Munic, 1974.
- BINO (2008): Carla Bino, *Dal trionfo al pianto. La fondazione del ‘teatro della misericordia’ nel Medioevo (V-XIII secolo)*, Vita e Pensiero, Milà, 2008.
- BISCHOFF (ed. 1970): Bernhard Bischoff (ed.), *Carmina Burana. Die Trink- und Spielerlieder, die geistlichen Dramen*, Carl Winter, Heidelberg, 1970.
- BLECUA (1983): Alberto Blecuca, *Manual de Crítica Textual*, Castalia, Madrid, 1983.
- BOFF ([1977] 1981): Leonardo Boff, *Passió del Crist, passió del món. Els fets, les interpretacions i el significat, ahir i avui*, traducció de Josep Casas, Claret, Barcelona, 1981. [Versió original: id., *Paixão de Cristo, paixão de mundo. Os fatos as interpretações e o significado ontem e hoje*, Editores Vozes Ltda., 1977].
- BOFARULL (ed. 1857): Pròsper de Bofarull (ed.), “Mascarón”, *Documentos literarios in antigua lengua catalana (siglos XIV y XV)* (1857), 107-117; vol. 13 de la *Colección de documentos inéditos del Archivo General de la Corona de Aragón*, 41 vols., 1847-1910.
- BOHIGAS ([1931] 1985): Pere Bohigas, “Poema sobre la Passió (Ms. Esp. 472)”, *Estudis Universitaris Catalans*, 16 (1931), 293-303; novament dins *Sobre manuscrits i biblioteques*, Curial, Barcelona, 1985, 247-261.
- (1955): “Petita contribució a l’inventari d’obres catalanes de pietat popular anteriors al segle XIX”, *Analecta Sacra Tarraconensia*, 28 (1955), 355-368.
- (1979): “Més notes sobre textos de teatre català medieval”, *Iberoromania*, 10 (1979), 15-29.

- (1982): “Notes sobre l’antic teatre català”, dins id., *Aportació a l’estudi de la literatura catalana*, Publicacions de l’Abadia de Montserrat, Barcelona, 1982, 320-348.
- BONFANTINI (ed. 1942): Mario Bonfantini (ed.), *Le sacre rappresentazioni italiane: raccolta di testi dal secolo XIII al secolo XVI*, Bompiani, Milà, 1942.
- BORDIER (1998): Jean-Pierre Bordier, *Le Jeu de la Passion. Le message chrétien et le théâtre français (XIIIe-XVIe s.)*, Champion, París, 1998.
- (ed. 1999): *Le jeu théâtral, ses marges, ses frontières. Actes de la deuxième rencontre sur l’ancien théâtre européen de 1997*, Champion, París, 1999.
- BORDIER / LASCOMBES (eds. 2006): Jean-Pierre Bordier i André Lascombes, *Dieu et les dieux dans le théâtre de la Renaissance. Actes du XLVe Colloque International d’Études Humanistes 01-06 juillet 2003*, Brepols, Turnhout, 2006.
- BORNET (1988): Guy Borget, “Structure et sens de la Petite Passion des Carmina Burana: la figure de Jésus”, *Fifteenth-Century Studies*, 13 (1988), 67-77.
- BORST ([1973] 1985): Arno Borst, *Lebensformen des Mittelalters*, Ullstein, Francfort [1973] 1985.
- BOUHAÏK-GIRONÈS (ed. 2011): Marie Bouhaïk-Gironès (ed.), *Le théâtre de l’Église (XIIe-XVIe siècles)*, LAMOP, París, 2011. (1a edició en línia).
- (2011): “Le théâtre de l’Église (XIIe-XVIe siècles)”, dins BOUHAÏK-GIRONÈS (ed.), 2011, 1-13.
- BOUHAÏK-GIRONÈS / DOMINGUEZ / KOOPMANS (dir. 2010): Marie Bouhaïk-Gironès, Véronique Dominguez i Jelle Koopmans (dir.), *Les pères du théâtre médiéval. Examen critique de la constitution d’un savoir académique*, Presses Universitaires de Rennes, Rennes, 2010.
- BRELICH (1966): Angelo Brelich, *Introduzione alla storia delle religioni*, Edizioni dell’Ateneo, Roma, 1966.
- BRUGNOLI (1984): Giorgio Brugnoli, “Il carnevale e i Saturnalia”, *La ricerca folklorica*, 10, I frutti del Ramo d’oro. James G. Frazer e le eredità dell’antropologia, octubre (1984) 49-54.
- BULLEGAS (1992): Sergio Bullegas, *La Spagna. Il Teatro. La Sardegna. “Comedias” e frammenti drammatici dei Antonio Maria da Esterzili*, Cooperativa Universitaria Editrice Cagliari, Cagliari, 1992.
- BUTTERWORTH, Philip, *Theatre of Fire: Special Effects in Early English and Scottish Theatre*, The Society for Theatre Research, Londres, 1998.
- CABRA MARTORELL (1993): Enric Cabra Martorell, “Entorn d’una còpia menorquina siscentista de les Cobles del Davallament”, *Revista de Menorca*, 2 (1993), 329-360.
- CANTERA (1973): Jesús Cantera Ortiz de Urbina, *La “Passio Christi” de Clermont-Ferrand*, Universidad Complutense de Madrid, Madrid, 1973.
- CARRERAS CANDI (1921-1922): Francesc Carreras Candi, “Lo passament de la Verge Maria (Llibret talismàn del segle XV)”, *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, 10 (1921-1922), 93 (octubre-desembre de 1921), 196-222.
- CASTRO (ed. 1997): Eva Castro (ed.), *Teatro medieval, 1, El drama litúrgico*, Crítica, Barcelona, 1997.
- (2003): “Drama latino medieval”, dins BELTRÁN et al. (eds.), 2003, 95-114.
- CATALDI (2008): Marzia Cataldi Gallo, *Passione in blu. I teli con storie della Passione del XVI secolo a Genova*, De Ferrari, Gènova, 2008.

- CÁTEDRA (2000): Pedro Cátedra, “Liturgia, poesía y la renovación del teatro medieval”, dins Florencio SEVILLA i Carlos ALVAR (eds.), *Actas del XIII Congreso de la Asociación Internacional de Hispanistas. Madrid 1998*, vol. I, Castalia, Madrid, 2000, 3-28.
- (2001): *Poesía de la Pasión en la Edad Media. El “Cancionero” de Pero Gómez Ferrol*, Seminario de Estudios Medievales y Renacentistas, Salamanca, 2001.
- CENOS (1977): Guillermina Cenoz, *Teatro navideño catalán de técnica medieval*, tesi doctoral inèdita, 2 vols., Facultat de Filosofia i Lletres, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, 1977.
- CENOS / HUERTA (1986): Guillermina Cenoz i Ferran Huerta, “La ‘Consueta del fill pròdich’ peça núm 13 del ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya” dins Lola BADIA i Josep MASSOT i MUNTANER (eds.), *Estudis de Literatura catalana en honor de Josep Romeu i Figueras*, I, Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes / Universitat Autònoma de Barcelona / Publicacions de l’Abadia de Montserrat, Barcelona, 1986, 259-288.
- (1988): “La *Consueta de Làtzer*, peça núm. 17 del ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya”, *Studia in honorem prof. M. de Riquer*, III, Quaderns Crema, Barcelona, 1988, 35-59.
- CHABANEAU (1880): C[amille] C[habaneau], [ressenya de] “Marius Sepet: La Passion du Sauveur. Mystère provençal”, *Revue des Langues Romanes*, 17 (1880), 301-305.
- (1885): “Sainte Marie Magdelaine dans la littérature provençale”, *Revue des Langues Romanes*, 28 (1885), 5-23, 53-65.
- CHABÀS I LLORENS (1890): Roc Chabàs i Llorens, “El drama sacro de la Virgen de Elche”, *El Archivo*, 4 (1890), 203-214.
- CHAMBERS (1903): E[dmund] K[erchever] Chambers, *The Mediaeval Stage*, 2 vols., Oxford University Press, Oxford, 1903.
- CHRIST (1920): Karl Christ, “Das altfranzösische Passionsspiel der Palatina”, *Zeitschrift für Romanische Philologie*, 40 (1920), 405-488. [L’edició ocupa les pàgines 424-475].
- CINGOLANI ([1993-1994] 1995): Stefano Maria Cingolani, “La letteratura religiosa in Occitania e Catalogna fra XI e XII secoli”, *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, 44 [1993-1994] (1995), 37-55.
- CLARA TIBAU (2010): Josep Clara Tibau, “La ‘Passió’ de Verges, anàlisi filològica dels textos”, dins Narcís Figueras i Pep Vila (cur.) *Miscel·lània en honor de Josep M. Marquès*, Publicacions de l’Abadia de Montserrat / Diputació de Girona, Girona, 2010, 506-519.
- COCOZZELLA (1994): Peter Cocozzella, “La *Passió* catalana del segle XIV: estudi preliminar d’un poema inèdit”, *Zeitschrift für Katalanistik*, 7 (1994), 63-92.
- (1995): “Toward a definition of the Catalan «Passion» of the fourteenth century: an outline of two primary texts”, *Estudis de lingüística i filologia oferts a Antoni M. Badia i Margarit*, vol. I, Barcelona, Departament de Filologia Catalana (Universitat de Barcelona) / Publicacions de l’Abadia de Montserrat (Biblioteca Abat Oliva, 149), 1995, 189-200.
- (1999): “Una documentació inèdita d’un misteri del segle XIV: aportació a l’estudi del teatre litúrgic català de l’edat mitjana”, *El teatre popular a l’edat mitjana i al Renaixement*, Actes del II Simposi Internacional d’història del teatre, Barcelona, juny de 1988, Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona, Barcelona, 1999.
- COHEN (ed. 1991): Philip Cohen (ed.), *Devils and Angels: Textual Editing and Literary Theory*, University Press of Virginia, Charlottesville, 1991.

- CONSOLINO (1984): Franca Ela Consolino, “Magna est veritas et praevalerebit. Comparativismo religioso e cristianesimo nel Ramo d’oro”, *La ricerca folklorica*, 10, I frutti del Ramo d’oro. James G. Frazer e le eredità dell’antropologia, octubre (1984), 55-62.
- CORBATÓ (1932): Hermenegildo Corbató, “Los Misterios del Corpus”, *University of California Publications in Modern Philology*, 16/1 (1932), 1-172.
- CORNAGLIOTTI (ed. 1976): Anna Cornagliotti (ed.), *La Passione di Revello. Sacra rappresentazione quattrocentesca di ignoto Piemontese*, Centro Studi Piemontesi, Torí, 1976.
- (1980): “Sobre un fragment teatral català de l’Edat mitjana”, *Estudis de llengua i literatura catalanes. Homenatge a Josep M. de Casacuberta*, I/1, Publicacions de l’Abadia de Montserrat (1980), 163-174.
- COROMINES (1989): Joan Coromines, “The Old Catalan Rhymed Legends of the Seville Bible” *Hispanic Review*, 27 (1959), 361-383; i novament en versió catalana “Les llegendes rimades de la Bíblia de Sevilla”, *Lleures i converses d’un filòleg*, El pi de les tres branques, Club Editor, Barcelona, 1989, 217-245.
- CREIZENACH ([1893] 1911): Wilhelm Creizenach, *Geschichte des neueren Dramas*, vol. 1, Max Niemeyer, Halle [1893] 1911.
- CURET (1967): Francesc Curet, *Història del Teatre Català*, Enciclopèdia Catalana, Aedos, Barcelona, 1967.
- CURTIUS ([1948] 1955): Ernst Robert Curtius, *Literatura europea y Edad Media latina*, traducció de Margarit Frenk Alatorre i Antonio Alatorre, Fondo de Cultura Económica, Mèxic, 1955. [Versió original: id., *Europäische Literatur und lateinisches Mittelalter*, Francke, Berna 1948].
- DAUVEN-VAN KNIPPENBERG (1994): Carla Dauven-Van Knippenberg, “Ein Anfang ohne Ende: Einführendes zur Frage nach dem Verhältnis zwischen Predigt und geistlichem Spiel des Mittelalters”, dins MEHLER / TOUBER (eds.) 1994, 143-160.
- (1996): “Passionsspiel und Predigt in deutscher Sprache”, dins GOSMAN / WALTHAUS (eds.) 1996, 19-29.
- DAVIDSON (1972): Clifford Davidson, *From Creation to Doom. The York Cycle of Mystery Plays*, Routledge / Kegan Paul, Londres, 1972.
- (ed. 1977): *Drama and Art: An Introduction to the Use of Evidence from the Visual Art for the Study of Early Drama*, Early Drama, Art and Music, Monograph Series 1, Western Michigan University, Kalamazoo, 1977.
- (1981): “The Visual Arts and Drama, with Special Emphasis on the Lazarus Plays”, dins MULLER (ed.) 1981, 45-59.
- (1988): “Towards a Sociology of Visual Forms in the English Medieval Theater”, dins Edelgard Du Bruck i William C. MacDonald (eds.), *Le théâtre et la cité dans l’Europe médiévale*, Hans-Dieter Heinz, Stuttgart, 1988, 221- 235.
- ([1984] 1993): “The Realism of the York Realist and the York Passion”, dins Peter Happé (ed.), *Medieval English Drama. A Casebook*, MacMillan, Londres, [1984], 1993, 101-116.
- (ed. 2001): *Gesture in Medieval Drama and Art*, Early Drama, Art and Music Monograph Series 28, Medieval Institute Publications, Western Michigan University, Kalamazoo, 2001.
- (2003): “The Bodley *Christ’s Burial* and *Christ’s Resurrection*: Vernacular Dramas for Good Friday and Easter”, *European Medieval Drama*, 7 (2003), 51-67.

- DE BOOR / NEWALD / GLIER (eds. 1987): Helmut de Boor, Richard Newald i Ingeborg Glier (eds.), *Geschichte der deutschen Literatur von den Anfängen bis zur Gegenwart. Die deutsche Literatur im späten Mittelalter 1250 – 1370, Reimpaargedichte, Drama, Prosa*, vol. 3, part 2, Beck, Munic, 1987.
- DE MARTINO (1953-1954): Ernesto de Martino, “Fenomenologia religiosa e storicismo assoluto”, *Studi e Materiali di Storia delle Religioni*, 24-25 (1953-54), 1-25.
- (1959): “Mito, scienze religiose e civiltà moderna”, *Nuovi Argomenti*, 37 (1959) (març-abril), 4-48.
- (1975): *Morte e pianto rituale: dal lamento funebre antico al pianto di Maria*, Editore Boringhieri, Torí, 1975.
- DENZINGER ([1854] 2005): Heinrich Denzinger, *Enchiridion symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum. Kompendium der Glaubensbekenntnisse und kirchlichen Lebrentscheidungen. Lateinisch-Deutsch*, ed. per Peter Hünermann, Herder, Friburg / Basilea / Viena, 2005.
- DEXEUS DE MOLL ([1971-1975] 1980): Mercè Dexeus de Moll, “La Inquisició i la Passió barcelonina de l’any 1799”, *Estudis Romànics*, 16 [1971-1975] (1980), 153-161.
- DEYERMOND (2001): Alan Deyermond, “El doble enfoc del teatre religiós en la Edat Media”, dins SIRERA (ed.) 2001a, 397-415.
- DÍAZ (2001): Ramon Díaz, “Representacions de Santa Àgueda: del segle XVI al segle XX”, dins ROSSICH et al. (eds.), 2001, 283-292.
- DÍAZ-JIMÉNEZ (ed. 1944): Eloy Díaz-Jiménez y Molleda (ed.), [Juan de Timonedá], *Ternario espiritual*, Impremta Diana, València, 1944.
- DÍAZ PLAJA (ed. 1935): Guillermo Díaz Plaja (ed.), “La Consueta del Rey Asuero”, *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras*, 25 (1953), 227-245.
- (ed. 1957): “Consueta per la nit de Nadal”, *San Jorge*, 25 (gener de 1957), 24-28.
- (ed. 1962): “Consueta de la historia de Tobias”, *Estudios Escénicos*, 7 (1962), 89-125.
- DI GIROLAMO (2009): Costanzo Di Girolamo, “L’angelo dell’alba. Una rilettura di *Reis glorios*”, *Cultura neolatina*, 69 (2009), 59-90.
- (2010): “Un testimonio siciliano di *Reis glorios* e una riflessione sulla tradizione stravagante”, *Cultura neolatina*, 70 (2010), 7-44.
- DI NOLA (2002): Alfonso Di Nola, “Presentazione”, dins Gerardus Van der Leeuw, *Fenomenologia della religione*, Boringhieri, Torí, 2002.
- DINZELBACHER (1977): Peter Dinzelsbacher, *Judastraditionen*, Selbstverlag des Österreichischen Museums für Volkskunde, Viena, 1977.
- DOGLIO (1982): Federico Doglio, *Teatro in Europa*, I, Garzanti, Milà, 1982.
- DOMINGUEZ (2007): Véronique Dominguez, *La scène et la Croix. Le jeu de l’acteur dans les Passions dramatiques françaises (XIVe-XVIe siècles)*, Brepols, Turnhout, 2007.
- (ed. 2009): *Renaissance du théâtre médiéval, XIIe colloque de la Société internationale du théâtre médiéval*, Presses universitaires de Louvain, Louvain-la Neuve, 2009.
- DONOVAN (1958): Richard B. Donovan, *The Liturgical Drama in Medieval Spain*, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, Toronto, 1958.
- ([1958] 1995): “El Drama litúrgic a Girona”, traducció d’Enric Prat, Estel Rodríguez i Sònia Rodríguez. Presentació i apèndix de Pep Vila, *Annals de l’Institut d’Estudis Gironins*, 35 (1995), 201-235.

- DRUMBL (2006): Johann Drumbel, "Il dramma liturgico: aspetti filologici e storici", dins Francesco Mosetti (ed.), *La scena assente. Realtà e leggenda sul teatro nel Medioevo*, Edizioni dell'Orso, Alessandria, 123-142, 2006.
- DUMVILLE (1976): David N. Dumville, "Liturgical Drama and Panegyric Responsory from the Eighth Century? A Re-examination of the Origin and Contents of the Ninth-Century Section of the Book of Cerne", *Journal of Theological Studies*, 23 (1976), 374-406.
- DURAN (1915): Agustí Duran i Sanpere, "Un Misteri de la Passió a Cervera", *Estudis Universitaris Catalans*, 7 (1915), 241-290.
- DURAN / DURAN (eds. 1984): Agustí Duran i Sapere i Eulàlia Duran (eds.), *La Passió de Cervera. Misteri del segle XVI*, Curial, Edicions Catalanes, Barcelona, 1984.
- DURIEZ (1914a): Georges Duriez, *Les apocryphes dans le drame religieux en Allemagne au moyen âge*, J. Tallandier, París, 1914.
- (1914b): *La théologie dans le drame religieux en Allemagne au moyen âge*, J. Tallandier, París, 1914.
- DURKHEIM (1912): Émile Durkheim, *Les formes élémentaires de la vie religieuse*, Alcan, París, 1912.
- EBERLE WILDGEN (2000): Kathryn Eberle Wildgen, *Saint Judas, Apostle and Martyr. Passion Theology, Politics and the Artistic Persona in a French Romanesque Capital*, Peter Lang, Nova York, 2000.
- Eco [(1987) 1990]: Umberto Eco, *Art i bellesa en l'estètica medieval*, Edicions Destino, Barcelona, 1990. [Versió original: id., *Arte e bellezza nell'estetica medievale*, Bompiani, Milà, 1987].
- EDWARDS (1977): Robert Edwards, *The Montecassino Passion and the Poetics of Medieval Drama*, University of California Press, Berkeley-Los Angeles / Londres, 1977.
- ELIADE ([1955] 1983): Mircea Eliade, *Imágenes y símbolos*, Taurus Ediciones, Madrid, 1983. [Versió original: id., *Images et symboles*, Editions Gallimard, París, 1955].
- ([1957] 1988): *Lo sagrado y lo profano*, traducció de Luis Gil, Editorial Labor, Barcelona, 1988. [Versió original: id., *Das Heilige und das Profane*, Rowohlt Taschenbuchverlag, Hamburg, 1957].
- EMERSON et al. (ed. 2010): Catherine Emerson et al. (eds.), *Performance, Drama and Spectacle in the Medieval City. Essays in Honour of Alan Hindley*, Peeters, Lovaina / París / Walpole, 2010.
- ENSENYAT / VILA (2001): Gabriel Ensenyat i Pep Vila, "Els dos fragments de la Passió mallorquina del segle XIV", dins ROSSICH et al. (eds.) 2001, 121-139.
- EVANS (1943): M. Blakemore Evans, *The Passion Play of Lucerne. An Historical and Critical Introduction*, The Modern Language Association of America. Monograph Series, XIV, Oxford University Press, Nova York / Londres, 1943.
- FÀBREGAS (1978): Xavier Fàbregas, *Història del teatre català*, Millà, Barcelona, 1978.
- FAIVRE (1999): Bernard Faivre, "Le dit et le joué. L'exemple de *Frère Guillebert*", dins BORDIER (ed.) 1999, 193-200.
- FARAL ([1910] 1987): Edmond Faral, *Les jongleurs en France au Moyen Âge*, reimp., Slatkine, Ginebra, 1987 [Champion, París, 1910].
- (1910): *Mimes français du XIIIe siècle*, Champion, París, 1910.
- FINNERAN (ed. 1996): Richard J. Finneran (ed.), *The Literary Text in the Digital Age (Editorial Theory and Literary Criticism)*, University of Michigan Press, Ann Arbor, 1996.
- FRANK (1920a): Grace Frank "The Palatine Passion and the Development of the Passion Play", *Publications of the Modern Language Association*, 35/4 (1920), 464-483.

- (1920b): “Vernacular Sources and an Old French Passion Play”, *Modern Language Notes*, 35/5 (1920), 257-269.
  - (1921): “Critical Notes on the Palatine Passion”, *Modern Language Notes*, 36/4 (1921), 193-204.
  - (ed. 1922): *La Passion du Palatinus, mystère français du XIVe siècle*, Champion, París, 1922.
  - (ed. 1930): *Le livre de la Passion: poème narratif du XIVe siècle*, Champion, París, 1930.
  - (ed. 1932): *La Passion d'Autun*, SATF, París, 1932.
  - (1954): *The Medieval French Drama*, Clarendon, Oxford, 1954.
- FRANK (1951): István Frank, “Les ‘Varia codicum fragmenta’ des Archives capitulaires de la Cathedrale de Barcelone”, *Scrinium*, 1 (1951), 13-18.
- (1955): “Fragment de la Passion catalan conservé à la Cathedrale de Barcelona”, *Miscelánea filológica dedicada a Mons. A. Griera*, 1 (1955), 249-256.
- FREISE (2002): Dorothea Freise, *Geistliche Spiele in der Stadt des ausgehenden Mittelalters. Frankfurt-Friedberg-Alsfeld*, Vandenhoeck & Ruprecht, Gotinga, 2002.
- FRY (1958-1959): Timothy Fry, “The Alleged Influence of Pagan Rituals on the Formation of English Mystery Plays”, *The American Benedictine Review*, 9 (1958-1959), 187-201.
- (1985): “Le Fils et le Fruit. Le *Jeu d'Adam* entre la théologie et le mythe”, dins H. Braet, J. Nowé i G. Tournoy (eds.), *The Theatre in the Middle Ages*, Leuven University Press, Lovaina, 1985, 84-102.
- GADEA (1985): Ferran Gadea, “Els joglars en els orígens de la literatura catalana”, *Actes del I Congrés de Llengua i Literatura Catalanes al Segon Ensenyament*, Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, Barcelona, 1985, 79-91.
- GARCIA ([1998-1999] 2000): Marinela Garcia Sempere, “La tradición y la originalidad en la *Istòria de la Passió*, de Bernat Fenollar y Pere Martines, y en la *Vita Christi* de Isabel de Villena”, *Revista de Lenguas y Literaturas Catalana, Gallega y Vasca*, 6 ([1998-1999] 2000), 47-68.
- (2000): “Una lectura del *Poema sobre la Passió* «Que si no'y prenem qualche consell», *Actas del VIII Congreso Internacional de la AHLM (1999)*, Santander, 2000, 809-818.
  - (ed. 2002): *Lo Passi en cobles (1493)*, Biblioteca Sanchis Guarner, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Alacant / Barcelona, 2002.
  - (2003): “Sobre la diversitat de manifestacions literàries en la segona meitat del segle XV: contactes entre les obres i els autors”, *Caplletra*, 34 (Primavera 2003), 55-78.
- GARCIA / MARTÍN (2003): Marinela Garcia i Llúcia Martín, “La Passió catalana de París”, *Revista de Filología Románica*, 20 (2003), 235-266.
- GARRICH et al. (2004): Montserrat Garrich et al., *Serrallonga, Déu vos guard. Història, cultura i tradició del bandoler Joan Sala, àlies Serrallonga. El ball parlat de Perafita (Lluçanès, s. XVIII)*, Centre d'Estudis del Lluçanès / Ajuntament de Perafita, Prats de Lluçanès, 2004.
- GASCA QUEIRAZZA (1976): Giuliano Gasca Queirazza, “Presentazione”, dins CORNAGLIOTTI (ed.) 1976, VII-X.
- GERNERT (2009): Folke Gernert, *Parodia y “Contrafacta” en la literatura románica medieval y renacentista*, 2 vols., CiLengua, San Millán de la Cogolla, 2009.
- GILLET (1932): Joseph E. Gillet, “Tres Pasos de la Pasión y una Egloga de la Resurrección (Burgos, 1520)”, *Publications of the Modern Language Association*, 47/4 (1932), 949-980.
- GÓMEZ (2001): Maricarmen Gómez, “La música vinculada al teatro medieval: tradición y actualidad en el marco de la geografía española”, dins SIRERA (ed.) 2001a, 53-64.

- GÓMEZ / MASSIP (eds. 2010): Maricarmen Gómez i Francesc Massip (eds.), *Misteri d'Elx. Misterio de Elche (Consueta de 1709)*, Tirant lo Blanch, València, 2010.
- GÓMEZ MORENO (1991): Ángel Gómez Moreno, *El teatro medieval castellano en su marco románico*, Taurus, Madrid, 1991.
- GOSMAN / WALTHAUS (eds. 1996): Martin Gosman i Rina Walthaus (eds.), *European Theatre 1470-1600. Traditions and transformations*, Egbert Forsten, Groninga, 1996.
- GRAMOLINI, Daniele, “*The Harrowing of Hell* del Vangelo di Nicodemo ai *Mystery Plays*”, tesi de llicenciatura inèdita, Università Degli Studi di Urbino, Facoltà di Lingue e Letterature Straniere, any acadèmic 2001-2002.
- GREETHAM (1993): David C. Greetham, “Editorial and Critical Theory. From Modernism to Postmodernism”, dins George Bornstein i Ralph G. Williams (eds.), *Palimpsest – Editorial Theory in the Humanities*, University of Michigan Press, Ann Arbor, 1993, 9-28.
- GREUB (2000): Yan Greub, [ressenya de] “*Passion Catalane-occitane*, Édition, traduction et notes par Aileen Ann MacDonald, Genève, Droz (Textes Littéraire Français, n° 518), 1999, 368 pages”, *Revue Linguistique Romane*, 64, 253/254 (2000), 250-257.
- GRIMALDI (ed. 1915): Giulio Grimaldi (ed.), “Il laudario dei disciplinati di S. Croce di Urbino”, *Studi romanzi*, 12 (1915), 1-93. La part “I dolori di Cristo e le pene dell’Inferno”, corresponent a les p. 72-75 de l’esmentada edició és accessible a la Biblioteca dei Classici Italiani de Giuseppe Bonghi, 2003: www.classicitaliani.it
- GUARDINI ([1918] 2011): Romano Guardini, *Vom Geist der Liturgie*, Matthias Grünewald / Ostfildern, Ferdinand Schöning / Paderborn, 1918. [Versió catalana: id., *L’esperit de la litúrgia*, introducció de Cebrià Pifarré, traducció de Xavier Moll, Pòrtic, Barcelona, 2011].
- ([1940] 2003): *Die letzten Dinge. Die christliche Lehre vom Tode; der Läuterung nach dem Tode; Auferstehung; Gericht und Ewigkeit*, Matthias Grünewald / Magúncia, 1940. [Versió catalana: id., *Les darreseries. El més enllà de l’home. La doctrina cristiana sobre la mort; la purificació després de la mort; la resurrecció, el judici i l’eternitat*, traducció i notes de Joan E. Jarque i Jutglar, Claret, Barcelona, 2003].
- GUDIOL (1915): Josep Gudiol, “Els entremesos o oratoris pasquals”, *Vida Cristiana*, 1 (1915), 237-240.
- (1934): *Catàleg dels Llibres manuscrits anteriors al segle XVIII del Museu Episcopal de Vich*, Impremta de la Casa de Caritat, Barcelona, 1934.
- GUIJARRO (2010): Santiago Guijarro, *Los cuatro evangelios*, Ediciones Sígueme S.A.U., Salamanca, 2010.
- HAPPÉ (ed. 2010): Peter Happé, “Staging *Les Mystères Rouergats*: Text and Performance”, dins EMERSON et al. (ed.), 2010, 199-216.
- HAPPÉ / HÜSKEN (eds. 2012): Peter Happé i Wim Hüskén (eds.) *Les Mystères. Studies in Genre, Texts, and Theatricality*, Rodopi, Amsterdam / Nova York, 2012.
- HARDISON (1965): O[sborne] B. Hardison, *Christian Rite and Christian Drama in the Middle Ages*, The John Hopkins Press, Baltimore, 1965.
- HARNACK ([1900] 2010): Adolf von Harnack, *Das Wesen des Christentums*, J. C. Hinrich Verlag, Leipzig, 1900. [Versió catalana: id., *L’essència del cristianisme*, traducció de Josep Castanyé, Pòrtic, Barcelona, 2010].

- HARRIS (2006): Max Harris, "Claiming Pagan Origins for Carnival: Bacchanalia, Saturnalia, and Kalends", *European Medieval Drama*, 10 (2006), 57-107.
- HARTL (ed. 1952): Eduard Hartl (ed.), *Das Benediktbeurer Passionsspiel. Das St. Galler Passionsspiel*, Altdutsche Textbibliothek, 41, Niemeyer, Halle, 1952.
- HAUF (ed. 1982): Albert Hauf (ed.), [Ps. Bonaventura], *Contemplació de la Passió de Nostre Senyor Jesucrist*, Edicions del Mall, Sant Boi del Llobregat, 1982.
- (ed. 1986): [Joan Eiximeno], *Contemplació de la Santa Quarantena*, Biblioteca Marian Aguiló, 9, Universitat de Palma, Secció de Filologia Catalana, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1986.
- (1990): "Teologia i fantasia: la Vita Christi de sor Isabel de Villena i la tradició de les 'Vitae Christi' medievals", *D'Eiximenis a sor Isabel de Villena. Aportació a l'estudi de la nostra cultura medieval*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Institut de Filologia Valenciana, Barcelona, 1990, 323-397.
- HAUG / WACHINGER (eds. 1993): Walter Haug i Burghart Wachinger (eds.), *Die Passion Christi in Literatur und Kunst des Spätmittelalters*, Max Niemeyer, Tübinga, 1993.
- HEINRICH (ed. [1906] 1977): Alfred Rothe (ed.), *Johannes Rothes Passion*, Olms Verlag, Hildesheim/ Nova York [reimpressió de l'edició de Breslau, 1906] 1977.
- HENRARD (1998): Nadine Henrard, *Le Théâtre religieux médiéval en langue d'oc*, Droz, Ginebra, 1998.
- HERNANDO (1986): Josep Hernando, "Los moralistas frente a los espectáculos en la Edad Media", dins SALVAT (ed.) 1986, 21-37.
- HILLGARTH (1991): Jocelyn N. Hillgarth, *Readers and books in Majorca (1229-1550)*, 2 vols., Éditions du CNRS, París, 1991.
- HUERTA (ed. 1976): Ferran Huerta, *Teatre Biblic. Antic Testament*, Editorial Barcino, Els Nostres Clàssics, Barcelona, 1976.
- (1986): "Els drames de Nadal al Teatre Medieval Català i les tradicions llegendàries", dins SALVAT (ed.) 1986, 39-47.
- (1996): "Una mostra del teatre nadalenc de transició: la 'representació per la nit de Nadal'", dins MASSIP (ed.) 1996, 433-436.
- (2003): "Les peces medievals d'adoració dels mags i les seves variants", dins BELTRÁN et al. (eds.) 2003, 221-226.
- (2008): "El teatre català tardomedieval: una esplendor literària i escenogràfica", dins SIRERA (ed.) 2008, 113-116.
- HÜNERMANN (ed. 2005): Peter Hünermann (ed.), [Heinrich Denzinger], *Enchiridion symbolorum definitionum et declarationem de rebus fidei et morum. Kompendium der Glaubensbekenntnisse und kirchlichen Lehrentscheidungen, Lateinisch - Deutsch*, Herder, Friburg / Basilea / Viena, ⁴⁰2005.
- HUSSERL ([1954] 1991): Edmund Husserl, *La crisis de las ciencias europeas y la fenomenología transcendental*. traducció de Jacobo Muñoz i Salvador Mas, Editorial Crítica, Barcelona, 1991. [Versió original: id., *Die Krisis der europäischen Wissenschaften und die transzendente Phänomenologie*, Martin Nijhoff Publishers, La Haia, 1954].
- IZYDORCYK (1997): Zbigniew S. Izydorcyk (ed.), *The Medieval Gospel of Nicodemus: Texts, Intertexts, and Contexts in Western Europe*, Tempe, Arizona, Medieval & Renaissance Texts & Studies, 1997.

- IZQUIERDO (1993): Josep Izquierdo, “Un nou testimoni de les ‘Llegendes rimades’: les trenta monedes i el retrobament de la Creu”, dins Rafael Alemany i Lluís B. Meseguer (eds.), *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes* (Alacant / Elx, 9-14 de setembre de 1991), vol. 1, Publicacions de l’Abadia de Montserrat, Barcelona / Universitat d’Alacant / Universitat de València / Universitat Jaume I (Biblioteca Abat Oliva, 124), 1993, 73-84.
- (1994a): “Emperò piadosament se creu per los feels’: la tradició occitano-catalana medieval de l’apòcrif *Evangelium Nicodemi*”, dins Lola Badia i Albert Soler (a cura de), *Intel·lectuals i escriptors a la Baixa Edat Mitjana. Treballs del Seminari de Literatura Medieval del Departament de Filologia Catalana (Universitat de Barcelona 1988-1994)*, Curial Edicions Catalanes, Publicacions de l’Abadia de Montserrat, Barcelona 1994, 17-48.
- (1994b): “Els *planctus Mariae* a les literatures catalana i occitana: l’*Augats, seyois qui credets Deu lo payre*”, dins Antoni Ferrando i Albert Hauf (eds.), *Miscel·lània Joan Fuster. Estudis de llengua i literatura*, 8, Publicacions de l’Abadia de Montserrat, Montserrat, Barcelona, 1994, 5-23.
- JANOTA (ed. 1996): Johannes Janota (ed.), *Frankfurter Dirigierrolle. Frankfurter Passionspiel*, Niemeyer, Tubinga, 1996.
- JARQUE (2003): vid. GUARDINI ([1940] 2003).
- JAUSS (1977): Hans Robert Jauss, *Alterität und Modernität der mittelalterlichen Literatur*, Wilhelm Fink Verlag, Munic, 1977.
- (1979): “The Alterity and Modernity of Medieval Literature”, *New Literary History*, 10/2 (1979), 181-227.
- JEANROY (1906): Alfred Jeanroy, “Sur quelques sources des Mystères français de la Passion”, *Romania* 35 (1906), 365-378.
- (ed. 1931): *Le jeu de Sainte Agnès, drame provençal du XIVè siècle*, Librairie Ancienne Édouard Champion, París, 1931.
- JEANROY / TEULIÉ (eds. [1893] 1971): Alfred Jeanroy i Henry Teulié (eds.), *Mystères Provençaux du Quinzième Siècle*, [Tolosa, 1893] Johnson Reprint Corporation, Nova York, 1971.
- JODOGNE (1965): Omer Jodogne, “Recherches sur les débuts du théâtre religieux en France”, *Cahiers de Civilisation médiévale*, 8 (1965), 1-24.
- (ed. 1969): [Jean Michel], *Le Mystère de la Passion (Angers 1486)*, Éditions J. Duculot, Gembloux, 1969.
- (ed. 1965-1983): [Arnoul Gréban], *Le Mystère de la Passion*, Académie Royale, Brussel·les, 1965-1983.
- (1965): “Recherches sur les débuts du théâtre religieux en France”, *Cahiers de Civilisation Médiévale*, 8 (1965), 1-24 i 179-189.
- JULIÀ MARTÍNEZ (ed. 1929): Eduard Julià Martínez (ed.), “La Passió de Christo Nostre Senyor”, *Poetas dramáticos valencianos*, 2, Real Academia Española de la Lengua, Madrid, 1929, 655-694.
- (1961): “La Asunción de la Virgen y el teatro primitivo español”, *Boletín de la Real Academia Española*, 41 (1961), 313-320.
- KELLER (1991): Hiltgart L. Keller, *Reclams Lexikon der Heiligen und der biblischen Gestalten, Legende und Darstellung in der bildenden Kunst*, Reclam, Stuttgart, 1991.
- KEPPLER (1882-1884): Paul Keppler, “Zur Passionspredigt des Mittelalters”, *Historisches Jahrbuch im Auftrag der Görres-Gesellschaft*, 3 (1882), 285-315; 4 (1884), 159-188.

- KESSLER (2003): Hans Kessler, *Manual de cristologia*, traducció de Claudio Gancho i Marciano Villanueva, Herder, Barcelona, 2003. [Versió original: id., *Christologie*, Patmos Verlag, Düsseldorf, 1992].
- KINDERMANN (1980): Heinz Kindermann, *Das Theaterpublikum des Mittelalters*, Otto Müller Verlag, Salzburg, 1980.
- KING (2010): Pamela King, "Lament and Elegy in Scriptural Drama: Englishing the *Planctus Mariae*", dins EMERSON et al. (ed.), 2010, 239-252.
- KIPLING (2006): Gordon Kipling, "Le régisseur toujours sur les planches: Gustave Cohen's Construction of the Medieval 'Meneur de jeu'", *Medieval English Theatre*, 28 (2006), 29-130.
- KIRSCHBAUM (ed. 2077): Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, 1. Teil: Allgemeine Ikonographie*, Herder, Roma / Friburg / Basilea / Viena, 1968.
- KNIAZZEH / NEUGAARD / COROMINES (eds. 1977): Charlotte S. Maneikis Kniazzezh, Edward J. Neugaard i Joan Coromines (eds.), *Vides de sants rosselloneses*, vol. 3, Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona, 1977.
- KONIGSON (1969): Elie Konigson, *La représentation d'un Mystère de la Passion à Valenciennes en 1547*, Centre National de la Recherche Scientifique, Paris, 1969.
- KOOPMANS (ed. 2011): Jelle Koopmans, "Le théâtre de l'Église: mythes et réalité", dins BOUHAÏK-GIRONÈS (ed.), 2011, 14-52.
- KOVÁCS (2000): Lenke Kovács, "Les consuetes del fill pròdig del Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya: Edició crítica i estudi de la paràbola en el teatre català i europeu del s. XVI", treball de recerca, curs de doctorat: "Llengua, literatura i edició de textos", Universitat de Barcelona, 2000.
- (2002): "Aquesta gran novetat... Els jueus en el teatre assumpcionista medieval", dins SIRERA (ed.) 2002, 195-208.
- (2003): "La dramatització de la paràbola del fill pròdig en el teatre català i europeu del Cinc-cents", dins BELTRÁN et al. (eds.), 2003, 227-240.
- (2004): "Ressons de la Passió de Crist a la Festa d'Elx", dins SIRERA (ed.) 2004, 191-202.
- (2005a): "The Staging of the Ludus de assumptione beatae Mariae virginis (Cod. 960, University Library Innsbruck)", *European Medieval Drama*, 9 (2005), 25-34.
- (2005b): "El teatre de la passió de Crist des d'un enfocament intercultural i interdisciplinari", dins Macià Riutort i Jordi Jané (eds.), *Forum 10, Deutsch-spanische Zwischenwelten – Neue Horizonte für die spanische Germanistik zu Beginn des 21. Jahrhunderts*, Associació de Germanistes de Catalunya, Tarragona, 2005, 1-13.
- (2005c): "The Dramatisation of the Parable of the Prodigal Son in Catalan and European Sixteenth Century Drama", dins Denis Hüe, Mario Longtin i Lynette Muir (eds.), *Mainte belle œuvre faite. Études sur le théâtre médiéval offertes à Graham A. Runnalls*, Paradigme, Orléans, 2005, 265-288.
- (2008a): "El període clàssic de la literatura catalana: la baixa edat mitjana", *Història de la Cultura Catalana. Literatura, pensament i comunicació*, vol. 3, Edicions 62, Barcelona, 2008, 28-41.
- (2008b): "La mort del traïdor Judes com a antítesi de la mort redemptora de Crist en el teatre medieval català i europeu", dins SIRERA (ed.) 2008, 117-130.
- (2008c): "Les Passions al Baix Llobregat", *Materials del Baix Llobregat. Centre d'Estudis del Baix Llobregat*, 14 (2008), 13-20.

- (2010a): “Le Ball de Serrallonga et les Passions: deux cycles de théâtre traditionnel catalan (en annexe, l'édition d'un texte inédit du Ball de Serrallonga, Valls, 1880)”, dins *Théâtre de Provence et de Catalogne. Colloque international d'Avignon, 1er cahier: années 2007, 2008 et 2009*, Association Carnot-Carmes-St Lazare / Cercle Català de Marsella / Li Nouvello de Prouvènçou, Marsella, 2010, 67-130.
  - (2010b): “Passions i misteris”, “Pastorets” i “Setmana Santa” del Portal “Culturcat” de la Generalitat de Catalunya, accessible a:
<http://www20.gencat.cat/portal/site/culturacatalana>
  - (2010c): “Wer hat Angst vorm Knochenmann? – Furcht und Unerschrockenheit in der spätmittelalterlichen mallorquinischen *Representació de la Mort*”, comunicació presentada al XIIè Col·loqui Triennal de la Société Internationale pour l'étude du Théâtre Médiéval, celebrat del 19 al 24 de juliol de 2010 a Gießen (Alemanya), accessible a:
<http://www.uni-giessen.de/~g91159/dokumente/SITM%20Kovacs.pdf>
  - (2011a): “La Passió de la Selva del Camp: una obra d'autor per a un públic d'avui”, dins David Jou i Mirabent, *La Passió de la Selva del Camp*, Cossetània Edicions, Valls, 2011, 83-94.
  - (2011b): “Frightened or Fearless: Different Ways of Facing Death in the Sixteenth-Century Majorcan Play *Representació de la Mort*”, Sophie Oosterwijk / Stefanie Knöll (eds.), *Mixed Metaphors – the Danse Macabre*, Cambridge Scholars Publishing, 2011, 207-236.
  - (2012a): “La *Representació de la Mort* (Ms. 1139, Biblioteca de Catalunya): continuïtat i innovació d'un gènere didacticoreligiós”, Rafael Alemany Ferrer i Francisco Chico Rico (eds.), *Literatures ibèriques medievals comparades / Literaturas ibéricas medievales comparadas*, Universitat d'Alacant / Sociedad Española de Literatura General y Comparada, Alacant, 2012, 257-269.
  - (2012b): “El teatre català al Renaixement: món teatral i àmbits de la representació”, Eulàlia Duran i Maria Toldrà (eds.), *Itineraris. Nou estudis sobre cultura al Renaixement*, Tres i Quatre, S. L., València, 2012, 267-298.
- KOVÁCS / MASSIP (2004a): Lenke Kovács i Francesc Massip, “El *Ball de Serrallonga*. Passat i present d'una tradició”, dins GARRICH et al. 2004, 79-138.
- (2004b): “El text del *Ball de Serrallonga* de Perafita (complementat amb el text de Campdevàrol)”, dins GARRICH et al. 2004, 139-198.
- KRAFT (2007): Herbert Kraft, *Editionsphilologie*, Lang, Frankfurt am Main, 2007.
- KRASS (1998): Andreas Kraß, *Stabat mater dolorosa. Lateinische Überlieferung und volkssprachliche Übertragungen im deutschen Mittelalter*, Wilhelm Fink Verlag, Munic, 1998.
- KRISTENSEN (1971): William Brede Kristensen, *The Meaning of Religion: Lectures in the Phenomenology of Religion*, traducció de John B. Carman, Martin Nijhoff Publishers, La Haia, 1971.
- LALOU / SMITH (1988): Elizabeth Lalou i Darwin Smith, “Pour une typologie des manuscrits de théâtre médiéval”, dins AUBAILLY / DUBRUCK (eds.) 1988, 569-579.
- LANSARD (2008): Lydie Lansard, “Déplacements structurels et locations textuelles: la Descente du Christ aux Enfers dans le *Mystère de la Passion de Notre Seigneur* du Manuscrit Sainte Geneviève 1131”, *European Medieval Drama*, 12 (2008), 211-223.
- LA PIANA (1912): Giorgio La Piana, *Le rappresentazioni sacre nella letteratura bizantina dalle origini al secolo IX con rapporto al teatro sacro d'Occidente*, Tipografia Italo-Orientale 'S. Nilo', Grottaferrata, 1912.

- LÁZARO CARRETER (1987): Fernando Lázaro Carreter, *Teatro medieval*, Editorial Castalia, Taurus, Madrid, 1987.
- LEHMANN (1929): Paul Lehmann, “Judas Iscariot in der lateinischen Legendenüberlieferung des Mittelalters”, *Studi Medievali*, 2/1 (1929), 289-346.
- LÉVI-STRAUSS ([1964] 1968): Claude Lévi-Strauss, *Mythologiques*, Plon, París, 1964 [ed. castellana: Claude Lévi-Strauss, *Mitológicas*, Fondo de la Cultura Económica, Mèxic, 1968]
- LEWIS ([1965] 1980): C. S. Lewis, *The Discarded Image: An Introduction to Medieval and Renaissance Literature*, Cambridge University Press, Cambridge, 1964 [ed. castellana: C. S. Lewis, *La imagen del mundo: introducción a la literatura medieval y renacentista*, trad. de Carlos Manzano, Antoni Bosch, Barcelona, 1980].
- (1966): “Imagination and Thought in the Middle Ages”, dins Walter Hooper (ed.), *Studies in Medieval and Renaissance Literature*, Cambridge University Press, Cambridge, 1966, 41-63.
- LINKE (1985): Hansjürgen Linke, “Drama und Theater des Mittelalters als Feld interdisziplinärer Forschung”, *Euphorion*, 79 (1985), 43-65.
- (1987): “Drama und Theater”, dins DE BOOR / NEWALD / GLIER (eds.) (1987), 155-233 i 471-485.
  - (1999): “Beobachtungen zu den geistlichen Spielen im Codex Buranus”, *Zeitschrift für deutsches Altertum und deutsche Literatur*, 128/1 (1999), 185-193.
- LIPPHARDT / ROLOFF (eds. 1980): Walter Lipphardt i Hans-Gert Roloff (eds.), *Die geistlichen Spiele des Sterzinger Spielarchivs*, Bern, Lang, 1980.
- LOERKE (2003): Marc-Oliver Loerke, *Höllenfahrt Christi und Anastasis. Ein Bildmotiv im Abendland und im christlichen Osten*, Inaugural-Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde der Philosophischen Fakultät I (Philosophie, Sport, Kunstwissenschaften) der Universität Regensburg, 2003, accessible a:
- <http://epub.uni-regensburg.de/10537/1/Dissertation%20Loerke.pdf>
- LÓPEZ MORALES (1991): Humberto López Morales, “Alfonso X y el teatro medieval castellano”, *Revista de filología española*, 71, 3/4 (1991), 227-252.
- LLABRÉS (1887-1888): G[abriel] Llabrés, “Un hallazgo literario interesante”, *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*, 2 (1887-1888), 53-55.
- (ed. [1889-1890] 1952): “Consueta de Sant Jordi”, *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*, 3 (1889-1890), 57-63; reimpressa dins *Consueta de Sant Jordi, miracle català del segle XIV*, Edició dels «Amics del Llibre i del Gravata», Barcelona, 1952.
  - (1901): “Repertorio de «consuetas» representadas en las iglesias de Mallorca (siglos XV y XVI)”, *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, 5 (1901), 920-927.
  - (ed. 1902): “Consueta del Juy”, *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, 6 (1902), 456-465.
  - (ed. 1905): “Consueta de la representatio de la Tentacio que fonch feta a Nro Sr. XPt., ara novament feta per lo reverend fra Cardils, mestre en Theologia”, *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, 9 (1905), 127-134.
  - (ed. 1914-1915): “Consueta de la nit de Nadal”, *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*, 15 (1914-1915), 38-46.
- LLOMPART (1966): Gabriel Llopart, “La Fiesta del ‘Corpus Christi’ y representaciones religiosas en Barcelona y Mallorca (siglos XIV-XVIII)”, *Analecta Sacra Tarraconensis*, 39/1 (1966), 25-45.

- (1967): “La llamada procesión del Encuentro en la isla de Mallorca y la filiación medieval del folklore postridentino”, *Revista de Dialectología y Tradiciones Populares*, 23 (1967), 167-180.
  - (1969): “La Fiesta del Corpus y representaciones religiosas en Zaragoza y Mallorca (siglos XIV-XVI)”, *Analecta Sacra Tarraconensia*, 42/1 (1969), 181-209.
  - (1975-1977): “El llibre català a la casa mallorquina (1350-1550)”, *Analecta Sacra Tarraconensia*, 48 (1975), 193-240 i 48-59 (1976-1977), 57-114.
  - (1978): “El Davallament de Mallorca, una paralitúrgia medieval”, *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 1 (1978), 109-133.
  - (1980): “Les representacions de teatre religiós mallorquí en temps del bisbe Diego de Arnedo”, *Randa*, 10 (1980), 99-105.
  - (1988a): “La devoció mariana de Mallorca a la història de la pietat i a la iconografia”, *Nostra Dona Santa Maria dins l'art mallorquí*, Caixa de Balears, «Sa Nostra», catàleg d'exposició, Palma de Mallorca, 1988, 21-41.
  - (1988b): “La catedral gòtica de Mallorca como centro difusor de teatro popular”, *Revista de Dialectología y Tradiciones Populares*, 43 (1988), 359-364.
  - (1995): “El teatre medieval a la Seu”, dins PASCUAL (ed.) 1995, 90-97.
  - (1998a): “Dues puntualitzacions iconogràfiques sobre paralitúrgies medievals mallorquines”, *Miscel·lània en homenatge a Joan Ainaut de Lasarte*, I, Biblioteca Abat Oliba, MNAC; IEC; PAM, 1998, 475-481.
  - (1998b): “Tríptic del Baró de Dolors”, dins id. (cur.) *Mallorca Gòtica: Barcelona. Del 17 de desembre de 1998 al 28 de febrer de 1999. Palma. Llotja. Abril – maig de 1999*, catàleg d'exposició, Museu Nacional d'Art de Catalunya, Govern Balear, Conselleria d'Educació, Cultura i Esports, [Barcelona], 1998.
  - (2001): “Fonts menors i mínimes del teatre medieval mallorquí”, dins ROSSICH et al. (eds.) 2001, 141-150.
- LLORENTE (1889): Teodor Llorente, *España, sus monumentos y artes, su naturaleza e historia*, 2, Daniel Cortezo y Cía, Barcelona, 1889.
- MACDONALD (1997): Aileen Ann McDonald, “The Catalan-Occitan Easter Play”, *Romania* 459-460 (1997), 495-518.
- (ed. 1999): *Passion catalane-occitane*, Droz, Ginebra, 1999.
- MAGNANI (1999): Giovanni Magnani, *Storia comparata delle religioni: principi fenomenologici*, Cittadella, Assís, 1999.
- MANCINI (ed. 1990), vid. TODI, Iacopone da.
- MARQUÈS / VILA (2001): Josep M. Marquès i Pep Vila, “Referències al teatre medieval en les actes capitulars de la Catedral de Girona”, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 42 (2001), 261-280.
- MARTÍN (2000): Llúcia Martín Pasqual, “Aproximació a l'estudi del text de la Passió catalana de París”, *Actas del VIII Congreso Internacional de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval, Santander, 22-26 de septiembre de 1999*, Asociación Hispánica de Literatura Medieval, Consejería de Cultura del Gobierno de Cantabria, Santander, 2000, 1195-1208.
- (2004): “Indicis de teatralitat en la Passió catalana de París”, recurs electrònic, accessible a: <http://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/1255/6/LA%20PASSI%C3%93%20DE%20PARIS.pdf>

- MARTINI (2003): Carlo Maria Martini, *Vers Jerusalem*, traducció de Pere Prat i Serra, Editorial Claret, Barcelona, 2003. [Versió original: id., *Verso Gerusalemme*, Giangiacomo Feltrinelli Editore, Milà, 2002].
- MAS I VIVES (1990): Joan Mas i Vives, “Els mites autòctons en el teatre català dels segles XVI-XVIII”, *Revista de Menorca*, 1 (1990), 45-60.
- (1993): “El ‘Misteri dels Set Sagraments’: una ‘fantasia’ teatral de la primera meitat del segle XVI”, *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*, 46 (1993), 273-306.
- (1996): “El gènere de la ‘Moralitat’: en el teatre català antic”, *Llengua & Literatura*, 7 (1996), 91-104.
- (2001): “El teatre religiós del segle XVI”, dins ROSSICH et al. (eds.) 2001, 17-33.
- (2002): “Tipologies de les passions catalanes del segle XVI”, dins SIRERA (ed.) 2002, 253-275.
- MAS I VIVES / RIPOLL (eds. 2004): Joan Mas i Vives i Maria Isabel Ripoll (eds.), [Antoni Febrer Cardona], *Versions teatrals*, Publicacions de l’Abadia de Montserrat, Barcelona, 2004.
- MAS / PERELLÓ (dir. / coord. 2003-2006): Joan Mas i Vives (dir.) i Francesc Perelló (coord.), *Diccionari del Teatre a les Illes Balears*, 2 vols., Lleonard Muntaner, Palma / Publicacions de l’Abadia de Montserrat, Barcelona, 2003-2006.
- MASSER (1988): Achim Masser, “Das Evangelium Nicodemi und das Mittelalterliche Spiel”, *Zeitschrift für deutsche Philologie*, 107 (1988), 44-68.
- MASSIP (1983): Francesc Massip, “Una revivificació del drama medieval: La Representació de l’Assumpció de la Selva del Camp”, *Serra d’Or*, 291 (1983), 97-100.
- (1984): *Teatre religiós medieval als Països Catalans*, Publicacions de l’Institut del Teatre, Edicions 62, Barcelona, 1984.
- (ed. 1985): *Romancer. Misteri d’Elx*, Edicions 62/Orbis, Barcelona.
- (ed. 1986): *Consueta de 1709. Estudi crític del text, estudi textual, edició i notes*, Generalitat, València, 1986.
- (1987a): “Les primeres dramatitzacions de la Passió en llengua catalana”, *D’Art*, 13 (març de 1987), 253-268; accessible a:
<http://www.raco.cat/index.php/Dart/article/viewFile/100222/150915>
- (1987b): “El Rosselló: punt de confluència de les cultures catalana i occitana”, dins Christian CAMPS i Jean-Marie PETIT, (eds.), *Josep Sebastià Pons. Actes du Colloque International (Montpellier, 14 et 15 novembre 1986)*, Montpeller, Centre d’Études Occitanes, 1987, 127-136.
- ([1987] 1988): “El repertorio musical en el teatro medieval catalán”, *Revista de Musicología*, 10/3 ([1987] 1988), 721-752.
- (1991a): *La Festa d’Elx i els misteris medievals europeus*, Institut de Cultura Juan Gil Albert, Diputació d’Alacant, Ajuntament d’Elx, Alacant, 1991.
- (1991b): “Cerimònia, litúrgica i artifici teatral en el jorn de Pentecosta (segles XIII-XIV)”, *Actes del Congrés de la Seu Vella de Lleida*, Lleida, 1991, 257-263.
- (1992a): “Continuïtat i vigència del teatre de la tradició”, *Revista de Catalunya*, 63 (1992), 91-105.
- (1992b): “Panorama des iberischen Theaters des Mittelalters: Katalonien-Aragon und Kastilien“, *Zeitschrift für Katalanistik*, 5 (1992), 9-37, accessible a:
http://www.romanistik.uni-freiburg.de/pusch/zfk/05/02_Massip.pdf
- (1993a): “El descendimiento de la cruz: la vitalidad de una tradición”, *Hispanorama*, 65 (1993), 27-41.

- (1993b): “La dramatisation de la Passion dans les Pays de Langue Catalane et le Dessin Scénique de la Catedral de Majorque”, *Fifteenth-Century Studies*, 20 (1993), 201-238.
- (1994): “Orígenes y desarrollo del teatro medieval catalán”, *Revista de Filología Española*, 74 (1994), 23-40.
- (ed. 1996): *Formes teatrals de la tradició medieval. Actes del VII Col·loqui de la Societat Internacional per l'estudi del Théâtre Médiéval. Girona, juliol de 1992*, Institut del Teatre, Diputació de Barcelona, Barcelona, 1996.
- (1997a): “Conservació i vigència del teatre popular: el cas de la Passió”, dins *II Congrés de Cultura Popular i Tradicional Catalana. Ponències*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1997, 327-332.
- (1997b): *La ilusión de Ícaro. Un desafío a los dioses. Máquinas de vuelo en el espectáculo de tradición medieval y sus pervivencias en España*. Centro de Estudios y Actividades Culturales, Madrid, 1997.
- (1997c): “La recerca en la història del teatre: el cas de l'espectacle medieval”, dins Biel Sansano (ed.), *Actes del I Seminari d'Història de l'Espectacle Teatral*, Universitat d'Alacant, Alacant, 1997, 11-45.
- (1999a): “Les Passions o la continuïtat dramàtica catalana”, *Dovella*, 63 (1999), 19-22.
- (1999b): “Le vol scénique dans le drame médiéval et les survivances actuelles dans le théâtre traditionnel”, *Oihenart. Cuadernos Lengua y Literatura* [Monogràfic sobre *Teatro Popular Europeo*], 16 (1999), 7-15.
- (2001a): “L'histrió, el frare i el burgès: l'ahir i l'ara de la interpretació medieval”, dins SIRERA (ed.) 2001a, 179-206.
- (2001b): “L'infern en escena: presència diabòlica en el teatre medieval europeu”, dins ROSSICH et al. (eds.) 2001, 197-218.
- (2001c): “La Passió d'Ulldecona de Jaume Vidal Alcover”, dins Magí SUNYER i Roser COMES (eds.), *Jaume Vidal Alcover: humanisme, heterodòxia i geni*, Cossetània, Valls, 2001, 103-111.
- (2002a): *L'assumpta valenciana. Edició crítica dels misteris de la Seu de València i de la vila d'Elx, peces dramàtiques del segle XV*, tesi doctoral, edició en microfitxa, Universitat Rovira i Virgili, Tarragona, 2002.
- (2002b): [ressenya de], “*Passion Catalane-occitane*, edició, traducció i notes d'Aileen Ann MacDonald (Textes Littéraire Français, núm. 518), Genève, Droz, 1999, 368 pàgs. *Una Passió olotina medieval*, edició sobre la transcripció de Nolasc del Molar, Girona, Diputació de Girona, 2001, 160 pàg.”, *Arxiu de Textos Catalans Antics*, 21 (2002), 776-778.
- (2007a): *Història del Teatre Català. Dels orígens a 1800*, Arola Editors, Tarragona, 2007.
- (2007b): “Jesters in the Temple, Boy Bishops in the Streets: Laughter and Transgression from Advent to Ash Wednesday”, *European Medieval Drama*, 11 (2007), 1-35.
- (2008): “Juglares en el templo: risa y transgresión por fin de año”, *Gestos*, 45 (2008), 13-30.
- (ed. 2009): *Tarragona: espai festiu, espai teatral. De la plaça del Corral al teatre all'italiana*, Cossetània, Valls, 2009.
- (2009a): “Iconografia i espectacle: cap a una nova metodologia de la investigació teatral”, dins MASSIP (ed. 2009), 9-32.
- (2009b): “La Representació de l'Assumpció de Tarragona a la plaça del Corral 1388”, dins MASSIP (ed. 2009), 33-49.
- (2011): “La Sibila como personaje dramático: textos y contextos escénicos”, *Viator: Medieval and Renaissance Studies*, 42 (2011), 239-264.

- (2012a): “Joglaria i teatre”, dins Jordi Cerdà Subirachs et al., *Literatura europea dels orígens. Introducció a la literatura romànica medieval*, Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona, 2012, 209-250.
- (2012b): “L’araceli i la Sibila Tiburtina: de visió oracular a màquina escènica”, *Festa d’Elx*, 56 (2012), 175-186.
- , “La sybille Tiburtine aux mystères de la Nativité et de l’Épiphanie”, *Revue des Langues Romanes*, [en premsa].
- MASSIP / GÓMEZ (eds. 1986) : Francesc Massip i Maricarmen Gómez Muntané (eds.), *El Misteri d’Elx- Misterio de Elche*, Tirant lo Blanch, València, 2010.
- MASSIP / MONTIEL (2006): Francesc Massip i Alejandro Montiel, “Les passions en el cinema dels orígens i els seus models teatrals”, dins Àngel QUINTANA (ed.), *Cinema i teatre: influències i contagis. 5è Seminari sobre els Antecedents i els Orígens del Cinema*, Museu del Cinema, Girona, 2006, 135-178.
- MASSIP / PRAT / VILA (2003): Francesc Massip, Joan Prat i Pep Vila, *La processó dels Dolors de Mieres i la representació de la Passió*, CCG Edicions, Mieres, 2003.
- MASSIP / KOVÁCS (1997): Francesc Massip i Lenke Kovács, “Fent camí amb la Mare de Déu: el seguici marià a la Festa d’Elx”, *Festa d’Elx*, 49 (1997), 115-117.
- (2004): *El baile: conjuro ante la muerte. Presencia de lo macabro en la danza y la fiesta popular*, CIOFF-INAEM, Ciudad Real, 2004.
- (2010): “The Late Medieval Catalan Play of Saint Agatha: Introduction, Text and Translation”, dins EMERSON et al. (ed.) 2010, 267-294.
- (2012): “A Typology of Catalan Play Manuscripts from the 14th to the 16th Century”, dins HAPPÉ / HÜSKEN (eds.) 2012, 271-321.
- MASSÓ I TORRENTS (1932): Jaume Massó i Torrents, *Repertori de l’antiga literatura catalana*, 1, La Poesia, Alpha, Barcelona, 1932.
- MASSOT (1962-1967): Josep Massot i Muntaner, “Notes sobre la supervivència del teatre català antic”, *Estudis Romànics*, 11 (1962-1967), 49-101.
- (1976): “La literatura religiosa de l’edat mitjana en la tradició oral d’avui”, dins TATE / YATES (eds.), 1976: 271-282.
- (ed. 1983): *Teatre medieval i del Renaixement*, Edicions 62 / La Caixa, Barcelona, 1983.
- MAZOUER (1998): Charles Mazouer, *Le théâtre français du moyen âge*, Édition Sedes, París, 1998.
- (1999): “La prédication populaire et le théâtre au début du XVIe siècle: Michel Menot”, dins BORDIER (ed.) 1999, 79-89.
- (2012): “Sermons in the Passions of Mercadé, Gréban and Jehan Michel”, dins HAPPÉ / HÜSKEN (eds.) 2012, 247-269.
- MCGANN (1983): Jerome J. McGann, *A Critique of Modern Textual Criticism*, University of Chicago Press, Chicago, 1983.
- MEHLER / TOUBER (eds. 1994): Ulrich Mehler i Anton H. Toubert (eds.), *Mittelalterliches Schauspiel: Festschrift für Hansjürgen Linke zum 65. Geburtstag*, Rodopi, Amsterdam / Atlanta, 1994.
- MENEGALDO (2005): Silvère Menegaldo, *Le jongleur dans la littérature narrative du XIIe et XIIIe siècles*, Champion, París, 2005.
- (2010): “Les jongleurs et le théâtre en France au XIIIe siècle. Leurs activités et leur répertoire”, *Romania*, 128 (2010), 46-91.

- MENÉNDEZ PIDAL ([1942] 1991): Ramón Menéndez Pidal, *Poesía juglaresca y juglares. Orígenes de las literaturas románicas*, Espasa Calpe, Madrid [1942], 1991.
- MENZEL SANSÓ (2010): Cristina Menzel Sansó, "The Surviving of a Medieval Play Through the Manuscript Sources: The Descent from the Cross in the Cathedral of Mallorca", comunicació presentada al XIIè Col·loqui Triennal de la Société Internationale pour l'étude du Théâtre Médiéval, celebrat del 19 al 24 de juliol de 2010 a Gießen (Alemanya), accessible a: <http://www.uni-giessen.de/~g91159/dokumente/SITM%20Menzel.pdf>
- MEREDITH (ed. 1990): Peter Meredith (ed.), *The Passion Play from the N. Town Manuscript*, Longman, Londres / Nova York, 1990.
- (1997): 'The Bodley Burial and Resurrection': Late English Liturgical Drama?, dins Alan J. Fletcher i Wim Hüskén (eds.), *Between Folk and Liturgy*, Amsterdam, Rodopi, 1997, p. 133-155.
- MEREDITH / TAILBY (eds. 1983): Peter Meredith i John E. Tailby (eds.), *The Staging of Religious Drama in Europe in the Later Middle Ages: Texts and Documents in English Translation*, Medieval Institute Publications, Western Michigan University, Kalamazoo, Michigan, 1983.
- MERIMÉE ([1913] 1985): Henri Mérimée, *El arte dramático en Valencia desde los orígenes hasta principios del siglo XVIII*, traducció d'Octavi Pellissa Safont, Institució Alfons el Magnànim, València, 1985. [Versió original: id., *L'art dramatique à Valencia. Depuis les origines jusqu'au commencement du XVIIIème siècle*, Édouard Privat, Tolosa, 1913].
- MEYER (1881): Paul Meyer, "Mélanges catalans, I. Plainte de la Vierge, II. Du Ms. Douce 162 et de la prédication de Vincent Ferrer en France", *Romania*, 10 (1881), 223-231.
- (1904): "Les trois Maries. Mystère liturgique de Reims", *Romania*, 33 (1904), 239-245.
- MEYER (ed. 1880): Wilhelm Meyer (ed.), *Fragmenta Burana*, Festschrift zur Feier des hunderfünfundzwanzigsten Bestehens der königlichen Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen, Abhandlungen der philologisch-historischen Klasse, Berlín.
- MIGNE (ed. 1857-1866): J[oaquim]-P[aul] Migne (ed.), *Patrologiae cursus completus*, Series latina, 221 vols., París, 1857-1866.
- MILCHSACK (1880): Gustav Milchsack, *Die lateinischen Osterfeiern*, vol. I, Julius Zwissler, Wolfenbüttel, 1880.
- MIQUEL I PLANAS (ed. 1916): Ramon Miquel i Planas (ed.), *Llibre anomenat Vita Christi compost per sor Isabel de Villena segons l'edició de l'any 1497*, 3 vols., Casa Miquel Rius, Barcelona, 1916.
<http://mdc.cbuc.cat/cdm/ref/collection/lbibimps19/id/25591>
- MIQUEL I ROSSELL (1936): Francesc Xavier Miquel i Rossell, "La Passió de Jesucrist. Obreta didàctica", *Homenatge a Antoni Rubió i Lluch*, I (1936), 1-20, 311-330.
- (1958-1969): *Inventario general de manuscritos de la Biblioteca Universitaria de Barcelona*, 1958-1969.
- MIRÓ (1990): Ramon Miró, "La Passió a Urgell. Segles XV i XVI", *Urtx. Revista cultural d'Urgell*, 2 (1990), 79-90.
- (1992): *Activitat teatral a Cervera des del segle XV fins a mitjan segle XIX*, tesi doctoral, edició en microfitxa, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, 1992. [Citem de l'exemplar imprès en dos volums que ens ha facilitat Francesc Massip.]
- (ed. 1996): *Teatre medieval i modern*, Universitat de Lleida, Lleida, 1996.
- (1998a): *La processó de Corpus i els entremesos. Cervera segles XIV-XIX*, Curial, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1998.

- (1998b): “Setmana santa a Tàrraga (segles XV-XVIII)”, *Urtx. Revista cultural d’Urgell*, 11 (1998), 90-104.
- (1999): “Predicar la Quaresma a Tàrraga. Segles XVI i XVII”, *Estudis de llengua i literatura catalane*, 38, Homenatge a Arthur Terry, 2, Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 1999, 85-136.
- MOLINÉ I BRASÉS (1909-1910): E[rnest] M[oliné] i B[rasés], “Passió, mort, resurrecció i aparicions de Nostre Senyor Jesucrist”, *Estudis Universitaris Catalans*, 3 (1909), 65-74, 155-159, 260-264, 344-351, 459-463, 542-546 i 4 (1910), 99-109 i 499-508.
- (1913): “Textes vulgars catalans del segle XV”, *Revue Hispanique*, 18 (1913), 396-438.
- MONDZAIN (2003): Marie-José Mondzain, *Le commerce des regards*, Seuil, París, 2003.
- MONE ([1846] 1970): Franz Joseph Mone, *Schauspiele des Mittelalters*, vol. I [reimpressió de l’edició de Karlsruhe, 1846], Scientia Verlag, Aalen, 1970.
- MORAL (2006): Joan Jesús Moral, *Fenomenologia i discerniment*, Institut de Ciències Religioses, Lleida, 2006.
- MOREL-FATIO (1882): Alfred Morel-Fatio, *Catalogue des manuscrits espagnols et des manuscrits portugais*, Imprimerie Nationale, París, 1882.
- MORREALE (1960): Margarita Morreale, “Apuntes bibliográficos para la iniciación al estudio de las traducciones bíblicas medievales en catalán”, *Analecta Sacra Tarraconensia*, 31 (1960), 271-290.
- MUIR (1995): Lynette Muir, *The biblical drama of medieval Europe*, Cambridge University Press, Cambridge, 1995.
- MULLER (ed. 1981): Gari R. Muller (ed.), *Le théâtre au moyen âge. Actes du deuxième colloque de la Société Internationale pour l’étude du Théâtre Médiéval, Alençon, 11-14 juillet 1977*, Les Éditions Univers, Saint-Denis, Montréal, 1981.
- MUNAR (1998): Felip Munar, “Algunes notes per a l’estudi de La Samaritana”, *Randa*, 41 (1998), 85-112.
- (2001): “Algunes notes històriques sobre el davallament i les representacions de Setmana Santa a Mallorca”, dins ROSSICH et al. (eds.) 2001, 219-233.
- MUNAR (ed. 1962): Gaspar Munar (ed.), *Misal según el uso de la santa Iglesia de Mallorca impreso en Venecia. Año 1506*, Impr. Sagrados Corazones, Palma, 1962.
- (ed. 1963): *El antiguo breviario mayoricense*, Impr. Sagrados Corazones, Palma, 1963.
- MUNAR / PASQUAL (eds. 1985): Gaspar Munar i Miquel Pasqual (eds.), [Francesc Prats], *Llibre de contemplació. Primer incunable imprès a Mallorca en llengua catalana*, Miquel Font, Palma de Mallorca, 1985.
- NEUMANN (1987): Bernd Neumann, *Geistliches Schauspiel im Zeugnis der Zeit: Zur Aufführung mittelalterlicher religiöser Dramen im deutschen Sprachgebiet*, 2 vols., Artemis, Munic, 1987.
- NEWBIGIN (ed. 1983): Nerida Newbiggin, *Nuovo Corpus di Sacre Rappresentazioni fiorentine del Quattrocento*, Commissione per i testi di lingua, Bolonya, 1983.
- (ed. 2009): Giovanni Osmarino Gigliotto, *La santissima Passione di Nostro Signore Giesù Christo. Con la Resurrettione, recitata in Roma, dalla Venerabile Compagnia del Confalone nel luogo consueto, detto il Coliseo Part 2: La resurrettione, con alcuni miracoli delli Apostoli*, 2009.
- NIELEN (2005): Holger Nielen, *Prozessionsfeste und dramatische Spiele im interreligiösen Vergleich. Eine religionsphänomenologische Studie zu Fastnacht, Fronleichnam, Asura und Purim*, Logos Verlag, Berlin, 2005.

- NOGUÉS (2011): Ramon M. Nogués, *Cervell i transcendència*, Fragmenta Editorial, Barcelona, 2011.
- NOLASC DEL MOLAR (1954): Nolasc del Molar [Daniel Rebull i Muntanyola], *Consueta de Sant Eudald*, Biblioteca Olotina, Olot, 1954.
- (1955): “Consueta de Santa Àgata”, *Pirene*, 7 (1955), 1534-1544.
- NOOMEN (1958): Willem Noomen, “Passages narratifs dans les drames médiévaux français: essai d’interprétation”, *Revue belge de philologie et d’histoire*, 1958, 761-785.
- OBRADOR / MAS (1988): Josep Obrador i Joan Mas, “La «Consueta dels Pastorels» del notari Ferragut: Una nova mostra de teatre nadalenc del segle XVI”, *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*, 44 (1988), 203-222.
- OGDEN (2003): Dunbar H. Ogden, *The Staging of Drama in the Medieval Church*, University of Delaware Press, Newark / Associated University Press, Londres, 2003.
- OHLY (1979): Friedrich Ohly, [ressenya de] “Rainer Warning, *Funktion und Struktur. Die Ambivalenzen des Geistlichen Spiels*, Wilhelm Fink, München, 1974”, *Romanische Forschungen*, 91, 1/2 (1979), 111-141.
- ORDUNA (2000): Germán Orduna, *Ecdótica. Problemática de la edición de textos*, Edition Reichenberger, Kassel, 2000.
- OTTO ([1918] 1980): Rudolf Otto, *Das Heilige. Über das Irrationale in der Idee des Göttlichen und sein Verhältnis zum Rationalen*, Trewendt und Granier, Breslau, 1917 [ed. castellana: Otto Rudolf, *Lo Santo: lo racional y lo irracional en la idea de Dios*, Alianza, Madrid, 1980].
- PANDOLFI ([1964] 1989): Vito Pandolfi, *Història del teatre*, vol. 1, Institut del Teatre, Barcelona, 1989. [Versió original: id., *Storia Universale del Teatro Drammatico*, 2 vols., Unione Tipografico Torinese, Torí, 1964].
- PARRAMON (1992): Jordi Parramon i Blasco, *Repertori mètric de la poesia catalana medieval*, Curial / Publicacions de l’Abadia de Montserrat, Barcelona, 1992.
- PASCHER ([1963] 1965): Joseph Pascher, *El año litúrgico*, trad. de Daniel Ruiz Bueno, Biblioteca de Autores Cristianos, 247, Madrid, 1965. [Versió original: id., *Das liturgische Jahr*, Hueber, Munic, 1963].
- PASCUAL (ed. 1995): Aina Pascual (ed.), *La seu de Mallorca*, Consell Insular de Mallorca, Grup Gesa, “Sa Nostra” Caixa de Balears, Col·legi de Arquitectes de Balears, Ajuntament de Palma, José J. de Olañeta, Palma, 1995.
- PAVIS (1976): Patrice Pavis, *Problèmes de sémiologie théâtrale*, Presses universitaires du Québec, Montréal, 1976.
- PÉREZ PRIEGO (ed. 1997): Miguel Ángel Pérez Priego (ed.), *Teatro medieval, 2, Castilla*, Crítica, Barcelona, 1997.
- (ed. [1997] 2002): *La edición de textos*, Síntesis, Madrid, 1997. [Reedició ampliada, UNED, Madrid, 2002].
- PERRY (1981): Anne Joubert Amari Perry, *La Passion des Jongleurs. Text établie d’après la Bible des sept estaz du monde de Geufroi de Paris*, Beauchesne, París, 1981.
- PETTAZZONI ([1946] 1954): Raffaele Pettazzoni, *Essays on the History of Religion*, E. J. Brill, Leiden, 1954. [Versió original: id., *Saggi di storia delle religioni e di mitologia*, Edizioni italiane, Roma, 1946.]

- PFUHL, Erich, *Die weitere Fassung der altfranzösischen Dichtung über Christi Höllenfahrt und Auferstehung*, Diss.. Greifswald, 1909.
- PICKERING (1953): Frederick P. Pickering, "Das gotische Christusbild. Zu den Quellen mittelalterlicher Passionsdarstellungen", *Euphorion*, 47 (1953), 16-37.
- (1966): "Christi Kreuzigung: Das neutestamentliche Wort, das mittelalterliche Bild", dins id., *Literatur und darstellende Kunst im Mittelalter*, Erich Schmidt Verlag, Berlin, 1966, 146-192.
- PICOT (1890): É[mile] Picot, "Fragments inédits de Mystères de la Passion", *Romania*, 19 (1890), 260-282.
- PIÉ (1896-1898): Joan Pié i Faydella, "Autos sacramentales del sigle XIV", *Revista de la Asociación artístico-arqueológica barcelonesa*, 1 (1896-1898), 373-386 i 726-737.
- PIETRINI (1999): Sandra Pietrini, *I Giullari nella vita e nell'immaginario medievale*, CD-Rom, Università di Firenze, Centro Didattico Televisivo, Florència, 1999.
- PIFARRÉ (2009): Cebrià M. Pifarré i Clapés, *Literatura cristiana antiga. Autors, història, idees, antologia de textos*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 2009.
- PONS (1935): Joseph S. Pons, "Note sur la 'Passion Provençale' du manuscrit Didot et la Passion Catalane", *Bulletin Hispanique*, 37 (1935), 390-392.
- PRATS ([1487] 1985): Francesc Prats, *Llibre de contemplació. Primer incunable imprès a Mallorca en llengua catalana*, preliminars de Gaspar Munar i Miquel Pascual, Miquel Font Editor, Palma de Mallorca, 1985.
- PUCHNER (1991): Walter Puchner, *Studien zum Kulturkontext der liturgischen Szene. Lazarus und Judas als religiöse Volksfiguren in Bild und Brauch, Lied und Legende Südosteuropas*, vol. I, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Viena, 1991.
- PUIG TÀRRECH (coord. 1990): Armand Puig Tàrrach (coord.), *Apòcrifs del Nou Testament*, Facultat de Teologia de Catalunya, Fundació Enciclopèdia Catalana, Proa, Barcelona, 1990.
- (2001): "Les traduccions catalanes medievals de la Bíblia", *El text: lectures i història*, Scripta Bíblica 3, Associació Bíblica de Catalunya, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 2001, 107-231.
- (2004): *Jesús. Un perfil biogràfic*, Proa, Barcelona, 2004.
- (2005): "El entorno de María", *Ephemerides Mariologicae*, 55/2-3 (abril-setembre), (2005), 209-221.
- (ed. 2008): *Els evangelis apòcrifs*, vol. 1, Proa, Barcelona, 2008.
- (2011): "El programa bíblic i teològic del retaule de Santa Maria de Guimerà", dins Pasqual Prous i Jordi Sender (coord.), *Guimerà i el retaule de Ramon de Mur*, Associació Guimerà.info, [Guimerà], 2011, 88-147.
- PUJOL (1996): Josep Maria Pujol, "Recomanacions per a l'edició de textos medievals catalans", Universitat Rovira i Virgili, Departament de Filologia Catalana, Tarragona, 1996, mecanoscrit inèdit.
- PUJOL / SOLÀ ([1995] 2000): Josep Maria Pujol i Joan Solà, *Ortotipografia. Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*, Columna Edicions, Barcelona, [1995] 2000.
- QUADRADO ([1871] 1896): Josep Maria Quadrado, "Un drama sacro del siglo XIV", *La Unidada Católica*, 101 (5 de febrer de 1871), 388-392; reproduït dins Manuel Milà i Fontanals, *Obras completas*, vol. VI, Álvaro Verdagué, Barcelona, 1896, 315-323.

- RAHNER ([1976] 1979): Karl Rahner, *Curso fundamental sobre la fe. Introducción al concepto del cristianismo*, traducció de Raúl Gabás Pallás, Herder, Barcelona, 1979. [Versió original: id., *Grundkurs des Glaubens*. Herder, Freiburg im Breisgau, 1976].
- (1982): *Was heißt Jesus lieben?*, Herder, Friburg / Basilea / Viena, 1982.
- RAND (1913): E[dward] K[ennard] Rand, "Mediaeval Lives of Judas Iscariot", dins *Anniversary Papers by Colleagues and Pupils of George Lyman Kittredge*, Ginn and Company Publishers, Boston / Londres, 1913, 305-316, accessible a:
<http://www.archive.org/stream/anniversarypaper00kittuoft#page/304/mode/2up>
- RATZINGER (1984): Joseph Ratzinger, *Schauen auf den Durchbohrten. Versuche zu einer spirituellen Christologie*, Johannes Verlag, Einsiedeln, 1984.
- (2007): *Jesús de Natzaret. Primera part. Del baptisme en el Jordà fins a la Transfiguració*, traducció de Xavier Moll i Camps, Editorial Claret, Barcelona, 2007. [Versió original: id., *Jesus von Nazareth. Von der Taufe im Jordan bis zur Verklärung*. Llibreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2007].
- (2011): *Jesús de Natzaret. Segona part. De l'entrada a Jerusalem a la Resurrecció*, traducció de Valentí Fàbrega i Escatllar, Editorial Claret, Barcelona, 2011. [Versió original: id., *Jesus von Nazareth. Vom Einzug in Jerusalem bis zur Auferstehung*. Llibreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2011].
- RÉAU ([1957] 1996): Louis Réau, *Iconographie de l'art chrétien*, II/2, Presses universitaires de France, París, 1957. [Versió castellana: id., *Iconografía del arte cristiano. Iconografía de la Biblia. Nuevo testamento*, 1/2, Ediciones del Serbal, Barcelona, 1996].
- REICH ([1903] 1974): Hermann Reich, *Der Mimus*, Weidmann, Berlín, 1903; Olms, Hildesheim / Nova York, 1974.
- REICHEL (1998): Andrea-Martina Reichel, *Die Kleider der Passion: Für eine Ikonographie des Kostüms*, Humboldt Universität, Berlín, 1998.
- REY-FLAUD (1980): Henri Rey-Flaud, *Pour une dramaturgie du Moyen Âge*, Presses Universitaires de France, París, 1980.
- RIBARD (ed. 1992): Jacques Ribard (ed.), *La Passion du Palatinus, Édition bilingue*, Champion, París, 1992.
- RIBÉMONT (2003): Bernard Ribémont, *Le théâtre français du Moyen Âge au XVIe siècle*, Ellipses, París, 2003.
- RIQUER (1964): Martí de Riquer, *Historia de la literatura catalana*, 3 vols., Ariel, Esplugues de Llobregat, 1964.
- ROCA et al. (cur. 2011): Jordi Roca et al (cur.), *La Processó de Verges. Text de l'obra*, Diputació de Girona, Girona, 2011.
- ROHDE (1929): Alfred Rohde, *Passionsbild und Passionsbühne. Wechselbeziehungen zwischen Malerei und Dichtung im ausgehenden deutschen Mittelalter*, Furche Verlag, Berlín, 1929.
- ROMANO (1988): David Romano, "Mims, joglars i ministrers jueus a la Corona d'Aragó (1352-1400)", *Studia in honorem prof. Martí de Riquer*, 3, Quaderns Crema, Barcelona, 1988, 133-150.
- ROMEU (ed. 1957): Josep Romeu i Figueras, *Teatre hagiogràfic*, 3 vols., Editorial Barcino, Els Nostres Clàssics, Barcelona, 1957.
- ([1957a] 1994-1995): "La Légende de Judes Iscariot dans le Théâtre Catalan et Provençal. Essai de Classification des Passions Dramatiques Catalanes", *Actes et Mémoires du 1er Congrès International*

- de Langue et Littérature du Midi de la France* [Avinyó, 7-11 Setembre 1955] (Avinyó 1957), 68-106; novament, en versió catalana, dins ROMEU (1994-1995, I: 99-143).
- ([1957b] 1994-1995): “Introducció” a A[urèlia]. Sabanés de Balaguer, *La Passió d’Esparreguera*, Barcelona, Editorial Barcino, 1957, 9-25; reproduït a “Cop d’ull a les Passions dramàtiques a Catalunya”, dins ROMEU (1994-1995, I: 144-158).
  - ([1957c] 1994-1995), “Un estudi introductor al teatre hagiogràfic català antic” introducció a Romeu (ed. 1957), reproduït dins ROMEU (1994-1995, II: 7-118).
  - (ed. 1962): *Teatre profà*, 2 vols., Editorial Barcino, Els Nostres Clàssics, Barcelona, 1962.
  - ([1962-67] 1994-1995): “Els textos dramàtics sobre el Davallament de la Creu a Catalunya i el fragment inèdit d’Ulldecona”, *Estudis Romànics*, 11 (1962-67), 103-132; reeditat dins ROMEU (1994-1995, I: 159-198).
  - ([1963] 1994-1995): “El drama eclesiàstic o litúrgic *De tribus Mariis*: un estudi i un muntatge”, *Estudios Escénicos*, 9 (1963), 7-70; reeditat dins ROMEU (1994-1995, I: 55-93).
  - ([1988] 1994-1995): “Joglaria: espectacle i incidència en el teatre a la Catalunya medieval”, dins ROMEU (1994-1995, III: 153-163); novament dins *El teatre popular a l’edat mitjana i al Renaixement. Actes del II Simposi Internacional d’Història del Teatre*, Barcelona, juny de 1988, Institut del Teatre, Diputació de Barcelona, Barcelona, 1999, 21-25.
  - ([1992] 1994-1995): “Teatre antic als Països Catalans”, dins Luis Quirante (ed.), *Teatro y espectáculo en la Edad Media. Actas. Festival d’Elx 1990*, Alacant / Elx, 1992, 187-197; versió corregida i ampliada dins ROMEU (1994-1995, I: 37-52).
  - (1994-1995): *Teatre català antic*, a cura de Francesc Massip i Pep Vila, 3 vols., Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona, Curial, Barcelona, 1994-1995.
  - (2001): “Teatre medieval als Països Catalans”, dins ROSSICH et al. (eds.) 2001, 3-15.
- ROSSICH et al. (eds. 2001): Albert Rossich, Antoni Serrà i Pep Valsalobre (eds.), *El teatre català dels orígens al segle XVIII*, Edit. Reichenberger / Universitat de Girona, Kassel, 2001.
- ROUANET (ed. 1979): Léo Rouanet (ed.), *Colección de autos, farsas y coloquios del siglo XVI*, vol. II, 1979, Georg Olms Verlag, Hildesheim / Nova York, 1979.
- ROURE (1995): Damià Roure, *Sinopsi de Mateu. L’evangeli segons Mateu amb els textos paral·lels de Marc, Lluc i Joan*, Associació Bíblica de Catalunya, Barcelona, 1995.
- (1996): *Sinopsi de Marc. L’evangeli segons Marc amb els textos paral·lels de Mateu, Lluc i Joan*, Associació Bíblica de Catalunya, Barcelona, 1996.
  - (1997): *Sinopsi de Lluc. L’evangeli segons Lluc amb els textos paral·lels de Mateu, Marc i Joan*, Associació Bíblica de Catalunya, Barcelona, 1997.
- ROUSSE (1991): Michel Rousse, “Le théâtre et les jongleurs”, *Revue des Langues Romanes*, 95/1 (1991), 1-14.
- (2004): “Jongleries dans le théâtre des mystères”, dins id., *La scène et les tréteaux. Le théâtre de la farce au Moyen Âge*, Paradigme, Orléans, 2004, 287-308.
- ROVIRA BELLOSO (1984): Josep M. Rovira Belloso, *La humanitat de Déu. Aproximació a l’essència del cristianisme*, Edicions 62, Barcelona, 1984.
- (2005): *Qui és Jesús de Natzaret. Una teologia per unir coneixement i vida*, Edicions 62, Barcelona, 2005.

- ROVIRA / VILA (1992-1993): Sílvia Rovira i Pep Vila, “Consueta del Juý (manuscrit 1139 de la Biblioteca de Catalunya). Transcripció, notes i estudi”, *Llengua & Literatura*, 5 (1992-1993), 103-145.
- ROY (1999): Bruno Roy, “La liturgie et l’édition des farces: le cas de Frère Guillebert”, dins BORDIER (ed.) 1999, 65-78.
- ROY ([1903-1904] 1974): Émile Roy, *Le Mystère de la Passion en France du XIVe au XVIe siècle*, Slatkine Reprints, Ginebra [1903-1904] 1974.
- RUBIN (2009): Miri Rubin, *Mother of God: A History of the Virgin Mary*, Allen Lane, Londres, 2009.
- RUDICK (1974): Michael Rudick, “Theme, Structure, and Sacred Context in the Benediktbeuern ‘Passion’ Play”, *Speculum*, 49, 2 (Abril 1974), 267-286.
- RUIZ DE LIHORY ([1903] 1987): José Ruiz de Lihory, barón de Alcahalí, *La música en Valencia. Diccionario biográfico y crítico*, Tip. Doménech, València, 1903; edició facsímil: Libr. París-València, 1987.
- RUNNALLS (ed. 1974): Graham A. Runnalls (ed.), *Le mystère de la passion Notre Seigneur du ms. 1131 de la Bibliothèque Sainte Geneviève*, Droz, Ginebra, 1974.
- (ed. 1982): *La Passion d’Auvergne. Une édition du manuscrit nouvelle acquisition française 462 de la Bibliothèque Nationale de Paris*, Droz, Ginebra, 1982.
  - (1984): “The French Passion Play Fragment of the University of Leiden”, *Romania*, 105 (1984), 88-110.
  - ([1986] 1998): “The Evolution of a Passion Play: la *Passion de Semur*”, *Le Moyen Français*, 19 (1986), 163-202; reproduït dins RUNNALLS (1998), 213-247.
  - (1990): “Towards a typology of Medieval French Play Manuscripts”, dins Phillip E. Bennett i Graham A. Runnalls (eds.) *The Editor and the text*, Edinburgh University Press, Edimburg, 1990, 96-113.
  - (1998a): *Études sur les Mystères: un recueil de 22 études sur les mystères français, suivi d’un répertoire du théâtre religieux français du Moyen Âge et d’une bibliographie*, Champion, París, 1998.
  - (1998b): “La circulation des textes des mystères à la fin du Moyen âge: les éditions de la Passion de Jean Michel”, *Bibliothèques d’Humanisme et Renaissance*, LVIII (1996), 7-33; reproduït dins RUNNALLS (1998), 413-443.
  - (1999): *Les Mystères français imprimés*, Champion, París, 1999.
  - (2003): *Les Mystères dans les provinces françaises*, Champion, París, 2003.
  - (2004): “La confrérie de la Passion et les mystères”, *Romania*, 122 (2004), 135-201.
- SALA VALLDAURA (2006): Josep M. Sala Valldaura, *Història del teatre a Catalunya*, Eumo, Vic, 2006.
- SALVAT (ed. 1986): Ricard Salvat (ed.), *El teatre durant l’Edat Mitjana i el Renaixement. Actes I Simposi Internacional d’Història del Teatre sobre “L’Edat Mitjana i el Renaixement en el Teatre”*, Sitges, 13 i 14 d’octubre de 1983, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, 1986.
- (ed. 1999): *El teatre popular a l’Edat Mitjana i al Renaixement. Actes del II Simposi Internacional d’Història del Teatre*. Barcelona, juny de 1988, Institut del Teatre, Barcelona, 1999.
- SÁNCHEZ NOGALES (2003): José Luis Sánchez Nogales, *Filosofía y fenomenología de la religión*, Secretariado Trinitario, Salamanca, 2003.

- SÁNCHEZ / PRIETO (1998): Pedro Sánchez i Borja Prieto, *Cómo editar los textos medievales. Criterios para su presentación gráfica*, Arco / Libros, Madrid, 1998.
- SANCHIS GUARNER (1967-1968): Manuel Sanchis Guarnier, "El misteri assumpcionista de la Catedral de València", *Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona*, 32 (1967-1968), 97-112.
- SANTANDREU (2002): Pere J. Santandreu, *Els textos teatrals sobre la vida pública de Jesús al Manuscrit Llabrés*, tesi doctoral en xarxa, accessible a: <http://hdl.handle.net/10803/9423>
- (2003): *Teatre sobre la vida adulta de Jesús (segle XVI)*, Universitat de les Illes Balears / Departament de Filologia Catalana i Lingüística General / Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Biblioteca Marian Aguiló, 35), Barcelona, 2003.
- SANTOS OTERO (1988): Aurelio de Santos Otero, *Evangelios apócrifos*, Biblioteca de Autores Cristianos, Editorial Católica, Madrid, 1988.
- SCHNEIDWEILER (1997): Felix Scheidweiler, "3. Nikodemusevangelium. Pilatusakten und Höllenfahrt Christi" in SCHNEEMELCHER (1997: 395-424).
- SCHMIDT (1915): Karl Wilhelm Christian Schmidt, *Die Darstellung von Christi Höllenfahrt in den deutschen und den ihnen verwandten Spielen des Mittelalters*, H. Bauer, Marburg/Lahn, 1915.
- SCHNEEMELCHER (1999): Wilhelm Schneemelcher (ed.), *Neutestamentliche Apokryphen*, 2 vols., J.C.B. Mohr, Tübinga, "1999 [col·lecció fundada per Edgar Henneke, 1904].
- SCHULER (1951): Ernst August Schuler, *Die Musik der Osterfeiern, Osterspiele und Passionen des Mittelalters*, Bärenreiter, Kassel / Basilea, 1951.
- SCHULZE (2003): Ursula Schulze, "Schmerz und Heiligkeit: Zur Performanz von Passio und Compassio in ausgewählten Passionsspieltexten (Mittelrheinisches, Frankfurter und Donaueschinger Spiel", in Horst Brunner (ed.), *Forschungen zur deutschen Literatur des Spätmittelalters. Festschrift für Johannes Janota*, Niemeyer, Tübinga, 2003, 211-232.
- SCHUMACHER (1908): F[rançois] Schumacher, "Les elements narratifs de la *Passion d'Autun* et les indications scéniques du drame médiéval", *Romania*, 37 (1908), 570-593.
- SEGUÍ I TROBAT (2003): Gabriel Seguí i Trobat, *El missal mallorquí de 1506. Estudi i edició segons l'exemplar de la Biblioteca Bartomeu March*, Facultat de Teologia de Catalunya, Centre d'Estudis Teològics de Mallorca, Barcelona / Palma, 2003.
- SERRÀ CAMPINS (2001): Antoni Serrà Campins, "Formes dramàtiques de composició oral", dins ROSSICH et al. (eds.) 2001, 103-120.
- SEVERINO CROATTO (2002): José Severino Croatto, *Experiencia de lo sagrado y tradiciones religiosas: estudio de la fenomenología de la religión*, Verbo Divino, Estella, 2002.
- SHEINGORN (1979): Pamela Sheingorn, "Using Medieval Art in the Study of Medieval Drama", *Research Opportunities in Renaissance Drama*, 22 (1979), 101-109.
- SHEPARD (ed. 1928): William P. Shepard (ed.), *La Passion provençale du Manuscrit Didot. Mystère du XIVe siècle*, Champion, París, 1928.
- SHOEMAKER (1936): William H. Shoemaker, "The Llabrés Manuscript and its Castilian Plays", *Hispanic Review*, 6 (1936), 239-255.
- SIMON (ed. 1991): Eckehard Simon (ed.), *The Theater of Medieval Europe. New Research in Early Drama*, Cambridge University Press, Cambridge, 1991.

- SIRERA (ed. 2001a): Josep Lluís Sirera (ed.), *Del Actor Medieval a Nuestros Días*, Actes del Seminari celebrat del 30 d'octubre al 2 de novembre de 1996, amb motiu del IV Festival de Teatre i Música Medieval d'Elx, Elx, Ajuntament d'Elx, 2001.
- (ed. 2001b): *Teatro Medieval, Teatro Vivo*, Actes del Seminari celebrat del 28 al 31 d'octubre de 1998, amb motiu del V Festival de Teatre i Música Medieval d'Elx, Elx, Ajuntament d'Elx, 2001.
- (ed. 2002): *La Mort com a personatge, l'Assumpció com a tema*, Actes del Seminari celebrat del 29 al 31 d'octubre de 2000, amb motiu del VI Festival de Teatre i Música Medieval d'Elx, Elx, Ajuntament d'Elx, 2002.
- (ed. 2004): *La Festa i Elx*, Actes del Seminari celebrat els dies 29, 30 i 31 d'octubre de 2002, amb motiu del VII Festival de Teatre i Música Medieval d'Elx, Elx 25 d'octubre fins al 2 de novembre, Elx, Ajuntament d'Elx, 2004.
- (ed. 2008): *Estudis sobre teatre medieval peninsular*, Colecció Parnaseo, València, 2008.
- SMITH (1998): Darwin Smith, "Les manuscrits de théâtre: introduction codicologique à des manuscrits qui n'existent pas", *Gazette du Livre Médiéval*, 33 (1998), 1-10.
- SOBERANAS ([1962] 1967): Amadeu J. Soberanas, "Una versió desconeguda d'*Augats, seyós qui credets Dèu lo Payre*", *Estudis Romànics*, 10 ([1962] 1967), 147-154.
- (ed. 1983): *Representació de l'Assumpció de Madona Sta. Maria*, Patronat Representació Selva del Camp, Montblanc, 1983.
- (1986): "El drama assumpcionista de Tarragona del segle XIV", *El teatre durant l'edat mitjana i el renaixement*, Publicacions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, 1986, 93-97.
- (1996): "El fragment passionístic de Vallclara del segle XV", *Estudis de llengua i literatura catalanes*, 33 (1996), 71-87.
- SPAGGIARI (1977): Barbara Spaggiari, "La poesia religiosa anonima catalana o occitana", *Annali della Scuola Normale Superiore di Pisa. Classe di Lettere e Filosofia*, 7/1 (1977), 117-350.
- STEVENS (1991): Martin Stevens, "The Intertextuality of Late Medieval Art and Drama", *New Literary History*, 22 (1991), 317-337.
- STICCA (1964): Sandro Sticca, "A Note on Latin Passion Plays", *Italica*, 40/4 (1964), 430-433.
- (1970): *The Latin Passion Play: Its Origins and Development*, State University of New York Press, Albany, Nova York, 1970.
- (1981): "The Dramatic Context of the Tours Ludus Paschalis and the Sulmona Passion Fragment: A Study of Literary Influences", dins MULLER (ed.) 1981, 85-119.
- STRUBEL (2003): Armand Strubel, *Le Théâtre au Moyen Âge. Naissance d'une littérature dramatique*, Bréal éditions, Rosny, 2003.
- STUMPFL (1936): Robert Stumpfl, *Kultspiele der Germanen als Ursprung des mittelalterlichen Dramas*, Jünker-Dünnhaupt, Berlin, 1936.
- SUBRENAT (1995): Jean Subrenat, "Il est descendu aux enfers [...] Il est monté aux cieux.' Enfer et paradis d'après les Mystères de la Passion au XVe siècle", *Enfer et Paradis. L'au-delà dans l'art et la littérature en Europe. Actes du colloque organisé par le Centre Européen d'Art et de Civilisation Médiévale et la Société des lettres, sciences et arts de l'Aveyron, à Conques les 22 et 23 avril 1994*, Les Cahiers de Conques, 1, 1995, 195-203.
- SCOVILLE, Chester N., "[ressenya de] Peter Happé, *Cyclic Form and the English Mystery Play: A Comparative Study of the English Biblical Cycle and their Continental and Iconographic Counterparts*,

- Ludus, Medieval and Early Renaissance Theatre and Drama 7, Amsterdam, Rodopi, 2004”, *European Medieval Drama*, 9 (2005), 241-243.
- SUCHIER, Hermann (ed.), *Denkmäler provenzalischer Literatur und Sprache*, Niemeyer, Halle, 1883.
- SURTZ, Ronald E., *Teatro medieval castellano*, Taurus, Madrid, 1983.
- SZÖNYI (1991): Györg E. Szönyi, “European Influences and National Tradition in Medieval Hungarian Theatre”, dins Clifford Davidson i John H. Stroupe (eds.), *Drama in the Middle Ages. Comparative and Critical Essays. Second Series*, AMS Press, Inc., Nova York, 1991, 129-142.
- SZÖVÉRFly (1965): Josef Szövérfly, *Die Annalen der lateinischen Hymnendichtung. Ein Handbuch, Band II, Die lateinischen Hymnen vom Ende des 11. Jahrhunderts bis zum Ausgang des Mittelalters*, Ernst Schmidt, Berlín, 1965.
- TAILBY, John, “[ressenya de:] Johannes Janota, ed., Die Hessische Passionsspielgruppe: Edition im Paralleldruck. Band III. Heidelberger Passionsspiel, Tübingen, Niemeyer, 2004”, *European Medieval Drama*, 9 (2005), 237-239.
- TATE / YATES (1976): Robert B. Tate i Alan Yates, *Actes del Tercer Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura catalanes*, The Dolphin Book, Oxford, 1976.
- TAVANI (1992): Giuseppe Tavani, “Consideracions sobre la funció persuasiva dels espectacles joglarescos”, *Estudis de llengua i literatura catalanes*, 24, Miscel·lània Jordi Carbonell, vol. 3, 1992, 5-19; també dins SALVAT (ed.) 1999, 375-379.
- (2008): “Raimbaut de Vaqueiras (?) *Altas undas que venez suz la mar* (BdT 392.5a)”, *Lecturae troparum*, 1, 2008, 1-33,
- THEBEN (1909): Hermann Theben, *Die altfranzösische Achtsilbnerredaktion der Passion*, F.W. Kunike, Greifswald, 1909.
- THIELICKE (1981): Helmut Thielicke, *Von der Freiheit, ein Mensch zu sein*, Herder, Friburg / Basilea / Viena, 1981.
- TORRES (ed. 2000): Marià Torres (ed.), [Lluc Cardona], *Passió y mort de Christo Nostre Senyor*, Editorial Mediterrània, Eivissa, 2000.
- TISCHENDORF (ed. 1876): Constantin von Tischendorf (ed.), *Evangelia Apocrypha*, Herm. Mendelssohn, Leipzig, 1876.
- TODI, Iacopone da, *Laude*, edició a cura de Franco Mancini, Laterza, Bari, Roma, 1990, reproduïda dins *Laude di Iacopone*, Letteratura italiana Einaudi, accessible a internet: http://www.letteraturaitaliana.net/pdf/Volume_1/t20.pdf
- TÓTH, Péter, “The Prophets’ Cry in Limbo: Origin and History of a Special Scene in Medieval Plays”, *European Medieval Drama*, 12 (2008), 67-92.
- TOUBER (1985): Anton Touber, *Das Donaueschinger Passionsspiel*, Reclam, Stuttgart, 1985.
- (2001a): “Dramatizing the Visual”, *European Medieval Drama*, 5 (2001), 99-112.
- (2001b): “Franciscan Thought and Iconography in Medieval Drama in Italy, France, Germany and England”, dins Anne Berthelot (ed.), *Pur Remembrance’: Mélanges en mémoire de Wolfgang A. Spiewok*, Reineke, Greifswald, 2001, 311-329.
- TWYXCROSS (1994): Meg Twycross, “The Theatricality of Medieval English Plays” dins Richard Beadle (ed.), *The Cambridge Companion to Medieval English Theatre*, Cambridge University Press, Cambridge, 1994, 37-84.

- TYDEMAN (1978): William Tydeman, *The Theatre in the Middle Ages. Western European Stage Conditions (800-1576)*, Cambridge University Press, Cambridge, 1978.
- TYRE (1938): Carl Allien Tyre, *Religious Plays of 1590*, University of Iowa Studies, Spanish Language and Literature 8, Iowa, 1938.
- VAN DER LEEUW (1933): Gerardus Van der Leeuw, *Phänomenologie der Religion*, J. C. B. Mohr, Tubinga, 1933.
- VAN ENGEN (1986): John Van Engen, "The Christian Middle Ages as an Historiographical Problem", *The American Historical Review*, 91/3 (1986), 519-552.
- VENTRONE (2003): Paola Ventrone, "La sacra rappresentazione fiorentina, ovvero la predicazione in forma di teatro", dins Ginetta Auzzas et al. (cur.), *Letteratura in forma di sermone. I rapporti tra letteratura e predicazione nei secoli XIII - XVII*, Olschki, Florència, 2003, 255-280, accessible a: <http://storiadifirenze.org>
- (2009): "I teatri delle confraternite in Italia fra XIV e XVI secolo", dins Marina Gazzini (cur.), *Studi confraternali. Orientamenti, problemi, testimonianze*, Firenze University Press, Florència, 2009, 293-316.
- VETTER (1963): Ewald M. Vetter, "Iconografía del Varón de Dolores. Su significado y origen", *Archivo Español de Arte*, 36 (1963), 197-231.
- VIDAL ALCOVER (1995): Jaume Vidal Alcover, *La Passió d'Ulldecona*, edició a cura de Joan Cavallé Busquets i Pere Navarro Gómez, Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, Tarragona, 1995.
- VIDAL (1888): Pere Vidal, "Note sur l'ancien théâtre catalan, à propos d'un fragment de mystère du XIVe siècle", *Revue des Langues Romanes*, 32 (1888), 339-349.
- (1889): "Nouvelle note sur l'ancien théâtre catalan à propos d'une représentation de la 'Presa de l'Hort' à Banyuls-dels-Aspres, le 21 octobre 1888", *Revue des Langues Romanes*, 33 (1889), 84-93.
- (1897): *Histoire de la ville de Perpignan depuis les origines jusqu'au traité des Pyrénées*, Welter, Paris, 1897.
- VILA (1981): Pep Vila, "Noves aportacions a l'estudi del 'Cicle de la Passió'", *Estudi General*, 1/2 (1981), 41-52.
- (1983): "El conceptisme en les 'Tragèdies de la Passió' rosselloneses", *Bulletin de la Société Agricole Scientifique et Littéraire des Pyrénées Orientales*, 91 (1983), 93-101.
- ([1982-1983] 1984), "Un Davallament de la Creu del segle XVII", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 26 ([1982-1983] 1984), 383-403.
- (1990): "Apèndix" dins Pere Garcia i Vidal et al., *Pastorets a Girona. Crònica d'una tradició escènica*, Girona, Ajuntament de Girona, 1990, 235-239.
- (1991a): "La Comèdia del sopar a Sant Esteve d'en Bas", *Revista de Girona*, 146 (maig-juny de 1991), 42-47 [274-279].
- (1991b): "A propòsit de Bartolomé Palau i la dramaturgia espanyola del segle XVI a Catalunya", *Estudi General*, 11 (1991 [1992]), 99-112.
- (1991c): "Representacions de teatre al Rosselló. Esbós d'una cronologia" dins Antoni Ferrando i Albert G. Hauf (eds.), *Miscel·lània Joan Fuster. Estudis de Llengua i Literatura*, 3, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1991.

- (1995a): “El fragment de la passió d’Illa (Rosselló) del segle XIV. Nota i edició”, *Els Marges*, 54 (desembre de 1995) 77-84.
  - (1995b): “Un fragment d’un misteri gironí de la ‘Resurrecció’ del segle XV”, *Revista de Girona*, 168 (gener-febrer de 1995), 52-57.
  - ([1995] 1996): “Notes sobre les antigues representacions teatrals a les comarques gironines”, *Annals. Institut d’Estudis Gironins*, 35 ([1995] 1996), 237-324.
  - (1996a): “Joglars i ministrils al Rosselló a través de la documentació”, dins MASSIP (ed.) 1996, 231-236.
  - (1996b): “El drama litúrgic a Sant Joan de les Abadesses als segles XIV i XV”, *Revista de Catalunya*, 11 (octubre de 1996), 90-109.
  - (1997): “El drama litúrgic al Rosselló”, *Revista de Catalunya*, 115 (febrer de 1997), 119-152.
  - (1998): “L’estudi del teatre català medieval”, *Revista de Catalunya*, 126 (1998), 142-163.
  - (2000): “A Fragment of a Fifteenth-Century Mystery Play in Catalan about the Resurrection”, *Mediaevalia*, Special Issue, 2000, 183-208.
  - (ed. 2001): *Una Passió olotina medieval*, edició sobre la transcripció de Nolasc del Molar, Diputació de Girona, Girona, 2001.
  - (2001): “L’estudi del teatre medieval”, dins SIRERA (ed.), 2001a, 75-90.
  - (2004): “El dramaturg Sixt Veray, canonge de la catedral de Girona, en el context de la Representació de la Passió a Celrà (1703)”, *Annals de l’Institut d’Estudis Gironins*, XLV (2004), 733-767.
  - (2006): “Dramatitzacions i lectures de la Passió a Ullà (1326) i Fonteta (1797)”, *Publicacions de l’Institut del Baix Empordà*, 25 (2006), 81-102.
  - (2008): “La Representació de la ‘Comèdia del sopar’ [‘La Cena’] a Sant Esteve d’en Bas [1894]”, *Annals del Patronat d’Estudis d’Olot i Comarca*, 19 (2008), 77-105.
- VILA / BRUGET (1983): Pep Vila i Montserrat Bruget, *Festes Públiques i Teatre a Girona. Segles XIV-XVIII (Notícies i documents)*, Ajuntament de Girona, Girona, 1983.
- VILLANUEVA (1821): Javier Villanueva, *Viage literario a las iglesias de España. Viage á la iglesia de Vique*, 7 (1821), Imprenta de la Real Academia de la Historia, Madrid.
- (1851): *Viage á Mallorca*, 21 (1851), Imprenta de la Real Academia de la Historia, Madrid.
  - (1852): *Viage á Mallorca*, 22 (1852), Imprenta de la Real Academia de la Historia, Madrid.
- VILLENA (1497): Isabel de Villena, vid. MIQUEL I PLANAS (ed. 1916).
- VINAVER (1970): Eugène Vinaver, *A la recherche d’une poétique médiévale*, Nizet, París, 1970.
- VITALE BROVARONE (1984): Alessandro Vitale Brovarone, *Il quaderno di segreti d’un registra provenzale del Medioevo. Note per la messa in scena d’una Passione*, «Pluteus, testi, 1», Edizioni dell’Orso, Allessandria, 1984.
- VOGLER (1985): Werner Vogler, *Judas Iskarioth. Untersuchungen zu Tradition und Redaktion von Texten des Neuen Testaments und außerkanonische Schriften*, Evangelische Verlags-Anstalt, Berlín, 1985.
- VOLLMANN (ed. 1987): Benedikt Konrad Vollmann (ed.), *Carmina Burana*, Deutscher Klassiker-Verlag, Frankfurt am Main 1987.
- VÖLKER (1969): Paul Gerhard Völker, “Überlegungen zur Geschichte des geistlichen Spiels im Mittelalter”, dins Ingeborg Glier et al. (ed.), *Werk-Typ-Situation. Studien zu poetologischen Bedingungen in der älteren deutschen Literatur*, J. B. Metzlersche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart, 1969, 252-280.

- WAARDENBURG (1978): Jacques Waardenburg, *Reflections on the Study of Religion: Including an Essay on the Work of Gerardus van der Leeuw*, Mouton Publishers, La Haia, 1978.
- WARNING (1975): Rainer Warning, *Funktion und Struktur. Die Ambivalenzen des Geistlichen Spiels*, Wilhelm Fink, Munic, 1974.
- (1979): "On the Alterity of Medieval Religious Drama", *New Literary History*, 10/2 (1979), 265-292.
- WELLS (2005): David Wells, "Friedrich Ohly and exegetical tradition: some aspects of medieval interpretation", *Forum for Modern Language Studies*, 41/1 (2005), 43-70.
- WIDENGREN (1969): Geo Widengren, *Phänomenologie der Religion*, Walter de Gruyter, Berlín, 1969.
- WRIGHT (ed. 1931): Jean Gray Wright (ed.), *La Résurrection du Sauveur. Fragment de Jeu*, Champion, Paris, 1931.
- XAMENA / RIERA (1986): Pere Xamena i Francesc Riera, *Història de l'Església a Mallorca*, Editorial Moll, Palma de Mallorca, 1986.
- YOUNG (1909): Karl Young, "The Harrowing of Hell in Liturgical Drama", *Transactions of the Wisconsin Academy of Sciences, Arts and Letters*, 16, 2/2 (1909), 889-947.
- ([1933] 1969): *The Drama of the Medieval Church* [1933] 1969, 2 vols., Clarendon Press, Oxford.
- ZUMTHOR (1972): Paul Zumthor, *Essai de poétique médiévale*, Seuil, París, 1972.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

APÈNDIXS

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

1. APÈNDIX

(MENCIÓ EUROPEA)

1.1. LA DISCESA DI CRISTO NEL LIMBO NELLA RAPPRESENTAZIONE MAIORCHINA SULLA RESURREZIONE (N° 22, MS 1139, BIBLIOTECA DI CATALOGNA)¹

Introduzione

La parte più importante del teatro catalano medievale e tardo medievale è arrivata fino a noi nel codice maiorchino conosciuto come Manoscritto Llabrés, così chiamato in onore del suo scopritore Gabriel Llabrés che annunciò il ritrovamento di quel manoscritto anonimo del XVI secolo nel 1887. Il volume, attualmente custodito nella Biblioteca di Catalogna,² comprende 49 testi teatrali che coprono il corso della storia della Salvezza dal Sacrificio di Abramo fino al Giudizio Universale. Tutti questi testi meno cinque sono in catalano, e la maggioranza di essi contiene rubriche con dettagliate indicazioni per la messa in scena.

Una parte significativa di questo codice è dedicato a quattro rappresentazioni della Passione di Cristo, in ognuna delle quali è contenuto un testo per il Giovedì Santo e per il Venerdì Santo. Le quattro rappresentazioni della Passione si possono considerare il fulcro intorno al quale ruotano gli altri drammi inclusi nel manoscritto, o perché prefigurano qualche scena della Passione di Cristo, o perché illustrano qualche aspetto della Redenzione.

L'idoneità di numerosi di questi drammi maiorchini ad essere parti integranti di ipotetici cicli della Passione è stata messa in rilievo recentemente da Joan Mas (2002), che distingue tre gruppi di testi nel codice.³ A differenza di questa ipotesi di tripartizione, crediamo di poter dividere le opere in quattro gruppi, giacché ciascuna delle quattro Passioni presenta caratteristiche sufficienti a farne un elemento aggregante per gli altri testi suscettibili di essere rappresentati durante la Settimana Santa o la Quaresima. Sebbene le due ultime rappresentazioni del Giovedì e Venerdì Santo siano seguite nel manoscritto

1 Una prima versione di questo studio è stata presentata nel I Convegno Internazionale del Centro per la Ricerca sul Teatro Medievale (Genova, 20-22 luglio 2012), organizzato dal dott. Tiziano Pacchiarotti dell'Università di Genova al quale va la mia gratitudine per l'iniziativa stimolante di questo evento accademico e per la gran generosità che ha mostrato nei miei confronti durante i miei due soggiorni di ricerca a Genova. Un altro grazie va a Daniele Gramolini dell'Università Degli Studi di Urbino, per avermi prestato aiuto nelle ricerche bibliografiche, insieme al prof. Salvatore Ritrovato, e per avermi fatto conoscere la sua tesi di laurea inedita *"The Harrowing of Hell dal Vangelo di Nicodemo ai Mystery Plays"*, elaborata sotto la direzione della prof.ssa. Roberta Mullini, alla quale vanno i miei ringraziamenti per la sua gentile ospitalità durante la mia permanenza a Urbino nell'estate del 2011. Un particolare ringraziamento va al mio caro amico dott. Carlo Susa dell'Università Cattolica del Sacro Cuore di Brescia che ha letto con infinita pazienza le successive versioni di questo testo e che mi ha consigliato e ha corretto quanto andavo scrivendo nel mio italiano catalanizzato. Un grazie poi ai bibliotecari e alle bibliotecarie della Biblioteca Italo Mancini e della Biblioteca dell'Istituto di Filologia Moderna dell'Università Degli Studi di Urbino, della Biblioteca Berio e della Biblioteca della Facoltà di Lettere dell'Università di Genova per aver risposto con immensa gentilezza e grande efficienza alle mie richieste bibliografiche.

2 Il manoscritto porta la segnatura Ms 1139, misura 203 x 150 mm e ha una rilegatura moderna in pelle sbalzata con la iscrizione "Consuetas" sul dorso. Il testo è scritto in due colonne. I folii 91v-92r sono rimasti in bianco e i folii 1-234 presentano una numerazione moderna fatta con penna.

3 Il primo "blocco pasquale", secondo la terminologia utilizzata da Mas (2002: 262), include le rappresentazioni dal n° 9 al n° 22; il secondo va dal n° 25 al n° 28, e l'ultimo gruppo comprende i testi dal n° 39 al n° 43.

soprattutto da vite dei santi, anche questi testi potrebbero aver fatto parte delle rappresentazioni quaresimali o della Settimana Santa, considerando che i protagonisti del teatro agiografico sono dei personaggi che per la loro esemplarità e il loro martirio sono strettamente legati alla Passione di Cristo.⁴

Come alternativa all'ipotetico uso dei testi nell'ordine in cui appaiono nel manoscritto, si deve pensare anche alla possibilità di una scelta libera tra i testi raccolti fatta al momento di decidere quali testi dovessero essere rappresentati in ogni specifica occasione, ammesso che si possa supporre l'uso del codice per la messa in scena e non meramente per la conservazione dei testi.⁵

Lo scopo di questo capitolo consiste nell'analizzare la scena della Discesa di Cristo nel Limbo presente nella prima delle quattro rappresentazioni sulla Passione maiorchine incluse nel manoscritto che devono essere situate nel contesto più ampio del teatro medievale e tardo medievale.

Il programma teologico del Manuscritto Llabrés

La rappresentazione oggetto della mia analisi è l'unica del codice maiorchino che verte sulla Resurrezione. Questo è un aspetto notevole per il fatto che nel manoscritto nove degli undici temi neo-testamentari sono trattati in più di un testo. Tra le rappresentazioni natalizie, ci sono sei testi sulla Natività (n° 1,⁶ 2,⁷ 3,⁸ 6,⁹ 24¹⁰ e 37¹¹), due testi sui pastori (n° 5¹² e 23¹³) e due testi sull'Adorazione dei

4 Oltre al ciclo della Passione, il teatro agiografico in Catalogna è documentato nel contesto della processione del Corpus Domini. Si conserva una dettagliata descrizione della celebrazione in Barcellona nel 1424, che permette di osservare che la processione si svolgeva in un ordine che copriva il tempo dalla Creazione fino alla vita dei santi e martiri. Cf. Romeu ([1957c] (1994-1995, II: 7-118).

5 Sebbene la disposizione dei testi nel manoscritto maiorchino possa riflettere quella di un codice anteriore dove i drammi si sarebbero trovati in ordine di rappresentazione, la presenza di cinque testi in castigliano nella compilazione maiorchina sembra indicare che il copista, Miquel Pasqual, abbia raccolto nel codice un corpus di drammi religiosi diversi e che l'ordine dei testi inclusi nel manoscritto non corrisponda necessariamente a quello della messa in scena. Nonostante l'importanza di questo aspetto, si tratta di una questione finora poco discussa dagli editori e dagli studiosi dei diversi drammi inclusi nel codice.

6 *Consueta per la nit de Nadal* (n° 1, folii 1r-6v, 739 versi). Cf. Massot (1962-67: 64), Romeu ([1974] 1994-1995, I: 205-206), Cenoz (1977: 100-140), Romeu ([1984] 1994-1995, II: 145-146, nota 50), Huerta (1986: 43), Mas (1996: 94-96), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 486). Edizioni: Llabrés (1915) e Cenoz (1977: 355-403).

7 *Consueta per la nit de Nadal* (n° 2, folii 6v-8v, 271 versi + 6 versi della *Consueta* n° 1). Cf. Díaz-Plaja (1957: 24), Massot (1962-67: 64), Cenoz (1977: 141-163), Massot (1983: 5-6), Romeu ([1984] 1994-1995, II: 145-146, nota 50), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 486). Edizioni: Díaz-Plaja (1957: I-IV), Cenoz (1977: 406-423) e Massot (1983: 17-30).

8 *Consueta o Obra del sanctíssimo nacimiento de nuestro señor jesu christo llamada La del peccador compuesta por bartolome apariçio* (n° 3, folii 9r-15v, in castigliano). Si tratta di una versione della rappresentazione di Natale di Bartolomé Aparicio conosciuta come *Obra del peccador*. Secondo Shoemaker (1936), che edita i 160 versi finali dell'opera nell'appendice del suo articolo sui cinque drammi castigliani inclusi nel manoscritto Llabrés, "This version closely follows about the first two thirds of the text published by Gallardo (*Ensayo*, I, 221 ff.) and then presents a different and much shorter ending."

9 *Consueta de la nativitat de Jesucrist* (n° 6, folii 18r-21v, 221 versi della *Consueta* n° 1 + 474 versi). Cf. Romeu ([1974] 1994-1995, I: 205-233), Cenoz (1977: 178-203), Huerta (1986: 42, 45-47), Obrador / Mas (1988: 206-209), Mas (2001: 31) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 486; II: 221-222). Edizioni: Romeu ([1974] 1994-1995, I: 213-216, 218-222 [edizione parziale]) e Cenoz (1977: 426-454).

10 *Aucto del Nacimiento* (n° 24, f. 88v-91r, in castigliano). Cf. Shoemaker (1936) e Mas (2002: 262). Si tratta della prima parte del *Ternario Spiritual* di Joan de Timoneda, stampato per prima volta il 1558 a Valenza. Gli altri due opere del *Ternario* sono l'*Aucto de la quinta angustia* (n° 25) e l'*Aucto de la oveja perdida*.

11 *Representació per la nit de Nadal* (n° 37, folii 156r-161v, 873 versi). Cf. Cenoz (1977: 257-284), Huerta (1996), Romeu (1994-1995, II: 145-146, nota 50), Mas (1996: 94 e 96; 2001: 32) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 486). Edizione: Cenoz (1977: 495-540).

12 *Consueta dels pastorells* (n° 5, folii 17r-17v, 60 versi). Cf. Cenoz (1977: 164-177) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 17, 110-111, 221-222). Edizione: Cenoz (1977: 424-425).

13 *Obra llamada la Pastorella* (n° 23, folii 81r-88r, in castigliano). Cf. Shoemaker (1936).

Re Magi (nº 7¹⁴ e 8¹⁵). Nella categoria delle rappresentazioni che mettono in scena la vita pubblica¹⁶ di Gesù, ci sono due testi dedicati alle Tentazioni (nº 9¹⁷ e 10¹⁸), due testi sulla Parabola del Figliol Prodigio (nº 13¹⁹ e 14²⁰) e due sulla Resurrezione di Lazaro (nº 17²¹ e 18²²). Per ciò che riguarda il dramma della Passione, ci sono quattro rappresentazioni per il Giovedì santo (nº 19,²³ 27,²⁴ 38²⁵ e 42²⁶), quattro rappresentazioni per il Venerdì santo (nº 20,²⁷ 28,²⁸ 39²⁹ e 43³⁰) e quattro rappresenta-

14 *Consueta dels tres reis d'Orient* (nº 7, folii 22r-24v). Cf. Cenoz (1977: 204-232) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 143). Edizione: Cenoz (1977: 455-474).

15 *Consueta dels tres reis d'Orient* (nº 8, folii 25r-27r, 295 versi). Cf. Llompart (1977: 67), Cenoz (1977: 233-256) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 143). Edizione: Cenoz (1977: 475-494).

16 Invece di parlare di “vita pubblica”, Santandreu (2003: 13) opta per la denominazione “vita adulta”, argomentando che il ritiro nel deserto di Gesù è anteriore al suo ministero pubblico. È certo che Gesù inizia la sua predicazione in Galilea dopo le tentazioni nel deserto. Prima, però, si situa la notizia che quando Gesù fu battezzato da Giovanni, lo Spirito Santo scese su di lui e si sentì la voce del Padre: “hic est Filius meus dilectus in quo mihi conplacui” (Mt 3,16; cf. Mc 1,11, Lc 3,22, Io 1,34). Questo battesimo è un atto pubblico di grande importanza per la Chiesa perché secondo il racconto evangelico è qui che si manifesta che Gesù è il Figlio generato dal Padre, nella plenitudine dello Spirito Santo. Alla luce della teofania previa alle tentazioni, i quaranta giorni che Gesù passò digiunando nel deserto formano parte della sua missione pubblica, così come tutte le altre occasioni nelle quali egli si ritirò, dalla sua ritirata dopo la decapitazione del Battista (Mt 14,13) fino alla preghiera nell'Orto di Getsemani (Mt 26,36-46; Mc 14,32-42; Lc 22,39-46).

17 *Consueta de la Temtació feta en l'any 1597* (nº 9, folii 27v-31v, 466 versi). Cf. Mas (2002: 264-265), Santandreu (2003: 41-68) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 262-263). Edizione: Santandreu (2003: 173-206).

18 *Consueta de la Representació de la Tantació que fonch feta a Nostre Senyor Jesucrist, ara novament feta per lo Reverend Pera Fra Cardils, mestre en theologia*, (nº 10, folii 32r-38r, 459 versi). Cf. Mas (1996: 98; 2001: 22, 31 e 2002: 264-265), Santandreu (2003: 25-41) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 262-3). Edizioni: Llabrés (1905) e Santandreu (2003: 143-172)

19 *Consueta del fill pròdich* (nº 13, folii 52r-54v, 320 versi). Cf. Mas (1996: 97 e 2002: 264-265), Kovács (2003 e 2005) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 277). Edizioni: Cenoz / Huerta (1986), Kovács (2000).

20 *Consueta del fill pròdich* (nº 14, folii 55r-60r, 591 versi). Cf. Mas (1996: 97-98 e 2002: 264-265), Kovács (2003; 2005) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 277). Edizione: Kovács (2000).

21 *Consueta de Llätzer* (nº 17, folii 66r-68v, 266 versi). Cf. Mas (2001: 31), Santandreu (2001; 2003: 100-115) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 390). Edizione: Santandreu (2003: 223-241).

22 *Consueta de Llätzer* (nº 18, folii 69r-72v, 428 versi). Cf. Santandreu (2001; 2003: 116-137) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 390). Edizioni: Cenoz / Huerta (1988) e Santandreu (2003: 243-278).

23 *Consueta del Ditiuous Sanct* (nº 19, folii 73r-75r, 292 versi). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123-124), Mas (2002: 266, 268-269) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228).

24 *Consueta del Ditiuous Sant* (nº 27, folii 103r-106v, 432 versi). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123 i 125), Mas (2002: 268, 270) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228; II: 111).

25 *Consueta del Ditiuous Sant* (nº 38, folii 162r-167v, 653 versi). Cf. Romeu (1994-1995, I: 125-126), Mas (2002: 268-271) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228).

26 *Representatió per lo Ditiuous de Cena* (nº 42, folii 177r-185v, 870 versi). Cf. Romeu (1994-1995, I: 123, 127), Mas (2002: 269, 272-273) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228; II: 17).

27 *Consueta del Divendres Sant* (nº 20, folii 75r-76r, 197 versi). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123-125; [1957c] 1994-1995, II: 47n), Mas (2002: 266, 271) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228).

28 *Consueta del Divendres Sant* (nº 28, folii 107r-109r, 239 versi). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123, 127), Mas (2001: 28 e 2002: 268-269) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228).

29 *Consueta del Divendres Sant* (nº 39, folii 168r-170v, 391 versi). Cf. Romeu (1994-1995, I: 126-127), Mas (2001: 29 e 2002: 268-271, 274) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228).

30 *Consueta del Divendres Sant* (nº 43, folii 186r-188v, 265 versi). Cf. Romeu (1994-1995, I: 123, 127), Mas (2002: 272-274) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 227-228; II: 17).

zioni della Deposizione (n° 21,³¹ 25,³² 41³³ e 49³⁴). Motivi presenti in una sola rappresentazione sono quelli che provengono del Vecchio Testamento, in concreto il Sacrificio di Abramo (n° 26³⁵), Giuseppe e i suoi fratelli (n° 12³⁶), Tobia (n° 34³⁷), Ester e Assuero (n° 35³⁸), Giuditta e Oloferne (n° 47³⁹) e la rappresentazione di Susanna e i Vecchioni (n° 16⁴⁰). C'è anche un solo testo sul motivo allegorico della Morte personificata (n° 36⁴¹), la rappresentazione di Gesù e la Samaritana (n° 15⁴²), la rappresentazione dei sette Sacramenti (n° 40⁴³), la rappresentazione del Giudizio Universale (n° 11⁴⁴) e un breve dibattito comico tra un dottore e un baccelliere (n° 4⁴⁵). Nell'ambito delle opere agiografiche, ci sono due testi sulla vita di San Giorgio (n° 30⁴⁶ e 31⁴⁷) e due testi dedicati a San Cristoforo (n° 32⁴⁸ e

31 *Cobles del davallament de la creu que es fa cada any en la seu de Mallorca* (n° 20bis = n°21, folii 76v-77v, 152 versi). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123; [1962-67] 1994-1995, I: 168), Llompарт (1977: 68), Massip (1993, 1994), Mas (2002: 264, 266, 272), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 220) e Menzel Sansó (2010).

32 Il *Descendimiento de la Cruz* (n° 25, folii 92v-95r, in castigliano) corrisponde all'*Auto de la quinta angustia* di Joan Timoneda. Cf. Shoemaker (1936).

33 *Consueta del Davallament* (n° 41, folii 175r-176v, 238 versi). Cf. Romeu (1994-1995, I: 123), Mas (2001: 28 e 2002: 272) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 220).

34 *Representació del Davallament de la Creu* (n° 49, folii 234r, 19 versi). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123).

35 *Consueta del sacrifici de què Abram volia fer de son fill Isach* (n° 26, folii 101r-102v, 218 versi). Cf. Romeu ([1957a] 1994-1995, I: 123), Huerta (1976: 44-56), Llompарт (1980: 103), Mas (2002: 267-268) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 363). Edizione: Huerta (1976: 119-129).

36 *Consueta de Josep* (n° 12, folii 44r-51v, 730 versi). Cf. Huerta (1976: 56-65), Mas (2002: 265) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 373). Edizione: Huerta (1976: 131-168).

37 *Consueta de la història de Tobies* (n° 34, folii 133r-137v, 591 versi). Cf. Riquer (1964, III: 521-522), Huerta (1976: 65-72) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 270). Edizioni: Díaz-Plaja (1962: 93-125) e Huerta (1976: 169-199).

38 *Consueta del rei Assuer* (n° 35, folii 138r-146v, 822 versi). Cf. Díaz-Plaja (1953: 227-228), Huerta (1976: 80-87), Riquer (1964, III: 521-522), Mas (2001: 31), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 58-59) e Massip (2007: 255). Edizioni: Díaz-Plaja (1953: 228-245) e Huerta (1976: 237-282).

39 *Representació de Judith* (n° 47, folii 221r-229v, 830 versi). Cf. Huerta (1976: 72-80), Massip (2007: 255) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 376). Edizione: Huerta (1976: 201-235).

40 *Consueta de Susanna* (n° 16, folii 62r-65v, 414 versi). Cf. Huerta (1976: 87-93), Mas (2001: 26 e 2002: 265) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 240-1). Edizione: Huerta (1976: 283-305).

41 *Representació de la Mort* (n° 36, folii 147r-155v, 1175 versi). Cf. Romeu ([1957-58] 1994-1995, III: 17-95), Mas (1996: 99-101), Mas (2001: 19, 26, 31-32), Mas (2002: 272, 274), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 146-7), Massip / Kovács (2004: 70, 110, 119, 163, 169), Massip (2007: 257-9) e Kovács (2011 e 2012). Edizione: Romeu ([1957-58] 1994-1995, III: 45-94).

42 *Consueta de la Samaritana* (n° 15, folii 60v-61v, 204 versi). Cf. Mas (2001: 31), Mas (2002: 265), Santandreu (2003: 68-100), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 192). Edizioni: Munar (1999) e Santandreu (2003: 207-221).

43 *Consueta molt saludable per nostres ànimes que conté los set sagraments* (n° 40, folii 171r-174v, 406 versi). Cf. Mas (1993: 272-281; 1996: 101-103; 2001: 26, 28, 31-32 e 2002: 271-272) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 220). Edizioni: Gili (1993) e Mas (1993: 281-296)

44 *Consueta del Juj* (n° 11, folii 38ra-43v, 452 versi). Cf. Mas (1996: 101-102), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 376-7) e Massip (2007: 260). Edizioni: Llabrés (1902) e Rovira / Vila (1992-1993).

45 *Doctor y batxeller* (folii 16r-16v, in castigliano). Cf. Shoemaker (1936).

46 *Consueta de sant Jordi cavaller* (n° 30, folii 116r-119v, 398 versi). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 81-85), Riquer (1964, III: 521-522), Mas (2001: 31), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 372) e Massip (2007: 254, 255, 260). Edizioni: Llabrés (1889-1890) e Romeu (ed. 1957, III: 5-32).

47 *Passió de sant Jordi* (n° 31, folii 120r-124v, 498 versi). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 85-89), Mas (2001: 31), Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 372) e Massip (2007: 255, 260). Edizione: Romeu (ed. 1957, III: 33-64).

48 *Consueta del gloriós sant Cristòfol* (n° 32, folii 125r-127v, 261 versi). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 89-92), Riquer (1964, III: 521-522), Mas (2001: 31) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 212). Edizione: Romeu (ed. 1957, III: 65-82).

33⁴⁹), ma soltanto un testo sulla vita di San Francesco (n° 29⁵⁰), San Matteo (n° 44⁵¹), i santi Crispino e Crispiniano (n° 45⁵²), San Pietro (n° 46⁵³) e San Paolo (n° 48⁵⁴)

Possiamo osservare una interrelazione sottile tra i motivi biblici, agiografici e allegorici presenti nelle rappresentazioni maiorchine. Lo studio dei testi della Passione e la comparazione con gli altri drammi del manoscritto ci ha portato alla conclusione che il principio organizzativo soggiacente a questa compilazione è uno schema teologico basato sul concetto soteriologico della Salvezza del genere umano.

Si potrebbe far riferimento, in questo contesto, a tre dei drammi del Vecchio Testamento plausibilmente inclusi nei quattro ipotetici cicli quaresimali e pasquali per il fatto che anticipano sulla scena gli avvenimenti legati alla Passione di Cristo: la rappresentazione del Sacrificio di Abramo (n° 26), quella di Giuseppe (n° 12) e anche quella di Susanna (n° 16). Da un punto di vista teologico, l'inclusione di questo ultimo dramma è giustificata, non in quanto tratta il tema dell'adulterio in forma equiparabile alla rappresentazione della Samaritana (n° 25),⁵⁵ ma perché la protagonista, una vittima innocente, allo stesso modo di Gesù sopporta le calunnie senza opporsi ai suoi detrattori.

Questo dramma veterotestamentario è un chiaro esempio di un'opera di senso prefigurativo e, infatti, nel manoscritto si legge che la sua rappresentazione era prevista per la quarta domenica di Quaresima. Inoltre, il dramma è in rapporto con il ciclo della Passione perché uno dei suoi versi –in concreto il v. 239, che dice “O Susanna, care muller”–, va letto in riferimento all'interpretazione dei versi di Nicodemus alla prima Deposizione della Croce, contenuta nel manoscritto (n° 21, rubrica dopo il v. 116); cioè, nella scena in cui Gioacchino si congeda da sua moglie falsamente accusata di adulterio, si utilizzava lo stesso tono del passaggio in cui Nicodemus cede a Giuseppe di Arimatea il privilegio di deporre Gesù dalla Croce.

Altri drammi nel manoscritto maiorchino sono legati al ciclo della Passione per il loro valore soteriologico. Si tratta di opere che illustrano la storia della Salvezza dell'umanità che trova nella morte redentrice di Cristo il suo culmine. A quella tipologia appartengono la rappresentazione del Giudizio Universale (n° 11), le due rappresentazioni del Figliol Prodigo (n° 13 e 14) e la rappresen-

49 *Consueta del martiri de sant Cristòfol* (n° 33, folii 128r-132v, 437 versi). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 92-95), Riquer (1964, III: 521-522) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 212). Edizione: Romeu (ed. 1957, III: 83-115).

50 *Representació de la vida de sant Francesc* (n° 29, folii 109v-115v, 676 versi). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 78-81), Mas (2001: 32) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 290-1). Edizione: Romeu (ed. 1957, II: 121-158).

51 *Consueta de la conversió i vida de sant Mateu* (n° 44, folii 189r-197v, 730 versi). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 95-99), Riquer (1964, III: 521-522), Mas (2001: 32) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 433). Edizione: Romeu (ed. 1957, III: 117-152).

52 *Consueta de sant Crispí i sant Crispinià, germans, fills d'un rei sarraí* (n° 45, folii 198r-208v, 764 versi). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 99-112), Riquer (1964, III: 521-522), Mas (2001: 31) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, I: 211). Edizione: Romeu (ed. 1957, III: 153-209).

53 *Representació de la vida de sant Pere* (n° 46, folii 209r, 35 versi). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 112-113) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 28). Edizione: Romeu (ed. 1957, III: 211-213).

54 *Representació de la conversió del benaventurat sant Pau* (n° 48, folii 230r-233v, 365 versi). Cf. Romeu ([1957c] 1994-1995, II: 113-118), Mas (2001: 19, 32) e Mas / Perelló (dir. / coord. 2003-2006, II: 22).

55 Secondo Mas (2002: 263), nel caso della *Consueta de Susanna*, “el tema de la condemna a mort de la protagonista a conseqüència d'esser acusada de cometre adulteri i la seva salvació posterior gràcies a la intervenció divina era fàcilment equiparable a l'episodi de la muller adúltera de l'Evangeli de Joan o de la mateixa Samaritana que la precedeix en aquest còdex.” (“[...] il tema della condanna a morte della protagonista dopo essere stata accusata di adulterio e la sua successiva liberazione per l'intervento divino era facilmente paragonabile all'episodio dell'adultera del Vangelo di Giovanni o al motivo della samaritana che la precede in questo codice.”)

tazione dei sette Sacramenti (n° 40), un'opera che non soltanto include il materiale abituale sulla Passione come il cammino verso il Calvario, la morte sulla Croce e il terremoto, ma che contiene anche il colpo di lancia di Longino, che grazie al sangue del Redentore recupera la vista miracolosamente, un motivo apocrifo quest'ultimo che non si trova in nessuna delle altre rappresentazioni del codice.

Se si confrontano i testi dal Manoscritto Llabrés con una selezione rappresentativa di opere medievali e tardo medievali in francese, italiano, inglese e tedesco, nei drammi maiorchini la natura encomiastica delle rappresentazioni sembra essere più importante di altri aspetti, come per esempio lo scopo didattico o il piacere del divertimento che di solito prevalgono nelle tradizioni teatrali europee analoghe. Sarebbe necessario uno studio più approfondito per confermare questa ipotesi.

Nelle rappresentazioni maiorchine osserviamo una tendenza alla sintesi dei diversi aspetti della drammatizzazione: i temi biblici, agiografici e allegorici sono sviluppati in una forma lineare e ci sono poche digressioni dall'argomento principale; i brevi spunti dialogici della Sacra Scrittura si riflettono nei drammi maiorchini nella rapida successione degli interventi dei personaggi e nell'adeguamento del discorso al contesto di commemorazione collettiva; il tono predominante nei dialoghi scenici si caratterizza per una emotività contenuta e una solennità edificante che corrispondono allo scopo devozionale di queste rappresentazioni; e infine, il linguaggio utilizzato dai diversi personaggi è moderato, atto a suscitare i sentimenti più elevati nei partecipanti, senza rinunciare ad essere popolare per la presenza di espressioni correnti che conferiscono una grande naturalezza e spontaneità ai dialoghi e che rendono il testo funzionale all'uso comunitario.

Struttura della Rappresentazione della Resurrezione

La maggior parte dei testi teatrali nel Manoscritto Llabrés ha una lunghezza compresa fra 200 e 300 versi. Così, con i suoi 340 versi, l'estensione della Rappresentazione della Resurrezione è leggermente superiore alla media. Il dramma è strutturato nelle seguenti sequenze:

- le tre Marie nel loro cammino verso il Sepolcro (versi 1-20)
- la guardia al Sepolcro di Cristo (versi 21-44)
- la Discesa di Cristo nel Limbo (versi 45-140)
- l'apparizione di Cristo risorto e dei giusti alla Vergine (versi 141-196)
- la meraviglia della guardia davanti alla Resurrezione (versi 197-220)
- l'annuncio della Resurrezione della guardia ai sommi sacerdoti (versi 221-260)
- le tre Marie al Sepolcro vuoto e il loro dialogo con l'Angelo (versi 261-300) e
- l'incontro del Cristo risorto accompagnato dai Giusti colla Vergine (versi 301-340).

La scena della Discesa di Cristo nel Limbo, che è la terza sequenza del dramma, occupa circa il 28 per cento del testo. Con sette personaggi parlanti in scena –il Cristo risorto, Adamo ed Eva, Abramo e Isacco, Giacobbe e Abele–; oltre ai possibili figuranti in rappresentanza degli altri giusti

del Vecchio Testamento, si tratta di una sequenza con un numero piuttosto elevato di partecipanti all'azione in rapporto alle altre della rappresentazione.

Sommando ai sette ruoli della scena della Discesa di Cristo nel Limbo quelli del resto del dramma, si arriva a un totale di venti ruoli diversi da interpretare, cinque dei quali corrispondono a personaggi femminili. La distribuzione dei personaggi negli otto momenti scenici è la seguente:

- 3 personaggi: le tre Marie, che possono essere identificate come Maria di Magdala, Maria di Cleofa, la madre di Giacomo e Giuseppe (Mc 16,1) e Maria Salomè, la sorella della Vergine (Gv 19,25) (versi 1-20)⁵⁶
- 4 personaggi: quattro soldati che guardano il Sepolcro (versi 21-44)
- 7 personaggi: il Cristo risorto, Adamo ed Eva, Abramo ed Isacco, Giacobbe ed Abele (versi 45-140)
- 8 personaggi: il Cristo risorto, la Vergine, Adamo ed Eva, Abramo ed Isacco, Giacobbe ed Abele (versi 141-196)
- 4 personaggi: le quattro guardie (versi 197-220)
- 8 personaggi: le quattro guardie, Caifa, Anna, un fariseo e uno scriba (versi 221-260)
- 4 personaggi: le tre Marie e un angelo (versi 261-300) e
- 8 personaggi: il Cristo risorto, Adamo ed Eva, Abramo e Isacco, Giacobbe, Abele, e la Vergine (versi 301-340).

La frequente alternanza di personaggi dà l'impressione che la messa in scena del dramma dovesse essere piuttosto agile e vivace. Il fatto che gli interventi più lunghi sono limitati al Cristo risorto e ai giusti sottolinea l'importanza e la solennità di questi passaggi particolari.

Le fonti della sequenza della Discesa di Cristo nel Limbo

Come è noto, la principale fonte della scena della Discesa di Cristo nel Limbo è il Vangelo di Nicodemo.⁵⁷ Nella sua forma attuale, la compilazione risale al secolo VIII.⁵⁸ e comprende 27 capitoli, che vengono considerati come scritti in tempi diversi. Tischendorf (1852) editò il testo diviso in due parti, che titolò *Gesta Pilati* e *Descensus Christi ad inferos*, rispettivamente. La prima parte comprende, nei capitoli 1-11, il processo di Gesù davanti a Pilato, la sua crocifissione e la sua morte e, nei capitoli 12-16, la sua resurrezione. La seconda parte contiene il racconto della Discesa di Cristo agli Inferi

56 Si tratta dei tre personaggi che nella tradizione del dramma medievale partecipano nella visita al Sepolcro. In questo contesto, è degno di nota che nelle prime tre Passioni maiorchine e nelle rappresentazioni della Resurrezione di Lazzaro le due sorelle dell'amico di Gesù appaiano indistintamente come Marta e Maddalena o come "les Maries" (17: 146 rubr., 18: 52 rubr., 20: 161 rubr., 28: 125 rubr. e 38: 182 rubr.) [Il numero in neretto indica la rappresentazione e il numero che segue il verso o la rubrica.]

57 L'edizione di Tischendorf (1852: 210-486) è la base delle versioni moderne, per esempio in italiano (Erbetta 1981: 265-287), in tedesco (Scheidweiler 1997: 414-422) o in catalano (Puig, coord. 1990: 259-267 e Puig 2008: 373-446). Santos Otero (1988: 396-465), oltre alla versione in castigliano, include anche il testo originale.

58 Loerke (2008: 8).

(capitoli 17-27). Questa sezione nel passato era stata datata intorno al secolo III,⁵⁹ ma attualmente, secondo Loerke (2008: 474), gli studiosi collocano la sua origine nel secolo IV o V.

L'opera apocrifa che si riferisce alla liberazione di Cristo delle anime imprigionate nel Limbo ha ispirato le rappresentazioni visive, sia come motivo iconografico nell'arte cristiana, per la prima volta documentato a Roma nel 700 circa,⁶⁰ sia come soggetto nel dramma religioso medievale, probabilmente già nell'VIII secolo.⁶¹ Attraverso le sue versioni latine, conosciute come le recensionis A e B, il testo greco della Discesa di Cristo agli Inferi ha goduto di un'accoglienza ampia in tutta l'Europa occidentale. Il soggetto è diventato popolare perché ha iniziato a circolare nel XIII secolo nelle compilazioni di letteratura religiosa come la *Legenda aurea* di Jacopo da Varazze, lo *Speculum Historiale* di Vincenzo di Beauvais (VII, cap. 58-63) o lo *Speculum Humanae Salvationis*, la cui origine si trova secondo gli studi più recenti intorno al 1280 in Italia, mentre nel passato l'opera era stata attribuita a Ludolf di Sassonia.⁶²

Tra le traduzioni in prosa del Vangelo di Nicodemo si devono citare quelle attribuite a André de Coutances e Chrétien de Troyes; la *Nidrstignings saga* in norvegese antico; la versione in alto tedesco di Konrad von Heimesfurt e il *Christi Hort* di Gundacker von Judenburg.⁶³ Nei secoli XIV e XV le versioni vernacolari in prosa superarono largamente quelle in versi. Gli adattamenti poetici includono il catalano *E la mira car tot ensems*,⁶⁴ il *Cursor Mundi* e lo *Stanzaic Gospel of Nicodemus* in medio inglese. Tra le versioni in prosa, secondo Izydorcyk (1997: 11), ci sono almeno sei traduzioni in medio inglese; almeno tre in francese; dodici in alto tedesco; tre in irlandese; quattro in olandese; in catalano *Lo Genesi*⁶⁵ e in italiano diverse versioni, solo due delle quali sono state stampate. La diffusione massiccia del tema ha dato luogo alla creazione di numerose opere d'arte che plasmano la scena in molteplici modi.

Oltre al racconto apocrifo, ci sono anche diversi passaggi canonici relativi alla Discesa di Cristo agli Inferi, da cui si spiega perché l'affermazione “descendit ad inferos” è stata inclusa come un articolo di fede nel Credo apostolico o “Simbolo degli Apostoli”. In Efesini 4,8-10, si legge: “propter quod dicit ascendens in altum captivam duxit captivitatem dedit dona hominibus quod autem ascendit quid est nisi quia et descendit primum in inferiores partes terrae qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes caelos ut impleret omnia” e in 1 Pietro 3,18-19: “Christus semel pro peccatis mortuus est iustus pro iniustis ut nos offerret Deo mortificatus carne vivificatus autem spiritu in quo et his qui in carcere erant spiritibus veniens praedicavit.” Matteo 27,52-53 dice che quando il Salvatore era spirato sulla Croce: “monumenta aperta sunt et multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius venerunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis.” Nella lettera agli Ebrei 2,14-16, il motivo della incarnazione di Cristo è che “quia ergo pueri

59 Cf. John Amott MacCulloch, *The Harrowing of Hell: A Comparative Study of an Early Christian Doctrine*, Clark, Edimburgo, 1930, p. 153, citato da Gramolini (2002: 21).

60 Loerke (2003: 22).

61 Si veda la sezione “La Rappresentazione della Discesa di Cristo nel Limbo nel Book of Cerne” del presente lavoro.

62 Jules Lutz / Paul Perdrizet, *Speculum Humanae Salvationis*, vol. 1, Carl Beck, Leipzig, 1907, p. 246 e ss., i Manuela Nieser, *Das Speculum Humanae Salvationis der Stiftsbibliothek Kremsmünster*, Böhlau, Colonia-Weimar-Viena, 1995, p. 10 e ss., citato da Loerke (2003: 235n).

63 Cf. Izydorcyk (1997: 10), citato da Gramolini (2002: 25).

64 Moliné i Brasés (ed. 1909-1910) e Izquierdo (1994: 31-38).

65 Suchier (1883: 387-461, citato da Izquierdo 1994: 40) edita la parte di quest'opera che corrisponde ai capitoli 12-27 del Vangelo di Nicodemo.

communicaverunt sanguini et carni et ipse similiter participavit hisdem ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium id est diabolum et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti nusquam enim angelos adprehendit sed semen Abrahae adprehendit.” Nella lettera ai Filippesi 2,10, si legge che “ut in nomine Iesu omne genu flectat caelestium et terrestrium et infernorum.” Infine, nell’Apocalisse 1,18, Cristo appare come colui che ha in suo potere “claves mortis et inferni.”

Un altro fattore importante da tenere in mente è la lettura tipologica delle Scritture, secondo la quale le persone e gli avvenimenti del Vecchio Testamento prefigurano la venuta del Redentore e la sua esistenza terrena.⁶⁶ Per esempio, Mosè e Noè sono stati inclusi nella scena della Discesa di Cristo agli Inferi, perché l’esodo è stato interpretato come prefigurazione della liberazione dei giusti e il Diluvio come prefigurazione del Giudizio Universale con la salvezza dei fedeli. Abele, Isacco e Giacobbe, tre dei sei personaggi tenuti prigionieri nel Limbo nel dramma della Resurrezione maiorchino, sono considerati come “tipi” di Cristo, a causa della loro condizione di vittime innocenti. Nel caso di Giona, il senso prefigurativo è reso esplicito in Matteo 12,40, dove leggiamo: “sicut enim fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus sic erit Filius hominis in corde terrae tribus diebus et tribus noctibus.”

La presenza di Abramo nel dramma della Resurrezione maiorchino potrebbe essere messa in relazione con la parabola dell’uomo ricco e di Lazzaro, dove leggiamo: “factum est autem ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum Abrahae mortuus est autem et dives et sepultus est in inferno elevans oculos suos cum esset in tormentis videbat Abraham a longe et Lazarum in sinu eius” (Lc 16,22-23). In relazione al motivo della Discesa di Cristo nel Limbo, l’immagine biblica del “seno di Abramo” è sinonimo di uno stato temporaneo in cui le anime attendono l’ingresso in Paradiso, che può essere raggiunto solo sotto la guida del Cristo risorto.

La dichiarazione della Discesa di Cristo nel mondo sotterraneo è stato fissato come una verità dogmatica nel 1215 col IV concilio Lateranense, dove si legge che era la sua anima che scese agli inferi (“descendit ad infernos [...] sed descendit in anima”), una definizione che è stata confermata nel 1274 col Concilio di Lione. Nell’insegnamento scolastico, il mondo dell’aldilà (“Ade”, “Orco” o “Infernum”), appare diviso in quattro parti: il Limbo dei Padri o Patriarchi (“Limbo patrum”), il Limbo dei bambini (“Limbo puerorum”), il Purgatorio e l’inferno dei dannati.

Per capire il motivo della Discesa di Cristo agli Inferi, è importante tener presente che, secondo Tommaso d’Aquino (1225-1274): “anima Christi descendit solum ad locum Inferni in quo iusti detinebantur” (*Summa theologiae*, Tertia pars, Questio LII, a. 2 co.).⁶⁷

Secondo il Catechismo romano (1566),⁶⁸ di tutti i prigionieri dell’inferno “Tertium postremo receptaculi genus est, in quo animae sanctorum ante Christi Domini adventum excipiebantur, ibique sine ullo doloris sensu, beata redemptionis spe sustentati, queta habitatione fruebantur.” Per quanto riguarda il valore e la dimensione del mistero della liberazione delle anime dall’inferno, il Catechismo precisa che

66 Per ciò che riguarda la tradizione esegetica medievale, i contributi del germanista Friedrich Ohly hanno stimolato le ricerche di un gran numero di studiosi. Cf. David Wells, “Friedrich Ohly and exegetical tradition: some aspects of medieval interpretation”, *Forum for Modern Language Studies*, vol. 41, n° 1, 2005, 43-70.

67 *Corpus Thomisticum*, consultato: 31 luglio 2012. Disponibile all’indirizzo: <http://www.corpusthomicum.org/iopera.html>

68 Il tema della Discesa all’inferno è trattato nella Parte I, Articolo VI del Catechismo romano. Tutte le citazioni sono tratte da *Catechismus romanus ex decreto concilii tridentini ad parochos*, consultato: 31 luglio 2012. Disponibile all’indirizzo: <http://www.disc.ua.es/~gil/catechismus-ad-parochos.pdf>

pios homines, non solum qui post adventum Domini in lucem editi erant, sed qui illum post Adam antecesserant, vel qui usque ad finem saeculi futuri sunt, eius passionis beneficio salutem consecutos esse. Quamobrem, antequam ille moreretur ac resurgeret, caeli portae nemini unquam patuerunt; sed cum e vivis excessissent, piorum animae vel in sinum Abrahae deferebantur, vel, quod etiam nunc iis contingit quibus aliquid diluendum et persolvendum est, purgatorii igne expiabantur.

L'insegnamento della Chiesa, espresso nel Catechismo romano, è che Cristo discese negli inferi come Salvatore, proclamando la buona novella a quelli che erano stati tenuti prigionieri lì, e che non entrò nel regno della morte per liberare i dannati o per abolire l'inferno come un luogo di dannazione, ma solo per raccogliere i giusti che erano morti prima di lui.

L'uso liturgico del motivo della Discesa di Cristo nel Limbo

Il racconto della Discesa di Cristo nel Limbo ha ispirato anche alcune cerimonie liturgiche, come il rito di origine gallicana utilizzato per la dedicazione di una chiesa. Edmund Chambers (1903, II, 4) descrive la cerimonia del IX secolo come segue:

The bishop and his procession approach the closed doors of the church from without, but one of the clergy, quasi latens, is placed inside. Three blows with a staff are given on the doors and the anthem is raised: "*Tollite portas principes vestras et elevamini portae aeternales, et introibit rex gloriae*" [Sal 24,7] From within comes the question: "*Quis est iste Rex gloriae?*" [Sal 24,8] and the reply is given "*Dominus virtutum ipse est Rex gloriae*" [Sal 24,10]. Then the doors are opened, and as the procession sweeps through, he who was concealed within slips out, *quasi fugiens*, to join the train. It is a dramatic expulsion of the spirit of evil.

Le citazioni dal ventiquattresimo Salmo utilizzate in questo rito erano presenti anche nelle cerimonie elaborate che avevano luogo il Sabato Santo nelle chiese medievali. Nel 1487, il rituale di Augsburg introduce una sequenza della Discesa di Cristo agli Inferi, preceduta da una piccola processione nella quale l'Ostia e la croce erano portate a un altare della cattedrale, mentre una processione più grande alla quale prendevano parte i laici si sviluppava lungo il muro del monastero o del cimitero [*per ambitum cimiterium*].

Chambers fa notare che in questo cerimoniale soltanto alcuni privilegiati erano stati tenuti fuori fino a quando il diavolo era stato espulso e le porte erano state solennemente aperte. Il dialogo *Tollite portas* si era svolto con un giovane studente "in figura diaboli voce grossa". Questa raffigurazione è la forma liturgica della drammatizzazione di questa scena nelle rappresentazioni medievali in vernacolo, dove Cristo effettua un attacco spettacolare contro l'inferno per liberare i giusti e per accompagnarli trionfalmente in cielo.

Tra i canti liturgici legati alla scena della Discesa di Cristo nel Limbo, si deve fare riferimento al *Canticum triumphale (Cum rex gloriae Christus)*,⁶⁹ che è stato utilizzato sia nel rituale dell'*Elevatio crucis* sia nel dramma medievale. La sua seconda parte, l'*Advenisti desiderabilis*, è stato usato come

69 Si veda Gilberto Pressacco, "L'antifona *Cum rex gloriae Christus del Processionale Aquileiense*" in Lászlo Dobszay (ed.), *Cantus Planus: Papers Read at the 6th Meeting*, II, Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1995, 561-572, citato da Tóth (2008: 81).

un canto di benvenuto da parte delle anime prigioniere nel Limbo dalla prima metà del secolo VIII, come si vedrà in seguito. L'inserimento dello stendardo come motivo iconografico nella scena della Discesa di Cristo agli Inferi è legato all'inno di Venanzio Fortunato (ca. 535-600), "Vexilla regis prodeunt, / Fulget crucis mysterium, / Quo carne carnis conditor / Suspensus est patibulo", cantato durante la Settimana Santa nei Vespri e nella solenne processione del Venerdì Santo.

La Rappresentazione della Discesa di Cristo nel Limbo nel Book of Cerne

Lo studio del motivo della Discesa di Cristo agli Inferi nel dramma liturgico era stato un campo di ricerca piuttosto inesplorato, fino al 1909 quando Karl Young pubblicò un articolo monografico su questo argomento.⁷⁰ Comunque il contributo più importante in questo campo di ricerca fino ad oggi è stato la scoperta di una rappresentazione su questo motivo che si conserva ai folii 98v-99v del Book of Cerne (Ms. Ll. 1.10 della Cambridge University Library), nella sezione del codice databile al secolo IX.⁷¹ L'opera sembra essere stata copiata da una compilazione anteriore, in rapporto con Æðilwald, che dopo essere stato priore e abate di Melrose divenne vescovo di Lindisfarne nella prima metà del secolo VIII.⁷²

Dumville (1972: 375) specifica che l'opera dipende da due fonti: la prima è un'omelia latina di cui si conserva una versione in inglese in un omeliario del secolo X, denominato *The Blickling Homilies*.⁷³ Quest'omelia latina, per la sua parte, combina una parte dell'omelia CLX dell'appendice pseudo-agostiniano⁷⁴ con materiale su Adamo ed Eva. La seconda fonte è il Salterio romano, da cui l'autore estrasse una serie di versetti che Dumville identifica nell'apparato critico della sua edizione.⁷⁵

70 Tra i primi ricercatori che menzionano il tema, ci sono Gustav Milchsack (1880: 126-130), Wilhelm Creizenach (1893, I: 55-56), Edmund Chambers (1903, II: 20), Giorgio La Piana (1912: 324-341) e Georges Duriez (1914: 45).

71 Dumville (1972: 374) indica che si tratta di un codice sull'origine e sul contenuto del quale gli studiosi hanno fatto delle osservazioni molto divergenti durante i settanta anni trascorsi da quando fu pubblicata l'edizione diplomatica del manoscritto a cura di A. B. Kuypers, *The Prayer Book of Aedelwald the Bishop, commonly called the Book of Cerne*, Cambridge, 1902.

72 "If the work were not older than the extant manuscript, it would date from the years 800-25; if it can be shown that the MS. Ll. 1.10 is a mere copy—and not a very good one, at that—there is a reasonable possibility that this text goes back a further century to the time of that Bishop Æðilwald who held the see of Lindisfarne from 721 or 724 until 740." (Dumville 1972: 381).

73 Si tratta della settima omelia. L'edizione facsimile del manoscritto è il vol. II della serie 'Early English Manuscripts in Facsimile': Rudolph Willard, *The Blickling Homilies*, Copenhagen, 1960. Si veda anche: Donald Scragg, "A Late Old English Harrowing of Hell Homily from Worcester and Blickling Homily VII", Katherine O'Brien O'Keefe / Andy Orchard (eds.), *Latin Learning and English Lore, II, Studies in Anglo-Saxon Literature for Michael Lapidge*, Toronto, University of Toronto Press, 2005, 197-211, citato da Tóth (2008: 81).

74 Augustinus, Sermo CLX, PL 39, 2059-2060. Tóth (2008: 81) indica che di questo sermone si conoscono diverse versioni in cui l'incontro di Cristo con i profeti è raccontato in forma molto lirica, e che qualche passaggio di quest'omelia –il già citato *Canticum triumphale*– si usa come antifona nella liturgia del Sabato Santo.

75 I versi seguenti provengono dal Salterio: verso 10 (Sal 32,22), versi 11-12 (Sal 35,10), versi 13-14 (Sal 84,8), verso 15 (Sal 73,2), versi 16-20 (Sal 78,8-9), versi 21-22 (Sal 115,16-17), versi 23-24 (Sal 102,10), versi 25-26 (Sal 50,3), verso 27 (Sal 50,6), verso 28 (Sal 118,176), verso 29 (Sal 118,73), verso 30 (Sal 15,10), verso 31 (Sal 118, 124), verso 32 (Sal 141,8; Sal 106,14), versi 33-34 (Sal 102,1), versi 35-36 (Sal 102,3), verso 37 (Sal 102,4), verso 38 (Sal 102,5), verso 39 (Sal 118,137), verso 40 (Sal 118,13), versi 41-43 (Sal 48,13), verso 44 (Sal 24,7) e versi 45-46 (Sal 26,9). Differiamo dalla numerazione dei versi di Dumville che nella sua edizione include le didascalie nel conto dei versi. Bisogna dire che questo sistema è quello preferito da Tailby (2005: 238) che osserva nella sua rassegna dell'edizione parallela della Hessische Passionsspielgruppe di Janota (2004): "Unfortunately this system numbers only the lines of spoken text. It omits stage directions, brief or long, and forces Janota to resort to *vor* ('before') or *nach* ('after') plus a line number, in any comments about them. This is on occasion the clumsiest aspect of the edition when several stage directions follow one another." Tra gli editori del teatro catalano antico, c'è una gran disparità di criteri per quanto riguarda la numerazione dei versi: Santandreu (2003), per esempio,

Dumville (1972: 380) propone tre possibili spiegazioni per il fatto che nel manoscritto le rubriche sono scritte in inchiostro rosso:

The first is that this gives a clear indication of the part of a narrator in a liturgical work intended for performance by three soloists (narrator, Adam, Eve) and a full choir (the *antiqui iusti*). Alternatively, the red-written sections are rubrics or 'stage directions' in our earliest surviving example of Christian dramatic literature, written specifically to be acted. Indeed, it is possible to envision a third possibility, a compromise, in which the narrative sections are recited by a figure who would assume a decidedly choral function. Unfortunately, the balance of evidence is such that no certain decision may be reasonably preferred.

L'opera inizia con la rubrica: *Haec est oratio innumerabilis sanctorum populi qui tenebantur in inferni captivitate*. In venti versi, ispirati nell'*Advenisti admirabilis*, i giusti si dirigono con voce lamentevole (*lacrimabili voce*) verso il Redentore del mondo, chiedendogli di salvare i morti che sono tenuti prigionieri negli inferi (verso 5) ed esprimono la loro speranza nella misericordia divina (verso 10; cf. Sal 32,22). Cristo li libera dalle catene (rubrica dopo il verso 20), ma Adamo ed Eva restano legati (rubrica dopo il verso 24). Adamo implora il Signore con voce lugubre e triste (rubrica dopo il verso 24): *Miserere mei, Deus, miserere mei in magna misericordia tua, / et in multitudine miserationum tuarum dele iniquitatem meam, / quia tibi soli peccavi et malum coram te feci*. (versi 25-27; cf. Sal 50,3 e Sal 50,6). Poi il protoplasta supplica Cristo come colui che lo formò con le proprie mani (verso 29; cf. Sal 118,73). Dopo aver sentito questo discorso, Cristo ha pietà di Adamo, liberandolo dalle sue catene (rubrica dopo il verso 32). Adamo quindi si genuflette davanti al suo Salvatore e gli offre la lode in ringraziamento per aver curato tutte le sue debolezze (verso 36; cf. Sal 102,3). Eva continua a piangere e dice a Cristo che riconosce la giustizia del suo giudizio (*nam ego, cum in honore essem, non intellexi*, verso 41; cf. Sal 48,13). Lei prega: *Ne avertas faciem misericordiae tuae a me, / et ne declines in ira ab ancilla tua*. (versi 45-46; cf. Sal 26,9).

Nel manoscritto, il testo occupa l'ultimo dei dodici fascicoli che costituiscono i 98 folii del codice. Si calcola che manchi come minimo un folio per concludere l'opera. L'omelia inglese continua con le preghiere di Eva, la sua liberazione e il suo ringraziamento. Di seguito, Abramo e tutte le anime liberate lodano Dio. Anche in questo punto, l'omelia dipende da materiale tratto del testo pseudo-agostiniano. Sulla base dell'analisi testuale, Dumville (1975: 380) arriva alla conclusione che l'opera nel Book of Cerne doveva presentare un finale simile a quello dell'omelia.

Nel suo studio sulla Passione di Montecassino, Edwards (1977: 45-46) si riferisce alla Discesa di Cristo agli Inferi del Book of Cerne, specificando che Dumville data l'opera nella prima metà del secolo VIII, cioè due secoli prima del più antico testo esistente del *Quem quaeritis*, quello del monastero di Saint-Martial di Limoges (923-934).

Più recentemente, in un articolo sulle lamentazioni dei profeti nel Limbo, Tóth (2008: 80) fa riferimento alla Discesa di Cristo agli Inferi del Book of Cerne, segnalando come un aspetto degno di nota il fatto che non soltanto Adamo ma anche Eva proferisca una lunga lamentazione ispirata

---

conta gli emistichi come versi, annotando che nel manoscritto appaiono come un sol verso. Ci sono anche degli editori che contano le indicazioni dei personaggi come versi (Garcia Sempere 2002) e altri che prescindono da qualsiasi numerazione (Llompart 1978, Mas 1993, Torres 2001). Per noi, il modello da seguire è quello dei drammi maiorchini editi da Josep Romeu i Figueras (1957) e da Ferran Huerta (1976), inclusi nella collana "Els Nostres Clàssics" della casa editrice Barcino.

nei salmi.⁷⁶ In relazione allo sviluppo del motivo della Discesa di Cristo agli Inferi nel dramma, Tóth osserva che

[...] even at a very early date [...] the words of the patriarchs and foreparents were expanded and filled with several additional elements deriving mainly from the psalms and chants of liturgical origin. This hypothesis becomes even more likely if one examines the Harrowing of Hell in medieval plays. Here the subject was expanded and developed obviously in this very manner. In addition to the prophets [...], there were new characters, such as Moses, Abraham, Daniel, Noah, Job, etc., added in some German plays there is also a long lament and prayers of Adam and Eve addressed to the approaching Christ.⁷⁷

Tóth (2008: 81) conclude che la tradizione della lamentazione dei profeti nel Limbo è il risultato di una combinazione di due tradizioni differenti⁷⁸: da una parte, quella dell'*Adventspiel* con le lamentazioni e preghiere dei patriarchi che usano le antifone liturgiche dell'Avvento e, dall'altra, quella delle lamentazioni e preghiere di Adamo ed Eva nel Limbo e la consolazione ottenuta dai profeti, nel modo in cui appare nel Vangelo di Nicodemo, e in seguito nelle versioni in prosa e negli adattamenti drammatici.⁷⁹

Il motivo della Discesa di Cristo nel Limbo nella Rappresentazione maiorchina della Resurrezione

Il motivo della Discesa di Cristo nel Limbo nella rappresentazione maiorchina presenta alcune caratteristiche che si scostano dal modo in cui questo argomento viene di solito reso dai drammaturghi medievali. Il primo aspetto che ci sembra degno di nota è il fatto che nel dramma maiorchino la liberazione dei giusti dell'Antico Testamento avviene dopo la resurrezione, così invertendo l'ordine degli

76 È certo che Eva appare soltanto nella seconda delle due versioni latine dell'*Evangelium Nicodemi*, non senza parole, come sostiene Tóth (2008: 79), ma dicendo: "Ecce manus quae me fabricaverunt, testificans omnibus." (Cf. Loerke 2008: 496, che riproduce il testo secondo l'edizione di Tischendorf). Sull'utilizzazione di questo passaggio apocrifo nelle rappresentazioni medievali tirolesi, si veda Masser (1988: 56-57).

77 Tóth rimette al *Wiener Osterspiel*, versi 268-273 per Adamo versi 280-285 per Eva, al *Rheinisches Osterspiel*, versi 205-220 e all'*Erlauer Wächterspiel*, versi 428-441.

78 La scena profetica più estesa nel teatro medievale è il cosiddetto *Processus* o *Ordo prophetarum*. In questo "processo", i profeti veterotestamentari sono chiamati a proferire le loro profezie sul Messia, sulla Natività e/o sulla Passione. La prima analisi di questa scena fu realizzata da Marius Sepet nel 1878 in quella che ancora oggi si considera una delle opere fondamentali sul dramma e il teatro medievale. Sepet sviluppa una teoria a due facce: da una parte, lo studioso sostiene che le prime apparizioni della scena profetica nella liturgia derivano dal già citato sermone latino del secolo VI attribuito a Sant'Agostino. Dall'altra, tenta di dimostrare che il fenomeno liturgico dell'*Ordo prophetarum* fu l'origine di tutte le altre scene veterotestamentarie presenti nelle rappresentazioni posteriori in lingua vernacolare. Tóth (2008) segnala che nonostante le osservazioni critiche di studiosi come Wilhelm Meyer, Hardin Craig e Karl Young, le tesi di Sepet sulla derivazione di tutte le scene profetiche dal sermone pseudoagostiniano continuano ancora ad essere un luogo comune nella storia del teatro medievale.

79 Secondo Schmidt (1915, cf. Loerke 2003: 198) e Masser (1988: 48), dal 1200 in poi questa scena ha svolto un ruolo importante nelle rappresentazioni di Pasqua e della Passione, che hanno contribuito notevolmente alla divulgazione del motivo. Oltre che nelle rappresentazioni più studiate, la scena della Discesa di Cristo nel Limbo è documentata, per esempio, anche in una rappresentazione della Passione della metà del secolo XV a Bártfa (Bartfels). Sebbene la lista delle 45 *dramatis personae* che si è conservata sia in latino, Szönyi (1991: 133) sostiene che il testo dovesse probabilmente in tedesco, tenendo conto dell'origine in maggioranza tedesca degli abitanti di questa città, oggi slovacca.

articoli del Credo Apostolico.⁸⁰ Questo rappresenta un'eccezione per il fatto che al solito nel dramma medievale⁸¹ non è il Risorto ma l'anima di Cristo che scende nel Limbo per liberare coloro che sono tenuti lì prigionieri.⁸² Così lo troviamo, per esempio, nel dramma della Passione de Cervera, una opera catalana del XVI secolo, dove la scena della Discesa di Cristo agli Inferi si svolge prima della Deposizione dalla Croce. In questo dramma, Gesù si rivolge Adamo dicendo: “Mira, Adam, lo meu cors penjat, / per lo teu grandíssim peccat, / en la creu ab gran turment / per salvar a tota la gent”⁸³ (versi 29-32), parole che sono seguite dall'Adorazione della Croce.

Altri drammi in cui, come nell'opera maiorchina, la Resurrezione precede la Discesa di Cristo nel Limbo sono la *Rappresentazione della Resurrezione di Gesù Cristo* (D'Ancona, ed. 1872, I: 329-356), il dramma francese *Mystère de la Passion de Notre Seigneur*, contenuto in un manoscritto dell'inizio del XV secolo, conservato nella Bibliothèque Sainte Geneviève,⁸⁴ e la passione contenuta nel codice Didot, in occitano, che è considerata una traduzione di un originale catalano. La rubrica dice: “Ara resuscitet Jhesu Crist del monument e aparelhec se de trayre Adam e'ls autres peccadors que eran jus en enfern e puget s'en al cel.” (MacDonald, ed. 1999: 186).⁸⁵

La stessa cronologia può essere osservata nel dramma della Resurrezione di Girona, conservato in un frammento di 34 versi. Il Centurione dice ai suoi compagni: “Bé·us dic en lo que havem vist, / ressussitat és Jesu-Crist / Tots plegats anem-ho dir / als qui en creu l'an fet morir.” (Vila, ed. 1995).⁸⁶ Poi San Michele si dirige all'Inferno con le parole: “Obrits, obrits tot prestament / de part de Déu

80 Quest'ordine viene già annunciato dal profeta Geremia nella rappresentazione per il Giovedì santo: “Lo terç iorn resuscitarà / ab lo seu cos glorificat. / Lo seu gran poder mostrarà, lo infern serà evacuat. / Serà vensut lo gran Satan / en lo abís encadenat. / Ell és qui temptà lo Adam, / quan féu lo grandíssim peccat.” (27: 29-36).

81 La rubrica della Passione di Revello dice: “Quando questi averano posto Ihesu nel sepulcro, partesti Ihesu del sepulcro bene celatamente et vada a l'Inferno.” (rubrica dopo il verso 1936, Cornagliotti, ed. 1976: 179). Nella Passione di Giovanni Osmarino Gigliotto (Roma, tra 1570 e 1586), leggiamo: “Finita la musica de' Santi Padri, l'Anima di Christo appare al Limbo” (Newbiggin, ed. 2009: 51). Secondo Gramolini (2002: 61n), “In molti dei *Mystery plays* inglesi l'episodio dello *Harrowing of Hell* è collocato tra la Sepoltura e la Resurrezione: questo potrebbe in effetti creare qualche problema di comprensione nello spettatore. Una soluzione strutturale diversa è fornita dalla *pièce* teatrale francese *La Passion du Palatinus* (da cui deriva l'episodio dello *Harrowing of Hell* del ciclo di N-Town), nella quale la Discesa di Cristo si trova tra la Crocifissione e la Sepoltura, facendo capire che si tratta dell'anima e non del corpo.” Gli studi più recenti sui drammi biblici in medio inglese hanno messo in discussione il carattere ciclico di queste opere. Secondo Scoville (2005: 241), le denominazioni “Corpus Christi cycles” o “mystery cycles” richiedono una ridefinizione, tenendo conto degli argomenti di Barbara Palmer sulla naturalezza dei Towneley Plays, e gli studi di Peter Meredith e Stephen Spector, fra gli altri, sui cosiddetti N-Town Plays, e l'origine tardiva dei Chester Plays. Happé (2004: 15, citato da Scoville 2005: 242), invece, considera che il termine ‘cycle’ descrive un fenomeno esteso e persistente che –tanto nella Gran Bretagna come nell'Europa continentale– si manifestò nell'illustrazione dei libri, nell'architettura e nella decorazione delle chiese, e anche nell'ambito delle rappresentazioni teatrali.

82 Invece, nella maggioranza dei drammi tedeschi, la Discesa di Cristo agli Inferi avviene dopo la Resurrezione. Secondo Duriez (1914: 512), “Trois drames seulement ont tenté de respecter la tradition consacrée: ce sont le *Scenarion* de Francfort, la *Passion* d'Augsburg et le *Jeu du S. Sacrement* de Künzelsau.” Ringraziamo il prof. Andrzej Dąbrowska dell'Instytut Badań Literackich di Varsavia per l'informazione che l'ordine “ortodosso” si può osservare anche nella Passione di Sterzing di 1486 (“Lienhard Pfarrkirchers Passion”, v. 2775-3082 (Cf. Lipphardt / Roloff, ed. 1988).

83 “Ecco, Adamo, il mio corpo appeso lì, / a causa del vostro gran peccato / sulla Croce in gran agonia / per salvare tutto il popolo.”

84 Cf. Runnalls (ed. 1974) e Lansard (2008).

85 “Ora Gesù Cristo risorge dalla tomba e si risolve ad andare a prendere Adamo e gli altri peccatori che si trovavano giù nell'Inferno, e ascende al cielo.”

86 “Posso dirvi che Gesù Cristo è risorto dai morti. Tutti insieme andiamo a riferire l'accaduto a coloro che l'avevano ucciso sulla croce.”

omnipotent, / que à presa mort e passió / per trer son poble de presó.”⁸⁷ L'importanza di San Michele nella liberazione dei primi padri tenuti prigionieri nel Limbo si evidenzia nella *Vita Christi* di Sor Isabel de Villena, che dedica diversi capitoli a questo argomento.⁸⁸ L'ordine seguito dalla Badessa della Trinità riflette l'idea che l'anima di Gesù sia rimasta nel Limbo tra la morte sulla croce e la Resurrezione, e che durante questo lasso di tempo, il suo corpo sia stato depresso, adorato e sepolto.

Come abbiamo visto, nel dramma di Maiorca, la visita che il Cristo risorto fa a sua Madre, accompagnato dai giusti dell'Antico Testamento è l'episodio che segue immediatamente la Discesa di Cristo nel Limbo. Gabriel Llompert (1998) ha indicato le analogie tra la messa in scena di questo momento e un pannello di influenza valenciana dall'inizio del XVI secolo del pittore maiorchino Pere Terrencs, custodito nel Museo Diocesano di Maiorca. La rubrica dopo il verso 140 dice:

[Crist i els Sants Pares], acabant de cantar, ariben a la Maria, vestida an el cap un ligar blanch y mantell abrigat, y troben-la iunt a un altar contenplant la corona d'espinas, y vent a Crist, anirà a ell. Y agenollade, dirà Crist, abrasant-la a to de *Quem terra pontus etera*: “Alegrau-vos, Mare de Déu, / del vostra Fill resucitat, / mort, en la creu crucificat, / ab las dolors que vós sabeu.”⁸⁹

Un altro aspetto che distingue il dramma di Maiorca dal resto delle rappresentazioni sceniche su questo argomento è il ridotto numero di personaggi che vengono liberati dalla prigionia. Una caratteristica che colpisce è il fatto che il gruppo dei Giusti non comprende nessuno dei profeti dell'Antico Testamento che di solito appaiono in questa scena. L'importanza tipologica dei personaggi scelti avrebbe potuto essere la ragione per cui il drammaturgo anonimo ha limitato la sua selezione a tre coppie di persone: i primi padri Adamo ed Eva, Abramo e suo figlio Isacco, e due vittime innocenti dei loro fratelli, Abele e Giacobbe.

Una caratteristica ancora più degna di nota nel dramma di Maiorca è la completa assenza di creature infernali, che sono di solito il centro di interesse nella scena della Discesa di Cristo agli Inferi.⁹⁰ Il dramma maiorchino della Resurrezione esemplifica il fatto che nel Manoscritto Llabrés il

87 “Aprite, aprite a noi, subito, sul comando di Dio Onnipotente! Egli ha sopportato la passione e la morte per liberare il suo popolo dalla prigionia”.

88 Il capitolo XI verte sulle suppliche che Adamo ed Eva rivolgono alla Madonna per essere liberati dalla prigionia (Miquel i Planas, ed. 1916, I, 63-71), nel capitolo XII si descrive come San Michele sia inviato nel Limbo per annunciare ai primi padri la loro redenzione (id., 71-79), nel capitolo XIII, Adamo chiede alla Misericordia e alla Pietà di intercedere per lui davanti al Signore e Creatore (id., 79-82), il capitolo XIV spiega come San Michele, la Misericordia e la Pietà ottengano di essere ascoltati dalla Giustizia grazie all'intercessione della Vergine (id., 82-86), i capitoli XV-XVIII contengono il processo di decisione sulla redenzione dell'umanità (id., 86-102), nel capitolo XIX le virtù portano la buona novella della redenzione ad Adamo. Con il capitolo CLXXXVII (id., III, 1-5) inizia l'episodio della Discesa dell'anima di Gesù nel Limbo (capp. CCXXXIV-CCXL, id., 149-183), al quale sono intercalati l'adorazione della Croce (capp. CCI-CCIV, id., 50-57), i pianti sotto la Croce (capp. CCV-CCVIII, id., 57-64), il colpo di lancia di Longino (capp. CCIX-CCX, id., 67-76), la richiesta del corpo di Gesù che Giuseppe di Arimatia e Nicodemo rivolgono a Pilato (cap. CCXI, id., 77-81), la Deposizione della Croce (capp. CCXII-CCXVI, id., 81-92), i pianti sul corpo di Gesù (capp. CCXVII-CCXXI, id., 93-107), la Sepoltura (capp. CCXXII-CCXXIII, id., 107-120), la seconda adorazione della Croce (cap. CCXXIV, id., 120-122), l'afflizione per la morte di Gesù e la speranza nella Resurrezione (capp. CCXXV-CCXXXIII, id. 122-149).

89 “[Cristo e i Giusti], dopo aver terminato il loro canto, arrivano di fronte alla Vergine, che indossa in testa un velo bianco ed è coperta con un mantello, e la trovano accanto ad un altare dove lei sta contemplando la corona di spine, e quando vede Cristo, va verso di lui. Una volta inginocchiata, Cristo dirà, abbracciandola con il tono di *Quem terra pontus etera*: ‘Rallegratevi, Madre di Dio, per il vostro Figlio risorto, dopo essere morto crocifisso sulla Croce, con il dolore che voi sapete.’”

90 Nello *Harrowing of Hell* del ciclo di York (c. 1376), “non solo il regno di Satana è stato violato e sarà distrutto, ma anche la gerarchia interna dell'inferno si sta frantumando. C'è una vera e propria detronizzazione di Satana: i demoni sembrano

trattamento contemplativo degli avvenimenti legati alla Redenzione è più importante della questione del conflitto tra il bene e il male. Questo può considerarsi come qualcosa di insolito, perché in altri drammi europei sullo stesso argomento, nei quali la scena rappresenta uno degli episodi più spettacolari, c'è una forte enfasi sulla lotta di forze antagoniste per il possesso delle anime.⁹¹ Inoltre, in altre opere, ci sono descrizioni dettagliate della macchina o degli effetti speciali legati all'Inferno.⁹²

La scena della Discesa di Cristo agli Inferi, come solitamente si metteva in scena nel dramma medievale, era altamente propizia per spaventare un pubblico che considerava le forze infernali non solo una realtà, ma soprattutto una minaccia autentica per il loro benessere presente e futuro. Lo scopo di queste rappresentazioni consisteva nell'ammonire il pubblico e convincerlo della necessità della conversione. Per contro tanto il drammaturgo anonimo della rappresentazione di Maiorca quanto la comunità che prese parte alla messa in scena da spettatori o da interpreti sembrano aver visto questo episodio soprattutto come un segno dell'adempimento della buona novella e di conseguenza come un motivo di gioia e gratitudine. Per questa ragione, nel Manoscritto Llabrés, il motivo della Discesa di Cristo agli Inferi è drammatizzato in una forma encomiastica –paragonabile al trattamento del mo-

---

non volerlo più riconoscere come loro capo. Belsabub lo rimprovera di non fare nulla per la difesa del regno e, con un atto di profonda insubordinazione, lo mette alle strette ordinandogli di affrontare Cristo lui stesso, visto che nemmeno un esercito intero riuscirebbe a sconfiggerlo.” (Gramolini 2002: 75).

91 Vediamo, per esempio, come a York, “[Satana] vuole mettersi a ragionare con Cristo, si crea una sorta di dibattito tra bene e male; è la riluttanza del male a riconoscere il bene, perfino di fronte all'evidenza. Il poeta di York, con forte capacità di introspezione, riesce a ritrarre perfettamente la psicologia del demonio.” (Gramolini 2002: 78). Nella *Passione du Palatinus* dell'inizio del secolo XIV, “la diablerie de la Descente aux limbes et du boniment de l'*Espiciers*, [...] analogues par le style, comptent parmi les plus animés et les plus plaisants du théâtre médiéval; ils sont propres au Palatinus” (Bordier (1998: 24).

92 Uno dei rapporti più minuziosi della messa in scena di quest'episodio è quello della Rappresentazione della Resurrezione di Parigi (Bibliothèque Nationale, fonds français 972) di 1491, dove troviamo le descrizioni seguenti: “[fol. 34 v] Icy tous les diables excepté Sathan portent colevrynes et aultres ferrements en Enfer et ferment leurs portes a gros correilz. Et l'ame de Jhesus avec les quatre [anges] aus-dessusdits et l'ame du bon larron vont en Enfer tenans Sathan lyé et dit l'ame de Jhesus en frappant la porte d'Enfer avec la croix [...]”, “[fol. 35r] Icy l'ame de Jhesus rompt les portes d'Enfer avec la croix et entre avec les quatre anges et l'ame du bon larron dedans. Et lors les ames du Limbe chantent melodieusement cest hymne: *Conditor alma sider*. Puis l'ame de Jhesus se doit arrester empres la chambre du Limbe tant que les diables s'en vueillent fouyr.” e “[fol. 41v-42r] Icy l'ame de Jhesus doit bouter Sathan de dessus la marche du puytz dedans et doit cryer Sathan horriblement. Lequel puitz doit estre fait entre le portal d'Enfer et la tour du Limbe par devers le champs du jeu pour mieulx estre veu. Et doit estre fait ledit puitz en telle maniere qu'il semble par dehors estre maçonné de pierre de taille noire et doit estre fait de telle maniere que on fourme et partout dedans separacion de bousilles sans qu'on l'apperçoive. En l'une des parties l'ame de Jhesus geccera les diables et par l'autre se geccera souffre flambé, canons, tonnere et aultres tempestes terribles tant que Sathan et les aultres y soient tous gectés. Apres laquelle chose soit fait silence et lors l'ame de Jhesus doit rompre avec la croix l'uys de la tour du Limbe, de laquelle tour la façon est cy apres divisee et en ce faisant l'ame de Jhesus dit ce qui s'ensuit: «Sus Adam, et ta compaignie / De votre prison serez hors / Car ceans nous sommes les plus fors / Et si vindrés avecques moy.» Icy l'ame d'Adam commencera a chanter cestuy respont: *Libera me* [...] Et les ames bien chantans luy aiderons a chanter ledit respont et nota que le Limbe doit estre au cousté du parler d'Enfer qui est sur le portal, en une habitacion qui doit estre en facon d'une haulte tour quarree environnee de rethz afin que parmy lesdiz rethz on puisse veoir du parc les ames qui y seront quant l'ame Jhesucrist y sera entree a foce. Mais par avant sa venue ladite tour doit estre garnye tout entour de rideaux noirs de toille qui couvrirons lesdiz rethz et empescheront qu'on ne les voit jusques a l'entree d'ame de Jhesus. Et lors seront lesdiz rideaux subtillement tirez par annee a cousté tellement que les gens du parc pourront veoir dedans ladite tour par les dits rethz. Et oultre a la venue de l'ame de Jhesus doit avoir en icelle tour plusieurs torches et falotz ou gros flambeaux ardents et derriere ladite tour en aucun lieu doivent estre gens cryans a haulte voix comme desesperés, que ceulx dudit parc ne verront point et ne doit gueres durer ce cry et puis l'ame du mauvais larron dira tout hault pour soy et por les aultres dampnés ce qui s'ensuit.” (citazioni tratte da Meredith / Tailby, eds. 1983, p. 276-279.) Per gli studi sull'inferno nel teatro medievale, rimandiamo, tra altri, agli Atti del Convegno “Enfer et Paradis. L'au-delà dans l'art et la littérature en Europe”, organizzato dal Centre Européen d'Art et de Civilisation Médiévale et la Société des lettres, sciences et arts de l'Aveyron a Conques il 22 e 23 d'aprile 1994. Si veda anche Butterworth (1998) e Massip (2001).

tivo nel dramma liturgico— e la sua rappresentazione doveva costituire una proclamazione collettiva della fede cristiana nell'amore di Dio alla sua creazione.

Conclusione

La Rappresentazione della Resurrezione si può considerare come un esempio paradigmatico della maniera sobria e solenne in cui l'antica drammaturgia maiorchina mette in scena i grandi temi della fede cristiana. Quello che prevale in questo teatro insulare è il carattere commemorativo e laudatorio di una drammatizzazione che mostra e celebra gli avvenimenti principali della storia della Chiesa e i fondamenti della speranza della comunità dei battezzati, completando e arricchendo i motivi canonici con gli episodi trasmessi dalla tradizione e dagli apocrifi. È un teatro che, eludendo gli estremi della disquisizione teologica⁹³ e del divertimento popolare,⁹⁴ si sforza di mantenere l'equilibrio tra l'esposizione delle verità della fede e il coinvolgimento emotivo, riflessivo e spirituale dei partecipanti.

Un indicatore della tendenza spiritualmente confortante di questo teatro è il linguaggio impiegato nei dodici drammi della Passione oggetti della mia edizione:⁹⁵ si può osservare un uso predominante di quelle parole che nell'immaginario cristiano hanno una connotazione positiva. Il sostantivo usato più spesso in queste rappresentazioni è "Déu" (Dio, 112 volte), seguito da parole come "veritat" (71 volte), "pare" (padre, 59 volte), "mestre" (maestro, 58 volte), "mort" (58 volte),⁹⁶ "creu" (croce, 55 volte),⁹⁷ "voluntat" (29 volte),⁹⁸ "cor" (cuore, 28 volte), "amor" (24 volte), "Pasqua" (22 volte) e "redemptor" (18 volte).

93 Nei drammi maiorchini della Passione, scarseggiano le parole proprie di un discorso pastorale o teologico come per esempio, "cel" (cielo, 13 volte), "conhort" (12 volte), "caritat" (10 volte), "esperit" (10 volte), "gràcia" (10 volte), "pietat" (9 volte), "benedicció" (7 volte), "mercè" (7 volte), "Messies" (5 volte), "resurrecció" (4 volte), "redempció" (3 volte), "compassió" (2 volte), "humilitat" (2 volte), "passió" (2 volte), "salvació" (2 volte), "Trinitat" (1 volta), "misericòrdia" (1 volta), "virtut" (1 volta), "maldat" (6 volte), "malvestat" (malvagità, 5 volte), "infern" (5 volte), "temptació" (5 volte) o "perdicció" (1 volta). Per una maggior chiarezza riportiamo i sostantivi in questione nella grafia attuale. Non contiamo come separate le forme del singolare e del plurale, tenendo conto che questa informazione è raccolta nel listato alfabetico della nostra edizione. I numeri tra parentesi si riferiscono alla frequenza con cui queste parole appaiono nei dodici drammi maiorchini. Non indichiamo il termine equivalente in italiano quando quello è facilmente deducibile dalla parola catalana.

94 Il teatro della Passione maiorchino tardomedievale partecipa alla corrente europea che Giulio Gasca Queirazza (1977: V i X) descrive nella presentazione dell'edizione di Anna Cornagliotti della Passione di Revello: "La Passione è documento vivo di cultura impegnata nella testimonianza e nell'approfondimento di un valore, quello religioso, affermato come primario e proposto e coltivato come bene irrinunciabile del singolo individuo e dell'intera comunità: non intrattenimento o ricreazione, ma momento importante di vita".

95 Un contributo esemplare allo studio della semantica della Passione è: Friedrich Ohly, *Süsse Nägel der Passion. Ein Beitrag zur theologischen Semantik*, Verlag Valentin Körner, Baden-Baden, 1989.

96 Secondo l'interpretazione paolina dell'opera redentrice di Cristo, la morte ha perso il suo "pungiglione" in compimento delle profezie di Isaia (25, 8) e di Osea (13, 14): "cum autem mortale hoc induerit immortalitatem tunc fiet sermo qui scriptus est absorta est mors in victoria ubi est mors victoria tua ubi est mors stimulus tuus [...] Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum." (1 Cor 15, 54-55.57). Nella cultura catalana, ogni Giovedì Santo l'idea della sottomissione della Morte al potere di Dio viene espressa in una forma commovente quando il gruppo della Danza della Morte di Verges conclude il suo percorso attraverso il villaggio all'interno della chiesa con una riverenza davanti al Santissimo Sacramento.

97 La coscienza del fatto che i cristiani conferiscono alla parola "croce" un significato difficilmente intellegibile per quelli che non condividono la fede nel Risorto si trova già riflessa nella prima lettera ai corinzi: "verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est his autem qui salvi fiunt id est nobis virtus Dei est [...] nos autem praedicamus Christus crucifixum Iudaeis quidem scandalum gentibus autem stultitiam" (Cor 1,18, 24).

98 La parola si impiega in riferimento alla volontà divina (19: 160, 27: 191-192, 27: 345-346, 38: 143-144, 38: 356-359, 38: 374-377, 38: 390-393 e 38: 422-425), al libero arbitrio (22: 97-98, 20: 101-102, 27: 68-68, 42: 40-41, 42: 405-409, 42:

I vocaboli più utilizzati che evocano concetti negativi sono “peccat” (30 volte) e “traïdor” (traditore, 30 veg.). Invece, il vocabolo “culpa” (9 volte) non soltanto è meno frequentemente usato ma appare quasi sempre alla luce della morte redentrice di Cristo, perdendo così gran parte della sua connotazione negativa.⁹⁹ Il termine “dolor” (62 volte), quando non appare legato alla sofferenza del Crocifisso¹⁰⁰ o all'afflizione (“*compassio*”) di quelli che presenziano alla Passione,¹⁰¹ si iscrive spesso nel contesto dell’annuncio della fine dei tribolazioni grazie all’intervento divino.¹⁰²

Un altro aspetto notevole è che nei drammi maiorchini sulla vita pubblica di Gesù e sulla Passione si può osservare una tendenza a evitare l’eruzione dell’emozioni: abbondano le esortazioni a non esaltarsi,¹⁰³ a mantenersi saldi nella fede,¹⁰⁴ a confortarsi vicendevolmente¹⁰⁵ e a misurare le dimostrazioni di dolore per non turbarsi gli uni gli altri.¹⁰⁶ In questo modo, si propone agli spettatori un modello di moderazione e di delicatezza del tratto degno di essere imitato e che contrasta con la rudezza e la crudeltà degli antagonisti di Gesù.¹⁰⁷

Lo svolgimento scenico della Rappresentazione della Resurrezione dimostra un’abilità considerevole dell’anonimo drammaturgo nello scegliere quegli elementi della Sacra Scrittura e della tradizione suscettibili di far sorgere tra gli spettatori e gli interpreti una gioia durevole, fondata sulla profonda gratitudine verso Dio per la sua opera di redenzione, insieme all’accettazione di un impegno personale, frutto della grazia ottenuta.

Da un punto di vista teatrale, l’efficacia di questa opera si basa, da una parte, sulla sua concisione a livello di contenuto e linguaggio, e dall’altra, sul gran dinamismo dell’azione che proviene dalla

415-419, **42:** 621-622, **42:** 636-637, **42:** 278-279, **42:** 422-424, **42:** 430-431, **42:** 453-457, **42:** 688-692, **43:** 81-85 e **43:** 145-149) o alla buona disposizione dell’uomo (**22:** 125-128, **42:** 340-344 e **42:** 458-467).

99 Cf. **21:** 113-116, **22:** 133-136, **27:** 11-12, **41:** 31-34, 199-202 e **43:** 241-243. Occasionalmente, è documentato anche l’uso della parola “culpa” in bocca a quelli che accusano Gesù (**39:** 208-210 e 239-240). Invece il concetto teologico della “*felix culpa*” non appare in nessuno dei drammi oggetti di nostra edizione.

100 Cf. **27:** 343-344, **28:** 1-4, 136-139, 152-155, **38:** 458-461, **38:** 484-485, **42:** 11-20, 105-109, 115-119, 400-404, 545-547, 558-562, 615-617, 625-627 e **43:** 171-173.

101 Cf. **19:** 277, **20:** 190-193, **21:** 47-48, 83-84, **28:** 128-131, 144-145, **38:** 571-574, 585-586, 622-625, **39:** 384-387, **41:** 37-38, 89-90, 103-106, 125-126, **42:** 125-129, **42:** 130-134, 165-167, 170-174, 180-184, 195-196, 205-209, 340-344, 350-356, 392-394, 573-577, 595-597, 866-870, **43:** 202-203, 209-218 e 258-259.

102 Cf. **20:** 186-189, 196-197, **22:** 141-144, 169-172, **38:** 608-611 e **42:** 230-239.

103 Cf. **15:** 60-61, **18:** 17, **21:** 57-58, **27:** 53 i 267-269, **38:** 147, **42:** 337-339 e **43:** 228.

104 Cf. **20:** 182-189, **38:** 109-116, 129-131, **39:** 376-383, **42:** 141-143 e **42:** 235-239.

105 Cf. **42:** 370-379.

106 Cf. **20:** 174-177 e **42:** 150-159. Per una valutazione della visione cristiana del pianto, cf. De Martino (1975: 322-344).

107 Il furore caratterizza i membri del Sinedrio e i suoi sbirri (**19:** 133-134, 206, 211-228, 230-234, 249-256, 261-262, 269-276, **20:** 41-46, 61-68, 70-82, 85-88, 93-94, 109-110, 137-138, 145-149, 154-155, **27:** 110, 128, 406-422, 424-432, **28:** 29-32, 63-90, 220-221, 234-239, **38:** 57-58, 450-451, 472-485, 494-495, 498-499, 504-513, 529-540, 589-594, 630-641, 650-653, **39:** 17-20, 111-128, 253-256, 278-279, 290-291, 294-297, 314-323, **42:** 308-309, 729-733, 744-747, 758-761, 767-771, 796-800, 811-829, **43:** 1-5, 11-15, 111-115, 169-173, 196-198, 262-265) e Giuda (**19:** 80-96a, **20:** 29-40, 47-54, **28:** 1-20, 33-46, **38:** 258-269, 442-445, **39:** 1-8, 21-48), mentre la mansuetudine e l’umiltà (Mt 11, 29) sono gli attributi di Gesù (**19:** 41-43, 45-48, 157-160, 165-168, 257-260, 263-264, **27:** 209-211, 213-216, 345-354, **28:** 100-109, 186-189, **38:** 330-331, 356-377, 422-425, 486-493, 496-497, **39:** 183-186, 324-327, **42:** 105-114, 380-384, 518-527, 603-657, 748-757, 762-766, **43:** 31-35), degli apostoli (**28:** 128-131, **42:** 593-597, **43:** 199-213) e della Madonna (**20:** 162-173, **28:** 132-135, **38:** 169-178, **39:** 49-56, 61-68, 372-375). Seguendo la fonte evangelica, il personaggio di Pietro si infuria contro Malco nell’Orto di Getsemani (**19:** 195-200, **27:** 395-398, **38:** 452-457, **42:** 734-738) finché è ammonito da Gesù pel suo atteggiamento belligerante (**19:** 201-202, **27:** 399-402, **38:** 458-465, **42:** 739-743). Nella rappresentazione del Giovedì Santo n° 27, c’è una scena sembrante a quella di Malco: durante l’ultima cena Pietro vol sapere il nome del traditore per poter spaccargli la testa con il coltello (**27:** 256-257).

rapida successione di momenti scenici concepiti con una marcata volontà di sintesi che si manifesta nell'omissione di gran parte degli elementi che appartengono alla tradizione del motivo della Discesa del Salvatore agli Inferi.

Ci troviamo davanti ad una opera pensata e scritta per una messa in scena impregnata dello spirito di comunione in Cristo che è l'essenza comunitaria della Chiesa. Prescindendo della spettacolarità che caratterizza la drammatizzazione della liberazione dei patriarchi e dei profeti nelle tradizioni teatrali parallele, la rappresentazione maiorchina si presenta come un testo drammatico accuratamente composto con lo scopo di creare un ambiente di raccoglimento e di contemplazione, propizio per l'adesione della comunità al messaggio di salvezza dell'uomo, realizzata da Cristo come mediatore¹⁰⁸ e plenitudine¹⁰⁹ di tutta la rivelazione.

La finalit  encomiastica di questa opera si pu  osservare anche nella conclusione, con la lode collettiva messa in bocca ai patriarchi che nelle tre quartine finali esprimono il loro ringraziamento verso il Risorto per averli liberati della prigionia nel regno dell'aldil :

Alegres, donem laor,
a Jesús resuscitat
qui'ns   lo deuta pagat
en la creu com redemptor.

A pesar del gran tir 
nos ha trets de son poder,
fent no res tot son valer
que contra d'ell res pugut ha.

A v s gràcias, Senyor,
de aver fet nostro rescat,
y aver lo deuta pagat
en la creu com redemtor. (22: 329-340)

Con questo finale, il dramma maiorchino della Resurrezione partecipa della tradizione medievale europea di concludere le rappresentazioni con un canto di lode, al quale di solito prendevano parte tutti i presenti. Il canto utilizzato pi  abitualmente con questa finalit  era il *Te Deum laudamus*,¹¹⁰ che

108 Cf. 1 Tm 2,5. Il tema   presente anche nel tropario di Pasqua della liturgia bizantina: "Cristo   risorto, con la morte ha distrutto la morte, e ha dato la vita a quelli che erano nei sepolcri." (citato da Puig 1990: 228n).

109 Cf. Mt 11, 27; Ef 1, 3-14.

110 Castro (1997: 38) precisa che il "*Te Deum* [...]" segun la interpretaci  aleg rica medieval era el himno que marcaba lit rgicamente el momento en que Cristo resucit . Dominguez (2007: 249): "De façon traditionnelle, les pièces s'achèvent sur un *Te Deum laudamus*, où les acteurs et les spectateurs réunis rendent hommage à leur Dieu. [...] Plutôt qu'une «atmosphère de componction», on imagine des applaudissements enthousiastes, équivalents d'une danse collective qui diraient la joie de voir se terminer le spectacle sur la confirmation du salut. Le *Te Deum*, c'est d'une certaine façon le générique du spectacle favori des chrétiens: la *Passion* dramatique de Jésus, qui att nue l'angoisse profonde du paradis   jamais perdu". Quindi piuttosto che "attenuare l'angoscia profonda di un paradiso perduto per sempre", a nostro parere ci  che fa la comunit  cristiana quando mette in scena la Passione   celebrare la sua fede nella salvazione e la sua speranza nella resurrezione. Sul canto del *Te Deum* nel teatro catalano antico, si veda anche Santandreu (2003: 54).

è documentato, tra le altre, come conclusione delle rappresentazioni della Discesa di Cristo agli Inferi di York,¹¹¹ di Chester¹¹² e di Towneley.¹¹³

I drammi maiorchini che, come la rappresentazione della Resurrezione, si concludono con un canto di lode sono le due rappresentazioni delle Tentazioni (nº 9¹¹⁴ e 10¹¹⁵), la rappresentazione di Giuseppe¹¹⁶ –dove cantano “agenollats” (inginocchinati, **12**: 725)–, quella della Samaritana¹¹⁷ (nº 15), quella di Susanna¹¹⁸ (nº 16), le due rappresentazioni di Lazzaro (nº 17¹¹⁹ e 18¹²⁰), quella del Sacrificio

111 Gramolini (2002: 86): “A concludere il play è Adamo che invita le anime al canto del *Tè Deum*, per ringraziare il loro Salvatore: To þe, lorde, be louyng, / Pat vs has wonne fro waa. / For solas will we syng / *Laus tibi cum gloria*, etc.” (York, v. 405-408).

112 Gramolini (2002: 101): “[...] le anime escono di scena cantando il *Tè Deum*, suggerito da una didascalia in latino: ‘Tunc eant omnes, et incipiat Michael *Tè Deum laudamus*.’” (Chester, rubrica dopo il verso 267).

113 Gramolini (2002: 125-126): “L’ultimo a parlare è Isaia, che esorta le altre anime al canto del *Tè Deum*: Therfor now let vs syng / to loue oure lord ihesus: / Vnto his blys he will vs bryng / *Tè deum laudamus*” (Towneley, v. 401-404).

114 Santandreu (ed. 2003: 172): “Sempre vos derem laors, / nunca sessant de cridar, / puis per a los peccadors / tants treballs voleu pasar!” (9: 463-466).

115 Cf. Santandreu (ed. 2003: 206): “*Are és menester que tots los músichs comènsan la present cantúria: ‘Te Deum laudamus. Laus Deo.’*” (**10**: 459 rúbr.- 460).

116 Cf. Huerta (ed. 1976: 168): “*Así canten sta cansó, el to que voldran: ‘Gràtias tots a Déu farem / an el Senyor per se bondat; / agenollats tots li direm / que és tot ple de caritat. / Supliquem-ló de bon cor / que nos perdó nostro peccat / y vulla ell, per se bondat, / guardar-nos, ell, lo Salvador.’*” (**12**: 723-730).

117 Cf. Santandreu (ed. 2003: 221): “*Totes les veus: ‘A tu, inmensa bondat, / qui às agude piatat / donam-te infinides laors / e bé que siam peccadors.’*” (**15**: 201-204).

118 Cf. Huerta (ed. 1976: 305): “*Ara fan las gràtias: ‘Tots façam grans alagrias / a Déu, qui a nós envia / àngel sanct, ple de amor. / Gràtias vos fem, Senyor, / del gran do que’ns aveu dat. / Gràtias vos fem, Senyor, / segons nostra potestat. / Vuy li’n serà feta honor / a ta infinida bondat, / qui as aguda piatat. / Donam-te infinides laors; / e, bé que siam peccadors, / qui dónes salut y vida, / y tanbé gràtia infinida / alt en lo cell, eternalment, / gràtias te fem umilment.’*” (16: 399-414).

119 Cf. Santandreu (ed. 2003): “*Los jueus ixen de la sglésia; y, après, tots los altres canteran fent gràcias a consert: ‘Gràtias fem infinides / e l’etern Déu increat, / qui’ns converteix las tristícies / a un goig tant stimat. / En la qual nostra sperança / tostemps devem col·locar, / perquè Ell és justa ballansa / y justícia sens par. / Ell és lo qui aconsola / los trist[s] y desconsolats. / Ell és qui sempre ajude / en las grans nessesitats. / Ell és lo qui dóna vida / a tot lo qu’és en lo món. / Ell és qui’ls morts resusita; / loat sia el seu sant nom.’*” (**17**: 251-266).

120 Cf. Santandreu (ed. 2003: 278): “[...] *agenollats, a to avant. Tots: ‘Grans gràtias d’umilitat / donam a tu, Déu incarnat, / qui tal miracle excel·lent / aveu mostrat a tante gent. Alsen-se y vagen defora, cantant en lo mateix to [Tots]: ‘Fem-li gràtias tantes / de la sua [caritat], / que las suas virtuts tantes / a tots quan som à mostrat. / E per so ab gran prudència, / puis ets Massias Senyor, / façam tots obediència / donant-li sempre laor.’*” (**18**: 421-428).

di Abramo¹²¹ –dove cantano “ab juntes mans” (con le mani giunte, **26**: 212)–, le due rappresentazioni di San Giorgio (n° 30¹²² e 31¹²³), quella di sant Cristoforo¹²⁴ (n° 33) e quella di Tobia¹²⁵ (n° 34).

121 Cf. Huerta (ed. 1976: 129): “*Are façen gràcies, al to que voldran*: ‘Gràcias y laors / a tu fem, Senyor, nosaltros. / Senyor y Déu infinit, / siau vós tostemps beneit. / Regraciam gràcies grans / a tu, gran Déu, ab juntes mans; / fes que a tu, nós, umilment, / pugam servir, l’Omnipotent. / Tu, Senyor, volgues crear / lo cell, la terra y la mar, / y así que fosses loat / y eternalment adorat.’” (**26**: 207-218).

122 Cf. Romeu (ed. 1957, II: 31): “Loem tots a Déu, juntament. / Ab tot, nòstron poder és flach, / que sens nostro maraximent / nos ha desliurats del gran drach. / La terra stava perduda, / y cade hu de nós molt flach. / Déu etern la ha remuda / per la sua gran piatat. / A sant Jordi comenem-nós / prenint aquell per advocat, / puis nos à llevat tal dolor / de aquell drach, dimoni malvat.” (**30**: 387-398).

123 Cf. Romeu (ed. 1957, II: 63-64): “*Quant se’n anirant, canteran tots*: ‘Loem Déu omnipotent / Per a sempre sens cessar, / puis som pugut aribar / a complir nostro intent. / A sanct Jordi gloriós / demanam sempra favors / tenint-lo per advocat, / y que nos quart de peccat; / per què nos vulla defensar / y de tots treballs guardar / y de perills de l’intern, / i’ns garde de foch etern.’” (**31**: 487-498).

124 Cf. Romeu (ed. 1957: 114): “*Are se agenollen, cantan*: ‘Gràtias vos fem, Senyor, / qui’ns aveu trets de tal arror. / Puis que tot hom és batetjat, / de tot lo món siau loat. / A tu, infinida bondat, qui as aguda piatat, / donam-te infinides laors, / bé que siam peccadors. / Stàvem nós endiablats, / adorant déus de falsedad. / Perdó, Senyor, vos demanam, / posat cas que no’l marescam. / Senyor, guardau-nos de peccar / perquè més vos pugam amar. / Loarem vós sempre, Senyor, / puis que’ns eu trets de tal arror.’” (**33**: 414-429).

125 Cf. Huerta (ed. 1976: 199): “Molt gran és Déu eternalment, / y lo regna seu permanent. / Loem-lo y beneÿgam, / perquè arribam-y pugam.” (**34**: 588-591).

1.2. Note su alcuni esempi dello *spasimo* della Vergine nell'iconografia e nel teatro tra il XIV e XVI secolo¹

A partire dal secolo XII, il *planctus*, al principio in latino, veniva opzionalmente incorporato in alcune parti delle celebrazioni del Venerdì Santo. Sappiamo che nella Cattedrale di Maiorca, questi pianti si facevano in catalano.² Li intonavano tre personaggi vestiti con dalmatiche nere o violette e con il viso velato; ciascuno di loro interpretava un verso o una strofa del *planctus*, e poi, tutti e tre si inginocchiavano e cantavano il ritornello: “Ay ten greus són nostras dolors”, cioè “Ahi, come sono gravi i nostri dolori!” (Massip 1993a: 28).³

Un esempio che si considera senza pari per la sua perfezione artistica è il pianto di Maria trasmesso in un manoscritto copiato nel 1476 da Johannes Reborch nella canonica agostiniana di Bordesholm.⁴ Il codice, custodito nella Biblioteca Universitaria di Kiel (Cod. ms. Bord 53/3), oltre a contenere il testo con numerose didascalie, e la notazione musicale,⁵ specifica il luogo (*in ecclesia ante chorum in loco aliquantum elevato, vel extra ecclesiam, si bona est aura*), il tempo (il Venerdì Santo *ante prandium*), la durata (*in duabus horis et media*) e gli interpreti (i ruoli di Gesù e Giovanni corrispondevano a *devoti sacerdotes*, e quelli delle tre Marie a *iuvenes*). Il manoscritto include anche delle indicazioni sul giusto modo in cui il pianto doveva essere vissuto e compreso:

Planctus iste non est ludus nec ludibrium, sed est planctus et fletus et pia compassio Mariae virginis gloriosae et quandocumque fit a bonis et devotis hominibus, in genere sive in specie valde provocat homines circumstantes ad suum fletum et ad compassionem, sicut facit sermo devotus bona sexta feria de passione domini nostri Jesu Christi. (Keppler 1884: 171)

Quello che attira l'attenzione su questo passaggio è il fatto di sottolineare che il pianto non è né gioco né una burla. Crediamo che una spiegazione possibile per la necessità di questa puntualizzazione si trovi nella valutazione del lamento di Maria da un punto di vista teologico. Sebbene si tratti di un motivo non contenuto nei vangeli canonici, il pianto di Maria appartiene alla tradizione della

1 Una prima versione di questo testo è stata elaborata nel 2011 durante il mio soggiorno di ricerca all'Università degli Studi di Urbino “Carlo Bo”.

2 “[...] dicatur *Planctus* a tribus bonis cantoribus. Et sint induti vestimentis et dalmaticis nigris vel violatis, et velati facibus. Et quilibet dicat unum versum *Planctus* in eundo. Et in fine cuiuslibet versus omnes in simul flectendo genua, dicant, *Ay ten greus són nostras dolors*. Et cum fuerint in truna, dicat ibi quilibet duos versus *Planctus*. Finito *Planctus*, dicantur laudes”, cf. *Consuetudo de tempore*, secolo XIV, folio 72v., Donovan (1958: 136, citato da Massip 1993a: 36n). Aramon i Serra ([1959] 1997: 60) sostiene che non è sicuro che il pianto in volgare che si cantava il Venerdì Santo nella Cattedrale di Maiorca si possa identificare con il pianto “Augats seyós”, come ammette Anglès ([1935] 1988: 231), seguito da Romeu ([1957, I: 122-123] 1994-1995, I: 76).

3 Llompart (1978: 115), nel suo articolo sulla Deposizione dalla Croce di Maiorca, conclude la sua analisi dell'estesa appendice documentale, dicendo: “[...] sembra que cal entendre que el terme *Plants* ha d'esser considerat com a possible sinònim del terme *Davallament*.” (“[...] sembra che bisogna pensare che il termine *Plants* [Pianti] debba essere considerato come un sinonimo possibile del termine *Davallament* [Deposizione dalla Croce].”

4 Kraß (1998: 158, citando Hans Eggers): “Die ‘Bordesholmer Marienklage’ wird in ihrer künstlerischen Geschlossenheit von keiner anderen erhaltenen Marienklage erreicht.” (“Il pianto di Bordesholm non è eguagliato nella sua perfezione artistica da nessuno dei pianti di Maria che ci sono pervenuti.”)

5 Secondo Kraß (1998: 158), questo pianto di Maria è un'elaborazione accurata partendo da diverse composizioni tedesche e latine; si tratta di una testimonianza importante dell'uso dello *Stabat mater* in quanto contiene i versetti IIa (*O quam tristis et afflicta...*) e IIIa (*Quis est homo qui non fletet...*).

Chiesa e come tale è stato oggetto di interpretazione.⁶ Così, per esempio, nella *Vita Christi*, Francesc Eiximenis dice che le espressioni di dolore della Madre di Dio trasmettono la sua conoscenza e la sua coscienza del piano divino di salvezza, e che la sua afflizione prende origine dal fatto che Dio fosse “sconosciuto dal mondo”, “ricevuto male”, “vituperato” e “disonorato”.⁷ Il lamento di Maria non va interpretato a livello individuale, come manifestazione della pena di una madre che non può fare niente per impedire l'esecuzione di suo figlio, ma a livello collettivo, come espressione dell'afflizione della madre alla quale la Chiesa attribuisce il nome di “Theotokós”, Madre di Dio.

Se Maria è venerata come “piena di grazia” è perché in lei e per mezzo di lei si è compiuto il mistero prestabilito di Dio: l'invio del Figlio, Verbo consustanziale al Padre, come uomo “nato da donna” (Gal 4, 4), che per i cristiani è il punto culminante dell'autorivelazione di Dio all'umanità. Per la Chiesa, il “fiat” con cui Maria rispose al messaggero celeste nell'annuncio di Nazaret si mantiene vigente nella testimonianza silenziosa della Mater Dolorosa accanto alla Croce. (Mt 27, 56; Lc 23, 49 e Gv 19, 25-27).⁸

Eiximenis, mettendo in rilievo la dimensione trascendentale del dolore della Vergine, riconosce la difficoltà di trasmettere il senso teologico dell'atteggiamento di Maria in una forma comprensibile. Considera che i predicatori –con lo scopo di suscitare la devozione– devono formulare un discorso prossimo ai fedeli. Per questa ragione crede che è lecito –sebbene inesatto da un punto di vista teologico– paragonare nella predicazione del Venerdì Santo il dolore di Maria all'afflizione di qualsiasi donna per la perdita di un essere amato.⁹

Il carattere esemplare del pianto della Vergine è segnalato da Bordier (1998: 632):

En insistant très tôt sur l'obéissance de Notre-Dame et sur l'héroïsme qu'elle exige, les grandes mystères concilient l'amour humain de la mère pour son fils et l'amour spirituel de Notre-Dame pour l'humanité et pour Dieu. Les deux manifestations de sa charité ne

6 Secondo Aramon i Serra ([1959] 1997: 53): “[...] com Wechsler remarca, la versió B dels *Gesta Pilati* –primera part, com és sabut, de l'Evangeli de Nicodem– escrita en grec probablement al començament del segle V, conté el plany de Maria més antic de què tenim notícia. Caldria escatir, de tota manera, per quin camí hauria pogut ésser feta aquesta transmissió, puix que només era coneguda una traducció llatina de la versió A del dit Evangeli, i aquesta precisament no conté cap plany de Maria.” (“[...] come rimarca Wechsler, la versione B dei *Gesta Pilati* –prima parte, come è noto, del Vangelo di Nicodemo– scritta in greco probabilmente all'inizio del V secolo, contiene il pianto di Maria più antico di cui abbiamo notizia. Comunque bisognerebbe indagare il modo in cui sia effettivamente avvenuta questa trasmissione, perché si conosceva soltanto una traduzione latina della versione A del citato Vangelo, e questa precisamente non contiene nessun pianto di Maria.”)

7 “Nota aquí lo segundo: que como la Gloriosa fuese llena de gracia e de toda virtud, todo su planto, lloro e dolor cerca de su Salvador proçede de entendimiento altamente alumbrado e de consciencia perfecta e de soberana sabiduría e de amor e zelo de muy grand reverencia çerca Dios, por las quales cosas se movía a aver grand dolor, veyendo a Dios todopoderoso salvar al mundo de fecho e ser tan desconoçido por el mundo e tan mal resçevido e vituperado e desonrado. E por tanto sus dolores cordiales eran muy justos e santos e las sus palabras virtuosas e tempradas e muy perfectas e de gran exemplo a todos los que las oyan.” (Cf. *El noveno libro de la vida de Ihesú Christo, que es el terçero e postrimer volumen, el qual tracta de la sua Pasiòn*, ms. b.1.7. Bibl. El Escorial, folio 51r, versione castigliana del XV secolo, citata da Cátedra 2001: 225).

8 Sebbene Matteo non la menzioni esplicitamente, si può supporre che per lui la Vergine si trovasse tra le donne che hanno assistito alla Crocifissione da lontano (Cf. Mt 15, 40: *Erant autem et mulieres de longe aspicientes inter quas et Maria Magdalene et Maria Iacobi minoris et Ioseph mater et Salome.*)

9 “Non plega a Dios que ella pensase ni dixiese palabras desordenada nin que proçediesen de impaçencia o de desesperaçión, así como suelen fazer las mugeres del mundo quando pierden fijo o marido o alguna persona que aman, que fazen contentes e dizen palabras como de persona sin seso e impaçientes e desesperadas. Pero nin por esto no deven ser menospreçiadas algunas palabras que se predicán comúnmente a los seglares legos el día del Viernes Santo, que son semeiables a las que dizen las mugeres del mundo en su lloro e dolor. Ca, quando ombre predica a los seglares legos, mejor ge lo dan a entender por las talas palabras, que por otras que fuesen altas, que no les provocasen a tal devoçion.” (citato da Cátedra, loc. cit.).

se contrarient pas, elles se renforcent mutuellement: plus elle obéit, plus elle souffre, plus elle souffre, plus elle obéit.

Un aspetto interessante, commentato da Bordier (1998: 633) è l'inclusione dei pianti in volgare¹⁰ nei drammi latini, “qui placent Marie au bord de l'histoire de la salut comme une spectatrice privilégiée,¹¹ comme le porte-parole de la nature humaine et de ses sentiments permanents, anoblis jusqu'à la plus haute sainteté.”

Nello stesso modo in cui il pianto di Maria è indissociabile dalla sua coscienza del piano divino della salvezza, bisogna leggere l'*ethos* cristiano di fronte alla morte nella luce della fede nella resurrezione. De Martino (1975: 332), nel suo studio sul pianto, porta l'esempio della valutazione che Giovanni Crisostomo fa della maniera nella quale il cristiano dovrebbe vivere l'esperienza del trapasso di una persona cara. Se il credente si identifica con la speranza della salvezza espressa nei salmi, questa interiorizzazione del messaggio biblico si traduce in un atteggiamento sereno di fronte alla morte. Invece, se quello che assiste a un funerale canta i salmi di una forma irriflessiva, senza lasciarsi commuovere dal senso, e si abbandona al sentimento di sconforto, c'è una dissociazione tra le parole e i fatti. Secondo il Crisostomo, per l'afflitto “ebbro di cordoglio”, i salmi che canta non sono espressione viva della sua fede, ma “rappresentazione scenica”, “finzioni da istrioni”, “simulazione” e “favole”, e come tali non riescono a sollevarlo come potrebbe farlo la “medicina” del canto di lode di Dio.¹²

La Madre di Dio, nel modo in cui appare nelle rappresentazioni maiorchine della Passione, si comporta in ogni momento come quella che sa che suo figlio è il Redentore.¹³ Contenuta e moderata

10 Secondo De Martino (1975: 340), nella citata Passione di Montecassino, “la vicenda drammatica in latino si chiude con un frammento di *planctus* in volgare, corredato di note musicali, che sarà stato cantato in coro dai fedeli, specialmente dalle donne del popolo, e che riecheggia un tema del lamento funebre di madre e figlio, il ricordo dei nove mesi di gestazione.”

11 Questo ruolo eccezionale di Maria, come “spettatrice privilegiata” viene inscenato in forma insolita alla fine della Passione di Auvergne, che si conosce anche come Passione di Montferrand (1477, versi 4.525-4.588; cf. Roy (ed. [1903-1904] 1974: 374-375) e Runnalls (ed. 1982: 278-280). Runnalls (1982: 20-21) osserva: “A la fin du deuxième Fragment, dans une scène tout à fait originale, à laquelle Emile Roy donne le titre ‘L'Extase de Marie’, Notre Dame, qui était rentrée chez elle après avoir vu Joseph Arimathie et Nicodemus déposer le corps de son fils dans le tombeau, est miraculeusement élevée au Paradis, d'où elle revoit Jésus, maintenant aux Limbes, et adresse une ballade de remerciements à Dieu le Père; ainsi prend fin la journée. Il semble donc que, pour l'auteur de la Passion d'Auvergne, chaque journée se devait terminer par une scène entre Jésus et Notre Dame, même s'il s'agit d'épisodes ne figurant pas dans les récits bibliques et apocryphes.” Supponiamo che Francesc Eiximenis abbia conosciuto la stessa fonte dell'autore della Passione di Auvergne, perché –secondo Hauf (1990: 386)– la *Vita Christi* (IX, 104 e 118) narra come Maria contemplava in estasi il trionfo apoteosico di suo figlio.

12 “Ma fa' attenzione a quel che canti in quel periodo: ‘Ritorna, anima mia, al tuo riposo, poiché il Signore ti ha molto beneficato.’ E ancora: ‘Non temerò il male, poiché tu sei presso di me.’ E inoltre ‘Sei il mio riparo nella sventura che mi ha serrato nelle sue braccia.’ Fa' bene attenzione a ciò che questi salmi vogliono dire. Ma tu non vi presti attenzione, sei ebbro di cordoglio. Almeno fa' attenzione nei funerali altrui, in modo da poter trovare la medicina per i funerali che riguardano persone della tua famiglia. ‘Ritorna, anima mia, al tuo riposo, poiché Dio ti ha molto beneficato’: come puoi dire questo e al tempo stesso piangere? Si tratta forse di rappresentazioni sceniche e di finzioni da istrioni? Infatti se credi in quel che dici, vano è il tuo cordoglio; se invece ciò che dici è soltanto rappresentazione scenica e simulazione, e credi che siano favole, perché allora salmeggi? Perché tolleri quelli che vanno salmeggiando e non piuttosto li cacci via? ‘Ma questo –dirai– è da invasati.’ Quello però che tu fai lo è molto di più.”

13 Nel teatro religioso medievale, questo atteggiamento di Maria, basato sulla sua intima unione con Dio, si estende anche ai personaggi scenici ai modelli biblici dei quali la Chiesa non attribuisce la conoscenza del piano divino della salvezza. Questo aspetto è commentato da Ohly (1979: 123) in relazione all'*Ordo representationis Ade* anglonormanno (1146-1174), anche conosciuto come *Jeu d'Adam*: “[Es gibt] zum Zeitpunkt und am Spielort keinen Rollenträger und keinen Zuschauer, der nicht [...] die Prämissen in seinem schlichten Christenwissen ins Spiel hineinbringen würde. [...] Ehe ein Wort im Spiel gefallen ist, tritt Gott mit Adam und Eva nicht als ihr Schöpfer, sondern als ihr *salvator* auf die Bühne. Schon vor dem Sündenfall stehen Adam und Eva vor aller Augen sinnfällig als die Erlösten mit ihrem Erlöser da. Der [von Warning

nelle sue manifestazioni di dolore, Maria è talmente colpita dal forte impatto della Passione che cade svenuta, in un momento scenico suscettibile di ispirare la compassione nei fedeli. Ma nello stesso tempo, la dignità e la serenità che la caratterizzano in tutte le opere che analizziamo nella presente tesi la presentano ai fedeli come sommamente degna di riverenza, e come esempio da imitare. In questo senso, l'anonimo drammaturgo maiorchino è riuscito a plasmare nel dramma quello che Francesc Prats tratteggiò nel *Libro della Contemplazione* del 1487, il primo incunabolo stampato a Maiorca in lingua catalana, come si vedrà più avanti.

Lo *spasimo* della Vergine nel dramma della Passione

Nel corso di più di cinque secoli è stato custodito nella parrocchia di Vallclara (Conca di Barberà) il frammento di una Passione drammatica del XV secolo, che oggi si conserva nell'Archivio Storico Arcidiocesano di Tarragona. La segnatura del manoscritto è: "Vallclara, caixa 1, núm. 14". Il documento fu scoperto intorno al 1980 da Joan Sales i Vallès, e edito nel 1996 da Amadeu J. Soberanas con un accurato apparato critico e un dettagliato studio introduttivo, in cui viene segnalato lo stato estremamente delicato del bifoglio che contiene l'opera in questione.

Il testo fu copiato in un foglio di carta di 310 x 115 mm che si trova inserito nell'Obituariario parrocchiale che corrisponde agli anni 1419-1477. L'editore segnala che "la mà que copià el fragment sembla que no es troba al llarg del manuscrit al qual, no sabem quan, fou cosit el bifoli."¹⁴ Per ciò che riguarda la lettera del copista, l'editore indica che si tratta di una "gòtica cursiva, molt descurada, de la primera meitat del segle XV; potser, afinant més, de mitjan segle"¹⁵. L'analisi linguistica ha permesso di identificare chiaramente il frammento come un testo del catalano occidentale (Soberanas 1996: 77-79). Il frammento di Vallclara, come il menzionato frammento passionistico d'Illa, è scritto in "noves rimades" (nel sistema metrico catalano, versi di otto sillabe, a rima baciata), cioè il metro per eccellenza del teatro catalano antico e anche dell'antica poesia catalana nelle opere di natura narrativa.¹⁶ Il frammento comprende 69 versi e 13 rubriche, che si limitano ad indicare i personaggi che intervengono nella rappresentazione e i movimenti che devono precedere gli interventi corrispondenti.

---

postuliert] 'perfekte Dualismus' ist vor Spielbeginn schon aufgehoben. Vor den Zuschauern hat Satan schon verloren, ehe er siegte." ("[Non c'è] nel momento e nel luogo della rappresentazione nessun attore e nessun spettatore che [...] non apporti alla messinscena le premesse del suo umile sapere cristiano. [...] Prima che venga pronunciata una sola parola, Dio entra in scena con Adamo ed Eva non come il loro creatore ma come il loro *salvator*. Già prima della Caduta, Adamo ed Eva significativamente appaiono davanti agli occhi di tutti insieme al loro redentore come redenti. Il 'dualismo perfetto' [postulato da Warning] è stato annullato già prima dell'inizio della rappresentazione. Davanti agli spettatori, Satana già ha perso prima di vincere.") Nella stessa linea, Massip (1983: 99) dice: "En el teatre medieval, l'acció dramàtica es caracteritza per la solemnitat de moviments, si bé no defuig escenes àgils que, generalment, van a càrrec dels elements negatius ridiculitzats: recordem que, en l'escena medieval, es dóna al mal un tractament còmic, i a penes se'l combat." ("Nel teatro medievale, l'azione drammatica si caratterizza per la solennità dei movimenti, sebbene non manchino scene agili che, generalmente, sono condotte degli elementi negativi che vengono ridicolizzati: ricordiamo che nella scena medievale si riserva un trattamento comico al male che praticamente non viene combattuto.")

14 "[...] la mano che copia il frammento non sembra trovarsi nel resto del manoscritto nel quale –non sappiamo quanto– fu inserito il bifoglio".

15 "[...] gotica corsiva molto scura, della prima metà del XV secolo; forse, più precisamente, della metà del secolo."

16 Nel suo *Repertori mètric de la poesia catalana medieval*, Parramon (1994: 228-231) raccoglie 47 opere che presentano questa struttura metrica.

Soltanto in un caso, nella rubrica iniziale, c'è l'indicazione del tono previsto per l'interpretazione: si tratta del tono di "pianto", molto abituale nella drammaturgia medievale catalana.¹⁷

Il frammento comincia con il pianto di Giovanni per la notizia che Gesù è stato preso, legato, crudelmente flagellato e condannato a morte. Il discepolo si interroga sulla convenienza di far sapere questa situazione alla Madre di Dio e di avvertirla della sentenza di condanna che porterà Gesù alla croce. Finalmente, Giovanni decide di non nasconderle la verità, pensando che sarebbe meglio che fosse stato lui a avvertirla e non qualcun altro. Quando Maria riceve la notizia, va con il discepolo al Calvario, e si dirige verso le persone che trova sul cammino per chiedere se hanno visto passare Gesù e se sanno se la crocifissione è già avvenuta. Il frammento finisce con il pianto di Maria sulla crocifissione imminente di suo figlio innocente.

Malgrado lo stato frammentario in cui è conservato il testo, il dramma presenta delle caratteristiche che evidenziano che questo genere di teatro passionistico si iscrive pienamente nella tradizione medievale del teatro catalano. Possiamo osservare un parallelismo tra il frammento di Vallclara del XV secolo e le rappresentazioni maiorchine che pubblichiamo nella presente tesi. Nel frammento drammatico il passaggio in cui Maria riceve la notizia presenta una lacuna all'inizio del dialogo tra la Madre di Dio e il discepolo Giovanni. Il testo conservato di quest'episodio comincia con il saluto di Giovanni ("Madona, saluts vos aport", v. 27)¹⁸ e l'annuncio dello sfortunato presagio che il discepolo le porta a malincuore, sentendosi obbligato a fare da messaggero per l'amore che lo unisce alla madre del suo Maestro (versi 28-32).

Della replica seguente si conserva unicamente il primo verso in cui Maria supplica il discepolo di pronunciarsi ("Digats mon fill, si a vós plats", v. 33).¹⁹ Segue una lacuna –secondo l'editore, di quattro o cinque righe–, che corrisponde alla fine del folio e all'inizio del seguente. Nel verso seguente conservato, Giovanni la esorta ad alzarsi, assicurandole il suo aiuto ("Sus Madona!, qu' esí'm son yo", v. 34),²⁰ e la didascalia che segue indica: "*Aprés, Maria leu-se e diga a sent Joan axí*".²¹ Orbene, a differenza di quello che suppone Amadeu J. Soberanas (1996), questa didascalia non indica che Maria si alzi da una sedia, ma che si metta in piedi dopo essere caduta in terra, svenuta per il forte impatto della notizia fatidica. È per questa ragione che la Vergine ha bisogno di chiedere a San Giovanni di ripetere ciò che aveva detto, giacché non lo aveva potuto ascoltare fino alla fine ("Què'm dius, mon fill? No u he entès", v. 35).²²

È possibile fare questa ricostruzione ipotetica del testo perduto che corrisponde all'inizio del dialogo tra Maria e San Giovanni, perché la terza Rappresentazione del Giovedì Santo (n° 38) del

17 Secondo Massip ([1987] 1988: 725; 1991: 58), "[...] els tons de 'Plant', potser referits als al·ludits *Planctus Mariae*, i els tons de *Passione, Pàssia* o *Passio* [...] sens dubte es relacionen amb la cantinela gregoriana amb la qual s'entonava la lectura de la Passió evangèlica el Diumenge de Rams." "[...] i toni de 'Plant' [Pianto], forse riferiti ai menzionati *Planctus Mariae*, e i toni di *Passione, Pàssia* o *Passio* [...] senza dubbio hanno un rapporto con la cantilena gregoriana con cui si intonava la lettura della Passione evangelica la Domenica delle Palme." Nel suo "Repertori musical del teatre medieval català", Massip ([1987] 1988: 743-744) documenta il tono 'Plant' in 13 delle 39 rappresentazioni catalane inventariate. Bisogna dire che i dodici drammi maiorchini della Passione non ci appaiono individualmente, ma raggruppati come la 1a, 2a, 3a e 4a Passione maiorchina.

18 "Madonna, vi porgo i saluti".

19 "Dite, figlio mio, se vi piace".

20 "Su, Madonna!, che io sono qui".

21 "*Dopo, Maria si alzi e dica a San Giovanni ciò che segue*".

22 "Che mi dici, figlio mio? Non l'ho capito."

Manoscritto Llabrés, contiene una sequenza parallela a quella che si trova nel frammento di Vallclara. Nel testo maiorchino, San Giovanni si dirige verso Maria, dicendole: “O Mare, Verge, gran dolor / que és de veure mon Senyor, / lo vostro Fill e tant amat, / que trobereu molt maltractat!”, versi 571-574.²³ Secondo la didascalia successiva: “*Ara cau la Maria en terra, y sant Joan y las Marias alsen-lè*”.²⁴ Le parole che pronuncia Maria, di nuovo in sé, assomigliano a quelle che dice la Madre di Dio nel frammento di Vallclara: “Nabot Ioan, què m’aveu dit? / Torbade stich, no us he sentit”, (versi 575 e 576).²⁵

Nel testo di Vallclara, Maria insiste a volere che Giovanni le spieghi tutto quello che sa della situazione di Gesù: “Digats mon fill, com és estat? / E ja per res no m’ho celats” (versi 37 e 38).²⁶ Di fronte a tale insistenza, Giovanni le rivela che gli ebrei hanno deciso di crocifiggerlo tra due ladroni (versi 39-42), notizia che provoca un’altra caduta in terra della Madre di Dio, che esclama: “Ay, na mesquina! Morta só!” (v. 43).²⁷ In questo punto, possiamo constatare un’altra coincidenza testuale tra il frammento di Vallclara e la rappresentazione n° 38 del Manoscritto Llabrés, sebbene in una sequenza scenica anteriore all’incontro tra Giovanni e Maria. Il testo maiorchino include un passaggio in cui Gesù annuncia a Maria la sua imminente morte redentrice, e la Madre di Dio, dopo aver detto “que no puch més, morte só io!”²⁸ (v. 146), “*cau smortida*”.²⁹

Il motivo apocrifo dello svenimento della Vergine, colpita dal dolore per la Passione e Morte di Suo Figlio, proviene dal Vangelo di Nicodemo, e appare con frequenza nel teatro passionistico medievale europeo.³⁰ Talvolta, nei testi teatrali, la caduta della Madre di Dio non viene indicata esplicitamente nelle didascalie ma è implicita nei versi dei personaggi che partecipano a quel momento di forte intensità drammatica. Una indicazione scenica indiretta di questo tipo si trova, per esempio, nella prima Deposizione dalla Croce (n° 21) del Manoscritto Llabrés. Nel verso 65 di quest’opera, la Vergine, avendo ricevuto la notizia dell’arresto di suo figlio, esclama “trista lo cor m’i defall” (verso

23 “O Madre, Vergine, grande dolore / è quello di vedere il mio Signore, / il vostro Figlio, tanto amato, / che troverete molto maltrattato!”

24 “*Adesso la Maria cade in terra, e san Giovanni e le Marie la rialzano.*”

25 “Nipote Giovanni, che avete detto? / Sto turbata, non vi ho sentito.”

26 “Dite, figlio mio, come è stato? / E già in nessun modo me lo nascondete.”

27 “Ahimè, povera! Sono morta!”

28 “Non ce la faccio, sono morta!”

29 “*cade svenuta*”.

30 Réau ([1957] 1996: 483) segnala che la scena dello svenimento della Vergine comporta l’inconvenienza di creare un secondo centro di interesse a detrimento della scena principale, e che questo motivo ha assunto a tal punto importanza che, per esempio, l’andata di Cristo al Calvario, dipinta da Raffaello o dalla sua scuola, commissionata da un monastero olivetano di Palermo è conosciuta come *Lo Spasimo di Sicilia* (Madrid, Museo del Prado, Catalogo 298). Secondo Gardner (1984-1985: 275): “Questa estrema conseguenza della sofferenza di Maria avrebbe potuto implicare un dubbio sulla Resurrezione di Cristo, perciò nel dibattito teologico contemporaneo veniva escluso che la Vergine fosse svenuta. Frutto di tali disquisizioni fu il trattato *De Spasimo Beatae Virginis Mariae*, scritto nel 1506 dal maggior teologo domenicano del tempo, Tommaso De Vio, in cui era negato lo svenimento della Vergine.” (cf. C. Gardner, in *Raffaello in Vaticano, Catalogo della Mostra*, Roma, 1984-1985, citato da Ida Maietta, “Maestri della penisola iberica”, in *Fiamminghi e altri maestri. Gli Artisti Stranieri nel Patrimonio del Fondo Edifici di Culto del Ministero dell’Interno*, Fondazione Memmo, Bretschneider, Roma, 2009, p. 37-48, p. 43). All’inizio del XVI secolo, la popolarità della scena dello svenimento della Vergine fu così grande che il papa Giulio II (1443-1513) ricevette forti pressioni affinché designasse un giorno e istituisse la festa dello *Spasimo*, anche se questa richiesta alla fine non ottenne il risultato desiderato (Rubin 2009: 314-315).

65),³¹ parole a cui Giovanni risponde: “Levau, Mare, anem-lo mirar”.³² La soppressione di quest’elemento apocrifo del passaggio corrispondente nella seconda Deposizione dalla Croce raccolta nel Manoscritto Llabrés (n° 41, versi 106 e 107) potrebbe aver a che fare con la menzionata interpretazione teologica del dolore della Madre di Dio.

Abbiamo visto che Eiximenis è convinto che i predicatori devono mostrare il dolore di Maria di una forma comprensibile per poter alimentare la devozione del popolo. Francesc Prats, invece, sottolinea che l’esemplarità di Maria ispira i fedeli a compatirla per la sua sofferenza e ad ammirarla per la sua sapienza. La critica di Prats si dirige contro quelli che si disinteressano della dimensione trascendentale del dolore di Maria, e tentano di commuovere la gente con una predicazione urlata e patetica, attribuendo alla Madre di Dio manifestazioni di dolore in forma di sospiri, gemiti, urli, colpi o cadute in terra.³³

Nel frammento di Vallclara, il discepolo Giovanni risponde alla seconda caduta di Maria nello stesso modo che alla prima, dicendo: “Sus Madona!, qu’ esí’m só yo”, (v. 44).³⁴ Adesso, la Madre di Dio –nuovamente in piedi, sebbene la didascalia non lo specifichi– chiede che il discepolo le confermi la notizia infausta: “Ho Johan, fill he amich meu! / Dius que pengar volen lo Fill meu?” (versi 45 e 46).³⁵ Giovanni risponde affermativamente, e Maria gli chiede di portarla a vedere Gesù (versi 47-51). A questo punto c’è un’altra lacuna, corrispondente all’inizio del folio seguente. Il successivo testo leggibile costituisce la didascalia che annuncia la terza caduta della Madre di Dio (“He santa Maria cau en tera, he digué axí: Ay, na mesquina! Morta só!”, rúbr. e v. 53),³⁶ e per la terza volta, il discepolo Giovanni le dice: “Sus Madona!, qu’ esí’m só yo”, v. 54.³⁷ Nella parte restante del frammento, Maria si lamenta della sua impotenza (“Ay, na mesquina! què’m faré?”, v. 55),³⁸ si mostra desiderosa di ricongiungersi con Gesù (“Lo meu Fill car, quant lo veuré?”, v. 56),³⁹ si rivolge ai circostanti –“Seyós e dones”–⁴⁰, chiedendo se lo abbiano visto (versi 57-60), implora le donne di dirle la verità (versi 61 e 62), sospetta che la sentenza forse sia già stata eseguita (versi 63-65) e, proseguendo il cammino, esprime il suo lamento per l’ingiustizia inflitta al Figlio suo innocente (versi 67-69).

Il frammento finisce qui, ma se tentassimo di ipotizzare come avrebbe potuto continuare quel testo drammatico sulla Passione di Cristo, forse non sbaglieremmo a supporre che –in modo simile a come si legge nella rappresentazione maiorchina n° 38– l’azione seguente includesse l’incontro di

31 Cioè: “triste me, il cuore mi lascia”.

32 “Alzatevi, Madre, andiamo a vederlo” (Ibidem).

33 “Tal veuràs la Nostra Senyora que, no a compassió los qui la miren solament excita, mes a reverir-la, com a sapientíssima, los induex. No sospira, ne gemega; no fa plant ne, ab alsada veu, batent les mans, cau per terra, com alguns, més pròpriament histrions y preycadors, fingen [...] E si diuen que, per moure a plorar los hoynts, tal parlars fan, guardin-se que, per plaure al poble, no offenin Déu; car, tota vegada que contra veritat diuen, a Aquell desplaen.” (Munar / Pasqual, eds. 1985: 39-40). Sull’autore, vid. supra, p. 43, 50 e 51 (note 42, 61 e 65). (“Così vedrai Nostra Signora che non solamente suscita la compassione in quelli che la guardano ma li induce anche a riverirla come sapientissima. Non sospira, neanche geme; non fa lagnanza, e nemmeno, con voce alta, battendo le mani, cade in terra, come alcuni, più propriamente istrioni e predicatori, fingono [...] E se dicono che fanno così per commuovere quelli che ascoltano, che si guardino, in modo che, per far piacere al popolo, non offendano Dio; perché, ogni volta che dicono [qualcosa] contro la verità, dispiacciono Quello.”)

34 “Su, Madonna!, che io sono qui.”

35 “Oh, Giovanni, figlio e amico mio! / Dici che vogliono impiccare Mio Figlio?”, versi 46 e 47.

36 “E santa Maria cade in terra, e dica così: Ahi, povera me! Morta sono!”

37 “Su, Madonna!, che sono qui”

38 “Ahi, povera! che farò?”

39 “Mio caro Figlio, quando lo vedrò?”

40 “Signori e donne”

Maria con Suo Figlio, condotto al carcere.⁴¹ L'idea che, dopo la sentenza del Sinedrio, Gesù abbia passato la notte incarcerato, proviene dalla tradizione apocrifia, così come si deduce dal citato *Llibre de Contemplació* maiorchino del 1487:

Considera, après, com los ministres de iniquitat e prínceps del poble ingrát, fatigats, axí de la rabiosa ira, com furiosa concitació e moviment corporal, per anar a dormir partexen, fahent posar Jesús Redemptor en hun càrcer subterràneo ab la cadena, que té en lo coll, ligat en columna marmòrea, ab les mans detràs, fort stretes ab cordes, en tal modo que no pot star sinó de peus.⁴²

Nella rappresentazione maiorchina, l'incontro tra la Madre e il Figlio inoltre è preceduto dall'apparizione di quattro profeti che, usando il canto del *Miserere*, si rivolgono a Gesù, chiedendogli chi sia. In risposta a questa domanda, il Figlio di Dio si identifica come “lo Iesús piatós, / qui de tots he piatat” (versi 597 e 598).⁴³ Alla domanda per quale ragione deve morire, risponde, annunciando: “Pel gran peccat de l'om finit, / lo infinit l'ha de pagar” (versi 602 e 603).⁴⁴ Poi, i profeti mostrano la loro gratitudine, inginocchiandosi davanti a lui e ringraziandolo di pagare con il sangue del suo corpo il peccato di Adamo (versi 604-619). Gesù li esorta a consolare Sua Madre, che alla fine della rappresentazione si trova con lui. Quest'incontro, di origine apocrifia e di tradizione popolare, non è compreso in nessuna delle altre rappresentazioni del manoscritto. Invece, sia Francesc Eiximenis che Sor Isabel de Villena suppongono che Madre e Figlio si vedano nel cammino al Calvario (Hauf 1990: 381). L'opera maiorchina finisce con i versi nei quali uno degli sbirri rimprovera Maria, dicendo: “Si tu l'aguesses ben criat, / are no'l veras maltractat! / Vés-te'n d'esi molt prestament, / no'ns rompes més l'enteniment!” (versi 650 e 651).⁴⁵ Crediamo che il frammento di Vallclara, privo di un finale, potrebbe aver tenuto uno svolgimento simile allo sviluppo scenico di questa rappresentazione maiorchina, considerando le coincidenze indicate.

In questo contesto possiamo dire che se la nostra ipotesi venisse confermata, e la rappresentazione quattrocentesca di Vallclara contenesse effettivamente l'episodio dello svenimento della Vergine, si tratterebbe della prima testimonianza di questo motivo nel teatro medievale catalano. L'inclusione della Madonna svenuta nel dramma della Passione in catalano coinciderebbe dunque con la sua apparizione nell'iconografia, con la “Deposizione dalla Croce” (1433-1435) di Roger van der Weyden, conservato al Museo del Prado di Madrid, come esempio più influente tra tutti quelli che contengono questo motivo, sebbene non si tratti di quello più antico. Tra i primi dipinti che illustrano il tema c'è una pittura su tavola di un ignoto pittore riminese, datata ca. 1350-1360 e custodita nella Sezione Medievale del Museo della Città di Rimini. In questo polittico della Crocifissione, affiancata dai santi Cosma, Caterina, Barbara e Damiano, la Madre di Dio appare ai piedi della Croce, di profilo,

41 “càrçer”, v. 590.

42 “Considera, poi, come i ministri dell'iniquità e i principi del popolo ingrato, affaticati, così per l'ira rabbiosa, con furiosa concitazione e movimento corporale, partono per andare a dormire, facendo porre Gesù, il Redentore, in un carcere sotterraneo legato, con la catena al collo, a una colonna marmorea, con le mani dietro, fortemente strette con delle corde, in modo che non possa stare diversamente che in piedi”.

43 “il Gesù pietoso, / che tutti compatisce”

44 “Per il grande peccato dell'uomo finito, / l'[uomo] infinito deve pagare”

45 “Se tu l'avessi allevato bene, / adesso non lo vedresti maltrattato! / Vattene di qui alla svelta, / non ti fare più perdere il senno!”

con gli occhi mezzi chiusi e sostenuta dalle pie donne che l'accompagnano.⁴⁶ Un altro esempio molto importante di questo motivo si segnala per la notevole qualità artistica, la grande ricchezza iconografica e la forte espressività drammatica del complesso pittorico di cui fa parte: si tratta degli affreschi dei fratelli Salimbeni da San Severino Marche nell'Oratorio di San Giovanni Battista di Urbino, realizzati nel 1416. In quest'opera lo svenimento della Vergine è messo in risalto per la posizione centrale che occupa nell'affresco della Crocefissione, dipinto sulla parete dietro l'altare. A differenza di quello che si può osservare nella menzionata pala d'altare di Roger van der Weyden e nella tavola di Rimini, nell'affresco urbinate la Madre di Dio, aureolata come le tre donne che la sostengono, si trova completamente sdraiata in terra, con gli occhi chiusi e il viso rilassato, come se stesse dormendo. In tutte e tre le opere, la Vergine porta una lunga gonna blu e la testa coperta, con la particolarità che nell'affresco urbinate, Maria si differenzia dalle sue compagne per il fatto che i suoi capelli non sono completamente nascosti sotto il velo, ma si vede qualche ciuffo biondo intorno al viso e un ricciolo che le arriva al di sotto della vita e che appare tra il suo braccio disteso e il suo corpo sdraiato.

L'analisi dell'iconografia coeva alle rappresentazioni drammatiche è una via complementare per lo studio del teatro medievale. C'è, nelle parole di Francesc Massip (2007a: 19), “un camí carregat de potencialitats que s'obre a la recerca espectacular de la mà de l'anàlisi iconogràfica”.⁴⁷ La storia dell'arte può essere di aiuto per quegli studiosi del teatro medievale che optano per un approccio interdisciplinare al loro oggetto di ricerca. Infatti, già dal 1977, la questione dell'interrelazione tra il dramma e l'arte medievale si sta esaminando in modo sistematico nella serie monografica *Early Drama, Art and Music (EDAM)*, patrocinata dall'Istituto Medievale della Western Michigan University, e coordinata da Clifford Davidson.⁴⁸ Massip (1997c, 2007a: 17-35 e 2009a) rivendica questa metodologia di ricerca teatrale anche per lo studio delle manifestazioni drammatiche della penisola iberica.

46 Puig (2005: 219-220), segnalando che Gv 19, 25 (*Stabant autem iuxta crucem Iesu mater eius et soror matris eius Maria Cleopae et Maria Magdalene*) identifica quattro donne accanto alla croce –la madre di Gesù (Maria), una zia materna (in-nominata), una zia paterna (Maria, moglie di Cleofa) e la prima dei suoi discepoli (Maria Magdalena)– sia Magdalena vora la creu (bles (Maria Magdalena). La identificació per les dones pies, puntualizza che l'identificazione di Maria Cleofa come cognata di Maria, la madre di Gesù, si deve a Hegesip. Questo autore giudeo-cristiano del secolo II, citato da Eusebio di Cesarea (*Historia Ecclesiastica* 4,22,4), racconta che Simeone, il figlio di Clopa/Cleofa, è anche chiamato “cugino del Signore”, “cugino del Salvatore” e “figlio dello zio del Signore” (3,11; 3,32,6). Cleofa, fratello di Giuseppe, il padre legale di Gesù, potrebbe essere stato discepolo di suo nipote, se si tratta dello stesso Cleofa menzionato nell'episodio dei discepoli d'Emmaus. (Lc 24, 18). Il dramma medievale, invece, segue la tradizione secondo la quale Maria Cleofa non è la cognata ma la sorella di Maria. Così la identificano, per esempio, Isabel de Villena e Jacopo di Voragine. Questa tradizione si ricollega al *Dialogus B. Mariae et Anselmi de passioni domini*, dove legiamo: “Stabam iuxta crucem [...] et mecum stabant sorores meae, et Maria Magdalena.” (PL, 159, 284). Maria di Cleofa, la madre di Giacomo il minore e di Giuseppe, riceve anche il nome di Maria di Giacobbe. È con questo nome che il personaggio appare, insieme a Maria Salomè, nei *Fragmenta Burana* (secolo XII), nel *Planctus* di Cividale (secolo XIV) o nel dramma assunzionista di Elx. (Cf. Massip / Kovács 1997). Il *Liber ordinarius* della Cattedrale di Maiorca documenta nel 1463 l'intervento di un “sacerdos in persona Stae Mariae Matris Salvatoris et etiam alii presbiteri in persona sanctae Mariae Magdalene et Marie Jacobi” (Llompert 1978: 123-124). Neumann (1987: 413 e 842), invece, cita un pianto di Maria Salomè, conosciuto come “Joachimsthaler Klage”, in un manoscritto del 1520 ca.

47 “[...] un cammino pieno di potenzialità che si apre alla ricerca sullo spettacolo con l'aiuto dell'analisi iconografica”.

48 Davidson (1981: 45) avverte: “The importance of the visual art for the study of early drama has often been misunderstood, I believe. The insistence upon seeing drama as primary, with artists receiving inspiration from the drama presented by medieval actors, is a wonderfully romantic idea, but in spite of the arguments of Émile Mâle, M.D. Anderson, Otto Pächt, W.L. Hildenburgh and others we must be properly sceptical.” Stevens (1991: 333) vede la pittura e la rappresentazione come testi interattivi: “The relation of drama and art is a subtle one. It is not one in which one medium can serve as the tool or agent of the other. Rather, the two, when they share a subject and suggest similarities of perception, must be seen as standing in semiotic relation to each other. Each is a complex response to a shared vision of sacred history.” Cf. anche Pickering (1953 e 1966), Sheingorn (1979), Reichel (1998), Llompert (1998a), Davidson (1988, ed. 2001) e Touber (2001a e 2001b). Tra le prime approssimazioni allo studio della relazione tra la iconografia e il dramma della Passione, bisogna menzionare il contributo di Rohde (1929), che ho potuto consultare nel 2004/2005 durante il mio soggiorno di ricerca nella Deutsche Bücherei (dal 2006, Deutsche Nationalbibliothek) di Leipzig.

CONCLUSIONS (en anglès)¹

Having taken as a starting point the thesis advanced by Maurice Accarie (1979) who argues that the origin of Passion Plays is to be found in the minstrel tradition, we have undertaken an up-to-date review of the main contributions that drama historians have made apropos of this question. We have seen how difficult it is to determine with certainty the scope of the influence that minstrel narratives exerted on the creation of Passion Plays in the vernacular.

After reconsidering the adequacy of the term “Passió dels joglars” (Minstrel Passion), applied in analogy with the French tradition to two Catalan fourteenth-century narrative poems on the Passion, we have reached the conclusion that these two compositions belong to the varied corpus of religious works that attained a wide circulation during the 1300s. We maintain that, at present, it is not possible to establish a direct link between these two Passion narratives and the minstrel activity documented throughout the Catalan cultural domain in numerous references. Although of undisputed significance, such documentation is not strictly related to the Passion.

We have analysed the scholarly discussion on the complex and controversial relationship between the Church and drama throughout the Middle Ages and have pointed out the necessity to take into account the existence of a Church-related theatricality developed in a context of normality. The ambiance of normality is, as we have seen, more difficult to trace than are the situations of conflict reflected in the records.

Turning our attention to the hypothesis formulated by Giuseppe Tavani (1992) concerning the supposed appropriation of minstrel techniques by the ecclesiastical hierarchy, we have shown that the use of common sources and traditions (“passionsgeschichtliches Gemeingut”) from the 13th to the 15th century by both the minstrels and the Church betokens interactive relationship than unilateral influence. The analysis of the poem “Augats, seyós, qui credets Dèu lo Payre” has led us to focus on the Lamentations of Jeremiah as a source of this composition. In referring to the tradition of the *planctus*, we have explored the lament of the Virgin Mary and its interpretation in medieval drama from a theological perspective. While dealing with the subject of the *planctus*, we have proffered some comments on the scene of the swooning Virgin Mary in medieval drama and iconography.

In view of the polisemia of the verb “dir” (“to say”) in the rubrics, we have dedicated a whole section to the topic of the musical component of medieval drama. Our research has brought to light not only the importance of the inventory of musical motifs in medieval drama, compiled by Francesc Massip ([1987] 1988) but also the integration of troubadour lyrics into medieval drama by the device known as *contrafacta*. The data furnished by Massip warrant our deduction that the liturgical source was operative in the Lenten and Easter Cycle, for the most part, as well as in the plays based on Old Testament themes and on the Nativity and the lives of saints, not to mention the life of the Virgin Mary. As for the troubadour lyrics included in plays on the Assumption of the Virgin, we theorize that they might also have been presented in medieval drama in the context of the exaltation of exemplary women –namely, the Virgin Mary, the female saints and their counterparts in the Old Testament.

¹ Agraïm a Peter Cocozzella la seva amabilitat de revisar la nostra traducció a l'anglès de les conclusions del present treball.

Upon close analysis we have found that, in the Majorcan texts of the Passion, Jesus –the protagonist, after all, of the Passion play –exhibits a distinctive loving, fraternal manner in dealing with his followers, but also with all the other personages that address him. Two additional special features of the character of Jesus in the Majorcan texts consist in His being portrayed in the status of the Father, in accordance with the doctrine of the Trinity and in the consciousness of the Son of God as shown in the Holy Scriptures.

In the last section of the first part, the focus is on the Majorcan “Play of the Resurrection” (nº 22), considered as a paradigmatic example of the Majorcan Lenten and Easter plays. In the Majorcan texts we have detected a subtle interrelatedness among biblical, hagiographical, and allegorical motifs. For the community that, at least until the end of the sixteenth century, took part in the *mise en scène* either as audience or as performers, the enactment of these plays represented a communal statement of the Christian faith in God’s loving relationship to his creation. The examples of intertextuality we have been able to identify have led us to the hypothesis that the chief underlying organizing principle of the Majorcan compilation is a theological programme based on the soteriological concept of the salvation of mankind. Having compared and contrasted the plays from the Llabrés Manuscript with some medieval and late medieval plays in French, Italian, English and German, we have observed that in the Majorcan plays both the spiritual dimension and the theological basis seem to be more important than other aspects, such as the double purpose of teaching and entertaining, that prevail in parallel staging traditions.

2. APÈNDIX

(DIAGRAMES I TAULES)

2.1. Diagrames

2.1.1. Diagrames de nombre de versos i intervencions

2.1.1.1. Diagrama de nombre de versos i intervencions

CONSUETA DEL DITIOUS SANCT (19)

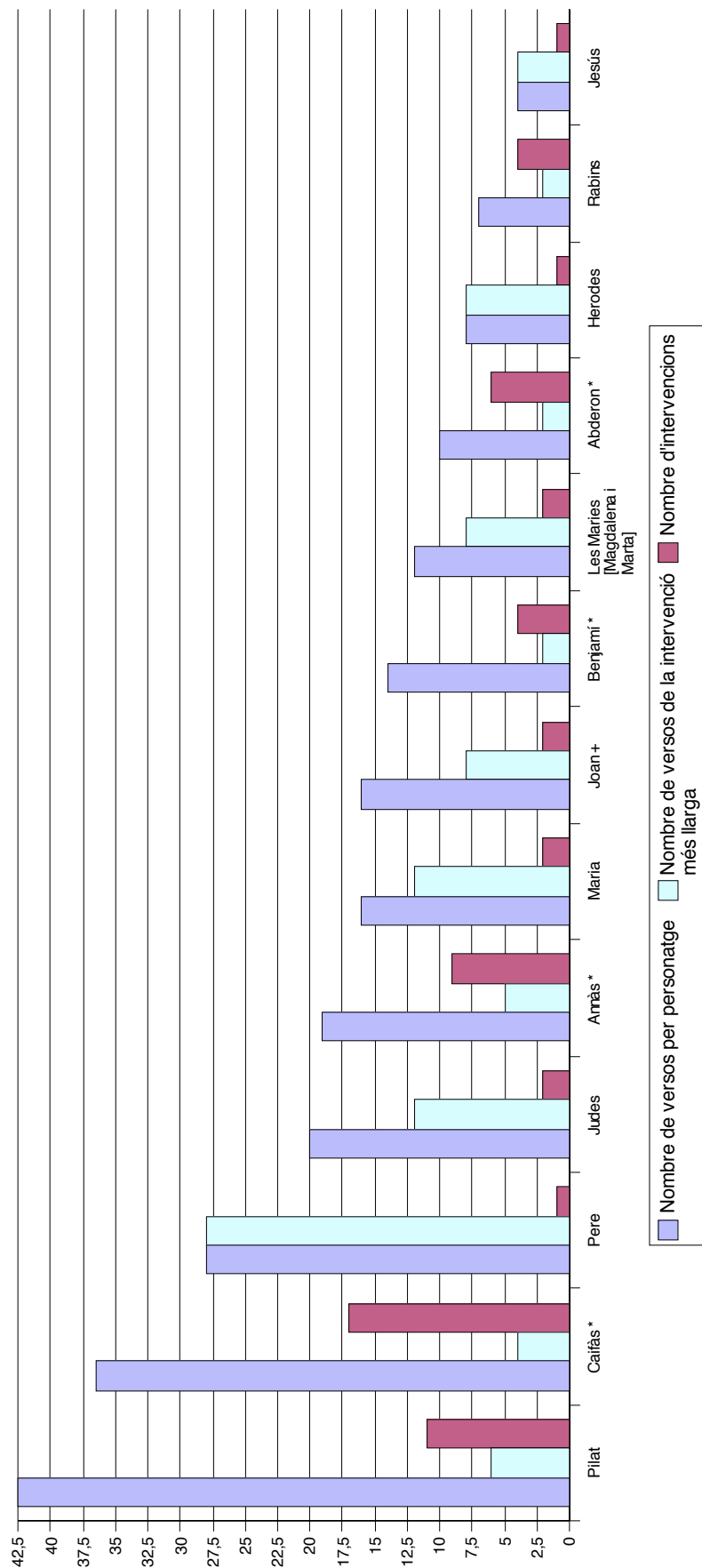
Els versos referents a *Los apòstols* i *Dos apòstols* corresponen a *Pere i Joan* i estan inclosos en el càlcul d'aquests personatges.

* El càlcul inclou els versos corresponents a *Tots els rabins*, també recollit com a entrada pròpia.

+ El càlcul inclou els versos d'interpretació individual i compartida.

2.1.1.2. Diagrama de nombre de versos i intervencions

CONSUETA DEL DIVENDRES SANT (20)

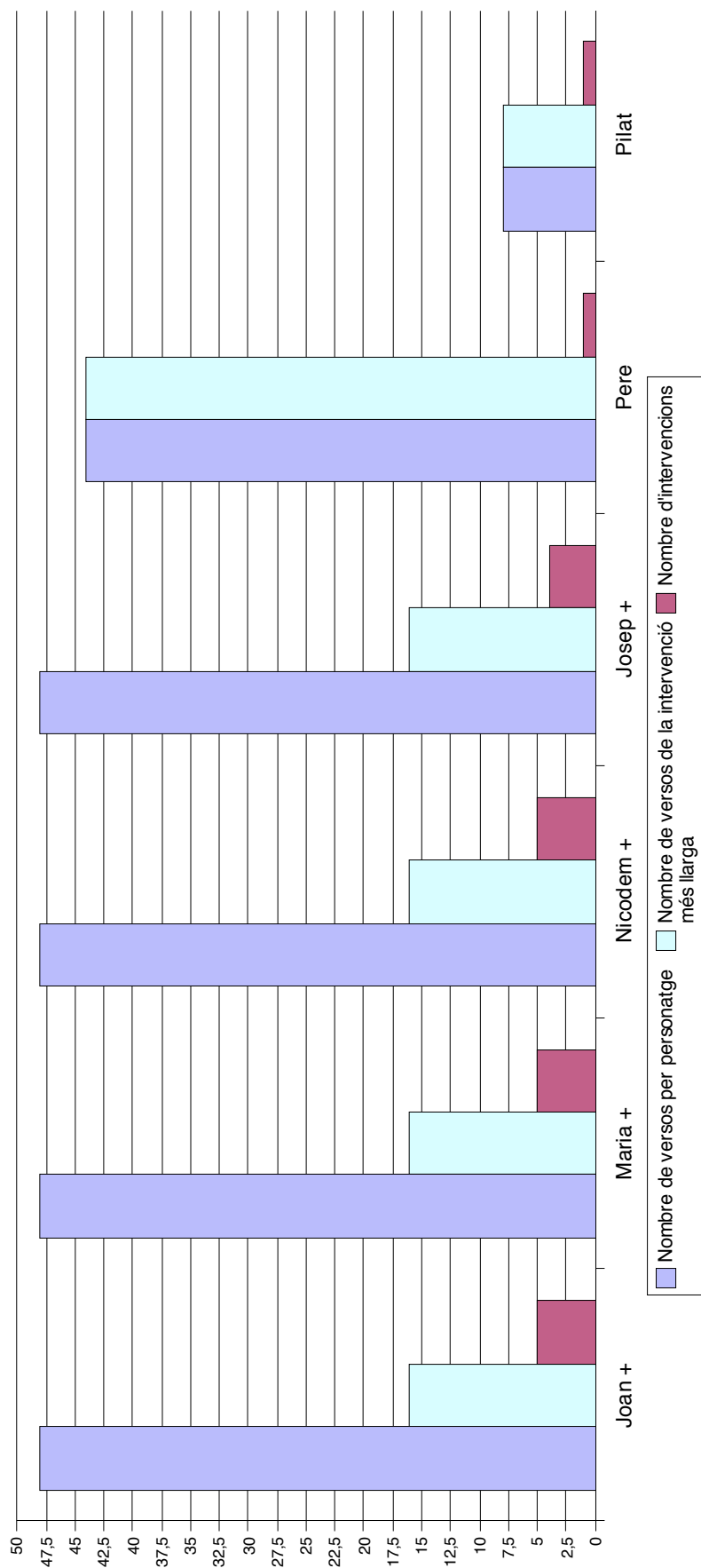
* El càlcul inclou els versos corresponents a *Rabins*, recollit també com a entrada pròpia.

+ El càlcul inclou els versos d'interpretació individual i compartida.

Els claudàtors indiquen que l'atribució dels versos es dedueix del context.

2.1.1.3. Diagrama de nombre de versos i intervencions

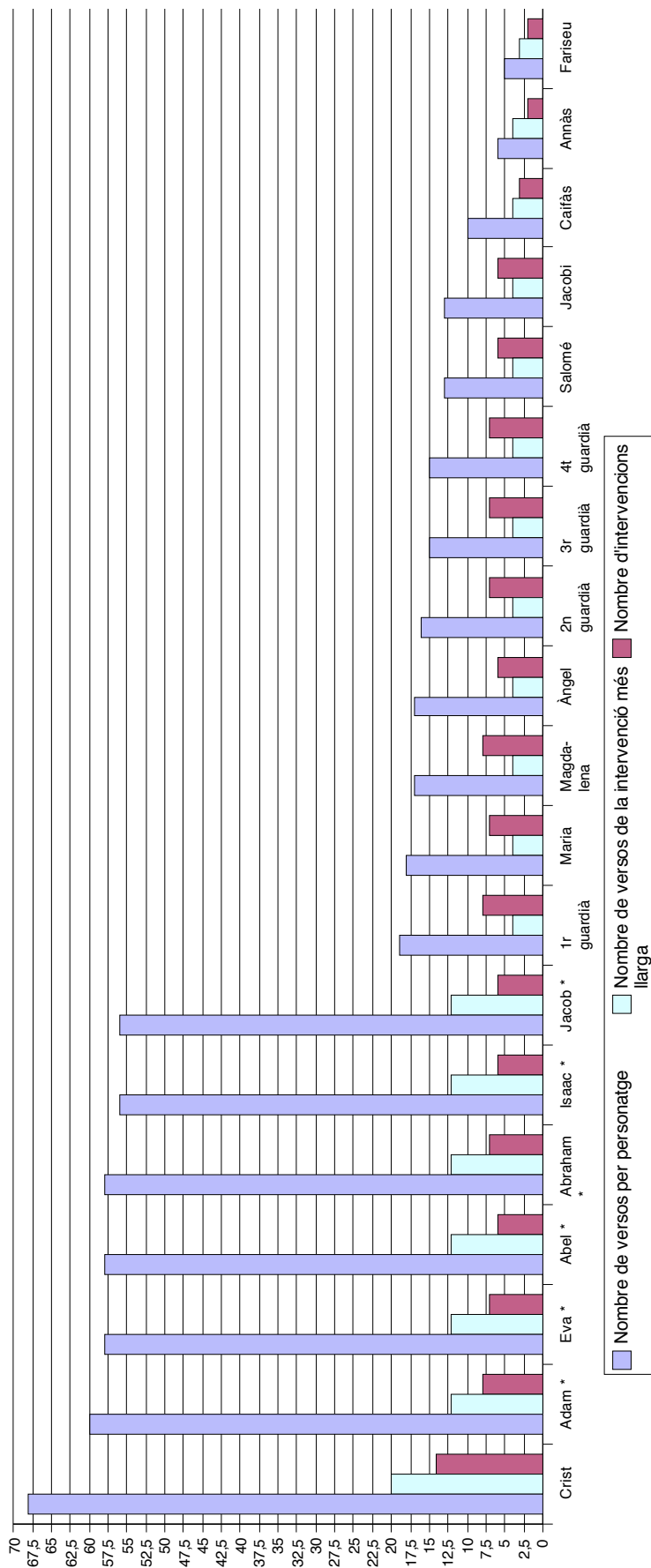
COBLES DEL DEVALLEMENT DE LA CREU (21)

+ El càlcul inclou els versos d'interpretació individual i compartida.

2.1.1.4. Diagrama de nombre de versos i intervencions

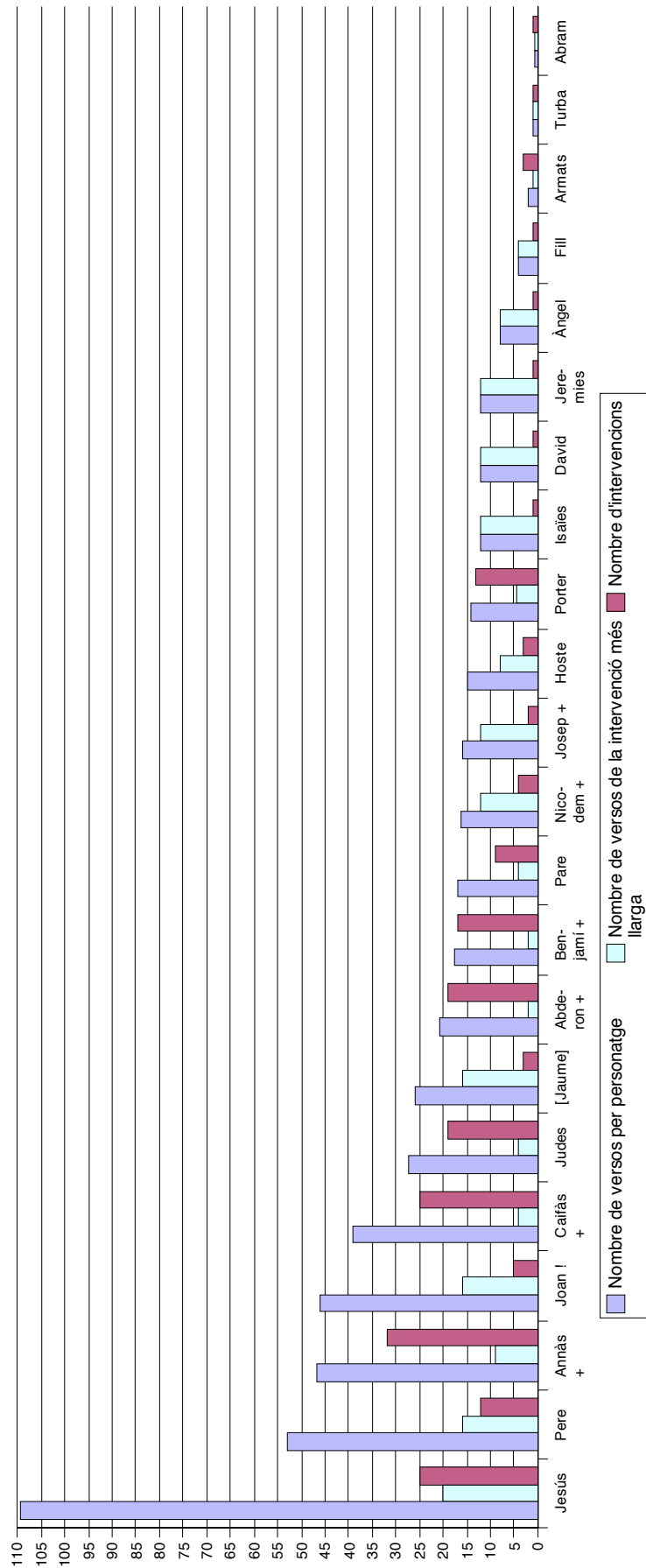
CONSUETA DE LA RESURECCIÓ (22)

* El càlcul inclou els versos corresponents a *Els sants pares*.

2.1.1.5. Diagrama de nombre de versos i intervencions

CONSUETA DEL DITIOUS SANT (27)

+ El càlcul inclou els versos d'interpretació individual i compartida.

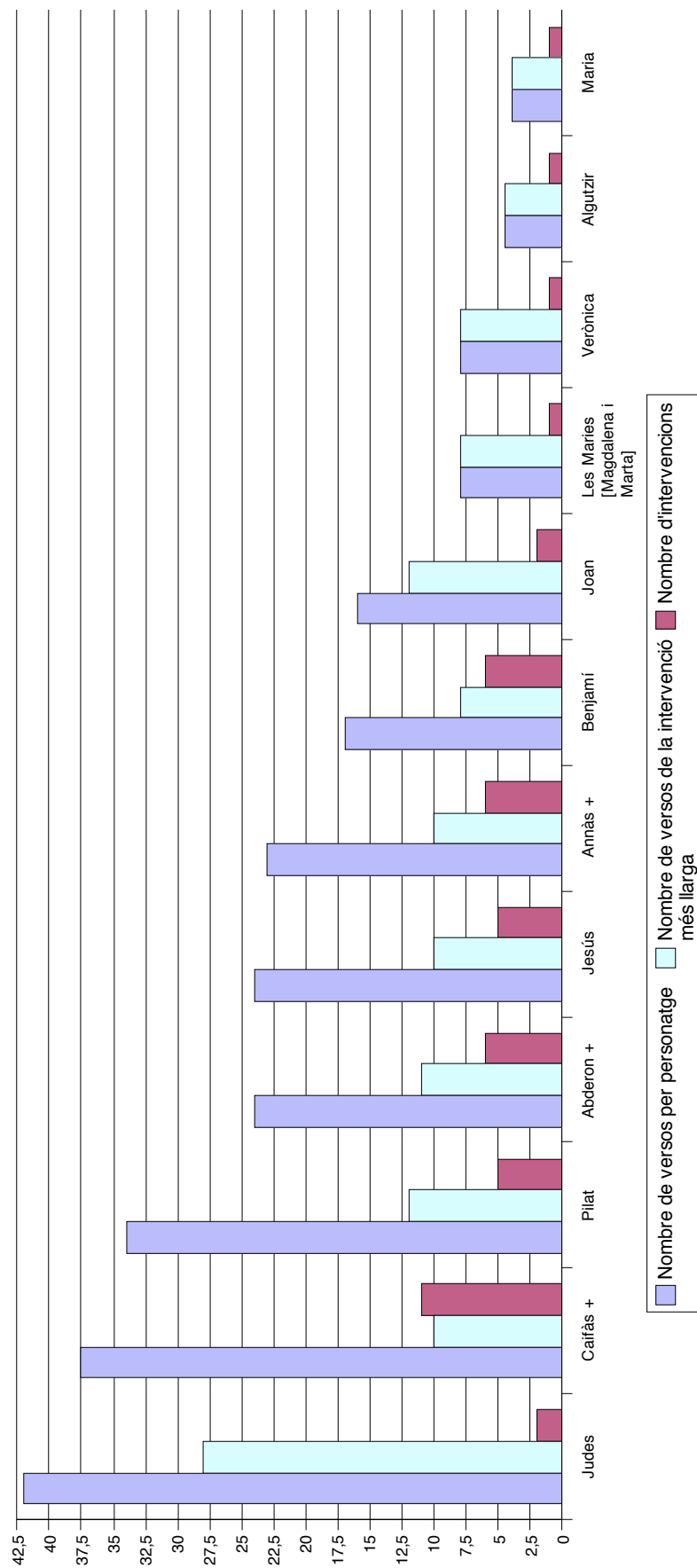
Els versos referents a *Los apòstols* corresponen a *Pere, Joan i Jaume* i estan inclosos en el càlcul d'aquests personatges.

! El càlcul inclou els 16 versos finals de la consueteta núm. 19 que podrien completar la consueteta núm. 27.

Els claudàtors indiquen que l'atribució dels versos es dedueix del context.

2.1.1.6. Diagrama de nombre de versos i intervencions

CONSUETA DEL DIVENDRES SANT (28)

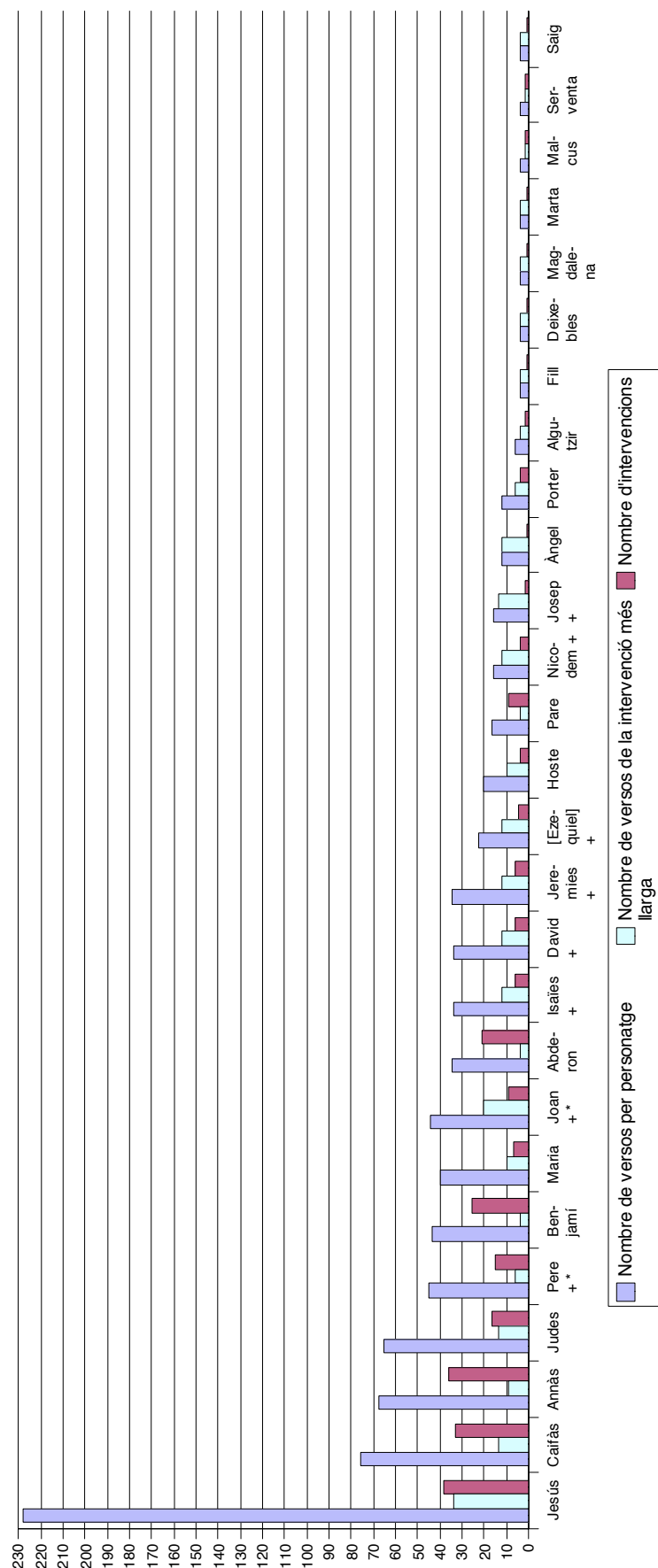

+ El càlcul inclou els versos d'interpretació individual i compartida.

Els claudàtors indiquen que l'atribució dels versos es dedueix del context.

2.1.1.7. Diagrama de nombre de versos i intervencions

CONSUETA DEL DITIOUS SANT (38)

+ El càlcul inclou els versos d'interpretació individual i compartida.

! El càlcul inclou els 150 versos inicials de la consueteta núm. 27, que també inicien la consueteta núm. 38.

* El càlcul inclou els versos corresponents a *Los deixebles*, recollit també com a entrada pròpia.

El càlcul referent a *Isaïes*, *David*, *Jeremies* i *Ezequiel* inclou els versos corresponents a *Profeta 1, 2, 3 i 4* respectivament.

Els claudàtors indiquen que l'atribució dels versos es dedueix del context.

2.1.1.8. Diagrama de nombre de versos i intervencions

CONSUETA DEL DIVENDRES SANT (39)

* El càlcul inclou els versos corresponents a *Tots los rabins*, recollit també com a entrada pròpia.

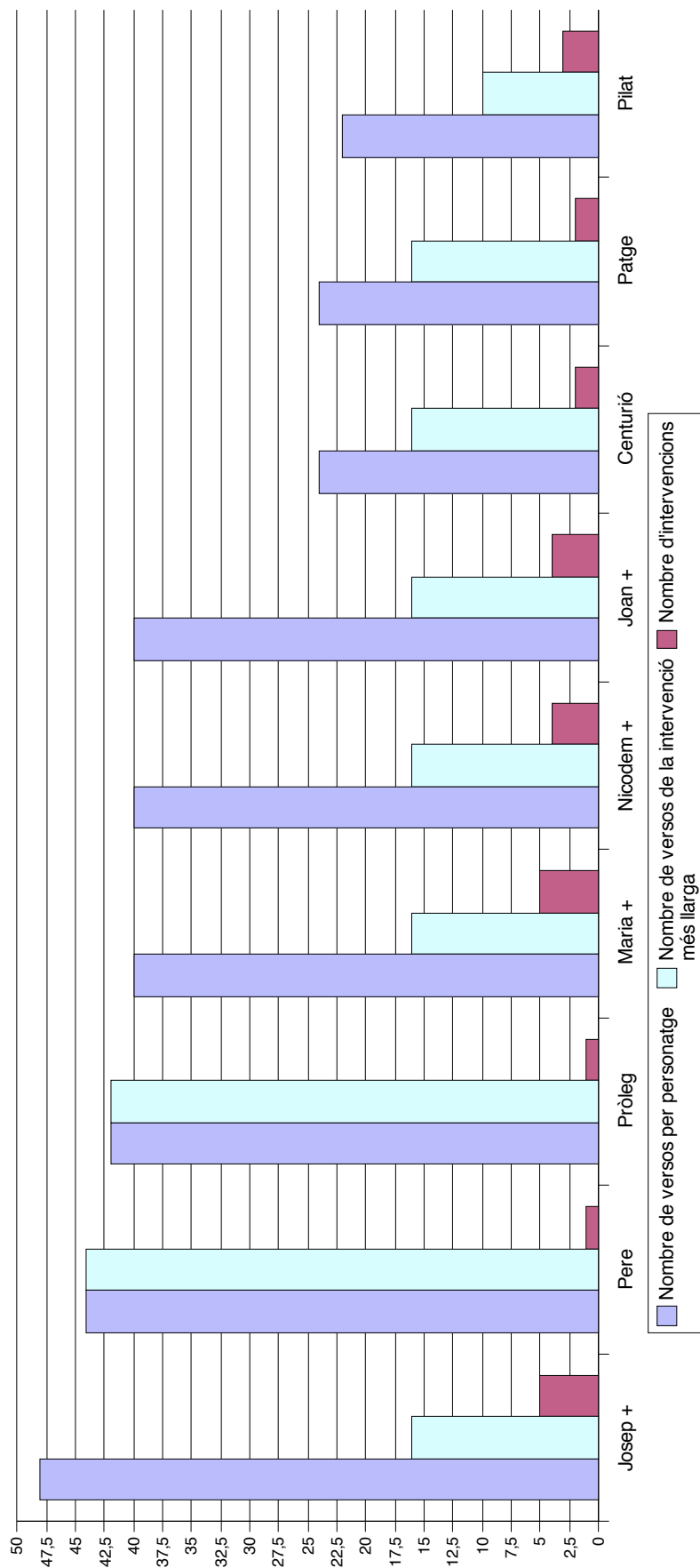
+ El càlcul inclou els versos d'interpretació individual i compartida.

Els claudàtors indiquen que l'atribució dels versos es dedueix del context.

2.1.1.9. Diagrama de nombre de versos i intervencions

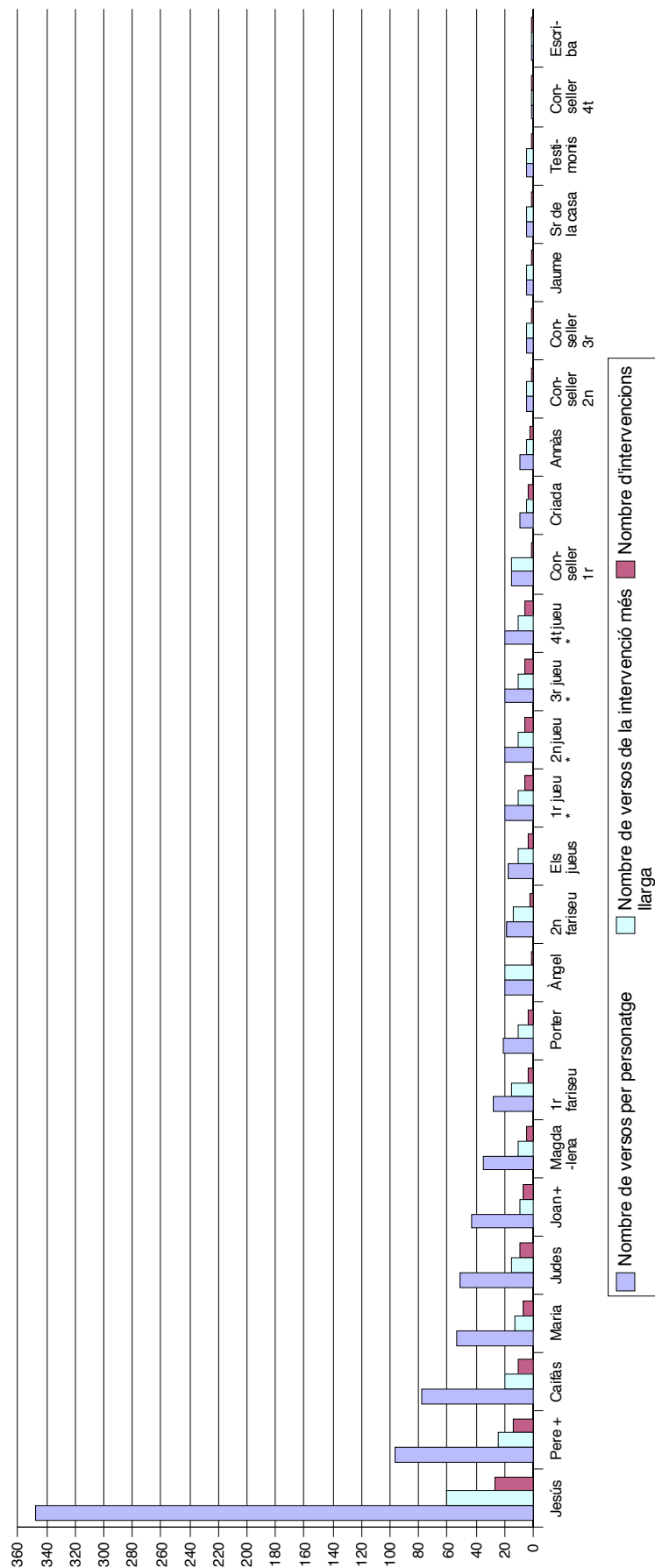
CONSUETA DEL DEVALLAMENT (41)

+ El càlcul inclou els versos d'interpretació individual i compartida.

2.1.1.10. Diagrama de nombre de versos i intervencions

REPRESENTACIÓ PER LO DITIOUS DE ÇENA (42)

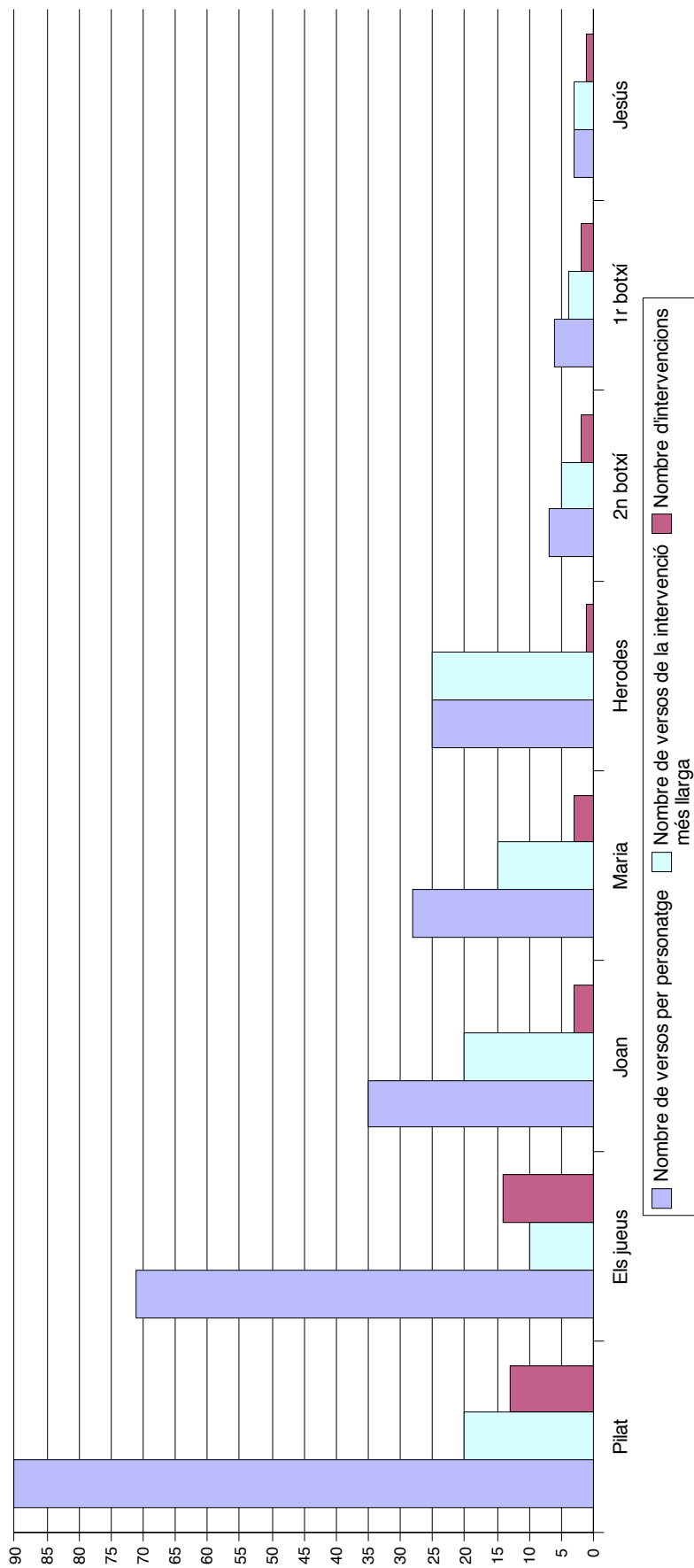

* El càlcul inclou els versos corresponents a *Els jueus*, també recollit com a entrada pròpia.

+ El càlcul inclou els versos d'interpretació individual i compartida.

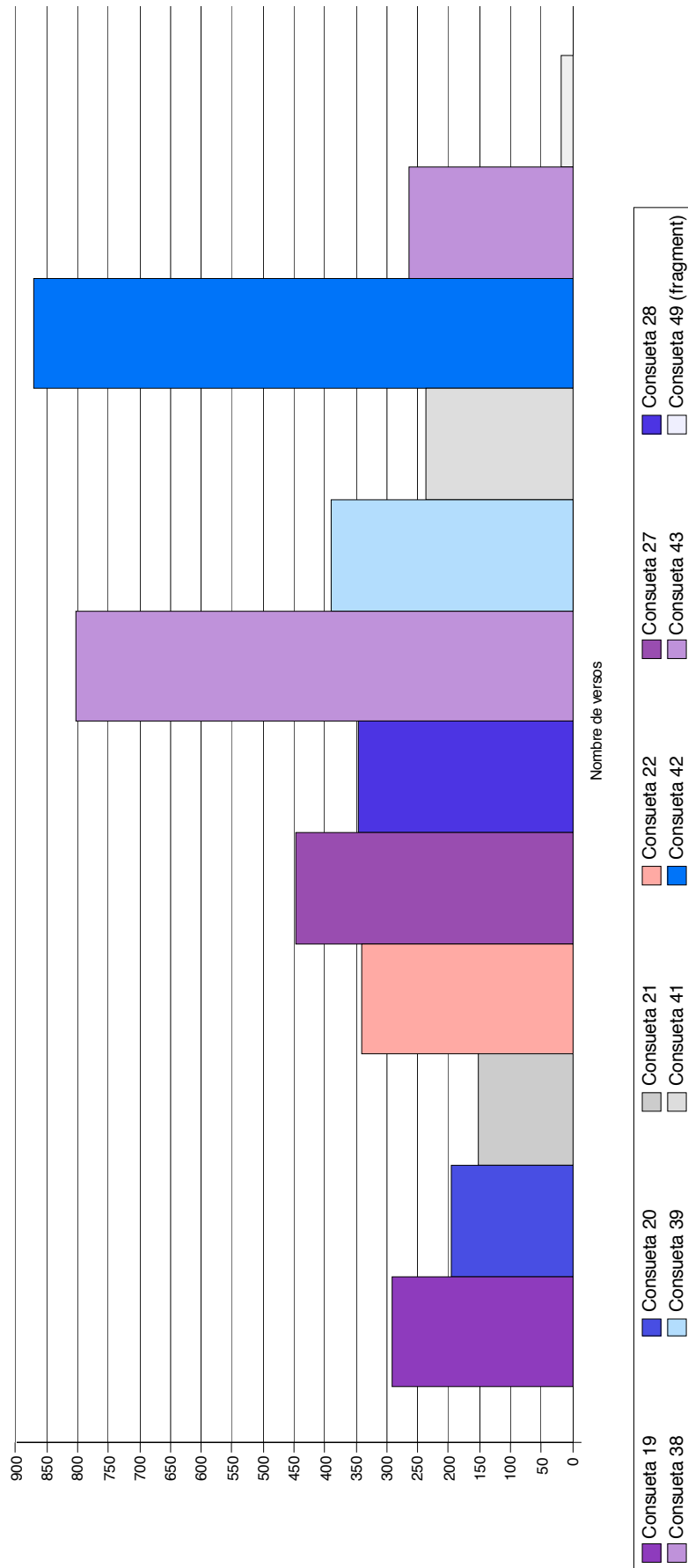
2.1.1.11. Diagrama de nombre de versos i intervencions

CONSUETA DEL DIVENDRES SANT (43)

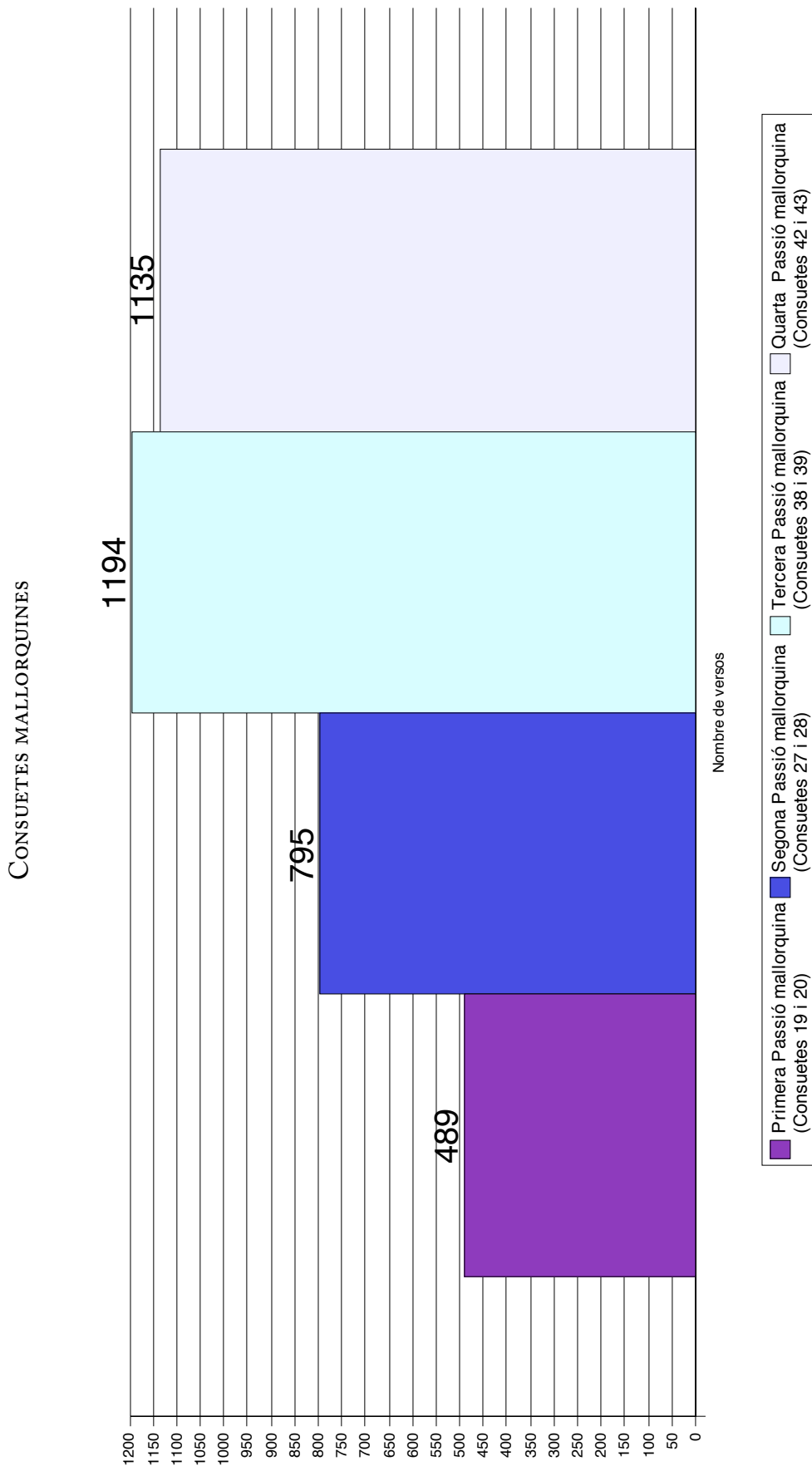

2.1.2. Diagrama de nombre de versos de les consuetes mallorquines

CONSUETES MALLORQUINES

2.1.3. Diagrama de nombre de versos de les quatre Passions mallorquines

Per poder comparar millor el nombre de versos de les quatre Passions mallorquines, només s'han tingut en compte les consuetes del Dijous i del Divendres Sant.

2.2. Taules

2.2.1. Taules d'episodis temàtics

2.2.1.1. TAULA D'EPISODIS TEMÀTICS DE LES CONSUETES DEL DIJOUS SANT

<i>Episodis</i>	<i>Consuetat 19</i>	<i>Consuetat 27</i>	<i>Consuetat 38</i>	<i>Consuetat 42</i>
Pròleg dels profetes	---	rúbr. in. - v. 36 (36 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int. ¹	rúbr. in. - v. 36 (36 vs.) - C. 27 3 int. - 2 canvis d'int.	---
Curació del mut endimoniat	---	36 rúbr. - 90 rúbr. (54 vs.) 4 int. - 25 canvis d'int.	36 rúbr. - 90 rúbr. (54 vs.) - C. 27 4 int. - 25 canvis d'int.	---
Consell dels jueus	---	90 rúbr. - v. 150 (60 vs.) 6 int. - 32 canvis d'int.	90 rúbr. - v. 150 (60 vs.) - C. 27 6 int. - 32 canvis d'int.	rúbr. in. - 104 seg. (104 vs.) 10 int. - 12 canvis d'int.
- Indignació del Sanedrí a) sobre la curació del mut endimoniat (27 i 38) // b) sobre la resurrecció de Llätzer (42) i decisió de matar Jesús	---	90 rúbr. - 110 (20 vs.) 4 int. - 14 canvis d'int.	90 rúbr. - 110 (20 vs.) - C. 27 4 int. - 14 canvis d'int.	»
- Discrepància de Josep i Nicodem	---	110 rúbr. - v. 146 (36 vs.) 6 int. - 12 canvis d'int.	110 rúbr. - v. 146 (36 vs.) - C. 27 6 int. - 12 canvis d'int.	---
- Cloenda del consell	---	146 rúbr. - v. 150 (4 vs.) 1 int.	146 rúbr. - v. 150 (4 vs.) - C. 27 1 int.	---
Anunci a) de la celebració de la Pasqua (19 i 38) // b) del compliment de les profècies (27 i 38) // c) de la mort i resurrecció (42)	rúbr. in. - 4 (4 vs.) 1 int.	150 rúbr. - v. 158 (8 v.) 1 int.	rúbr. in. - v. 8 (8 vs.) 1 int.	104 seg. rúbr. - v. 159 (55 vs.) 4 int. - 4 canvis d'int.

<i>Episodis</i>	<i>Consuetat 19</i>	<i>Consuetat 27</i>	<i>Consuetat 38</i>	<i>Consuetat 42</i>
Continuació del consell dels jueus arran de la curació del mut endimoniat	---	---	8 rúbr.- v. 68 (60 vs.) 5 int. - 23 canvis d'int.	---
Magdalena rep dels deixebles la notícia de la propera mort en creu de Jesús	---	---	---	159 rúbr. - v. 189 (30 vs.) 3 int. - 3 canvis d'int.
Maria demana notícies sobre Jesús a Magdalena	---	---	---	189 rúbr. - v. 209 (20 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.
Preparatiu per la Pasqua	rúbr. in. - v. 40 (40 vs.) 4 int. - 5 canvis d'int.	158 rúbr. - v. 202 (44 vs.) 3 int. - 4 canvis d'int.	68 rúbr. - v. 108 (40 vs.) 4 int. - 10 canvis d'int.	404 rúbr. - v. 462 (58 vs.) 4 int. - 7 canvis d'int.
- Tramesa de a) dos apòstols (19), // b) Pere i Joan i potser Jaume (27), // c) Pere, Joan (38 i 42) a Jerusalem	rúbr. in. - v. 20 (20 vs.) 4 int. - 3 canvis d'int.	158 rúbr. - v. 174 (16 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.	68 rúbr. - v. 84 (16 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.	404 rúbr. - v. 434 (30 vs.) 3 int. - 3 canvis d'int.
- Els deixebles i a) l'hoste (19, 27 i 38) // b) senyor de la casa (42)	20 rúbr. - v. 36 (16 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.	174 rúbr. - v. 198 (24 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.	84 rúbr. - v. 104 (20 vs.) 3 int. - 6 canvis d'int.	434 rúbr. - v. 448 (18 vs.) 3 int. - 1 canvi d'int.
- Els deixebles i Jesús	36 rúbr. - v. 40 (4 vs.) 1 int.	198 rúbr. - v. 202 (4 vs.) 1 int.	104 rúbr. - v. 108 (4 vs.) 2 int.	448 rúbr. - v. 462 (14 vs.) 3 int. - 1 canvi d'int.
Comiat	---	---	108 rúbr. - v. 182 (74 vs.) 5 int. - 11 canvis d'int.	209 rúbr. - v. 239 + 329 rúbr. - v. 404 (105 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int. + 3 int. - 8 canvis d'int.
- Jesús anuncia la seva mort i resurrecció, Maria es desmaia i rep la benedicció del seu Fill (38) // Maria s'entristeix (42)	---	---	108 rúbr. - v. 148 (40 vs.) 2 int. - 6 canvis d'int.	209 rúbr. - v. 239 (30 vs.) + 329 rúbr. - v. 349 (20 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int. + 2 int. - 1 canvi d'int. [episodi interromput per la traïció de Judes]

<i>Episodis</i>	<i>Consuetu 19</i>	<i>Consuetu 27</i>	<i>Consuetu 38</i>	<i>Consuetu 42</i>
- Jesús encomana la seva mare a) a Marta i Magdalena (38) // b) a Magdalena	---	---	148 rúbr. - v. 160 (12 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.	349 rúbr. - v. 379 (30 vs.) 3 int. - 3 canvis d'int.
- Maria beneeix a Jesús	---	---	160 rúbr. - v. 174 (14 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	379 rúbr. - v. 404 (25 vs.) 2 int. - 3 canvis d'int.
- Maria encomana Jesús a Judes	---	---	174 rúbr. - v. 182 (8 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	---
Sant Sopar	40 rúbr. - v. 79 (39 vs.) 4 int. - 14 canvis d'int.	202 rúbr. - v. 274 (72 vs.) 4 int. - 22 canvis d'int.	182 rúbr. - v. 257 (75 vs.) 4 int. - 14 canvis d'int.	462 rúbr. - v. 577 (115 vs.) 4 int. - 15 canvis d'int.
- Jesús i l'hoste	---	202 rúbr. - v. 208 (6 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.	182 rúbr. - v. 188 (6 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	---
- Jesús beneeix la taula	---	---	188 rúbr. - v. 196 (8 vs.) 1 int.	---
- Jesús anuncia la seva mort i Joan se'n plany	---	---	---	462 rúbr. - v. 477 (15 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.
- Jesús exhorta els deixebles a estimar-se	---	---	---	477 rúbr. - v. 482 (5 vs.) 1 int.
- Ablució	40 rúbr. -58 rúbr. (18 vs.) 2 int. - 5 canvis d'int.	208 rúbr. - v. 230 (22 vs.) 2 int. - 7 canvis d'int.	196 rúbr. - v. 226 (30 vs.) 2 int. - 7 canvis d'int.	482 rúbr. - v. 517 (35 vs.) 2 int. - 5 canvis d'int.
- Jesús anuncia a) l'abandonament dels deixebles, la negació de Pere i la traïció de Judes (19, 27 i 38) // b) la traïció de Judes, l'abandonament dels deixebles i la negació de Pere (42)	62 rúbr. - v. 79 (17 vs.) 3 int. - 6 canvis d'int.	234 rúbr. - v. 255 (21 vs.) 2 int. - 7 canvis d'int.	226 rúbr. - v. 243 (17 vs.) 3 int. - 4 canvis d'int.	517 rúbr. - 577 (60 vs.) 3 int. - 7 canvis d'int.

<i>Episodis</i>	<i>Consuetu 19</i>	<i>Consuetu 27</i>	<i>Consuetu 38</i>	<i>Consuetu 42</i>
- Pere demana a Joan que faci que Jesús reveli el nom del traïdor	---	255 rúbr. - v. 274 (19 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.	---	---
- Institució de l'eucaristia	---	---	243 rúbr. - v. 257 (14 vs.) 1 int.	---
Traïció de Judes	79 rúbr. - v. 150 (71 vs.) 7 int. - 33 canvis d'int.	274 rúbr. - 334 (60 vs.) 9 int. - 51 canvis d'int.	257 rúbr. - v. 327 (70 vs.) 7 int. - 31 canvis d'int.	239 rúbr. - v. 329 (90 vs.) 6 int. - 14 canvis d'int. [episodi que té lloc abans del Sant Sopar]
- Discrepància de Josep i Nicodem	126 rúbr. - v. 138 (12 vs.) 3 int. - 4 canvis d'int.	---	---	---
Jesús s'acomiaada de l'hoste (19 i 27) // beneïx la taula i s'acomiaada de l'hoste (38)	58 rúbr. - v. 62 (4 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int. [episodi situat al ms. després de l'Ablució]	230 rúbr. - v. 234 (4 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int. [episodi situat al ms. després de l'Ablució]	327 rúbr. - v. 343 (16 vs.) 2 int. - 3 canvis d'int.	---
La Presa	150 rúbr. - v. 206 (56 vs.) 6 int. - 15 canvis d'int.	334 rúbr. - 406 rúbr. (72 vs.)	343 rúbr. - v. 471 (128 vs.) 7 int. - 19 canvis d'int.	577 rúbr. - v. 743 (166 vs.) 6 int. - 13 canvis d'int.
- Camí cap a l'hort de Getsemani	79 rúbr. + 150 rúbr. - 156 rúbr. (6 vs.) 1 int.	274 rúbr. + 334 rúbr. - 342 rúbr. (8 vs.) 1 int.	343 rúbr. - v. 355 (12 vs.) 1 int.	577 rúbr. - v. 602 (25 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.
- La pregària de Jesús, l'aparició de l'àngel, // la suor de sang (19 i 42) // i la doble (27) o triple interrupció de la pregària per trobar els deixebles adormits (38 i 42)	156 rúbr. - v. 174 (18 vs.) 2 int. - 4 canvis d'int.	342 rúbr. - v. 366 (24 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.	355 rúbr. - v. 393 (38 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.	602 rúbr. - v. 697 (95 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.

<i>Episodis</i>	<i>Consuetat 19</i>	<i>Consuetat 27</i>	<i>Consuetat 38</i>	<i>Consuetat 42</i>
- Judes avisa el Sanedrí	---	366 rúbr. - v. 380 (14 vs.) 5 int. - 10 canvis d'int.	393 rúbr. - v. 415 (22 vs.) 5 int. - 6 canvis d'int.	---
- Jesús desperta els deixebles	174 rúbr. - v. 178 (4 vs.) 1 int.	380 rúbr. - v. 384 (4 vs.) 1 int.	415 rúbr. - v. 419 (4 vs.) 1 int.	697 rúbr. - v. 707 (10 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.
- Doble (19) caiguda (27) dels jueus i bes de Judes // Bes de Judes i doble caiguda dels jueus (38 i 42)	178 rúbr. - v. 193 (15 vs.) 3 int. - 7 canvis d'int.	384 rúbr. - v. 393 (9 vs.) 4 int. - 6 canvis d'int.	419 rúbr. - v. 449 (30 vs.) 4 int. - 10 canvis d'int.	707 rúbr. - v. 728 (21 vs.) 3 int. - 5 canvis d'int.
- Jesús és pres i Pere talla l'orella de Malcus que Jesús cura	193 rúbr. - v. 206 (13 vs.) 4 int. - 4 canvis d'int.	393 rúbr. - v. 404 (11 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.	449 rúbr. - v. 471 (22 vs.) 4 int. - 2 canvis d'int.	728 rúbr. - v. 743 rúbr. (15 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.
- Camí cap a Caifás i Annàs (19 i 27) // Camí cap a Annàs (38 i 42)	206 rúbr.	404 rúbr. - v. 406 rúbr. (2 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	471 rúbr. - v. 477 (6 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.	743 rúbr.
Interrogatoris i vexacions	206 rúbr. - v. 234 (28 vs.) + 248 rúbr. - v. 260 (12 vs.) 5 int. - 18 canvis d'int. + 3 int. - 2 canvis d'int. [episodi interromput per la negació de Pere]	406 rúbr. - v. 428 (22 vs.) 6 int. - 16 canvis d'int.	477 rúbr. - v. 538 (61 vs.) 6 int. - 21 canvis d'int.	743 rúbr. - v. 829 (86 vs.)
- Davant de Caifás i Annàs (19 i 27) // Davant d'Annàs (38 i 42)	"	"	477 rúbr. - v. 499 (22 vs.) 4 int. - 6 canvis d'int.	743 rúbr. - v. 771 (28 vs.) 3 int. - 4 canvis d'int.
- Davant de Caifás (38 i 42) // i els falsos testimonis (42)	---	---	499 rúbr. - v. 538 (39 vs.) 5 int. - 13 canvis d'int.	771 rúbr. - v. 820 (49 vs.) 7 int. - 8 canvis d'int.
- Jesús és escarnit i rep una bufetada a) de Malcus (19 i 38) // b) dels jueus (42)	260 rúbr. - v. 264 (4 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	---	538 rúbr. - v. 540 (2 vs.) 1 int.	820 rúbr. - v. 829 (9 vs.) 4 int. - 4 canvis d'int.

<i>Episodis</i>	<i>Consuetu 19</i>	<i>Consuetu 27</i>	<i>Consuetu 38</i>	<i>Consuetu 42</i>
La negació de Pere	234 rúbr. - 248 rúbr. (14 vs.) 3 int. - 5 canvis d'int.	---	540 rúbr. - v. 554 (14 vs.) 3 int. - 5 canvis d'int.	829 rúbr. - v. 850 (21 vs.) 3 int. - 6 canvis d'int.
Plants	---	---	554 rúbr. - v. 588 (34 vs.) 2 int. - 3 canvis d'int.	---
- Plant de Pere	---	---	---	850 rúbr. - v. 870 (20 vs.) 1 int.
- Plant de Joan	---	---	554 rúbr. - v. 574 (20 vs.) 1 int.	---
- Desmai i plant de Maria	---	---	574 rúbr. - v. 588 (18 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.	---
Camí cap al càrrec	264 rúbr. - v. 276 (12 vs.) 5 int. - 5 canvis d'int.	428 rúbr. - v. 432 (4 vs.) + 276 rúbr. - v. 292 (C. 19)	588 rúbr. - 653 rúbr. (65 vs.) 12 int. - 27 canvis d'int.	---
- L'encarcerament de Jesús és ordenat a) per Caifàs (19 i 42) // pels jueus (38)	"	"	588 rúbr. - v. 594 (6 vs.) 4 int. - 3 canvis d'int.	824 rúbr. - v. 829 (5 vs.) 1 int.
- Trobada amb els quatre profetes	---	---	594 rúbr. - v. 629 (35 vs.) 5 int. - 15 canvis d'int.	---
- Els jueus prossegueixen amb l'encarcerament de Jesús	"	"	629 rúbr. - v. 641 (12 vs.) 4 int. - 4 canvis d'int.	---
- Joan es plany (19) // Joan sent de lluny el toc de trompeta i el soroll de la cadena (38)	276 rúbr. - v. 292 (16 vs.) 1 int.	276 rúbr. - v. 292 (C. 19)	641 rúbr. - 645 (4 vs.) 1 int.	---

<i>Episodis</i>	<i>Consuetat 19</i>	<i>Consuetat 27</i>	<i>Consuetat 38</i>	<i>Consuetat 42</i>
- Maria es troba amb el seu Fill i és increpada per l'algtzrir	---	---	645 rúbr. - 653 rúbr. (8 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	---

1 canvi d'int. = canvi d'intervenció

2.2.1.2. TAULA D'EPISODIS TEMÀTICS DE LES CONSUETES DEL DIVENDRES SANT

<i>Episodis</i>	<i>Consueteta 20</i>	<i>Consueteta 28</i>	<i>Consueteta 39</i>	<i>Consueteta 43</i>
Plant de Pere	rúbr. in. - v. 28 (28 vs.) 1 int.	---	---	---
Penediment i suïcidi de Judes	28 rúbr. - v. 54 (26 vs.) 5 int. - 5 canvis d'int.	rúbr. in. - v. 46 (46 vs.) 5 int. - 5 canvis d'int.	rúbr. in. - v. 48 (48 vs.) 5 int. - 5 canvis d'int.	---
Maria, acompanyada de Joan, Magdalena i Marta, interroga tres dones sobre el seu Fill	---	---	48 rúbr. - v. 108 (60 vs.) 5 int. - 11 canvis d'int.	---
Decisió de portar Jesús a Pilat	54 rúbr. - v. 68 (14 vs.) 3 int. - 5 canvis d'int.	46 rúbr. - v. 119 (73 vs.) 6 int. - 13 canvis d'int.	108 rúbr. - v. 132 (24 vs.) 5 int. - 11 canvis d'int.	rúbr. in. - v. 5 (5 vs.) 1 int.
Camí cap a Pilat	---	119 rúbr. - v. 155 (36 vs.) 4 int. - 4 canvis d'int.	---	---
- Joan es troba amb Jesús	---	119 rúbr. - v. 127 (8 vs.) 1 int.	---	---
- Joan avisa la Mare de Déu, que cau desmaiada	---	127 rúbr. - 135 rúbr. (8 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	---	---
- Joan i les Maries [Magdalena i Marta] donen consol a la Mare de Déu	---	135 rúbr. - v. 147 (12 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	---	---
- La Verònica eixuga la cara de Jesús	---	147 rúbr. - v. 155 (8 vs.) 1 int.	---	---
Jesús davant de Pilat	68 rúbr. - v. 116 (48 vs.) 6 int. - 19 canvis d'int.	155 rúbr. - 239 rúbr. (84 vs.) 6 int. - 22 canvis d'int.	132 rúbr. - v. 210 (78 vs.) 7 int. - 25 canvis d'int.	5 rúbr. - v. 55 (50 vs.) 3 int. - 10 canvis d'int.
Jesús davant d'Herodes	116 rúbr. - v. 128 (12 vs.) 2 int. - 1 canvi	---	v. 210 - v. 232 (20 vs.) 2 int. - 4 canvis d'int.	55 rúbr. - 85 (30 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.

<i>Episodis</i>	<i>Consuetu 20</i>	<i>Consuetu 28</i>	<i>Consuetu 39</i>	<i>Consuetu 43</i>
Jesús novament davant de Pilat	128 rúbr. - v. 161 (33 vs.)	---	232 rúbr. -	85 rúbr. -
- Pilat lliura Barrabàs i ordena l'assotament de Jesús	128 rúbr. - v. 140 (12 vs.) 2 int. - 3 canvis d'int.	---	232 rúbr. - v. 265 (33 vs.) 5 int. - 20 canvis d'int.	85 rúbr. - v. 130 (45 vs.) 2 int. - 5 canvis d'int.
- Jesús a) és lligat a una columna (39 i 43), b) és assotat i coronat d'espines, rep la canya com a ceptre de burla (20, 39 i 43) i c) és bufetejat i colpejat al cap amb la canya (43)	140 rúbr.	---	265 rúbr. - v. 273 (8 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.	130 rúbr. - 153 rúbr. (23 vs.) 2 int. - 5 canvis d'int.
- Jesús és exposat per Pilat („Ecce homo“)	140 rúbr. - v. 144 (4 vs.) 1 int.	---	273 rúbr. - 277 rúbr. (4 vs.) 1 int.	153 rúbr. - v. 168 (15 vs.) 1 int.
- Els jueus amenacen Pilat de denunciar-lo al Cèsar si no crucifica Jesús	144 rúbr. - v. 149 (5 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.	---	287 rúbr. - v. 291 (4 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	168 rúbr. -v. 188 (20 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.
- Pilat es renta les mans	149 rúbr. - v. 155 (6 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	---	277 rúbr. - v. 287 (10 vs.) 3 int. - 3 canvis d'int.	188 rúbr. - v. 198 (10 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.
- Pilat dona la sentència	155 rúbr. - v. 161 (6 vs.) 1 int.	---	291 rúbr. - v. 296 (6 vs.) 5 int. - 4 canvis d'int.	198 rúbr. - 198 seg. 198 seg. rúbr. - v. 257 (59 vs.) 2 int. - 5 canvis d'int.
Joan es plany i va a buscar Maria	---	---	---	---
Camí cap al Calvari	---	---	297 rúbr. - v. 313 (16 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	257 rúbr. - 265 rúbr. (8 vs.)
- Maria es troba amb Jesús, els jueus impedeixen l'abraçada	---	---	297 rúbr. - 305 rúbr. (8 vs.) 1 int.	“

<i>Episodis</i>	<i>Consuetat 20</i>	<i>Consuetat 28</i>	<i>Consuetat 39</i>	<i>Consuetat 43</i>
- Maria es desmaia i Joan li ajuda	---	---	305 rúbr. - v. 313 (8 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	---
Jesús a la Creu	161 rúbr. - v. 197 (36 vs.) 3 int. - 4 canvis d'int.	---	313 rúbr. - v. 391 (78 vs.) 6 int. - 17 canvis d'int.	265 rúbr.
- Crucifixió	161 rúbr.	---	313 rúbr. - v. 319 rúbr. (6 vs.) 2 int. - 1 canvi d'int.	“
- Jesús és burlat i demana a Déu perdó pels seus botxins	---	---	319 rúbr. - v. 327 (8 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.	---
- Jesús encomana Maria a Joan	---	---	327 rúbr. - v. 337 (10 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.	---
- Jesús invoca Déu i els jueus se'n burlen	---	---	337 rúbr. - v. 343 (6 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.	---
- Jesús té set	---	---	343 rúbr. - v. 344 rúbr. (1 v.) 1 int.	---
- Jesús encomana el seu esperit a Déu i expira	---	---	344 rúbr. - v. 347 (3 vs.) 1 int.	---
- Plant de Maria	161 rúbr. - v. 173 (12 vs.) 1 int.	---	347 rúbr. - v. 359 (12 vs.) + 367 rúbr. - v. 375 (8 vs.) 1 int.	---
- Plant de Joan	---	---	359 rúbr. - v. 367 (8 vs.) 1 int.	---
- Maria és consolada per Joan i les Maries	173 rúbr. - v. 197 (24 vs.) 3 int. - 3 canvis d'int.	---	375 rúbr. - v. 391 (16 vs.) 3 int. - 3 canvis d'int.	---

2.2.1.3. TAULA D'EPISODIS TEMÀTICS DE LES CONSUETES DEL DAVALLAMENT

<i>Episodis</i>	<i>Consueteta 21</i>	<i>Consueteta 41</i>
Pròleg		rúbr. in. - v. 42 (42 vs.) 1 int.
Plant de Pere	rúbr. in. - v. 44 (44 vs.) 1 int.	42 rúbr. - v. 86 (44 vs.) 1 int.
Plant de Joan	44 rúbr. - v. 56 (12 vs.) 1 int.	86 rúbr. - v. 98 (12 vs.) 1 int.
Joan dona consol a Maria	56 rúbr. - v. 60 (4 vs.) + 64 rúbr. - v. 68 (4 vs.) 1 int.	98 rúbr. - v. 102 (4 vs.) + 106 rúbr. - v. 110 (4 vs.) 1 int.
Plant de Maria	60 rúbr. - v. 64 (4 vs.) + 68 rúbr. - v. 84 (16 vs.) 1 int.	102 rúbr. - v. 106 (4 vs.) + 110 rúbr. - v. 126 (16 vs.) 1 int.
Davallament	84 rúbr. - v. 152 (68 vs.)	126 rúbr. -
- Maria, Joan, Nicodem i Josep d'Armatia (21) // Nicodem i Josep d'Armatia (41) demanen a Pilat de poder davallar Jesús de la Creu	84 rúbr. - v. 92 (8 vs.) 1 int.	126 rúbr. - v. 134 (8 vs.) 1 int.
- Pilat envia el Centurió a comprovar la mort de Jesús	---	134 rúbr. - v. 178 (44 vs.) 3 int. - 4 canvis d'int.
- Pilat dona permís pel davallament	92 rúbr. - v. 100 (8 vs.) 1 int.	178 rúbr. - v. 186 (8 vs.) 1 int.
- Maria, Joan, Nicodem i Josep d'Armatia donen les gràcies a Pilat i tornen a la Creu	100 rúbr. - v. 116 (16 vs.) 1 int.	186 rúbr. - v. 202 (16 vs.) 1 int.
- Nicodem i Josep d'Armatia davallen Jesús de la Creu, contemplant-ne els peus, el costat i el cap	116 rúbr. - 140 rúbr. (24 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.	202 rúbr. - v. 226 (24 vs.) 2 int. - 2 canvis d'int.
- A petició de Joan, Jesús és posat a la falda de Maria que es plany	140 rúbr. - v. 152 (12 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.	226 rúbr. - v. 238 (12 vs.) 3 int. - 2 canvis d'int.

2.2.2. Taula de mètrica

2.2.2.1. TAULA DE MÈTRICA

Consueta	Metre	Irregularitats	Tonalitats
19 (Dijous Sant) 292 vs.	noves rimades (de 8 s.) = 276 vs. (94,5 %) 4 quartetes (de 7 s.; 3: <i>ABAB</i> , 1: <i>ABBA</i>) = 16 vs. (5,5 %)	8 vs. hiper mètrics (2,7 %) 13 vs. hipomètrics (4,5 %) 271 vs. regulars (92,8 %)	<i>Alme</i> <i>Avant, avant</i> <i>Papagay</i> <i>Plant</i> <i>Rabi</i> <i>Sitis</i> <i>Vexilla rimant</i>
20 (Divendres Sant) 197 vs.	noves rimades (de 8 s.) = 173 vs. (87,8 %) 6 quartetes (1 de 8 s., <i>ABBA</i> , 5 de 7/8 s., <i>ABAB</i>) = 24 vs. (12,2 %)	5 vs. hiper mètrics (2,5 %) 11 vs. hipomètrics (5,6 %) 181 vs. regulars (91,9 %)	<i>Plant a consert rimant</i>
21 (Davallament de la Creu) 152 vs.	21 quartetes (11 de 7 s., <i>ABAB</i> ; 1 de 7 s., <i>ABBA</i> ; 8 de 8 s., <i>ABAB</i>) noves rimades (de 8 s.) = 84 vs. (55,3 %) = 68 vs. (44,7 %)	1 vs. hiper mètrics (0,7 %) 6 vs. hipomètrics (3,9 %) 145 vs. regulars (95,4 %)	<i>Alme laudes</i> <i>Eterne rerum</i> <i>O Susanna, care muller</i> <i>Plant duo a quatre veus</i>
22 (Resurrecció) 340 vs.	73 quartetes (de 8 s., <i>ABBÀ</i>) 12 quartetes (de 7 s., <i>ABBÀ</i>) = 292 vs. (85,9 %) = 48 vs. (14,1 %)	7 vs. hiper mètrics (2,1 %) 12 vs. hipomètrics (3,5 %) 321 vs. regulars (94,4 %)	<i>Ad cenam agni providi</i> <i>Alme laudes</i> <i>Devant, devant, avant</i> <i>Quem terra pontus concert</i>
27 (Dijous Sant) 432 vs. + 16 ^o vs. = 448 vs. o versos compartits amb la consueta 19	noves rimades (8 s.) = 404 vs. (90,2 %) 8 quartetes (8 s., 7: <i>ABAB</i> ; 1: <i>ABBA</i>) = 32 vs. (7,1 %) 12 octosíl·labs (8: <i>ABAA</i> ; 4: <i>ABBA</i>) = 12 vs. (2,7 %)	11 vs. hiper mètrics (2,5 %) 34 vs. hipomètrics (7,9 %) 387 vs. regulars (89,6 %)	<i>Alme laudes</i> <i>Anant, anant</i> <i>Eterne</i> <i>Plant</i> <i>Rabi</i> <i>Veni Creator</i> <i>Vexilla rimant parlant</i> (Jesús) <i>en son to</i>

Consueteta	Metre	Irregularitats	Tonalitats
28 (Divendres Sant) 239 vs. + 108* vs. = 347 vs. * versos compartits amb la consueteta 39	noves rimades (8 s.) 109 heptasil·labs (44: rima irregular; 5: <i>ABBBA</i> ; 36: <i>ABAB</i> ; 24: <i>ABBA</i>) 3 quartetes (8 s., 2: <i>ABBA</i> , 1: <i>ABAB</i>) 1 quarteta (de 7/8 s.: <i>ABAB</i>) 12 octosil·labs (6: <i>ABBABB</i> ; 6: <i>AAAA</i>) 4 versos espars 2 apartats (de 7 vs.)	= 204 vs. (58,8%) = 109 vs. (31,4%) = 12 vs. (3,4%) = 4 vs. (1,2%) = 12 vs. (3,4%) = 4 vs. (1,2%) = 2 vs. (0,6%)	<i>Plant cantant</i> 30 vs. hiper mètrics (8,7%) 22 vs. hipomètrics (6,3%) 295 vs. regulars (85%)
38 (Dijous Sant) 653 vs. + 150* vs. = 803 vs., versos compartits amb la consueteta 27	noves rimades (8 s.) 16 quartetes (de 7 s., 12: <i>ABAB</i> ; 4: <i>ABBA</i>) 1 quarteta (de 7/8 s.: <i>ABAB</i>) 9 vs. monorims (de 8 s.) 7 quartetes (de 8 s., <i>ABAB</i>) 4 apartats (de 7 s.) 2 apartats (de 8 s.) 8 octosil·labs (<i>ABAA</i>)	= 684 vs. (85,2%) = 64 vs. (8%) = 4 vs. (0,5%) = 9 vs. (1,1%) = 28 vs. (3,5%) = 4 vs. (0,5%) = 2 vs. (0,2%) = 8 vs. (1%)	<i>Dona tan dolorosa</i> <i>Le mia gran pena</i> <i>Rabi</i> <i>Vexilla cantant rimant</i> (Jesús) en son to (Sitiis?)
39 (Divendres Sant) 391 vs.	noves rimades (de 8 s.) 2 apartats (de 8 s.) 11 quartetes (de 7 s., <i>ABAB</i>) 18 apartats (de 7 s.) 7 vs. monorims (de 8 s.) 1 quarteta (de 7/8 s., <i>ABAB</i>) 1 quarteta (de 8 s., <i>ABAA</i>)	= 312 vs. (79,8%) = 2 vs. (0,5%) = 44 vs. (11,3%) = 18 vs. (4,6%) = 7 vs. (1,8%) = 4 vs. (1,0%) = 4 vs. (1,0%)	<i>Plant</i> <i>Vexilla a consert</i> 8 vs. hiper mètrics (2%) 19 vs. hipomètrics (4,9%) 364 vs. regulars (93,1%)
41 (Davallament de la Creu) 238 vs.	22 quartetes (de 8 vs., <i>ABAB</i>) noves rimades (de 8 s.) 12 quartetes (de 7 vs., <i>ABAB</i>) 7 sextets (de 7 vs., <i>ABABAB</i>)	= 88 vs. (37%) = 60 vs. (25,2%) = 48 vs. (20,2%) = 42 vs. (17,6%)	<i>Alme laudes</i> <i>Eterne rerum</i> <i>Pange lingua</i> <i>Plant a consert un duo a quatre</i> <i>veus</i> 7 vs. hiper mètrics (2,94%) 6 vs. hipomètrics (2,52%) 225 vs. regulars (94,54%)

Consueta	Metre	Irregularitats	Tonalitats
42 (Dijous Sant) 870 vs.	165 quintets (de 7 s., 102: <i>ABBAB</i> ; 57: <i>ABAAB</i> ; 1: <i>ABAA</i> ; 1: <i>ABANB</i> ; 1: <i>ABANB</i> ; 1: <i>ABBA</i> ; 1: <i>ABABA</i>) 5 quartetes (de 7 s., <i>ABBA</i>) 2 quartetes (de 7 s., <i>ABAB</i>) 1 quarteta (de 8 s., <i>ABBA</i>) 5 monorrims (de 7 s.) 1 vs. espars 7 heptasil·labs (<i>ABBABBB</i>) passatge en prosa	19 vs. hiper mètrics (2,2 %) 52 vs. hipomètrics (6 %) 799 vs. regulars (91,8 %) = 825 vs. (94,8 %) = 20 vs. (2,3 %) = 8 vs. (0,9 %) = 4 vs. (0,5 %) = 5 vs. (0,6 %) = 1 vs. (0,1 %) = 7 vs. (0,8 %)	<i>Rabi cantant un duo</i>
43 (Divendres Sant) 265 vs.	47 quintets (de 7 s., 31: <i>ABBAB</i> ; 15: <i>ABAAB</i> ; 1: <i>ABANB</i>) 4 quartetes (de 7 s., <i>ABBA</i>) 2 quartetes (de 7 s., <i>ABAB</i>) 6 heptasil·labs (<i>ABBABBB</i>) passatge en prosa	9 vs. hiper mètrics (3,4 %) 32 vs. hipomètrics (12,1 %) 224 vs. regulars (84,5 %) = 16 vs. (6 %) = 8 vs. (3 %) = 6 vs (2,3 %)	
49 (Davallament de la Creu) fragment 19 vs.	3 quintets (de 7 s., 1: <i>ABAA</i> ; 2: <i>ABAAB</i>) 1 quarteta (de 8 s., <i>ABAA</i>)	2 vs. hiper mètrics (10,5 %) 2 vs. hipomètrics (10,5 %) 15 vs. regulars (79 %) = 15 vs. (78,95 %) = 4 vs. (21,05 %)	<i>Plant</i>

2.2.3. Taula de relació de les consuetes mallorquines

- 1 *Consueta per la nit de Nadal*, folis 1r-6v, 739 versos.
- 2 *Consueta per la nit de Nadal*, folis 6v-8v, 6 versos de la *Consueta* núm. 1 + 271 versos.
- 3 *Consueta o Obra del sanctissimo nacimiento de nuestro señor jesu christo llamada La del peccador compuesta por bartolome apariçio*, folis 9r-15v (en castellà).
- 4 *Doctor y batxeller*, folis 16r-16v (en castellà).
- 5 *Consueta dels pastorells*, folis 17r-17v, 60 versos.
- 6 *Consueta de la nativitat de Jesucrist*, folis 18r-21v, 221 versos de la *Consueta* núm. 1 + 474 versos.
- 7 *Consueta dels tres reis d'Orient*, folis 22r-24v.
- 8 *Consueta dels tres reis d'Orient*, folis 25r-27r, 295 versos.
- 9 *Consueta de la Temtació feta en l'any 1597*, folis 27v-31v, 466 versos.
- 10 *Consueta de la Representació de la Tantació que fonch feta a Nostre Senyor Jesucrist, ara novament feta per lo Reverend Pera Fra Cardils, mestre en theologia*, folis 32r-38r, 459 versos.
- 11 *Consueta del Juy*, folis 38ra-43v, 452 versos.
- 12 *Consueta de Josep*, folis 44r-51v, 730 versos.
- 13 *Consueta del fill pròdich*, folis 52r-54v, 320 versos.
- 14 *Consueta del fill pròdich*, folis 55r-60r, 591 versos.
- 15 *Consueta de la Samaritana*, folis 60v-61v, 204 versos.
- 16 *Consueta de Susanna*, folis 62r-65v, 414 versos.
- 17 *Consueta de Llätzer*, folis 66r-68v, 266 versos.
- 18 *Consueta de Llätzer*, folis 69r-72v, 428 versos.
- 19 *Consueta del Ditiuous Sanct*, folis 73r-75r, 292 versos.
- 20 *Consueta del Divendres Sant*, folis 75r-76r, 197 versos.
- 21 *Cobles del davallament de la creu que es fa cada any en la seu de Mallorca*, folis 76v-77v, 152 versos.
- 22 *Consueta de la Resurrecció*, folis 78r-80v, 340 versos.
- 23 *Obra llamada la Pastorella*, folis 81r-88r (en castellà).
- 24 *Aucto del Nacimiento*, folis 88v-91r (en castellà).

- 25 *Descendimiento de la Cruz*, folis 92v-95r (en castellà).
- 26 *Consueta del sacrifici de què Abram volia fer de son fill Isach*, folis 101r-102v, 218 versos.
- 27 *Consueta del Ditiuous Sant*, folis 103r-106v, 432 versos.
- 28 *Consueta del Divendres Sant*, folis 107r-109r, 239 versos.
- 29 *Representació de la vida de sant Francesch*, folis 109v-115v, 676 versos.
- 30 *Consueta de sant Jordi cavaller*, folis 116r-119v, 398 versos.
- 31 *Passió de sant Jordi*, folis 120r-124v, 498 versos.
- 32 *Consueta del gloriós sant Cristòfol*, folis 125r-127v, 261 versos.
- 33 *Consueta del martiri de sant Cristòfol*, folis 128r-132v, 437 versos.
- 34 *Consueta de la història de Tobies*, folis 133r-137v, 591 versos.
- 35 *Consueta del rei Assuer*, folis 138r-146v, 822 versos.
- 36 *Representació de la Mort*, folis 147r-155v, 1175 versos.
- 37 *Representació per la nit de Nadal*, folis 156r-161v, 873 versos.
- 38 *Consueta del Ditiuous Sant*, folis 162r-167v, 653 versos.
- 39 *Consueta del Divendres Sant*, folis 168r-170v, 391 versos.
- 40 *Consueta molt saludable per nostres ànimes que conté los set sagraments*, folis 171r-174v, 406 versos.
- 41 *Consueta del Davallament*, folis 175r-176v, 238 versos.
- 42 *Representatió per lo Ditiuous de Çena*, folis 177r-185v, 870 versos.
- 43 *Consueta del Divendres Sant*, folis 186r-188v, 265 versos.
- 44 *Consueta de la conversió i vida de sant Mateu*, folis 189r-197v, 730 versos.
- 45 *Consueta de sant Crispi i sant Crispinià, germans, fills d'un rei sarraí*, folis 198r-208v, 764 versos.
- 46 *Representació de la vida de sant Pere*, folis 209r, 35 versos.
- 47 *Representatió de Judith*, folis 221r-229v, 830 versos.
- 48 *Representació de la conversosó del benaventurat sant Pau*, folis 230r-233v, 365 versos.
- 49 *Representazió del Davallament de la Creu*, folis 234r, 19 versos.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Estudi i edició crítica de les consuetes del Dijous Sant (núm. 19, 27, 38 i 42), del Divendres Sant (núm. 20, 28, 39 i 43), del Davallament de la Creu (núm. 21, 41 i 49) i de la Resurrecció (núm. 22) del Manuscrit Llabrés (Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, segle XVI).

Lenke Kovács

Dipòsit Legal: T 553-2015